

ALEGATA

DO

SPRAWOZDAŃ STENOGRAFICZNYCH

z czwartej sesyi szóstego peryodu

SEJMU KRAJOWEGO

Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

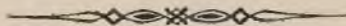
Tom pierwszy

z roku 1892

przytem

INDEKS TYCH ALEGATÓW

od 1 do 54.

ALLEGATA

418423

III

1892 / cl. 1-54

193

5081 1085 8

LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF ZAGREB

23 35 8 33

Indeks alegatów.

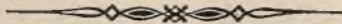
Treść alegatów do stenogramów z 4. sesji VI. peryodu.

Liczba alegatu	Stronica sten. sprawozdania
1. Spr. Wydz. kraj. o budżecie krajowym na rok 1893	5
2. Spr. Wydz. kraj. w przedmiocie preliminarzy funduszków indemnizacyjnych na rok 1893	6
3. Spr. Wydz. kraj. z wnioskiem na odpisanie gminie m. Bohorodczany zaległości z tytułu prestacyi na płace nauczycieli w kwocie 1609 zł. 35 ¹ / ₂ ct. w. a.	6
4. Spr. Wydz. kraj. z projektem ustawy o przeniesieniu miejscowości Machliniec z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Stryju do okręgu takiejże Reprezentacyi w Żydaczowie	6
5. Spr. Wydz. kraj. z projektem ustawy o przeniesieniu miejscowości Domażyr, Zielów i Żorniska z okręgu Reprezentacyi powiatowej we Lwowie do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Gródku	6
6. Spr. Wydz. kraj. z wnioskiem o przeniesienie gminy i obszaru dworskiego Zalesie z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Złotym Potoku, do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Monasterzyskach	6
7. Spr. Wydz. kraj. z wnioskiem o udzielenie c. k. Rządowi opinii względem przeniesienia gminy i obszaru dworskiego Piwoda z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Sieniawie do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Jarosławiu	7
8. Spr. Wydz. kraj. z wnioskiem o uchwalenie rezolucyi do c. k. Rządu w sprawie ustanowienia c. k. Trybunału I. instancyi z siedzibą w Czortkowie i ośmiu c. k. Sądów powiatowych, co do których Wysoki Sejm już poprzednio udzielił c. k. Rządowi swoją opinię	7
9. Spr. Wydz. kraj. w przedmiocie reformy postępowania sądowego w sprawach niespornych	7
10. Spr. Wydz. kraj. w przedmiocie stałego uregulowania stosunków skarbu krajowego	12
11. Spr. Wydz. kraj. o szkołach rolniczych, szkole gorzelniczej, gorzelnii, folwarku i torfiarni w Dublanach	13
12. Spr. Wydz. kraj. o popieraniu kultury krajowej na polu budowli wodnych	13

13. Spr. Wydz. kraj. w przedmiocie prośby gminy Serwery o przyjęcie na fundusz krajowy kwoty 202 zł. 75 ct. należącej się gminie Tarnopol za utrzymanie Anny Wołszyn w domu ubogich	13
14. Spr. Wydz. kraj. o petycyach kilku gmin dotyczących zniżenia prestacyj na płace nauczycieli	13
15. Spr. Wydz. kraj. w przedmiocie petycyi emerytowanych nauczycieli, tudzież wdów i sierót po nauczycielach o udzielenie lub podwyższenie emerytury, względnie daru z łaski	13
16. Spr. Wydz. kraj. w przedmiocie przeistoczenia 7-klasowej szkoły żeńskiej w Brodach na 8-klasową szkołę wydziałową	13
17. Propozycya Wydz. kraj. w sprawie wyboru trzech członków do Rady nadzorczej Banku krajowego	13
18. Spr. Wydz. kraj. w przedmiocie odrestaurowania wnętrza kościoła przy szpitalu św. Łazarza w Krakowie	14
19. Spr. Wydz. kraj. w sprawie urządzenia nowo wybudowanych dwóch pawilonów w zakładzie dla obłąkanych na Kulparkowie	14
20. Spr. Wydz. kraj. w sprawie przeniesienia plac maszynisty zakładu dla umysłowochorych na Kulparkowie i szpitala św. Łazarza w Krakowie z Rubr. II. do Rubr. I.	14
21. Spr. Wydz. kraj. z przedłożeniem preliminarzy galicyjskiego funduszu propinacyjnego na rok 1893	14
22. Spr. Wydz. kraj. o projekcie ustawy tyczącej się ulg legalizacyjnych w sprawach hipotecznych drobiazgowych	14
23. Spr. Wydz. kraj. w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Przemyślanach na zaciągnięcie pożyczki w sumie 10.000 zł. w. a.	30
24. Spr. Wydz. kraj. o petycyi Wydziału powiatowego Cieszanowskiego w sprawie przyjęcia na fundusz krajowy kwoty 86 zł. 85 ct. jako kosztów utrzymania dla Marcina Stupeczyńskiego z Horyńca w miejskim zakładzie dla nieuleczalnych we Lwowie	30
25. Spr. Wydz. kraj. o krajowych niższych szkołach rolniczych w Horodence, Jagielnicy, Kobiernicach i Uhersku tudzież o szkole uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku	30
26. Spr. Wydz. kraj. w przedmiocie utworzenia funduszu pożyczkowego dla gmin na budowę szkół	31
27. Spr. Wydz. kraj. w przedmiocie stałej dotacyi dla rymanowskiej kolonii leczniczej	31
28. Spr. Wydz. kraj. w przedmiocie utworzenia posady drugiej etatowej akuszerki przy szpitalu powszechnym we Lwowie	31
29. Spr. Wydz. kraj. w przedmiocie pokrycia kosztów budowy nowego kanału dla szpitala powszechnego w Tarnowie	31
30. Spr. Wydz. kraj. o petycyi gminy Jabłonowa i innych okolicznych w sprawie ustanowienia nowego c. k. Sądu powiatowego w obrębie c. k. Starostwa kołomyjskiego z siedzibą w Jabłonowie	31
31. Wniosek posła Weigla i towarzyszy w przedmiocie zmiany Statutu krajowego i sejmowej ordynacyi wyborezej	35
32. Spr. komisji budżetowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w sprawie przeniesienia plac maszynisty zakładu dla umysłowochorych na Kulparkowie i szpitala św. Łazarza w Krakowie z Rubr. II. do Rubr. I.	36

Liczba alegatu	Stronica sten. sprawozdania
33. Spr. komisji budżetowej o preliminarzach galicyjskiego funduszu propinacyjnego na rok 1893	36
34. Spr. Wydz. kraj. w przedmiocie pomocy udzielonej ludności dotkniętej zeszłorocznym nienrodzajem z wyznaczonego na ten cel przez Wys. Sejm kredytu z funduszu krajowego w kwocie 100.000 zł. w. a.	53
35. Spr. komisji gospodarstwa krajowego o petycji Wydziału powiatowego w Krośnie, w sprawie założenia krajowej szkoły gospodyń wiejskich w Iwoniezu	53
36. Spr. komisji budżetowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w sprawie pokrycia kosztów budowy nowego kanału dla szpitala powszechnego w Tarnowie	57
37. Spr. komisji budżetowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia drugiej etatowej akuszerki przy kraj. szpitalu powszechnym we Lwowie	58
38. Spr. komisji budżetowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia funduszu pożyczkowego dla gmin na budowę szkół	60
39. Spr. komisji budżetowej o krajowym funduszu emerytalnym na rok 1893	61
40. Spr. komisji gospodarstwa krajowego o szkołach rolniczych, szkole gorzelniczej, gorzelnii, folwarku i torfiarni w Dublanach	62
41. Spr. komisji budżetowej o preliminarzu szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie na rok 1893	63
„ Spr. komisji budżetowej o preliminarzu wyższej szkoły rolniczej, szkoły parobków, kursu gorzelnianego, gorzelnii i folwarku w Dublanach na rok 1893	65
„ Spr. komisji budżetowej o preliminarzu krajowej średniej szkoły rolniczej i folwarku w Czernichowie na rok 1893	72
„ Spr. komisji budżetowej o preliminarzu szkół niższych rolniczych w Horodence, Jagielnicy i Kobiernicach na rok 1893	76
„ Spr. komisji budżetowej o preliminarzu szkoły ogrodniczej w Tarnowie na rok 1893.	79
„ Spr. komisji budżetowej o preliminarzu szkoły wyprawy lnu i konopi w Gródku na rok 1893.	79
„ Spr. komisji budżetowej o preliminarzu szkoły weterynaryi we Lwowie	217
42. Spr. komisji budżetowej z preliminarza krajowego funduszu szkolnego na rok 1893.	81
43. Wniosek posła Bobczyńskiego w przedmiocie zmiany ustawy drogowej	93
44. Wniosek posła Włodzimierza Kozłowskiego w przedmiocie utrzymania w mocy obowiązującej zarządzeń weterynarsko-policyjnych przeciw zawleczeniu zarazy bydłowej z Rumunii i Rosyi	94
45. Spr. komisji gospodarstwa krajowego z przedłożenia Wydziału krajowego o popieraniu kultury krajowej na polu budowl w wodnych	126
46. Spr. komisji administracyjnej o wniosku Wydziału krajowego z projektem ustawy o przeniesieniu miejscowości Machliniec z okręgu Reprezentacji powiatowej w Stryju, do okręgu tejże Reprezentacji w Żydaczowie	137
47. Spr. komisji administracyjnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z projektem ustawy o przeniesieniu miejscowości Domażyń, Zielów i Żorniska z okręgu Reprezentacji powiatowej we Lwowie, do okręgu Reprezentacji powiatowej w Gródku	138
48. Spr. komisji petycyjnej o petycji Jurka Ditkuna i towarzyszy z Koszlak w powiecie zbaraskim, w sprawie upadłego Towarzystwa kredytowego miejskiego	139

49. Spr. komisji budżetowej o budżecie krajowym na rok 1893 tudzież o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie stałego uregulowania stosunków skarbu krajowego	143
50. Spr. Wydziału krajowego o petycji gminy Jazłowiec w sprawie reaktywowania zniesionego w r. 1880 c. k. Sądu powiatowego w Jazłowcu	165
51. Spr. Wydziału krajowego z czynności w zakresie przemysłu krajowego	230
52. Sprawozdanie komisji administracyjnej o wniosku posła Włodzimierza Kozłowskiego w sprawie utrzymania w mocy zarządzeń weterynarsko-policyjnych, ustanowionych dla ochrony przed zawleczeniem zarazy bydłowej z Rumunii i Rosyi	236
53. Spr. komisji budżetowej o preliminarzach wydatków i dochodów funduszu indemnizacyjnego wschodnio-galicyjskiego, zachodnio-galicyjskiego i krakowskiego na rok 1893.	239
54. Spr. komisji administracyjnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi w Przemyślanach na zaciągnięcie pożyczki w sumie 10.000 zł.	313

Aleg. 1.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w budżecie krajowym na rok 1893.

Wysoki Sejmie!

W myśl statutu krajowego przedkłada Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi:

A. Ogólny preliminarz budżetu krajowego na rok 1893.

B. Preliminarz funduszu krajowego wraz z preliminarzami specjalnymi a mianowicie :

I. Fundusze i zakłady dotowane ze skarbu krajowego.

Preliminarz funduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu wraz ze szczegółowymi preliminarzami :
do rubr. VII. poz. 52. funduszu szkolnego krajowego ,

- " " " " 53. funduszu szkolnego emerytalnego ,
- " " XV. " 179. szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie ,
- " " " " 180. i 181. szkoły rolniczej i szkoły parobków w Dublanach ,
- " " " " 182—184. folwarku , szkoły gorzelniczej i gorzelnicy krajowej w Dublanach ,
- " " " " 185. i 186. średniej szkoły rolniczej i folwarku w Czernichowie ,
- " " " " 187—189. szkół rolniczych w Horodence , Jagielnicy i Kobiernicach ,
- " " " " 191 szkoły ogrodniczej w Tarnowie ,
- " " " " 192. szkoły uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku ,
- " " " " 212. i 213. składów zbożowych i spirytusowych we Lwowie i Krakowie.

C. Preliminarz szpitala powszechnego we Lwowie (oddziału chorych i położnic),

D. " funduszu podrzutków we Lwowie,

E. " zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie,

F. " szpitala św. Łazarza w Krakowie, czterech oddziałów,

G. " funduszu podrzutków w Krakowie,

H. " policyi krajowej.

II. Fundusze samoistne.

I. Preliminarz funduszu domestykalnego,

K. " kultury krajowej,

L. " stanowego sierocińskiego,

M. " Aleksandra hr. Stadnickiego,

N. " pożyczki krajowej z r. 1873.

W układzie preliminarza trzymał się Wydział krajowy ściśle formy przez Wysoki Sejm poleconej.

W wyjaśnieniach do każdego preliminarza dodanych, uzasadnia Wydział krajowy wysokość wstawionych cyfr wydatków i dochodów, tudzież różnice między cyframi niniejszego preliminarza, a uchwalonego na rok 1892 budżetu.

Różnice te przedstawiają się sumarycznie jak następuje:

I. W funduszu krajowym w ściślejszem znaczeniu:

A. Wydatkach:

		<i>więcej</i>	<i>mniej</i>
Rubryka	I. Koszta reprezentacji kraju więcej o	20 zł.	
"	II. Koszta zarządu mniej o . . . . . odpadł bowiem jednorazowy wydatek 30.320 zł. na do- datek drożyzniany dla urzędników, a koszta personelu technicznego (poz. 20, 24 c, 26 f i 26 g) w kwocie 22.198 zł., przeniesiono do rubryki X. „Drogi krajowe“. Inne jeszcze drobne różnice zniżyły wydatek tej rubryki pomimo, że musiano wstawić nową pozycję na opłacenie połowy należności stemplowych od dekretów nomina- cyjnych dla urzędników, co w skutek przeprowadzonej reorganizacji oddziałów: conceptowego, technicznego, me- lioracyjnego, rachunkowego i kasowego, wymagać będzie znaczniejszego wydatku.		56.107 zł.
"	III. Koszta leczenia więcej o . . . . . w skutek zwiększonej ilości dni leczenia na podstawie wynikłości z r. 1891.	10.000	"
"	IV. Koszta szczepienia więcej o . . . . . na podstawie trzechletniego przecięcia.	1.000	"
"	V. Wydatki sanitarne więcej o . . . . . skutkiem zaprowadzenia ustawy sanitarnej.	1.900	"
"	VII. Na cele wykształcenia i oświaty więcej o . . . . . Różnica ta wynika głównie z dalszego wzrostu wydatku na szkoły ludowe, do czego nie mało przyczyniła się uchwalona przez Wysoki Sejm zmiana ustawy szkolnej. C. k. Rada szkolna krajowa prelininuje na pokrycie nie- doboru funduszu szkolnego krajowego w roku 1893 o 167.528 zł. więcej, w czem jednak mieści się wydatek 60.000 zł. na stypendya dla uczniów seminaryów nauczy- cielskich, według uchwały Wys. Sejmu z d. 8. kwietnia 1892, przeniesiony na fundusz szkolny krajowy, a poprze- dnie wprost z funduszu krajowego prelininowany. Za- silek na pokrycie niedoboru funduszu szkolnego emery- talnego zwiększył się o 6.085 zł. według preliminarza c. k. Rady szkolnej krajowej.	117.983	"
	Przybył dalej z polecenia Wys. Sejmu wydatek je- dnorazowy 4.400 zł. na częściowe pokrycie dachu na bu- dynku Zakładu głuchoniemych. Natomiast opuszczono		
	Do przeniesienia	130.903 zł.	56.107 zł.

		<i>więcej</i>	<i>mniej</i>
	Z przeniesienia . . .	130.903 zł.	56.107 zł.
	uchwaloną na rok 1892 w tej rubryce kwotę 42.000 zł. na stypendya seminarzyckie, 6.250 zł. na internaty dla uczniów seminarjów i 11.800 zł. jednorazowych, przez Wysoki Sejm uchwalonych datków.		
Rubryka	VIII. Utrzymanie pomników historycznych mniej o . . . głównie z powodu, iż na rok 1892 preliminowano ostatnie raty na restaurację kościoła w Bieczu i katedry w Tarnowie, łącznie 3.700 zł. skutkiem czego wydatek ten odpada.		3.656 „
„	IX. Kwaterunkowe żandarmeryi — więcej o . . . z powodu podrożenia czynszów najmu i jednorazowego wydatku na urządzenie nowych koszar, spowodowane zwiększeniem korpusu.	15.782 „	
„	X. Drogi krajowe, więcej o . . . Wydatek tej rubryki zwiększył się głównie z powodu uchwalonej przez Wysoki Sejm reorganizacji służby technicznej i przeniesienia całego wydatku na ten personal z rubryki II. do rubryki X. Wydatek na płace wzrósł w tej rubryce o . . . 36.661 zł. a po potrąceniu przeniesionej z rubr. II. kwoty . . . . . 22.198 „ wynosi właściwy wzrost wydatku . . . 14.463 zł. Drugim powodem ważniejszym — oprócz drobnych różnic — jest podwyższenie wydatku poz. 119 na bezzwrotne zasiłki dla dróg powiatowych o 50.000 zł.	72.857 „	
„	XI. Dotacje dla zakładów krajowych więcej o . . . według specjalnych preliminarzy. Głównym powodem tego wzrostu wydatku, są dalsze koszty nowych a przez Wysoki Sejm postanowionych budowli dla szpitali krajowych.	35.134 „	
„	XII. Wydatki na szupaśnictwo mniej o . . . według przeciętnych wyników ostatniego trzechlecia.		500 „
„	XIII. Budowy wodne i melioracje, więcej o . . . Wydatek zwiększony w dziale A) „na biuro melioracyjne“ o 6.163 zł. skutkiem reorganizacji oddziału melioracyjnego, tudzież wstawienia nowego wydatku 6.000 zł. na zdjęcia i projekta dla prywatnych melioracji, tudzież w dziale B) na roboty wodne, a mianowicie na regulację Białej o 30.000 zł., Dniestru o 6.667 zł., na lokalne regulacje o 1.447 zł., na popieranie przedsiębiorstw melioracyjnych o 2.594 zł., na kulturę torfowisk o 1.000 zł. i na zakładanie fabryk rurek drenarskich 5.000 zł.	59.291 „	
„	XIV. Odsetki od pożyczek i umarzanie tychże mniej o . . . Zmniejszenie wydatku nastąpiło głównie skutkiem tego, iż		692.383 „
	Do przeniesienia . . .	313.967 zł.	752.646 zł.

		<i>więcej</i>	<i>mniej</i>
	Z przeniesienia	313.967 zł.	752.646 zł.
	<p>odpada jednorazowy wydatek na spłatę długu zaciągniętego u funduszu pożyczkowego spółek wodnych 393.663 zł. i na pokrycie niedoborów z r. 1889 w kwocie 290.134 zł. i z r. 1890 w kwocie 39.247 zł. Natomiast podwyższyć się musiał wydatek na oprocentowanie pożyczki zaciągniętej na pokrycie niedoboru r. 1892, a to o 33.000 zł., ponieważ na r. 1892 preliminowano tylko półroczne oprocentowanie.</p>		
Rubryka	XV. Na cele rolnictwa i górnictwa, więcej o	15.162	„
	<p>z powodu wstawienia kilku nowych pozycji wydatków — jak na gorzelnię w Dublanach 9.946 zł., na dotację muzeum narzędzi wiertniczych dla wykładów naftowych w szkole politechnicznej 1.000 zł., na wydawnictwo podręczników dla szkół rolniczych 2.300 zł. i z powodu podwyższenia niektórych dawnych pozycji, jak: na założenie niższej szkoły rolniczej w Uhersku o 10.000 zł., na utrzymanie składów publicznych we Lwowie o 1.688 zł., w Krakowie o 6.845 zł., na zasiłki dla podniesienia rolnictwa i wiedzy rolniczej o 2.000 zł., na hodowlę bydła w myśl uchwał Wysokiego Sejmu z d. 1. kwietnia 1892 o 27.500 zł.</p> <p>Natomiast zmniejszyły się wydatki tej rubryki na folwark w Dublanach o 3.470 zł. nadzwyczajnych wydatków, na szkołę w Czernichowie o 20.125 zł. skutkiem zapreliminowania w r. 1892 wydatku na rozszerzenie i przebudowanie budynku szkolnego, na szkołę ogrodniczą w Tarnowie o 8.795 zł. z takiegoż samego powodu — wreszcie odpada wydatek 16.000 zł. na zakupno gruntu dla składów zbożowych w Krakowie.</p>		
„	XVI. Na cele przemysłu mniej o		12.197 „
	<p>odpadły bowiem jednorazowe wydatki na zakupno i adaptację realności na szkołę sukienniczą w Rakszawie, tudzież na budowę warsztatu naukowego kowalskiego w Sułkowicach.</p>		
„	XVII. Rozmaite wydatki, więcej o	294 627	„
	<p>W rubryce tej oprócz mniejszych różnic odpadł wydatek jednorazowy na wsparcie ludności dotkniętej nieurodzajem, w kwocie 100.000 zł. i zmniejszył się wydatek na pomnożenie funduszu pożyczkowego dla gmin na budowę koszar o 100.000 zł.; natomiast przybył uchwalony przez Wysoki Sejm wydatek 500.000 zł. na subwencyonowanie budowy kolei podolskiej.</p>		
W ogóle preliminuje się więcej o		623.756 zł.	
„	„		764.843 zł.
Z porównania okazują się wydatki mniejsze o			141.087 zł.

B. W dochodach.

	<i>więcej</i>	<i>mniej</i>
Rubryka III. Dochody z dróg krajowych, więcej o . . . . . głównie z powodu podniesienia dochodów z myt o 9.000 zł. Natomiast musiano stosownie do wyników obniżyć datki dobrowolne od stron prywatnych na budowę dróg kra- jowych o 2.681 zł.	6.349 zł.	
„ IV. Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych mniej o . . . wedle specjalnych preliminarzy Zakładów krajowych.		500 zł.
„ V. Zwroty zaliczek z lat ubiegłych, więcej o . . . . . na podstawie trzechletniego przecięcia.	700 „	
„ VI. Zwroty pożyczek, więcej o . . . . . głównie z powodu wstawienia 25.334 zł. nowego dochodu z tytułu 1 raty od pożyczek bezprocentowych udzielonych (na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu z d. 29. marca 1892) Wydziałom powiatowym w r. 1892 dla ludności dotkniętej klęską nieurodzaju, oraz wskutek drobnych różnic innych pozycji.	23.779 „	
„ VIII. Dochody krajowych szkół rolniczych, folwarku, szkoły gorzelnictwa i gorzelnicy krajowej w Dublinach więcej o	6.732 „	
„ IX. Dochody krajowej szkoły rolniczej i folwarku w Czerni- chowie mniej o		22.460 „
„ X. Dochody innych szkół rolniczych krajowych, mniej o według specjalnych preliminarzy tych szkół, przy czem należy uwzględnić, że dochód rubryki IX. zmniejszono głównie z powodu opuszczenia jednorazowego dochodu 23.300 zł. ze sprzedaży obligów propinacyjnych, przeznac- zonych na rozszerzenie budynku szkolnego uchwałą Wy- sokiego Sejmu z dnia 5. kwietnia 1892.		358 „
„ XII. Dochody z przelania do skarbu krajowego pozostałości z funduszu zapomogi z r. 1866, mniej o		2.170 „
„ XIII. Dochody z kwaterunku żandarmerji więcej o . . . . . według preliminarza c. k. komendy żandarmerji.	1.350 „	
„ XIV. Dochody ze zwrotu wydatków szupasowych, mniej o . . . . . na podstawie trzechletniego przecięcia.		500 „
„ XV. Dochody z krajowych składów zbożowych i spirytuso- wych, mniej o		12.176 „
„ XVI. Dochody z krajowych opłat konsumcyjnych, więcej o . . . . . według zawartych umów i na podstawie wynikłości z II. półroczna 1891, od którego to czasu weszły w życie te opłaty w moc ustawy krajowej z 20. marca 1891.	500 „	
„ XVII. Rozmaite dochody mniej o drobną różnicę		<u>44 „</u>
W ogóle preliminuje się w dochodach więcej o	39.410 zł.	
„ „ „ „ mniej o		<u>38.208 zł.</u>
Z porównania wynika dochód większy	1.202 zł.	
Gdy zaś wydatki okazują się mniejsze o	<u>141.087 „</u>	
przezo z porównania przedstawia się preliminarz na rok 1893 cyfrowo korzystniejszym o kwotę	142.289 zł.	

II. Fundusze dotowane ze skarbu krajowego.

	Dochody	Wydatki
Suma ogólna tego działu wynosi	582.132 zł.	786.050 zł.
Na rok 1892 uchwalono	571.397 „	669.681 „
przeto na rok 1893 prelinuje się w dochodach i wydatkach więcej o	10.735 zł.	116.369 zł.

Uzasadnienie różnic przedstawiono w preliniarzach specjalnych funduszy tego działu. Wynik ostateczny zaś uwidocznia rubr. XI. wydatków i rubr. IV. dochodów funduszu krajowego.

III. Fundusze samoistne.

	Dochody	Wydatki
Suma ogólna wynosi w tym dziale	14.356 zł.	59.038 zł.
Z porównania wyniku niedobór		44.682 zł.
a to w funduszu pożyczki krajowej z r. 1873	50.788 zł.	
Nadwyżki dochodów wykazują zaś:		
Fundusz domestykalny	5.991 zł.	
„ stanowy sierociński	115 „ 6.106 „	
W ogóle wyniku niedobór j. w.		44.682 zł.

Sumaryusz projektu budżetu krajowego na r 1893 przedstawia:

Dochody własne	938.576 zł.
Wydatki	6,532.114 „
Niedobór	5,593.538 zł.

Na rok 1892 uchwalił Wysoki Sejm:

wydatki w kwocie	6,673.201 zł.
dochody „ „	937.374 zł.
niedobór zatem do pokrycia częścią dodatkami do podatków a częścią kredytem	5,735.827 zł.
obecnie prelinuje się na rok 1893 ten niedobór w kwocie	5,593.538 zł.
różnica zatem na korzyść obecnego preliniarza wynosi jak wyżej	142.289 zł.

Przedstawiając ten korzystniejszy wynik, nie może jednak Wydział krajowy pominąć okoliczności, iż budżet na rok 1892 był wyjątkowy pod tym względem, że obejmował on bardzo znaczny wydatek na pokrycie niedoborów lat poprzednich — a mianowice:

rubr. XIV. poz. 169	393.663 zł.
„ „ „ 185	290.134 „
„ „ „ 185 a)	39.247 „
razem	723.044 zł.

Jeżeli do tego dodamy kwotę 100.000 zł. wstawioną w budżet r. 1892 na pomoc dla ludności dotkniętej nieurodzajem, i 30 320 zł. na dodatek drożyzniany dla urzędników krajowych — to okaże się iż budżet ten obejmował 853.364 zł. wydatków ściśle jednorazowych — które spadły z preliniarza na rok 1893.

Jeżeli mimo to preliniarz ten jest niższy od budżetu na rok 1892 tylko o kwotę 142.289 zł. — to różnica między tą kwotą a cyfrą ściśle jednorazowych wydatków budżetu poprzedniego wynosząca w zaokrągleniu 850.000 zł. tłumaczy się nadzwyczajnymi a przez Wysoki Sejm już uchwalonemi wydatkami, które w myśl uchwał Wys. Sejmu budżet roku 1893 obciążyć musiały. Kwota pół miliona na subwencyonowanie budowy kolei podolskich, łącznie ze zwiększonym wydatkiem na budowę szpitalne, dalej na melioracye i budowle wodne, wreszcie na szkoły ludowe, wystarczyła aż

nadto, ażeby ową różnicę 850.000 zł. całkowicie wyrównać. Wydział krajowy usilnie się starał o to, aby preliminować tylko takie wydatki, które są konieczne dla nieprzerywania i dalszego normalnego rozwoju rozpoczętych prac — to też preliminarz na rok 1893 nie przedstawia gwałtownych skoków, a wszelkie w nim zwiększone wydatki są albo wynikiem uchwał już przez Wysoki Sejm powziętych albo też wypływają z ustaw i z niezbędnych wymagań porządnej administracji.

Przystępując do kwestyi pokrycia wykazanego powyżej niedoboru, przedstawiamy naprzód obliczenie wydatności centa dodatków do podatków bezpośrednich — przy czem jak zawsze za podstawę bierzemy przeciętną cyfrę z ostatnich trzech lat.

Według zamknięć rachunkowych 1 cent dodatku przyniósł w r. 1889	.	.	98.235 zł.
" " "	1890	.	107.053 "
" " "	1891	.	109.651 "
	razem	.	<u>314.939 zł.</u>

przeciętnie zatem 104.979 zł., czyli w zaokrągleniu 105.000 zł.

Gdy jednak dochód ostatnich dwóch lat znacznie się podniósł — a z drugiej strony tego podniesienia jako normalne przyjąć nie możemy, ponieważ wpłynęły na nie znaczne zaległości lat nieurodzaju i energiczne tych zaległości ściąganie, przeto przyjmujemy na rok 1893 dochód z 1 centa dodatku na 105.500 zł. — t. j. o 500 zł. wyżej od zaokrąglonej średniej cyfry poprzednich trzech lat i od kwoty, przez Wysoki Sejm na rok 1892 uchwalonej.

Gdybyśmy chcieli cały niedobór roku 1893 pokryć dodatkami do podatków, musielibyśmy rozpisać dodatek w wysokości 53 ct. — co razem z dodatkiem indemnizacyjnym, preliminowanym na rok 1893 w wysokości 28½ ct. dla Galicyi wschodniej i zachodniej a 16½ ct. dla W. Ks. Krakowskiego, uczyniłoby łącznie 81½ ct. a względnie 69½ ct. dodatków do podatków. Gdy jednak ze względu na zbyt znaczne w takim razie przeciążenie ludności nie można dodatków do podatków tak znacznie podnosić — a Wysoki Sejm uchwałą z dnia 9 kwietnia 1892 odnoszącą się do większej operacji finansowej przyjął za zasadę pozostanie przy dotychczasowej stopie dodatków — przeto Wydział krajowy wobec równoczesnego obniżenia dodatku indemnizacyjnego o ½ cta. wnosi, ażeby na rok 1893 rozpisać dodatek na fundusz krajowy w wysokości 39½ ct. — co da następujący wynik:

Niedobór jak wyżej	.	.	.	.	.	5,593.538 zł.
Dochód z 39½ centa dodatków do podatków licząc po 105.500 zł.						
z 1 centa wyniesie	.	.	.	.	.	<u>4,167.250 "</u>
Zostaje do pokrycia kredytem	.	.	.	.	.	1,426.288 zł.

Co do sposobu pokrycia tej sumy niedoboru, Wydział krajowy obejmuje tę sprawę osobnem sprawozdaniem łącznie ze sprawą stałego uregulowania stosunków skarbu krajowego.

Uchwałą z dnia 9 kwietnia 1892 Wys. Sejm rozszerzył nieco przyznane Wydziałowi krajowemu prawo przenoszenia zaoszczędzeń pomiędzy poszczególnymi pozycjami budżetu. Wydział krajowy we wnioskach swych trzyma się ściśle tej uchwały z drobną tylko zmianą w rubr. XVI. — której wymaga wprowadzenie nowej pozycyi na stypendya dla młodzieży kształcącej się w zawodzie handlowym.

Na podstawie powyższych wywodów Wydział krajowy wnosi:

I. Wysoki Sejm raczy uchwalić załączone preliminarze funduszków krajowych na rok 1893.

II. Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Na częściowe pokrycie niedoboru funduszu krajowego w r. 1893 pobierany będzie krajowy dodatek do podatków bezpośrednich państwowych, w wysokości 39½ centów od każdego złotego wal. austr., czyli 39½ groszy (Heller) od każdej korony całej należności tych podatków.

2. Pozostały jeszcze niedobór w wysokości 1,426.288 zł. czyli 2,852.576 koron, pokryty będzie operacją kredytową.

3. Kwoty przyzwolone na rok 1893 w rubrykach i pozycjach budżetu wydatków funduszu krajowego w znaczeniu ściślejszem, niemniej w funduszu krajowym w znaczeniu obszerniejszem, jakoteż budżetów wszystkich innych zakładów krajowych, mogą być wydawane tylko na cele oznaczone w poszczególnych rubrykach i pozycjach a to osobno w dziale wydatków zwyczajnych a nadzwyczajnych.

Przenoszenie zaoszczędzeń dozwolone jest tylko między następującymi pozycjami wydatków zwyczajnych funduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu:

1. w rubryce I. między poz. 5, 6 i 7 tudzież między pozycjami 8, 9 i 10.
2. w rubryce II. między literą *a*, *b*, *d* i *e* pozycyi 24;
3. w rubryce X. między pozycjami 117 i 118, tudzież między pozycjami 122, 123 i 124;
4. w rubryce XIII. między pozycjami 152 i 154;
5. w rubryce XV. między pozycjami 194, 198 i 199, między pozycjami 205 i 206 między pozycjami 212 i 213, między pozycjami 221 i 222, wreszcie w należących do tej rubryki budżetach wszystkich szkół rolniczych, szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, szkoły ogrodniczej w Tarnowie i szkoły uprawy lnu w Gródku, pomiędzy wszystkimi pozycjami każdej rubryki zwyczajnych wydatków tych szkół;
6. w rubryce XVI. między pozycjami 251 i 292, między pozycjami 291, 297 i 300, wreszcie między pozycjami działów *A*, *B*, *D* i *E* wydatków na szkoły przemysłowe zawodowe, połączone z warsztatami wzorowymi, wszakże tylko w granicach każdego działu z osobna.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 2. września 1892.

Marszałek krajowy :
Sanguszko w. r.

Sprawozdawca :
Romanowicz w. r.
Członek Wydziału krajowego.

L. W. 41.740/1892.

Lit. A.

PROJEKT BUDŻETU KRAJOWEGO

na rok

1893.

Projekt budżetu funduszków

Liczba porządkowa	Alegat pod literą	Rubryka	Nazwa funduszków i zakładów	Wydatki	Dochody	Z porównania okazuje się	
						nadwyżka dochodów	przewyżka wydatków nad dochody własne czyli niedobór
I.	B)		Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu.				
		I.	Koszta reprezentacji kraju	108.446			
		II.	" zarządu	258 883			
		III.	" leczenia	850.000			
		IV.	" szczepienia	66.000			
		V.	Wydatki sanitarne	8 000			
		VI.	Zasiłki dla zakładów dobroczynności	16.874			
		VII.	Na cele wykształcenia i oświaty	1,604.459			
		VIII.	Utrzymanie pomników historycznych	15.404			
		IX.	Kwaterunkowe żandarmeryi	179.381			
		X.	Drogi krajowe	952.701			
		XI.	Dotacje dla zakładów krajowych	207.447			
		XII.	Wydatki na szupaśnictwo	26.500			
		XIII.	Budowy wodne i melioracje	300.252			
		XIV.	Umarzanie pożyczek	691.977			
		XV.	Na cele rolnictwa i górnictwa	424 927			
		XVI.	Na cele przemysłu	166.133			
		XVII.	Różne wydatki	654.730			
		I.	Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych		—		
		II.	Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych		5.000		
		III.	Dochody z dróg krajowych		231.669		
		IV.	Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych		3.529		
		V.	Zwroty zaliczek z lat ubiegłych		37.000		
		VI.	Zwroty pożyczek		61.255		
		VII.	Dochody szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie		6.330		
		VIII.	" szkół i folwarku w Dublinach		46.398		
		IX.	" szkół i folwarku w Czernichowie		42.582		
		X.	" innych szkół rolniczych krajowych		16.170		
		XI.	Zwroty za sprawdzanie rachunków aptekarskich		600		
		XII.	Dochody z przelania do skarbu krajowego pozostałości z funduszu zapomogi z r. 1866.		5.008		
		XIII.	Dochody z kwaterunku żandarmeryi		54.064		
		XIV.	Dochody ze zwrotu wydatków szupasowych		7.500		
		XV.	Dochody z krajowych składów zbożowych i spirytusowych		44.524		
		XVI.	Dochody z krajowych opłat konsumcyjnych		325.500		
		XVII.	Różne dochody		51.447		
			Suma	6,532.114	938.576	—	5,593.538
		XVIII.	Dochód z zaciągnięć się mającej pożyczki		1,426.288		
			Razem	6,532.114	2,364.864	—	4,167.250
		XIX.	Dodatki do podatków (od sumy podatkowej 10,550.000 zł.) po 39½ ct. od 1 zł. w. a.	—	4,167.250	—	—
			Ogólna suma funduszu krajowego	6,532.114	6,532.114	—	—

krajowych na rok 1893.

Liczba porządkowa	Alegat pod literą	Rubryka	Nazwa funduszków i zakładów	Wydatki	Dochody	Z porównania okazuje się	
						nadwyżka dochodów	przewyżka wydatków nad dochody własne czyli niedobór
II.			Fundusze krajowe w obszerniejszem znaczeniu.				
	C)		Krajowy szpital powszechny we Lwowie	333.103	200 434	—	132.669
	D)		Fundusz podrzutek w Lwowie	5.414	—	—	5.414
	E)		Krajowy zakład dla obłąkanych w Kulparkowie	206.267	186.480	—	19.787
	F)		" szpital św. Łazarza w Krakowie	233.656	187.529	—	46.127
	G)		Fundusz podrzutek w Krakowie	5.105	1.655	—	3.450
	H)		" policyi krajowej	2.505	6.034	3.529	—
			Suma	786.050	582.132	3.529	207.447
							203.918
III.			Fundusze samoistne.				
			Fundusz domestykalny	5	5 996	5.991	—
			" kultury krajowej	3.448	3 448	—	—
	I)		" stanowy sierociński	1.692	1.807	115	—
	K)		" Aleksandra hr. Stadnickiego	1.105	1.105	—	—
	L)		" pożyczki krajowej z r 1873	52.788	2.000	—	50.788
	M)		Suma	59.038	14.356	6.106	50.788
	N)						44.682

Date	Particulars	Debit	Credit	Balance
1/1/20	To Balance b/d			
1/2/20	By Cash			
1/3/20	To Cash			
1/4/20	By Cash			
1/5/20	To Cash			

LW. 41.740/1892.

Alegat B. do sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1893.

Lit. B.

FUNDUSZ KRAJOWY

w ściślejszem znaczeniu.

PRELIMINARZ

na rok 1893.

- W załączeniu: 1. Preliminarz funduszu szkolnego krajowego;
2. " krajowego funduszu szkolnego emerytalnego;
3. " szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie;
4. " " rolniczej w Dublanach;
5. " " parobków " "
6. " folwarku " "
7. " szkoły gorzelniczej " "
8. " krajowej gorzelni w " "
9. " " rolniczej w Czernichowie;
10. " folwarku " "
11. " szkoły rolniczej w Horodence;
12. " " " Jagielnicy;
13. " " " Kobiernicach;
14. " " ogrodniczej w Tarnowie;
15. " " uprawy lnu i konopi w Gródku;
16. " krajowego składu publicznego we Lwowie;
17. " " " " w Krakowie;
18. Wykazy podatków.

Sumaryczne porównanie kwot preliminowanych

Rubryka	Wydatki	Preliminowano na r. 1893			Uchwalono na r. 1892:		
		Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
Z r o t e							
I.	Koszta reprezentacji kraju	108.446	—	108.446	108.426	—	108.426
II.	„ zarządu	258 883	—	258.883	284.670	30.320	314.990
III.	„ leczenia	850.000	—	850.000	840 000	—	840 000
IV.	„ szczepienia	66.000	—	66 000	65.000	—	65.000
V.	Wydatki sanitarne	8.000	—	8 000	6.100	—	6.100
VI.	Zasiłki dla zakładów dobroczynności	16.874	—	16 874	16.874	—	16.874
VII.	Na cele wykształcenia i oświaty	1,604.459	—	1,604.459	1,486.476	—	1,486.476
VIII.	Utrzymanie pomników historycznych	13.404	2.000	15.404	19 060	—	19.060
IX.	Kwaterunkowe żandarmeryi	166.587	12.794	179.381	163 599	—	163 599
X.	Drogi krajowe	879.701	73 000	952.701	806.844	73.000	879.844
XI.	Dotacje dla zakładów krajowych	207.447	—	207.447	102.313	70.000	172 313
XII.	Wydatki na szupaśnictwo	26.500	—	26.500	27.000	—	27.000
XIII.	Budowy wodne i melioracje	300 252	—	300 252	240 961	—	240.961
XIV.	Umarzanie pożyczek	691.977	—	691 977	1,384.360	—	1,384.360
XV.	Na cele rolnictwa i górnictwa	381.391	43.536	424.927	393.765	16.000	409 765
XVI.	„ „ przemysłu	142.063	24 070	166 133	138.347	39 983	178 330
XVII.	Różne wydatki	52.730	602 000	654.730	60.103	300 000	360.103
	Suma	5,774.714	757.400	6 532.114	6,143 898	529.303	6,673 201
Dochody.							
I.	Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych	—	—	—	—	—	—
II.	Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych	5.000	—	5.000	5 000	—	5 000
III.	Dochody z dróg krajowych	231.669	—	231 669	225 320	—	225.320
IV.	Nadwyżki dochodów od zakładów doto- wanych	3.529	—	3.529	4.029	—	4 029
V.	Zwroty zaliczek z lat ubiegłych	37.000	—	37.000	36.300	—	36.300
VI.	Zwroty pożyczek	61.255	—	61.255	37.476	—	37.476
VII.	Dochody szkoły gospod. lasow. we Lwowie	6.330	—	6.330	6.330	—	6.330
VIII.	Dochody szkół i folwarku w Dublanach	46.398	—	46 398	39.666	—	39.666
IX.	„ „ „ „ Czernichowie	42 582	—	42 582	65.042	—	65.042
X.	„ „ „ „ innych szkół krajowych	16.170	—	16.170	16.528	—	16 528
XI.	Zwroty za sprawdzanie rachunków aptek	600	—	600	600	—	600
XII.	Dochody z przelania do skarbu kraj. pozost- stałości z funduszu zapomogi z r. 1866	5.008	—	5.008	7.178	—	7.178
XIII.	Dochody z kwaterunku żandarmeryi	54.064	—	54.064	52.714	—	52.714
XIV.	Dochody ze zwrotu wydatków szupasowych	7 500	—	7.500	8.000	—	8.000
XV.	Dochody z krajowych składów zbożowych i spirytusowych	44.524	—	44.524	40.700	16.000	56.700
XVI.	Dochody z krajowych opłat konsumcyjnych	325.500	—	325.500	325 000	—	325 000
XVII.	Różne dochody	51.447	—	51.447	51.491	—	51.491
	Suma dochodów własnych	938.576	—	938.576	921.374	16.000	937.374
XVIII.	Dochód z zaciągnięć się mającej pożyczki	—	1,426.288	1,426 288	—	1,650.000	1.650 000
	Razem	938.576	1,426.288	2,364 864	921 374	1,666.000	2,587.374
XIX.	Dodatki do podatków po 39½ ct. od sumy podatków 10,550.000 zł. (wydatność 1 centa 105.500 zł.)	4,167.250	—	4,167.250	4,095.000	—	4,095.000
	Ogólna suma dochodów	5,105.826	1,426 288	6,532.114	5,016.374	1,666.000	6,682.374

na rok 1893. z uchwalonemi na rok 1892.

Z porównania okazują się kwoty prelimi- nowane na rok 1893.				Ogółem na rok 1893:	
Zwyczajne		Nadzwyczajne		Większe	Mniejsze
większe	mniejsze	większe	mniejsze		

U w a g a

a u s t r y a c k i e

20	—	—	—	20	—
—	25 787	—	30.320	—	56.107
10.000	—	—	—	10.000	—
1.000	—	—	—	1.000	—
1.900	—	—	—	1.900	—
—	—	—	—	—	—
117.983	—	—	—	117.983	—
—	5.656	2.000	—	—	3.656
2.988	—	12.794	—	15.782	—
72.857	—	—	—	72.857	—
105.134	—	—	70.000	35.134	—
—	500	—	—	—	500
59.291	—	—	—	59.291	—
—	692.383	—	—	—	692.383
—	12.374	27.536	—	15.162	—
3.716	—	—	15.913	—	12.197
—	7 373	302.000	—	294 627	—
374.889	744.073	344 330	116.233	623 756	764.843
—	—	—	—	—	141.087
—	—	—	—	—	—
6.349	—	—	—	6.349	—
—	500	—	—	—	500
700	—	—	—	700	—
23.779	—	—	—	23.779	—
—	—	—	—	—	—
6.732	—	—	—	6.732	—
—	22.460	—	—	—	22.460
—	358	—	—	—	358
—	—	—	—	—	—
—	2.170	—	—	—	2.170
1.350	—	—	—	1.350	—
—	500	—	—	—	500
3.824	—	—	16.000	—	12.176
500	—	—	—	500	—
—	44	—	—	—	44
43.234	26.032	—	16.000	39.410	38.208
—	—	—	—	1.202	—
—	—	—	223.712	—	223.712
43.234	26.032	—	239.712	39.410	261.920
72.250	—	—	—	72.250	—
115.484	26.032	—	239.712	111.660	261.920
—	—	—	—	—	150.260

Część I.

W Y D A T K I.

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególne	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi				
			Złote austriackie		
I.		Koszta reprezentacyi kraju.			
		<i>A. Sejm krajowy.</i>			
	1	Koszta podróży pp. Posłów	4.486		
	2	Dyety pp. Posłów	36.000		
	3	Koszta druków	20.000		
	4	Spisywanie sprawozdań	5.000		
	5	Pisarze dzienni	650		
	6	Remuneracye urzędników Wydziału krajowego za dodatkowe zatrudnienie podczas Sejmu	1.200		
	7	Służba	1.200		
	8	Opał	1.300		
	9	Oświetlenie	950		
	10	Zapuszczanie i mycie podłóg	100		
	11a)	Potrzeby kancelaryjne	200		
	11b)	Na uzupełnienie biblioteki sejmowej	100		
	12	Różne drobne wydatki	260		
			71.446		71.446
		<i>B. Wydział krajowy.</i>			
	13	Marszałek krajowy . . . . . 6.000 zł. i dodatek na reprezentację . . . . . 4.000 „	10.000		
	14	Sześciu Członków Wydziału po 4.000 zł.	24.000		
	15	Zastępcy	2.000		
	16	Dodatek dla Członka Wydziału mianowanego przez Marszałka Zastępcą, do kierownictwa w Wydziale krajowym	1.000		37.000
		<u>Suma rubryki I. . . . .</u>	108.446	—	108.446

Preliminarz na rok 1893.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1890	Kwota uchwalona na r. 1892	W y j a ś n i e n i a						
		<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 80%;">Na rok 1892 uchwalono w tej rubryce . . . . .</td> <td style="text-align: right;">108.426 zł.</td> </tr> <tr> <td>„ „ 1893 preliniuje się . . . . .</td> <td style="text-align: right;">108.446 „</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">a zatem więcej o . . . . .</td> <td style="text-align: right; border-top: 1px solid black;">20 zł.</td> </tr> </table>	Na rok 1892 uchwalono w tej rubryce	108.426 zł.	„ „ 1893 preliniuje się	108.446 „	a zatem więcej o	20 zł.
Na rok 1892 uchwalono w tej rubryce	108.426 zł.							
„ „ 1893 preliniuje się	108.446 „							
a zatem więcej o	20 zł.							
4.607	4.486	Jak na rok 1892 w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 19. grudnia 1887.						
31.920	36.000							
19.488	20.000							
4.770	5.000							
653	650	Jak na rok 1892, w przypuszczeniu normalnego trwania sesji sejmowej.						
1.200	1.200							
1.281	1.200							
1.081	1 300							
991	950							
75	120							
285	160	Preliminuje się przypuszczalne potrzeby na podstawie wynikłości z roku 1890.						
100	100							
167	260	Jak na rok 1892.						
66.618	71.426							
9.861	10.000	Jak corocznie.						
24.145	24.000							
1.433	2.000							
1.003	1.000							
103.060	108.426							

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie			
II.		Koszta zarządu.				
		Place urzędników, dyurnistów i służ.				
		<i>Oddział koncepcyjny :</i>				
17		a) 3 radców, płaca po 2.800 zł.	8.400 zł.			
		dodatek aktywalny po 480 zł.	1.440 "	9.840		
		b) 6 sekretarzy, płaca po 2.000 zł.	12.000 zł.			
		dodatek aktywalny po 360 zł.	2.160 "	14.160		
		c) 6 wicesekretarzy, płaca po 1.300 zł.	7.800 zł.			
		dodatek aktywalny po 240 zł.	1.440 "	9.240		
		d) 6 adjunktów, płaca po 1.000 zł.	6 000 zł.			
		dodatek aktywalny po 200 zł.	1.200 "	7.200		
		e) 6 konceptistów, płaca po 700 zł.	4.200 zł.			
		dodatek aktywalny po 100 zł.	600 "	4 800		
		f) 3 aplikantów, płaca po 600 zł.	1.800 zł.			
		3 aplikantów, " " 360 zł.	1.080 "	2.880		
Do przeniesienia			48.120	—	48.120	

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a	
		Na rok 1892 uchwalono w tej rubryce	314 990 zł
		" " 1893 preliniuje się	258 883 "
			<hr style="width: 100%; border: 0.5px solid black;"/>
		a zatem <i>mniej</i> o	56 107 zł.
		Mianowicie podwyższono:	zniżono:
		poz. 24 a) o 23 zł.	poz. 20 o 10.960 zł.
		" 24 d) " 125 "	" 24 c) " 6 098 "
		" 24 e) " 81 "	" 26 f) " 1.329 "
		" 30 b) " <u>2.000 "</u>	" 26 g) " 3.106 "
			" 29 " 1.191 "
			" 30 " 1.044 "
			" 30 a) " 30.320 "
			" 32 k) " 288 "
			" 33 " <u>4.000 "</u>
		Razem dodano . 2 229 zł. ujęto zaś	<hr style="width: 100%; border: 0.5px solid black;"/> 58 336 zł.
		W ogóle zniżono o . . . . . 56.107 zł wedle poszczególnych wyjaśnień.	
41.472	48.120		
		Jak na rok 1892 wedle uchwały Wys. Sejmu z dnia 8. kwietnia 1892.	

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
		Z przeniesienia	48.120	—	48.120
II.	18	<i>Oddział rachunkowy:</i>			
		a) Dyrektor, płaca	2.600 zł.		
		dodatek aktywalny	400 „	3.000	
		b) Zastępca dyrektora, płaca	2.000 zł.		
		dodatek aktywalny	360 „	2.360	
		c) 7 rewidentów, płaca po 1.500 zł.	10.500 zł.		
		dodatek aktywalny po 300 zł.	2.100 „	12.600	
		d) 10 adjunktów, płaca po 1.200 zł.	12.000 zł.		
		dodatek aktywalny po 240 zł.	2.400 „	14.400	
		e) 1 archiwista, płaca	1.000 zł.		
		dodatek aktywalny	200 „	1.200	
		f) 1 protokolista, płaca	1.000 zł.		
		dodatek aktywalny	200 „	1.200	
		g) 8 oficyałów, płaca po 900 zł.	7.200 zł.		
		dodatek aktywalny po 180 zł.	1.440 „	8.640	
		h) 8 asystentów, płaca po 700 zł.	5.600 zł.		
		dodatek aktywalny po 100 zł.	800 „	6.400	
		i) 12 praktykantów, płaca po 600 zł		7.200	
		k) 1 aplikant	500 zł.		
		2 aplikantów po 360 zł.	720 „	1.220	
		l) woźny, płaca	500 zł.		
		dodatek aktywalny	50 „	550	
			58.770	—	58.770
II.	19	<i>Oddział kasowy:</i>			
		a) Dyrektor kasy, płaca	2.000 zł.		
		dodatek aktywalny	360 „	2.360	
		b) Zastępca dyrektora, płaca	1.600 zł.		
		dodatek aktywalny	300 „	1.900	
		c) Kontrolor, płaca	1.200 zł.		
		dodatek aktywalny	240 „	1.440	
		d) Kasyer, płaca	1.200 zł.		
		dodatek aktywalny	240 „	1.440	
		e) Adjunkt, płaca	1.200 zł.		
		dodatek aktywalny	240 „	1.440	
		f) Oficyał, płaca	900 zł.		
		dodatek aktywalny	180 „	1.080	
		Do przeniesienia	9.660	—	106.890
			106.890	—	106.890

Preliminarz na rok 1893.

Wydatki.

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
41 472	48.120	<p data-bbox="297 794 1225 826">Jak na rok 1892, wedle uchwały Wys. Sejmu z dnia 8. kwietnia 1892.</p>
46.603	58.770	
		<p data-bbox="297 1503 519 1535">Jak na rok 1892.</p>
88.075	106.890	

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zyty				
			Złote austriackie		
II.		Z przeniesienia .	106.890 9.660	—	106.890
		g) Asystent, płaca . . . . . 700 zł. dodatek aktywalny . . . . . 100 „	800		
		h) Praktykant, płaca	600		
		i) woźny, płaca . . . . . 600 zł. dodatek aktywalny . . . . . 50 „	650		
			11.710	—	11.710
20		<i>Oddział techniczny:</i>	—	—	—
21		<i>Oddział sanitarny:</i>			
		Inspektor szpitali, płaca . . . . . 2.000 zł. dodatek na mieszkanie . . . . . 300 „	2.300	—	2.300
22		<i>Oddział statystyczny:</i>			
		a) Naczelnik oddziału, płaca	2.000		
		b) Wicesekretarz, płaca . . . . . 1.300 zł. dodatek aktywalny . . . . . 240 „	1.540		
			3 540	—	3.540
23		<i>Oddział manipulacyjny:</i>			
		a) Dyrektor kancelaryi, płaca	2.000		
		b) Archiwista, płaca . . . . . 1.500 zł. dodatek aktywalny . . . . . 300 „	1.800		
		c) Ekspedytor, płaca . . . . . 1.300 zł. dodatek aktywalny . . . . . 270 „	1.570		
		d) Protokolista, płaca . . . . . 1.200 zł. dodatek aktywalny . . . . . 240 „	1.440		
		e) 4 kancelistów, płaca po 1.000 zł. dodatek aktywalny po 200 zł . . . . . 800 „	4.800		
		f) 5 asystentów, płaca po 700 zł. dodatek aktywalny po 100 zł . . . . . 500 „	4.000		
		g) Odźwierny, płaca	600		
		h) Portyer, płaca	500		
		i) 5 woźnych, płaca po 500 zł. dodatek aktywalny po 50 zł . . . . . 250 „	2.750		
			19.460	—	19.460
		<i>Suma wszystkich płac z dodatkami aktywalnymi .</i>	143.900	—	143.900

Preliminarz na rok 1893.

Wydatki.

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1882.	W y j a ś n i e n i a
88.075	106.890	Jak na rok 1892.
10.670	11.710	
10.960	10.960	Płace urzędników oddziału technicznego, wedle etatu unormowanego przez Wys. Sejm uchwałą z dnia 1. Kwietnia 1892, przeniesiono (od tego roku począwszy) z niniejszej rubryki do rubryki X. wydatków. (Obacz tamże).
2.300	2.300	Jak na rok 1892.
3.540	3.540	Jak na rok 1892.
		Jak na rok 1892.
19.618	19.460	
135.163	154.860	

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi				
Złote austriackie					
II.		Z przeniesienia	143.900	—	143.900
	24	Dyurniści.			
		a) Dla oddziału konceptowego (ryczałt)	3.500		
		b) Dla oddziału rachunkowego (ryczałt)	3.500		
		c) Dla oddziału technicznego	—		
		d) Dla oddziału statystycznego (ryczałt)	2.500		
		e) Dla oddziału manipulacyjnego (ryczałt)	11 500		
		Na zastępstwa urzędników	—		
			21.000	—	21.000
	25	Zasługi.			
		13 stróżów po 300 zł. i 1 zastępca woźnego 366 zł.	4.266	—	4.266
	26	Emolumenta.			
		a) Dyrektor kancelaryi na fiakra	50		
		b) " " 48 mtr. sześć. drzewa	156		
		c) Ubranie dla odźwiernego i 7 woźnych po 50 zł., tudzież dla zastępcy woźnego 30 zł.	430		
		d) Ubranie dla portyera	100		
		e) Opał dla odźwiernego i portyera po 7·2 mtr. sześć. drzewa	47		
		f) Dodatki pięcioletnie dla urzędników i służby	12.688		
			13.471	—	13.471
		Do przeniesienia	182.637	—	182.637

Preliminarz na rok 1893.

Wydatki.

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892	W y j a s n i e n i a
135.163	154.860	
11 016	3.477	Wstawia się ryczałt w zaokrąglonej sumie 3.500 zł., odpowiadający uchwalonej na rok 1892 kwocie.
14.416	3 500	Jak na rok 1892.
4.869	6 098	Wydatek na dyurnistów oddziału technicznego przeniesiono z tej rubryki na rubrykę X. wydatków, (elewi, rysownicy i dyurnum) analogicznie do poz. 20. niniejszej rubryki. (Obacz wyjaśnienie do poz. 20. „Oddział techniczny“).
3.924	2.375	Na r. 1893 wstawia się nieco wyższą ryczałtową kwotę, albowiem dotychczasowa dotacya okazała się niedostateczną.
11.149	11.419	Wstawia się ryczałt w zaokrąglonej sumie 11.500 zł., odpowiadający uchwalonej na rok 1892 kwocie.
1.754	—	
47.128	26.869	
4.140	4.266	Jak na rok 1892.
50	50	
156	156	
500	430	Jak na rok 1892.
145	100	
47	47	
13.191	14.017	W myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 3. stycznia 1874 umieszczono pod tą pozycyą następujące dodatki pięcioletnie na rok 1893:
14.089	14.800	
		Oddział konceptowy. <i>Radcy</i> po 400 zł. Michalczewski (1) 400 zł., Ekielski (1) od 14. lutego 1893, 352 zł. — <i>Sekretarze</i> po 200 zł.: Wolański (3) 600 zł., Antoniewicz (1) 200 zł. — <i>Wice-sekretarze</i> po 200 zł. Zeńczak (1) 200 zł., Obertyński (1) 200 zł., Abgarowicz (1) 200 zł. — <i>Adjunkci</i> po 100 zł. Wilezyński (1) 100 zł., Giziński (1) 100 zł., Schworm (1) od 16. lipca 1893, 46 zł. — <i>Konceptści</i> po 80 zł.: Sawczyński (1) od 16. Lipca 1893 37 zł., Białobrzeski (1) od 16. lipca 1893, 37 zł.
		Razem w Oddziale konceptowym 2.472 zł.
200 520	200.795	

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi				
Złote austriackie					
II.	25	Z przeniesienia .	182.637	—	182.637
Do przeniesienia .			182.637	—	182.637

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a s n i e n i a
200.520	200.795	<p>Oddział rachunkowy. <i>Dyrektor</i> Tarnawski (1) 300 zł. — <i>Zastępca dyrektora</i> Urbański (1) 200 zł. — <i>Rewidenci</i> po 200 zł.: Żółkiewski (2) 400 zł., Semetkowski (2) 400 zł., Bielski (1) 200 zł. i drugi od 11. grudnia 1893 11 zł. razem 211 zł., Krobicki (1) 200 zł. Niedzielski (1) od 13. kwietnia 1893 143 zł. — <i>Adjunkci</i> po 150 zł.: Tranda (3) 450 zł., Gołębski (3) 450 zł., Szajnok (2) 300 zł. i trzeci od 18 grudnia 1893 5 zł., razem 305 zł., Ziembicki (2) 300 zł. Żórawski (1) 150 zł. i drugi od 11. grudnia 1893 8 zł. razem 158 zł., Mystkowski (1) 150 zł., Schmitt (1) od 13. kwietnia 1893 108 zł., Au (1) od 13. kwietnia 1893 108 zł. — <i>Archiwista</i> Gordon (2) 200 zł. — <i>Protokolista</i> Hupezye (2) 200 zł. — <i>Asystenci</i> po 50 zł. Topolnicki (3) 150 zł., Zawadzki (1) 50 zł. — <i>Praktykanci</i> po 50 zł.: Woroniecki (2) 100 zł., Dauksza (1) od 13. kwietnia 1893 36 zł.</p> <p style="text-align: right;">Razem w Oddziale rachunkowym 4.619 zł.</p> <p>Oddział kasowy. <i>Dyrektor</i> Horoszkiewicz (3) 600 zł. — <i>Zastępca dyrektora</i> Silkiewicz (3) 600 zł. — <i>Kontrolor</i> Kotiers (3) 450 zł. — <i>Kasyer</i> Buynowski (3) 450 zł. — <i>Adjunkci</i> po 150 zł.: Olszewski (3) 450 zł., Świerczewski (1) 150 zł., Krogulski (1) 150 zł.</p> <p style="text-align: right;">Razem w Oddziale kasowym 2.850 zł.</p> <p>Oddział techniczny. Co do pięcioleci urzędników tego oddziału, obacz wyjaśnienie przy rubryce X wydatków (pięcioletnia).</p> <p style="text-align: right;">W Oddziale technicznym w tej rubryce — zł.</p> <p>Oddział sanitarny. <i>Inspektor</i> Dr. Stella Sawicki (3) . . . . . 600 zł.</p> <p>Oddział statystyczny. <i>Wice-sekretarz</i> Dr. Rutowski (1) 200 zł. i drugi od 17. października 1893 41 zł., razem . . . . . 241 zł.</p> <p>Oddział manipulacyjny. <i>Dyrektor kancelaryi</i> Dr. Grott (3) 600 zł. — <i>Archiwista</i> Bieńkowski (1) 175 zł. — <i>Protokolista</i> Kunisch (1) 150 zł. — <i>Kanceliści</i> po 100 zł.: Kiszelka (3) 300 zł., Rożanowski (1) 100 zł. i drugi od 11. grudnia 1893 6 zł. razem 106 zł. — <i>Asystenci</i> po 50 zł. Stelmachów (1) 50 zł., Sobek (1) 50 zł.</p> <p style="text-align: right;">Razem w Oddziale manipulacyjnym 1.431 zł.</p> <p>Służba <i>Odźwierny</i> Niewiadomski (2) 60 zł. — <i>Portyer</i> Bojkowski (1) 30 zł. i drugi od 1. marca 1893 25 zł. razem 55 zł. — <i>Woźni</i> po 30 zł. Kowalski (5) 150 zł. Chermiński (4) 120 zł., Stocki (2) 60 zł., Wolek (1) 30 zł.</p> <p style="text-align: right;">Razem służba 475 zł.</p> <p style="text-align: center;">Ogółem we wszystkich Oddziałach (bez technicznego) ze służbą 12.688 zł.</p>
200.520	200.795	

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy-	Nadzw-	Razem
ru-	po-		czajne	czajne	
bryki	zycyi		Złote austriackie		
II.		Z przeniesienia .	182.637	—	182.637
		g) <i>Dodatki osobiste.</i>			
		1. Dla sekretarza Juliana Wolańskiego	200		
		2. „ dwu adjunktów koncepcyjnych: Wojciecha Wilczyń- skiego 100 zł. i Leopolda Brąglewicza 200 zł.	300		
		3. „ koncepcyście Marceliego Białobrzeskiego	258		
		4. „ oficyna rachunkowego Edmunda Kopaczyńskiego	60		
		5. „ 5 praktykantów rachunkowych: Kornela Daukszy, Wła- dysława Janikowskiego, Władysława Januszkiewicza, Teofila Rudzkiego i Franciszka Waltera	286		
		6. „ 2 aplikantów rachunkowych: Karola Frydmana i Ed- munda Uderskiego	156		
		7. „ oficyna kasowego Antoniego Czajkowskiego	120		
		8. „ asystenta manipulacyjnego Juljana Stelmachowa	150		
			1.530	—	1.530
27		Remuneracye.			
		a) Rzecznik prawny za zastępstwo	2.500		
		b) Tłumacze	950		
		c) Urzędnicy, dyurniści i służby Wydziału krajowego	2.000		
			5.450	—	5.450
28		Koszta podróży i diety.			
		a) W ogóle	6.000		
		b) Dla inspektora szpitali	400		
			6.400	—	6.400
29		Pensye i zaopatrzenia.			
		a) Jankowska Karolina	—		
		b) Madejski Wojciech	1.200		
		c) Tarczyńska Marcyanna	350		
		d) Łopuszańska Walerya	350		
		e) Łopuszański Tadeusz, Jan, Paweł (3 imion)	50		
		f) Placer Marya	314		
		g) Stroiński Sylwery	200		
		h) Olewińska Julia	350		
		i) Gorzycowa Eudoksya	197		
		k) Bulikowska Izabela	350		
		l) Chrzanowska Joanna	350		
		m) Niewiadomskiego sierota, syn Jerzy Włodzimierz	263		
		n) Niewiadomskiego sierota, zaopatrzenie dla syna Włodzimie- rza do ukończenia 18. roku życia	90		
		o) Krzeczowska Eugenia, Zofia	175		
			196.017	—	196.017
		Do przeniesienia	4.239		

Preliminarz na rok 1893.

Wydatki.

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a s n i e n i a
200.520	200 795	
1.819	4.636	Wedle faktycznego stanu z dniem układania niniejszego preliminarza, z uwagą, iż dodatki osobiste urzędników technicznych odpadają z powodu reorganizacji tego oddziału.
1.819	4.636	
2.035 792 1.000	2.500 950 2.000	Jak na rok 1892.
3 827	5.450	
8.516 400	6.000 400	Jak na rok 1892.
8.916	6.400	Wynikłość z roku 1890 podano o 284 zł mniejszą od istotnej (9.200 zł.) z powodu, iż potrącono (obecnie niepreliminowane) koszta przejazdu i dyet członków opieki nad obłąkanymi.
400	400	Nie preliminuje się z powodu śmierci pensyonistki. (LW. 13.319/1892).
1.200	1 200	
350	350	
350	350	
50	50	
366	314	
200	200	
350	350	Jak na rok 1892
197	197	
350	350	
350	350	
263	263	
90	90	
175	175	
215.082	217.281	
4.691	4.639	

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy-	Nadzw-	Razem
ru-	po-		czajne	czajne	
bryki	zycy		Złote austriackie		
II.	29	Z przeniesienia .	196.017 4.239	—	196.017
		p) Czaderska Eugenia	350		
		r) Ożwad Maryan, Benedykt	—		
		s) Kalicka Jadwiga	350		
		t) Kuźniar Jan	465		
		u) Sternalowa Emilia	350		
		v) Zienkowiczowa Wanda	350		
		w) Orzechowska Józefa	350		
		x) Orzechowskiego sieroty: Stanisław i Tadeusz po 58 zł. rocznie	116		
		y) Mrozowicka Emilia	350		
		z) Mrozowickiego sieroty: Adam Kazimierz, Ignacy Filip, Regina Anastazy, Wanda Laurencya po 43 zł. rocznie .	172		
		aa) Łuniewska Natalia	350		
		bb) Terlecka Marya	217		
		cc) Karpuszkowa Marya	350		
		dd) Karpuszeki sieroty: Aniela Filipina, Adam Olgierd i He- lena Janina po 50 zł. rocznie	150		
		ee) Kukawska Julianna	167		
		ff) Kukawskiego sieroty: Edward, Rajmund Henryk i Maryan Julian po 20 zł. rocznie	60		
		gg) Mochnacki Edmund	3.616		
		hh) Kalita Józef	—		
		ii) Kraczyło Julianna	600		
		kk) " " dodatek na wychowanie 4 dzieci: Zy- gmunta, Juliana, Władysława i Joanny po 60 zł.	200		
		ll) Pierożyńska Sydonia	800		
		mm) Strnadowa Kornelia	350		
		nn) " " dodatek na wychowanie dla 2 dzieci: Heleny Stanisławy i Jana Adama po 35 zł. rocznie . .	70		
		oo) Marek Józef	2.600		
		pp) Janikowska Julia	600		
		rr) Chermiński Walenty	706		
		ss) Birgfellner Julia	500		
		tt) " " dodatek na wychowanie dla 3 dzieci: Wi- ktoryi Julii, Karola Jana i Jana Pawła po 50 zł. rocznie	150		
		uu) Strzelecki Henryk	2.600		
		vv) Niedziałkowski Karol	891		
		ww) Sidorowicz Władysław Franciszek	120		
		xx) Wasilewski Piotr	320		
			22 509		22.509
		Do przeniesienia .	218.526	—	218.526

Preliminarz na rok 1893.

Wydatki.

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a s n i e n i a
215.082	217.281	
4.691	4.689	
350	350	Jak na rok 1892.
175	—	Zaopatrzenie ustało z dniem 20. marca 1891. (LW. 50.711/1890).
350	350	
465	465	
350	350	
350	350	
350	350	Jak na rok 1892.
143	116	
350	350	
172	172	
350	350	
217	217	
350	350	
150	150	Jak na rok 1892.
167	167	
80	60	
3.616	3.616	
62	61	Zaopatrzenie ustało z dniem 24. grudnia 1892. (LW. 25.234/1889).
600	600	Jak na rok 1892.
300	280	Dla Zygmunta do 2. maja 1893, dla Juliana, Władysława i Joanny za cały rok. Zaopa- trzenie dla piątego dziecka (Heleny) ustało z d. 28 stycznia 1892. (LW. 33.390/1889).
733	800	
437	350	
53	70	
1.300	2.600	
200	600	Jak na rok 1892.
—	706	
—	500	
—	150	
—	3.250	Na podstawie uchwały Wys. Sejmu z dnia 19. marca 1892. (LW. 15.373/1892).
—	891	
—	120	Jak na rok 1892.
—	320	
16.361	23.700	
231.443	240.981	Wynikłość z roku 1890 podano o 758 zł. mniejszą od istotnej (17.119 zł.) z powodu potrącenia pensyj już zamkniętych, a zatem nie odnoszących się do niniejszego preliminarza.

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycy				
		Złote austriackie			
II.		Z przeniesienia .	218.526	—	218.526
	30	Dary z łaski.			
		a) Bojarskie: Walerya, Józefa i Adolfiną po 100 zł.	300		
		b) Kiss Stanisław	50		
		c) Jeziorańska Natalia, wsparcie roczne aż do pełnoletności córki	206		
		d) Kopertyńska Krystyna	100		
		e) Kopertyńska z Repiechowskich Malwina	100		
		f) Chrzanowska Ignacowa, dożywotnie roczne zaopatrzenie	300		
		— Barycka Marya	—		
		— Ploder Karolina	—		
		— Kalit Stefan	—		
		— Piotrowska Rozalia	—		
		— Łopuszańska Walerya	—		
		— Dziubińska Wanda	—		
		— Wąsowicz Jan	—		
		— Sternalowa Emilia	—		
			1.056	—	1.056
	30 a	Dodatek drożyzniany	—	—	—
	30 b	Na pokrycie połowy należności stemplowych od dekretów nominacyjnych urzędników i sług krajowych	2.000	—	2.000
	31	Potrzeby kancelaryjne.			
		a) Wydawnictwo rozporządzeń krajowych	5.000		
		b) Sprawienie i odnowienie sprzętów	1.500		
		c) Potrzeby do pisania i rysowania	2.300		
		d) Papier do druków, druk ksiąg i wzorów	2.500		
		e) Oprawa ksiąg i druków	500		
		f) Oświetlenie	1.500		
		g) Opał	3 000		
		h) Uzupełnienie biblioteki	1.000		
		i) Rozmaite pomniejsze	1.500		
			18.800	—	18.800
	32	Gmach krajowy i jego utrzymanie.			
		a) Inspicjent techniczny gmachu krajowego	300		
		b) Maszynista: płaca 600 zł., 12 metr. drzewa 40 zł., 45 ltr. nafty 11 zł.	651		
		c) Kominiarz	320		
		d) Froterowanie i zapuszczanie podłóg	700		
		e) Mycie podłóg	100		
			240.382	—	240.382
		Do przeniesienia .	2.071		

Preliminarz na rok 1893.

Wydatki.

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
231.443	240.981	
300 50	300 50	Jak na rok 1892.
300 100 100	300 100 100	Wsparcie ustaje z dniem 8. września 1893. (LW. 54.705/1882).
— — — — 200 — 200 — 150	300 150 150 50 150 100 150 50 150	Jak na rok 1892.
		Odpadają jako <i>jednorazowe dary</i> uchwalone na rok 1892.
1.400	2.100	Wynikłość z roku 1890 podano o 100 zł. mniejszą, od istotnej (1.500 zł.) z powodu potrącenia pożyczki, nie odnoszącej się do niniejszego preliminarza.
—	30.320	Odpada jako <i>jednorazowo</i> uchwalony na rok 1892.
—	—	Na zasadzie uchwały Sejmowej z dnia 20. października 1882 wstawia się ten wydatek w przypuszczalnej wysokości z uwzględnieniem uchwalonej reorganizacji oddziału melioracyjnego, technicznego i służby drogowej.
4.413 1.742 2.200 2.028 505 1.337 2.597 1.196 1.849	5.000 1.500 2.300 2.500 500 1.500 3 000 1.000 1.500	Jak na rok 1892.
17.867	18.800	
300 651	300 651	
320 627 106	320 700 100	
250.710 2 004	292.201 2.071	

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy-	Nadzw-	Razem
ru-	po-		czajne	czajne	
bryki	zycyi		Złote austriackie		
		Z przeniesienia	240.382	—	240.382
			2.071		
II.	32	f) Pompowanie wody	450		
		g) Zgartywanie i wywóz śniegu	100		
		h) Czyszczenie kloak i wywóz nieczystości	320		
		i) Zabezpieczenie od ognia	260		
		k) Podatek dochodowy i miejski czynszowy	150		
		l) Utrzymanie skwerów około gmachu sejmowego . . . . . 100 zł.			
		wynagrodzenia ogrodnika . . . . . 50 „	150		
		m) Konserwacja i adaptacja budynku i obejścia, koszta prze-			
		kształcenia i urządzenia w gmachu, tudzież inne nieprze-			
		widziane	3.000		
			6.501	—	6.501
	33	Zaliczki na płace urzędników.			
		Dla urzędników w ogóle i dla służby	12.000	—	12.000
		Suma rubryki II.	258.883	—	258.883

Preliminarz na rok 1893.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1890.	Kwota uchwalona na r. 1892.	Wyjaśnienia
250.710 2.004	292.201 2.071	<p>Wstawia się mniej o 288 zł. aniżeli na rok 1892 uchwalono, uwzględniając wyniki faktyczne z tego tytułu; zawsze jednak wstawia się kwotę wyższą od tychże wyników, na wypadek podwyższenia podatków.</p> <p>Jak na rok 1892.</p>
442	450	
24	100	
267	320	
200	260	
94	438	
150	150	
5.657	3.000	
8.838	6.789	
20.304	16.000	
279.852	314.990	<p>Sumę wynikłości z roku 1890 podano niższą od rzeczywistej (280.993 zł.) z powodów poszczególnionych przy pozycjach 28, 29 i 30.</p>

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycy		Złote austriackie		
III.		Koszta leczenia.			
	34	Koszta leczenia ubogich w szpitalach krajowych, zagranicznych i wojskowych	850.000	—	850.000

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a					
847.135	840.000	Wedle zamknięć rachunkowych wypłacono z funduszu krajowego:					
		S z p i t a l o m	w l a t a c h			R a z e m	Prze- ciętnie
			1889	1890	1891		
		Lwów, powszechny	210.108	196 404	179.516	586.028	195.343
		Kulparków, zakład obłąkanych	136.817	157.878	153.216	447 911	149.303
		Kraków, św. Łazarza	127.961	140.862	136.739	405 562	135.187
		„ Klinika	28.490	31.244	33 661	93.395	31.132
		24 szpitali prowincjonalnych kraj.	242.077	267.941	270.624	780.642	260.214
		Zagraniczne	95.017	85.954	111.154	292.125	97.375
		Wojskowe	1.671	1.511	707	3 889	1.296
		Zaliczki i zwroty	12.995	13 332	11.895	38.222	12.741
		Razem wypłacono	855.136	895.126	897.512	2.647.774	882.591
		Od tego wpływy od gmin, samo- płacących i inne rozmaite	47.931	47.991	46.268	142.190	47.397
		Pozostają wydatki	807.205	847.135	851.244	2.505.584	835.194
		Ilość opłaconych dni leczenia wynosiła w roku 1889 . . . . . 1,293.228 dni					
		„ „ 1890 . . . . . 1,330.744 „					
		„ „ 1891 . . . . . 1,400.450 „					
		Razem . . . . . 4,024.422 dni					
		Przeciętnie . . . . . 1,341.474 „					
		Ogólna ilość dni leczenia w krajowych szpitalach (wraz z prowincjonalnymi) i zakładach, wynosiła:					
		w roku 1889 . . . . . 1,241.619 dni					
		„ „ 1890 . . . . . 1,270.008 „					
		„ „ 1891 . . . . . 1,322.737 „					
		wzrosła zatem między rokiem 1889 a 1890 o 2.28%					
		„ „ 1889 a 1891 o 6.53%					
		„ „ 1890 a 1891 o 4.15%					
		Z uwagi na wyżej wykazany coroczny wzrost ilości dni leczenia, prelininuje się potrzeb w wysokości rzeczywiście poniesionego wydatku w ostatnim roku (1891), mianowicie wstawia się zaokrągloną sumę 850.000 zł. t. j. o 10.000 zł. więcej jak					

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
IV.		Koszta szczepienia.			
	35	Utrzymanie i odświeżanie krowianki	10.000		10.000
	36	Koszta podróży i diety lekarzy z powodu szczepienia ospy	56.000		56.000
		Suma rubryki IV.	66.000	—	66.000
V.		Wydatki sanitarne.			
	37	$\frac{1}{3}$ część za lekarstwa dla epidemicznie chorych	4.000		4.000
	38	Na koszta podróży lekarzy okręgowych, oraz na subwencye dla powiatów na pokrycie przewyżki wydatków na płace ponad 1% dodatku powiatowego	4.000		4.000
		Suma rubryki V.	8.000	—	8.000

Preliminarz na rok 1893.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1890.	Kwota uchwalona na r. 1892	W y j a ś n i e n i a
		<p>na rok 1892 uchwalono. Suma taka co najmniej jest wymagana, o ile że nie reflektuje się tutaj nic na dalszy możliwy wzrost dni leczenia, a który gdyby się podniósł tylko o 1% (nie mówiąc już nic o wyższym wzroście o jakimby z powyższych danych przypuszczać można), to wyżej wzmiankowana prelimitowana suma okazałaby się już nie wystarczającą o jakich 8.500 zł.</p> <p>U w a g a. Wynikłości z roku 1891 podane są przed wykończeniem zamknięcia rachunków w cyfrze przybliżonej, która jednak różnić się może niezrażąco od rzeczywistej wynikłości.</p>
8.718	10.000	<p>Jak na rok 1892. z uwagi, że poniesiony koszt w roku 1891. po strąceniu przypadkowego zwrotu 836 zł. 94 ct. za nieprzyjętą krowiankę, wynosił kwotę 9.600 zł. 56 ct.</p>
58.347	55.000	<p>Koszta te wynosiły: w roku 1888 . . . 55.027 zł.; w roku 1889 . . . 54.361 zł.;</p>
67.065	65.000	<p>w roku 1890 . . . 58.347 zł.; razem w trzech latach 167.735 zł.; przeciętnie 55.912 zł.; prelimituje się zatem zaokrągloną przeciętną kwotę 56.000 zł.</p>
3.646	4.100	<p>Koszta na leki wynosiły: w roku 1888 . . . 3.579 zł.; w roku 1889 . . . 4.233 zł. w roku 1890 . . . 3.646 zł.; — razem w trzech latach 11.458 zł.; przeciętnie 3.819 zł.; prelimituje się zatem zaokrągloną przeciętną kwotę 4.000 zł. co najmniej potrzebną z uwagi na niestałość tego rodzaju wydatków.</p>
—	2.000	<p>Wedle uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 30. marca 1892.</p>
3.646	6.100	

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególności	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycy		Złote austriackie		
VI.		Zasiłki dla zakładów dobroczynności.			
	39	Szpital Siostr Miłosierdzia w Czerwonogrodzie, Rozdole i Bursztynie	900		
	40	Szpital Siostr Miłosierdzia w Nowosiódkach	300		
	41	Dom ubogich i sierót w Krakowie	5.424		
	42	Zakład św. Józefa dla osieroconych chłopców w Krakowie	1.000		
	43	Komitet ochronek w Krakowie	550		
	44	Towarzystwo ochronek chrześcijańskich we Lwowie	500		
	45	Towarzystwo Miłosierdzia pod godłem „Opatrzności“ we Lwowie	1.200		
	46	Zakład osieroconych dziewcząt im. księdza Józefa Ziemiańskiego w Przemyślu	500		
	47	Zarząd Towarzystwa weteranów z r. 1831 w Krakowie	2 700		
	48	Komitet wykonawczy opieki weteranów z r. 1831 we Lwowie	1.800		
	49	Zakład św. Józefa dla chorych nieuleczalnych i wyzdrowieńców we Lwowie	1.000		
	50	Lecznice lwowskie, do rozporządzalności Wydziału krajowego.	1.000		
		Suma rubryki VI.	16.874	—	16.874
VII.		Wydatki na cele wykształcenia i oświaty.			
	51	Akademia umiejętności w Krakowie	25.000		
	52	Rada szkolna krajowa, na pokrycie niedoboru funduszu szkolnego krajowego	1,349.284		
	53	Rada szkolna krajowa, na pokrycie niedoboru krajowego funduszu emerytalnego	125.325		
	54	Sześciu członków Rady szkolnej krajowej po 1.200 zł.	7.200		
	55	Zakład głuchoniemych we Lwowie:			
		a) na stypendya dla 70 wychowanków . . . . . 8.400 zł.			
		b) na utrzymanie zakładu . . . . . 500 „	8.900		
		c) subwencya na pokrycie części budynku zakładowego dachem ogniotrwałym	—	4.400	
	56	Szkoła głuchoniemych Izaaka Bardacha we Lwowie	400		
	57	Zakład ciemnych we Lwowie	2 000		
	58	Towarzystwo gimnastyczne „Sokol“ we Lwowie	1.000		
	59	„ „ „ w Krakowie	500		
	60	Dla „Towarzystw „gimnastycznych“ „Sokol“ ryczałt do dyspozycji Wydziału krajowego	500		
		Do przeniesienia	1,520.109	4.400	

Preliminarz na rok 1893.

Wydatki.

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
		Na rok 1892 uchwalono w tej rubryce . . . . . 16.874 zł. Na rok 1893 preliniuje się w tej rubryce . . . . . 16.874 „ a zatem bez zmiany.
900	900	
300	300	
5.424	5.424	
1.000	1.000	
550	550	
500	500	
1.200	1.200	
		Jak na rok 1892 wedle uchwał Wys. Sejmu z dnia 8. kwietnia 1892.
500	500	
2.700	2.700	
1.800	1.800	
1.000	1.000	
1.000	1.000	
16.874	16.874	Wynikłość z roku 1890 podano mniejszą o 2.500 zł. od rzeczywistej (19.374 zł.) po wyłączeniu pozycyji nie mającej styczności z niniejszym preliniarzem.
		Na rok 1892 uchwalono w tej rubryce . . . . . 1,486.476 zł. Na rok 1883 preliniuje się w tej rubryce . . . . . 1,604.459 „ a zatem <i>więcej</i> o 117.983 zł.
25.000	25.000	wedle wyjaśnień przy poszczególnych pozycyach. W myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 20. stycznia 1888.
795.004	1,181.756	} Obacz specjalne preliniarze tych funduszków.
—	119.240	
7.200	7.200	} Jak corocznie.
6.500	8.900	} Jak na rok 1892.
—	—	} Wedle uchwały Wys. Sejmu z dnia 8. kwietnia 1892. wydatek ten wstawiony być ma do wydatków niniejszej rubryki na rok 1893. (LW. 20 374/1892).
300	400	} Jak na rok 1892, w podniesionej przez Wys. Sejm wysokości.
2.000	2.000	
1.000	1.000	} Jak na rok 1892.
—	500	
—	500	} Jak na rok 1892, w podniesionej przez Wys. Sejm wysokości.
837.004	1,346.496	

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególności	Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi				
			Złote austriackie		
VII.		Z przeniesienia	1,520.109	4.400	
61		Szkoła sztuk pięknych w Krakowie, XV. rata umorzenia pożyczki 100.000 zł. na budowę gmachu	7.000		
62		Teatr polski w Krakowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego	8.000		
—		Teatr polski we Lwowie, zasilek stały	—		
63		Teatr polski i opera polska we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego:			
		a) dramat i komedia . . . . . 14.200 zł.			
		b) opera polska . . . . . 10.000 „	24.200		
64		Teatr ruski pod zarządem Towarzystwa „Besida“	7.250		
65		Towarzystwo muzyczne w Krakowie	800		
66		Konserwatorium Towarzystwa muzycznego w Krakowie	2.000		
67		Towarzystwo muzyczne we Lwowie	3.000		
68		„ „Harmonia“ we Lwowie	300		
69		„ „spiewackie „Lutnia“ we Lwowie	500		
—		„ „ ruskie „Bojan“	—		
—		Stypendya dla uczniów i uczenie seminariów nauczycielskich i kursów przygotowawczych	—		
—		Na internat nauczycielski Sióstr Nazaretanek w Kzakowie	—		
—		Dla uczniów internatu przy seminarjum nauczycielskiem w Krakowie	—		
—		Internat św. Jozafata we Lwowie, na utrzymanie 15. uczniów seminarjum nauczycielskiego w bursie	—		
70		Internatowi ks. Zmartwychwstańców we Lwowie (do rozporządzalności Wydziału krajowego)	4.500		
71		Ks. Siemiaszki Kaźmierza dom schronienia i dobrowolnej pracy dla opuszczonych i moralnie zaniedbanych chłopców w Krakowie	500		
72		Jedno stypendyum im. Matejki dla uczniów szkoły sztuk pięknych w Krakowie	1.000		
73		a) Na wydawnictwo polskich podręczników dla szkół średnich . . . . . 2.000 zł.			
		b) Na wydawnictwo ruskich książek szkolnych . . . . . 4.100 „	6.100		
		do rozporządzalności c. k. Rady szkolnej krajowej, a względnie komisji książek szkolnych przez tęż Radę ustanowionej.			
		Do przeniesienia	1,585.259	4.400	

Preliminarz na rok 1893.

Wydatki.

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
837.004	1,346.496	
7.000	7.000	Wydatek stały do roku 1911 z powodu zaniechania konwersyi długu.
8.000	8.000	Jak na rok 1892.
4.200	4.200	Nie prelinuje się nic w tej pozycji, ponieważ obowiązek do udzielania tego za- siłku trwał w myśl umowy z dnia 14. listopada 1845, tylko przez czas trwania przywileju teatralnego, który zgasł z dniem 28. marca 1892.
20.000	20.000	Proponuje się o 4.200 zł. więcej ze względu, iż odtąd odpada potrzeba wstawienia do preliminarza stałego zasiłku 4.200 zł. w. a., z drugiej zaś strony stosunki teatru polskiego nie pozwalają na obniżenie pomocy udzielanej mu dotąd z fun- duszów krajowych.
6.000	7.250	Jak na rok 1892.
800	800	
2.000	2.000	
3.000	3.000	Jak na rok 1892.
300	300	
500	500	
—	200	Odpada jako zasiłek <i>jednorazowo</i> uchwalony na rok 1892.
29.775	42.000	
—	1.000	Pozycye te uwzględniono w ryczałtowej sumie 60.000 zł. wstawionej do prelimina- rza funduszu szkolnego krajowego po myśli uchwały Wys. Sejmu z dnia 8. kwietnia 1892. (LW. 29.472/1892).
3.000	3.000	
2.250	2.250	
4.500	4.500	
500	500	Jak na rok 1892.
1.000	1.000	
5.796	6.180	ad 73 a) Jak na rok 1892. ad 73 b) W myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 8. kwietnia 1892 polecającej, ażeby w „preliminarzu na rok 1893 i lat następnych, stałą subwencyę 2.000 zł. dla wydawnictwa książek ruskich, podwyższono o kwotę przypuszczalnego dochodu z ich rozsprzedaży“ prelinuje się oprócz stałych 2.000 zł., przeciętny z trzech ostatnich lat dochód z rozsprzedaży tych książek, mianowicie:
		wynosił tenże w roku 1889 . . . . . 2.250 zł. 96 ct.
		„ „ „ 1890 . . . . . 2.186 „ 63 „
		„ „ „ 1891 . . . . . 1.895 „ 60 „
		razem . . . . . 6.333 zł. 19 ct.
		a więc przeciętnie . . . . . 2.111 „ — „
		która to ostatnia zaokrąglona kwota wraz ze stałą subwencyą 2.000 zł. daje prelinowaną sumę . . . . . 4.100 „ — „
935.625	1,460.176	

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zyty				
			Złote austriackie		
VII.		Z przeniesienia	1,585.259	4.400	
	74	Zasilek dla czasopisma „Szkoła“	500		
	75	„ „ „ „Muzeum“	1.000		
	76	„ „ „ „Kosmos“	400		
	77	„ „ ruskiej gazety „Uczytel“ do rozporządzalności Wy- działu krajowego	500		
	78	Zasilek na utrzymanie wyprawy naukowej, pracującej w ar- chiwum watykańskim pod kierunkiem profesora Uniwer- sytetu Jagiellońskiego Dra Stanisława Smolki (I. rata z trzechlecia 1892/3 - 1894/5)	1.500		
	79	Dla młodzieży kształcącej się w naukach i sztukach, ryczałt, (do rozporządzenia Wydziału krajowego)	3.000		
	80	Dla fundacyi „Macierz polska“ na wydawnictwo dzieł i pe- ryodycznych pism ludowych	5.000		
	—	„Macierz szkolna“ dla księstwa Cieszyńskiego	—		
	—	Dla Towarzystwa „Proświta“ na wydawnictwo dzieł ludowych	—		
	—	Aleksander Barwiński c. k. profesor seminarium nauczyciel- skiego w Tarnopolu, na dalsze wydawnictwo historycznej biblioteki (do rozporządzenia Wydziału krajowego)	—		
	—	Ks. Dzułyński gr. kat. paroch w Łapszynie, na wydawnictwa ruskie „Posłannik“ i „książeczki ruskie“ (do rozporządzenia Wydziału krajowego)	—		
	—	Redakcja dwutygodnika dla dzieci „Dzwinok“, (do rozporzą- dzenia Wydziału krajowego)	—		
	81	Na stypendyum dla ucznia Wydziału lekarskiego w Krakowie, oddającego się studjom w szkole operacyjnej	500		
	—	Wydawnictwo dziełek ludowych we Lwowie, (do rozporzą- dzenia Wydziału krajowego)	—		
	—	Towarzystwo „Przymierze braci“ (Agudas Achim) do rozporzą- dzenia Wydziału krajowego)	—		
	82	Towarzystwo „Oświaty ludowej“ we Lwowie, (do rozporzą- dzenia Wydziału krajowego)	1.000		
	83	Towarzystwo „Oświaty ludowej“ w Krakowie, (do rozporządze- nia Wydziału krajowego)	1.000		
	—	Towarzystwo „Oświaty ludowej“ w Tarnowie, do rozporzą- dzalności Wydziału krajowego	—		
	—	Towarzystwo historyczne we Lwowie, na tegoż wydawnictwa, (do rozporządzalności Wydziału krajowego)	—		
	—	Ryczałt na zasiłki dla burs mieszczących ubogą młodzież pol- ską i ruską, (do rozporządzalności Rady szkolnej krajowej)	—		
	—	Dla stowarzyszeń akademickich, ryczałt (do rozporządzalności Wydziału krajowego w porozumieniu z Senatem akade- mickim)	—		
	—	Towarzystwo im. Adama Mickiewicza, na wydawnictwo pa- miętnika	—		
	—	Stowarzyszeniom rzemieślniczym we Lwowie i na prowincyi, ryczałt (do rozporządzalności Wydziału krajowego)	—		
		Do przeniesienia	1,599.659	4.400	

Preliminarz na rok 1893.

Wydatki.

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
935.625	1,460.176	
500	500	} Jak na rok 1892.
1.000	1.000	
400	400	
500	500	
1.500	1.500	W myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 9. kwietnia 1892, mocą której wyznaczono na trzy lata 1892/3, 1893/4, 1894/5 po 1500 zł. na ten cel.
3.000	3.000	Jak corocznie.
3.000	5 000	Jak na rok 1892.
—	500	
1 000	1.500	
500	500	Odpadają jako zasiłki jednorazowo uchwalone na rok 1892.
200	400	
—	100	
500	500	Jak corocznie.
1.000	1.000	} Odpadają jako zasiłki jednorazowo uchwalone na rok 1892.
300	300	
300	1.000	Preliminuje się w wysokości uchwalanej od roku 1891.
1.000	1.000	Preliminuje się w wysokości uchwalanej od roku 1890.
—	100	
400	700	
1.200	3.100	} Odpadają jako jednorazowo uchwalone na rok 1892.
650	700	
200	200	
800	1.100	
953.575	1,484.776	

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
VII.		Z przeniesienia	1,599.659	4.400	
	84	Zarząd główny Towarzystwa pedagogicznego, na lwowską ko- lonię wakacyjną	200		
	—	Armhaus Antoni, nauczyciel szkoły pospolitej na Dajworze w Krakowie, dodatek osobisty aż do osiągnięcia płacy 900 zł.	—		
	—	Stowarzyszeniu „Przytuliska wiedeńskiego“	—		
	—	Stowarzyszeniu nauczycielek w Krakowie, jednorazowy datek na budowę domu, (do dyspozycji Wydziału krajowego)	—		
	—	Dla szkoły Sióstr Felicjanek w Uhnowie, jednorazowy datek	—		
	85	Zarząd główny towarzystwa pedagogicznego we Lwowie na pokrycie kosztów walnego zgromadzenia	200		
		Suma rubryki VII.	1,600.059	4.400	1,604.459
VIII.		Utrzymanie pomników historycznych.			
	86	Na utrzymanie kancelaryi konserwatorskich we Lwowie i w Kra- kowie, sporządzanie i publikacje naukowych i urzędo- wych spisów pomników znajdujących się w naszym kraju	3.000		
	—	Na restaurację kościoła parafialnego w Bieczu z przyznanych 5.000 zł.	—		
	—	Na restaurację pomników Ostrogskich i Tarnowskich w kate- drze tarnowskiej, z przyznanych 2.400 zł.	—		
	87	Na restaurację kościoła i grobu Zasłużonych na Skałce w Kra- kowie, II. połowa z subwencji 4.000 zł.	—	2.000	
	88	Badanie i ocalanie zabytków starożytnych, piśmiennych i ar- cheologicznych dla Zakładu narodowego im. Ossolińskich we Lwowie	500		
	89	Stała subwencja roczna dla muzeum narodowego w Krakowie	500		
	90	Krajowe archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie:			
		a) Dyrektor we Lwowie	1.200		
		b) „ w Krakowie	1.000		
		c) Adjunkt we Lwowie: płaca 1.200 zł., dodatek aktywalny 200 zł. i trzy dodatki pięcioletnie po 80 zł. rocznie, trzeci od 13. Października 1893	1.577		
		d) Adjunkt w Krakowie: płaca 1.200 zł., dodatek aktywalny 200 zł. i trzy dodatki pięcioletnie po 80 zł. rocznie, trzeci od 1. Września 1893	1.587		
		e) 4 aplikantów we Lwowie; adjutum po 300 zł.	1.200		
		f) 2 aplikantów w Krakowie; adjutum po 300 zł.	600		
		g) Czynnosc za najem lokalu we Lwowie	600		
		h) Stróże	840		
		i) Opał, potrzeby kancelaryjne i rozmaite inne wydatki	500		
		k) Dożywotnie zaopatrzenie Jadwigi Liske	300		
		Suma rubryki VIII.	13.404	2.000	15.404

Preliminarz na rok 1893.

Wydatki.

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
953.575	1,484.776	
—	200	Jak na rok 1891 i 1892 jako zasilek stały (LW. 20.572/1892).
191	100	Wydatek ten wstawiono do preliminarza funduszu szkolnego kraj., (LW. 23475/1892).
—	100	
—	1.000	Odpadają jako datki jednorazowo na rok 1892 uchwalone.
—	300	
—	—	Preliminuje się jako wydatek corocznie z funduszu krajowego ponoszony. (LW. 29.219/1892).
953.766	1,486.476	Sumę wyników z r. 1890 podano o 15.370 zł. mniejszą od rzeczywistej (969.136 zł.) po wyłączeniu pozycji przeniesionych później wprost do wydatków funduszu szkolnego kraj., oraz pozycji nie mających styczności z niniejszym preliminarzem.
		Na rok 1892. uchwalono w tej rubryce . . . . . 19.060 zł.
		" " 1893. prelinuje się . . . . . 15.404 "
		a zatem <i>mniej o</i> <u>3.656 zł.</u>
1.500	3.000	wedle poszczególnych pozycji, jak poniżej.
—	2.500	Jak na rok 1892.
—	1.200	
—	2.000	Nie prelinuje się, ponieważ uchwalone na rok 1892 kwoty były drugimi z rzędu i ostatnimi ratami.
500	500	Subwencya przyznana na podstawie uchwały Wys. Sejmu z dnia 8. Kwietnia 1892.
500	500	
1.200	1.200	Jak na rok 1892.
750	1.000	
1.560	1.560	Preliminuje się więcej o trzeci dodatek pięcioletni z rocznych 80 zł., przypadający dla adjunktów: we Lwowie za czas od 13. Października do końca roku 1893. dla adjunkta zaś w Krakowie za czas od 1. września do końca roku 1893 (LW. 41.664/1888).
1.560	1.560	
1.200	1.200	Jak na rok 1892.
600	600	
600	600	
840	840	
453	500	
—	300	
11.263	19.060	Sumę wyników z roku 1890. podano o 2.200 zł. mniejszą od istotnej (13.463 zł.) z powodu wyłączenia pozycji, nie mających łączności z niniejszym preliminarzem.

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zyty				
			Złote austriackie		
IX.		Kwaterunkowe żandarmeryi.			
	91	Czyszczenie koszar i innych pomieszczeń, zapalanie lamp i do- starczanie mioteł	8.149		
	92	Oświetlenie koszar	2.961		
	93	Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów i pościeli dla oficerów i służących	900		
	94	Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów dla niższych stopni	20		
	95	Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów i pościeli dla żołnierzy	2.693		
	96	Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów kuchennych	962		
	97	Pranie bielizny pościelnej dla żołnierzy, furyerów i woźnych	3.116		
	98	Naprawa bielizny pościelnej	272		
	99	Pranie koców zimowych i letnich, sienników, poduszek włó- siennych i słomianych	725		
	100	Świeże napełnianie i dopełnianie sienników i poduszek słó- mianych	1.699		
	101	Uzupełnienie bielizny pościelnej, koców, sienników i poduszek	6.690		
	102	Opał i oświetlenie kancelaryj oddziałowych	1.039		
	113	Opał i oświetlenie pomieszczeń oficerów, rachmistrzów, furyerów i woźnych	1.536		
	104	Rozmaite inne wydatki	500	—	31.262
	105	Najem pomieszczeń i koszar	117.873		
	106	Wartość czynszowa gmachu lwowskiego	12.936	—	130.809
	107	Na urządzenie nowych koszar utworzyć się mających	1.000	—	1.000
	108	Na podwyższenie czynszów najmu i na pomnożenie ilości po- sterunków	2.000	—	2.000
	109	Na koszta administracji gmachu żandarmeryi	1.516	—	1.516
	110	Na pokrycie kosztów spowodowanych przez pomnożenie kor- pusu żandarmeryi w roku 1892. o 180 ludzi	—	12.794	12.794
Suma rubryki IX.			166.587	12.794	179.381

Preliminarz na rok 1893.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1890.	Kwota uchwalona na r. 1892.	Wyjaśnienia
7.607 2.737		
900 20 2.479 892 3 006 250		Za podstawę do obliczenia potrzeb korpusu całego, służy prawo organiczne c. k. żandarmeryi z d. 18. Stycznia 1851. Przy wymiarach ilości materyałów, stosowano się ile możności do uchwał sejmowych z lat 1866, 1869 i 1872. Stan czynny korpusu żandarmeryi w Galicyi zawiera wedle tabeli dyslokacyjnej począwszy od 1. Lipca 1892 i wedle reskryptu c. k. Ministerstwa obrony krajowej z dnia 18. Maja 1892 l. 1140/pr. III.: Przy sztabie: 1 komendant pułkownik, 1 podpułkownik (jako zastępca komendanta), 2 majorów, 2 poruczników adjutantów, 2 podporuczników rachmistrzów, 2 wachmistrzów rachunkowych, 2 pisarzy adjutantury t j. 1 wachmistrz, 1 komendant posterunkowy i 2 woźnych. Przy oddziale rachunkowym: 2 poruczników, 1 wachmistrz manipulant, 1 wachmistrz, 1 komendant posterunkowy. Przy komendach oddziałowych: 7 rotmistrzów, 7 poruczników, 12 podporuczników, 7 wachmistrzów manipulacyjnych, 74 wachmistrzów, 355 komendantów posterunkowych 1784 żołnierzy, 429 stacyj posterunkowych, 40 ekspozytur, 19 komend oddziałowych, 1 szkoła wyższych stopni żołnierzy, 36 służących oficerskich — 1 żona żołnierza.
668 1.564 6.150 1.039		Szczegółowy preliminarz potrzeb na rok 1893 sporządziła c. k. komenda żandarmeryi i przedłożyła Wydziałowi krajowemu do LW. 32196/1892.
1.536 500		Poz. 105. Najem pomieszczeń i koszar wstawiono na podstawie zawartych kontraktów.
109.128		Poz. 106. Wartość czynszową gmachu żandarmeryi, obliczono na podstawie dawniej opłacanych czynszów.
12.936 1.000		Poz 107. Na urządzenie nowych posterunków otworzyć się mających, wstawiono cyfrę w przybliżeniu potrzebną
2.000		Poz. 108. Na podwyższenie czynszów najmu i nowe posterunki, wstawiono tak jak w roku zeszłym.
1.474		Poz. 109. Na koszta administracyi gmachu, wstawiono na podstawie wynikłości za r. 1891, a to: administrator 300 zł., dozorca domu 240 zł., kominiarz 180 zł., asekuracya 60 zł., oświetlenie 107 zł., czyszczenie kanałów 280 zł., wywóz śmiecia 12 zł., zgartywanie i wywożenie śniegu 72 zł., konserwacya i inne nieprzewidziane 265 zł. Ogółem 1516 zł.
7.713		
152.083	163.599	Poz. 110. Na pokrycie kosztów spowodowanych przez pomnożenie korpusu żandarmeryi z dniem 1. grudnia 1892 o 180 ludzi — wstawia się na podstawie przedłożonego kosztorysu na sprawienie łóżek i pościeli kwotę 6.674 zł. 40 ct., zaś na sprawienie sprzętów koszarowych i kuchennych na podstawie przedkładanych kosztorysów w r. 1891 i 1892 — 6.120 zł.

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
X.		Wydatki na drogi.			
		A. Koszta zarządu.			
111		<i>Płace inżynierów, rysowników i służby na prowincyi.</i>			
		a) Dyrektor oddziału technicznego, płaca	2.800 zł.		
		dodatek aktywalny	480 " .		3.280
		b) Zastępca dyrektora oddziału technicznego, płaca	2.000 zł.		
		dodatek osobisty	400 " .		
		" aktywalny	360 " .		2.760
		c) 4 inżynierów starszych z płacą po 2 000 zł.	8.000 zł.		
		dodatek aktywalny po 360 zł.	1.440 " .		9.440
		d) 9 inżynierów I. klasy z płacą po 1.500 zł, ...	13.500 zł.		
		dodatek aktywalny dla 4 po 300 zł.	1.200 " .		
		" " " 1 po 250 "	250 " .		
		" " " 4 po 200 "	800 " .		15.750
		e) 7 inżynierów II. klasy z płacą po 1.200 zł.	8.400 zł.		
		dodatek aktywalny dla 2 po 240 zł.	480 " .		
		" " " 1 po 200 "	200 " .		
		" " " 4 po 160 "	640 " .		9.720
		Do przeniesienia	40.950	—	

Preliminarz na rok 1893.

Wydatki.

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1882.	W y j a ś n i e n i a
		<p>Na rok 1892 uchwalił Wysoki Sejm łączną kwotę . . . . . 879.844 zł. Obecnie prelinuje się na rok 1893 kwotę . . . . . 952.701 „ z porównania okazują się zwiększone wydatki o . . . . . 72.857 zł.</p> <p>Nie jest to jednak rzeczywiste podwyższenie wydatków na drogi lecz zwiększenie odnosi się do kosztów zarządu, gdyż po rok 1892 wstawiano płace i emolumenta personalu oddziału technicznego do budżetu funduszu krajowego rubr. II., obecnie zaś po myśli uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 1. kwietnia 1892 wchodzi w życie od dnia 1. stycznia 1893 reorganizacya oddziału techni- cznego Wydziału krajowego i technicznej służby dróg krajowych, a wszystkie te wydatki wstawiono do rubryki X.</p> <p>W r. 1892 uchwalił Wys. Sejm budżet funduszu krajowego rubr. II: poz. 20. Płace urzędników Oddziału technicznego z kwotą 10.960 zł. " 24.e) Dyurniści dla Oddziału technicznego z kwotą 6.098 „ " 26f) Pięciolecia dla urzędników technicznych . 2 140 „ " 26g) Dodatki osobiste dla inżynierów . . . . . 3.000 „ 22.198 „</p> <p>Potrącając wydatki rubr. II., rzeczywicie zwiększono wydatki na drogi jedynie o kwotę . . . . . 50.659 zł. jak to usprawiedliwiono w szczegółowych pozycjach preliminarza.</p>
—	—	
—	—	
—	—	
		Preliminuje się na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 1. kwietnia 1892.
6.000	6.000	
11.840	12.000	
17.840	18.000	

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególne	Zwy-	Nadzw-	Razem
ru-	po-		czajne	yczajne	
bryki	zycy		Złote austriackie		
X.		Z przeniesienia .	40.950	—	
		f) 2 inżynierów adjunktów techn. płaca po 1.000 zł. 2.000 zł. dodatek aktywalny dla 2 po 180 zł. . . . . 360 „	2.360		
		g) 3 asystentów technicznych z płacą po 800 zł 2.400 zł. dodatek aktywalny dla 3 po 180 zł. . . . . 540 „	2.940		
		h) 3 elewów technicznych, adjutum po 700 zł. . . 2.100 zł. 3 „ „ „ „ 600 „ . . . 1.800 „ 3 „ „ „ „ 500 „ . . . 1.500 „	5.400		
		i) 2 rysowników dziennie po 2 zł. . . . . 1.460 zł. 2 „ „ „ „ 1 zł. 50 ct. . . . . 1.095 „ 1 dyurnista jako „manipulant” dziennie po 1 zł. 50 548 „	3.103		
		k) 6 konduktorów I. klasy po 800 zł. . . . . 4.800 zł. dodatek aktywalny dla 6 po 100 zł. . . . . 600 „ 16 konduktorów II. klasy po 650 „ . . . . . 10.400 „ dodatek aktywalny dla 16 po 75 zł. . . . . 1.200 „ 16 konduktorów III. klasy po 500 zł. . . . . 8.000 „ dodatek aktywalny dla 16 po 75 zł. . . . . 1.200 „	26.200		
		l) 339 droźników po 150 zł.	50.850	—	131.803
—		Zaliczki na płace inżynierów i konduktorów	—	—	—
112		<i>Pięciolecia:</i>	—	—	—
113		<i>Ryczałty:</i>			
		a) <i>Na obowiązkowe objazdy dróg krajowych:</i>			
		1. Dla 12 inżynierów na prowincyi	6.000		
		2. Dla 38 konduktorów na prowincyi	7.776	—	13.776
		b) <i>Na pomieszczenie biura okręgowego:</i>			
		1. Dla 2 inżynierów we Lwowie i Krakowie po 120 zł.	240		
		2. Dla 10 inżynierów na prowincyi . . . . . po 60 „	600	—	840
		c) <i>Na kancelaryę:</i>			
		1. Dla 12 inżynierów na prowincyi . . . . . po 48 zł.	576		
		2. Dla 38 konduktorów na prowincyi . . . . . po 16 „	608	—	1.184
—		Dodatki za prowadzenie oddziałów konduktorskich	—	—	—
		Do przeniesienia .	147.603	—	147.603

Preliminarz na rok 1893.

Wydatki.

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a s n i e n i a
17.840	18.000	
—	1.000	
—	2.200	
—	—	
7.054	4.392	Preliminuje się na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 1. kwietnia 1892.
11.775	11.000	
8.696	8.000	
50.280	50.550	Wstawia się więcej o 2 drożników z powodu wybudowania w roku 1892 części drogi krajowej Kańczuga-Dynów w długości 7 kilometrów.
1.211	—	Wstawia się jedynie dla wyprowadzenia wynikłości za rok 1890, gdyż udzielane zaliczki na płacę inżynierów i konduktorów wykazuje się w rocznych zamknięciach jako przekroczenie.
5.424	6.246	Z powodu wejścia w życie z dniem 1. stycznia 1893 uchwalonej przez Sejm reorganizacji oddziału technicznego Wydziału krajowego i technicznej służby dróg krajowych, nie wstawia się żadnej kwoty na pięciolecie.
4.860	6.400	Do preliminarza na rok 1893 wstawia się przyzwolone przez Wysoki Sejm uchwałą z dnia 1. kwietnia 1892 ryczałty na obowiązkowe objazdy dróg krajowych, pomimo że w roku 1892 zostanie wykończonych 7 kilometrów drogi krajowej Kańczuga-Dynów, lecz droga ta zostaje pod zarządem inżyniera delegowanego do budowy.
6.183	6.160	
640	760	
376	456	
709	672	Preliminuje się na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 1. kwietnia 1892.
—	500	Wstawia się jedynie dla wynikłości budżetu za rok 1892.
115.048	116.336	

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycy				
Złote austriackie					
X.		Z przeniesienia .	147.603	—	147.603
	114	<i>Remuneracye i zapomogi.</i>			
		a) Remuneracye i zapomogi dla urzędników i służ	3.000		
		b) Zapomoga stała przyzwolona przez Wysoki Sejm konduktorom	—	—	3.000
	115	Sprawienie, uzupełnienie i naprawa wzorów i naczyń dla od- działu technicznego, inżynierów okręgowych i konduktorów	3.000	—	3.000
	116	Koszta komisyjne dla inżynierów, konduktorów, inspektorów, i komisij nadzwyczajnych	7.000	—	7.000
		B. Nowe budowy i rekonstrukcyje dróg.			
		Wydatki nadzwyczajne.			
	—	Budowa mostu na Dunajcu pod Kurowem	—		
	117	a) Na budowę drogi krajowej Dynów-Kańczuga	—	30.000	
		b) Na rekonstrukcyę dróg krajowych	—	20.000	50.000
		Do przeniesienia .	160.603	50.000	210.603

Preliminarz na rok 1893.

Wydatki.

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
115.048	116.336	
2.999	3.000	Preliminuje się jak na rok 1892.
2.767	2 123	Wstawia się jedynie dla wyprowadzenia wynikłości, pozycya ta odpada z powodu wejścia w życie od dnia 1. stycznia 1893 uchwalonej przez Wysoki Sejm reorganizacyi oddziału technicznego drogowego.
2.476	3.000	Preliminuje się jak na rok 1892.
7.014	6.000	Preliminuje się o 1.000 zł. więcej niż Wysoki Sejm przyzwolił na rok 1892 z powodu, że po myśli uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 1. kwietnia 1892 §. 10. zrównano dyety inżynierów na prowincyi i konduktorów z dyetami wyznaczonymi dla urzędników krajowych podług normy uchwalonej przez Wysoki Sejm dnia 15. października 1881, nadto techniczna kontrola nad drogami powiatowymi i gminnymi, jakoteż dojazdami kolejowymi, wymaga częstszych wyjazdów.
10.000	—	Wstawia się tę pozycyę jedynie dla wykazania wynikłości za rok 1890.
—	30.000	W roku 1892 przyzwolił Wysoki Sejm pierwszą ratę w kwocie 30.000 zł. na budowę tej drogi, właściwie budowę rozpoczęto jeszcze w roku 1891 otrzymaną subwencyą od c. k. Skarbu państwa w kwocie 25 000 zł. Na rok 1892 wstawia się do preliminarza drugą ratę w tej samej wysokości, która wraz z zasilkiem bezzwrotnym od c. k. Skarbu państwa i pożyczką zwrotną zostanie użytą na dalszą budowę. Wykończenie budowy drogi krajowej Dynów Kańczuga i oddanie do użytku publicznego nastąpi prawdopodobnie w roku 1894, gdyż c. k. Namiestnictwo proponuje przedłużenie terminu oznaczonego pierwotnie na rok 1893 celem zupełnego wykończenia tej drogi.
	20 000	Na rok 1893 wstawia się tę samą kwotę jak Wysoki Sejm przyzwolił uchwałą z dnia 8. kwietnia 1892 na rok 1892 a szczegółowy program rekonstrukcyi na rok bieżący, przedstawiono w sprawozdaniu z czynności Wydziału krajowego.
140.304	180.459	

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi				
			Złote austriackie		
X.		Z przeniesienia .	160.603	50.000	210.603
		C) Utrzymanie dróg krajowych.			
118		Na utrzymanie dróg krajowych dawniej wybudowanych i odda- nych do użytku publicznego długości kilometrów 1 800 jakoteż dla nowo zbudowanej drogi krajowej Dynów- Kańczuga w długości kilometrów 7			
		czyli razem do utrzymania kilometrów . . . . . 1.807 według przyjętej w wyjaśnieniach zasady po 220 zł. od jednego kilometra	397.540	—	397.540
		D. Zasiłki.			
119		Na bezzwrotne zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych .	300.000	—	300.000
		Do przeniesienia .	858.143	50.000	908.143

Preliminarz na rok 1893.

Wydatki.

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a																				
140.304	180.459	<p>Zamknięcia rachunkowe z ostatnich trzech lat przedłożone Wysokiemu Sejmowi wykazują rzeczywiste wydatki na utrzymanie dróg krajowych:</p> <table border="0" style="margin-left: 40px;"> <tr> <td style="padding-right: 20px;">W roku 1888 kilometrów</td> <td style="padding-right: 20px;">1.749.303</td> <td style="padding-right: 20px;">kosztem</td> <td style="padding-right: 20px;">462.515</td> <td>zł. 74 ct.</td> </tr> <tr> <td style="padding-right: 20px;">" 1889 "</td> <td style="padding-right: 20px;">1.791.503</td> <td style="padding-right: 20px;">"</td> <td style="padding-right: 20px;">467.838</td> <td>" 09 "</td> </tr> <tr> <td style="padding-right: 20px;">" 1890 "</td> <td style="padding-right: 20px;">1.799.700</td> <td style="padding-right: 20px;">"</td> <td style="padding-right: 20px;">445.619</td> <td>" 06 "</td> </tr> <tr> <td colspan="5" style="text-align: center; border-top: 1px solid black;">Razem kilometrów 5 340.506 kosztem 1,375.972 zł. 89 ct.</td> </tr> </table> <p>Z powyższych wydatków potrąca się użyte w trzechletnim okresie kwoty na budowę mostów większej rozpiętości i przebudowanie dróg krajowych . . . . . 210.402 " 32 "</p>	W roku 1888 kilometrów	1.749.303	kosztem	462.515	zł. 74 ct.	" 1889 "	1.791.503	"	467.838	" 09 "	" 1890 "	1.799.700	"	445.619	" 06 "	Razem kilometrów 5 340.506 kosztem 1,375.972 zł. 89 ct.				
W roku 1888 kilometrów	1.749.303	kosztem	462.515	zł. 74 ct.																		
" 1889 "	1.791.503	"	467.838	" 09 "																		
" 1890 "	1.799.700	"	445.619	" 06 "																		
Razem kilometrów 5 340.506 kosztem 1,375.972 zł. 89 ct.																						
445.619	399.600	<p>Pozostają rzeczywiste wydatki na utrzymanie dróg krajowych 1,165.570 zł 57 ct. to jest przeciętnie utrzymywano dróg krajowych kilometrów 1.780.168 kosztem 388.523 zł. 52 ct.; wypada zatem na utrzymanie 1 kilometra drogi krajowej kwota 218 zł. 25 ct. Ze względu jednak, że według zamknięcia rachunku za rok 1890 należytości bierne (wyплаты przedsiębiorców za dostawy i roboty) wynoszą kwotę 12.984 zł. 51 ct., która została wypłaconą dopiero w roku 1891, nie wstawia się do preliminarza na rok 1893 powyższego przecięcia, lecz uwzględniając prawdopodobną potrzebę, prelininuje się wydatki utrzymania jednego kilometra drogi na 220 zł.</p> <p>Gdy na rok 1893 przypada do utrzymania dróg krajowych kilometrów 1807, przeto prawdopodobne wydatki wyniosą kwotę 397.540 zł.; wynik ten jest korzystniejszy od roku 1892 o 2.060 zł. pomimo, że przybędzie do utrzymania nowo zbudowana droga krajowa Kańczuga-Dynów w długości 7 kilometrów.</p>																				
160.175	250.000	<p>Zwiększa się tę pozycyę o 50.000 zł. po nad dotacyę przyzwołoną przez Wysoki Sejm na rok 1892 z następujących powodów:</p> <p>W ostatnich kilku latach wzmógł się bardzo znacznie ruch budowlany w całym kraju na drogach powiatowych i gminnych. — Wydział krajowy udziela powiatom bezzwrotnych zasiłków na drogi powiatowe i gminne jedynie na podstawie wydanych norm, które podane w swoim czasie do wiadomości Wysokiego Sejmu. Gdy Wydziały powiatowe dopełnią wszelkich warunków, określonych temi normami, nie można wstrzymywać wypłaty, przyrzczonego przed rozpoczęciem budowy, zasiłku. Wymownym dowodem zainteresowania się prawą dróg jest ta okoliczność, że w roku 1892 wniosło przeszło 20 Reprezentacyi powiatowych petycyę do Wysokiego Sejmu o podwyższenie dotacyi na zasiłki do 300.000 zł.</p> <p>Nadto zaznaczyć tu wypada, że Wysoki Sejm specjalnemi uchwałami polecił Wydziałowi krajowemu subwencyonować znacznie po nad normę 50% budowę dróg w Iwoniczu, Zakopańskich, Turczańskich i t. d.</p> <p>W bieżącym zaś roku, Wysoki Sejm przekazał Wydziałowi krajowemu 17 petycyi do zbadania i odpowiedniego załatwienia przy rozdziale zasiłków.</p>																				
746.098	830.059																					

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycy				
			Złote austriackie		
X.		Z przeniesienia .	858.143	50.000	908.143
120		Na budowę i utrzymanie dojazdów kolejowych	15 000	—	15.000
121		Na utworzenie zakładowego funduszu pożyczkowego w sumie 300.000 zł., jedenasta rata	—	20.000	20.000
E Wydatki na myta.					
122		Budowa i utrzymanie domków mytniczych	—	3.000	3.000
123		Koszta komisyjne, ogłoszenia licytacyi i inne	2.000	—	2.000
124		Przerwy z powodu wypadków elementarnych	400	—	400
F. Zaopatrzenia.					
125		Borzęcki Leonard emerytowany konduktor dróg krajowych .	312		
126		Hlawaty Aloizy " " " " .	300		
—		Hryniewicz Wincenty " " " " .	—		
127		Ulanowski Rafał " " " " .	180		
128		Darowski Stanisław " " " " .	230		
129		Skwarczyński Jan " " " " .	481		
130		Reicher Stanisław " " " " .	546		
131		Niewiadomska z Hoszowskich Sabina wdowa po inżynierze okręgowym rocznie . . . . . 350 zł. i dla dwojga jej dzieci, mianowicie: Maryana Ignacego Henryka do 10. marca 1897 i Juwenala Ignacego Maryana do 20. stycznia 1900 po 58 zł. 116 "	466		
Do przeniesienia .			875.543	73.000	948.543
			2.515		

Preliminarz na rok 1893.

Wydatki.

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a s n i e n i a
746.098	830.059	<p>Przy najskromniejszym uwzględnieniu przyrzeczeń udzielonych przeszło 50 powiatom, oraz przyznaniu subwencji przez Wysoki Sejm specjalnymi uchwałami poleconych, okazuje się w roku 1893 potrzeba wydatku na zasiłki w kwocie 342.000 zł.</p> <p>Wydział krajowy preliminarzuje, jedynie ze względu na wzrastające co roku potrzeby innych działów funduszu krajowego, tylko 300.000 zł. i zaznacza, że zmniejszenie tej dotacji wpłynęłoby niekorzystnie na rozwój dróg w kraju, nadto powiaty doznałyby zawodu i poniosłyby zwiększone wydatki na administrację.</p>
19.825	20 000	Zmniejsza się tę pozycję o 5.000 zł. z powodu, że w roku 1892 zostaną wykonane i oddane do użytku publicznego dojazdy kolejowe znaczniejszej długości, jak n. p. Ozydów-Olesko, Zabłotce, większa część dotąd projektowanych dojazdów kolejowych została wybudowaną, lub też budowa jest na ukończeniu, nadto w większej części udzielono zaliczki na budowę dojazdów, a dopłaty datków konkurencyjnych, będą nieznaczące.
20.000	20.000	Preliminarzuje się jak przyzwolono na rok 1892.
3.005 1 206 74	3.000 2.000 400	} Preliminarzuje się jak na rok 1892.
312 300 244 180 230 361	312 300 244 180 230 481	} Preliminarzuje się jak na rok 1892. } Zamknięto emeryturę z powodu śmierci z dniem 31. stycznia 1892. (LW. 8673/92). } Preliminarzuje się jak na rok 1892.
—	416	Na rok 1892 wstawiono do preliminarza emeryturę w przybliżeniu bez lat służby przy państwowych drogach, definitywny wymiar LW. 28281/91.
514	466	Preliminarzuje się jak na rok 1892.
792.349	878.088	

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy-	Nadzw-	Razem
ru-	po-		czajne	czajne	
bryki	zycyi		Złote austriackie		
X.		Z przeniesienia .	875.543 2.515	73.000	948.543
132		Pohowska Ewelina, wdowa po peł. obw. inżyn. rocznie 200 zł. i dla czworga jej dzieci, mianowicie: Bohdana Leona do 9/2. 1900, Michała Mieczysława Maryana do 12./9. 1902, Zofii Róży do 25./4. 1901 i Stanisławy Maryi do 7./8. 1907 po 50 zł. 200 zł.	400		
133		Szeliska Laura, wdowa po konduktorze	167		
134		Chodorowska Leokadya, wdowa po konduktorze	100		
135		Zarembiny Franciszki dzieciom pozostałym po konduktorze, mianowicie: Władysławy do 24. czerwca 1895, i Juliana do 4. stycznia 1910 rocznie po 13 zł.	26		
136		Grzymalina z Gerzabków Melania Bronisława, wdowa po kon- duktorze rocznie . . . . . 250 zł. i dla czworo jej dzieci, mianowicie: Marya Henryka do 19./1 1898, Kazimierz Maryan do 6 /10. 1898, Jędrzej Włodzimierz do 21./10. 1901 i Natalia Anna do 7./2. 1902 po 25 zł. . . . . 100 zł.	350		
137		Zienkowiczowa Aleksandra, wdowa po inżynierze okręgowym .	600		
—		Łuniewska Natalia, wdowa po inżyn. asystencie, jednorazowo	—		
—		Rondewald Eleonora, wdowa po konduktorze, jednorazowo .	—		4.158
		Suma rubryki X.	879.701	73 000	952.701
XI.		Dotacje dla zakładów krajowych.			
138		Krajowy szpital powszechny we Lwowie	132.669	—	132 669
139		Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie	19.787	—	19.787
140		Fundusz podrzutków we Lwowie	5.414	—	5.414
141		Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie	46.127	—	46.127
142		Fundusz podrzutków w Krakowie	3.450	—	3.450
143		Na budowę zakładu położnic we Lwowie, II. rata	—	—	—
		Suma rubryki XI.	207 447	—	207.447
XII.		Wydatki na szupaństwo.			
144		Ryczałt na pokrycie wydatków szupasowych	26 500	—	26 500

Preliminarz na rok 1893.

Wydatki.

Wy- nikłość z roku 1890	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a s n i e n i a
792.349	878.088	
400	400	Preliminuje się jak na rok 1892.
167	167	
100	100	
39	39	Preliminuje się mniej o 13 zł. z powodu, że dla córki Maryi skończy się datek z dniem 15. grudnia 1892.
		Preliminuje się jak na rok 1892.
219	350	Wstawia się jedynie dla wyprowadzenia wynikłości z roku 1890 i kwoty uchwalonej budżetem na rok 1892.
500	600	
150	50	
50	50	
793.974	879.844	
4.471	14 783	Wedle osobnych preliminarzy odnośnych funduszów.
—	42.793	
245	4.414	
5.314	37.423	
—	2.900	
—	70.000	
10.030	172.313	Odnośny wydatek preliminowany jest w specjalnym preliminarzu, którego niedobór wstawiono wyżej przy poz. 138.
24 515	27.000	Wydatki wynosiły: w roku 1888 . . . . . 26.793 zł.
		„ „ 1889 . . . . . 27.661 „
		„ „ 1890 . . . . . 24.515 „
		razem . . . . . 78.969 zł.
		przeciętnie . . . . . 26.323 „
		preliminuje się więc . . . . . 26.500 „
		Szupasowano w roku 1889 osób 7.245
		„ „ 1890 „ 6.820
		„ „ 1891 „ 6.297

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
XIII.	145	<p align="center">Budowy wodne i melioracye.</p> <p>A. Biuro melioracyjne i studia przygotowawcze.</p> <p><i>Place urzędników, utrzymanie ekspozytur i stypendya.</i></p> <p>a) Dyrektor biura:</p> <p> płaca . . . . . 2.800 zł.</p> <p> dodatek aktywalny . . . . . 480 „</p> <hr/> <p>b) 3 starszych inżynierów:</p> <p> płace po 2.000 zł. . . . . 6.000 zł.</p> <p> dodatki aktywne po 360 zł. . . . . 1.080 „</p> <hr/> <p>c) 3 inżynierów I. klasy:</p> <p> płace po 1.500 zł. . . . . 4.500 zł.</p> <p> dodatki aktywne:</p> <p> dla 1 inżyniera we Lwowie . 300 zł.</p> <p> „ 1 „ w Tarnowie . 250 „</p> <p> „ 1 „ w Sanoku . 200 „</p> <hr/> <p>(3 miejsca nieobsadzone).</p> <p>d) 3 inżynierów II. klasy:</p> <p> płace po 1.200 zł. . . . . 3.600 zł.</p> <p> dodatki aktywne:</p> <p> dla 2 inżynierów we Lwowie po 300 zł. = 600 zł.</p> <p> „ 1 inżyniera w Kołomyi . 250 „ 850 „</p> <p> dodatek osobisty dla 1 inżyniera . . . . . 400 „</p> <p align="right">Razem . 4.850 zł.</p> <p>Z tego wydatku pokryje fundusz regulacyjny Łęgu 2/3 części poborów 1 inżyniera . . . . . 1.000 „</p> <hr/> <p>(5 posad nieobsadzonych).</p> <p>e) 9 inżynierów adjunktów: (8 etatowych, 1 extra statum)</p> <p> płace po 1.000 zł. . . . . 9.000 zł.</p> <p> dodatki aktywne po 200 zł. . . . . 1.800 „</p> <p> dodatek osobisty dla 1 inżyniera adjunkta . . . . . 200 „</p> <hr/> <p>Z tego wydatku pokryją fundusze regulacyjne: Biały, Nowego Brnia, Krzemienicy, tudzież obwałowania Wisły i Sanu pobory 6 kierowników budowy za 8 miesięcy . . . . . 4.933 „</p> <hr/> <p>pozostaje zatem do pokrycia . . . . . 6.067</p> <p>f) 6 inżynierów asystentów:</p> <p> płace po 800 zł. . . . . 4.800 zł.</p> <p> dodatki aktywne po 200 zł. . . . . 1.200 „</p> <hr/> <p align="right">Razem . 6.000 zł.</p> <p>Z tego wydatku pokryje fundusz obwałowania Wisły w powiecie wielickim pobory 1 kierownika budowy za 8 miesięcy . . . . . 667 „</p> <hr/>			
		Do przeniesienia .	30.860		

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
		<p>Na rok 1892 uchwalono w tej rubryce . . . . . 240.961 zł. Na rok 1893 prelinuje się . . . . . 300.252 „ zatem <i>więcej</i> o 59.291 zł.</p> <p style="text-align: center;">wedle poszczególnych pozycji, jak poniżej.</p> <p>Do poz. 145a) — h) W budżecie roku 1892 (w poz. 156a), b), c), d),) uchwalono na utrzymanie personelu biura melioracyjnego . . . . . 27.676 zł. nadto w poz 156f) na częściowe przeprowadzenie organizacyi tego biura od 1. kwietnia 1892 . . . . . 2.311 „ razem . . . . . 29.987 zł.</p> <p>z uwzględnieniem zaś pierwszego kwartału 1892 podniosłyby się koszta częściowo zorganizowanego biura za rok 1892 o $\frac{1}{3}$ kwoty prelinowanej w poz. 156f) budżetu roku 1892 tj. o . . . . . 770 „ tak iż całoroczne koszta zorganizowanego biura wynosiłyby w r. 1892 30.757 zł. Na rok 1893 prelinuje się na ten cel . . . . . 33.900 „ zatem <i>więcej</i> . . . . . 3.143 zł.</p> <p>a to z następných powodów: 1. z powodu przyjęcia 3 świeżych sił (1 inżyniera adjunkta, 1 inżyniera asystenta i 1 elewa technicznego) do prowadzenia budowy przy regulacyi Białej i obwałowaniu prawego brzegu Dunajca (2 techników) oraz przy uzupełnieniu obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami (1 technik); 2. z powodu posunięcia 3 inżynierów adjunktów, 5 inżynierów asystentów i 3 elewów technicznych do wyższych rang (inżyniera II. klasy, inżyniera adjunkta, względnie inżyniera asystenta); 3. wreszcie w przewidywaniu, że 2 stypendystów (techników melioracyjnych) ukończy studia agronomiczne z końcem lipca 1893 i będą przyjęci na elewów technicznych do ekspozytur od 1. sierpnia 1893, w którym to celu okazuje się potrzeba prelinowania 2 adjutów na 5 miesięcy (poz. 145g) w łącznej kwocie 500 zł.</p>

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycej				
			Złote austriackie		
XIII.		Z przeniesienia . . .	30.860		
		g) 3 elewów technicznych:			
		adjutum 1 elewa po 600 zł. . . . . 600 zł.			
		adjuta 2 elewów (stypendystów) za 5 miesięcy od 1. sierpnia 1893 . . . . . 500 "	1.100		
		(1 miejsce nieobsadzone)			
		h) 2 dyetaryuszy po 2 zł. dziennie w biurze central. 1.460 zł.			
		ryczałt na rysownika dla ekspozytury w Krakowie . 480 "	1.940		33.900
		i) Utrzymanie ekspozytur:			
		w Krakowie . . . . . 300 zł.			
		w Tarnowie i Sanoku po 200 zł. . . . . 400 "			
		w Kołomyi za 9 miesięcy (od 1. kwietnia 1893) po 200 zł. . . . . 150 "	850	—	850
		k) Stypendya:			
		2 stypendya dla techników meliorac. po 1.000 zł. 2.000 zł.			
		2 " " " komasac. " 500 " 1.000 "	3 000	—	3.000
			37.750	—	37.750
146		Sprawienie, uzupełnienie i naprawa narzędzi, oraz zakupno potrzeb rysunkowych	1.000	—	1.000
147		Na utrzymanie dozorców drenarskich: po 2 dla ekspozytur w Krakowie, Tarnowie, Sanoku i Lwowie po 120 zł. . . . . 960 zł.			
		2 dla ekspozytury w Kołomyi po 120 zł. (za 9 miesiący, od 1. kwietnia 1893) . . . . . 180 "	1.140	—	1.140
148		Na urządzenie i utrzymanie kursu praktycznego dla dozorców melioracyjnych	3 500	—	3.500
149		Na obserwacje ombrometryczne i wodoskazowe, tudzież odnośne publikacye	2 750	—	2.750
150		Na zdjęcia i projekty:			
		a) dla robót publicznych, w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 27. września 1882 . . . . . 5.000 zł.			
		b) dla melioracyj prywatnych, w myśl uchwały Wy- sokiego Sejmu z dnia 6. kwietnia 1892 . . . . . 6.000 "	11.000	—	11.000
		Do przeniesienia	57.140	—	57.140

Preliminarz na rok 1893.

Wydatki.

Wy- nikłość z roku 1890	Kwota uchwa- lona na r. 1892	W y j a ś n i e n i a
22.531	29.987	
700	700	Do poz. 145 i) prelinuje się <i>więcej</i> o 150 zł. na lokal dla uchwalonej przez Wy- soki Sejm ekspozytury w Kołomyi, którą Wydział krajowy zamierza otworzyć z dniem 1 kwietnia 1893.
—	900	Do poz. 145 k) W myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 6. kwietnia 1892 <i>więcej</i> o 2.100 zł, gdyż stypendya prelinuje się na cały rok szkolny, podczas gdy w budżecie roku 1892 dotacya była uchwalona na 3 miesiące.
23 231	31.587	
952	1.000	Jak na rok 1892.
240	720	<i>Więcej</i> o 420 zł. z powodu potrzeby dodania 2 dozorców drenarskich dla ekspozy- tury we Lwowie tudzież dla nowo mającej się otworzyć ekspozytury w Kołomyi.
—	3.500	Jak na rok 1892.
2.750	2.750	Do poz. 150 a) Jak na rok 1892.
9.063	5.000	Do poz. 150 b) Przy projektowaniu i wykonaniu melioracyj prywatnych, których koszta inżynierskie, w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 6. kwietnia 1892, pokrywać ma fundusz krajowy, zajętych będzie w r. 1893 w 5 ekspozyturach (Lwów, Kraków, Kołomyja, Sanok i Tarnów) 8 techników, mianowicie: 5 in- żynierów, 1 inżynier-adjunkt i 2 inżynierów-asystentów. Dla ulżenia funduszowi krajowemu, zamierza Wydział krajowy w mającej się wydać instrukcyi nałożyć na strony interesowane obowiązek dostarczania figurantów i powód, tudzież pomieszczenia i utrzymania techników, tak, ażeby unormowane dyety zostały zredukowane z 3 na 2, z 4 na 2½, z 5 zaś na 3 zł. w. a. W ten sposób przed- stawi się wydatek na pomoc techniczną dla melioracyj prywatnych następnie: a) koszta podróży dla 8 techników po 300 zł. rocznie . . . . . 2.400 zł. b) dyety: dla 5 inżynierów po 3 zł., licząc 6 miesięcy po 25 dni roboczych (po 450 zł. rocznie dla każdego inżyniera) . . . . . 2.250 „ dla 1 inżyniera-adjunkta po 2 zł. 50 ct. licząc 6 miesięcy po 25 dni roboczych . . . . . 375 „
36.236	44.557	Do przeniesienia . . . . . 5.025 zł.

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
XIII.		Z przeniesienia . . .	57.140	—	57.140
		B. Wykonanie budowli wodnych.			
151		Na regulację systematyczną rzek karpackich:			
		a) na regulację rzeki Biały z dopływami i uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Dunajca, II. rata 30.000 zł.			
		b) na regulację rzeki Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem, uzupełnienie I. raty . . . 24 667 „	54.667	—	54.667
152		Zasiłki 33 $\frac{1}{3}$ % na lokalną regulację rzek niespławnych:			
		a) na regulację Soły w powiecie żywieckim, II. rata . . .	1.000		
		b) na regulację Raby pod Dolną Wsią i Brzącownicami . . .	1.500		
		c) „ „ „ „ Winiarami, Stadnikami i Gdowem, III. rata . . .	1.800		
		d) „ „ „ „ Dąbrowicą, Nieznanowicami i Marszowicami . . .	1.200		
		e) „ „ „ „ Damienicami i Proszówkami . . .	1.500		
		f) „ „ „ „ Ujściem Solnem	2.806		
		g) „ „ „ „ Dunajca pod Czorsztynem	561		
		h) „ „ „ „ Rożnowem	1.579		
		i) „ „ „ „ Trąbkami i Czchowem	2.000		
		k) „ „ „ „ Filipowicami	1.387		
		l) „ „ „ „ Biskupicami lanckorońskimi	1.016		
		m) „ „ „ „ Olszynami i Sukmaniem	1.500		
		n) „ „ „ „ Janowicami	1.400		
		o) „ „ „ „ Wielką Wsią	2.344		
		p) na regulację Wisłoki pod Błażkową	1.363		
		r) „ „ „ „ Skurową II. rata	722		
		s) „ „ „ „ Dęborzynem	3.373		
		t) „ „ „ „ Parkoszem	518		
		u) „ „ „ „ Wisłoka pod Cieszyną, Wiśniową, Jazową i Kobylem II. rata	1.600		
		w) „ „ „ „ Wisłoka pod Dobrzechowem	900		
		x) „ „ „ „ Drabinianką	1.000		
		y) „ „ „ „ Sanu pod Hroszówką	2.422		
		z) „ „ „ „ „ pod Krzemienną i Jabłonicą ruską, II. rata	1.831		
		aa) na regulację Sanu pod Krzemienną	1.177		
		bb) „ „ „ „ Bartkową, Bachorzem i Pawłokemą	2 850		
		Do przeniesienia . . .	111.807 39.349	—	111.807

Preliminarz na rok 1893.

Wydatki.

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a s n i e n i a
36.236	44.557	<p style="text-align: right;">Z przeniesienia . 5.025 zł.</p> <p>dla 2 inżynierów asystentów po 2 zł. j. w. (po 300 zł. rocznie) . 600 „</p> <p style="text-align: right;">razem . 5.625 zł.</p> <p>którą to kwotę ze względu na projektowany z dniem 1. sierpnia 1893 przydział 2 stypendystów do ekspozytur zaokrągli się na 6.000 zł.</p>
—	18.000	<p>W myśl uchwalonych przez Wysoki Sejm projektów do ustaw.</p> <p>Zgodnie z wnioskiem c. k. Namiętnictwa.</p>
36.236	62.557	

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
XIII.		Z przeniesienia . . .	111.807 39.349	—	111.807
		<i>cc)</i> na regulację Sanu pod Ruską wsią	763		
		<i>dd)</i> " " " " Ruską wsią i Nienadową	3.930		
		<i>ee)</i> " " " " Chyrzyną, II. rata	385		
		<i>ff)</i> " " " " Pralkowicami i Przemyślem I. rata	2.468		
		<i>gg)</i> " " Swicy pod Hoszowem	1.500		
		<i>hh)</i> " " Łomnicy pod Perehińskim, III. rata	1.000		
		<i>ii)</i> " " Łomnicy pod Błudnikami i Temerowcami, I. rata	1.600		
		<i>kk)</i> " " Bystrzycy nadwórniańskiej pod Nazawizo- wem, III. rata	1.000		
		<i>ll)</i> na premiowanie zawikłania odsypisk na rzekach podkarpac- kich	2.000		
		<i>mm)</i> do rozporządzalności Wydziału krajowego	5.000		
			58.995	—	58.995
153		Na popieranie przedsięwzięć melioracyjnych, na zasadzie ustawy państwowej z d. 30. czerwca 1884 dz. u. p. Nr. 116:			
		<i>a)</i> na regulację Now. Brnia, IV. rata z przyznanych 92.825 zł.	15.471		
		<i>b)</i> na uzupełnienie obwałowania Wisły i Sanu w powiecie Tarnobrzeskim, V. rata	45.373		
		<i>c)</i> na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Skawy, II. rata	10.394		
		<i>d)</i> na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Stryja, II. rata (ostatnia)	2.684		
		<i>e)</i> na uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami, II. rata	17.440		
		<i>f)</i> na regulację rzeki Bugu od ujścia Pełtwi do granicy państwa, I. rata	19.800		
		<i>g)</i> na zabudowanie potoku górskiego Michałów, I. rata	2.000		
		<i>h)</i> na zabudowanie potoku górskiego Niszkówki, I. rata	4.288		
			117.450	—	117.450
154		Dotacje na popieranie mniejszych robót melioracyjnych, w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z d. 26. listopada 1889	5.000	—	5.000
154a		Na popieranie doświadczeń z kulturą torfowisk:			
		w Rudniku . . . . . 1.000 zł.	2.000	—	2.000
		w Korsowie . . . . . 1.000 "			
154b		Zasiłek na zakładanie fabryk drenarskich, w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 6. kwietnia 1892	5.000	—	5.000
		Suma rubryki XIII	300.252	—	300.252

Preliminarz na rok 1893.

Wydatki.

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
36.236	62.557	
50.297	57.548	<p>Zgodnie z wnioskiem c. k Namiestnictwa.</p> <p>Do poz. 152mm) Jak na rok 1892. <i>Więcej</i> o 1.447 zł.</p> <p>W myśl obowiązujących ustaw.</p> <p>W myśl uchwalonych przez Wysoki Sejm projektów do ustaw.</p> <p>Wyjaśnienie w osobnem sprawozdaniu.</p>
124.350	114.856	<i>Więcej</i> o 2.594 zł.
—	5.000	Jak na rok 1892.
—	1.000	<i>Więcej</i> o 1.000 zł. z powodu przyrzeczenia subwencji na doświadczenia z kulturą torfowisk we wschodniej części kraju, w Korsowie, w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 6. kwietnia 1892.
—	—	W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 6. kwietnia 1892 preliminuje się na rok 1893 dotacją 5.000 zł. na założenie 5 fabryk rurek drenowych, na razie po jednej fabryce w obrębie każdej ekspozytury biura melioracyjnego.
210.883	240.961	

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycy		Złote austriackie		
XIV.		Odsetki od pożyczek i umarzanie tychże.			
155		Umorzenie reszty pożyczki 27.000 zł. z pierwotnej sumy 66.000 zł., zaciągniętej z funduszu domestykalnego na budowę kulparkowską: a) VII. rata kapitału . . . . . 351 zł. 61 ct. b) 4½% odsetki . . . . . 1.133 " 39 "	1.485		
156		Umorzenie pożyczki 40.400 zł., zaciągniętej w galic. Kasie oszczędności na budowę Kulparkowską: a) XXVIII. i XXIX. rata kapitału . . . . . 958 zł. 77 ct. b) 5% odsetki . . . . . 1.556 " 36 "	2.515		
157		Umorzenie pożyczki 10.000 zł., zaciągniętej przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego à Paulo we Lwowie w gal. Kasie oszczędności: a) XXIV. i XXV. rata kapitału . . . . . 168 zł. 75 ct. b) 5% odsetki . . . . . 426 " 05 " c) podatek dochodowy od odsetek, około . . . . . 80 " — "	675		
--		Zwrot pożyczki w pierwotnej sumie 415.625 zł. zaciągniętej od funduszu pożyczkowego dla spółek wodnych na spłatę długu Bankowi dla krajów koronnych	--		
158		Umorzenie pożyczki 5.000 zł., zaciągniętej przez Zbór izraelski w Krakowie, w tamtejszej Kasie oszczędności: a) XI. rata kapitału . . . . . 197 zł. 50 ct. b) 5¼% odsetki . . . . . 177 " 18 " c) koszta stemplowe . . . . . 1 " 25 "	376		
		Do przeniesienia .	5.051		

Preliminarz na rok 1893.

Wydatki.

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
		<p>W rubryce tej uchwalono na rok 1892 . . . . . 1,384 360 zł. Preliminuje się na rok 1893 . . . . . 691.977 „ a zatem <i>mniej</i> o . . . . . 692.383 zł.</p> <p>Zmniejszenie wydatków spowodowane tem, że w roku 1892 musiano pokryć znaczne niedobory lat poprzednich, tudzież chwilową pożyczkę na jednorazową spłatę długu do Banku dla krajów koronnych.</p>
1.485	1.485	Według planu umorzenia do LW. 43.216/1886. Z końcem roku 1893 pozostanie dług w kapitale 24.834 zł. 83 ct.
2.488	2.506	Według planu umorzenia do LW. 23.201/1879 z uwzględnieniem zamiany pożyczki na hipoteczną (LW. 19.211/1889). Z końcem roku 1893 pozostanie dług w kapitale 30.883 zł. 85 ct.
673	673	Według planu umorzenia do LW. 34.066/1881. Z końcem roku 1893 pozostanie dług w kapitale 8.478 zł. 06 ct.
33 859	393.663	Nie prelininuje się nic, ponieważ do budżetu tej rubryki na rok 1892 (uchwałą Wys. Sejmu z dnia 8. kwietnia 1892) wstawiono zupełną spłatę reszty dłużnego kapitału 385.000 zł. z prct.
372	383	Ponieważ (jak LW. 55.696/1889) krakowska kasa oszczędności dobrowolnie obniżyła oprocentowanie długu z 5 1/2 % na 5 1/4 %, prelininuje się odsetki nie według pierwotnego planu umorzenia do LW. 25 755/1884, lecz o 1/4 % niższe. Z końcem roku 1893 pozostanie dług w kapitale 3.374 zł. 89 ct.
38.877	398.710	

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycy		Złote austriackie		
XIV.		Z przeniesienia .	5.051		
159		Umorzenie 4½% obligacyj pożyczki krajowej z roku 1883, wydanych w imiennej wartości 3,800.000 zł.:			
		a) XIX. i XX. rata kapitału . . . . . 57.400 zł. — ct.			
		b) 4½% kupony za I. i II. półrocze . . . . . 151.646 „ — „			
		c) 10% podatek dochodowy od kuponów . . . . . 15.165 „ — „			
		d) Należytość stemplowa od kuponów obli- gacyj podlegających tej opłacie . . . . . 812 „ — „			
		e) druki, inseraty, porta, i t. d. . . . . 110 „ — „	225.133		
160		Funduszowi szpitala św. Łazarza w Krakowie, oddziałowi cho- rych i położnic, jakoteż funduszowi podrzutek krakow- skich, zwrot reszty z kapitałów 346.796 zł. 34 ct., uży- tych na budowę tegoż szpitala, a mianowicie:			
		a) III. rata kapitału . . . . . 5.965 zł. 31 ct.			
		b) 4½% odsetki . . . . . 13.612 „ 92 „	19.578		
161		Umorzenie pożyczki krajowej 1,000.000 zł., zaciągniętej w roku 1884 na pokrycie niedoborów z lat 1882, 1883 i 1884, tudzież na uposażenie kasy krajowej:			
		a) XVII. i XVIII. rata kapitału . . . . . 14.400 zł. — ct.			
		b) 4½% odsetki kuponowe za I. i II. półr. . . . . 40 566 „ — „			
		c) 10% podatek dochodowy od kuponów . . . . . 4.057 „ — „			
		d) należytość stemplowa od kuponów . . . . . 330 „ — „			
		e) druki, inseraty, porta i inne wydatki . . . . . 50 „ — „	59.403		
162		Umorzenie pożyczki 22.500 zł., zaciągniętej w galic. Kasie oszczędności na budowę i urządzenie pralni w szpitalu lwowskim:			
		a) XVII. i XVIII. rata kapitału . . . . . 1.401 zł. 83 ct.			
		b) 5% odsetki . . . . . 623 „ 17 „	2.025		
		Do przeniesienia .	311.190		

Preliminarz na rok 1893.

Wydatki.

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lena na r. 1892	W y j a ś n i e n i a
38.877	398.710	<p>Na umorzenie kapitału tej pożyczki w sumie . . . . . 3,800 000 zł. wylosuje się po koniec roku 1892 obligacyj na . . . . . 415.900 „ pozostań w kapitale . . . . . 3,384.100 zł.</p> <p>W roku 1893 przypadają do umorzenia XIX. i XX. rata kapitału w sumie . . . . . 57.400 „ pozostań tedy z końcem roku 1893 w kapitale do umorzenia 3,326.700 zł. ad a) b) według planu umorzenia</p> <p>W myśl §. 19 patentu z roku 1849 i rozporządzenia z dnia 28. kwietnia 1859 — 10% podatek dochodowy przypadający od kuponów wykazanych w sumie 151.646 zł.</p> <p>Należytość stemplową od kuponów, obliczono według skali II. w stosunku do peł- nej pożyczki 3,800.000 zł. od obligacyj podlegających tej opłacie, a mianowicie: a) od pożyczki na dotację Banku krajowego w sumie . . . . . 780.600 zł. b) od pożyczki na konwersję długów w sumie . . . . . 1,919 400 „ razem od sumy . . . . . 2,700.000 zł.</p> <p>wstawia się na I. i II. półrocze 1893 należytość w kwocie 812 zł.</p>
242.904	225.277	<p>Według przypuszczalnej potrzeby, na podstawie wynikłości z ostatnich trzech lat.</p>
20.808	19.578	<p>Według planu umorzenia do LW. 21 674/1890. Z końcem roku 1893 pozostań dług w kapitale 296 544 zł. 01 ct.</p> <p>Na umorzenie kapitału tej pożyczki w sumie . . . . . 1,000 000 zł. wylosuje się po koniec roku 1892 obligacyj na . . . . . 95 000 „ pozostań w kapitale . . . . . 905.000 zł.</p> <p>W r. 1893. przypada do umorzenia XVII i XVIII. rata kapi- tału razem w sumie . . . . . 14.400 „ pozostań tedy z końcem roku 1893 do spłaty w kapitale . . . . . 890.600 zł.</p> <p>ad a) i b) Według planu umorzenia.</p> <p>W myśl §. 19. patentu z roku 1849 i rozporządzenia z dnia 28. kwietnia 1859 przy- padający 10% podatek dochodowy od kuponów wykazanych w sumie 40.566 zł. Należytość stemplowa według skali II. obliczona (po uwzględnieniu losowań) od kuponów przypadających do zrealizowania z roku 1893.</p>
64.478	59.499	<p>Według przypuszczalnej potrzeby na podstawie wynikłości z ostatnich trzech lat.</p>
2 025	2.025	<p>Według planu umorzenia do LW. 28.039/1884. pożyczka zmieniona na hipoteczną do LW. 10 211/1889. Z końcem r. 1893 pozostań dług w kapitale 12.108 zł. 48 ct.</p>
369.092	705.089	

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycy		Złote austriackie		
		Z przeniesienia .	311.190		
XIV.	163	Umorzenie pożyczki 70.000 zł., zaciągniętej w Banku krajowym na wybudowanie prawego skrzydła w szpitalu lwowskim: a) XVII. i XVIII. rata kapitału . . . . . 5.733 zł. 84 ct. b) 4½% odsetki . . . . . 1.266 " 16 " c) ½% dodatek na administrację . . . . . 70 " 35 " d) należność stemplowa od kwitów . . . . . 25 " — "	7.095		
	164	Umorzenie pożyczki w sumie 200.000 zł. i 120.000 zł., względnie 354.800 zł., zaciągniętej w roku 1885 na pożyczki dla powodziń i dla miast budujących koszary, mianowicie: a) XVI. i XVII. rata kapitału . . . . . 5.300 zł. — ct. b) 4½% odsetki kuponowe za I i II półrocze . . . . . 14.413 " — " c) 10% podatek dochodowy od kuponów . . . . . 1.441 " — " d) należność stemplowa od kuponów obligacyj, podlegających tej opłacie . . . . . 42 " — " e) druki, inseraty, porta i inne wydatki . . . . . 38 " — "	21.234		
	165	Na pokrycie niedoboru funduszu pożyczki krajowej z roku 1873	50.788		
	166	Umorzenie pożyczki krajowej z roku 1888, zaciągniętej w sumie 443.800 zł., na uzupełnienie funduszu przeznaczzonego na pożyczki dla miast budujących koszary dla c. k. wojska, mianowicie: a) IX. i X. rata kapitału . . . . . 5.300 zł. — ct. b) 4½% odsetki kuponowe za I i II półrocze . . . . . 19.049 " — " c) 10% podatek dochodowy od kuponów . . . . . 1.905 " — ct. d) druki, inseraty, porta i inne wydatki . . . . . 40 " — "	26.294		
		Do przeniesienia .	416.601		

Preliminarz na rok 1893.

Wydatki.

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a s n i e n i a
369.092	705.089	
7.136	7.110	<p>Według planu umorzenia. Z końcem r. 1893 pozostanie dług w kapitale 26.687 zł. 16 ct.</p> <p>Na umorzenie kapitału tej pożyczki w sumie . . . . . 354.800 zł. wylosuje się po koniec roku 1892 . . . . . 33.200 „ . . . . . pozostaje w kapitale . . . . . 321 600 zł. W roku 1893 przypada do umorzenia XVI. i XVII. rata kapi- tału w sumie . . . . . 5.300 „ pozostanie tedy z końcem roku 1893 do spłaty w kapitale . . . . . 316.300 zł.</p> <p>Według planu umorzenia.</p> <p>W myśl § 19. patentu z r. 1849 i rozporządzenia z dnia 28 kwietnia 1859, 10% podatek dochodowy od kuponów wykazanych w sumie 14.413 zł. Należytość stemplową od kuponów obliczono według skali II. w stosunku do pełnej pożyczki 354.800 zł. od obligacyj podlegających tej opłacie w sumie 133.000 zł.</p>
19.907	21.290	<p>Według przypuszczalnej potrzeby, na podstawie wynikłości ostatnich trzech lat.</p>
47.956	49.947	<p>Według specjalnego preliminarza tej pożyczki.</p> <p>Na umorzenie kapitału tej pożyczki w sumie . . . . . 443.800 zł. wylosuje się po koniec roku 1892 wedle planu umorzenia obli- gacyj na . . . . . 19.200 „ . . . . . pozostanie w kapitale . . . . . 424.600 zł. W roku 1893 przypadnie IX. i X. rata kapitału w sumie . . . . . 5.300 „ pozostanie tedy z końcem roku 1893 do spłaty w kapitale . . . . . 419.300 zł.</p> <p>Według planu umorzenia.</p> <p>W myśl §. 19. patentu z roku 1849 i rozporządzenia z dnia 28. kwietnia 1859, 10% podatek dochodowy od kuponów wykazanych w sumie 19.049 zł. Od należy- tości stemplowej pożyczka ta została uwolnioną.</p>
26.419	26.338	<p>Według przypuszczalnej potrzeby.</p>
470.510	809.774	

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycy				
Złote austriackie					
XIV.		Z przeniesienia	416.601		
167		Umorzenie pożyczki krajowej z roku 1889, zaciągniętej w sumie 700.000 zł. na utworzenie funduszu pożyczkowego dla „Spółek wodnych“:			
		a) VIII. i IX. rata kapitału	8.300 zł. — ct.		
		b) 4½% odsetki kuponowe za I. i II. półroczne	30.229 „ — „		
		c) druki, inseraty, porta i inne wydatki	35 „ — „	38.564	
168		Umorzenie pożyczki krajowej z roku 1891, zaciągniętej w sumie 1,500 000 zł na pokrycie niedoboru roku 1891 i na dotację kasy krajowej:			
		a) IV. i V. rata kapitału	15.800 zł. — ct.		
		b) 4% odsetki kuponowe za I. i II. półr.	58.940 „ — „		
		c) 10% podatek dochodowy od kuponów	5.894 „ — „		
		d) należność stemplowa od kuponów .	359 „ — „		
		e) druki, inseraty, porta i inne wydatki	60 „ — „	81.053	
169		Umorzenie połowy kapitału 27.500 zł. i odsetek od długu zaciągniętego w Banku krajowym na odbudowanie północnej części frontowego budynku w szpitalu tarnowskim:			
		a) X. i XI. rata kapitału (połowa) .	960 zł. 43½ ct.		
		b) 4½% odsetki „ „	414 „ 56½ „		
		c) ⅛% dodatku na administrację (połowa)	23 „ 03½ „		
		d) należność stemplowa od kwitów „	5 „ — „	1.403	
		Do przeniesienia	537.621		

Preliminarz na rok 1893.

Wydatki.

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- loua na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a	
470.510	809.774	<p>Na umorzenie kapitału tej pożyczki w sumie . . . . . 700.000 zł. wylosuje się po koniec roku 1892 wedle planu umorzenia obligacyj na . . . . . 26.200 „ <div style="text-align: right;">pozostaje w kapitale . . . . . 673.800 zł.</div> W roku 1893 przypadnie do umorzenia VIII. i IX. rata kapitału w sumie . . . . . 8 300 zł. pozostanie tedy z końcem roku 1893 do spłaty w kapitale . . . . . 665.500 zł.</p> <p>Według planu umorzenia</p>	
38.569	38.528	<p>Według przypuszczalnej potrzeby. U w a g a: Raty tej pożyczki wstawiono do niniejszego preliminarza z powodu iż c. k. rząd zastrzegł sobie przyznanie jej bezpieczeństwa pupilarnego pod warunkiem, iż raty umorzenia uwzględniane będą w budżecie krajowym (LW. 24.174/1888). Ponieważ jednak, w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 17. stycznia 1888., umorzenie tej pożyczki nie może obciążać budżetu krajo- wego, lecz pokryte być winno ze zwrotów od spółek, przeto równocześnie wstawia się jak w latach poprzednich w rubrykę XVII. dochodów funduszu krajowego odpowiednie pokrycie od funduszu pożyczkowego dla Spółek wodnych.</p> <p>Na umorzenie kapitału tej pożyczki w sumie . . . . . 1,500.000 zł. Wylosuje się po koniec roku 1892 obligacyj na . . . . . 22.600 „ <div style="text-align: right;">pozostaje w kapitale . . . . . 1,477.400 zł.</div> W roku 1893 przypadnie IV. i V. rata kapitału w sumie . . . . . 15.800 „ pozostanie tedy z końcem roku 1893 do spłaty w kapitale . . . . . 1,461.600 zł.</p> <p>Według planu umorzenia.</p>	
—	81.141	<p>W myśl §. 19. patentu z roku 1849 i rozporządzenia z dnia 28. kwietnia 1859 przy- padający 10% podatek dochodowy od kuponów wykazanych w sumie 58.940 zł. Należytość stemplowa według skali II. obliczona (po uwzględnieniu losowań) od kuponów przypapających do zrealizowania w roku 1893.</p> <p>Według przypuszczalnej potrzeby.</p>	
1.410	1.405	Według planu umorzenia do LW. 23.147/1888. Dług cały w kapitale z końcem roku 1893 wyniesie 17.939 zł. 47 ct.	
510.489	930.848		

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
		Z przeniesienia .	537.621		
XIV.	170	Umorzenie pożyczki pierwotnie 3.000 zł. ciężącej na rzecz gal. Kasy oszczędności na hipotece realności pod L. 70 I. cz. we Lwowie, zakupionej przez fundusz krajowy na budowę domu dla c. k. żandarmeryi: a) XXIII. i XXIV. rata kapitału . . . . . 239 zł. — ct. b) 5% odsetki . . . . . 42 „ 67 „		282	
	171	Umorzenie pożyczki, zaciągniętej od zarodowego majątku funduszu szkolnego krajowego, na pokrycie niedoboru tegoż funduszu z roku 1889, w 4½% listach zastawnych gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego imiennej wartości 94.700 zł. i gotówką 33 zł. 74 ct.: a) IV. rata w kapitale, w 4½% listach zastawnych kredytowych im. wartości 9.500 zł. po przypuszczalnym kursie al pari . . . . . 9.500 zł. — ct. b) w 4½% odsetkach od reszty kapitału 66.500 zł. . . . . 2.992 „ 50 „		12.492	
	172	Odsetki bierne od chwilowych pożyczek		15.000	
	—	Splata bezprocentowej pożyczki, zaciągniętej na pokrycie niedoboru roku 1889		—	
	—	Splata reszty bezprocentowej pożyczki, zaciągniętej od funduszu uposażenia Kasy krajowej, na pokrycie niedoboru roku 1890		—	
	173	Umorzenie pożyczki 300.000 zł. dla dotkniętych w roku 1889 klęską nieurodzaju, zaciągniętej w Banku krajowym: a) VII. i VIII. rata kapitału . . . . . 44.500 zł. — ct. b) 4¾% odsetki z dołu . . . . . 9.247 „ 66 „		53.748	
		Do przeniesienia .	619.143		

Preliminarz na rok 1893.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1890.	Kwota uchwalona na r. 1892.	Wyjaśnienia
510.489	930.848	
282	282	Według planu umorzenia do LW. 43.741/1888. Z końcem roku 1893 pozostanie dług w kapitale 792 zł. 66 ct.
13.522	12.920	Wedle planu umorzenia do LW. 14.760/1889. Po spłacie I. raty w roku 1890, dalsze raty spłacalne od roku 1891 w 4 1/2 % listach zast. kredyt. ziem. po 9.500 zł. Kurs przypuszczalny al pari na podstawie wynikłości z roku 1891.—Z końcem roku 1893. pozostanie reszta długu w kapitale, tj. w 4 1/2 %-owych wymienionych listach zastawnych imiennej wartości 57.000 zł.
43.994	15.000	Jak na rok 1892.
41.167	290.134	Nie prelinuje się nic, ponieważ do budżetu na rok 1892 wstawiono wymienioną obok kwotę na całkowitą spłatę tej pożyczki (uchwałą Wys. Sejmu z dnia 19. Marca 1892). — Wykazana wynikłość z roku 1890 odnosi się do analogicznej spłaty pożyczki, zaciągniętej na pokrycie niedoboru roku 1887.
—	39 247	Nie prelinuje się nic, ponieważ (w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 5. kwietnia 1892) do budżetu na rok 1892 wstawiono wymienioną obok kwotę na całkowitą spłatę tej pożyczki.
28 075	55.695	Według planu umorzenia do LW. 4.020/1890. Z końcem roku 1893 pozostanie dług w kapitale 178.000 zł.
637.529	1,344.126	

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy-	Nadzw-	Razem
ru-	po-		czajne	czajne	
bryki	zycyi		Złote austriackie		
XIV.		Z przeniesienia	619.143		
	174	Odsetki 4½% od pożyczki 132.859 zł, zaciągniętej od funduszu policji krajowej na częściowe pokrycie niedoboru z roku 1890	5.979		
	175	Splata pożyczki 19.000 zł, na wybudowanie dwupiętrowego domu dla c. k. żandarmeryi we Lwowie	855		
	—	Na 4½% odsetki od pożyczki 16 000 zł. zaciągnąć się mającej na zakupno gruntu dla krajowego składu publicznego w Krakowie	—		
	176	Na 4% odsetki od pożyczki 1,650.000 zł. na częściowe pokrycie potrzeb w roku 1892	66.000		
		Suma rubryki XIV.	691.977	—	691.977

Preliminarz na rok 1893.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1890.	Kwota uchwalona na r. 1892	Wyjaśnienia
637.529	1,344.126	
815	5.979	Obacz preliminarz funduszu policyi krajowej.
—	855	W myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 12. marca 1892, pożyczki 19.000 zł. uchwałą z dnia 28. października 1889 na budowę domu dla c. k. żandarmeryi przeznaczonej, użyć się ma na zakupno części realności pod l. k. 70 ¹ / ₄ położonej, oraz na jej uporządkowanie i oparkanie.
—	400	Pozyczka ta uchwałą Wys. Sejmu z dnia 2. kwietnia 1892 polecona, nie została zrealizowaną z powodu, iż układy o nabycie gruntu się rozbiły. Skutkiem tego pozycya ta odpada.
—	33.000	Preliminuje się na podstawie uchwały Wys. Sejmu z dnia 9. kwietnia 1892 przypadające za cały rok 4% odsetki od kapitału.
638.344	1 384.360	Sumę wynikłości z roku 1890 podano o 44 907 zł. mniejszą od istotnego wyniku (683.251 zł.), po wyłączeniu pozycyi, nie mającej żadnej łączności z niniejszym preliminarzem.

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi				
Złote austriackie					
XV. Na cele rolnictwa i górnictwa.					
177		Inżynier górnik przy Wydziale krajowym	2.360	—	2.360
178		Urzędnik fachowy dla spraw rolniczych	1.800	—	1.800
179		Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie	14.367	950	15.317
180		" wyższa rolnicza w Dublanach	42.440	12.024	54.464
181		" parobków " "	11.644	1.775	13.419
182		Folwark " "	13.500	700	14.200
—		Torfiarnia " "	—	—	—
183		Szkoła gorzelnictwa " "	3.560	—	3.560
184		Gorzelnia krajowa " "	9.946	—	9.946
185		" średnia rolnicza w Czernichowie	49.015	2.905	51.920
186		Folwark " "	7.940	4.350	12.290
187		Szkoła niższa rolnicza w Horodence	11.721	557	12.278
188		" " " " Jagielnicy	10.910	900	11.810
189		" " " " Kobiernicach	11.628	1.150	12.778
190		Na założenie niższej szkoły rolniczej w Uhersku	—	15.000	15.000
191		Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie	9.655	2.000	11.655
192		" " uprawy lnu w Gródku	4.040	—	4.040
193		Szkoła weterynaryi we Lwowie:			
		a) subwencya c. k. Rządowi . . . . . 2.000 zł. — ct.			
		b) asekuracya budynku . . . . . 41 " — "			
		c) spłata Bankowi krajowemu 4½% pożyczki 12.400 zł z pierwotnej 5% na 16.000 zł. zaciągniętej swego czasu w galic. Kasie oszczędności na realność Nr. 466 ⁴ / ₄ we Lwowie:			
		α) IX. i X. rata kapitału . . . . . 230 " 91 "			
		β) 4½% odsetki . . . . . 513 " 09 "			
		γ) ½% dodatek na administracyę . . . . . 28 " 51 "			
		δ) na 4 stypendya dla uczniów szkoły kucia koni we Lwowie . . . . . 300 " — "	3.114	—	3.114
194		Na wydanie atlasu geologicznego wraz z tekstem	2.500	—	2.500
195		Towarzystwo rolnicze we Lwowie	3.000	—	3.000
196		" " w Krakowie	3.000	—	3.000
197		" " tatrzańskie "	400	—	400
—		Oddziałowi Czarnohorskiemu Towarzystwa tatrzańskiego na do- kończenie budowy schroniska w Żabiu	—	—	—
198		Na badania kraju, celem zestawienia użytecznych kopalin i po- pularnego opisu ich występowania	1.500	—	1.500
199		Na chemiczno-technologiczne studia przeróbki nafty i wosku ziemnego	500	—	500
200		Subwencye praktycznym szkołom wiercenia i górnictwa nafto- wego	3.200	—	3.200
Do przeniesienia			221.740	42.311	264.051

Preliminarz na rok 1893.

Wydatki.

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a s n i e n i a
		Na rok 1892 uchwalono w tej rubryce . . . . . 409.765 zł. Na rok 1893 prelinuje się . . . . . 424.927 „ zatem <i>więcej</i> o . . . . . 15.162 zł.
2.160	2.160	Preliminuje się o 200 zł. więcej w myśl wniosku Wydziału krajowego, zawartego w sprawozdaniu o sprawach górniczych.
—	1.800	Jak na rok 1892.
14.986	15.225	} Na podstawie specjalnych prelinuarzy tych szkół.
41.400	51.821	
12.578	13.219	
20.961	17.670	
8.304	—	
1.936	3.120	} Na podstawie specjalnych prelinuarzy tych szkół.
—	—	
43.870	72.045	
10.466	11.364	
10.796	12.996	
10.084	11.810	} Wstawia się 15 000 zł. z powodu, iż Wys. Sejm z prelinuowanych na budowę 20.000 zł. uchwalił na rok 1892 tylko 5.000 zł.
8.955	13.448	
—	5.000	} Na podstawie specjalnych prelinuarzy tych szkół.
6.807	20.450	
—	3.880	} Jak na rok 1892.
		} Wedle planu umorzenia do LW. 3.494/1889. Z końcem roku 1893 dług w kapitale wynosić będzie 11.343 zł. 74 ct.
3.117	3.114	Jak na rok 1892.
—	2.500	Jak na rok 1892.
3.000	3.000	} Jak corocznie.
3.000	3.000	
400	400	Jak na rok 1892.
100	100	Nie prelinuje się jako jednorazowego datku uchwalonego na rok 1892.
1.038	1.500	Jak na rok 1892.
380	800	Preliminuje się o 300 zł. mniej aniżeli na rok 1892, z powodu, iż odpada wydatek na wydawnictwo książki prof. Pawlewskiego.
1.806	3.200	Jak na rok 1892.
206.144	273.622	

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycy				
			Złote austriackie		
XV.		Z przeniesienia	221.740	42.311	264.051
	201	Na stację doświadczalną produktów naftowych	1.000		1.000
	—	Na adaptację stacji doświadczalnej dla produktów naftowych	—		—
	202	Udział kraju w dotacji na stworzenie muzeum narzędzi wiertni- czych dla wykładów górnictwa naftowego w c. k. szkole politechnicznej	—	1.000	1.000
	203	Na zalesienie wydmy piaszczystych:			
		a) w okręgu roboczym Tarnobrzeskim	305		305
		b) " " " Jarosławsko-cieszanowskim	400		400
		c) " " " Jaworowsko-mościskim	400		400
		d) " " " Niskim	700		700
		e) " " " Krakowskim	100		100
	204	Stypendya dla abiturientów, krajowej wyższej szkoły rolniczej w Dublinach lub krajowej średniej szkoły rolniczej w Czer- nichowie, kształcących się na nauczycieli szkół średnich i niższych rolniczych	1.600		1.600
	205	Stypendya dla uczniów krajowej szkoły gospodarstwa laso- wego we Lwowie	2.500		2.500
	206	Stypendya dla uczniów i abiturientów krajowej szkoły gosp. lasowego we Lwowie, wysyłanych na praktykę	1.200		1.200
	207	Stypendya dla górników i uczniów praktycznych szkół wier- tnicznych i akademij górniczych	3.000		3.000
	208	Dla Kółek rolniczych, na koszt zakładania i lustracji tychże, na urządzenie zjazdów, i t. d.	5.000		5.000
	209	Na utworzenie funduszu pożyczkowego dla Kółek rolniczych, III. (i ostatnia) rata z uchwalonych 15.000 zł.	5.000		5.000
	210	Na koszt strzeżenia granic kraju w czasie zarazy na bydło i zamknięcia miejsc zarazy za pomocą wojska i żan- darmeryi	1.000		1.000
	211	Umorzenie pożyczki 400.000 zł. zaciągniętej w Towarzystwie wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie, na założenie skła- dów publicznych we Lwowie i Krakowie:			
		a) IX. i X. rata kapitału . . . . . 10.542 zł. 15 ct.			
		b) 4 1/2% odsetki z góry, za I. i II. pół- roczne . . . . . 15.949 " 85 "	26.492		26.492
	212	Na utrzymanie krajowych składów publicznych we Lwowie	17.514	225	17.739
	213	" " " " " w Krakowie	28.270		28.270
	214	Krakowskiemu Towarzystwu gospodarskiemu na wydawnictwo "Tygodnika rolniczego"	500		500
	215	Galicyskiemu Towarzystwu leśnemu na wydawnictwo organu Towarzystwa "Sylwan"	100		100
	216	Na utrzymanie 4 nauczycieli wędrownych rolnictwa dla włościan	8.000		8.000
	217	Na środki demonstracyjne przy nauce wędrownej rolnictwa	320		320
		Do przeniesienia	325.141	43.536	368.677

Preliminarz na rok 1893.

Wydatki.

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a s n i e n i a
206.144	273.622	
900	900	Preliminuje się o 100 zł. więcej niż na rok 1892 z powodu konieczności zakupna przyrządów do analizy gazów kopalń naftowych.
—	1.000	Nie preliminuje się jako jednorazowego wydatku uchwalonego na rok 1892.
—	—	W myśl zeszłorocznego sprawozdania Sejmowej komisji górniczej, tudzież osobnego wniosku Wydziału krajowego w sprawozdaniu o sprawach górniczych za rok bieżący, preliminuje się wydatek nadzwyczajny 1.000 zł.
—	305	
450	400	Jak na rok 1892 w myśl uchwał Wys. Sejmu z dnia 23. stycznia 1889 i 29. listopada 1890.
820	400	
700	700	
—	100	
1.550	800	Preliminuje się o 800 zł. więcej z powodu naglącej potrzeby wykształcenia nowych sił nauczycielskich dla szkół rolniczych.
1.405	2.300	Preliminuje się o 200 zł. więcej z powodu wzrastającej liczby uczniów szkoły lasowej.
—	800	Preliminuje się o 400 zł. więcej z powodu jak przy poz. 205.
2.102	3.000	Jak na rok 1892.
3.000	5.000	W myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 8. kwietnia 1892.
—	5.000	W myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 27. listopada 1890.
—	1.000	Jak corocznie.
26.492	26.492	Wedle planu umorzenia do LW. 8.502/1889. Dług w kapitale z końcem roku 1893 wynosić będzie 351 775 zł. 79 ct.
9.993	16.051	Wedle specjalnych preliminarzy.
19.955	21.425	
500	500	Jak na rok 1892.
—	100	Jak na rok 1892.
3.763	8.000	Jak na rok 1892.
—	320	Jak na rok 1892.
277.774	368.215	

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi				
			Złote austriackie		
XV.		Z przeniesienia	325.141	43.536	368.677
218		Towarzystwu rybackiemu w Krakowie	250		250
219		Towarzystwu dla podniesienia uprawy tytoniu w Galicyi	2.000		2.000
220		Na podniesienie gospodarstwa nabiałowego w Galicyi:			
		a) na utrzymanie instruktora mleczarstwa, płaca z kosztami podróży	2.000		2.000
		b) na środki demonstracyjne do nauki mleczarstwa	200		200
		c) na naukę praktyczną mleczarstwa w krajowych niższych szkołach rolniczych	—		—
221		Krajowa Komisya dla spraw rolniczych, Komisya naukowa i konferencye nauczycieli szkół niższych (do dyspozycyi Wydziału krajowego)	3.000		3.000
222		Na rozmaite zasiłki, mające na celu podniesienie rolnictwa, i przemysłu rolniczego, tudzież wiedzy rolniczej (do dyspozycyi Wydziału krajowego)	4.000		4.000
223		Na wydawnictwo podręczników dla uczniów niższych szkół rolniczych	1.000		1.000
224		Na wydawnictwo podręczników dla średniej szkoły rolniczej w Czernichowie	1.300		1.300
225		Na podniesienie hodowli bydła (w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 1. Kwietnia 1892):			
		a) I. rata na utworzenie stałego funduszu hodowlanego w sumie 50.000 zł.	12.500		12.500
		b) na inne środki podniesienia hodowli bydła	30.000		30.000
—		Na zakupno gruntu od kolei północnej dla składu publicznego w Krakowie	—		—
Suma rubryki XV.			381.391	43.536	424.927

Preliminarz na rok 1893.

Wydatki.

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892	W y j a ś n i e n i a
277.774	368 215	
—	250	Jak na rok 1892.
—	2.000	Jak na rok 1892.
—	2.000	Jak na rok 1892.
250	100	Preliminuje się o 100 zł. więcej, ponieważ kwota 100 zł. nie wystarcza potrzebnie.
—	1.200	Nie preliminuje się nic, szkoły bowiem są już w przyrządy zaopatrzone.
—	3.000	Jak na rok 1892.
—	2.000	Preliminuje się o 2.000 zł. więcej, kwota bowiem na rok 1892 uchwalona (2.000 zł.) nie wystarcza, ażeby zadość uczynić licznym a zupełnie uzasadnionym prośbom.
—	—	Preliminuje się 1.000 zł. według zeszłorocznego wniosku Wydziału krajowego, sprawa podręczników bowiem postępuje o tyle, iż w roku 1893 będzie można przystąpić do wydawnictwa.
—	—	Preliminuje się jak obok na wydawnictwo podręcznika chowu zwierząt domowych (zootechni), oraz ogólnej nauki rolnictwa i chemii. (LW. 39.513/1892).
—	—	ad a) Powołaną obok uchwałą Wys. Sejmu wyznaczono na ten cel od roku 1893 przez 4 lata po 12.500 zł.
—	15.000	ad b) W myśl tejże uchwały Wys. Sejmu wyznaczono począwszy od 1. lipca 1892 przez lat 10 kwotę roczną 30.000 zł. na środki podniesienia hodowli bydła, głównie zaś na subwencyonowanie obór zarodowych, zakupno buhajów rasowych, premiowanie hodowców itd. W roku tedy 1892 przypadło na ten cel (za pół roku) 15.000 zł., na rok zaś 1893 preliminuje się całą roczną ratę 30.000 zł.
—	16.000	Odpada na rok 1893 ponieważ zakupno gruntu poleconem zostało uchwałą Wys. Sejmu z dnia 5. kwietnia 1892 na rachunek roku 1892 i budżetem tegoż roku objętem zostało.
278.024	409.765	Sumę wynikłości z roku 1890 wstawiono mniejszą o 9.992 zł. od rzeczywistej (288.016 zł.) z powodu potrącenia pozycji, nie objętych niniejszym preli-
		minarzem.

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycej		Złote austriackie		
XVI.		Na cele przemysłu.			
		I. Szkoły przemysłowe uzupełniające.			
	226	W Białej	550		550
	227	„ Bochni	360		360
	228	„ Brodach	500		500
	229	„ Brzeżanach	438		438
	230	„ Drohobyczu	570		570
	231	„ Gorlicach	540		540
	232	„ Jarosławiu	600		600
	233	„ Jaśle	418		418
	234	„ Kołomyi	515		515
	235	„ Krakowie (cztery szkoły: na Kleparzu, w Ogródzie angielskim, na Smoleńsku i na Kaźmierzu po 400 zł.)	1.600		1 600
	236	„ Lwowie (izraelska im. Marka Bernsteina)	426		426
	237	„ Nowym Sączu	600		600
	238	„ Nowym Targu	500		500
	239	„ Podgórzu	365		365
	240	„ Przemyśle	600		600
	241	„ Rzeszowie	440		440
	242	„ Samborze	500		500
	243	„ Stanisławowie	590		590
	244	„ Starym Sączu	480		480
	245	„ Stryju	500		500
	246	„ Tarnopolu	550		550
		Do przeniesienia	11.642	—	11.642

Preliminarz na rok 1893.

Wydatki.

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
—	—	Szkoła weszła w życie w jesieni roku 1891. i była w ubiegłym roku z ryczałtu na nowe szkoły zasilaną.
200	360	Jak na rok 1892.
—	—	Szkoła ma wejść w życie dopiero w jesieni roku 1892. i w ciągu tegoż roku będzie z ryczałtu na nowe szkoły zasilaną
336	360	Preliminuje się więcej o 78 zł. z powodu większej ilości godzin nauki.
363	485	" " " " 85 " " " " " "
137	400	" " " " 140 " " " " " "
600	600	} Jak na rok 1892.
—	418	
500	464	Preliminuje się więcej o 51 zł. z powodu większej ilości godzin nauki.
1.600	1.600	Jak na rok 1892.
296	370	Preliminuje się więcej o 56 zł. z powodu konieczności pokrycia niedoboru z roku przeszłego.
595	580	Preliminuje się więcej o 20 zł. z powodu zwiększonej ilości godzin nauki
—	—	Jak pod poz. 226.
—	500	Preliminuje się mniej o 135 zł. z powodu podwyższenia zasiłku ze skarbu państwa.
594	600	Jak na rok 1892.
570	405	Preliminuje się więcej o 35 zł. z powodu zmniejszenia się dochodu ze źródeł miejscowych.
—	500	} Jak na rok 1892.
590	590	
400	480	} Jak pod poz. 226.
—	—	
—	500	Preliminuje się więcej o 50 zł. ze względu na zwiększone potrzeby nauki.
6.781	9.212	

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególności	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycy		Złote austriackie		
XVI.		Z przeniesienia	11.642	—	11.642
	247	W Tarnowie	600	—	600
	248	„ Wadowicach	218	—	218
	249	„ Wieliczce	360	—	360
	250	„ Żółkwi	380	—	380
	251	Na nowe szkoły, które mają w roku 1893 wejść w życie	—	2.000	2.000
		Razem	13.200	2.000	15.200
		II. Szkoły przemysłowe zawodowe, połączone z warsztatami wzorowymi.			
		A) Dla wyrobów z drzewa i łożyny.			
	252	Szkoła koszykarska w Czerwonej Woli (dawniej w Jarosławiu)	890	—	890
	253	Szkoła koszykarska w Jasle	400	—	400
	254	Wzorowy warsztat kołodziejski w Grybowie	1.200	1.520	2.720
	255	„ „ „ „ Grzymałowie (Toustem)	1.320	1.400	2.720
	256	Krajowa szkoła kołodziejstwa i bednarstwa w połączeniu z kuźnią w Kamionce strumiłowej	3.011	—	3.011
	257	Wzorowy warsztat stolarstwa i tokarstwa w Stanisławowie	1.160	—	1.160
	258	„ „ „ „ stolarski i wyrobu zabawek dzieciennych w Żywcu	800	—	800
	259	Zasilek dla warsztatu wyrobów drewnianych, utrzymywanych przez Spółkę huculską w Kołomyi	1.300	—	1.300
		Razem	10.081	2.920	13.001
		Do przeniesienia	23.281	4.920	28.201

Preliminarz na rok 1893.

Wydatki.

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a s n i e n i a
6.781	9.212	
595	600	Jak na rok 1892.
160	280	Preliminuje się mniej o 62 zł. z powodu zaoszczędzeń z lat przeszłych.
—	360	Jak na rok 1892.
400	340	Preliminuje się więcej o 40 zł. z powodu konieczności pokrycia niedoboru z roku 1891/2.
782	3.000	Analogicznie z pozycją 296. budżetu na rok 1892. wstawia się i tę kwotę w kolumnę wydatków nadzwyczajnych, obniża się ją zaś ze względu na wstawienie już wymogów trzech nowych szkół powyżej.
8.718	13.792	
1.000	840	Preliminuje się więcej o 50 zł. z powodu zwiększonego kredytu na materyał.
300	400	Jak na rok 1892.
1.412	1.200	Preliminuje się więcej o nadzwyczajną kwotę 1 520 zł. z powodu przypadającego na ten rok wydatku na budowę kuźni i wozowni, wskutek dalszego rozwoju programu nauki.
1.320	1.320	Preliminuje się więcej o nadzwyczajną kwotę 1.400 zł. z powodu rozszerzenia szkoły po przeniesieniu jej do Grzymałowa i uzupełnienia urządzeń warsztatowych.
3.822	3.546	
800	1.500	Preliminuje się mniej z powodu udzielenia tym szkołom subwencji rządowej.
1.450	1.235	
—	1.300	Jak na rok 1892.
10.104	11.341	
18.822	25.133	

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczegolnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycy				
Złote austriackie					
XVI.		Z przeniesienia	23.281	4.920	28.201
		B) Dla wyrobów garncarskich.			
	260	Krajowa szkoła garncarska w Kołomyi	1.700	—	1.700
	261	Zasiłek na rozszerzenie budynku szkolnego w Kołomyi (III. rata)	—	1.000	1.000
	262	Wzorowy warsztat garncarski w Porembie	1.036	—	1.036
	263	" " " w Toustem	900	—	900
		Razem	3.636	1.000	4.636
		C) Dla wyrobów ze skóry.			
	264	Wzorowy warsztat szewski w Uhnowie	600	—	600
		D) Dla wyrobów tkackich.			
	265	Krajowa szkoła tkacka w Krośnie	3.798	—	3.798
	266	Zasiłek na budowę nowego budynku szkolnego w Krośnie (III. rata)	—	1.000	1.000
	267	Wzorowy warsztat tkacki w Błażowej	1.190	—	1.190
	268	" " " „ Glinianach	550	250	800
	269	" " " „ Korczynie	1.040	100	1.140
	270	" " " „ Kossowie	650	—	650
	271	" " " „ Łańcucie	1.290	300	1.590
	272	" " " „ Rychwałdzie	700	—	700
	273	" " " „ Wilamowicach	650	—	650
	274	Szkoła sukiennioza w Rakszawie	5.000	—	5.000
		Razem	14.868	1.650	16.518
		Do przeniesienia	42.385	7.570	49.955

Preliminarz na rok 1893.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1890.	Kwota uchwalona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
18.822	25.133	
2.550	1.700	Jak na rok 1892.
—	1.000	W myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 18. Listopada 1890.
2.400	1.544	Preliminuje się mniej o 508 zł. z powodu uzyskanej subwencji rządowej.
900	900	Jak na rok 1892.
5.850	5.144	
—	800	Preliminuje się mniej o 200 zł. z powodu uzyskanej subwencji rządowej.
3.920	3.136	Preliminuje się więcej o 662 zł z powodu większych wydatków na umieszczenie szkoły w nowym budynku.
—	1.000	W myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 12. Listopada 1890.
1.100	1.190	Jak na rok 1892.
900	970	Wydatek zwyczajny prelininuje się mniejszy, z powodu uzyskania subwencji rządowej, nadzwyczajny zaś prelininuje się na uzupełnienie inwentarza szkolnego.
970	970	Preliminuje się wydatek zwyczajny większy z powodu przybrania przodownika, nadzwyczajny zaś na uzupełnienie urządzeń inwentaryalnych.
960	850	Preliminuje się mniej o 200 zł. z powodu uzyskania subwencji rządowej.
—	1.476	Jak poz. 268.
925	850	Preliminuje się mniej z powodu uzyskanej subwencji rządowej.
800	900	
—	11.500	Preliminuje się 5.000 zł. na urządzenie szkoły i utrzymanie jej w ostatnim kwartale 1893.
9.575	22.842	Sumę wynikłości z roku 1890 podano od rzeczywistej (9.875 zł.) mniejszą o 300 zł. po wyłączeniu wydatku na sprawienie zapasu wzorów, nie mającego żadnego związku z niniejszem preliminarzem.
34.247	53.919	

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zyty				
Złote austriackie					
		Z przeniesienia	42.385	7.570	49.955
XVI.		E) Dla wyrobów koronkarskich.			
	275	Szkoła koronkarska w Kańczudze	763	—	763
	276	Krajowa szkoła koronkarska w Muszynie	688	—	688
	277	" " " " Zakopanem	2.040	—	2.040
	278	Szkoła koronkarska u SS. Miłosierdzia w Przeworsku	300	—	300
		Razem	3.791	—	3.791
		F) Subwencyonowane zakłady dla nauki robót kobiecych			
	279	Szkoła wydziałowa im. św. Scholastyki w Krakowie	500	—	500
	280	" robót, utrzymywana przez Towarzystwo „Pracy kobiet we Lwowie“	700	—	700
	281	Szkoła specjalna robót kobiecych u pp. Benedyktynek w Prze- myślu	420	—	420
		Razem	1 620	—	1.620
		G) C. k. szkoły przemysłowe zawodowe, subwencyonowane ze skarbu krajowego.			
	282	C. k. szkoła zawodowa przemysłu drzewnego w Zakopanem	1.650	—	1.650
	283	" " " w Świątnikach	667	—	667
	284	Zasilek na zapomogi dla majstrów, kształcących się w c. k. szkole ślusarskiej w Świątnikach	500	—	500
	285	Reszta kredytu na wystawienie budynku dla szkoły ślusarskiej w Świątnikach	—	10.000	10.000
	—	Zasilek jednorazowy na wystawienie budynku dla wzorowego warstata kowalskiego w Sułkowicach	—	—	—
		Razem	2.817	10.000	12.817
		Do przeniesienia	50.613	17.570	68.183

Preliminarz na rok 1893.

Wydatki.

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
34.247	53.919	
1.163	763	Jak na rok 1892.
722	858	Preliminuje się mniej o 170 zł. z powodu uzyskania subwencji rządowej.
2.200	3.500	Preliminuje się mniej o 1.460 zł. z powodu, iż odpadł dodatek nadzwyczajny, przyzwolony zeszłego roku na zabezpieczenie budynku szkolnego.
—	300	Jak na rok 1892.
4.085	5.421	
500	500	} Jak na rok 1892.
700	700	
500	640	Preliminuje się mniej o 220 zł. z powodu uzyskania subwencji rządowej.
1.700	1.840	
1.400	2.033	Preliminuje się mniej z powodu wyłączenia uchwalonej w zeszłym roku pozycyi nadzwyczajnej, więcej zaś w ordinarium z powodu podniesienia czynszu ubikacyi, z funduszu krajowego opłacanej.
1.423	667	} Jak na rok 1892. W razie, gdyby wymogi miały być jeszcze w ciągu roku 1893. z powodu nowego budynku zwiększone, nastąpi w roku 1894 wniosek o pokrycie niedoboru.
—	500	
—	9.000	Z kosztorysu budowy w sumie 35.000 zł. przypada na gminę 6.000 zł. Fundusz krajowy pokrył budżetem na rok 1891: 10.000 zł., roku 1892: 9.000 zł., obecnie zaś preliminuje się resztę 10.000 zł.
—	10.000	Nie preliminuje się na budowę nic, ponieważ zasiłek na rok 1892 uchwalony był jednorazowo.
		Wrazie otwarcia warstata już w jesieni roku 1893, pokrytoby przypadające na kraj wydatki z funduszków lokalnych, na ten cel zarezerwowanych.
2.823	22.200	
42.855	83.380	

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi				
			Złote austriackie		
XVI.		Z przeniesienia	50.613	17.570	68.183
		III. Wydatki ogólne na cele szkolnictwa przemysłowego.			
286		Krajowa ceramiczna stacya doświadczalna przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie	3.390	—	3.390
287		Na założenie stacyi doświadczalnej mechaniczno-technologicznej przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie, II. rata	—	2.500	2.500
288		Muzeum przemysłowe w Krakowie	2 000	—	2.000
289		„ „ we Lwowie	2.000	—	2.000
290		Na wydawnictwo wzorów rysunkowych (dalsza rata)	1.500	—	1.500
291		Na stypendya przemysłowe :			
		a) na zasiłki dla kandydatów kształcących się na nauczycieli szkół przemysłowych uzupełniających	2 000	—	2.000
		b) Na inne stypendya przemysłowe	6.000	—	6.000
292		Na nowe warsztaty powstać mające w roku 1893	—	2.500	2.500
293		Druki rachunkowe dla szkół zawodowych	—	1.500	1 500
294		Dyety i koszty podróży inspektorów szkół przemysłowych	1 600	—	1.600
		Razem	18.490	6.500	24.990
		IV. Wydatki Komisji krajowej dla spraw przemysłowych.			
295		Prenumerata czasopism i zakupno dzieł	200	—	200
296		Biuro komisji krajowej dla spraw przemysłowych :			
		a) koszty podróży i dyety . . . . . 1.400 zł.			
		b) Płaca sekretarza . . . . . 1.000 „			
		c) „ pomocnika biurowego . . . . . 360 „	2.760	—	2 760
		Razem	2.960	—	2.960
		V. Zasiłki i pożyczki na cele przemysłowe.			
297		Na zasiłki bezzwrotne na cele przemysłowe	7.000	—	7.000
298		Dotacya krajowego funduszu przemysłowego (rata 9. i 10.)	60.000	—	60.000
		Razem	67.000	—	67.000
		VI. Szkoły handlowe i zasiłki na popieranie wykształcenia handlowego.			
299		Szkoła handlowa w Krakowie	1.000	—	1.000
300		Na stypendya dla młodzieży handlowej	2.000	—	2.000
			3.000	—	3.000
		Suma rubryki XVI.	142 063	24 070	166.133

Preliminarz na rok 1893.

Wydatki.

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
42.855	83.380	
3.266	3.890	Preliminuje się mniej o 500 zł. t. j. o pozycję nadzwyczajną, uchwaloną w roku zeszłym na rekonstrukcję w lokalnościach stacyi.
—	2.500	} Jak na rok 1892.
2.000	2.000	
2.000	2.000	
753	1.500	
1.770	8.000	
13.584	2.500	} Dla należytego uregulowania rachunkowości w szkołach zawodowych i umożliwienia kontroli rachunkowej Wydziału krajowego, okazuje się koniecznem dostarczenie szkołom druków, których znaczna część dla każdej kategorii szkół musi być odmiennienna.
2.066	—	
—	1.600	} Jak na rok 1892.
25.439	23.990	Sumę wynikłości z roku 1890 wykazano od rzeczywistej (27 039 zł.) mniejszą o 1 600 zł. po wyłączeniu wydatku na kurs wakacyjny (<i>słójd</i>) w Sokalu i Krakowie dla nauczycieli szkół ludowych, przeniesionego do preliminarza kraj. funduszu szkolnego.
200	200	} Jak na rok 1892.
2.786	2.760	
2.986	2 960	
6.198	7.000	} Jak na rok 1892.*
30.000	60.000	
36.198	67 000	
1.000	1.000	} Jak na rok 1892.
—	—	Wprowadza się ten kredyt na podstawie uchwały Wydziału krajowego z dnia 2. sierpnia 1892. do L.W. 30.418, powziętej z powodu wniosku posła Merunowicza wniesionego w tej sprawie do wys. Sejmu na ostatniej sesyi sejmowej.
1.000	1.000	
108.478	178.330	Sumę wynikłości tej rubryki z roku 1890 wykazano od rzeczywistej (110.378 zł.) mniejszą o 1.900 zł. z powodów wyluszczonej przy dziale II. D. (300) zł. i dziale III. (1.600 zł.)

Wydatki.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczegolnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi				
			Złote austriackie		
XVII		Rozmaite wydatki.			
301		Do rozporządzalności Wydziału krajowego	30.000	—	30.000
302		Na fundacyę wieczystą im. Jego Ces. i król. Apostolskiej Mości Cesarza Franciszka Józefa I, corocznie	12.000	—	12.000
303		Dotacya dożywotnia J. E. Dra Franciszka Smolki	4.000	—	4.000
304		Dotacya dożywotnia J. W. Oktawa Pietruskiego	5.000	—	5.000
305		Dla księży unitów chełmskich, ich wdów i sierot	1.500	—	1.500
306		Korosteńska Felicya, b. nauczycielka szkoły u PP. Klarysek w Starym Sączu, stały dar roczny z łaski	80	—	80
307		Subwencya na budowę kolei od stacyi Pałahicze (kolei pań- stwowej) do miata Tłumacza, II. rata	—	2.000	2.000
—		Związkowi ochotniczych straży pożarnych	—	—	—
—		Koszta utrzymania sierot Wilków przez gminę Budapeszt	—	—	—
—		Koszta utrzymania w Wiedniu sierot Andruchów	—	—	—
—		Julia Szaszkievicz, dar z łaski	—	—	—
—		Komitetowi obchodu sześciowiekowej rocznicy śmierci kró- lowej Kingi w Starym Sączu	—	—	—
—		Fomitetowi budowy pomnika śp. Aleksandra hr. Fredry	—	—	—
—		Pogorzelcom gminy Wielkopole	—	—	—
—		Komitetowi Wystawy przemysłu budowlanego we Lwowie	—	—	—
—		Koszta utrzymania Ignacego Garbaszewskiego w zastępstwie gminy Puźniki	—	—	—
—		Na pomoc dla dotkniętych nieurodzajem w roku 1891.	—	—	—
308		Na podwyższenie funduszu pożyczkowego dla gmin na budowę koszar dla c. k. wojska	—	100.000	100.000
—		Koszta utrzymania J. i M. Łużańskich w Budapeszcie w za- stępstwie gminy Berehy	—	—	—
—		Schmidowa Walerya, jednorazowy dar z łaski	—	—	—
309		Jednorazowa subwencya w celu zabezpieczenia budowy sieci kolei lokalnych wschodnio-galicyjskich z Tarnopola do Zaleszczyk, Skały i Iwania pustego	—	500.000	500.000
—		Gmina miasta Lwowa - subwencya na budowę gmachu szkoły kadetów	—	—	—
310		Tranda Edward, adjunkt rachunkowy; dodatek osobisty	150	—	150
		Suma rubryki XVII.	52.730	602.000	654.730

Preliminarz na rok 1893.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1890.	Kwota uchwalona na r. 1892.	Wyjaśnienia
30.000	30.000	} Jak na rok 1892.
12.000	12.000	
4.000	4.000	
—	5.000	
1.500	1.500	
80	80	
—	2.000	W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 28 Listopada 1890. przyznano na ten cel przez lat 15 po 2.000 zł. porzawszy od roku rozpoczęcia się ruchu na tej drodze i ruchu w fabryce cukru w Tłumaczu (L. W. 28.925/1891, 5.301/1892 i 25 819/1892).
1.600	2.000	Nie prelinuje się, jako zasiłku jednorazowo na rok 1892. przyznanego.
—	856	} Odpadają jako jednorazowo uchwalone na rok 1892.
—	530	
—	100	
—	100	
—	100	
—	1.000	
—	83	
300.000	100.000	
—	200.000	(L. W. 41.841/1892.)
—	504	} Odpadają jako jednorazowo uchwalone na rok 1892.
—	150	
—	—	W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 5. kwietnia 1892. (L. W. 25.819/1892).
—	—	Na razie nie wstawia się żadnej kwoty — albowiem do chwili ułożenia preliminarza, rokowania z gminą m. Lwowa nie zostały ukończone. (L. W. 21.557/1892 i 29.521/1892).
—	—	Wydatek ten należący właściwie do rubr. II. wstawia się tutaj tymczasowo, ponieważ rubryka II. w czasie uchwalenia tego wydatku, była już wydrukowaną. (L. W. 41.359/1892.)
349.180	360.103	Sumę wynikłości z roku 1890. podano mniejszą o 4.400 zł. od rzeczywistej (353 580 zł.) po potrąceniu pozycji, nie odnoszących się do niniejszego preliminarza; zatrzymano zaś wydatek 300.000 zł. dla dotkniętych nieurodzajem, ze względu na uchwalonym na rok 1892. analogiczny i tuż obok zamieszczony wydatek 100.000 zł.

Część II.

D O C H O D Y.

Dochody.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
I.	1	Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych	—	—	—
II.		Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych.			
	2	Z kapitałów uposażenia Kasy krajowej	5.000	—	5.000
III.		Dochody z dróg krajowych.			
	3	Myta na drogach krajowych	225.000		
	4	Odsetki zwłoki i kary konwencyonalne	430		
	5	Grzywny za przestępstwa drogowe	100		
	6	Datki dobrowolne od stron prywatnych na budowę dróg kra- jowych	6.139		
		Suma rubryki III.	231.669	—	231.669

Preliminarz na rok 1893.

Dochody.

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a s n i e n i a
—	—	
586	5.000	Preliminuje się jak na rok 1892.
214.512	216.000	Zamknięcia rachunków wykazują rzeczywiste dochody ze stacyi mytniczych w roku 1888 kwotę 213.388 zł. 70 ct " 1889 " 213.473 " 65 " " 1890 " 214.511 " 58 1/2 " razem 641.373 zł. 93 1/2 ct. t. j. przeciętnie na jeden rok 213.791 zł. 31 ct. Przejęcia tego nie bierze się za podstawę do preliminarza na rok 1893, albowiem w roku 1891 począwszy od 1. stycznia 1892 wydzierżawiono pomyslniej 87 stacyi mytniczych, na której to podstawie w księgach rachunkowych przypisano należytość czynną do wpłaty w roku 1892 przez dzierżawców tytułem czynszów kwotę 230.082 zł. Gdy jednak począwszy od dnia 1. stycznia 1893 będzie do wydzierżawienia 23 stacyi mytniczych, którego wynik nie może być jeszcze wiadomym, przeto reflektując na możliwe zaległości w opłacie czynszów, wstawia się do preliminarza kwotę 225.000 zł., to jest więcej o 9.000 zł. niż Wysoki Sejm uchwalił na rok 1892.
628	380	Dochody tej pozycyi wynosiły w roku 1888 kwotę 390 zł. 37 1/2 ct. " 1889 " 293 " 49 " " 1890 " 627 " 69 " razem 1 311 zł. 55 1/2 ct. to jest przeciętnie na jeden rok 437 zł 18 ct, — do preliminarza na rok 1893 wstawia się w zaokrągleniu kwotę 430 zł., więcej o 50 zł.
119	120	Dochody tej pozycyi wynosiły w roku 1888 kwotę 85 zł. 65 ct. " 1889 " 99 " 99 " " 1890 " 119 " 42 " razem 305 zł. 06 ct. to jest przeciętnie na jeden rok 101 zł. 69 ct., — do preliminarza na rok 1893 wstawia się w zaokrągleniu kwotę 100 zł., mniej o 20 zł. z uwagą, że dwie ostatnie pozycye nie dadzą się ściśle obliczyć, do preliminarza bierze się przecięcie z 3 lat.
10.605	8.820	Na rok 1893 preliminuje się o 2.681 zł. mniej niż Wysoki Sejm wstawił do budżetu na rok 1892 z powodu, że należytości czynne tego działu znacznie się zmniejszyły w ostatnich latach. Z obecnie preliminowanych datków dobrowolnych, przypada na drogę krajową Lwów-Stojanów kwota 3.500 zł. Rzeszów-Nadbrzezie " 1.139 " Tarnów-Szczucin " 500 " Budowa mostu pod Kurowem 1.000 " razem 6.139 zł.
225.864	225.320	

Dochody.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zyty				
Złote austriackie					
IV.		Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych.			
	7	Od funduszu policyi krajowej	3 529		
	8	„ „ szpitala św. Łazarza w Krakowie	—		
	9	„ „ szpitala lwowskiego	—		
	10	„ „ zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie	—		
		<u>Suma rubryki IV.</u>	3 529	—	3 529
V.		Zwroty zaliczek z lat ubiegłych.			
	11	Od urzędników krajowych z plac	19.000		19.000
	12	„ szpitali powszechnych z rachunków kwartalnych	13.600		13.600
	13	„ gmin za dawniejsze koszta leczenia	600		600
	14	„ stron rozmaitych ze spraw drogowych	1 800		1.800
	15	Rozmaite	2.000		2.000
		<u>Suma rubryki V.</u>	37.000	—	37 000

Preliminarz na rok 1893.

Dochody.

Wynikłość z roku 1890.	Kwota uchwalona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
		<p>Na rok 1892 uchwalono w tej rubryce . . . . . 4.029 zł.</p> <p>" " 1893 preliniuje się w tej rubryce . . . . . 3 529 "</p> <p style="text-align: right;">a zatem <i>mniej o</i> . . . . . 500 zł.</p> <p>wedle poszczególnych pozycyj, jak poniżej.</p>
4.785	4.029	
12.503	—	
25 603	—	Wedle osobnych preliniarzy odnośnych funduszów.
40.133	—	
83 024	4.029	
		<p>Na rok 1892 uchwalono w tej rubryce . . . . . 36 300 zł.</p> <p>" " 1893 preliniuje się w tej rubryce . . . . . 37.000 "</p> <p style="text-align: right;">a zatem <i>więcej o</i> . . . . . 700 zł.</p> <p>jak poniżej.</p>
18.448	19.000	<p>Wynikłość z roku 1888 . . . . . 17.423 zł.</p> <p>" " 1889 . . . . . 21.879 "</p> <p>" " 1890 . . . . . 18.448 "</p> <p style="text-align: right;">razem . . . . . 57.750 zł., przeciętnie 19.250 zł.</p> <p>Preliniuje się w zaokrągleniu, jak na rok 1892.</p>
14.970	12.800	<p>Wynikłość z roku 1888 . . . . . 11.782 zł.</p> <p>" " 1889 . . . . . 14.240 "</p> <p>" " 1890 . . . . . 14.970 "</p> <p style="text-align: right;">razem . . . . . 40.992 zł., przeciętnie 13.664 zł.</p> <p>Preliniuje się w zaokrągleniu . . . . . 13.600 zł.</p>
624	700	<p>W obec wynikłości z roku 1889 w sumie 704 zł. i z roku 1890 w sumie 624 zł. i gdy dochody z tego tytułu od roku 1889 znacznie się obniżyły, preliniuje się (po myśli sprawozdania Wys. Komisji budżetowej za rok 1892) wedle wynikłości z roku 1890 w zaokrągleniu 600 zł.</p>
1.336	1.800	<p>Wynikłość z roku 1888 . . . . . 1 800 zł.</p> <p>" " 1889 . . . . . 2.401 "</p> <p>" " 1890 . . . . . 1.336 "</p> <p style="text-align: right;">razem . . . . . 5.537 zł., przeciętnie 1.846 zł.</p> <p>Preliniuje się (mimo obniżenia się dochodu w roku 1890) wedle przecięcia w zaokrągleniu 1 800 zł. jak na rok 1892.</p>
2.138	2.000	Jak na lata poprzednie.
37.516	36.300	

Dochody.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy-	Nadzw-	Razem
ru-	po-		czajne	czajne	
bryki	zycy		Złote austriackie		
VI.		Zwroty pożyczek.			
16		Sanok gmina, 32 (ostatnia) rata pożyczki 10.000 zł.:			
		a) w kapitale	470 zł.	17½ ct.	
		b) w 6% odsetkach	—	—	470
17		Jasielska Spółka wodna, reszta z pożyczki bezprocentowej 1.500 zł. na regulację Wisłoka			150
—		Łańcut, Wydział powiatowy, spłata bezprocentowej pożyczki 4.500 zł. na budowę mostu na Wisłoku			—
18		Chorzewska Spółka wodna dla odpływu wód w powiecie mieleckim między Wisłoką a drogą krajową Dębicko-Tarnobrzeską, od pożyczki 6.300 zł., 7 rata:			
		a) w kapitale	630 zł.	— ct.	
		b) w 4% odsetkach	88	20	718
—		Fibich Władysław, zwrot reszty z zaliczki 6.490 zł. udzielonej na pogłębienie szybu w Ropiance			—
19		Chrzanów, Wydział powiatowy, 4 rata bezprocentowej pożyczki 3.000 zł. dla ludności dotkniętej gradobiciem			300
20		Myslenice, Wydział powiatowy, 5 rata bezprocentowej pożyczki 3.000 zł. dla ludności dotkniętej gradobiciem			300
21		Wieliczka, Wydział powiatowy 7. i 8. rata bezprocentowej pożyczki 3.000 zł. dla ludności dotkniętej gradobiciem			300
22		Kańczuga, szkoła koronkarska, 3. i 4. rata bezprocentowej pożyczki 200 zł. udzielonej na fundusz obrotowy			40
23		Od Wydziałów powiatowych, zwrot bezprocentowych pożyczek udzielonych dla ludności dotkniętej klęską nieurodzaju, w r. 1889, mianowicie:			
		1. Borszczów, Wydział powiatowy, II rata od pożyczki 25.000 zł.	4.167		
		2. Brzesko, Wydział powiatowy, II. rata od pożyczki 3 500 „	583		
		3. Brzozów, Wydział powiatowy, II. rata od pożyczki 8.000 „	1 333		
		4. Buczac, Wydział powiatowy, II. rata od pożyczki 10.000 „	1.667		
		5. Chrzanów, Wydział powiatowy, II. rata od pożyczki 5.000 „	833		
		6. Czortków, Wydział powiatowy, II. rata od pożyczki 41.000 „	6.833		
		7. Horodenka, Wydział powiatowy, II. rata od pożyczki 15.000 „	2 500		
		8. Kolbuszowa, Wydział powiatowy, II. rata od pożyczki 12.000 „	2.000		
		9. Mieleo, Wydział powiatowy, II. rata od pożyczki 18.000 „	3.000		
		10. Rohatyn, Wydział powiatowy, II. rata od pożyczki 4.000 „	667		
		11. Ropczyce, Wydział powiatowy, II. rata od pożyczki 2.000 „	333		
		12. Sokal, Wydział powiatowy, II. rata od pożyczki 9.000 „	1.500		
		13. Stryj, Wydział powiatowy, II. rata od pożyczki 8.000 „	1.333		
		14. Trembowla, Wydział powiatowy, II. rata od pożyczki 10.000 „	1.667		
		15. Wadowice, Wydział powiatowy, II. rata od pożyczki 10.000 „	1.667		
		16. Zbaraż, Wydział powiatowy, II. rata od pożyczki 18.000 „	3.000		
		17. Złoczów, Wydział powiatowy, II. rata od pożyczki 1 500 „	250		
		Do przeniesienia	35.611		

Preliminarz na rok 1893.

Dochody.

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892	W y j a ś n i e n i a	
		Na rok 1892. uchwalono w tej rubryce	37.476 zł.
		" " 1893. preliniuje się w tej rubryce	61.255 "
		a zatem <i>więcej o</i>	23.779 zł.
964	964	wedle poszczególnych pozycyj, jak poniżej. Reszta wierzytelności w kwocie 470 zł. 17½ ct. spłaconą zostanie w tym roku.	
—	—	Moratorium, przyznane tej Spółce uchwałą Wys. Sejmu z dnia 15. Stycznia 1889 ustaje z końcem roku 1892. Prelimiuje się rata roczna wedle pierwotnego planu umorzenia do LW. 18690/1882. Reszta wierzytelności wynosi od końca roku 1889 sumę 1.165 zł. 82 ct.	
450	450	Nie preliniuje się, ponieważ ostatnia rata z tego tytułu wstawioną została do budżetu roku 1892.	
1 376	743	Wedle planu umorzenia do LW. 10.129/1888. Wierzytelność w kapitale z końcem roku 1893 wynosić winna 1.890 zł.	
2.000	1.000	Nie preliniuje się, ponieważ w budżecie na rok 1892. zamieszczono ostatnią (6) ratę z tego tytułu.	
300	300	W myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 15. Października 1888. wierzytelność z końcem roku 1893. wyniesie 1.800 zł.	
300	300	W myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 15. Października 1888. wierzytelność z końcem roku 1893. wyniesie 1.500 zł.	
300	300	W myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 15. Października 1888. wierzytelność z końcem roku 1893. wyniesie 1.800 zł.	
—	40	Wierzytelność z końcem roku 1893. wyniesie 120 zł.	
—	4.167	Pożyczki 1—17 udzielone w roku 1891. na podstawie uchwały Wys. Sejmu z dnia 30. Października 1889., zwrotne w 6. rocznych ratach od roku 1892. Wierzytelność z końcem roku 1893. wyniesie 16.666 zł. 68 ct.	
—	583	" " " 1893. " 2.333 " 34 "	
—	1.333	" " " 1893. " 5.333 " 34 "	
—	1.666	" " " 1893. " 6.666 " 68 "	
—	833	" " " 1893. " 3.333 " 34 "	
—	6.833	" " " 1893. " 27.333 " 34 "	
—	2.500	" " " 1893. " 10.000 " — "	
—	2.000	" " " 1893. " 8.000 " — "	
—	3.000	" " " 1893. " 12.000 " — "	
—	666	" " " 1893. " 2.666 " 68 "	
—	333	" " " 1893. " 1.333 " 34 "	
—	1.500	" " " 1893. " 6.000 " — "	
—	1 333	" " " 1893. " 5.333 " 34 "	
—	1.666	" " " 1893. " 6.666 " 68 "	
—	1 666	" " " 1893. " 6.666 " 68 "	
—	3.000	" " " 1893. " 12.000 " — "	
—	250	" " " 1893. " 1.000 " — "	
5.690	37.426		

Dochody.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy-	Nadzw-	Razem
ru-	po-		czajne	czajne	
bryki	zycy		Złote austriackie		
VI.		Z przeniesienia	35.611		
24		Zarząd centralny galic. Towarzystwa dla ogrodnictwa i pszczelnictwa we Lwowie, zwrot bezprocentowej pożyczki 500 zł. II. rata	50		
25		Zarząd wzorowego warstata szewskiego w Uhnowie, zwrot zaliczek 200 zł. i 300 zł., ogółem 500 zł., udzielonych na zakupno materyałów, 3 i 4 rata	100		
26		Muszyna, szkoła koronkarska, zwrot zaliczki 200 zł., udzielonej na zakupno materyałów, 2. i 3. rata	40		
27		Sanok, komitet parafialny gr. kat., zwrot pożyczki bezprocentowej 1.200 zł. udzielonej na restaurację cerkwi, 2. rata	120		
28		Od Wydziałów powiatowych, zwrot bezprocentowych pożyczek, udzielonych dla ludności dotkniętej klęską nieurodzaju w roku 1891, mianowicie:			
		1. Biała, Wydział powiatowy I. rata od pożyczki 3.000 zł.	1.000		
		2. Bochnia " " " " " 5.000 "	1.667		
		3. Brzesko " " " " " 3.500 "	1.167		
		4. Chrzanów " " " " " 4.000 "	1.333		
		5. Czortków " " " " " 1.000 "	333		
		6. Dąbrowa " " " " " 2.500 "	833		
		7. Gorlice " " " " " 3.000 "	1.000		
		8. Grybów " " " " " 3.000 "	1.000		
		9. Kolbuszowa " " " " " 4.000 "	1.333		
		10. Kraków " " " " " 3.000 "	1.000		
		11. Mielec " " " " " 3.000 "	1.000		
		12. Myślenice " " " " " 4.000 "	1.333		
		13. Nisko, " " " " " 3.000 "	1.000		
		14. Nowy Sącz " " " " " 3.500 "	1.167		
		15. Nowy Targ " " " " " 3.500 "	1.167		
		16. Pilzno " " " " " 3.000 "	1.000		
		17. Ropczyce " " " " " 3.500 "	1.167		
		18. Rzeszów " " " " " 2.500 "	833		
		19. Tarnów " " " " " 2.500 zł.			
		i 2.000 zł razem od	4.500		
		20. Tarnobrzeg, Wydział powiat., I rata od pożyczki 2.000 "	667		
		21. Wadowice " " " " " 3.500 "	1.167		
		22. Wieliczka " " " " " 5.000 "	1.667		
		23. Żywiec " " " " " 3.000 "	1.000		
		Ogół danych na ten cel pożyczek zwrotnych 76.000 zł.			
		Suma rubryki VI.	61.255	—	61.255

Preliminarz na rok 1893.

Dochody.

Wynikłość z roku 1890.	Kwota uchwalona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
5.690	37.426	
—	50	Pożyczka udzielona w roku 1891. w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 27. Listopada 1890., zwrotna w 10. rocznych ratach od roku 1892. Wierzytelność z końcem roku 1893. wyniesie 400 zł.
—	—	Nowa pożyczka udzielona temuż zarządowi przy końcu roku 1891. z rubryki XVI. poz. 280 wydatków, do spłaty w 10. ratach półrocznych po 50 zł., począwszy od 1. Stycznia 1892. (LW. 36.356/1891. i 42.437/1891.) Wierzytelność z końcem roku 1893 wyniesie 300 zł.
—	—	Nowa pożyczka udzielona Komitetowi zarządzającemu z końcem roku 1891. z rubryki XVI. poz. 280. wydatków, do spłaty w 10 ratach półrocznych od 1. Lipca 1892. po 20 zł. (LW. 45.276/1891) Wierzytelność z końcem roku 1893. wyniesie 140 zł.
—	—	Nowa pożyczka, udzielona w roku 1891. z rubryki XVII. poz. 314., do spłaty w 10. latach po 120 zł. od 1. Lipca 1892. (LW. 25.964/1891). Wierzytelność z końcem roku 1893 wyniesie 960 zł.
—	—	Pożyczki nowe, udzielone w roku 1892. z rubr. XVII. poz. 319 wydatków na podstawie uchwały Wys. Sejmu z dnia 29. Marca 1892. (LW. 15 588/1892 i 17061/1892). Takowe zwrotne są w 3. rocznych ratach, począwszy od 1. Października 1893.
—	—	Wierzytelność z końcem roku 1893. wyniesie 2.000 zł. — ct.
—	—	" " " 1893. " 3.333 " 34 "
—	—	" " " 1893. " 2.333 " 34 "
—	—	" " " 1893. " 2.666 " 67 "
—	—	" " " 1893. " 666 " 67 "
—	—	" " " 1893. " 1.666 " 67 "
—	—	" " " 1893. " 2.000 " — "
—	—	" " " 1893. " 2.000 " — "
—	—	" " " 1893. " 2.666 " 67 "
—	—	" " " 1893. " 2.000 " — "
—	—	" " " 1893. " 2.000 " — "
—	—	" " " 1893. " 2.666 " 67 "
—	—	" " " 1893. " 2.000 " — "
—	—	" " " 1893. " 2 333 " 34 "
—	—	" " " 1893. " 2.333 " 34 "
—	—	" " " 1893. " 2.000 " — "
—	—	" " " 1893. " 2.333 " 34 "
—	—	" " " 1893. " 1.666 " 67 "
—	—	" " " 1893. " 3.000 " — "
—	—	" " " 1893. " 1.333 " 34 "
—	—	" " " 1893. " 2.333 " 34 "
—	—	" " " 1893. " 3.333 " 34 "
—	—	" " " 1893. " 2 000 " — "
5.690	37 476	Sumę wynikłości z roku 1890. podano o 2 567 zł. mniejszą od rzeczywistej (8.257 zł.) po wyłączeniu pozycji, nie mających styczności z niniejszym preliminarzem.

Dochody.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
VII.		Dochody szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie.			
	29	Subwencya z c. k. Skarbu państwa	6.000		
	30	Oplaty od uczniów	330		
		Suma rubryki VII.	6.330	—	6.330
VIII.		Dochody krajowych szkół rolniczych i folwarku w Dublanach.			
	31	Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach	17.463		
	32	Szkoła parobków w Dublanach	2.988		
	33	Folwark w Dublanach	17.415		
	—	Torfiarnia w Dublanach	—		
	34	Szkoła gorzelnicza w Dublanach	1.800		
	35	Gorzelnia krajowa w Dublanach	6.732		
		Suma rubryki VIII.	46.398	—	46.398
IX.		Dochody krajowej szkoły rolniczej i folwarku w Czernichowie.			
	36	Szkoła średnia rolnicza w Czernichowie	28.500		
	37	Folwark w Czernichowie	14.082		
		Suma rubryki IX.	42.582	—	42.582
X.		Dochody innych szkół rolniczych krajowych.			
	38	Niższa szkoła rolnicza w Horodence	2.610		
	39	" " " w Jagielnicy	2.960		
	40	" " " w Kobiernicach	4.868		
	41	Szkoła ogrodnicza w Tarnowie	3.350		
	42	Szkoła uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku	2.382		
		Suma rubryki X.	16.170	—	16.170

Preliminarz na rok 1893.

Dochody.

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
5.000 176	6.000 330	} Wedle osobnego preliminarza.
5.176	6.330	
		Sumę wynikłości z roku 1890 podano o 513 zł. mniejszą od istotnej (5.687 zł.) po wylączeniu dochodu ze zwrotu zaliczek pro praeterito.
15.785 2.549 13.738 1.082 1.689 —	17.463 2.988 17.415 — 1.800 —	} Wedle szczegółowych preliminarzy.
34.843	39.666	
21.104 7.339	51.550 13.492	} Wedle szczegółowego preliminarza.
28.443	65 042	
2.952 3.537 4.186 3.458 —	2 994 2.960 4.868 3.350 2.356	} Wedle poszczególnych preliminarzy tych szkół.
14.133	16.528	

Dochody.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi				
			Złote austriackie		
XI.		Zwroty za sprawdzanie rachunków aptekarskich.			
	43	Od szpitali powszechnych	600	—	600
XII.		Dochód z przelania do skarbu krajowego pozostałości z funduszu zapomogi z roku 1866.			
	44	Wpływy ze zwrotu pożyczek udzielonych Wydziałom powiatowym	5 008	—	5.008
XIII.		Dochody z kwaterunku żandarmeryi.			
	45	Kwaterunkowe	10.017		
	46	Noclegowe	18.214		
	47	Udział administracyi politycznej	12.897		
	48	Dochód z gmachu lwowskiego	12.936		
		<u>Suma rubryki XIII.</u>	54.064	—	54.064
XIV.	49	Dochód ze zwrotu wydatków szupasowych	7.500	—	7.500

Preliminarz na rok 1893.

Dochody.

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
597	600	Jak corocznie.
8 864	7 178	Wedle planów umorzenia wynoszą w roku 1893 raty anuitetowe: a) w kapitale . . . . . 4 359 zł. 92½ ct. b) w odsetkach . . . . . 648 „ 54½ „ razem . . . . . <u>5.008 zł. 47 ct.</u>
11.159	10.017	Kwaterunkowe zawiera w sobie wynagrodzenie za kwatery 4 oficerów sztabu, 7 rotmistrzów, 23 oficerów niższych stopni, 2 wachmistrzów rachunkowych, 2 woźnych i za kancelaryę sztabu.
16.388	16.616	Noclegowe obliczone jest za 1.996 głów po 2½ ct. za dobę t. j. za 365 dni.
9.234	13.145	Udział administracyi politycznej mieści w sobie zwroty za umieszczenie żandarmów przeznaczonych do kontroli bydła w koszarach posterunkowych, a to: za kwatery . . . . . 9.945 zł. 38½ ct. za rozmaite potrzeby kwaterunkowe . . . . . 2 951 „ 77½ „ Razem . . . . . <u>12.897 zł. 16 ct.</u>
7.676	12.936	Dochód z gmachu c. k. żandarmeryi we Lwowie, wstawia się zgodnie z rubryką IX. poz. 106. wydatków.
44.457	52.714	
9.392	8.000	Dochody wynosiły w roku 1888 . . . . . 7.584 zł. 1889 . . . . . 9 429 „ 1890 . . . . . 9.392 „ razem . . . . . <u>26.405 zł.</u> przeciętnie . . . . . 8.802 „ ponieważ jednak w latach 1889 i 1890. spłacone zostały zaległości z lat dawniejszych w przeważnej części, preliniuje się 7.500 zł.

Dochody.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycy		Złote austriackie		
XV.		Dochody z krajowych składów zbożowych i spirytusowych.			
	50	We Lwowie	14 474		
	51	W Krakowie	30.050		
		Dochód z pożyczki na zakupno gruntu dla kraj. składu publi- cznego w Krakowie	—		
		<u>Suma rubryki XV.</u>	44 524	—	44.524
XVI	52	Dochód z krajowych opłat konsumcyjnych	325 500	—	325.500

Preliminarz na rok 1893.

Dochody.

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a s n i e n i a
— — —	17.800 22.900 16 000	} Wedle szczegółowych preliminarzy tych składów. Odpada jako pozycja preliminowana ściśle na rok 1892.
—	56.700	
—	325 000	Spodziewany dochód krajowych opłat konsumcyjnych, wprowadzonych w życie na mocy ustawy krajowej z dnia 20. marca 1891. od 1. lipca 1891. przyjmuje się następująco:
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Czynsze dzierżawne opłat konsumcyjnych w kraju, po uwzględnieniu zmian, zaszych wskutek niedotrzymania kontraktów (z wyłączeniem miasta Lwowa i Krakowa i bez opłat od wina) wynoszą kwotę . . . . . 235.866 zł. 2. Opłaty konsumcyjne z miasta Lwowa, wraz z 30% dodatkiem konsumcyjnym od wina, wedle umowy do LW. 41020/1891 . . . . . 48.000 " 3. Opłaty konsumcyjne z miasta Krakowa z takim samym dodatkiem od wina, mianowicie: <ol style="list-style-type: none"> a) administrowane przez tęż gminę na mocy ugody (LW. 27.198/1891) obliczając wedle dotychczasowych wpływów wynoszą . . . . . 23 000 zł. b) wydzierżawione opłaty od wyrabiających trunków w mieście Krakowie (LW. 27.198/1891) . . . . . <u>4.650 "</u> 27.650 " 4. Dochód z 30% dodatku krajowego do rządowego podatku konsumcyjnego, wynoszącego w roku 1892, wedle otrzymanych dat z c. k. kraj. Dyrekcyi Skarbu kwotę 81.532 zł. przyniesie . . . . . 24.460 " 5. Prowizya zwłoki, grzywny i inne, uczynią około . . . . . 500 " <p style="text-align: right;">Razem dochody . . . . . <u>336.476 zł</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Koszta administracyjne, których nie preliminuje się w osobnej rubryce wydatkowej, ponieważ stanowią tylko drobną kwotę, wyniosą około . . . . . <u>1.000 "</u> <p style="text-align: right;">Spodziewany netto dochód . . . . . <u>335.476 zł.</u></p> <p>Zważywszy jednak, że administracya kraj. opłat konsumcyjnych, rozpoczęła się dopiero od drugiego półroczu 1891, i że brakuje nam z tego powodu pewnych dat do ścisłej oceny rocznego wpływu, — nie można przyjąć powyżej obliczonej całkowitej sumy jako pewny dochód, zwłaszcza, iż spodziewać się należy obniżki dochodu, z powodu możliwego dalszego niedotrzymania umów; — nadto nieuniknionem jest, że pewna część czyn-</p> <p style="text-align: right;">Do przeniesienia . 335.476 zł.</p>

Dochody.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
Rozmaite dochody.					
XVII					
53		Taksy krajowego archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie	300		
54		Od c. k. Skarbu państwa zasiłek dla biura melioracyjnego przy Wydziale krajowym	1.000		
55		Od c. k. Skarbu państwa zasiłek na utrzymanie kursu praktycznego dla dozorców melioracyjnych	1.000		
56		Przypadkowe:			
		a) Sprzedaż książek i druków	2.100		
		b) " papierów wyszkartowanych i wzorów drukowych	100		
		c) Różne drobne	90		
57		Datki deklarowane przez Wydziały powiatowe na wykupno gruntów pod kolej transwersalną (c. k. państwową):			
		a) Buczacz, rata roczna . . . . . 1.370 zł. 30 ct.			
		b) Czortków, " " . . . . . 528 " 99 "			
		c) Krosno, " " . . . . . 631 " 62 "			
		d) Limanowa " " . . . . . — " — "			
		e) Nowy Targ " " . . . . . — " — "			
		f) Sanok " " . . . . . — " — "			
		g) Stanisławów " " . . . . . 944 " 22 "			
		h) Tlumacz " " . . . . . 717 " 69 "	4.193		
58		Za analizy wykonane dla stron przez stację doświadczalną produktów naftowych	100		
59		Fundusz 4 ^{1,2} % pożyczki krajowej z roku 1889. dla Spółek wodnych, na umorzenie rat kapitału i odsetek od pożyczki 700.000 zł.	38.564		
60		Od c. k. Skarbu państwa zasiłek na utrzymanie 4 nauczycieli wędrownych	4.000		
		Suma rubryki XVII.	51.447	—	51 447

Preliminarz na rok 1893.

Dochody.

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lena na r. 1892	W y j a ś n i e n i a
		Z przeniesienia . 335.476 zł.
		szów pozostanie w zaległości. — Na ubytki powyższe strąca się przypuszczalną kwotę . . . . . 10.000 „
		Spodziewany netto dochód uczyni tedy . . . . . 325.476 zł.
		czyli w zaokrągleniu . 325.500 „
		Zamknięcie rachunku kraj. opłat konsumcyjnych za II półrocze 1891 (jeszcze osta- tecznie nie sprawdzone) wykazuje netto dochód 161.002 zł.
		Biorąc podwójnie tę kwotę przedstawiłby się roczny dochód w kwocie 322.004 zł. a więc zbliżony jest do sumy prelimitowanej.
		Na rok 1892. uchwalono w tej rubryce . . . . . 51.491 zł.
		„ „ 1893 prelimituje się w tej rubryce . . . . . 51.447 „
		a zatem <i>mniej</i> o . 44 zł.
		wedle poszczególnych wyjaśnień, jak poniżej.
348	300	Ze względu na przypadkową naturę tego dochodu prelimituje się jak na rok 1892.
1.000	1.000	Jak corocznie.
—	1.000	Jak na rok 1892. z powodu przyznania tego zasiłku na czas trwania praktycznego kursu melioracyjnego.
2.243	2.180	Prelimituje się wedle wyjaśnienia w nrbr VII. poz. 73 b) wydatków.
156	100	} Jak na rok 1892.
68	90	
		Wedle przypadających rat rocznych.
		Wedle przypadającej raty rocznej.
		Nie prelimituje się w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 16. Listopada 1889. (Przedłużenie spłaty do końca roku 1899. ewentualnie odpisanie reszty zaległości)
8.924	4.193	Wedle przypadających rat rocznych.
150	100	Jak na rok 1892.
38.569	38.528	Obacz wyjaśnienie do rubryki XIV. poz. 167. wydatków.
—	4.000	Jak na rok 1892.
51.458	51.491	

Dochody.

Fundusz krajowy.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycy				
Złote austriackie					
XVIII.	61	Dochód z zaciągnąć się mającej pożyczki . . .	—	1,426.288	1,426 288
XIX.	62	Dodatki do podatków po 39½ ct. od 1 zł. a. w.	4,167.250	—	4,167.250

Preliminarz na rok 1893.

Dochody.

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a						
84.154	1,650.000	Wedle sumarycznego preliminarza wydatków i dochodów funduszu krajowego, nie- dobór pokryć się mający dodatkami do podatków wynosi 5,593.538 zł.						
3 853.921	4,095 000	Wydatność jednego centa dodatku krajowego wynosiła: <div style="text-align: right; margin-right: 20px;"> w roku 1889 . . . . . 98.235 zł. " " 1890 . . . . . 107.053 " " " " 1891 . . . . . 109.651 " " razem . . . . . 314.939 zł. przeciętnie zatem . . . . . 104.979 " " czyli w zaokrągleniu . . . . . 105.000 " " </div>						
		<p>Ponieważ dochód ostatnich dwóch lat znacznie się podniósł, z drugiej zaś strony tego podniesienia, jako normalnego przyjąć nie można, ponieważ wpłynęły na nie znaczne zaległości z lat nieurodzaju i energiczne tych zaległości ściąganie, przeto przyjmuje się na rok 1893 dochód z jednego centa dodatku na 105.500 zł., t. j. o 500 zł. wyżej od zaokrąglonej średniej cyfry poprzednich trzech lat i od kwoty przez Wys. Sejm na r. 1892. uchwalonej.</p> <p>Gdyby dodatkiem do podatku na tej podstawie obliczonym chciano pokryć cały niedobór prelininowany na r. 1893 w kwocie 5,593.538 zł. musiano by rozpisać dodatek ten w wysokości 53 centów</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 80%;">co uczyniłoby . . . . .</td> <td style="text-align: right;">5,591.500 " "</td> </tr> <tr> <td>pozostawiając jeszcze niedobór . . . . .</td> <td style="text-align: right; border-top: 1px solid black;">2.038 zł.</td> </tr> </table> <p>Gdy jednak ze względu na zbyt znaczne w takim razie przeciążenie ludności, nie można dodatków do podatków tak znacznie podnosić, a Wys. Sejm uchwałą z 9. Kwietnia 1892 odnoszącą się do większej operacji finansowej, przyjął za zasadę pozostanie przy dotychczasowej stopie dodatków, przeto wobec równoczesnego obniżenia dodatku indemnizacyjnego o 1/2 centa, przyjmuje się na rok 1893 dodatek w wysokości 39 1/2 centa, który przy obliczonej jak wyżej wydatności 1 centa na 105.500 zł., przyniesie . . . . . 4,167.250 zł.</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 80%;">pozostawiając niedobór . . . . .</td> <td style="text-align: right; border-top: 1px solid black;">1,426.288 zł.</td> </tr> </table> <p>pokryć się mający pożyczką.</p>	co uczyniłoby	5,591.500 " "	pozostawiając jeszcze niedobór	2.038 zł.	pozostawiając niedobór	1,426.288 zł.
co uczyniłoby	5,591.500 " "							
pozostawiając jeszcze niedobór	2.038 zł.							
pozostawiając niedobór	1,426.288 zł.							

Załącznik do rubr. XIX. dochodów preliminarza funduszu krajowego na rok 1893.

W y k a z

pozostałych zaległości z końcem roku budżetowego 1891, każdego rodzaju podatku z dodatkami państwowymi i dodatku krajowego, w porównaniu z takimiż zaległościami z roku 1890.

P r z e d m i o t	Gruntowy	D o m o w o -		Zarobkowy	Dochodowy	Razem
		czynszowy	klasowy			
	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.	zł.
Rok 1891.						
Zaległość podatku	1,364 163	644.506	555.359	744.466	995.046	4,303.540
„ dodatku krajowego . . .	—	—	—	—	—	— *)
Rok 1890.						
Zaległość podatku	1,327.310	785.764	574.449	712.471	724.626	4,124.620
„ dodatku krajowego . . .	389.151	230.377	168.421	208.888	212.452	1,209.289

W y k a z

sprawdzonej należności podatków za rok 1891.

L. porządkowa	R o d z a j p o d a t k ó w	złote austriackie	
1	Gruntowy	5,395.176	—
2	Domowo - klasowy	1,595.028	91
3	Domowo - czynszowy	1,756.745	74
4	Zarobkowy	923.270	93 ¹ / ₂
5	Dochodowy	1,684.480	58 ¹ / ₂
	Razem	11,354.702	17

*) Wykazu zaległości dodatku krajowego z końcem roku 1891 nie podaje się, bowiem do chwili drukowania preliminarza, nie wszystkie urzędy podatkowe nadesłały odnośne wykazy.

W Y K A Z

dochodów podatków z dodatkami państwowymi i dodatków krajowych za rok budżetowy 1891.

Nazwiska rubryk	Dochód rzeczowy netto za r. 1891.		Preliminarzana kwota na rok 1891	Rzeczywisty dochód był większy lub mniejszy	Zaległość z końcem marca, respectiue czerwca 1892 za rok budżetowy 1891	Z okolicznych opłat potrącono	
	Od 1. stycznia 1891 do końca grudnia 1891	Od 1. stycznia do końca marca, respectiue czerwca 1892				opusty czyli odpisania	zwroty nadpłat
	zł.	zł.				zł.	zł.
I.							
Gruntowy							
z dodatkami państwowymi	4,286,236	863,149	5 149,385	308,385	1,364,163	a) 292,445	a) 10,667
przytem dodatek krajowy	1,530,303	308,168	1,838,471			b) 124,878	b) 30,532
II.							
Domowo-czynszowy							
z dodatkami państwowymi	1,278,921	392,463	1,671,384	99,384	644,506	a) 128,512	a) 7,912
przytem dodatek krajowy	456,610	140,120	596,730			b) 173,427	b) 13,418
III.							
Domowo-klasowy							
z dodatkami państwowymi	1,352,005	222,299	1,574,304	74,304	555,359	a) 66,823	a) 2,727
przytem dodatek krajowy	482,703	79,367	562,070			b) 17,469	b) 8,953
IV.							
Pięćoprocentowy podatek od domów wolnych od podatku czynszowego							
przytem dodatek krajowy	90,864	30,337	121,201	29,201	126,460	a) 2,138	a) 372
	32,441	10,831	43,272			b) 9,269	b) 502
V.							
Zarobkowy							
z dodatkami państwowymi	703,974	118,280	822,254	42,254	744,466	a) 128,083	a) 3,056
przytem dodatek krajowy	251,338	42,229	293,567			b) 99,444	b) 8,633
VI.							
Dochodowy							
a) fasonowany z dodatkami państw. przytem dodatek krajowy	1,400,009	317,913	1,717,922	160,623	868,586	a) 60,394	a) 6,683
b) niepodlegające poborowi dodatków krajowych płace urzędników	499,841	113,504	613,345			b) 61,504	b) 18,476
c) procenta od obligacyj	53,656	11	53,667	74,307		a) —	a) —
	118,507	—	118,507	76,226		b) —	b) 324
Suma podatków z dodatkami państw. Odrąciwszy z poz. VI. kwoty ad b) i c) niepodlegające poborowi dodatków krajowych w sumie	9,284,172	1,944,452	11,228,624	714,151	4,303,540	a) 678,395	a) 31,417
pozostaje właściwa wynikłość podatków	—	—	1172,174	150,527		b) 485,991	b) 80,838
Suma dodatku krajowego	3,253,236	694,219	3,947,455				

Wykaz ten sporządzono na podstawie otrzymanego z c. k. krajowej Dyrekcyi Skarbu odezwy z dnia 18. Czerwca 1892 L. 40,380 (L. W. 30.615/1892) zamknięcia rachunku podatków z dodatkami państwowymi.

Kwoty dodatków krajowych wyjęto z obrachunków miesięcznych rządowych i z wykazów c. k. urzędów podatkowych, rozliczono je zaś stosunkowo na poszczególne gatunki podatków. W kwotach zaległości roku przedmiotowego, lecz także zaległości z lat dawnych.

Dochody podatków wstawione są po koniec Marca, dochody zaś dodatków krajowych po koniec Czerwca 1892.

1. Alegat

do preliminarza funduszu krajowego na rok 1893.

Fundusz szkolny krajowy.

PRELIMINARZ

na rok

1893.

Alegat do rubr. VII. poz. 52. wydatków funduszu krajowego

z załącznikami:

1. Odezwa c. k. Rady szkolnej krajowej z dnia 24. sierpnia 1892. do L. 15.415.
2. Wykaz kwot potrzebnych na remuneracye za udzielanie nauki robót ręcznych. (*Załącznik A.*)
2. Wykaz potrzebnych zasiłków na zakupno narzędzi S. I. do nauki „slöjdu“ na rok 1893. (*Załącznik B.*)
4. dtto S. II. i III. dla szkół, które w roku 1891|92. S. I. narzędzi już otrzymały. (*Załącznik C.*)
5. Zestawienie zamknięć 74. Rad szkolnych okręgowych (*Załącznik D.*)
6. Wykaz zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne od r. 1876 po koniec roku budżetowego 1891 (*Załącznik E.*)

O d p i s

odezwy c. k. kraj. Rady szkolnej z dnia 24. sierpnia 1892 do l. 15.415 do Wydziału krajowego
w sprawie preliminarza na rok 1893,

O d e z w a.

W myśl artykułu 34 ustawy krajowej z dnia 2. maja 1873 (Dz. u. kr. Nr. 250) c. k. krajowa Rada szkolna ma zaszczyt przesłać Wysokiemu Wydziałowi krajowemu preliminarz wydatków funduszu szkolnego krajowego na cele szkół ludowych na rok 1893, dołączając pod:

- A. wyjaśnienia do tego preliminarza ;
- B. wykaz szkół w r. 1892 i 1893 w życie wejść mających, a w preliminarzach funduszków szkolnych okręgowych na rok 1893 nie uwzględnionych ;
- C. wykaz ogólny szkół, dla których zachodzi potrzeba ustanowienia nauczycieli nadetatowych na rok 1892/3 ;
- D. wykaz ogólny i szczegółowy remuneracyi za naukę robót ręcznych ;
- E. wykaz szkół ludowych zorganizowanych w roku szkolnym 1891/2 ;
- F. wykaz kwot potrzebnych na zakupno narzędzi do nauki zręczności.

Do poszczególnych rubryk tego preliminarza ma zaszczyt c. k. krajowa Rada szkolna dodać ze swej strony następujące uwagi:

Rubryka I. poz. 1—3.

Wydatków rubryki I. nie może Rada szkolna krajowa na rok 1893 obecnie preeliminować w ten sposób, jak to czyniła dotychczas, t. j. na podstawie szczegółowych preliminarzy funduszków szkolnych okręgowych, gdyż ustawa krajowa z dnia 15. czerwca 1892 Nr. 40 Dz. u. kr., oraz rezolucya Sejmu polecająca zamienienie szkół filialnych na etatowe wywołały tu zasadniczą zmianę. Przeprowadzenie ustawy tej jest w chwili układania preliminarza w pełnym toku ; a przed ukończeniem tego zadania we wszystkich szczegółach, niepodobna jest zestawieć wydatków i potrzebnych zasiłków funduszków okręgowych. Dlatego Rada szkolna krajowa w rubrykę I. wstawia obecnie:

1) kwoty uchwalone na rok 1892 na płace i dodatki na pomieszkowanie nauczycieli i katechetów, t. j. zł. 407.260 i 792.204 ;

2) oraz okrągłą kwotę 200.000 zł., o którą według obliczeń przy uchwalaniu ustawy z d. 15. czerwca b. r. zwiększyć się ma wydatek roczny na płace i dodatki na mieszkanie nauczycieli i katechetów.

Od tej ostatniej kwoty nie może c. k. Rada szkolna krajowa proponować żadnego strącenia tytułem interkalaryów, gdyż wskutek otwarcia lub rozszerzenia szkół w r. 1893, które w budżecie r. 1892 nie były prelininowane, zwiększy się wydatek rubryki I. poz. 1 i 2 o kwotę pewną, dość jeszcze ściśle oznaczyć się nie dającą.

Rubryka II. poz. 4.

Kwota prelininowana większą jest o 2.113 zł. od sumy przyzwolonej na r. 1892 z powodu zwiększonej ilości szkół i większej liczby nauczycieli.

Rubryka III. poz. 5.

Preliminowana kwota mniejsza od sumy przyzwolonej na r. 1892 o 2.742 zł. potrzebna jest na zakupienie :

a) 163 map Galicyi i 161 map Monarchii austriackiej po 6 zł. 70 ct., razem	2.170 zł. 80 ct.
b) 1.750 map Europy po 4 zł. 35 ct.	7.612 „ 50 „
c) liczydeł, modeli, miar i wag, obrazów do nauki z poglądu i map Galicyi i Monarchii austriackiej dla szkół jedno i dwu klasowych, które tych przyborów z końcem b. r. nie będą miały	4.000 „ — „
d) potrzebnych przyborów naukowych dla szkół wydziałowych i pospolicznych więcej klasowych	2.000 „ — „

Rubryka IV. poz. 6.

Na wydatki tej rubryki prelininuje się więcej od przyzwolonej na r. 1892 sumy o 7.433 zł., licząc po 4 zł. 50 ct. na każdego nauczyciela, zatem na 6046 nauczycieli kwotę, z wyjątkiem nauczycieli szkół miejskich we Lwowie i Krakowie, 27.207 zł., albowiem dawniejszy sposób obliczenia według liczby szkół okazał się niewłaściwym. Wydatki już dotychczas nie wystarczały, a niedobór pokrywano z zaoszczędzeń z lat dawniejszych, które się obecnie wyczerpały.

Rubryka V. i VI.

prelininuje się w wysokości przez Wysoki Sejm na rok. 1892 przyzwolonej.

Rubryka VII. poz. 9.

Na podstawie załączonego wykazu prelininuje się więcej o 6 610 zł.

Pozycja 10 tej samej rubryki.

Nie się nie prelininuje w nadziei, że odnośne wydatki znajdą pokrycie w zaoszczędzeniach rub. I. poz. 1 i rub. VII. poz. 9.

Rubryka VIII. poz. 11.

Według załączonego wykazu zestawionego na podstawie wykazów Rad szkolnych okręgowych przypada jako potrzebny zasilek na pokrycie wydatków w tej rubryce przewidzianych wraz z kwotą potrzebną dla krakowskiego miejskiego funduszu szkolnego okręgowego kwota 335.934 zł.

C. k. krajowa Rada szkolna skreśla jednak także i z powyższej sumy 10% z powodu braku kandydatów na tymczasowych nauczycieli i prelininuje tylko 302.341 zł., która jest wię-

kszą o 18.115 zł. od przyzwolonej na rok 1892 sumy, albowiem z powodu wzmagającej się frekwencji i większej ilości szkół potrzebną jest większa ilość nauczycieli nadetatowych.

Rubryka IX., XI., XIV., XV., XVIII., XIX. i XXII.

Preliminowane w tych rubrykach wydatki odpowiadają wysokości kwot przyzwolonych przez Wysoki Sejm na rok 1892.

Rubryka X. poz. 13 i 14.

Preliminuje się więcej o 13.570 zł. według rzeczywistych wydatków z r. 1891, strącając atoli z takowych 4.959 zł. 43¹/₂ ct. w przypuszczeniu, że wydatek się zmniejszy wskutek zarządzeń wydanych w celu ograniczenia godzin nadobowiązkowych.

Rubryka XII. poz. 24.

W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 8. kwietnia 1892 wstawia się tu na pokrycie wydatków na stypendya dla kandydatów i kandydatek stanu nauczycielskiego 60.000 zł., które w latach poprzednich preliminowane były w funduszu krajowym pod rub. VII

Rubryka XIII. poz. 25.

Preliminuje się jak na rok 1892.

Pozycya 26 tej samej rubryki.

Preliminuje się więcej o 3.470 zł. na naukę robót ręcznych kobiecych na podstawie załączonego wykazu.

Rubryka XVII. poz. 31—33.

Na pokrycie wydatków tej rubryki, opartych na postanowieniach art. 13 ustawy krajowej z dnia 15. czerwca 1892 (Dz. u. kr. Nr. 40), preliminuje się kwota odpowiadająca rzeczywistym wydatkom z r. 1891 wynoszącym 165.904 zł 95 ct., zaokrągloną przez dodanie do nich 4.095 zł. 05 ct. ze względu na możliwe zwiększenie się tego wydatku, zatem kwota 170.000 zł.

Rubryka XX. poz. 36—67.

Preliminuje się mniej o 754 zł. na podstawie faktycznego stanu asygnowanych dotąd stałych darów z łaski z opuszczeniem kilku zmarłych percypientek, tudzież przyzwolonych w budżecie na rok 1892 pod poz. 67 lit. a—h jednorazowych darów z łaski.

Rubryka XXI. poz. 68—70.

Preliminowana kwota większą jest o 5.000 zł. od przyzwolonej w tej rubryce na r. 1892 sumy, ponieważ taka kwota potrzebna jest na pokrycie kosztów krajowej konferencji nauczycieli w roku 1893 odbyć się mającej, która w myśl §. 46 noweli z dnia 2. maja 1883 ma się odbywać co 6 lat, a ostatni raz odbyła się w r. 1887. Kwota ta jest także większą o 1.000 zł. od przyzwolonej na ten sam cel w r. 1887, a to z powodu zwiększenia liczby c. k. inspektorów szkolnych okręgowych, tudzież dyrektorów seminaryów nauczycielskich i szkół wydziałowych, którzy mają brać udział w tej konferencji; mniejszą zaś o 910 zł. z powodu potrzeby zakupu mniejszej ilości narzędzi i warstatów do nauki zręczności, jak na rok 1892.

Rubryka XXIII. poz. 72.

Preliminują się jak na rok 1892.

Pozycya 73 tej samej rubryki.

Zgodnie z intencją Wysokiego Sejmu utworzenia osobnego funduszu na pożyczki dla gmin na budowę szkół nic się nie prelininuje.

Ogół rzeczywistych wydatków po potrąceniu zaliczek zwrotnych wynosi na rok 1893 1,528.032 zł., zatem o kwotę 190.118 zł. większy jest od kredytu przyzwołonego na rok 1892.

Cheąc atoli otrzymać rzeczywisty wzrost wydatków, należy odciągnąć kwotę w rubr. XII. poz. 24 przeniosioną w preliminarzu na rok 1893 z rubryki VII. preliminarza funduszu krajowego 60.000 zł.

Po odciągnięciu tej kwoty właściwy wzrost wydatków w porównaniu z rokiem 1892 wyniesie 130.118 zł.

Lwów dnia 24. sierpnia 1892.

Badeni w. r.

Fundusz

Liczba		Sumaryusz	Wniosek Rady szkolnej kraj.			Wniosek Wydziału krajowego
			Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie			
Wydatki.						
DZIAŁ I.						
Zasiłki dla funduszków szkolnych okręgowych.						
I.	1—3	Na pokrycie niedoboru z powodu płac i dodatków na pomieszkanie dla nauczycieli i nauczycielek etatowych według uchwały finansowej na rok 1892	699.526	—	699.526	699.526
II.	4	Na mniejsze potrzeby szkolne i urzędowe	45.310	—	45.310	45.310
III.	5	Na przybory naukowe	15.783	—	15.783	15.783
IV.	6	Na konferencye okręgowe	27.207	—	27.207	27.207
V.	7	Na biblioteki okręgowe	4.125	—	4.125	4.125
VI.	8	Na rozmaite wydatki	15.447	—	15.447	15.447
VII.	9—10	Na utrzymanie szkół nowych	11.500	—	11.500	11.500
VIII.	11	Na płace i dodatki na pomieszkanie dla nauczycieli i nauczycielek nadetatowych na rok szkolny 1892/93.	302.341	—	302.341	302.341
IX.	12	Zaliczki zwrotne dla funduszków szkolnych okręgowych	—	20.000	20.000	20.000
Suma działu I.			1,121.239	20.000	1,141.239	1,141.239
DZIAŁ II.						
Własne wydatki krajowego funduszu szkolnego.						
X.	13—14	Substytucye	60.000	—	60.000	60.000
XI.	15—23	Zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacye	—	16.084	16.084	16.084
XII.	24	Stypendya	60.000	—	60.000	60.000
XIII.	25—26	Remuneracye i zapomogi	43.270	—	43.270	43.270
XIV.	27	„ dla inspektorów okręgowych	2.000	—	2.000	2.000
XV.	28—29	Podatki i daniny	650	—	650	650
XVI.	30	Koszta podróży i diety	2.000	—	2.000	2.000
XVII.	31—33	Dodatki pięcioletnie	170.000	—	170.000	170.000
XVIII.	34	Dodatek do funduszu emerytalnego	12.800	—	12.800	12.800
XIX.	35	Emerytury	—	5.000	5.000	5.000
XX.	36—67	Dary z łaski	4.319	—	4.319	4.319
XXI.	68—70	Potrzeby szkół ogólnej natury	11.346	—	11.346	11.346
XXII.	71	Przebieżne wydatki	12.324	—	12.324	12.324
XXIII.	72—73	Zasiłki na budowę szkół	—	7.000	7.000	7.000
Suma działu II.			378.709	28.084	406.793	406.793
„ „ I.			1,121.239	20.000	1,141.239	1,141.239
Suma wydatków			1,499.948	48.084	1,548.032	1,548.032

szkolny krajowy.

Wynikłość z roku 1891.	Kwota uchwalona na r. 1892.	Wyjaśnienia	
Porównanie sumaryczne.			
		Ogólna suma wydatków, uchwalona na rok 1892. wynosi	1,374.714 zł.
		Na rok 1893. preliminuje się sumę	1,548.032 „
		a zatem <i>więcej o</i>	<u>173.318 zł.</u>
		a mianowicie:	
428.470	593.101	w rubryce I. <i>więcej o</i>	106.425 zł.
40.761	43.197	" II. "	2.113 "
16.683	18.525	" III. <i>mniej o</i>	2.742 zł.
18.963	19.774	" IV. <i>więcej o</i>	7.433 "
4.068	4.125	" VII. "	4.110 "
11.629	15.447	" VIII. "	18.115 "
4.533	7 390	" X. "	13.510 "
		" XII. "	60.000 "
		" XIII. "	3.470 "
265.238	284.226	" XVI. "	1.000 "
		" XVII. <i>mniej o</i>	26.652 zł.
23.399	20.000	" XX. "	754 "
81.744	1,005.785	" XXI. <i>więcej o</i>	4.090 "
		" XXIII. <i>mniej o</i>	16.800 "
		Razem <i>więcej o</i>	<u>220.266 zł.</u>
		<i>mniej o</i>	<u>46.948 zł.</u>
		Ogółem <i>więcej jak wyżej o</i>	173.318 zł.
		na podstawie wyjaśnień, podanych przy poszczególnych rubrykach.	
64.959	46.490		
3.810	16.084		
—	—		
34.061	39.800		
2.000	2.000		
173	650		
999	1.000		
165.905	196.652		
12.800	12.800		
5.124	5.000		
4.989	5.073		
5.892	7.256		
61.575	12.324		
15.000	23.800		
377.287	368.929		
813.744	1,005 785		
1,191.031	1,374.714		

Fundusz

Liczba		S u m a r y u s z	Wniosek Wydziału krajowego		
ru- bryki	po- zycyi		Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
Złote austriackie					
D o c h o d y.					
I.	1—12	Odsetki od kapitałów	14.057	—	14 057
II.	13—17	Dochody z dóbr, realności i innych praw	171	—	171
III.	18—20	Dodatki	530	—	530
IV.	21	Zysk ze sprzedaży książek szkolnych	2.835	—	2.835
V.	22	Zapisy i darowizny	—	—	—
VI.	23	Taksy od spadków	8.600	—	8.600
VII.	24—28	Rozmaite wpływy	102.612	—	102.612
VIII.	29	Dodatek z c. k. Skarbu państwa	54.943	—	54.943
IX.	30	Zwroty zaliczek gminom na bndynki szkolne udzie- lonych	15.000	—	15.000
Suma dochodów			198.748	—	198.748
Z porównania ze sumą wydatków			1,499.948	48.084	1,548.032
Okazuje się niedobór do pokrycia z funduszu kra- jowego			1,301.200	48.084	1 349.284

szkolny krajowy.

Wynikłość z roku 1891.	Kwota uchwalona na r. 1892.	Wyjaśnienia
Porównanie sumaryczne.		
13.491	14.117	Ogólna suma dochodów, uchwalonych na rok 1892 wynosi 192.958 zł.
168	171	Na rok 1893 preliminuje się . . . . . 198.748 „
53	530	a zatem <i>więcej</i> o . . . . . <u>5.790 zł.</u>
2.835	2.835	mianowicie:
—	—	w rubryce I. <i>mniej</i> o . . . . . 60 zł.
8.079	9.000	„ VI. „ . . . . . 400 „
159.467	96.362	„ VII. <i>więcej</i> o . . . . . 6.250 zł.
54.943	54.943	razem <i>więcej</i> o . . . . . <u>6.250 „</u>
11.239	15.000	„ <i>mniej</i> o . . . . . 460 zł.
250.275	192.958	<u>ogółem <i>więcej</i> jak wyżej o . . . . . 5.790 zł.</u>
1.191.031	1.374.714	na podstawie wyjaśnień, zamieszczonych przy poszczególnych rubrykach.
940.756	1.181.756	W rezultacie porównując:
		Wydatki <i>większe</i> o . . . . . 173.318 zł.
		Dochody <i>większe</i> o . . . . . <u>5.790 „</u>
		wynik przedstawia się ogółem niekorzystniejszy
		od roku 1892 o kwotę . . . . . <u>167 528 zł.</u>

Wydatki.

F u n d u s z

Liczba		Poszczególnienie	Wniosek Rady szkolnej kraj.			Wniosek Wydziału krajowego
ru- bryki	po- zyty		Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	
W y d a t k i.						
Dział I.						
Zasiłki dla funduszów szkolnych okręgowych.						
I.	1	Na pokrycie niedoboru z powodu płac i dodatków na pomieszkanie dla nauczycieli i nauczycielek etatowych według uchwały finansowej na rok 1892.	407.260	—	407.260	407.260
	1a)	Na pokrycie wydatków spowodowanych ustawą krajową z dnia 15. czerwca 1892. (Dz. u. kr. Nr. 40)	200.000	—	200.000	200.000
	2	Na pokrycie niedoboru na płace stałych nauczycieli religii według uchwały na r. 1892. 59 724 zł. i na remuneracye za udzielanie nauki religii . . . . . 32.480 zł.	92.204	—	92.204	92.204
	3	Na częściowe pokrycie płac nauczycieli szkół w Tyczynie, Jaśliskach, Brzozowie i Radymnie, odsetki od kapitału legowanego przez śp. biskupa Betańskiego, a wcielonego do majątku zarodowego funduszu szkolnego krajowego po 15 zł. 60 ct.	62	—	62	62
Suma rubryki I.			699.526	—	699.526	699.526
II.	4	Na mniejsze potrzeby szkolne i urzędowe	45.310	—	45.310	45.310
III.	5	Na przybory naukowe	15.783	—	15.783	15.783

Wyni- kłość z roku 1891.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	Wyjaśnienia
369.105	407.260	
—	93.575	Do poz. 1. i 2. Umotywowanie potrzeby wydatków tej rubryki zawarte jest w odezwie c. k. Rady szkolnej krajowej na czele niniejszego preliminarza umieszczonej, tu tylko nadmienia się, że w preliminowanej kwocie mieści się 8.200 zł. dla c. k. Rady szkolnej okręgowej miejskiej w Krakowie, asygnowanie jednak tej kwoty zależy będzie od rzeczywistego niedoboru, jakiby się okazał w zamknięciu rachunku za rok 1893. (art. 19. ustęp 2. ustawy kraj. Nr. 250 z roku 1873.), względnie nowela z dnia 2. lutego 1885. Dz. ust. kraj. Nr. 29.) W rubryce tej mieści się także kwota 100 zł. przeniesiona w myśl zezwolenia Komisji budżetowej z roku 1892. z rubr. VII. poz. 97. a) funduszu krajowego tytułem dodatku osobistego dla Antoniego Armhausa, nauczyciela szkoły pospolitej na Dajworze w Krakowie.
59 303	92.204	
62	62	Do poz. 3. Preliminuje się jak na rok 1892.
428.470	593.101	
40 761	43.197	Do rubr. II. Preliminuje się więcej o 2.113 zł. z powodu przyrostu 94 szkół nowych wprowadzonych w życie większej ilości pojedynczych klas, z powodu przekształcenia szkół jednoklasowych na więcejklasowe, jakoteż z powodu, że dochody własne żadnego powiatu nie wystarczają nawet na częściowe pokrycie tych wydatków. W preliminowanej kwocie mieści się także 435 zł. zastrzeżonych dla miasta Krakowa jak przy rubr. I.
16.683	18.525	Do rubr. III. Preliminuje się mniej niż na rok 1892 o 2.742 zł. z powodu potrzeby zakupienia tylko:
		<ul style="list-style-type: none"> a) 163 map Galicyi i 163 monarchii austriackiej dla szkół, które ich w b. r. nie otrzymały, po 6 zł. 70 ct. za kwotę . . . . . 2.170 zł. 80 ct. b) 1.750 map Europy po 4 zł. 35 ct. . . . . 7.612 „ 50 „ c) na sprawienie liczydeł, modeli, miar i wag, obrazów do nauki poglądu i map Galicyi i monarchii austriackiej dla szkół I i II klasowych, które tych przyborów z końcem b. r. nie będą miały . . . . . 4.000 „ — „ d) na sprawienie potrzebnych przyborów naukowych dla szkół wydziałowych i pospolitych więcej klasowych . . . . . 2.000 „ — „ <p style="text-align: right; border-top: 1px solid black;">razem . . . . . 15.783 zł. 30 ct.</p>

Wydatki.

F u n d u s z

Liczba		Poszczególnienie	Wniosek Rady szkolnej kraj.			Wniosek Wydziału krajowego
ru- bryki	po- zycei		Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	
Złote austriackie						
IV.	6	Na konferencye okręgowe	27.207	—	27.207	27.207
V.	7	Na biblioteki okręgowe	4.125	—	4.125	4.125
VI.	8	Na rozmaite wydatki	15.447	—	15.447	15.447
VII.		Na utrzymanie szkół nowych.				
	9	Na utrzymanie 54 szkół nowych, dnia 1. września 1892 roku w życie wejść mających, a w preliminarzach okręgowych nie uwzględnionych	11.500	—	11.500	11.500
	10	Na utrzymanie 50 szkół, które mają być zorganizowane i wejść w życie od 1. września 1893	—	—	—	—
		<u>Suma rubryki VII. . . . .</u>	11.500	—	11.500	11.500
VIII.	11	Na płace i dodatki na pomieszkowanie dla nauczycieli i nauczycielek nadetatowych na rok szkolny 1892 93	302.341	—	302.341	302.341
IX.	12	Zaliczki zwrotne dla funduszków szkolnych okręgowych	—	20.000	20.000	20.000
		Dział II.				
		Wydatki własne krajowego funduszu szkolnego.				
X.		Substytucye.				
	13	Na wynagrodzenie dla nauczycieli i nauczycielek za godziny nadobowiązkowe	53.000	—	53.000	53.000
	14	Na zastępstwo nauczycieli i nauczycielek, nie mogących udzielać nauki w skutek choroby lub innych przyczyn	7.000	—	7.000	7.000
		<u>Suma rubryki X. . . . .</u>	60.000	—	60.000	60.000

Wyni- kłość z roku 1891.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a																																																	
18.963	19.774	<i>Do rubr. IV.</i> Preliminuje się więcej o 7.433 zł. licząc po 4 zł. 50 ct. na każdego nauczyciela, zatem na 6.046 nauczycieli z wyjątkiem nauczycieli szkół miejskich we Lwowie i Krakowie, co wynosi kwotę 27.207 zł. albowiem dawniejszy sposób obliczania według szkół okazał się niestosownym, gdyż wydatki obliczone wedle dotychczasowej normy były niewystarczające, a niedobory pokrywano z zaoszczędzeń z lat dawniejszych, które się już wyczerpały.																																																	
4.068	4.125	<i>Do rubr. V.</i> Preliminuje się jak na rok 1892. — W kwocie preliminowanej mieści się 55 zł, zastrzeżonych dla miasta Krakowa jak rubr. I.																																																	
11.629	15.447	<i>Do rubr. VI.</i> Preliminuje się jak na rok 1892., a mianowicie: na drobne wydatki Rad szkolnych okręgowych wraz z kwotą 54 zł. dla miasta Krakowa (z zastrzeżeniem jak przy rubr. I) kwotę . . . . . 4.000 zł. a na pokrycie kosztów prowadzenia rachunków Rad szkolnych okręgowych . . . . . 11.447 „ razem . . . . . <u>15.447 zł.</u>																																																	
2.458	4.890	<i>Do rubr. VII.</i> Preliminuje się zgodnie z wnioskiem Rady szkolnej krajowej na podstawie rzeczywistej potrzeby, udowodnionej wykazem E) znajdującym się przy LW. 41.744/92.																																																	
2.075	2.500	<i>Do poz. 10.</i> Nie się nie preliminuje w przypuszczeniu, że odnośne wydatki znajdują pokrycie w oszczędnościach rubryki I. poz. 1. i rubr. VII. poz. 9.																																																	
4.533	7.390																																																		
265.238	284.226	<i>Do rubr. VIII.</i> Preliminuje się zgodnie z wnioskiem Rady szkolnej krajowej na podstawie obliczenia, znajdującego się w akcie do LW. 41.744/92. — W kwocie preliminowanej mieści się 20.152 zł. 18 ct. zastrzeżone dla miasta Krakowa jak przy rubr. I.																																																	
23.399	20.000	<i>Do rubr. IX.</i> Preliminuje się jak na rok 1892.																																																	
		<i>Do rubr. X.</i> Wydatki tej rubryki wynosiły w ostatnich trzech latach, mianowicie:																																																	
57.055	39.718	<table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2"></th> <th colspan="2">Do poz. 13.</th> <th colspan="2">Do poz. 14.</th> <th colspan="2">Razem</th> </tr> <tr> <th>zł.</th> <th>ct.</th> <th>zł.</th> <th>ct.</th> <th>zł.</th> <th>ct.</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>w roku 1889</td> <td>24.666</td> <td>65</td> <td>5.885</td> <td>82</td> <td>30.552</td> <td>47</td> </tr> <tr> <td>" " 1890</td> <td>39.718</td> <td>89</td> <td>6.771</td> <td>78</td> <td>46.490</td> <td>67</td> </tr> <tr> <td>" " 1891</td> <td>57.055</td> <td>45</td> <td>7.903</td> <td>98½</td> <td>64.959</td> <td>43½</td> </tr> <tr> <td>razem</td> <td>121.440</td> <td>99</td> <td>20.561</td> <td>58½</td> <td>142.002</td> <td>57½</td> </tr> <tr> <td>przeciętnie</td> <td>40.480</td> <td>33</td> <td>6.853</td> <td>86</td> <td>47.334</td> <td>19</td> </tr> </tbody> </table>			Do poz. 13.		Do poz. 14.		Razem		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	w roku 1889	24.666	65	5.885	82	30.552	47	" " 1890	39.718	89	6.771	78	46.490	67	" " 1891	57.055	45	7.903	98½	64.959	43½	razem	121.440	99	20.561	58½	142.002	57½	przeciętnie	40.480	33	6.853	86	47.334	19
	Do poz. 13.		Do poz. 14.		Razem																																														
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.																																													
w roku 1889	24.666	65	5.885	82	30.552	47																																													
" " 1890	39.718	89	6.771	78	46.490	67																																													
" " 1891	57.055	45	7.903	98½	64.959	43½																																													
razem	121.440	99	20.561	58½	142.002	57½																																													
przeciętnie	40.480	33	6.853	86	47.334	19																																													
7.904	6.772																																																		
64.959	46.490																																																		
		preliminuje się jednak kwoty odpowiadające rzeczywistym wydatkom z roku 1891., strącając 4.959 zł. 43½ ct. w przypuszczeniu, iż wydatek zmniejszy się w skutek zarządzeń wydanych w celu ograniczenia liczby godzin nadobowiązkowych.																																																	

Wydatki.

Fundusz

Liczba		Poszczególnienie	Wniosek Rady szkolnej kraj.			Wniosek Wydziału krajowego
ru- bryki	po- zycyi		Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	
Złote austriackie						
XI.		Zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacye.				
	15	Dla szkoły klasztornej PP. Benedyktynok obrz. orm. we Lwowie	—	3.000	3.000	3.000
	16	Dla szkoły klasztornej PP. Klarysek w Starym Sączu	—	1.000	1.000	1.000
	17	Dla " " PP. Benedyktynok obrz. łać. w Przemyśle	—	1.584	1.584	1.584
	18	Dla szkoły żeńskiej PP. Bazylianek w Jaworowie	—	500	500	500
	19	Dla szkoły żeńskiej w Krakowie	—	2.500	2.500	2.500
	20	" " św. Tomasza "	—	500	500	500
	21	" " Augustyanek "	—	500	500	500
	22	" " w Stryju	—	500	500	500
	23	" szkoły wyznaniowej izraelskiej w Brodach	—	6.000	6.000	6.000
		Suma rubryki XI.	—	16.084	16.084	16.084
XII.		Stypendya.				
	24	Dla kandydatów i kandydatek stanu nauczycielskiego	60.000	—	60.000	60.000
XIII.		Remuneracye i zapomogi.				
	25	Remuneracye i zapomogi dla nauczycieli	14.000	—	14.000	14.000
	26	Remuneracye za naukę robót ręcznych	29.270	—	29.270	29.270
		Suma rubryki XIII.	43.270	—	43.270	43.270
XIV.	27	Remuneracye dla inspektorów okręgowych	2.000	—	2.000	2.000
XV.		Podatki i daniny.				
	28	Na podatki i ekwiwalenta z gruntów i realności szkolnych	500	—	500	500
	29	Na utrzymanie budynku szkolnego w Tarnowie, będącego w części własnością funduszu szkolnego krajowego	150	—	150	150
		Suma rubryki XV.	650	—	650	650
XVI.		Koszta podróży i diety.				
	30	Na koszta podróży i diety dla nauczycieli, przeniesionych ze względów służbowych	2.000	—	2.000	2.000

szkolny krajowy.

Wydatki.

Wyni- kłość z roku 1891.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
2.000	3 000	<i>Do rubr. XI. Preliminuje się jak na rok 1892.</i>
250	1.000	
1.560	1.584	
—	500	
—	2.500	
—	500	
—	500	
—	500	
—	6.000	
3.810	16.084	
—	—	<i>Do rubr. XII. Preliminuje się na mocy uchwały sejmowej z dnia 8. kwietnia 1892.</i>
13.924	14.000	<i>Do poz. 25. Preliminuje się jak na rok 1892.</i>
20.137	25.800	<i>Do poz. 26. Preliminuje się więcej o 3.470 zł. z powodu większej ilości szkół, w któ- rych zachodzi potrzeba remunerowania za tę naukę, jak udowadnia alegat A)</i>
34.061	39.800	
2.000	2.000	<i>Do rubr. XIV. Preliminuje się jak na rok 1892.</i>
8	500	<i>Do rubr. XV. Preliminuje się jak na rok 1892.</i>
165	150	
173	650	
999	1 000	<i>Do rubr. XVI. Preliminuje się więcej o 1000 zł. albowiem przyzwalana dotychczas na ten cel kwota okazała się niedostateczną.</i>

Wydatki.

F u n d u s z

Liczba		Poszczególnienie	Wniosek Rady szkolnej kraj.			Wniosek Wydziału krajowego
			Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	
ru- bryki	po- zycyi	Złote austriackie				
XVII.		Dodatki pięcioletnie.				
	31	Dodatki dla nauczycieli do tego czasu już asygno- wane				
	31 a.	Na dodatki spowodowane uchwałą sejmową z 2. kwie- tnia 1892.	170.000	—	170.000	170.000
	32	Drugie, trzecie i czwarte dodatki, w roku 1893. asy- gnować się mające				
	33	Pierwsze dodatki w roku 1893. przypadające				
		Suma rubryki XVII.	170.000	—	170.000	170.000
XVIII.		Dodatek do funduszu emerytalnego.				
	34	Dodatek stale systymizowany dla nauczycieli etato- wych i na zaopatrzenie wdów i sierot po nau- czycielach	12.800	—	12.800	12.800
XIX.		Emerytury.				
	35	Na emerytury dla nauczycieli, którzy utracą posadę w skutek reorganizacji szkół	—	5.000	5.000	5.000
XX.		Dary z łaski.				
		<i>a) Stale.</i>				
	36	Klos Franciszka			35	
	37	Hołubowicz Petronela			63	
	38	Klesiewicz Julia			36	
	39	Dubiel Amalia			63	
	40	Prokupowicz Emilia			30	
	41	Mikiewicz Eleonora			20	
	42	Horakowska Marya			39	
	43	Prarzałowicz Marya			40	
	44	Koldrasińska Zofia			80	
	45	Januszewska Wiktorya			167	
	46	Rogozińska Józefa			40	
	47	Seniów Agata			38	
	48	Nowomiejska Karolina			51	
	49	Ferencewiczowa Agata i 2 sieroty			125	
	50	Rogorzewski Jan			90	
	51	Jankowska Julia			100	
	52	Witkowska Julia			51	
	53	Czaporowski i Tekla			51	
	54	Kamińska Tekla			39	
	55	Lepko Eulampia			51	
		Do przeniesienia	1.209			

szkolny krajowy.

Wydatki.

Wyni- kłość z roku 1891.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
143.691	142.310	<i>Do rubr. XVII.</i> Preliminuje się mniej o 26.652 zł. na podstawie wynikłości za r. 1891. wynoszącej 165.904 zł. 95 ¹ / ₂ ct. zaokrąglając ją do 170.000 zł. w przewidzianiu zwiększenia się tego wydatku.
13.448	1.425 39 699	
8.766	13.218	
165.905	196.652	
12.800	12.800	<i>Do rubr. XVIII.</i> Preliminuje się jak na rok 1892.
5.124	5.000	<i>Do rubr. XIX.</i> Preliminuje się jak na rok 1892.

Wydatki.

F u n d u s z

Liczba		Poszczególnienie	Wniosek Rady szkolnej kraj.			Wniosek Wydziału krajowego
ru- bryki	po- zyty		Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	
Złote austriackie						
XX.		Z przeniesienia	1.209			
	56	Kruczkowski Leopold	30			
	57	Gromadka Jan	40			
	58	Martosiewicz Marya	80			
	59	Mliko Anna	60			
	60	Gurkiewicz Aniela	80			
	61	Strojkowa Julia	60			
	62	Bernadzikiewiczowa Antonina	20			
	63	Fedorysiczak Arkadya	60			
	64	Kóltko Wiktorya	60			
	65	Makarewiczowa Marya	60			
	66	Dąbrowskiego Jana 3 sieroty aż do osiągnięcia wieku normalnego: Zofia Jagwiga, Bolesława Maryanna i Damian Tadensz po 20 zł. rocznie	60			
		Razem	1.819	—	1.819	1.819
	67	<i>Jednorazowe</i>	2.500	—	2.500	2.500
		Suma rubryki XX.	4.319	—	4.319	4.319
XXI.		Potrzeby szkół ogólnej natury.				
	68	Na potrzeby szkół według obecnego stanu	1.000	—	1.000	1.000
	68 a.	Na krajową konferencję nauczycieli	5.000	—	5.000	5.000
	69	Na kurs wakacyjny nauki zręczności (ślōjd), dla nauczycieli szkół ludowych, a to:				
		a) w Sokalu . . . . . 800 zł.				
		b) w Krakowie . . . . . 800 „	1.600	—	1.600	1.600
	70	Na zakupno narzędzi do nauki zręczności	3.746	—	3.746	3.746
		Suma rubryki XXI.	11.346	—	11.346	11.346
XXII.		Przebieżne wydatki.				
	71	Z powodu mylnych zarachowań c. k. Urzędów podatkowych	12.324	—	12.324	12.324
XXIII.		Zasiłki na budowę szkół.				
	72	Zasiłki bezzwrotne	—	7.000	7.000	7.000
	73	Zaliezki zwrotne	—	—	—	—
		Suma rubryki XXIII.	—	7.000	7.000	7.000

Wyni- kłość z roku 1891.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
		<i>Do rubr. XX. poz. 36—66.</i> Preliminuje się mniej o 334 zł. niż na rok 1892. z powodu śmierci kilku pereypientek.
1.749	2.153	
3.240	2.920	<i>Do rubr. XX. poz. 67.</i> Preliminuje się mniej o 420 zł. ponieważ w kwocie 2.920 zł. zamieszczonej w budżecie na rok 1892. mieszczą się jednorazowe datki w kwocie 420 zł., których obecnie nie uwzględniono.
4.989	5 073	
1.000	1.000	<i>Do rubr. XXI. poz. 68. i 69.</i> Preliminuje się, jak na rok 1892.
—	—	<i>Do poz. 68 a)</i> Preliminuje się 5.000 zł. na koszt krajowej konferencyi, która w myśl §. 46. noweli z dnia 2. maja 1883, ma się odbywać co 6 lat; ponieważ ostatni raz odbyła się w roku 1887. zatem przypada w roku 1893. Preliminuje się atoli więcej o 1000 zł. niż na ten sam cel w roku 1887 przyzwolono, a to z powodu zwiększenia liczby e. k. inspektorów okręgowych i dyrektorów seminariów nauczycielskich i szkół wydziałowych, którzy mają brać udział w tej konferencyi.
1.600	1.600	
2.792		
500	4.650	<i>Do poz. 70.</i> Preliminuje się mniej o 910 zł. z powodu potrzeby zakupna mniejszej ilości narzędzi i warsztatów do nauki zręczności niż w roku 1892. (Alegat B. i C.)
5.892	7.250	
61.575	12.324	<i>Do rubr. XXII.</i> Preliminuje się jak na rok 1892.
5.000	7.000	<i>Do poz. 72.</i> Preliminuje się jak na rok 1892.
10.000	16.800	<i>Do poz. 73.</i> Nie się nie preliminaruje z powodu projektowanego utworzenia osobnego funduszu.
15.000	23.800	

Dochody.

F u n d u s z

Liczba		Poszczególnienie	Wniosek Wydziału krajowego		
ru- bryki	po- zycyi		Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
Złote austriackie					
D o c h o d y.					
Odsetki od kapitałów.					
I.	1	4 $\frac{1}{2}$ % od obligacyj pożyczki krajowej z r. 1883 imiennej wartości	40.600 zł. — ct.	1.827	
	2	4 $\frac{1}{2}$ % od obligacyj pożyczki krajowej z r. 1884 imiennej wartości	71.100 „ — „	3.199	
	3	4 $\frac{1}{2}$ % od obligacyj pożyczki krajowej z r. 1888 imiennej wartości	600 „ — „	27	
	4	6% od listów zastawnych Zakładu kredytowego ziemsk. w Krakowie. im. wartości	6.000 „ — „	360	
	5	4% od listow zastawnych galic. Tow. kred. ziem., imiennej wartości	600 „ — „	24	
	6	4 $\frac{1}{2}$ % od listów zastawnych galic. Tow. kred. ziem. imiennej wartości	93.300 „ — „	4.199	
	7	4 $\frac{1}{2}$ % od listów zastawnych Banku krajowego imiennej wartości	11.900 „ — „	535	
	8	4% od książeczki Banku krajowego na	181 „ 05 „	7	10.178
			224.281 zł. 05 ct.		
	9	4 $\frac{1}{2}$ % od kapitału 66 500 zł. pożyczonego funduszowi krajowemu		2.992	2.992
	10	5% od kapitałów hipotekowanych w walucie wiedeńskiej: kapitał: odsetki			
	a)	u Bractwa św. Anny w Jarosławiu	75 zł. — kr. 1 zł. 57 $\frac{1}{2}$ ct.		
	b)	na realności Nr. 35 w Mościskach	7 „ 30 „ — „ 16 „		
	c)	na realnościach Nr. 40, 48, 102 i 202 w Mościskach	31 „ 15 „ — „ 67 „		
	d)	na dobrach Stojanowice	125 „ — „ 2 „ 62 $\frac{1}{2}$ „		
	e)	na dobrach Gdów	187 „ 30 „ 3 „ 94 „		
	f)	u Bractwa szkapł. w Bochni	50 „ — „ 1 „ 05 „		
	g)	u Bractwa Niep. Pocz. N. P. M. w Łukawicy	112 „ 30 „ 2 „ 36 $\frac{1}{2}$ „		
	h)	u Bractwa różańcow. w Bruniku	250 „ — „ 5 „ 25 „		
		Do przeniesienia	858 zł. 45 kr. 17 zł. 63 $\frac{1}{2}$ ct.	13.170	13.170

Wyni- kłość z roku 1891.	Kwota uchwa- lona na r. 1882.	W y j a ś n i e n i a
		<p><i>Do rubr. I., poz. 1—5, 7 i 8.</i> Preliminuje się według rzeczywistego stanu efektów z końcem lipca 1892 t. j. w czasie sporządzenia niniejszego preliminarza.</p>
9.410	9.810	<p><i>Do poz. 6.</i> Preliminuje się $4\frac{1}{2}\%$ od kapitału . . . 83.800 zł. 3.771 zł. 50 ct. tudzież $4\frac{1}{2}\%$ od efektów, które przez fundusz krajowy tytułem częściowej spłaty w r. 1892 zwrócone zostaną w imiennej wartości . . . 9.500 „ 427 „ 50 „ razem . . . 4.199 zł. — ct.</p>
3.847	3.420	<p><i>Do poz. 9.</i> Na poczet wypożyczonego funduszowi krajowemu kapitału w $4\frac{1}{2}\%$ listach zastawnych kredytowych ziemskich, wynoszącego wraz z gotówką wyrównawczą (33 74) . . . 94.733 zł. 74 ct. spłacalnego na mocy uchwały Wydziału krajowego z dnia 2. sierpnia 1889 r. do l. 14.760 w 10 ratach rocznych, w takich samych efektach, wraz z $4\frac{1}{2}\%$ odsetkami uiścił fundusz krajowy, poczynszy od 31. grudnia 1890 po koniec grudnia 1891 . . . 18.733 zł. 74 ct. w roku zaś 1892 spłacić ma efektami 9.500 „ — „ razem . . . 28.233 „ 74 „ pozostaje zatem reszta dłużnego kapitału . . . 66.500 zł. — ct. od którego preliminuje się $4\frac{1}{2}\%$ w kwocie 2.992 zł.</p>
13.257	13.230	

Dochody.

F u n d u s z

Liczba		Poszczególnienie	Wniosek Wydziału krajowego		
ru- bryki	po- zycyi		Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
Złote austriackie					
I.		Z przeniesienia . 838 zł. 45 kr. 17 zł. 63 ¹ / ₂ ct.	13.170	—	13.170
		<i>i</i>) u Bractwa różańcowego Wola Lubecka . . . . . 267 „ 30 „ 5 „ 62 ¹ / ₂ „			
		1.106 zł. 15 ct. 23 zł. 26 ct.	23		
11		5% od kapitałów hipotekowanych w walucie polskiej;			
		kapitał: odsetki:			
		a) na dobrach Branice . 5.000 złp. — gr. 62 zł. 52 ct.			
		b) na dobrach Głęboka . 17.418 „ 05 „ 217 „ 73 „			
		c) na dobrach Dojazdów . 28.712 „ 22 „ 358 „ 91 „			
		51.130 złp. 27 gr. 639 zł. 16 ct.	639		
12		5% od kapitałów hipotekowanych na realnościach w Krakowie:			
		kapitał: odsetki:			
		a) Nr. 99 I. 141 I. 2.815 złp. 22 gr. 35 zł. 20 ct.			
		b) „ 99 I. 141 I. 1.435 „ 18 „ 17 „ 94 „			
		c) „ 99 I. 141 I. 1.388 „ 27 „ 17 „ 36 „			
		d) „ 93 I. 203 II. 132 „ 10 „ 1 „ 68 „			
		e) „ 89 I. 224 II. 3.387 „ 15 „ 42 „ 34 „			
		f) „ 89 I. 224 II. 4.000 „ — „ 50 „ — „			
		g) „ 342 I. 521 IV. a. 949 „ 13 „ 11 „ 86 ¹ / ₂ „			
		h) „ 193 IV. a. 327 VIII. 3.483 „ 04 „ 43 „ 54 ¹ / ₂ „			
		i) „ 193 IV. a. 327 VIII. 389 „ 10 „ 4 „ 86 ¹ / ₂ „			
		k) „ 171 I. 256 II. 421 „ 26 „ — „ — „			
		18.403 złp. 25 gr. 224 zł. 79 ¹ / ₂ ct.	225	—	887
		Suma rubryki I.	14.057	—	14.057
II.		Dochody z dóbr, realności i innych praw.			
13		Czynsz z ogrodu w Dunajowie	1		
14		„ „ w Krukienicach	2		
15		„ „ w Bieczn	1		
16		„ z wydzierżawionych gruntów w Zagórz	5		
17		„ od gminy miasta Tarnowa za wynajęcie budynku, bę- dącego w części własnością kraj. funduszn szkolnego .	162		
		Suma rubryki II.	171	—	171

szkolny krajowy.

Dochody.

Wyni- kłość z roku 1891.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	Wyjaśnienia
13.257	13.230	
23	23	
—	639	<i>Do poz. 10 i 11. Preliminuje się jak na rok 1892.</i>
211	225	<i>Do poz. 12. Preliminuje się jak na rok 1892.</i>
13.491	14.117	
168		
168	171	<i>Do rubr. II. Preliminuje się jak na rok 1892.</i>

Dochody.

F u n d u s z

Liczba		Poszczególności	Wniosek Wydziału krajowego		
ru- bryki	po- zyty		Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
Złote austriackie					
III.		Dodatki.			
	18	Od c. k. Skarbu salin zwrot $\frac{1}{3}$ części pensyj emerytalnych nauczy- cieli i nauczycielek szkoły głównej panińskiej w Wieliczce	490		
	19	Od gminy Zaleszczyki dodatek na wydatki kancelaryjne, a to: a) miasto Zaleszczyki . . . . . 12 zł. 23 ct. b) Zaleszczyki stare . . . . . 1 „ 62 „ c) Obszar dworski . . . . . — „ 15 „	14		
	20	Od tarnowskiej gminy żydowskiej, dodatek na utrzymanie IV. klasy przy szkole głównej	26		
		Suma rubryki III.	530	—	530
IV.	21	Zysk ze sprzedaży książek szkolnych	2.835	—	2.835
V.	22	Zapisy i darowizny	—	—	—
VI.	23	Taksy od spadków	8.600		8.600
VII.		Rozmaite wpływy.			
	24	Zwroty zaliczek udzielonych funduszom szkolnym okręgowym	30.000		30.000
	25	Zwroty mylnych zarachowań c. k. Urzędów podatkowych, tu- dzież zwroty korelatywne innych rubryk budżetowych	22.600		22.600
		Do przeniesienia	52.600	—	52.600

Wynikłość z roku 1891.	Kwota uchwalona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a																					
53																							
53	530	<i>Do rubr. III.</i> Preliminuje się jak na rok 1892.																					
2.835	2 835	<i>Do rubr. IV.</i> Preliminuje się jak na rok 1892.																					
8.079	9.000	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 60%;"><i>Do rubr. VI.</i> Dochód wynosił w roku 1889 . . . . .</td> <td style="width: 5%; text-align: right;">9.323</td> <td style="width: 10%; text-align: right;">zł.</td> <td style="width: 25%;"></td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">" 1890 . . . . .</td> <td style="text-align: right;">8.410</td> <td></td> <td>"</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">" 1891 . . . . .</td> <td style="text-align: right;">8.079</td> <td></td> <td>"</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">razem . . . . .</td> <td style="text-align: right;">25.812</td> <td></td> <td>zł.</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">przeciętnie . . . . .</td> <td style="text-align: right;">8.604</td> <td></td> <td>"</td> </tr> </table> <p style="margin-left: 40px;">preliminuje się w zaokrągleniu 8.600 zł.</p>		<i>Do rubr. VI.</i> Dochód wynosił w roku 1889	9.323	zł.		" 1890	8.410		"	" 1891	8.079		"	razem	25.812		zł.	przeciętnie	8.604		"
<i>Do rubr. VI.</i> Dochód wynosił w roku 1889	9.323	zł.																					
" 1890	8.410		"																				
" 1891	8.079		"																				
razem	25.812		zł.																				
przeciętnie	8.604		"																				
30.528	40.000	<p><i>Do poz. 24.</i> Zaliczki niespłacone przez fundusze szkolne okręgowe z końcem roku 1890 wynosiły kwotę . . . . . 90.329 zł. 58¹/₂ ct. w roku 1891 udzielono nowych zaliczek w sumie . . . . . 23.399 " 31¹/₂ "</p> <p style="text-align: right; margin-right: 20px;">razem . . . . . 113.728 zł. 90 ct.</p> <p>na to uiszczono w roku 1891 . . . . . 30.527 " 87¹/₂ ct. pozostała zaległość z końcem roku 1891 wynosi . . . . . 83.201 zł. 02¹/₂ ct.</p> <p>Uwzględniając zatem wynikłość z roku 1891 tudzież z powodu, że dochód tej pozycji jest niejednostajny, preliminuje się tylko 30.000 zł.</p>																					
61.940	15.200	<p><i>Do poz. 25.</i> Dochód wynosił w roku 1889 . . . . . 18.124 zł. — ct. " 1890 . . . . . 20.706 " — "</p> <p>w roku zaś 1891 . . . . . 61.939 zł. 54¹/₂ ct. 32.977 " — "</p> <p>a po strąceniu nadzwyczajnego dochodu . . . . . 28.962 " 54¹/₂ "</p> <p style="text-align: right; margin-right: 20px;">razem . . . . . 67.792 zł. 54¹/₂ ct.</p> <p style="text-align: right; margin-right: 20px;">przeciętnie . . . . . 22.597 " — "</p> <p>preliminuje się w zaokrągleniu 22.600 zł.</p>																					
92.468	55.200																						

Dochody.

F u n d u s z

Liczba		Poszczególnienie	Wniosek Wydziału krajowego		
ru- bryki	po- zyeł		Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
			Złote austriackie		
		Z przeniesienia	52 600	—	52.600
	26	Zwroty zaliczek miasta Krakowa i Tarnopola z lat dawniejszych	—	—	—
	27	Różne nieprzewidziane	12	—	12
	28	Zwroty zaoszczędzeń w zasiłkach danych funduszom szkolnym okręgowym za czas od roku 1874 do końca roku 1891	50 000	—	50.000
		<u>Suma rubryki VII. . . . .</u>	<u>102.612</u>	<u>—</u>	<u>102.612</u>
VIII.	29	Dodatek z c. k. Skarbu państwa	54.943	—	54.943
IX.	30	Zwroty zaliczek, gminom na budynki szkolne udzielonych	15.000	—	15.000

Wynikłość roku 1891.	Kwota uchwalona na r. 1892.	Wyjaśnienia	
92.468	55.200		
1.143	1.150	<i>Do poz. 26.</i> Nie się nie prelinuje, gdyż gmina miasta Krakowa zaliczkę w kwocie 1.146 zł. 34 ct. zapłaciła w r. 1891 i 1892, a ściąganie dalszych pretensyi pozostaje od lat kilku w sporze.	
1	12	<i>Do pozycji 27.</i> Preliminuje się, jak na rok 1892.	
65.855	40.000	<i>Do poz. 28.</i> Fundusze szkolne okręgowe zalegały z końcem roku 1890 z tytułu nadebranych zasiłków w sumie . . . . . 209.055 zł. 11 ¹ / ₂ ct.	
159.467	96.362	w roku 1891 przybyła bieżąca należność w kwocie . . . . . 72.873 „ 73 „	
		razem . . . . . 281.928 zł. 84 ¹ / ₂ ct.	
		z tej należności odpisano w roku 1891 . . . . . 3.119 „ 20 „	
		pozostało . . . . . 278.809 zł. 64 ¹ / ₂ ct.	
		na to uiszczono w roku 1891 . . . . . 65.854 „ 95 ¹ / ₂ „	
		pozostawo w zaległości z końcem roku 1891 . . . . . 212.954 zł. 69 ct.	
		<i>Ze względu, iż zwroty z tego tytułu wynosiły:</i>	
		w roku 1889 . . . . . 55.120 zł.	
		„ 1890 . . . . . 50.749 „	
		„ 1891 . . . . . 65.855 „	
		razem . . . . . 171.724 zł.	
		przeciętnie zaś . . . . . 57.241 „	
		preliminuje się zatem w zaokrągleniu prawdopodobny dochód w sumie 50.000 zł. (Alegat D).	
54.943	54.943	<i>Do rubr. VIII.</i> Stały dodatek, jak corocznie.	
11.239	15.000	<i>Do rubr. IX.</i> Według załączonego wykazu E) rozdane gminom od roku 1876 do końca roku 1891 zaliczki wynoszą 294.698 zł. 26 ct.	
		na to uiszczono w powyższym okresie czasu . . . . . 236 973 „ 24 „	
		pozostała zaległość z końcem roku 1891 wynosi . . . . . 57.725 zł. 02 ct.	
		z której przypada do spłaty ratami:	
		a) w roku 1893 . . . . . 8.973 zł. 26 ct.	
		b) z lat dawniejszych po koniec roku 1891 . . . . . 6.150 „ 65 ¹ / ₂ „	
		razem . . . . . 15.123 zł. 91 ¹ / ₂ ct.	
		Ze względu jednak na wynikłość z r 1891, która wynosiła 11.208 zł. 95 ¹ / ₂ ct. prelinuje się, jak na rok 1892, tylko 15.000 zł.	

W Y K A Z

kwot potrzebnych na remuneracye za udzielanie nauki

robót ręcznych

na rok

1 8 9 3.

Liczba porząd.	N a z w a		Ilość uczennic pobierających naukę robót ręcznych	Liczba godzin tygodniowej nanki	Kwota preliminowana na rok 1892/3
	okręgu szkolnego	miejsowości			zł.
1	Biała	Mikuszowice	51	2	20
		Straconka	86	4	30
		Buczkwice	70	2	20
					70
2	Bóbrka	Bortniki	30	3	25
		Borynicze	23	3	25
		Bryńce zagórne	29	4	30
		Budków	23	3	25
		Czartorya	26	3	25
		Duliby	26	3	25
		Dziewiętniki	28	3	25
		Horodysławice	30	3	25
		Hrusiatyce	28	3	25
		Kniesioło	21	3	25
		Leszczyn	30	3	25
		Mikołajów	29	3	25
		Mołodyńcze	33	3	25
		Nowosielce	30	3	25
		Ottyniowice	26	3	25
		Podhorodyszcze	36	3	25
		Podjarków	44	3	25
		Podniestrzany	21	3	25
		Staresioło	46	3	25
		Stoki	21	3	25
		Strzeliska nowe	137	7	40
		Suchodół	35	4	30
		Trybnochowce	22	3	25
		Zabokruki	21	3	25
		Żyrawa	36	4	30
		Dźwiniogród	59	5	35
		Zagoreczko	18	3	25
		Horodyszcze król.	16	3	25
		Hryniów	20	3	25
		Mołotów	24	3	25
Siedliska	21	3	25		
Wodniki	26	3	25		
Ostrów	31	3	25		
Łany	26	3	25		
			890		
3	Bochnia	Królówka	61	2	15
		Łapanów	154	4	30
		Mikluszowice	121	3	20
		Kłaj	115	3	20
		Cerekiew	56	2	15
		Cikowice	43	2	15
	Do przeniesienia			115	

Liczba porząd.	N a z w a		Ilość uczennic pobierających naukę robót ręcznych	Liczba godzin tygodniowej nauki	Kwota preliminowana na rok 1892/3
	okręgu szkolnego	miejsowości			zł.
	Z przeniesienia				115
		Brzeźnica	58	2	15
		Grobla	83	2	15
		Jodłówka	50	2	15
		Kobyle	47	2	15
		Krzeczów	53	2	15
		Krzyżanowice	50	2	15
		Lipnica dolna	39	2	15
		Lipnica górna	66	2	15
		Łazy	45	2	15
		Łąka górna	52	2	15
		Targowisko	64	2	15
		Sobolów	41	2	15
		Niedary	44	2	15
		Borek	58	2	15
		Wola zabierzowska	112	3	20
		Wola drwińska	124	3	20
		Wola batorska	135	3	20
		Wiśnicz stary	72	2	15
		Trzciana	49	2	15
		Siedlec	51	2	15
		Rzezawa	55	2	15
		Rzegocina	106	3	20
		Podłęże	43	2	15
		Okulice	62	2	15
					495
4	Bohorodeczany	Łysiec miasto	127	3	30
		Lachowce	31	2	15
		Horocholina	29	2	15
		Sadzawa	23	2	15
		Rosulna	44	2	20
		Iwanikówka	22	2	15
		Łysiec stary	38	2	15
		Porohy	20	2	15
		Starunia	26	2	15
		Łesiówka	30	2	15
					170
5	Borszczów	—	—	—	—
6	Brody	Blich	41	2	20
		Korsów	45	2	20
		Nakwasza	53	2	20
		Boratyn	40	2	20
	Do przeniesienia				80

Liczba porząd.	N a z w a		Ilość uczennic pobierających naukę robót ręcznych	Liczba godzin tygodniowej nauki	Kwota preliminowana na rok 1892/3
	okręgu szkolnego	miejsowości			zł.
	Z przeniesienia	Popowce Niemiacz Smarzów Starobrody Strzemilecze Zabłotce Chmielno Kutyszcze Seretec Ponikwa Litowisko	38 31 54 47 43 55 71 30 43 42 33	2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2	80 20 20 20 20 20 25 20 20 20 20
					305
7	Brzesko	Biadoliny radłowskie Bogumiłowice Dębno Domosławice Filipowice Gwoździec Jasień Maszkienice Olszyny Paleśnica Tymowa Uszew Wola przemykowska Zaborów Mokrzyska Iwkowa Szczepanów Złota Sufeczyn Jadowniki Łopień	58 33 62 49 32 50 67 69 58 48 89 132 82 119 120 97 67 48 43 56 36	2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 3 2 3 3 3 2 2 2 2 2	15 15 15 15 15 15 15 15 15 15 20 25 15 20 20 20 15 15 15 15 15
					345
8	Brzeźany	Kozłów Narajów Budytów Dryszców Helenków Horodyszcze Kuropatniki Płotycza Żuków Brzeźany-Adamówka	65 31 48 34 31 37 41 36 36 20	6 4 4 4 4 4 4 4 4 2	40 30 30 30 30 30 30 30 30 15
	Do przeniesienia				295

Liczba porząd.	N a z w a		Ilość uczennic pobierających naukę robót ręcznych	Liczba godzin tygodniowej nauki	Kwota preliminowana na rok 1892 3
	okręgu szkolnego	miejsowości			zł.
	Z przeniesienia				295
		Brzeżany miasteczko	16	2	15
		Koniuchy miasto	21	2	15
		Koniuchy kąt	24	2	15
		Litiatyn	21	2	15
		Polutory	29	2	15
		Złoczówka	30	2	15
		Byszki	18	2	15
		Łapszyn	27	2	15
		Potoczany	29	2	15
		Kotów	24	2	15
					445
9	Brzozów	Bachorz	36	2	20
		Bartkówka	58	3	30
		Blizne	87	3	30
		Domaradz	93	3	30
		Dydnia	60	3	30
		Dylągowa	62	3	30
		Górki	41	2	20
		Grabownica	37	2	20
		Grabówka	29	2	20
		Harta	79	3	30
		Jasionów	39	2	20
		Końskie	20	2	20
		Krzemienna	—	—	20
		Krzywe	23	2	20
		Laskówka	22	2	20
		Lubno	—	—	20
		Niebocko	31	2	20
		Nozdrzec	58	3	30
		Obarzym	26	2	20
		Orzechówka	—	—	20
		Pawłokoma	31	2	20
		Przysietnica	74	3	30
		Siedliska	43	2	20
		Turzepole	30	2	20
		Ulanica	50	3	20
		Ulucz	—	—	20
		Wesoła	67	3	30
		Wydrna	36	2	20
		Wzdów	40	2	20
					670
10	Buczacz	Uście zielone	91	4	30
		Kowalówka	64	2	20
		Podzameczek	36	3	25
	Do przeniesienia				75

Liczba porad.	N a z w a		Ilość uczennic pobierających naukę robót ręcznych	Liczba godzin tygodniowej nauki	Kwota preliminowana na rok 1892/3
	okręgu szkolnego	miejsowości			zł.
	Z przeniesienia	Przewłoka Nagorzanka Kujdanów Petlikowce Monasterzyska Potok złoty. Nowosiółka Barysz Zielona.	59 146 45 49 160 125 21 93 20	2 6 2 2 6 5 2 4 2	75 20 45 20 20 45 40 20 30 20 <hr/> 335
11	Chrzanów	Babice Balin Chełmek Długoszyń Gorzów Gromiec Libiąż wielki Okleśna Płaza Paczółtowice Jankowice Rozkochów Rudno Rudawa Radwanowice Zalas Żarki	30 36 37 21 28 37 42 16 48 38 29 35 32 58 26 34 45	4 4 4 4 4 4 4 4 4 4 4 4 4 4 4 4 4	30 30 30 30 30 30 10 30 10 30 30 30 30 10 30 15 30 <hr/> 435
12	Cieszanów	Chotylub Futory Krowica hołdowska Lisiejamy Łukawiec Młodów Nowe siolo Oleszyce stare Zapałów Brusno stare Lubliniec nowy	33 22 32 34 28 39 54 40 28 26 50	2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2	20 20 20 20 20 20 20 20 20 20 20 <hr/> 220
13	Czortków	Zwiniacz Byczkowce	32 44	2 2	20 20 <hr/> 40
	Do przeniesienia				

Liczba porząd.	N a z w a		Ilość uczennic pobierających naukę robót ręcznych	Liczba godzin tygodniowej nauki	Kwota preliminowana na rok 1892/3
	okręgu szkolnego	miejsowości			
					zł.
	Z przeniesienia	Ułazkowce Jagielnica Sosolówka Czortków Pauszówka Kossów Zalesie Białobożnica Rosochacz	35 74 20 158 40 33 34 31 50	2 2 2 4 2 2 2 2 2	40 20 20 20 30 20 20 20 20 20
					230
14	Dąbrowa	Bolesław Dąbrówki breńskie Ćwików Grądy Gręboszów Gruszów wielki Maniów Nieczajna Oleśno Podlipie Radgoszcz Samocice Szczucin Wietrzychowice Żabno Żelazówka Odporyszów	50 27 23 25 47 28 27 32 43 30 38 31 33 36 45 32 24	3 3 3 3 2 3 3 2 3 2 3 3 3 3 3 3	30 25 25 25 20 25 25 20 25 20 25 20 25 25 25 25 25
					410
15	Dobromil	Borownica Grąziowa Hubice Książpol Lacko Malawa Przedzielnica Wojtkowa Dobra szlachecka Huwniki	32 53 53 44 77 40 43 73 44 36	4 4 5 5 6 5 5 5 5 5	30 25 30 30 40 30 30 30 30 30
					305
16	Dolina	—	—	—	—

Liczba porząd.	N a z w a		Ilość uczennic pobierających naukę robót ręcznych	Liczba godzin tygodniowej nauki	Kwota preliminowana na rok 1892/3
	okręgu szkolnego	miejsowości			zł.
17	Drohobycz	Horucko	22	2	20
		Hruszów	17	2	20
		Jasienica solna	21	2	20
		Königsan	52	2	20
		Lisznia	38	2	20
		Orów	25	2	20
		Stebnik	34	2	20
		Ulyczno	13	2	20
		Truskawiec	30	2	20
		Wróblowice	28	2	20
					200
18	Gorlice	Binarowa	38	3	20
		Bystra	27	3	20
		Hańczowa	25	3	20
		Łosie	20	3	20
		Moszczanica	60	3	25
		Olszyny	35	3	25
		Ropa	48	3	25
		Ropica polska	23	3	20
		Rozembark	52	3	25
		Rzepiennik strzyżew.	58	3	25
		Rzepiennik marciszew.	25	3	20
		Rzepiennik suchy	27	3	20
		Siary	32	3	20
		Sietnica	20	3	20
		Staszkówka	22	3	20
		Szymbark	27	3	25
		Turza	23	3	20
		Uście ruskie	39	3	25
Wołowiec	21	3	20		
Wysowa	23	3	20		
					435
19	Gródek	Bar		2	20
		Czerlany		2	20
		Dąbrowica		2	20
		Dobrzany		2	20
		Jańska		2	20
		Kiernica		2	20
		Lubień wielki		2	20
		Łozina		2	20
		Mszana		2	20
		Rokitno		2	20
		Stawczany		2	20
		Wiszenka wielka		2	20
Weissenberg		2	20		
					260

Liczba porząd.	N a z w a		Ilość uczennic pobierających naukę robót ręcznych	Liczba godzin tygodniowej nauki	Kwota preliminowana na rok 1892 3
	okręgu szkolnego	miejsowości			zł.
20	Grybów	Bobowa	58	4	30
		Bruśnik	49	3	25
		Brunary	40	4	25
		Gródek	34	3	20
		Korzenna	40	3	20
		Kąclowa	48	3	25
		Lipnica wielka	51	4	30
		Ostrusza	28	4	25
		Ptaszkowa	56	3	25
		Siedliska	60	3	25
					250
21	Horodenka	Chocimierz	40	4	30
		Czerniatyn	50	4	30
		Głuszków	40	4	30
		Horodnica	30	5	30
		Michalce	40	3	20
		Okno	40	3	20
		Potoczyska	70	4	20
		Rakowiec	55	4	30
		Semenówka	25	4	30
		Targowica	25	4	10
		Tyszkowce	40	5	15
		Serafince	40	4	30
		Żuków	60	5	35
					330
22	Husiatyn	Celejów	60	3	25
		Chłopówka	30	2	20
		Czarnokońce wielkie	196	5	40
		Czarnokońce małe	50	3	25
		Hadyńkowce	40	2	20
		Howilów wielki	60	3	25
		Howilów mały	44	2	20
		Jabłonów	39	2	20
		Kluwińce	56	3	25
		Kociubińczyki	40	2	20
		Kociubińce	56	3	25
		Krogulec	88	4	30
		Krzyweńkie	75	3	25
		Liczkowce	103	5	40
		Mszaniec	44	2	20
		Niżborg nowy	70	3	25
		Niżborg stary	87	4	30
		Oryszkowce	54	3	25
		Postołówka	94	4	30
		Probużna	119	5	40
Do przeniesienia					530

Liczba porząd.	N a z w a		Ilość uczennic pobierających naukę robót ręcznych	Liczba godzin tygodniowej nauki	Kwota preliminowana na rok 1892 3
	okręgu szkolnego	miejsowości			zł
	Z przeniesienia				530
		Peremilów	38	2	20
		Somoluskowce	68	3	25
		Sidorów	60	3	25
		Suchodół	30	2	20
		Tlusteńkie	53	3	25
		Trybuchowce	56	3	25
		Tudorów	43	2	20
		Uwisła	44	2	20
		Wasylkowce	96	4	30
		Wola czarnokoniecka	31	2	20
		Żabińce	42	2	20
					780
23	Jarosław	Bystrowice	42	4	30
		Cetula	22	2	20
		Cieplice 2 szkoły	75	8	60
		Cieszacin wielki	24	2	20
		Dąbrowica	22	2	20
		Dobcza	40	4	30
		Dobra	20	2	20
		Duńkowice	40	4	30
		Jodłówka	51	4	30
		Korzenica	20	2	20
		Kramarzędka	47	4	30
		Leżachów	33	3	25
		Łazy	31	3	25
		Manasterz	25	2	20
		Markowisko	20	2	20
		Miękisz nowy	24	2	20
		Mołodycz	20	2	20
		Pawłoszów	49	4	30
		Pełkinie	51	4	30
		Pełnatycze	45	4	30
		Piskorowice	20	2	20
		Piwoda	32	3	25
		Rączyna	51	4	30
		Rozbórz okrągły	31	3	25
		Rozwienica	31	3	25
		Rudka	40	4	30
		Rudółowice	26	2	20
		Ryszkowa wola	31	3	25
		Rzeplin	20	2	20
		Święte	31	3	25
		Szówsko	43	4	30
		Tuligłowy	32	3	30
		Węgierka	45	4	30
		Wola węgierska	48	4	30
		Wywrko	42	4	30
		Zaleska wola	18	2	20
		Chorzów	21	2	20
					965

Liczba porad.	N a z w a		Ilość niezennie pobierających naukę robót ręcznych	Liczba godzin tygodniowej nanki	Kwota preliminowana na rok 1892/3
	okręgu szkolnego	miejsowości			
24	Jasło	Cieklin	39	2	20
		Gogółów	42	4	30
		Harkłowa	26	2	20
		Kozłówek	40	3	25
		Lubla	23	2	20
		Łączki	35	3	25
		Niepla	34	3	25
		Osiek	44	3	25
		Osobnica	42	3	25
		Przybówka	36	3	25
		Święcany	44	4	30
		Trzcinica	46	4	30
		Wojaszówka	30	4	30
		Wysoka	72	4	30
25	Jaworów	Hruszów	30	2	20
		Roguźno	71	4	30
		Kurniki	73	4	30
		Jazów stary	52	4	30
		Wierzbiany	53	4	30
		Drohomyśl	61	4	30
		Nahaczów	48	2	20
		Starzyska	50	2	20
		Żmijowiska	54	4	30
		Semerówka	20	2	20
		Mużyłowice kolonia	41	2	20
		Szkló	33	2	20
		Młyny	30	2	20
		Ożomla	55	4	30
		Swidnica	32	2	20
		Olszanica	60	4	30
		Trościaniec	20	2	20
		Tuczapy	68	4	30
		Załuże	52	2	20
		Zawadów	50	2	20
		Hruszowice	28	2	20
		Nowosiółki	45	2	20
		Bonów	36	2	20
		Chołyniec	54	2	20
		Siedliska	44	2	20
		Podłaby	24	2	20
		Porudno	60	4	30
					640
26	Kałusz	Babin	86	2	20
		Chocin	112	2	20
		Holyń	147	2	20
Do przeniesienia					60

Liczba porząd.	N a z w a		Ilość uczennic pobierających naukę robót ręcznych	Liczba godzin tygodniowej nauki	Kwota preliminowana na rok 1892/3
	okręgu szkolnego	miejsowości			zł.
	Z przeniesienia				60
		Krasna	59	2	20
		Kropiwnik	114	2	20
		Mościska	84	2	20
		Nowica	305	2	20
		Niebyłów	134	2	20
		Petranka	137	2	20
		Podhorki	86	2	20
		Podmichale	150	2	20
		Pojło	101	2	20
		Siwka woj.	74	2	20
		Studzianka	116	2	20
		Tomaszowce ruskie	104	2	20
		Tużylów	49	2	20
		Wierzchnia	99	2	20
		Bereźnica szlachecka	95	2	20
		Dobrowlany	39	2	20
		Dolne kałuskie	31	2	20
		Kadobna	29	2	20
		Niegowce	74	2	20
	Stańkowa	118	2	20	
	Wistowa	50	2	20	
	Zbora	109	2	20	
					500
27	Kamionka strum.	Babieze	35	4	25
		Cholójów	94	4	25
		Huta poloniecka	23	4	25
		Jazianica polska	20	4	25
		Majdan	28	4	25
		Mukanie	31	4	25
		Chładów	79	5	30
		Peratyn	57	3	20
		Rusilów	21	3	20
		Stanin	36	4	25
		Tetewczyce	53	4	25
		Witków nowy	112	5	30
		Sokole	42	4	20
					320
28	Kolbuszowa	Kolbuszowa górna	70	4	30
		Komorów	78	4	30
		Kupno	63	4	30
		Krządka	80	4	30
		Lipnica	81	4	30
		Majdan	91	6	40
		Mazury	72	4	30
	Do przeniesienia				220

Liczba porząd.	N a z w a		Ilość uczennic pobierających naukę robót ręcznych	Liczba godzin tygodniowej nauki	Kwota preliminowana na rok 1892/3
	okręgu szkolnego	miejsowości			zł.
	Z przeniesienia	Nienadówka	84	4	220
		Ostrowy barańskie	56	4	30
		Przedbórz	50	4	30
		Przyłęk	44	4	30
		Raniszów	81	6	40
		Trzeboś	72	4	30
		Trzesówka	63	4	30
		Wilcza wola	102	8	60
		Wola ranizowska	78	4	30
		Wola rusinowska	66	4	30
		Wulka sokolowska	61	4	30
		Widelka	78	4	30
					620
29	Kołomyja	Chlebiczyn leśny	20	3	25
		Chomiakówka	23	3	25
		Ispas	25	3	25
		Kamionki wielkie	35	4	30
		Kniaźdwór	40	4	30
		Kołomyja (Kuckie)	30	4	30
		Kornicz	40	5	40
		Korszów	40	4	30
		Myszyn	25	4	30
		Rakowczyk	40	4	30
		Siemakowce	20	4	25
		Słobódka leśna	30	4	30
		Soroki	50	4	30
		Turka	30	4	30
		Winogród	30	4	30
	Zamulińce	28	4	30	
					470
30	Kossów	Pistyń	105	4	30
		Brustury	43	3	25
		Jasienów górny	32	3	25
		Rostoki	18	3	25
		Krzyworównia	29	3	25
		Zabie Ilcia	34	2	20
		Kosmacz	32	2	20
		Jaworów	16	2	20
		Riczka	27	3	25
		Utoropy	36	2	20
		Tudiów	38	3	25
	Białoberezka	22	2	20	
					280

Liczba porząd.	N a z w a		Ilość niezennie pobierających naukę robót ręcznych	Liczba godzin tygodniowej nauki	Kwota preliminowana na rok 1892/3
	okręgu szkolnego	miejsowości			
					zł.
31	Kraków	Witkowice	28	4	30
		Bielany	30	3	20
		Czernichów	95	3	20
		Łobzów	30	4	20
		Rączna	40	4	30
32	Krosno	Chorkówka	24	3	25
		Zręcin	28	3	25
		Kombornia	26	3	25
		Tylawa	29	3	25
		Wrocanka	31	3	25
		Suchodół	30	4	30
		Bóbrka	38	4	30
		Zeglice	25	3	25
				210	
33	Łańcut	Sonina	44	4	30
		Brzoza stadnicka	40	4	30
		Sietesz	50	4	30
				90	
34	Limanowa	Kamienica	46	3	20
		Kasina wielka	174	4	25
		Kasina mała	65	4	25
		Mszana górna	13	2	15
		Niedźwiedz	30	3	20
		Zalesie	19	4	25
				130	
35	Lisko	Baligród	67	5	30
		Czarna	62	5	30
		Hoczew	49	5	30
		Lutowiska	77	5	30
		Manasterzec	54	5	30
		Maniów	32	5	30
		Poraż	43	5	30
		Smolnik ad Baligród	89	5	30
		Średnia wieś	69	5	30
		Uherce	58	5	30
		Ustyanowa	64	5	30
Wetlina	49	5	30		
				360	

Liczba porząd.	N a z w a		Ilość uczennie pobierających naukę robót ręcznych	Liczba godzin tygodniowej nauki	Kwota preliminowana na rok 1892 3
	okręgu szkolnego	miejsowości			zł.
36	Lwów	Barszczowice	160	4	30
		Basiówka	46	4	30
		Bilohorszcze	34	4	30
		Borki dominikańskie	37	4	30
		Brodki	78	4	30
		Brzuchowice	49	4	30
		Ceperów	66	4	30
		Czaruszowice	51	4	30
		Czerepin	46	4	30
		Czerkasy	37	4	30
		Dmytrowice	51	4	30
		Dobrzany	63	4	30
		Dublauny	65	4	30
		Gaje	73	4	30
		Głuchowice	37	4	30
		Grzęda	49	4	30
		Gańczary	38	4	30
		Grzybowice	99	4	30
		Hodowica	38	4	30
		Horbacze	58	4	30
		Humieniec	59	4	30
		Kościejów	55	4	30
		Kozielniki	59	4	30
		Kozice	37	4	30
		Krzywezyce	45	4	30
		Krotoszyn	64	4	30
		Kuchajów	58	4	30
		Kukizów	41	4	30
		Laszki	54	4	30
		Lesienice	46	4	30
		Lubiana	50	4	30
		Malechów	77	4	30
		Maliezkowice	63	4	30
		Milatycze	40	4	30
		Mostki	47	4	30
		Nikonkowice	42	4	30
		Podliski małe	29	4	30
		Podliski wielkie	47	4	30
		Piaski	85	4	30
		Pikułowice	63	4	30
		Popielany	67	4	30
		Polana	43	4	30
		Porszna	49	4	30
		Podbereźce	65	4	30
		Podborce	51	4	30
		Rakowiec	47	4	30
		Rzęsna ruska	42	4	30
Serdyca	41	4	30		
Skniłów	47	4	30		
Sroki ad Lwów	68	4	30		
Sroki ad Szczerzec	43	4	30		
Do przeniesienia					1.530

Liczba porząd.	N a z w a		Ilość uczennic pobierających naukę robót ręcznych	Liczba godzin tygodniowej nauki	Kwota preliminowana na rok 1892 3
	okręgu szkolnego	miejsowości			zł.
	Z przeniesienia	Sołonka wielka	67	4	1.530
		Tolszczów	54	4	30
		Wisłoboki	37	4	30
		Zarudzie	50	4	30
		Zubrza	63	4	30
		Zurawniki	42	4	30
		Zydatycze	59	4	30
		Zboiska	47	4	30
		Zapytów	47	4	30
		Zuchorzyce	42	4	30
					1.830
37	Mielec	Chorzeliów	47	4	30
		Chrzastów	26	2	15
		Duleza Wielka	44	4	30
		Duleza Mała	36	4	30
		Jaślany	41	4	30
		Josefsdorf	27	2	15
		Padew Narodowa	51	4	30
		Rzędzianowice	38	4	30
		Rzochów	29	3	20
		Trzciana	36	4	30
		Tuszów Narodowy	25	2	15
		Wampierzów	38	4	30
	Złotniki	34	4	30	
					335
38	Mościska	Arlamowska Wola	33	2	20
		Balice	46	2	20
		Bolanowice	20	2	20
		Bortiatyn	42	3	30
		Czerniawa	100	5	50
		Dmytrowice	17	2	20
		Dołhomościska	22	2	20
		Kalników	40	3	30
		Krukienice	58	4	40
		Laszki gościńcowe	51	3	30
		Lipniki	40	2	20
		Radenice	49	3	30
		Strzelczyska	40	2	20
		Tuligłowy	43	3	30
		Wolezyszczowice	29	2	20
	Wołostków	47	4	40	
					440

Liczba porząd.	N a z w a		Ilość uczennic pobierających naukę robót ręcznych	Liczba godzin tygodniowej nauki	Kwota preliminowana na rok 1892/3
	okręgu szkolnego	miejsowości			zł.
39	Myślenice	Biała	69	3	25
		Bieńkówka	152	3	25
		Budzów	109	3	25
		Bystra	78	3	25
		Dolna wieś	79	3	25
		Droginia	110	3	25
		Głogoczów	65	3	25
		Górna wieś	55	3	25
		Grzechynia	85	3	25
		Jachówka	70	3	25
		Jawornik	72	3	25
		Jusz zyn	70	3	25
		Krzeczonów	99	3	25
		Krzyszkowice	108	3	25
		Krzywaczka	104	3	25
		Łętownia	82	3	25
		Maków pod Suchą	43	3	25
		Osielec	103	3	25
		Peim	86	3	25
		Polanka	34	3	25
		Raba wyżnia	88	3	25
		Rudnik	97	3	25
		Sidzina	119	3	25
		Skawa	77	3	25
		Skawica	129	3	25
		Skomielna biała	103	3	25
		Spytkowice	102	3	25
		Stróża	67	3	25
		Tenczyn	90	3	25
		Trzebunia	91	3	25
		Trzemeśnia	117	3	25
		Wola radziszewska	111	3	25
		Wysoka	60	3	25
Żarnówka	90	3	25		
					850
40	Nadwórna	Mikuliczyn	43	2	20
		Przerośl	81	2	20
		Łanczyn	61	2	20
		Pasieczna	40	2	20
		Kamienna	38	2	20
		Fitków	41	2	20
		Hawryłówka	28	2	15
		Tarnowica leśna	44	2	15
		Zarzecze	26	2	15
		Pniów	29	2	15
		Ostawy białe	23	2	15
		Paryszeze	31	2	15
		Sadzawka	18	2	15
Do przeniesienia					225

Liczba porad.	N a z w a		Ilość uczennic pobierających naukę robót ręcznych	Liczba godzin tygodniowej nauki	Kwota preliminowana na rok 1892/3
	okręgu szkolnego	miejsowości			zł.
	Z przeniesienia	Krasna	20	2	225
		Majdan średni Glinki	20	2	15
		Łojowa	8	2	15
		Potok czarny	24	2	15
		Mołodylów	18	2	15
		Hołosków	37	2	15
		Hwozd	24	2	15
41	Nisko	Bojanów	61	4	30
		Groble	51	4	30
		Jarocin	58	4	30
		Kłyżów	48	4	30
		Kopki	57	4	30
		Łętownia	66	4	30
		Narty	45	4	30
		Nowosielec	44	4	30
		Przyszów kamer.	83	4	30
		Pławo	48	4	30
		Przędzel	46	4	30
		Pysznicza	84	4	30
		Rauchersdorf	72	4	30
		Stany	74	4	30
	Zarzecze	67	4	30	
					450
42	Nowy Sącz	Biegowice	47	4	25
		Gołkowice polskie	25	2	15
		Gostwica	23	3	15
		Jakóbkowice	74	4	30
		Jazowsko	42	4	25
		Łabowa	50	3	25
		Łomnica	57	3	25
		Mochnaczka	56	3	25
		Nowa wieś	65	3	25
		Olszana	39	4	30
		Olszanka	20	4	30
		Podegrocie	51	3	25
		Siedlee	32	3	25
		Swiniarsko	22	3	20
		Tylicz	63	4	30
		Wielogłowy	74	3	25
		Wierchomla	85	3	25
		Zagorzyn	71	3	25
	Zbyszyce	16	3	20	
	Żeleznikowa	72	3	25	
					490

Liczba porząd	N a z w a		Ilość uczennic pobierających naukę robót ręcznych	Liczba godzin tygodniowej nauki	Kwota preliminowana na rok 1892/3
	okręgu szkolnego	miejsowości			zł.
43	Nowy Targ	Białka	96	3	25
		Biały Dunajec	68	3	25
		Chocholów	98	3	25
		Ciche I-sza etat.	47	3	25
		Ciche II-ga etat.	50	3	25
		Dział	32	3	25
		Harkłowa	26	3	25
		Jaworki	64	3	25
		Klikuszowa	68	3	25
		Knurów	20	3	25
		Sudźmierz	96	3	25
		Maniowy	103	3	25
		Ochotnica przy kościele	132	3	25
		Ochotnica na Jamnem	93	3	25
		Odrowąż	66	3	25
		Olcza ad Zakopane	79	3	25
		Ostrowsko	53	3	25
		Podczerwone	56	3	25
		Peronin	162	3	25
		Ratulów	34	3	25
		Rogoźnik	44	3	25
		Sromowce wyżne	33	3	25
		Starebystre I-sza etat.	115	3	25
		Starebystre II-ga etat.	85	3	25
		Szczawnica wyż.	177	3	25
		Szlahtowa	62	3	25
		Tylmanowa	87	3	25
		Witów	79	3	25
Zubsuche N. Bystre	63	3	25		
Zubsuche Ząb	70	3	25		
					750
44	Pilzno	Dąbie	51	2	20
		Dobrków	40	2	20
		Grudna dolna	38	2	20
		Januszkowice	27	2	20
		Róża	51	2	20
		Strzegocice	46	2	20
45	Fodhajec	Bieniawa	40	4	30
		Burkanów	41	4	30
		Dobrowody	43	4	30
		Hnilecze	54	4	30
		Horóżanka	39	4	30
		Mużylów	40	4	30
		Sokolów	37	4	30
Do przeniesienia					

Liczba porząd.	N a z w a		Ilość uczennic pobierających naukę robót ręcznych	Liczba godzin tygodniowej nauki	Kwota preliminowana na rok 1892/3
	okręgu szkolnego	miejsowości			zł.
	Z przeniesienia	Toustobaby Wiśniowczyk Wierzbów Zarwanica Złotniki Bohatkowce Iszczków Sławentyn Sosnow	44 48 52 37 47 27 23 22 25	4 4 4 4 4 2 2 2 2	210 30 30 30 30 15 15 15 15
					420
46	Przemysł	Bolestraszyce Byków Jaksmanice Krasieczyn Miżyniec Nakło Pikulice Pleszowice Popowice Siedliska Stubienko Szechynie Torki Trojczyce Hermanowice Kosienice	35 24 26 36 38 23 24 20 30 30 34 40 36 27 25 32	3 2 2 4 3 3 3 2 2 3 3 2 3 3 2 4	30 20 20 40 30 30 30 20 20 30 30 20 30 30 20 40
					440
47	Przemysłany	Białe Chlebowice świrskie Dusanów Hanaczów Jaktorów Janczyn Korzelię Laszki królewskie Lipowce Podhajezyki Słowita Uszkowice Uniów Wiśniowczyk Wyżniany Pohorylece Kosteniów	29 31 26 44 25 32 36 31 51 28 28 27 26 28 33 24 12	3 3 3 4 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3	25 25 25 30 25 25 25 25 25 25 25 25 25 25 25 25 25
	Do przeniesienia				430

Liczba porząd.	N a z w a		Ilość uczennic pobierających naukę robót ręcznych	Liczba godzin tygodniowej nauki	Kwota preliminowana na rok 1892/3
	okręgu szkolnego	miejsowości			zł.
	Z przeniesienia	Poluchów w.	19	3	430
		Rozworzany	24	3	25
		Stanimirz	36	3	25
		Wolków	21	3	25
		Ostałowice	27	3	25
48	Rawa	Kamionka Bobroidy	35	2	20
		Magierów	55	3	25
		Potylicz	50	3	25
		Smolin	25	2	20
		Werchrata	32	2	20
		Wulka mazow.	34	2	20
		Tarnoszyn	23	2	20
					150
49	Rohatyn	Babuchów	36	3	25
		Chochoniów	54	3	25
		Czahrów	55	3	25
		Cześniki	64	3	25
		Doliniany	53	3	25
		Dubryniów	34	3	25
		Dytiatyn	36	3	25
		Fraga	72	3	25
		Junaszków	77	3	25
		Koniuszki	40	3	25
		Kozara	51	3	25
		Lipica dolna	40	3	25
		Lipica górna	50	3	25
		Łuczyńce	38	3	25
		Martynów nowy	57	3	25
		Podgrodzie	42	3	25
		Podkamień	65	3	25
		Puków	64	3	25
		Putiatyńce	55	3	25
		Sarnki górne	51	3	25
		Sarnki dolne	52	3	25
		Sarnki średnie	25	3	25
		Skomorochy nowe	46	3	25
		Stratyn	45	3	25
		Swistelniki	24	3	25
		Zalanów	44	3	25
	Zaluże	27	3	25	
	Czerce	75	3	25	
	Herbutów	31	3	25	
	Hrehorów	43	3	25	
	Do przeniesienia				750

Liczba porad.	N a z w a		Ilość uczennic pobierających naukę robót ręcznych	Liczba godzin tygodniowej nauki	Kwota preliminowana na rok 1892/3
	okręgu szkolnego	miejsowości			zł.
	Z przeniesienia	Jawcze	41	3	750
		Kleszczówna	36	3	25
		Kołokolin	59	3	25
		Martynów stary	26	3	25
		Potok	37	3	25
		Ruzdwiany	28	3	25
		Wasniczyn	42	3	25
		Wierbołowce	21	3	25
		Wiszniów	66	3	25
		Wyspa	25	3	25
		Zurawienko	43	3	25
		Zagórze konkolnickie	39	3	25
		Jabłonów	61	3	25
		Lubsza	23	3	25
		Nowoszyny	33	3	25
		Oskrześnice	40	3	25
		Ujazd	20	3	25
	Zelibory	21	3	25	
	Zołezów	40	3	25	
					1.225
50	Ropezyce	Bobrowa	52	2	20
		Brzeźnica	34	2	20
		Czechły	42	3	20
		Czarna	38	2	20
		Guniska fox.	35	2	20
		Latoszyn	46	2	20
		Lopuchowa	30	2	20
		Ocieka	43	2	20
		Paszczyna	44	2	20
	Straszęcín	48	2	20	
					200
51	Rudki	Rumna	60	3	30
		Horożanna wielka	40	3	30
		Nowosiółki gościnne	40	2	20
		Tuligłowy	50	3	30
		Werbiż	30	2	20
		Powerchów	20	2	20
		Czulowice	30	2	20
					170
52	Rzeszów	Błażowa	149	8	60
		Godowa	71	4	30
		Hyżne	54	4	30
	Do przeniesienia				120

Liczba porząd.	N a z w a		Ilość uczennic pobierających naukę robót ręcznych	Liczba godzin tygodniowej nauki	Kwota preliminowana na rok 1892/3
	okręgu szkolnego	miejsceowości			zł.
	Z przeniesienia				120
		Łąka	47	4	30
		Połomya	43	4	30
		Chmielnik	32	4	30
		Biała	33	4	30
		Grodzisko	22	4	30
		Lutoryż	23	4	30
		Baryczka	27	4	30
		Budy	42	4	30
		Straszędzie	45	4	30
					390
53	Sambor	Bilina	45	2	20
		Bilinka	59	3	30
		Błażów	51	3	30
		Brzegi	57	3	30
		Bukowa	36	2	20
		Byków	20	2	20
		Czukiew	80	3	30
		Czyszki	65	3	30
		Dorożów	50	3	30
		Hordynia	39	2	20
		Kalinów	67	3	30
		Lutowiska	17	2	20
		Łąka	58	3	30
		Rajtarowice	35	2	20
		Rakowa	54	3	30
		Rogóżno	52	3	30
		Sąsiadowice	120	3	30
		Torezynowice	46	2	20
		Uherce	62	3	30
		Wojutyce	48	3	30
		Wykoty	45	3	30
					560
54	Sanok	Bazanówka	38	2	20
		Bzianka	40	2	20
		Czerzeż	—	—	20
		Czystohorb	42	2	20
		Czeremcha	—	—	20
		Dąbrówka ruska	38	2	20
		Długie	98	3	30
		Hłomeza	42	2	20
		Jaćmierz	108	3	30
		Jurowce	47	2	20
		Klimkówka	82	3	30
		Kostarowce	61	3	30
	Do przeniesienia				280

Liczba porząd.	N a z w a		Ilość uczennic pobierających naukę robót ręcznych	Liczba godzin tygodniowej nauki	Kwota preliminowana na rok 1892/3
	okręgu szkolnego	miejsowości			zł.
	Z przeniesienia				280
		Kulaszne	—	—	30
		Lalin	—	—	20
		Lipowice	—	—	20
		Łodzina	18	2	20
		Milcza	36	2	20
		Mrzygłód	54	3	30
		Moszczanice	—	—	20
		Niebieszczany	80	3	30
		Nowotaniec	76	3	30
		Odrzechowa	84	3	30
		Glehowce	62	3	30
		Ostawica	44	2	20
		Pisarowce	33	2	20
		Płonna	—	—	20
		Posada olchowska	62	3	30
		Posada sanocka	57	3	30
		Prełuki	—	—	20
		Radoszyce	46	2	20
		Rzepież	43	2	20
		Rakowa	—	—	20
		Sanoczek	40	2	20
		Siemuszowa	—	—	20
		Sieniawa	—	—	20
		Strachocina	55	3	30
		Szklary	—	—	20
		Trepcza	32	2	20
		Tarnawka	—	—	20
		Wisłok wielki dolny	49	2	20
		Wisloczek	—	—	20
		Zaluz	50	3	30
		Zawadka rym.	50	3	30
		Wola niżna	—	—	20
		Wola wyżna	—	—	20
					1.050
	Skalat				
		Hałuszczyńce	38	2	20
		Supranówka	35	2	20
		Turówka	39	2	20
		Iwanówka	53	2	20
		Kokoszyńce	44	2	20
		Kołodziejówka	49	2	20
		Magdalówka	27	1	10
		Poznanka hetmańska	31	1	10
		Touste	83	3	25
		Rasztowce	34	2	20
		Żerebki królewskie	27	1	10
		Staromiejszczyzna	30	1	10
		Mysłowa	29	1	10
		Horodnica	26	1	10
					225

Liczba porząd.	N a z w a		Ilość uczennic pobierających nankę robót ręcznych	Liczba godzin tygodniowej nauki	Kwota preliminarzana na rok 1892/3
	okręg szkolnego	miejsowości			zł.
56	Sniatyn	Podwysoka	12	2	20
		Hańkowce	30	5	30
		Popielniki	28	2	20
		Nowosielica	40	3	25
		Karłów	120	6	50
		Kniaże	30	4	30
		Krasnostawce	55	4	30
		Załucze	40	2	20
		Różnów	42	3	25
		Uście	30	3	25
		Lubkowce	20	3	25
					300
57	Sokal	Póździej	36	4	25
		Opulsk	14	4	20
		Ulwówek	18	4	20
		Huleze	32	4	25
		Byszów	30	4	25
		Wołswin	22	4	20
		Tudorkowice	18	4	20
		Liski	28	4	25
		Dobraczyn	20	4	20
		Poturzyca	26	4	20
		Budynia	25	4	20
		Chorobród	24	4	20
		Hoholów	16	4	15
		Ilkowice	28	4	20
		Kościaszyn	28	4	20
		Konotopy	24	4	20
		Nuśmice	16	4	15
		Parchacz	32	4	20
		Prusinów	30	4	20
Bobiatyn	32	4	20		
Żabcze	28	4	20		
					430
58	Stanisławów	Dubowce	30	2	20
		Wołczków	30	2	20
		Wotezyniec	38	2	20
		Wiktorów	32	2	20
		Krechowce	36	2	20
		Błudniki	30	2	20
		Meducha	22	2	20
					140

Liczba porząd.	N a z w a		Ilość uczennic pobierających naukę robót ręcznych	Liczba godzin tygodniowej nauki	Kwota preliminowana na rok 1892 3
	okręgu szkolnego	miejsowości			zł.
59	Staremiasto	Błozew górna	45	2	20
		Kobło stare	44	3	30
		Straszewice	81	5	40
		Suszyca wielka	96	3	30
		Turze	38	4	40
		160			
60	Stryj	Żulin	—	—	15
		Wierczany	—	—	15
		Dobrzany	—	—	15
		Dzieduszyce małe	—	—	15
		Dołhołuka	—	—	15
		Uhersko	—	—	15
		Wyżłów	—	—	15
105					
61	Tarnobrzeg	Domacyny	43	4	30
		G.ębów	97	6	40
		Jastkowice	24	2	15
		Sobów	41	4	30
		Siałe	48	4	30
		Turbia	36	4	30
		Wola Gołego	27	2	15
		Wulka turebska	32	4	30
		Wrzawy	51	4	30
		Zaleszany	42	4	30
280					
62	Tarnopol	Bajkowce	15	2	15
		Baworów	61	4	30
		Berezowica wielka	33	4	30
		Biała	34	3	20
		Białoskórka	25	3	20
		Bucinów	50	4	30
		Czarniechów	19	3	20
		Dołżanka	26	3	20
		Dyczków	41	3	20
		Dubowce	21	3	20
		Ihrowice	26	3	20
		Łozowa	38	3	20
		Luka wielka	29	3	20
		Myszkowice	27	3	20
		Soczapince	43	3	20
		Pokropiwna	25	3	20
Ladyczyn	56	4	30		
375					
	Do przeniesienia				

Liczba porząd.	N a z w a		Ilość uczennic pobierających nankę robót ręcznych	Liczba godzin tygodniowej nauki	Kwota preliminowana na rok 1892/3
	okręgu szkolnego	miejsowości			zł.
	Z przeniesienia	Stechnikowce	37	3	375
		Saszczyń	34	3	20
		Toustolug	31	3	20
		Zagrobela	20	2	15
		Zarudzie	39	3	25
		Zabojki	41	3	20
63	Tarnów	Tarnów (3 kl. miesz.)	45	3	40
		Lisia góra (2 kl.)	80	2	30
		Zbylitowska góra 2 kl.	60	3	30
		Brzozowa	30	3	25
		Barzyn	25	2	20
		Ilkowice	34	2	20
		Janowice	40	3	25
		Klikowa	50	3	25
		Koszyce małe	31	3	25
		Kowalowy	32	3	25
		Krzyż	48	2	20
		Piotrkowice	48	3	25
		Rudka	40	3	25
		Rzuchowa	30	4	40
		Siedliska	35	3	25
		Siemiechów	34	4	30
		Szynwałd	30	—	30
		Wierzchosławice	59	3	25
		Wróblowice	24	3	25
		Rzędzin	32	2	20
	Zaczarnie	49	3	25	
	Zalasowa	34	2	20	
	Żukowice stare	35	3	25	
	Gromnik	32	2	20	
					620
64	Tłumacz	Czarnołężce	45	2	20
		Bohorodyczyn	32	2	20
		Gruszka	30	2	20
		Delawa	42	2	20
		Hostów	36	2	20
		Hryniowce	45	2	20
		Jezierzany	40	2	20
		Kolińce	31	2	20
		Ladzkie szlacheckie	47	2	20
		Olszanica	30	2	20
		Oleszów	32	2	20
	Do przeniesienia				220

Liczba porząd.	N a z w a		Ilość uczennic pobierających nankę robót ręcznych	Liczba godzin tygodniowej nauki	Kwota preliminowana na rok 1892 3
	okręgu szkolnego	miejsowości			zł.
	Z przeniesienia				220
		Petryłów	35	2	20
		Stryhańce	38	2	20
		Tarnowica polna	81	3	25
		Uhorniki	47	2	20
		Olesza	32	2	20
					325
65	Trembowla	Boryczówka	47	2	20
		Brykula nowa	25	2	20
		Chmielówka	62	3	25
		Darachów	60	3	25
		Dereniówka	35	2	20
		Dolhe	54	3	25
		Hleszczawa	56	3	25
		Humniska	27	2	20
		Ilawcze	40	2	20
		Iwanówka	56	3	25
		Janów	120	5	40
		Kobyłowłoki	115	5	40
		Krowinka	43	2	20
		Laskowce	63	3	25
		Łoszniów	130	5	40
		Matów	24	2	20
		Młyniska	59	3	25
		Mogielnica nowa	100	4	30
		Mogielnica stara	40	2	20
		Naluże	37	2	20
		Ostrowczyk	50	3	25
		Plebanówka	56	3	25
		Podhajczyki	112	5	40
		Romanówka	51	3	25
		Ruzdwiany	80	3	25
		Słobódka Janowska	62	3	25
		Słobódka strusowska	30	2	20
		Strusów	160	5	40
		Trembowla Sady	28	2	20
		Tiutków	38	2	20
		Nowy Tyczyn	30	2	20
		Wierzbowiec	65	3	25
		Załawie	47	3	20
		Zazdrość	78	3	25
		Znbów	54	3	25
					885
66	Turka	Butla	14	2	20
		Chaszców	17	3	25
	Do przeniesienia				45

Liczba porząd.	N a z w a		Ilość uczennic pobierających naukę robót ręcznych	Liczba godzin tygodniowej nauki	Kwota preliminowana na rok 1892/3
	okręgu szkolnego	miejsowości			zł.
	Z przeniesienia	Ilnik	51	4	45
		Jabłonka niżna	23	3	40
		Jabłonka wyżna	21	2	25
		Libuchora	16	2	20
		Łomna	71	3	20
		Łosiniec	18	2	30
		Mochnate	14	2	20
		Rozłucz	64	3	20
		Turka	185	5	30
		Wółcze	18	2	50
		Wysocko wyżne	28	3	20
		Isaje	53	3	25
				30	375
67	Wadowice	Brzeźnica	41	4	30
		Frydrychowice	25	4	30
		Kalwarya	39	4	30
		Marcyporeba	43	4	30
		Mucharz	31	4	30
		Podolsze	30	4	30
		Roczyuy	38	4	30
		Targowice	36	4	30
		Tłuczań	35	4	30
		Radocza	33	4	30
		Sulkowice	29	4	30
		Zebrzydowice	37	4	30
					360
68	Wieliczka	Brzezowa	68	2	20
		Borek fałęcki	60	2	20
		Biskupiec	64	2	20
		Dziewkanowice	70	2	20
		Gdów	164	4	20
		Sidzina	72	2	30
69	Zaleszczyki	—	—	—	—
70	Zbaraż	Koszlaki	65	2	20
		Stryjówka	49	2	20
		Toki	54	2	20
		Dobrowody	28	2	20
		Klebanówka	27	1	20
		Do przeniesienia			
					90

Liczba porząd.	N a z w a		Ilość uczennic pobierających naukę robót ręcznych	Liczba godzin tygodniowej nanki	Kwota preliminowana na rok 1892/3
	okręgu szkolnego	miejsowości			zł.
	Z przeniesienia	Łozówka	36	1	90
		Nowesiolo	33	1	10
		Lisieczynce	37	1	10
					120
71	Złoczów	Bużek	30	2	15
		Firlejówka	38	2	15
		Hułakowce	25	2	15
		Horodyłów	26	2	15
		Jarosławice	30	2	15
		Kabarowce	32	2	15
		Nesterowce	28	2	15
		Olesko	40	2	15
		Olszanica	36	2	15
		Ostrowczyk pol.	24	2	15
		Ożydów	32	2	15
		Poczapy	30	2	15
		Przewłoczna	28	2	15
		Skniłów	33	2	15
		Sokolówka	20	2	15
		Trędownacz	31	2	15
		Uciszków	37	2	15
		Zakomarze	22	2	15
	Żuków	20	2	15	
	Żulice	35	2	15	
				300	
72	Żółkiew	Żółtańce	55	2	20
		Turyńka	45	2	20
		Kłodzienko	36	2	20
		Winniki	30	2	20
		Wiązowa	25	2	20
		Przystań	20	2	20
		Kłodno	50	2	20
		Dzibulki	35	2	20
					160
73	Żydaczów	Balicze podgórne	25	4	30
		Czerteż	58	4	30
		Dubrawka	29	2	20
		Drohowyże	42	4	30
		Hnizdyczów	48	3	25
		Holeszów	48	4	30
		Iłów	14	3	25
	Do przeniesienia			190	

Liczba porad.	N a z w a		Ilość uczennic pobierających naukę robót ręcznych	Liczba godzin tygodniowej nauki	Kwota preliminarzana na rok 1892/3
	okręgu szkolnego	miejsowości			zł.
	Z przeniesienia	Rogóżno	24	4	190
		Rudniki	73	4	30
		Sulatyce	46	3	30
		Stulsko	50	4	25
		Uście	20	2	30
		Nadyatyce	24	4	20
		Wołeniów	25	3	30
					380
74	Żywlec	Jeleśnia	140	2	20
		Kamesznica	126	2	20
		Krzeszów	117	2	20
		Rajeza	134	2	20
					80

Zestawienie potrzebnego kredytu.

	Zł.
1. Biała	70
2. Bóbrka	890
3. Bochnia	495
4. Bohorodczany	170
5. Borszczów	—
6. Brody	305
7. Brzesko	345
8. Brzeżany	445
9. Brzozów	670
10. Buczacz	335
11. Chrzanów	435
12. Cieszanów	220
13. Czortków	230
14. Dąbrowa	410
15. Dobromil	305
16. Dolina	—
17. Drohobycz	200
18. Gorlice	435
19. Gródek	260
20. Grybów	250
21. Horodenka	330
22. Husiatyn	780
23. Jarosław	965
24. Jasło	360
25. Jaworów	640
26. Kałusz	500
27. Kamionka strumiłowa	320
28. Kolbuszowa	620
29. Kołomyja	470
30. Kosów	280
31. Kraków	120
32. Krosno	210
33. Limanowa	130
34. Lisko	360
35. Lwów	1.830
36. Łańcut	90
37. Mielec	335
38. Mościska	440
39. Myślenice	850
40. Nadwórna	330
41. Nisko	450
42. Nowy Sącz	490
43. Nowy Targ	750
44. Pilzno	120
45. Podhajce	420
46. Przemyśl	440
47. Przemyślany	555

do przeniesienia . . . 19.655

		z przeniesienia	19.655
48.	Rawa		150
49.	Rohatyn		1.225
50.	Ropczyce		200
51.	Rudki		170
52.	Rzeszów		390
53.	Sambor		560
54.	Sanok		1.050
55.	Skalati		225
56.	Śniatyn		300
57.	Sokal		430
58.	Stanisławów		140
59.	Staremiasto		160
60.	Stryj		105
61.	Tarnobrzeg		280
62.	Tarnopol		495
63.	Tarnów		620
64.	Tlumacz		325
65.	Trembowla		885
66.	Turka		375
67.	Wadowice		360
68.	Wieliczka		130
69.	Zaleszczyki		—
70.	Zbaraż		120
71.	Złoczów		300
72.	Żółkiew		160
73.	Żydaczów		380
74.	Żywiec		80
		Razem	29.270

WYKAZ

potrzebnych zaszków na zakupno narzędzi S. I. do nauki

„SLÖJDU“

na rok

1892/3.

Liczba porząd.	Okręg szkolny	Kategoria szkoły	Miejscowość	Liczba dzieci uczęszczających na naukę codzienną		Konieczne wydatki w celu urządzenia nauki „słójdu“							
				od 1—4 roku nauki	od 5—6 roku nauki	na narzędzia		na warszaty		na materiały drzewny		na wzory i modele	
						zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	Bóbrka	1 kl. etatowa	Dźwinogród	189	60	69	19	17	—	—	—	10	—
2	Borszczów	4 kl. mieszana	Skala	425	51	69	19	17	—	—	—	10	—
3	Skala	1 kl. etatowa	Tarówka	95	31	99	19	17	—	—	—	10	—
4	Brzeżany	3 kl. mieszana	Kozowa	258	50	69	19	17	—	—	—	10	—
5	Sokal	1 kl. mieszana	Wolica kom.	160	56	69	19	17	—	—	—	10	—
6	Buczacz	1 kl. mieszana	Koropiec	192	33	69	19	17	—	—	—	10	—
7	Czortków	3 kl. etatowa	Jagielnica m.	257	26	69	19	17	—	—	—	10	—
8	Dąbrowa	1 kl. etatowa	Smęgorzów	94	25	69	19	17	—	—	—	10	—
9	Gorlice	4 klasowa	Biecz	275	34	69	19	17	—	—	—	10	—
10	Jaworów	4 kl. męska	Jaworów	311	55	69	19	17	—	—	—	10	—
11	Kamionka strum.	2 kl. etatowa	Stojanów	171	59	69	19	17	—	—	—	10	—
12	Kolbuszowa	1 klasowa	Kupno	197	37	69	19	17	—	—	—	10	—
13	Kosów	1 kl. etatowa	Krzywównia	—	—	69	19	17	—	—	—	10	—
14	Kraków okolica	3 klasowa	Liszki	165	81	69	19	17	—	—	—	10	—
15	Limanowa	1 kl. etatowa	Ujanowice	197	29	69	19	17	—	—	—	10	—
16	Lwów okolica	4 klasowa	Szczerzec	288	167	69	19	17	—	—	—	10	—
17	Nadwórna	1 kl. etatowa	Kamienna	62	31	69	19	17	—	—	—	10	—
18	Nisko	2 klasowa	Jeżowe	307	60	69	19	17	—	—	—	10	—
19	Nowy-Sącz	1 kl. etatowa	Wielogłowy	49	25	69	19	17	—	—	—	10	—
20	Rohatyn	5 kl. etatowa	Rohatyn	319	48	69	19	17	—	—	—	10	—
21	Sambor	1 klasowa	Kalinów	105	24	69	19	17	—	—	—	10	—
22	Sanok	3 kl. mieszana	Zagórz	112	59	69	19	17	—	—	—	10	—
23	Skala	1 klasowa	Faszcówka	41	22	69	19	17	—	—	—	10	—
24	Tarnobrzeg	4 klasowa	Tarnobrzeg	358	128	69	19	17	—	—	—	10	—
25	Tarnopol	2 klasowa	Borki wielkie	186	50	69	19	17	—	—	—	10	—
26	Tarnów	1 kl. etatowa	Wierchosławice	230	38	69	19	17	—	—	—	10	—
27	Wadowice	4 kl. męska	Wadowice	246	96	69	19	17	—	—	—	10	—
28	dtto	1 kl. etatowa	Tarnawa	169	48	69	19	17	—	—	—	10	—
Razem . .						1.937	32	476	—	—	—	280	—

Z funduszków lokalnych pokryłoby się wydatki:										Kwota preliminowana na rok 1892/3	
na narzędzia			na warstwy			na materiały drzewny			na wzory i modele	zł.	ct.
przez	w kwocie		przez	w kwocie		przez	w kwocie				
	zł.	ct.		zł.	ct.		zł.	ct.			
—	10	—	—	—	—	—	w naturze	—	86	19	
—	20	—	—	15	—	—	"	—	61	19	
—	—	—	—	—	—	—	"	—	96	19	
—	10	—	—	—	—	—	"	—	86	19	
—	—	—	—	14	—	—	"	—	82	19	
—	5	—	—	5	—	—	"	—	86	19	
—	5	—	—	5	—	—	"	—	86	19	
—	—	—	—	—	—	—	"	—	96	19	
gminę	20	—	gminę	17	—	—	"	—	59	19	
—	10	—	—	17	—	—	"	—	69	19	
—	5	—	—	—	—	—	"	—	91	19	
—	—	—	—	—	—	—	"	—	96	19	
—	10	—	—	—	—	—	"	—	86	19	
—	—	—	—	—	—	—	"	—	96	19	
—	—	—	—	—	—	—	"	—	96	19	
—	—	—	—	15	—	—	"	—	81	19	
—	—	—	—	—	—	—	"	—	96	19	
—	—	—	—	—	—	—	"	—	96	19	
—	—	—	—	17	—	—	"	—	79	19	
—	—	—	—	—	—	—	"	—	96	19	
gminę	25	—	—	—	—	—	"	—	71	19	
—	—	—	—	—	—	—	"	—	96	19	
—	31	81	—	15	—	—	"	—	49	38	
Radę powiat.	25	—	—	—	—	—	"	—	71	19	
—	20	—	—	12	—	—	"	—	64	19	
—	—	—	—	—	—	—	"	—	96	19	
—	10	—	—	16	—	—	"	—	70	19	
—	10	—	—	8	—	—	"	—	73	19	
—	216	81	—	156	—	—	"	—	2320	51	

W Y K A Z

potrzebnych zasiłków na zakupno narzędzi S. II. i III. do nauki

„SLÖJDU“

dla szkół, które w roku 1892/3 S. I.
narzędzia już otrzymały.

Liczba porz.	Okręg szkolny	Kategoria szkoły	Miejscowość	Kwota preliminowana na r. 1892/3		U w a g a
				złr.	ct.	
1	Bóbrka . . .	1 kl. etatowa	Borynicze	27	96	
2	„ . . .	2 klasowa	Brzozdowce	27	96	
3	Bochnia . . .	2 klasowa	Lipnica murow.	27	96	
4	Bohorodeczany . .	1 kl. klasowa	Porohy	27	96	
5	Brzeżany . . .	4 kl. męska	Brzeżany	27	96	
6	Chrzanów . . .	2 klasowa	Dąbrowa	27	96	
7	„ . . .	1 klasowa	Libiąż wielki	27	96	
8	„ . . .	„	Filipowice	27	96	
9	„ . . .	2 kl. mieszana	Dąbrowa	27	96	
10	Cieszanów . . .	4 kl. etatowa	Cieszanów	27	96	
11	Czortków . . .	„	Czortków	27	96	
12	Dobromil . . .	„	Dobromil	27	96	
13	„ . . .	1 klasowa	Jawornik ruski	27	96	
14	Drohobycz . . .	2 klasowa	Stebnik	27	96	
15	Horodenka . . .	1 klasowa	Rakowiec	27	96	
16	Hnsiatyn . . .	4 klasowa	Kopyczyńce	27	96	
17	Jasło . . .	1 klasowa	Osiek	27	96	
18	Kołomyja . . .	„	Kluczów wielki	27	96	
19	Kosów . . .	4 klasowa	Kosów	27	96	
20	Kraków . . .	1 klasowa	Bronowice	27	96	
21	Krosno . . .	„	Rogi	27	96	
22	Łańcut . . .	„	Sonina	27	96	
23	Limanowa . . .	4 klasowa	Limanowa	27	96	
24	Lwów . . .	1 klasowa	Serdyca	27	96	
25	Mielec . . .	4 klasowa	Mielec	27	96	
26	Myślenice . . .	1 klasowa	Krzyszkowice	27	96	
Do przeniesienia . . .				726	96	

Liczba porz.	Okręg szkolny	Kategoria szkoły	Miejscowość	Kwota preliminowana na r. 1892/3		U w a g a
				złr.	ct.	
			Z przeniesienia . . .	726	96	
27	Myślenice . . .	1 klasowa	Łętownia	27	96	
28	Nadwórna . . .	„	Majdan średni	27	96	
29	Nisko . . .	4 klasowa	Ulanów	27	96	
30	Nowy Sącz . . .	6 klasowa	Nowy Sącz	27	96	
31	Pilzno . . .	4 klasowa	Pilzno	27	96	
32	Podhajce . . .	4 kl. męska	Podhajce	27	96	
33	Przemyślany . . .	1 klasowa	Dunajów	27	96	
34	Rohatyn . . .	2 klasowa	Bołszowce	27	96	
35	Rudki . . .	4 klasowa	Komarno	27	96	
36	„ . . .	2 klasowa	Rumno	27	96	
37	„ . . .	4 klasowa	Rudki	27	96	
38	Sambor . . .	1 klasowa	Bilinka mała	27	96	
39	Sanok . . .	2 klasowa	Komańcza	27	96	
40	Tłumacz . . .	„	Tyśmienica	27	96	
41	„ . . .	1 klasowa	Czarnołośce	27	96	
42	Trembowła . . .	5 kl. męska	Trembowła	27	96	
43	Złoczów . . .	3 klasowa	Białykamień	27	96	
44	„ . . .	1 klasowa	Bortków	27	96	
45	„ . . .	2 klasowa	Olesko	27	96	
46	„ . . .	1 klasowa	Rozwał	27	96	
47	„ . . .	„	Skniłów	27	96	
48	„ . . .	„	Sokołówka	27	96	
49	Żydaczów . . .	4 kl. mieszana	Żurawno	27	96	
50	„ . . .	2 klasowa	Rozdół	27	96	
51	„ . . .	1 klasowa	Rogóżno	27	96	
			Razem . . .	1.425	96	

Dochody.

ZESTAWIENIE

zamknięć rachunków 74 Rad szkolnych okręgowych za rok 1891.

sporządzone na podstawie zamknięć rachunkowych, nadesłanych przez c. k. Radę szkolną krajową. (LW. 41860/92).

Main table with columns: Liczba parafkowa, Nazwa c. k. Rady szkolnej okręgowej, Zapas w gotówce z początkiem r. 1891, and various income categories (I-XIV) with sub-columns for receipts and payments.

Do tego zapas w gotówce z początkiem roku 1891... Razem 2,072,451 68

WESTA WHEAT

WESTA WHEAT

16
8
24
0
9.6
9
28

Wydatki.

ZESTAWIENIE

zamknięć rachunków 74 Rad szkolnych okręgowych za rok 1891.

sporządzone na podstawie zamknięć rachunkowych, nadesłanych przez c. k. Radę szkolną krajową. (LW. 41860/92).

Main data table with columns: Nazwa, Wydatki (I-XV), Należności bierne z końcem r. 1891. Rows list 74 schools and their financial details.

Do tego zapas w gotówce z końcem r. 1891 ..

Razem ..

NIPTAWIENH

1881

Wykaz zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne
od roku 1876, po koniec roku budżetowego 1891.

Liczba porząd.	Nazwa gmin	Zaliczka pierwotnie dana		Raty w r. 1893 do spłaty przypadające		Zaległość rat po koniec roku 1891	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	Babuchów . . . . . gmina	500	--	--	--	--	--
2	Bachorzec . . . . . "	500	--	--	--	--	--
3	Balice . . . . . "	300	--	--	--	--	--
4	Balińce . . . . . "	600	--	--	--	--	--
5	Bar . . . . . "	200	--	--	--	--	--
6	Barańczyce . . . . . "	400	--	40	--	40	--
7	Bartków i Posadowa . . . . . "	200	--	20	--	--	--
8	Bartkówka . . . . . "	300	--	30	--	--	--
9	Bazanówka . . . . . "	200	--	20	--	--	--
10	Bereznica Szlachecka i rustykalna . . . . . "	300	--	30	--	30	--
11	Bernadówka . . . . . "	500	--	--	--	--	--
12	Biała . . . . . "	600	--	--	--	--	--
13	Bihale . . . . . "	500	--	50	--	50	--
14	Biskupice . . . . . "	1.000	--	--	--	--	--
15	Biskupice . . . . . "	500	--	--	--	--	--
16	Blich . . . . . "	500	--	--	--	--	--
17	Błóżew dolna . . . . . "	100	--	10	--	--	--
18	Błudniki . . . . . "	200	--	20	--	--	--
19	Bohutyn . . . . . "	300	--	--	--	--	--
20	Bolestraszyce . . . . . "	1.000	--	--	--	--	--
21	Boniszyn . . . . . "	500	--	--	--	--	--
22	Boratyn . . . . . "	300	--	30	--	30	--
23	Borszczów . . . . . "	1.500	--	--	--	--	--
24	Borek . . . . . "	100	--	--	--	--	--
25	Bartków . . . . . "	400	--	--	--	--	--
26	Bóbrka . . . . . miasto	1.000	--	--	--	50	--
27	Bóbrka . . . . . gmina	1.000	--	--	--	--	--
28	Brzezina . . . . . "	200	--	20	--	20	--
29	Brzostowa góra . . . . . "	200	--	20	--	--	--
30	Brzoza królewska . . . . . "	350	--	35	--	--	--
31	Brzoza królewska . . . . . "	200	--	20	--	--	--
32	Brzyszczyki . . . . . "	270	--	--	--	--	--
33	Buczacz . . . . . "	1.500	--	--	--	--	--
34	Bukowina . . . . . "	400	--	40	--	40	--
35	Burcze . . . . . "	200	--	20	--	20	--
36	Burczyce . . . . . "	100	--	10	--	--	--
37	Busk . . . . . "	1.000	--	--	--	100	--
38	Busowisko . . . . . "	200	--	20	--	20	--
39	Buszkowice . . . . . "	200	--	20	--	--	--
40	Capowce . . . . . "	300	--	--	--	--	--
41	Cetula . . . . . "	600	--	--	--	--	--
42	Cetula . . . . . "	200	--	20	--	--	--
43	Chłopice . . . . . "	200	--	20	--	20	--
44	Chocimierz . . . . . "	500	--	50	--	50	--
45	Chodowice . . . . . "	200	--	20	--	--	--
46	Chelewiana góra . . . . . "	400	--	40	--	--	--
47	Chorośnica . . . . . "	500	--	50	--	100	--
48	Chudyjowce . . . . . "	200	--	20	--	20	--
	Do przeniesienia	21.420	--	675	--	590	--

Liczba porządk.	Nazwa gmin	Zaliczka pierwotnie dana		Raty w r. 1893 do spłaty przypadające		Zaległość rat po koniecu roku 1891	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Z przeniesienia	21.420	—	675	—	590	—
49	Chyrów . . . . . gmina	600	—	—	—	—	—
50	Cieszacin . . . . . "	200	—	20	—	20	—
51	Cikowiec . . . . . "	400	—	40	—	—	—
52	Cmolas . . . . . "	200	—	20	—	20	—
53	Czyków . . . . . "	400	—	—	—	—	—
54	Czaple . . . . . "	200	—	20	—	—	—
55	Czarnokońce małe . . . . . "	250	—	—	—	—	—
56	Czarny Potok . . . . . "	400	—	—	—	—	—
57	Czekaj . . . . . "	150	—	—	—	—	—
58	Czernichowce . . . . . "	2.000	—	—	—	—	—
59	Czerniejów . . . . . "	500	—	—	—	—	—
60	Czerniszówka . . . . . "	100	—	10	—	—	—
61	Czerepin . . . . . "	300	—	30	—	30	—
62	Czudec . . . . . miasto	500	—	—	—	—	—
63	Czudeckie przedmieście . . . . . gmina	500	—	—	—	—	—
64	Czukiew . . . . . "	1.000	—	100	—	—	—
65	Czystopady . . . . . "	200	—	—	—	—	—
66	Czyszki powiat Brody . . . . . "	200	—	—	—	—	—
67	Czyszki powiat Lwów . . . . . "	200	—	—	—	—	—
68	Daszawa . . . . . "	500	—	50	—	50	—
69	Darachów . . . . . "	600	—	—	—	—	—
70	Dąbrowa . . . . . "	6.000	—	415	26	—	—
71	Dąbrówka polska . . . . . "	500	—	50	—	—	—
72	Derzów . . . . . "	1.000	—	—	—	—	—
73	Dębina . . . . . "	400	—	40	—	—	—
74	Dembno . . . . . "	600	—	60	—	—	—
75	Dembno . . . . . "	200	—	20	—	—	—
76	Dobromil . . . . . miasto	3.000	—	—	—	—	—
77	Dobromirka . . . . . gmina	400	—	40	—	—	—
78	Dobrotwór . . . . . "	300	—	—	—	—	—
79	Dora . . . . . "	300	—	30	—	30	—
80	Doroszów wielki . . . . . "	400	—	40	—	40	—
81	Dubie . . . . . "	300	—	30	—	30	—
82	Dubiecko . . . . . "	1.500	—	—	—	—	—
83	Dubowce z Dechową . . . . . "	400	—	40	—	—	—
84	Dudyńce . . . . . "	200	—	20	—	—	—
85	Dukla . . . . . "	800	—	—	—	—	—
86	Dukla . . . . . "	2.000	—	—	—	—	—
87	Dulcza wielka . . . . . "	800	—	—	—	—	—
88	Duńkowice . . . . . "	1.000	—	—	—	—	—
89	Dyłałówka . . . . . "	300	—	—	—	—	—
90	Dzwiniaczka . . . . . "	600	—	60	—	—	—
91	Dżurków . . . . . "	500	—	—	—	—	—
92	Falejowa z Raczkową . . . . . "	200	—	20	—	—	—
93	Faszcówka . . . . . "	500	—	50	—	—	—
94	Firlejówka . . . . . "	100	—	—	—	—	—
95	Folwarki żydaczowskie . . . . . "	820	—	—	—	—	—
96	Gaje starobrodzkie . . . . . "	600	—	—	—	—	—
97	Ganczary . . . . . "	500	—	50	—	—	—
98	Giedlarowa . . . . . "	300	—	30	—	—	—
99	Gierzyce . . . . . "	300	—	30	—	—	—
	Do przeniesienia	55.640	—	1.990	26	810	—

Liczba porząd.	Nazwa gmin	Zaliczka pierwotnie dana		Raty w r. 1893 do spłaty przypadające		Zaległość rat po koniec roku 1891	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Z przeniesienia	55.640	—	1.990	26	810	—
100	Glinik . . . . . gmina	500	—	—	—	—	—
101	Głębokie . . . . . „	200	—	20	—	—	—
102	Głuchowice ad Gaje . . . . . „	300	—	30	—	30	—
103	Gologóry . . . . . wieś	500	—	—	—	—	—
104	Gologóry . . . . . miasteczko	800	—	—	—	—	—
105	Gorajowice . . . . . gmina	130	—	—	—	—	—
106	Górki . . . . . „	200	—	20	—	—	—
107	Góra ropczycka . . . . . „	200	—	20	—	—	—
108	Grabie . . . . . „	200	—	20	—	—	—
109	Grochowce . . . . . „	500	—	50	—	50	—
110	Gródek . . . . . „	500	—	50	—	—	—
111	Grnszów wielki . . . . . „	300	—	—	—	—	—
112	Grzymałów . . . . . „	1.000	—	—	—	—	—
113	Hadykowce . . . . . „	500	—	—	—	—	—
114	Hermanowice . . . . . „	250	—	25	—	—	—
115	Hniliezki . . . . . „	600	—	60	—	—	—
116	Hnilice wielkie . . . . . „	1 500	—	150	—	—	—
117	Hodów . . . . . „	600	—	60	—	—	—
118	Hodowice . . . . . „	400	—	—	—	—	—
119	Hołowczyńce . . . . . „	150	—	15	—	20	—
120	Hołowczyńce . . . . . „	100	—	10	—	—	—
121	Hołowecko . . . . . „	300	—	30	—	30	—
122	Hostów . . . . . „	500	—	—	—	—	—
123	Hruszów i Kłonica . . . . . „	530	—	—	—	—	—
124	Hucisko oleskie . . . . . „	100	—	—	—	—	—
125	Husiatyn . . . . . „	800	—	80	—	80	—
126	Huta przedborska . . . . . „	100	—	10	—	—	—
127	Hyżne . . . . . „	400	—	—	—	—	—
128	Ławcze . . . . . „	500	—	—	—	—	—
129	Ispas . . . . . „	300	—	—	—	—	—
130	Izdebnik . . . . . „	1.000	—	—	—	100	—
131	Jamnica . . . . . „	150	—	15	—	—	—
132	Jarocin . . . . . „	300	—	30	—	—	—
133	Jaryczów stary . . . . . „	500	—	—	—	—	—
134	Jasienica . . . . . „	200	—	20	—	—	—
135	Jasień . . . . . „	1.000	—	—	—	100	—
136	Jaszczew . . . . . „	400	—	40	—	—	—
137	Jazłowiec . . . . . „	300	—	—	—	—	—
138	Jazów nowy . . . . . „	200	—	20	—	20	—
139	Jezierzanka . . . . . „	300	—	—	—	—	—
140	Jędruszkowce . . . . . „	200	—	20	—	20	—
141	Jordanów . . . . . „	1.000	—	—	—	—	—
142	Jurowce . . . . . „	200	—	20	—	20	—
143	Kalne . . . . . „	150	—	15	—	15	—
144	Kalusz . . . . . „	2.000	—	—	—	—	—
145	Kamienne . . . . . „	200	—	20	—	20	—
146	Kamienopol . . . . . „	300	—	30	—	—	—
147	Kędzierzawce . . . . . „	200	—	—	—	—	—
148	Kurlikówka z Ujazdem i Rdzawą . . . . . „	200	—	20	—	—	—
149	Klikowa . . . . . „	400	—	—	—	50	—
150	Klimiec . . . . . „	300	—	—	—	—	—
151	Klimkówka . . . . . „	400	—	—	—	—	—
	Do przeniesienia	78.500	—	2.890	26	1.365	—

Liczba porząd.	Nazwa gmin	Zaliczka pierwotnie dana		Raty w r. 1893 do spłaty przypadające		Zalegiłość rat po koniec roku 1891	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Z przeniesienia	78.500	—	2.890	26	1.365	—
152	Kłaj . . . . . gmina	300	—	30	—	30	—
153	Kłodno . . . . . "	200	—	—	—	—	—
154	Kobielnica ruska . . . . . "	550	—	110	—	—	—
155	Kobierzyn . . . . . "	250	—	—	—	—	—
156	Kobierzyn . . . . . "	400	—	40	—	—	—
157	Kobło stare . . . . . "	200	—	20	—	20	—
158	Kobyłowlaki . . . . . "	1.000	—	—	—	—	—
159	Kolbuszowa . . . . . "	700	—	70	—	—	—
160	Kolomyja . . . . . "	1.000	—	—	—	—	—
161	Komarno . . . . . "	1.000	—	—	—	—	—
162	Komarno . . . . . "	500	—	—	—	—	—
163	Konieczkowa . . . . . "	500	—	50	—	—	—
164	Kopki . . . . . "	300	—	—	—	—	—
165	Korezyn powiat Stryj . . . . . "	600	—	—	—	—	—
166	Korezyn powiat Krosno . . . . . "	500	—	—	—	—	—
167	Kornałowice . . . . . "	600	—	—	—	—	—
168	Koropiec powiat Czortków . . . . . "	400	—	—	—	—	—
169	Koropiec powiat Złoczów . . . . . "	300	—	—	—	—	—
170	Korszyłówka . . . . . "	500	—	50	—	—	—
171	Kosieniec . . . . . "	300	—	30	—	30	—
172	Kosmacz . . . . . "	350	—	—	—	—	—
173	Kostarowce . . . . . "	600	—	60	—	—	—
174	Kowalowa . . . . . "	500	—	50	—	50	—
175	Kozielniki . . . . . "	200	—	20	—	20	—
176	Kozy . . . . . "	500	—	—	—	—	—
177	Krakowiec . . . . . miasto	300	—	30	—	—	—
178	Krakowiec . . . . . gmina	400	—	—	—	—	—
179	Krasne . . . . . "	200	—	20	—	—	—
180	Krasne . . . . . "	100	—	10	—	—	—
181	Krasów . . . . . "	200	—	20	—	—	—
182	Kreców . . . . . "	200	—	20	—	20	—
183	Kropiwna i Uhorce . . . . . "	300	—	30	—	—	—
184	Krościenko . . . . . "	200	—	—	—	—	—
185	Krościenko . . . . . "	1 000	—	—	—	—	—
186	Krotoszyn . . . . . "	500	—	58	—	58	—
187	Krowniki . . . . . "	400	—	—	—	—	—
188	Królin . . . . . "	102	—	—	—	—	—
189	Krużyki . . . . . "	200	—	20	—	—	—
190	Kryłoś . . . . . "	500	—	—	—	—	—
191	Krynica . . . . . "	1.000	—	—	—	—	—
192	Krystynopol . . . . . "	600	—	—	—	—	—
193	Krzaczkowa . . . . . "	400	—	40	—	40	—
194	Krzęcin . . . . . "	500	—	—	—	—	—
195	Krzyszkowice . . . . . "	1.000	—	100	—	100	—
196	Krzywcze . . . . . "	800	—	—	—	—	—
197	Księżnice . . . . . "	200	—	20	—	20	—
198	Kulików . . . . . "	2.000	—	—	—	—	—
199	Kulparków . . . . . "	600	—	60	—	60	—
200	Kuty . . . . . "	3.000	—	—	—	—	—
201	Lachowice . . . . . "	600	—	—	—	—	—
202	Lacka Wola . . . . . "	600	—	—	—	—	—
203	Lacka Wola . . . . . "	200	—	20	—	—	—
	Do przeniesienia	106.852	—	3.868	26	1.813	—

Liczba powząd.	Nazwa gmin	Zaliczka pierwotnie dana		Raty w r. 1893 do spłaty przypadające		Zaległość rat po koniec roku 1891	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Z przeniesienia	106.852	—	3.868	26	1.813	—
204	Lacko wielkie i małe . . . . . gmina	600	—	—	—	—	—
205	Lacko . . . . . "	100	—	10	—	10	—
206	Lanckorona . . . . . "	600	—	—	—	—	—
207	Lesniowice . . . . . "	200	—	20	—	20	—
208	Leszczowate . . . . . "	600	—	60	—	—	—
209	Leszczyn . . . . . "	200	—	—	—	—	—
210	Leszniów . . . . . "	400	—	—	—	—	—
211	Leżajsk . . . . . "	5.000	—	250	—	—	—
212	Lipinki . . . . . "	300	—	—	—	—	—
213	Lipnica dolna . . . . . "	400	—	—	—	—	—
214	Lipnica murowana . . . . . "	600	—	—	—	—	—
215	Lipnica wielka . . . . . "	300	—	30	—	30	—
216	Lisko . . . . . "	800	—	—	—	—	—
217	Lisowice . . . . . "	900	—	—	—	—	—
218	Lisowice . . . . . "	300	—	—	—	—	—
219	Lubaczów . . . . . "	2.000	—	—	—	—	—
220	Lubeza . . . . . "	600	—	—	—	—	—
221	Lubiana . . . . . "	400	—	—	—	—	—
222	Lubla . . . . . "	200	—	—	—	—	—
223	Lubycza . . . . . "	150	—	—	—	—	—
224	Łañcut . . . . . miasto	2.000	—	—	—	—	—
225	Łañcut . . . . . gmina	4.000	—	—	—	—	—
226	Łęki . . . . . "	500	—	—	—	—	—
227	Łęki . . . . . "	200	—	20	—	—	—
228	Łojowa . . . . . "	150	—	15	—	—	—
229	Łopatyn . . . . . "	1.000	—	—	—	—	—
230	Łowce . . . . . "	300	—	30	—	—	—
231	Łoszniów . . . . . "	500	—	—	—	—	—
232	Łoszniów . . . . . "	500	—	—	—	—	—
233	Łuczyce . . . . . "	150	—	—	—	—	—
234	Łukowa . . . . . "	250	—	—	—	—	—
235	Magdalówka . . . . . "	600	—	60	—	60	—
236	Majdan gólogórski . . . . . "	200	—	20	—	20	—
237	Majdan górny . . . . . "	200	—	20	—	20	—
238	Majdan lipowiecki . . . . . "	300	—	30	—	—	—
239	Makowisko . . . . . "	200	—	20	—	20	—
240	Malawa . . . . . "	1.000	—	100	—	—	—
241	Monasterzec . . . . . "	400	—	40	—	—	—
242	Marcinkowice . . . . . "	200	—	20	—	—	—
243	Markowa . . . . . "	600	—	—	—	—	—
244	Markowce . . . . . "	400	—	—	—	—	—
245	Meleniów . . . . . "	300	—	—	—	—	—
246	Męcina . . . . . "	129	—	—	—	—	—
247	Męcinka . . . . . "	150	—	—	—	—	—
248	Michałkowa . . . . . "	150	—	15	—	—	—
249	Mielnica . . . . . "	300	—	30	—	30	—
250	Milatyn . . . . . "	200	—	—	—	—	—
251	Mitnlin . . . . . "	300	—	—	—	—	—
252	Młyniska . . . . . "	600	—	—	—	—	—
253	Mołotów z Demidowem . . . . . gminy	200	—	20	—	40	—
254	Mościska . . . . . gmina	2.000	—	—	—	250	—
255	Mostki . . . . . "	300	—	30	—	30	—
	Do przeniesienia	139.781	—	4.708	26	2.343	—

Liczba porządk.	Nazwa gmin	Zaliczka pierwotnie dana		Raty w r. 1893 do spłaty przypadające		Zaległość rat po koniec roku 1891	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Z przeniesienia	139.781	—	4.708	26	2 343	—
256	Mszaniec . . . . . gmina	200	—	20	—	20	—
257	Myścowa . . . . . "	250	—	—	—	—	—
258	Myślatycze . . . . . "	500	—	50	—	—	—
259	Mysłowa . . . . . "	300	—	—	—	—	—
260	Myszkowice . . . . . "	400	—	40	—	—	—
261	Nadwórna . . . . . "	400	—	—	—	—	—
262	Nadwórna . . . . . miasteczko	3.200	—	240	—	227	40
263	Nagorzany . . . . . gmina	400	—	40	—	40	—
264	Nahorce . . . . . "	400	—	—	—	—	—
265	Naluże . . . . . "	400	—	—	—	—	—
266	Narajów . . . . . "	200	—	—	—	—	—
267	Nawarya . . . . . "	200	—	20	—	20	—
268	Nawsie . . . . . "	400	—	—	—	—	—
269	Niemilów . . . . . "	800	—	—	—	—	—
270	Niepołomice . . . . . "	161	—	—	—	—	—
271	Niepołomice . . . . . "	1 000	—	—	—	—	—
272	Nieszkowice . . . . . "	300	—	30	—	—	—
273	Nisko . . . . . "	1.500	—	—	—	—	—
274	Niwra . . . . . "	500	—	—	—	—	—
275	Nowosielce . . . . . "	600	—	—	—	—	—
276	Nowoszyce . . . . . "	200	—	20	—	—	—
277	Nowy Sącz . . . . . "	400	—	—	—	—	—
278	Nowy Targ . . . . . "	1.000	—	—	—	—	—
279	Ochladów . . . . . "	100	—	—	—	—	—
280	Ochrymowce . . . . . "	800	—	—	—	—	—
281	Odrzykoń . . . . . "	600	—	—	—	—	—
282	Okniany . . . . . "	200	—	20	—	—	—
283	Okniany . . . . . "	100	—	10	—	10	—
284	Olchawa . . . . . "	200	—	20	—	—	—
285	Oleszyce . . . . . "	1.000	—	100	—	100	—
286	Oleszyce stare . . . . . "	2.000	—	—	—	100	—
287	Olchowice . . . . . "	300	—	30	—	30	—
288	Olszanica . . . . . "	500	—	—	—	—	—
289	Olszanik . . . . . "	400	—	—	—	—	—
290	Ortyniec . . . . . "	300	—	30	—	—	—
291	Osiek powiat Biała . . . . . "	500	—	—	—	—	—
292	Osiek powiat Wadowice . . . . . "	400	—	—	—	—	—
293	Osiek powiat Jasło . . . . . "	250	—	—	—	—	—
294	Osielce . . . . . "	500	—	50	—	—	—
295	Ostrów . . . . . "	600	—	60	—	—	—
296	Ostrów . . . . . "	200	—	20	—	20	—
297	Ostrowczyk polny . . . . . "	300	—	—	—	—	—
298	Oświęcim . . . . . "	500	—	—	—	—	—
299	Ożydów . . . . . "	500	—	—	—	—	—
300	Padew narodowa . . . . . "	500	—	—	—	—	—
301	Pawłokowa . . . . . "	250	—	25	—	—	—
302	Peczeniżyn . . . . . "	200	—	20	—	20	—
303	Petlikowce . . . . . "	500	—	—	—	—	—
304	Pierzchów . . . . . "	200	—	20	—	20	—
305	Pietrycze . . . . . "	200	—	20	—	—	—
306	Piłatkowce . . . . . "	100	—	10	—	—	—
307	Pisarowce . . . . . "	300	—	30	—	—	—
	Do przeniesienia .	165.992	—	5.633	26	2.950	40

Liczba porządk.	Nazwa gmin	Zaliczka pierwotnie dana		Raty w r. 1893 do spłaty przypadające		Zaległość rat po koniec roku 1891	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Z przeniesienia	165.992	—	5.633	26	2.950	40
308	Pisarzowice . . . . . gmina	500	—	—	—	—	—
309	Piskorowice . . . . . „	500	—	—	—	—	—
310	Pistyń . . . . . wieś	600	—	—	—	—	—
311	Pistyń . . . . . miasteczko	400	—	—	—	—	—
312	Plesniany . . . . . gmina	150	—	15	—	15	—
313	Pleszowice . . . . . „	200	—	20	—	20	—
314	Pniów . . . . . „	200	—	20	—	20	—
315	Pobereże pow. Żydaczów . . . . . „	600	—	—	—	—	—
316	Pobereże pow. Stanisławów . . . . . „	1.000	—	100	—	100	—
317	Pobużany . . . . . „	200	—	20	—	—	—
318	Podborce . . . . . „	500	—	50	—	50	—
319	Podhorodce . . . . . „	500	—	—	—	—	—
320	Pohorce . . . . . „	200	—	—	—	—	—
321	Podłęże . . . . . „	129	—	—	—	—	—
322	Podwysokie . . . . . „	1.000	—	—	—	—	—
323	Polanka . . . . . „	300	—	30	—	—	—
324	Pomorzany . . . . . „	300	—	30	—	30	—
325	Poraż . . . . . „	200	—	20	—	20	—
326	Porchowa . . . . . „	200	—	20	—	—	—
327	Poręba radlna . . . . . „	200	—	—	—	—	—
328	Porszna . . . . . „	300	—	—	—	—	—
329	Potok złoty . . . . . „	500	—	—	—	—	—
330	Potok . . . . . „	400	—	40	—	—	—
331	Pryczów kameralny . . . . . „	200	—	20	—	—	—
332	Przedborz . . . . . „	200	—	20	—	—	—
333	Przedmieście dynowskie . . . . . „	200	—	20	—	—	—
334	Przemysł . . . . . miasto	6.000	—	—	—	—	—
335	Przewłoczna pow. Złoczów . . . . . gmina	300	—	30	—	—	—
336	Przewłoczna pow. Brody . . . . . „	300	—	—	—	—	—
337	Przewrotne . . . . . „	800	—	—	—	—	—
338	Przybówka . . . . . „	400	—	—	—	—	—
339	Przybyszówka . . . . . „	300	—	30	—	30	—
340	Przysietnica . . . . . „	300	—	30	—	30	—
341	Przysietnica . . . . . „	200	—	20	—	—	—
342	Pstrągowa . . . . . „	500	—	50	—	—	—
343	Pustomyty . . . . . „	200	—	20	—	—	—
344	Raba . . . . . „	150	—	15	—	—	—
345	Radenice . . . . . „	300	—	30	—	30	—
346	Radłowice . . . . . „	400	—	—	—	—	—
347	Radymno . . . . . „	3.000	—	250	—	—	—
348	Radziechów . . . . . „	5.650	—	—	—	—	—
349	Rajtarowice . . . . . „	300	—	30	—	30	—
350	Rakowczyk . . . . . „	500	—	—	—	—	—
351	Rakszawa . . . . . „	200	—	20	—	20	—
352	Rosztowce . . . . . „	500	—	—	—	—	—
353	Rawa . . . . . „	500	—	—	—	—	—
354	Raźniów . . . . . „	200	—	—	—	—	—
355	Reniów . . . . . „	200	—	—	—	—	—
356	Roszniate . . . . . „	200	—	40	—	—	—
357	Rodatycze . . . . . „	500	—	—	—	40	—
358	Rohatyn . . . . . „	5.000	—	—	—	—	—
359	Rosochowacie . . . . . „	200	—	20	—	—	—
	Do przeniesienia	202.771	—	6.543	26	3.335	40

Liczba porząd.	Nazwa gmin	Zaliczka pierwotnie dana		Raty w r. 1893 do spłaty przypadające		Zaległość rat po koniec roku 1891	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Z przeniesienia	202.771	—	6.643	26	3385	40
360	Rozbureze . . . . . gmina	600	—	—	—	—	—
361	Roźniatów . . . . . "	300	—	30	—	30	—
362	Równe . . . . . "	400	—	—	—	—	—
363	Równia . . . . . "	200	—	20	—	20	—
364	Ruda . . . . . "	200	—	20	—	—	—
365	Rudki . . . . . "	1.600	—	—	—	—	—
366	Rudki . . . . . "	500	—	—	—	—	—
367	Ryzychów . . . . . "	200	—	20	—	—	—
368	Ryków . . . . . "	300	—	—	—	—	—
369	Rzepiennik strzyżewski . . . . . "	500	—	50	—	—	—
370	Rzepniów . . . . . "	100	—	—	—	—	—
371	Rzeszotary . . . . . "	1.200	—	120	—	—	—
372	Rzeszów . . . . . "	3.000	—	—	—	—	—
373	Sadzawka . . . . . "	200	—	20	—	—	—
374	Sanok . . . . . "	1.200	—	—	—	—	—
375	Sarna . . . . . "	1.000	—	—	—	—	—
376	Schönanger . . . . . "	500	—	—	—	—	—
377	Semerówka . . . . . "	200	—	20	—	20	—
378	Siary . . . . . "	500	—	—	—	—	—
379	Siedliska ad Tolszczew . . . . . "	300	—	30	—	30	—
380	Sielce . . . . . "	400	—	—	—	—	—
381	Siemakowce . . . . . "	600	—	—	—	—	—
382	Siemuszowa . . . . . "	200	—	20	—	20	—
383	Sieniawa v. Dybków i Wylewa . . . . . gminy	1.582	96	—	—	1262	96
384	Siennów . . . . . gmina	1.000	—	—	—	100	—
385	Sieprawa i Łuczanka . . . . . "	800	—	—	—	—	—
386	Sierakońce . . . . . "	300	—	30	—	—	—
387	Skala . . . . . "	500	—	—	—	—	—
388	Skala . . . . . "	2.000	—	—	—	—	—
389	Skawa . . . . . "	100	—	10	—	—	—
390	Skoryki . . . . . "	200	—	20	—	20	—
391	Skniłów pow. Lwów . . . . . "	500	—	50	—	50	—
392	Skniłów pow. Złoczów . . . . . "	200	—	30	—	30	—
393	Sławna . . . . . "	200	—	—	—	—	—
394	Słobudka koszyłowiecka . . . . . "	400	—	40	—	—	—
395	Snowicz . . . . . "	300	—	30	—	—	—
396	Sokolniki . . . . . "	700	—	—	—	—	—
397	Sokolniki . . . . . "	1.000	—	—	—	—	—
398	Sokolów . . . . . "	300	—	—	—	—	—
399	Sokolów . . . . . "	2.000	—	—	—	—	—
400	Solonka wielka . . . . . "	300	—	30	—	—	—
401	Smarzów . . . . . "	400	—	—	—	—	—
402	Spas . . . . . "	300	—	30	—	—	—
403	Staremiasto . . . . . "	500	—	—	—	—	—
404	Stary Wiśnicz . . . . . "	130	—	—	—	—	—
405	Starzawa . . . . . "	500	—	—	—	—	—
406	Stechnikowce . . . . . "	250	—	—	—	—	—
407	Stojanów . . . . . "	400	—	—	—	—	—
408	Strachocina . . . . . "	400	—	—	—	—	—
409	Stroniatyn . . . . . "	1.000	—	—	—	100	—
410	Stronibaby . . . . . "	200	—	—	—	—	—
411	Stryjówka . . . . . "	1.500	—	—	—	—	—
	Do przeniesienia	235.033	96	7.263	26	5.068	36

Liczba porząd.	Nazwa gmin	Zaliczka pierwotnie dana		Raty w r. 1893 do spłaty przypadające		Zaległość rat po koniec roku 1890	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Z przeniesienia	235.033	96	7.263	26	5.068	36
412	Strzeszyn . . . . . gmina	400	—	40	—	40	—
413	Stubienko . . . . . " "	500	—	50	—	50	—
414	Stubno . . . . . " "	600	—	—	—	—	—
415	Stulsko . . . . . " "	1.000	—	—	—	—	—
416	Stulsko . . . . . " "	800	—	—	—	—	—
417	Stupnica i Kotowania . . . . . gminy	400	—	—	—	—	—
418	Srednia . . . . . gmina	200	—	20	—	20	—
419	Srodopolec . . . . . " "	600	—	—	—	—	—
420	Sroki . . . . . " "	200	—	—	—	—	—
421	Sromowce . . . . . " "	300	—	—	—	—	—
422	Suchodół . . . . . " "	400	—	40	—	40	—
423	Suchodoły . . . . . " "	500	—	—	—	—	—
424	Suc howola . . . . . " "	400	—	—	—	—	—
425	Suszno . . . . . " "	300	—	30	—	—	—
426	Suszyca rykowa . . . . . " "	200	—	20	—	20	—
427	Sntkowice . . . . . " "	800	—	—	—	—	—
428	Swilcza . . . . . " "	600	—	—	—	—	—
429	Szczawa . . . . . " "	300	—	30	—	—	—
430	Szebnie . . . . . " "	100	—	—	—	—	—
431	Szmańkowce . . . . . " "	400	—	—	—	—	—
432	Szybalin . . . . . " "	200	—	—	—	—	—
433	Tarnobrzeg z Dzikowem . . . . . gminy	300	—	—	—	—	—
434	Tarnawa dolna i górna . . . . . " "	200	—	20	—	—	—
435	Tarnawica leśna . . . . . gmina	300	—	30	—	—	—
436	Tartaków . . . . . miasteczko	800	—	80	—	29	76
437	Temeszów . . . . . gmina	400	—	—	—	80	—
438	Terszów . . . . . " "	200	—	20	—	—	—
439	Terlo szlacheckie i rustykalne . . . . . " "	200	—	20	—	20	—
440	Trościaniec mały . . . . . " "	600	—	60	—	20	—
441	Trzciana pow. Rzeszów . . . . . " "	400	—	—	—	—	—
442	Trzciana pow. Bochnia . . . . . " "	500	—	50	—	—	—
443	Trzcianiec pow. Mościska . . . . . " "	800	—	—	—	—	—
444	Trzcianiec pow. Dobromil . . . . . " "	600	—	—	—	—	—
445	Trzeboś . . . . . " "	600	—	—	—	—	—
446	Trzebowiska . . . . . " "	200	—	20	—	—	—
447	Tudiów . . . . . " "	200	—	20	—	—	—
448	Tuligłowy p. Jarosław . . . . . " "	1.000	—	—	—	—	—
449	Tuligłowy p. Mościska . . . . . " "	174	—	—	—	—	—
450	Turka . . . . . " "	1.000	—	60	—	—	—
451	Turze pow. Jarosław . . . . . " "	200	—	—	—	13	49 $\frac{1}{2}$
452	Turze pow. Staremiasto . . . . . " "	300	—	—	—	—	—
453	Tyczyn . . . . . " "	300	—	—	—	—	—
454	Tyczyn . . . . . " "	600	—	—	—	—	—
455	Tyśmienica . . . . . " "	800	—	20	—	—	—
456	Udnów . . . . . " "	200	—	20	—	—	—
457	Uhelna . . . . . " "	400	—	—	—	—	—
458	Uhnów . . . . . " "	500	—	—	—	—	—
459	Ulanów . . . . . " "	200	—	—	—	—	—
460	Utazów . . . . . " "	400	—	—	—	—	—
461	Urlów . . . . . " "	200	—	—	—	—	—
462	Urlów z Chrabiezną . . . . . gminy	200	—	—	—	—	—
463	Urzejowice . . . . . gmina	500	—	50	—	50	—
	Do przeniesienia	257.507	96	7.963	26	5.451	61 $\frac{1}{2}$

Liczba porząd.	Nazwa gmin	Zaliczka pierwotnie dana		Raty w r. 1893 do spłaty przypadające		Zaległość rat po koniec roku 1891	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Z przeniesienia	257.507	96	7.963	26	5.451	61 $\frac{1}{2}$
464	Uście solne . . . . . gmina	322	50	—	—	—	—
465	Uście solne . . . . . "	2.000	—	—	—	—	—
466	Uścieszko . . . . . "	200	—	—	—	—	—
467	Usznia . . . . . "	500	—	—	—	—	—
468	Ustyanowa . . . . . "	200	—	20	—	20	—
469	Waniowice . . . . . "	300	—	30	—	30	—
470	Werhrata . . . . . "	400	—	—	—	—	—
471	Weryń . . . . . "	1.500	—	—	—	—	—
472	Wesołów . . . . . "	1.200	—	—	—	60	04
473	Wiązowa . . . . . "	300	—	—	—	—	—
474	Widelki . . . . . "	600	—	—	—	—	—
475	Wielkie oczy . . . . . "	2.000	—	—	—	—	—
476	Wierzblany . . . . . "	300	—	30	—	—	—
477	Wiewiórka . . . . . "	300	—	—	—	—	—
478	Winniki . . . . . "	2.000	—	—	—	300	—
479	Witków nowy . . . . . "	600	—	60	—	—	—
480	Witkowice . . . . . "	800	—	—	—	—	—
481	Witkowice . . . . . "	300	—	30	—	29	—
482	Witoszyńce . . . . . "	200	—	20	—	20	—
483	Witryłów . . . . . "	200	—	20	—	—	—
484	Włosań . . . . . "	400	—	—	—	—	—
485	Wola czarnokoniecka . . . . . "	800	—	80	—	80	—
486	Wola koblańska . . . . . "	200	—	20	—	20	—
487	Wola pławska . . . . . "	200	—	20	—	—	—
488	Wola zenkowa . . . . . "	300	—	30	—	—	—
489	Wolica derewlańska . . . . . "	200	—	20	—	20	—
490	Wolica ługowa i piaskowa . . . . . gminy	400	—	—	—	—	—
491	Wólka sokołowska . . . . . gmina	200	—	20	—	—	—
492	Wołężniów . . . . . "	1.000	—	—	—	—	—
493	Wołoskowiec . . . . . "	1.000	—	—	—	—	—
494	Wołosów . . . . . "	300	—	30	—	30	—
495	Wołoszczyzna . . . . . "	600	—	—	—	—	—
496	Wybranówka . . . . . "	400	—	—	—	—	—
497	Wysocko . . . . . "	200	—	—	—	—	—
498	Wysoka . . . . . "	150	—	15	—	—	—
499	Wysoka . . . . . "	200	—	20	—	20	—
500	Wysoka łańcucka . . . . . "	800	—	—	—	—	—
501	Wyźniany . . . . . "	200	—	20	—	20	—
502	Zagórzany . . . . . "	300	—	—	—	—	—
503	Zagorzyce . . . . . "	1.000	—	100	—	—	—
504	Zakliczyn . . . . . "	322	80	—	—	—	—
505	Zakomarze . . . . . "	400	—	—	—	—	—
506	Załęże . . . . . "	100	—	—	—	—	—
507	Załęże . . . . . "	300	—	—	—	—	—
508	Zamarstynów . . . . . "	400	—	40	—	—	—
509	Zarndce . . . . . "	200	—	20	—	—	—
510	Zarzecze . . . . . "	124	—	—	—	—	—
511	Zawidcze . . . . . "	200	—	—	—	—	—
512	Zawidowice . . . . . "	400	—	40	—	—	—
513	Zazdrość . . . . . "	500	—	—	—	—	—
514	Zboiska . . . . . "	200	—	—	—	—	—
515	Zbydniów część I. . . . . "	200	—	20	—	20	—
	Do przeniesienia	283.927	26	8.668	26	6.120	65 $\frac{1}{2}$

Liczba porząd.	Nazwa gmin	Zaliczka pierwotnie dana		Raty w r. 1893 do spłaty przypadające		Zaległość rat po koniec roku 1891	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	Z przeniesienia	283.927	26	8.668	26	6.120	65 ¹ / ₂
516	Zbyszyce i Wielkonosze . . . . . gminy	300	—	30	—	—	—
517	Zdziarzce . . . . . gmina	600	—	—	—	—	—
518	Zwór . . . . . „	200	—	20	—	20	—
519	Zabcze . . . . . „	400	—	—	—	—	—
520	Zabin . . . . . „	150	—	15	—	—	—
521	Zołynia . . . . . „	400	—	—	—	—	—
522	Żółkiew . . . . . „	1.500	—	—	—	—	—
523	Zubrza . . . . . „	1.500	—	—	—	—	—
524	Żulice . . . . . „	400	—	—	—	—	—
525	Żulice . . . . . „	400	—	—	—	—	—
526	Żurawniki . . . . . „	400	—	40	—	40	—
527	Żurawno . . . . . „	2.000	—	} 200	—	—	—
528	Żurawno . . . . . „	3.000	—		—	—	—
529	Żuzel . . . . . „	400	—	—	—	—	—
530	Żydaczów . . . . . „	2.000	—	—	—	—	—
	Razem	297.577	26	8.973	26	6.180	65 ¹ / ₂
	a po odpisaniu niezrealizowanych asygnat pod pożyczkami 56, 112, 119, 221, 223, 322, 462, 468, 486 w kwocie	2.879	—	—	—	—	—
	rozdzielono tychże zaliczek w rzeczywistej sumie	294.698	26	8.973	26	6.180	65 ¹ / ₂

Z zaległości wykazanej po koniec grudnia 1891 r. w kwocie . . . 6.180 zł. 65¹/₂ przypada na:

a) zaległe raty z lat dawniejszych	1.561	„	49 ¹ / ₂
b) „ „ z roku 1891	4.619	„	16
Suma jak wyżej	6.180	„	65 ¹ / ₂

I. a) Alegat

do preliminarza funduszu krajowego na rok 1893.

Krajowy
fundusz szkolny emerytalny.

PRELIMINARZ

na rok 1893.

Alegat do rubr. VII. poz. 53. wydatków funduszu krajowego.

Krajowy fundusz szkolny.

L i e z b a		SUMARYUSZ	Wniosek	
			Rady szk. krajowej	Wydziału krajow. zwyczajne złote austriackie
rubryki	pozycyi			
W y d a t k i.				
I.	1	Emerytury czasowe	7.700	7.700
II.	2	„ dożywotnie	126.700	126.700
III.	3	Pensye dla wdów po nauczycielach	48.900	48.900
IV.	4	Dodatki na wychowanie sierót po nauczycielach	15.900	15.900
V.	5	Odprawy i kwartały pozgonne	7.850	7.850
VI.	6	Zwroty uiszczonych wkładek	1.220	1.220
VII.	7	„ z interkalaryów	—	—
VIII.	8	Koszta zarządu.	50	50
IX.	9	Rozmaite wydatki	—	—
Suma wydatków			208.320	208.320
D o c h o d y.				
I.	1—4	Odsetki od efektów	1.461	1.461
II.	5	Datek stały z krajowego funduszu szkolnego	12.800	12.800
III.	6	Zapisy i darowizny	—	—
IV.	7	Interkalarya od opróżnionych posad	11.983	11.983
V.	8	Stale wkładki nauczycieli i nauczycielek	46.279	46.279
VI.	9	Wkładki dwuprocentowe za czas służby przedetatowej	10.472	10.472
VII.	10	Rozmaite przychody	—	—
VIII.	11	Dochód zo spieniężenia reszty efektów będących własnością funduszu obrotowego	—	—
Suma dochodów			82.995	82.995
Z porównania ze sumą wydatków			208.320	208.320
okazuje się niedobór do pokrycia z funduszu krajowego.			125.325	125.325

e m e r y t a l n y.

Wyni- kłość z roku 1891.	Kwota uchwa- lona na r. 1892	Wyjaśnienia	
6.140	6.728		
124.807	114.500		
52.631	44.900		
18.095	14.900		
10.625	7.357		
1.381	1.059		
—	—		
4	30		
1.234	—		
<u>214.917</u>	<u>189.474</u>		
		Wydatki z roku 1891 wynoszą	214.917 zł.
		Zapasy z końcem roku 1891 wynosi	5.146 „
		razem	<u>220.063 zł.</u>
		Dochody z roku 1891 wynoszą	137.174 zł.
		Zapasy z początkiem roku 1891 wynosi	3.744 „
		Niedobór do pokrycia z fund. kraj.	<u>140.918 „</u>
		zgodnie ze zamknięciem rachunku za rok 1891.	79.145 zł.
2.781	1.461		
12.800	12.800		
—	—		
14.344	11.142		
56.125	36.423		
13.206	8.408		
287	—		
1.316	—		
36.315	—		
<u>137.174</u>	<u>70.234</u>		
<u>214.917</u>	<u>189.474</u>		
<u>77.743</u>	<u>119.240</u>		

Wydatki.

Krajowy fundusz szkolny

L i c z b a		P o s z c z e g ó l n i e n i e	W n i o s e k	
rubryki	pozycyi		Rady szk. krajowej	Wydziału krajow.
			zwyczajne złote austriackie	
W y d a t k i.				
I.	1	Emerytury czasowe dla nauczycieli i nauczycielek	7.700	7.700
II.	2	Emerytury dożywotnie nauczycieli i nauczycielek	126.700	126.700
III.	3	Pensye dla wdów po nauczycielach	48 900	48.900

Wyni- kłość z roku 1891.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
6.140	6.728	<p><i>Do rubr. I.</i> Wydatek ten polega na postanowieniach art. 39 i 41 ustawy z dnia 1. stycznia 1889. (Dz. ust. kraj. Nr. 16.) i na podstawie wykazu B., znajdującego się przy akcie do LW. 41.745/92 w którym wyszczególnione są wszystkie emerytury czasowe, asygnowane do dnia układania niniejszego preliminarza. Według tego wykazu wynosi kwota dotąd na tę rubrykę asygnowana 6.791 zł. ze względu jednak, że po przedłożeniu preliminarza przybywają emerytury czasowe, jako to przybyło ponad prelim. kwotę w roku 1890 504 zł. " " 1891 546 " " " 1892 1.732 " razem 2.782 zł.</p> <p>przeto po doliczeniu do wydatku wyżej podanego z trzyletniego przecięcia wynikającą sumę . . . . . 927 zł.</p> <p>okazuje się potrzebny kredyt w kwocie . . . . . 7.718 zł.</p> <p>który prelinuje się zgodnie z wnioskiem Rady szkolnej krajowej, w okrągłej kwocie . . . . . 7.700 zł.</p>
124.807	114.500	<p><i>Do rubr. II.</i> Wydatek ten polega na postanowieniach art 39 i 41 wyżej powołanej ustawy i na podstawie wykazu C., znajdującego się przy LW. 41.745/92, w którym wyszczególnione są wszystkie emerytury dożywotnie, po dzień układania niniejszego preliminarza asygnowane. Według tego wykazu wynosi kwota dotychczas na tę rubrykę asygnowana . . . . . 115.005 zł.</p> <p>ze względu jednak, że po przedłożeniu preliminarza przybywają emerytury dożywotnie, i tak przybyło ponad prelinowaną kwotę w roku 1890 . . . . . 10.497 zł. " " 1891 . . . . . 12.720 " " " 1892 . . . . . 11.893 " razem 35.110 zł.</p> <p>przeciętnie zatem . . . . . 11.703 zł.</p> <p>ogółem . . . . . 126.708 zł.</p> <p>przeto zgodnie z wnioskiem Rady szkolnej krajowej prelinuje się w okrągłej sumie . . . . . 126.700 zł.</p>
52.631	44.900	<p><i>Do rubr. III.</i> Prelimuje się na podstawie wykazu D., znajdującego się przy LW. 41.745/92 wedle którego asygnowano dotychczas tytułem pensyj dla wdów po nauczycielach . . . . . 44.753 zł.</p> <p align="right">Do przeniesienia . . . . . 44.753 zł.</p>

Wydatki.

Krajowy fundusz szkolny

L i c z b a		P o s z c z e g ó l n i e n i e	W n i o s e k	
rubryki	pozyeyi		Rady szk. krajowej	Wydziału krajow.
			zwyczajne złote austriackie	
IV.	4	Dodatki na wychowanie sierót po nauczycielach	15.900	15.900
V.	5	Odprawy i kwartały pozgonne	7.850	7.850

Wyni- kłość z roku 1891.	Kwota uchwa- lona na r 1892.	W y j a ś n i e n i a
		Z przeniesienia 44.753 zł.
		z powodu jednak, że po przedłożeniu preliminarza przybywają pensye dla wdów, i tak przybyło ponad prelimitowaną kwotę
		w roku 1890 . . . . . 6.158 zł.
		" " 1891 . . . . . 2.833 "
		" " 1892 . . . . . 3.746 "
		razem . . . . . <u>12.737 zł.</u>
		przeciętnie . . . . . 4.246 "
		ogółem . . . . . <u>48.999 zł.</u>
		przeto zgodnie z wnioskiem Rady szkolnej krajowej prelimituje się okrągłą sumę . . . . . 48.900 zł.
18.095	14.900	<i>Do rubr. IV.</i> W alegacie E., znajdującym się przy LW. 41.745/92 wyszczególniono wszystkie dodatki na wychowanie sierót po nauczycielach, po dzień sporządzenia niniejszego preliminarza asygnowane, które wynoszą sumę 14.914 zł/
		z względu jednak, że po przedłożeniu preliminarza przybywają dodatki na wychowanie i tak przybyło ponad prelimitowaną kwotę:
		w roku 1890 . . . . . 1.103 zł.
		" " 1891 . . . . . 887 "
		" " 1892 . . . . . 1.021 "
		razem . . . . . <u>3.011 zł.</u>
		przeciętnie . . . . . 1.004 zł.
		ogółem . . . . . <u>15.918 zł.</u>
		przeto prelimituje się zgodnie z wnioskiem Rady szkolnej krajowej okrągłą sumę . . . . . 15.900 zł.
10.625	7.357	<i>Do rubr. V.</i> Prelimituje się na podstawie przeciętnych wyników z trzech lat ostatnich, jakoto :
		w roku 1889 wypłacono 6.226 zł. 25 ct.
		" " 1890 " 6.710 " 83 "
		" " 1891 " 10.624 " 72 "
		razem . . . . . <u>23.561 zł. 80 ct.</u>
		przeciętnie 7.853 zł. 66 ct.
		w zaokrągleniu, zgodnie z wnioskiem Rady szkolnej krajowej
		w sumie . . . . . <u>7.850 zł.</u>

Wydatki.

Krajowy fundusz szkolny

L i e z b a		P o s z c z e g ó l n i e n i e	W n i o s e k	
rubryki	pozycyi		Rady szk. krajowej	Wydziału krajow.
			zwyczajne	
			złote austriackie	
VI.	6	Zwroty uiszczonych wkładek nauczycieli i nauczycielek .	1.220	1.220
VII.	7	Koszta zarządu	50	50
VIII.	8	Zwroty z interkalaryów	—	—
IX.	9	Rozmaite wydatki	—	—

Wynikłość z roku 1891.	Kwota uchwalona na r. 1892.	Wyjaśnienia																									
1.381	1.059	<p><i>Do rubr. VI.</i> Preliminuje się na podstawie przeciętnych wynikłości z trzech lat ostatnich, jakoto:</p> <table border="0" style="margin-left: 40px;"> <tr> <td>w roku 1889</td> <td>wypłacono</td> <td>1.453 zł. 27 ct.</td> </tr> <tr> <td>" " 1890</td> <td>"</td> <td>825 " 14 "</td> </tr> <tr> <td>" " 1891</td> <td>"</td> <td>1.381 " 42¹/₂ "</td> </tr> <tr> <td></td> <td>razem</td> <td><u>3.659 zł. 83¹/₂ ct.</u></td> </tr> <tr> <td></td> <td>przeciętnie</td> <td><u>1.219 zł. 94 ct.</u></td> </tr> <tr> <td></td> <td>okrągło</td> <td><u>1.220 zł. — ct.</u></td> </tr> </table>	w roku 1889	wypłacono	1.453 zł. 27 ct.	" " 1890	"	825 " 14 "	" " 1891	"	1.381 " 42 ¹ / ₂ "		razem	<u>3.659 zł. 83¹/₂ ct.</u>		przeciętnie	<u>1.219 zł. 94 ct.</u>		okrągło	<u>1.220 zł. — ct.</u>							
w roku 1889	wypłacono	1.453 zł. 27 ct.																									
" " 1890	"	825 " 14 "																									
" " 1891	"	1.381 " 42 ¹ / ₂ "																									
	razem	<u>3.659 zł. 83¹/₂ ct.</u>																									
	przeciętnie	<u>1.219 zł. 94 ct.</u>																									
	okrągło	<u>1.220 zł. — ct.</u>																									
4	30	<p><i>Do rubr. VII.</i> Wydatek ten, który jest zwrotem kosztów etatowi Skarbu za druki przez c. k. Urzędy podatkowe na cele krajowego funduszu szkolnego emerytalnego corocznie spotrzebowane, oblicza się na podstawie przecięcia wynikłości z trzech lat ostatnich.</p> <table border="0" style="margin-left: 40px;"> <tr> <td>Koszta tych drnków</td> <td>wynosiły</td> <td>w roku 1889</td> <td>. . .</td> <td>22 zł. 31 ct.</td> </tr> <tr> <td></td> <td>" "</td> <td>1890</td> <td>. . .</td> <td>25 " 25 "</td> </tr> <tr> <td></td> <td>" "</td> <td>1891</td> <td>. . .</td> <td>3 " 80 "</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td>razem</td> <td>. . .</td> <td><u>51 zł. 36 ct.</u></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td>przeciętnie</td> <td>. . .</td> <td><u>17 zł. 12 ct.</u></td> </tr> </table> <p>jednakowoż z powodu znacznego pomnożenia c. k. Urzędów podatkowych, preliminuje się kwotę 50 zł.</p>	Koszta tych drnków	wynosiły	w roku 1889	. . .	22 zł. 31 ct.		" "	1890	. . .	25 " 25 "		" "	1891	. . .	3 " 80 "			razem	. . .	<u>51 zł. 36 ct.</u>			przeciętnie	. . .	<u>17 zł. 12 ct.</u>
Koszta tych drnków	wynosiły	w roku 1889	. . .	22 zł. 31 ct.																							
	" "	1890	. . .	25 " 25 "																							
	" "	1891	. . .	3 " 80 "																							
		razem	. . .	<u>51 zł. 36 ct.</u>																							
		przeciętnie	. . .	<u>17 zł. 12 ct.</u>																							
1.234	—	<p><i>Do rubr. VIII.</i> Nie się nie preliminuje, ponieważ ewentalne wydatki kompensują się z dochodami interkalarnymi.</p>																									
—	—	<p><i>Do rubr. IX.</i> Nie się nie preliminuje z powodu, że wynikłości tej rubryki są tylko przebieżne i znajdują pokrycie w rubryce „Rozmaite przychody“.</p>																									

Dochody.

Krajowy fundusz szkolny

L i c z b a		P o s z c z e g ó l n i e n i e	W n i o s e k	
rubryki	pozycyi		Rady szk. krajowej	Wydziału krajow.
			zwyczajne	złote austriackie
D o c h o d y.				
O d s e t k i o d e f e k t ó w.				
I.		a) Odsetki od efektów, będących własnością majątku zakładowego		
	1	Od 4 ¹ / ₂ % listów zastawnych Gal. Towarz. kredyt. ziemskiego imiennej wartości . . . . . 32.300 zł. — ct.	1.453	1.453
	2	Od 4% takichże listów imien. wartości . . . . . 200 „ — „	8	8
	3	Od 4% książeczki Kasy oszczęd. im. wart. . . . . 48 „ 28 „		
		Suma . . . . . 32.548 zł. 28 ct.		
		b) Odsetki od efektów, będących własnością lokowanego funduszu obrotowego		
	4	4% książeczki gal. Kasy oszczędn. im. wart. . . . . 228 zł. 37 ct.	—	—
		Suma rubryki I.	1.461	1.461

e m e r y t a l n y.

Dochody.

Wyni- kłość z roku 1891.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	Wyjaśnienia
		<p><i>Do rubr. I. poz. 1—3.</i> Preliminuje się na podstawie faktycznego stanu majątku zakładowego, który według załącznika A) wynosi 32.548 zł. 28 ct.</p> <p><i>Do poz. 4.</i> Dochodu od książeczek Kasy oszczędności, będącego własnością fund. powstałego z lokowanych nadwyżek nie preliminuje się, gdyż kapitał ten zostanie użyty na częściowe pokrycie niedoboru z roku 1890.</p>
2.781	1.461	

Dochody.

Krajowy fundusz szkolny

L i c z b a		P o s z c z e g ó l n i e n i e	W n i o s e k	
			Rady szk. krajowej	Wydziału krajow.
rubryki	pozycyi		zwyczajne	
			złote austriackie	
II.		Datek stały z krajowego funduszu szkolnego	12.800	12.800
III.		Zapisy i darowizny	—	—
IV.		Interkalarya od opróżnionych posad	11.983	11.983
V.		Stale wkładki od nauczycieli i nauczycielek	46.279	46.279
VI.		Wkładki dwuprocentowe za czas służby przedetatowej	10 472	10.472
VII.		Rozmaite przychody	—	—
VIII.		Dochód ze spieniężenia reszty efektów, będących własnością funduszu obrotowego	—	—

Wyni- kłość z roku 1891.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a												
12.800	12.800	<i>Do rubr. II.</i> Preliminuje się na podstawie art. 52. ust. b. ustawy kraj. z dnia 1. sty- cznia 1889. (N. Dz. ustaw i rozp. kraj.) jako stały datek, udzielany corocznie z krajowego funduszu szkolnego.												
—	—	<i>Do rubr. III.</i> Nie się nie preliminuje z powodu, iż nie ma żadnych.												
14.344	11.142	<table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%;"><i>Do rubr. IV.</i> W roku 1889 wpłynęło .</td> <td style="width: 50%; text-align: right;">8.758 zł. 21¹/₂ ct.</td> </tr> <tr> <td> " " 1890 " "</td> <td style="text-align: right;">12.847 " 87¹/₂ "</td> </tr> <tr> <td> " " 1891 " "</td> <td style="text-align: right;">14.343 " 66 "</td> </tr> <tr> <td> razem .</td> <td style="text-align: right;"><u>35.949 zł. 75 ct.</u></td> </tr> <tr> <td> przeciętnie</td> <td style="text-align: right;"><u>11.983 zł. 25 ct.</u></td> </tr> <tr> <td> preliminuje się okrągło</td> <td style="text-align: right;"><u>11.983 zł.</u></td> </tr> </table>	<i>Do rubr. IV.</i> W roku 1889 wpłynęło .	8.758 zł. 21 ¹ / ₂ ct.	" " 1890 " "	12.847 " 87 ¹ / ₂ "	" " 1891 " "	14.343 " 66 "	razem .	<u>35.949 zł. 75 ct.</u>	przeciętnie	<u>11.983 zł. 25 ct.</u>	preliminuje się okrągło	<u>11.983 zł.</u>
<i>Do rubr. IV.</i> W roku 1889 wpłynęło .	8.758 zł. 21 ¹ / ₂ ct.													
" " 1890 " "	12.847 " 87 ¹ / ₂ "													
" " 1891 " "	14.343 " 66 "													
razem .	<u>35.949 zł. 75 ct.</u>													
przeciętnie	<u>11.983 zł. 25 ct.</u>													
preliminuje się okrągło	<u>11.983 zł.</u>													
56.125	36.423	<table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%;"><i>Do rubr. V.</i> W roku 1889 wpłynęło .</td> <td style="width: 50%; text-align: right;">39.883 zł 05 ct.</td> </tr> <tr> <td> " " 1890 " "</td> <td style="text-align: right;">42.829 " 34¹/₂ "</td> </tr> <tr> <td> " " 1891 " "</td> <td style="text-align: right;">56.125 " 39 "</td> </tr> <tr> <td> razem .</td> <td style="text-align: right;"><u>138.837 zł. 78¹/₂ ct.</u></td> </tr> <tr> <td> przeciętnie</td> <td style="text-align: right;"><u>46.279 zł. 26 ct.</u></td> </tr> </table>	<i>Do rubr. V.</i> W roku 1889 wpłynęło .	39.883 zł 05 ct.	" " 1890 " "	42.829 " 34 ¹ / ₂ "	" " 1891 " "	56.125 " 39 "	razem .	<u>138.837 zł. 78¹/₂ ct.</u>	przeciętnie	<u>46.279 zł. 26 ct.</u>		
<i>Do rubr. V.</i> W roku 1889 wpłynęło .	39.883 zł 05 ct.													
" " 1890 " "	42.829 " 34 ¹ / ₂ "													
" " 1891 " "	56.125 " 39 "													
razem .	<u>138.837 zł. 78¹/₂ ct.</u>													
przeciętnie	<u>46.279 zł. 26 ct.</u>													
13.205	8.408	<table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%;"><i>Do rubr. VI.</i> W roku 1889 wpłynęło .</td> <td style="width: 50%; text-align: right;">9.446 zł. 06¹/₂ ct.</td> </tr> <tr> <td> " " 1890 " "</td> <td style="text-align: right;">8.764 " 54¹/₂ "</td> </tr> <tr> <td> " " 1891 " "</td> <td style="text-align: right;">13.205 " 39¹/₂ "</td> </tr> <tr> <td> razem .</td> <td style="text-align: right;"><u>31.416 zł. 00¹/₂ ct.</u></td> </tr> <tr> <td> przeciętnie</td> <td style="text-align: right;">10.472 zł.</td> </tr> </table>	<i>Do rubr. VI.</i> W roku 1889 wpłynęło .	9.446 zł. 06 ¹ / ₂ ct.	" " 1890 " "	8.764 " 54 ¹ / ₂ "	" " 1891 " "	13.205 " 39 ¹ / ₂ "	razem .	<u>31.416 zł. 00¹/₂ ct.</u>	przeciętnie	10.472 zł.		
<i>Do rubr. VI.</i> W roku 1889 wpłynęło .	9.446 zł. 06 ¹ / ₂ ct.													
" " 1890 " "	8.764 " 54 ¹ / ₂ "													
" " 1891 " "	13.205 " 39 ¹ / ₂ "													
razem .	<u>31.416 zł. 00¹/₂ ct.</u>													
przeciętnie	10.472 zł.													
1.316	—	<i>Do rubr. VII.</i> Nie się nie preliminuje z powodu, że wynikiłości tej rubryki są tylko przebieżne.												
36.315	—	<i>Do rubr. VIII.</i> Nie się nie preliminuje, gdyż kapitały będące własnością funduszu obrotowego zostały w roku 1891 wyczerpane, a pozostała reszta na książecz- kach Kasy oszczędności imiennej wartości 258 zł. 37 ct. ma służyć na czę- ściowe pokrycie niedoboru z lat dawniejszych.												

II. Alegat
do preliminarza funduszu krajowego na rok 1893.

PRELIMINARZE

(a—p)

na rok

1893:

a) Szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie	str.	1
b) Wyższej szkoły rolniczej w Dublanach	"	8
c) Szkoły parobków i dozorców gospodarskich w Dublanach	"	18
d) Folwarku w Dublanach	"	22
e) Szkoły gorzelniczej w Dublanach	"	28
f) Gorzelni w Dublanach	"	30
g) Średniej szkoły rolniczej w Czernichowie	"	32
h) Folwarku w Czernichowie	"	44
i) Niższej szkoły rolniczej w Horodence	"	54
k) " " " " Jagielnicy	"	60
l) " " " " Kobiernicach	"	66
m) Szkoły ogrodniczej w Tarnowie	"	72
n) Szkoły uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku	"	76
o) Krajowego Składu publicznego we Lwowie	"	80
p) " " " " w Krakowie	"	84

Wydatki. a) Krajowa szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyji		Złote austriackie		
Wydatki.					
I. Płace nauczycieli.					
1		Profesor fachowy, zarazem dyrektor, płaca . . . . . 2.000 zł. dodatek aktywalny . . . . . 360 „	2.360		
2		Profesor fachowy, drugi, płaca . . . . . 1.300 zł. dodatek aktywalny . . . . . 240 zł. trzy dodatki pięcioletnie . . . . . 600 „	2.140		
3		Profesor fachowy, trzeci, płaca . . . . . 1.000 zł. dodatek aktywalny . . . . . 240 „ „ pięcioletni . . . . . 137 „	1.377		
4		Dwóch nauczycieli-adjunktów do nauk podstawowych i zawo- dowych, płace po 800 zł. i dodatki aktywalne po 160 zł.	1.920		
5		Docenci (nauczyciele-pomocnicy):			
		a) języka polskiego i niemieckiego . . . . . 480 „			
		b) geografii fizycznej i politycznej . . . . . 240 „			
		c) fizyki eksperymentalnej . . . . . 300 „			
		d) chemii ogólnej . . . . . 300 „			
		e) chemii technologicznej . . . . . 300 „			
		f) geometrii wykresłej . . . . . 300 „			
		g) mechaniki zastosowanej . . . . . 250 „			
		h) ekonomii społecznej i zastosowanej do leśnictwa 200 „			
		i) ustaw ogólnych i leśnych . . . . . 200 „			
		k) encyklopedyi rolnictwa . . . . . 300 „	2.870		
		Suma rubryki I.	10.667	—	10.667
II. Koszta administracyi.					
6		Druki, inseraty, portorya i inne wydatki kancelaryjne	250		
7		Podatki	20		
8		Ubezpieczenie budynków i zbiorów	60		
9		Opał i oświetlenie	400		
10		Utrzymanie budynków	150		
11		Wewnętrzne urządzenie: a) utrzymanie . . . . . 50 b) uzupełnienie <i>nadzwyczajne</i> . . . . . —		300	
12		a) Dozorca domu i pomocnik dozorecy . . . . . 540 b) „ ogrodu na Szumanówce . . . . . —	540		
		Suma rubryki II.	1.470	300	1 770
III. Środki naukowe.					
13		Biblioteka i czytelnia	300		
14		Laboratorya:			
		a) chemii ogólnej i technologicznej . . . . . 90 zł.			
		b) botaniczno-fizyologicznej . . . . . 60 „	150		
		Do przeniesienia	12.137 450	300	12.437

Preliminarz na rok 1893. LW. 31.239/92.

Wydatki.

Wyni- kłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
2.960	2.360	
2.140	2.140	Jak na rok 1892.
1.240	1.240	Więcej o 137 zł. z powodu przypadającego od dnia 24. kwietnia 1893. dodatku pięcioletniego w rocznej kwocie 200 zł.
1.600	1.920	Jak na rok 1892.
2.445	2.870	
10.385	10.530	
261	250	
7	20	
26	60	Jak na rok 1892.
258	400	
406	150	
—	50	
—	150	Preliminuje się o 150 zł. <i>więcej</i> ze względu na konieczność zakupienia szaf na zbiory, które nie mają pomieszczenia.
540	540	Jak na rok 1892.
—	75	Wydatek ten odpada z powodu zamierzonej sprzedaży ogrodu na Szumanówce.
1.498	1.695	
	300	Jak na rok 1892.
	150	
11.883	12.225 450	

Wydatki. a) Krajowa szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycy		Złote austriackie		
III.			Z przeniesienia	12.137	300
	15	Muzea, zbiory i środki do demonstracji i ćwiczeń:	450		
		zwycz. nadzw.			
		a) do geografii fizycznej i politycznej . . . . . 10 zł — zł.			
		b) fizyki . . . . . 20 " 50 "			
		c) meteorologii i klimatologii . . . . . 20 " — "			
		d) geometrii wykresłnej i mechaniki . . . . . 50 " — "			
		e) inżynieri leśnej . . . . . 50 " 350 "			
		(350 zł. na zakupno teodolitu)			
		f) botaniki, fizyologii, geognozyi i mineralogii 60 " — "			
		g) zoologii . . . . . 20 " — "			
		h) technologii chemicznej . . . . . 50 " — "			
		i) leśnictwa w ogóle . . . . . 150 " 250 "			
		(250 zł. na narzędzia do wymiaru drzew i drzewostanów)	430	650	
	16	Wycieczki naukowe z uczniami	800		
	17	Utrzymanie ogrodu:			
		a) przy szkole . . . . . 150 zł.			
		b) na Szumanówce . . . . . — "	150		
		Suma rubryki III.	1.830	650	2.480
IV.		Splata pożyczki.			
	18	Bankowi krajowemu we Lwowie splata kapitału i odsetek	400	—	400
		Suma wydatków	14.367	950	15.317

Wynikłość z roku 1890.	Kwota uchwalona na r. 1892.	Wyjaśnienia
11.883	12.225 450	
1.056	1.050	
479	800	Preliminuje się ogółem o 30 zł. <i>więcej</i> , z powodu potrzeby zakupna teodolitu do inżynierii leśnej, oraz sprawienia narzędzi do wymiaru drzew i drzewostanów. Jak na rok 1892.
315	300	Preliminuje się <i>mniej</i> o 150 zł. z powodu jak przy pozycyi 12 b).
1.850	2.600	
521	400	Jak na rok 1892.
14.254	15.225	Wynikłość z r. 1890 podano <i>netto</i> po strąceniu udzielonych zaliczek 732 zł.

Dochody. a) Krajowa szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycy		Złote austriackie		
Dochody.					
I.	1	Zasiłek z c. k. Skarbu Państwa	6.000	—	6.000
II.	2	Oplaty od uczniów :			
		a) wpisowe od 15 nowych po 2 zł. . . . . 30 zł.			
		b) czesne od 30 ogółem po 10 zł. . . . . 300 „	330	—	330
		Suma dochodów .	6.330	—	6.330
		W porównaniu z wydatkami	—	—	15.317
		okazuje się niedobór	—	—	8.987

Wynikłość z roku 1890.	Kwota uchwalona na r. 1892.	Wyjaśnienia
5.000	6.000	Jak na rok 1892.
176	330	
5.176	6.330	Wynikłość z r. 1890. podano po strąceniu zwrotów zaliczek <i>pro praeterito</i> w kwocie 513 zł.
—	15.225	
—	8.895	Na rok 1892. uchwalono wydatki: 15.225 zł. — dochody: 6.330 zł. — niedobór: 8.895 zł.
		" " 1893. preliminarzu się " 15.317 " — " 6.330 " — " 8.987 "
		zatem na r. 1893. więcej " 0 92 zł. — " — zł. — „ większy 92 zł.

Wydatki.

b) Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy-	Nadzw-	Razem
ru-	po-		czajne	czajne	
bryki	zycy		Złote austriackie		
Wydatki.					
I. Płace profesorów i docentów.					
1		Profesor fachowy, zarazem dyrektor, płaca	2.360		
2		Pięciu profesorów fachowych, płaca po 1.440 zł., dodatki pięcioletnie dla dwóch po 600 zł., dla jednego 442 zł., dodatek osobisty dla jednego 800 zł.	9.642		
3		Pełniący obowiązki profesora administracji, płaca	1.440		
4		Jeden adjunkt, płaca 800 zł., dodatek osobisty 400 zł.	1.200		
5		Asystent a zarazem docent zoologii, płaca 600 zł., remuneracya 540 zł.	1.140		
6		Dwóch asystentów, płaca po 600 zł.	1.200		
7		Docent ekonomii	1.080		
8		„ fizyki	800		
9		„ hodowli	600		
10		„ weterynaryi	480		
11		„ leśnictwa	240		
12		„ ustaw rolnych	360		
13		„ ogrodnictwa	200		
14		„ melioracyi	240		
15		„ fizyologii zwierząt domowych	540		
16		„ historyi i literatury polskiej	600		
17		„ hodowli ryb i gospodarstwa stawowego	200		
Suma rubryki I.			22.322	—	22.322
II. Inne płace.					
18		Lekarz zakładowy	400		
19		Dr. Skalkowski Władysław, emerytowany lekarz zakładowy	200		
20		Auowa Berta, wdowa po profesorze, dożywocie	300		
21		Kahane Aleksandra, wdowa po profesorze, dożywocie	600		
22		Kapelan	300		
23		Kasyer, zarazem rachmistrz, płaca 500 zł., dodatek aktywalny 100 zł. dodatek osobisty 50 zł.	650		
24		Kasprzycka Julia, wdowa po ogrodniku, dożywocie	150		
25		Pisarz dyrekcji	540		
26		Remuneracya dla pomocnika w bibliotece	100		
Suma rubryki II.			3.240	—	3.240
III. Zastugi.					
27		Sługa szkolny oraz ubranie dla tegoż	330		
28		Dwóch stróżów, domowy i nocny	372		
29		Preparator i usługa dla uczniów w laboratoryach	1.440		
30		Pasiecznik i dozorca pola doświadczalnego	180		
31		Remuneracya dla służby (do rozporządzalności dyrekcji)	50		
Do przeniesienia			2.372 25.562	—	25.562

Wyni- kłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
2.760	2.760	Dodatki pięcioletnie dla byłego dyrektora Lubomęskiego w kwocie 400 zł. nie pre- liminują się.
13.212	8.800	Więcej o dodatek osobisty w kwocie 800 zł. dla jednego z profesorów i o trzeci do- datek pięcioletni w kwocie 42 zł. dla profesora Wawnikiewicza od 13. Paździer- nika 1893. z rocznych 200 zł. (Obacz osobne sprawozdanie).
1.000	2.000	Uzasadnienie w osobnem sprawozdaniu.
1.800	1.140	} Jak na rok 1892.
—	1.200	
—	1.080	
713	800	} Uzasadnienie w osobnem sprawozdaniu.
—	—	
480	480	} Jak na rok 1892.
240	240	
360	360	
200	200	
240	240	
—	540	
600	600	
—	200	
21.605	20.640	
399	400	} Jak na rok 1892.
200	200	
—	300	
300	600	
300	300	
600	650	} Uzasadnienie w osobnem sprawozdaniu.
—	—	
480	480	
100	100	} Jak na rok 1892.
2.379	3.030	
276	290	} Uzasadnienie w osobnem sprawozdaniu.
435	420	
1.128	1.250	
204	180	
—	—	} Jak na rok 1892.
—	—	} Uzasadnienie w osobnem sprawozdaniu.
2.043	2.140	
23.984	23.670	

Wydatki.

b) Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycy		Złote austriackie		
III.		Z przeniesienia .	25.562	—	25.562
			2.372		
	32	Mudryk Wiktorya, wdowa po dozorcey	50		
	33	Macherowa Marya, wdowa po dozorcey	50		
		Suma rubryki III. .	2.472	—	2.472
IV.		Koszta administracyjne.			
	34	Zarząd:			
		a) potrzeby kancelaryjne	100 zł.		
		b) druki i inseraty	100 „		
		c) portorya i posyłki	100 „		
		d) koszta podróży dyrekcji	200 „		
			500		
	35	Opał	1 050		
	36	Oświetlenie	300		
	37	a) Utrzymanie budynków i ogrodzeń	1 500	400	
		b) Na budowę domu dla profesorów (w zamian nie zreali- zowanych w r. 1891 obligów propinacyjnych)	—		
	38	Na restaurację kaplicy wewnątrz i na jej urządzenie	—		
	39	Utrzymanie dziedzińców i ścieżek	300		
	40	Ubezpieczenie budynków	400		
	41	Najem pomieszczeń:			
		a) dla kasyera	180 zł.		
		b) „ dwóch asystentów	192 „		
		c) „ sługi szkolnego	40 „		
			412		
	42	Płaca kominiarza	100		
	43	Sprzęty i ruchomości:			
		a) utrzymanie	120		
		b) uzupełnienie nowych	—	70	
	44	Koszta przewozu prelegentów	1.400		
	45	„ lustracyi zakładu	100		
	46	„ nabożeństwa	50		
	47	Apteka i rozmaite inne	100		
	48	Datek na urządzenie telegrafu do Dublan	—	200	
		Suma rubryki IV. .	6.332	670	7.002
V.		Potrzeby naukowe.			
	49	Eksperymenta przy wykładach:			
		a) dla profesora rolnictwa	50 zł.		
		b) „ „ hodowli zwierząt	50 „		
		c) „ „ anatomii i fizjologii	25 „		
		d) „ „ weterynaryi	25 „		
		Do przeniesienia	150 zł.	34.366	670
					35.036

Preliminarz na rok 1893.

Wydatki.

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
23.984	23.670	
2.043	2.140	
—	50	Jak na rok 1892.
—	—	Uzasadnienie w osobnym sprawozdaniu.
2.043	2.190	
372	500	
908	1.050	Jak na rok 1892.
210	300	
1.924	1.500	Wydatki zwyczajne jak na r. 1892., w nadzwyczajnych wstawiono 400 zł. na pokrycie kosztu koniecznych robót dodatkowych około nowego domu mieszkalnego.
—	5.750	Pozycya ta z r. 1892 jako nadzwyczajna odpada w niniejszym preliinarzu.
—	600	Jak pozycya poprzednia.
392	100	W miarę zwiększania się zabudowań szkolnych przybywa coraz więcej dziedzińców i ścieżek komunikacyjnych, które nietylko zakładać, ale i w porządku utrzymywać trzeba. Z tych powodów prelinuje się w tej pozycyi <i>więcej</i> o 200 zł.
305	400	Jak na rok 1892.
220	412	
85	100	Jak na rok 1892.
125	120	
279	100	Wydatek nadzwyczajny, <i>mniejszy</i> od kwoty prelinowanej na rok 1892 o 30 zł. na koszta sprawienia szaf do przechowania modeli zbiorów i pracowni roślinno-fizyologicznych.
1.490	1.400	
66	100	
50	50	Jak na rok 1892.
107	100	
—	—	Uzasadnienie w osobnym sprawozdaniu.
6.533	12.582	
32.560	38.442	

Wydatki.

b) Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy-	Nadzw-	Razem	
ru-	po-		czajne	czajne		
bryki	zyeyi		Złote austriackie			
V.	49	Z przeniesienia	150 zł.	34.366	670	35.036
		e) dla profesora botaniki	50 zł.	325		
		f) " " chemii rolniczej	50 "			
		g) " " " zwierząt	20 "			
		h) " " fizyki	40 "			
		i) " " miernictwa	15 "			
50		Zbiory i muzea, utrzymanie i uzupełnienie:				
			zwycz. nadzwycz.			
		a) zbioru rolniczego	50 zł.	— zł.		
		b) " hodowlanego	60 "	— "		
		c) " fizykalnego	150 "	205 "		
		d) " botanicznego	75 "	— "		
		e) " zoologicznego	150 "	114 "		
		f) " mechanicznego	300 "	— "		
		g) " mineralogicznego	40 "	— "		
		h) " technologicznego	60 "	— "		
		i) " okazów leśnych	10 "	— "		
		k) " " ogrodniczych	10 "	— "		
		l) " " weterynaryjnych	25 "	— "		
		m) " instrumentów mierniczych	10 "	— "		
		n) " modeli do budownictwa	50 "	— "		
		o) " okazów do geogr. fizycznej	10 "	— "		
		p) " " melioracyjnych	10 "	— "	1.010	319
51		Laboratorya:				
			zwycz. nadzwycz.			
		a) laboratorium rolnicze	225 zł.	150 zł.		
		α) na bibliotekę podręczną	60 "	— "		
		b) laboratorium chemiczne	600 "	— "		
		β) na bibliotekę podręczną	60 "	— "		
		c) laboratorium roślinno-fizyologiczne	250 "	60 "		
		γ) na bibliotekę podręczną	60 "	— "		
		d) laboratorium zootomiczne	200 "	— "		
		δ) na bibliotekę podręczną	60 "	— "	1.515	210
52		Biblioteka i czytelnia:				
			zwycz. nadzwycz.			
		a) na przykupno dzieł	500 zł.	150 zł.		
		b) " oprawę książek	50 "	— "		
		c) " czasopisma	450 "	— "	1.000	150
53		Utrzymanie pola doświadczalnego		350		
54		Wycieczki naukowe z uczniami		600		
55		Utrzymanie pasieki		30		
		Do przeniesienia		4.830	679	111
				34.366	670	35.036

Preliminarz na rok 1893.

Wydatki.

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
32.560	38.442	
201	300	Więcej o 25 zł. ze względu na konieczną potrzebę rozszerzania eksperymentów przy wykładach botaniki.
1.992	1.490	<p>W pozycyi tej preliniuje się w ogóle <i>mniej</i> o 161 zł., umniejszając dotacyę nadzwyczajną na zbiór fizykalny (lit. c), o 75 zł., a na zbiór zoologiczny (lit. e), o 86 zł.</p> <p>W wydatkach nadzwyczajnych <i>więcej</i> o 210 zł. a mianowicie: dla laboratorium rolniczego 150 zł. na koszta zakupna maszynki do oznaczania stopnia miękkości mąki żuźlowej (60 zł.), przyrządów do analizy gazometrycznej (60 zł.), i maszynki do miészania płynów przy oznaczaniach kwasu fosforowego w nawozach (30 zł.), dla laboratorium roślinno-fizyologicznego zaś 60 zł. na sprawienie wagi do tarowania przy doświadczeniach nad transpiracyą.</p>
1.585	1.515	
937	1.000	Wydatki zwyczajne jak na rok 1892, w nadzwyczajnych wstawiono 150 zł. na skompletowanie dzieła: „Botanisches Jahresbericht“, którego prenumeratę dla braku funduszków w r. 1892. przerwać musiano.
549	350	Jak na rok 1892.
580	500	Więcej o 100 zł. na rozszerzenie wycieczek naukowych, których znaczenie dla celów nauki rolnictwa jest nader ważne.
49	30	Jak na rok 1892.
5.893 32.560	5.185 38.442	

Wydatki.

b) Wyższa szkoła rolnicza w Dublinach.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy-	Nadzw-	Razem
ru-	po-		czajne	yczajne	
bryki	zycyi		Złota austriackie		
V.	56	Ogród: Z przeniesienia .	34.366 4.830	670 679	35 036
		zwyecz. nadzwyczaj.			
		a) płaca ogrodnika . . . . . 600 zł. — zł.			
		b) utrzymanie ogrodu . . . . . 450 " — "			
		c) rekonstrukcyja cieplarni i zakupno narzędzi . . . . . — " 675 "			
		d) druk katalogu . . . . . 25 " — "	1.075	675	
	57	Wynagrodzenie dla folwarku dublańskiego za straty, ponoszone wskutek zastosowania stanu inwentarza do potrzeb szkoły	1.000		
		<u>Suma rubryki V. . . . .</u>	6.905	1.354	8.259
VI.		Podatki i opłaty.			
	58	Podatek gruntowy i domowy	66		
	59	Odsetki od pożyczki hipotecznej w kapitale 24.500 zł. na budowę gorzelni	1.103		
		<u>Suma rubryki VI. . . . .</u>	1.169	—	1.169
VII.	60	Na budowę internatu (dalsza rata)	—	10.000	10.000
		<u>Suma wydatków . . . . .</u>	42.440	12.024	54.464

Preliminarz na rok 1882.

Wydatki.

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a												
32.560 5.893	38.442 5.185													
1.213	1.025	<p>W wydatkach zwyczajnych (poz. 6.) <i>więcej</i> o 50 zł. na uzupełnienie w ogrodzie kolekeji roślin pastewnych, chwastów i typowych roślin dzikich. — W pozycyi ad c) prelinuje się jako wydatek nadzwyczajny kwotę 675 zł., a to:</p> <table style="margin-left: 40px;"> <tr> <td>na postawienie nowej cieplarni zimowej</td> <td style="text-align: right;">500 zł.</td> </tr> <tr> <td>„ reperacyę cieplarni ciepłej</td> <td style="text-align: right;">30 „</td> </tr> <tr> <td>„ naprawę dołów</td> <td style="text-align: right;">20 „</td> </tr> <tr> <td>„ reperacyę inspektów</td> <td style="text-align: right;">75 „</td> </tr> <tr> <td>„ narzędzia ogrodnicze</td> <td style="text-align: right;">50 „</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">razem</td> <td style="text-align: right; border-top: 1px solid black;">675 zł.</td> </tr> </table>	na postawienie nowej cieplarni zimowej	500 zł.	„ reperacyę cieplarni ciepłej	30 „	„ naprawę dołów	20 „	„ reperacyę inspektów	75 „	„ narzędzia ogrodnicze	50 „	razem	675 zł.
na postawienie nowej cieplarni zimowej	500 zł.													
„ reperacyę cieplarni ciepłej	30 „													
„ naprawę dołów	20 „													
„ reperacyę inspektów	75 „													
„ narzędzia ogrodnicze	50 „													
razem	675 zł.													
1.000	1.000	Jak na rok 1892.												
8.106	7.210													
513	66	Jak na rok 1892.												
—	1.103	Jak na rok 1892. — Sprawa zaciągnięcia pożyczki hipotecznej w kwocie 24.500 zł. nie została jeszcze ukończoną.												
513	1.169													
—	5.000	Uzasadnienie w osobnem sprawozdaniu.												
41.179	51.821	W sumie wynikłości z r. 1890. nie mieszczą się zaliczki na płace w kwocie 70 zł. wydatki na stacyę kontroli nasion w kwocie 10 zł. 24 ct. i niepreliminowane wydatki rozmaite w kwocie 140 zł. 77 ct., razem 221 zł. 01 ct.												

Dochody.

b) Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zyty		Złote austriackie		
Dochody.					
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	7 500	—	7.500
II.	2	Subwencya z funduszu kultury krajowej	3.433	—	3.433
III.		Opłaty od uczniów.			
	3	Wpisowe od 50 uczniów po 5 zł.	250		
	4	Czesne od 50 uczniów po 100 zł.	5.000		
	5	Opłaty za ćwiczenia w laboratoryach	200		
	6	Na bibliotekę od 50 uczniów po 4 zł.	200		
	7	Na usługę	300		
		<u>Suma rubryki III.</u>	5.950	—	5.950
IV.	8	Dochód z pasieki	230	—	230
V.	9	Sprzedaż płodów z pola doświadczalnego i ogrodu	250	—	250
VI.	10	Odsetki z legatu ś. p. Karola Skibińskiego (od kapitału 2.000 zł.)	100	—	100
		<u>Suma dochodów</u>	17.463	—	17.463
		W porównaniu z wydatkami	—	—	54.464
		<u>okazuje się niedobór</u>	—	—	37.001

Preliminarz na rok 1893.

Dochody.

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
5.500	7.500	Jak na rok 1892.
3.428	3.433	Jak na rok 1892.
235 4 722 330 186 465	250 5.000 200 200 300	Jak na rok 1892.
5.938	5.950	
14	230	Jak na rok 1892.
124	250	Jak na rok 1892.
--	100	Jak na rok 1892.
15.004	17.463	W zamknięciu za rok 1890. suma dochodów większą jest o dochody rozmaite nie-preliminowane w kwocie 781 i o dotację z funduszu krajowego w kwocie 25.615 zł. 24 ¹ / ₂ ct., — razem o 26.396 złr. 24 ¹ / ₂ ct.
—	51.821	
—	34 358	Na rok 1892, uchwalono wydatki 51.821 zł., dochody 17.463 zł. niedobór 34.358 zł.
		" " 1893, preliminuje się " <u>54.464</u> " " <u>17.463</u> " " <u>37.001</u> "
		Zatem na r. 1893. większą " o <u>2.643</u> " " — " " <u>2.643</u> "

Wydatki. e) szkoła parobków i dozorców gospodarskich w Dublanach.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
Wydatki.					
I. Płace nauczycieli.					
1		a) Nauczyciel fachowy	—		
		b) Zastępstwo nauczyciela fachowego	—	1.375	
2		Dwóch nauczycieli pomocniczych, płaca 800 zł. i 500 zł., do- datek osobisty dla jednego 200 zł. i dodatek pięcioletni dla jednego 100 zł.	1.600		
3		Docent weterynaryi	150		
4		Katecheta	200		
5		Instruktor robót ręcznych	540		
		<u>Suma rubryki I. . . . .</u>	2 490	1.375	3 865
II. Koszta administracyjne.					
6		Zarząd :			
		a) remuneracya dyrektora . . . . . 400 zł.			
		b) potrzeby kancelaryjne, inseraty, druki i por- torya . . . . . 100 ..	500		
7		Opał i oświetlenie	240		
8		a) Utrzymanie budynku szkolnego i ruchomości, ubezpie- czenie i kominiarz	300	400	
9		b) Naprawa dachu	—		
		Koszta nabożeństwa obrządku gr. kat.	300		
		<u>Suma rubryki II . . . . .</u>	1 340	400	1 740
III. Utrzymanie uczniów.					
10		Stołowanie 36 uczniów po 144 zł.	5.184		
11		Odzież, pościel i pranie dla 36 uczniów po 60 zł.	2.160		
		<u>Suma rubryki III. . . . .</u>	7.344	—	7.344
		<u>Do przeniesienia . . . . .</u>	11.174	1.775	12.949

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
1 500	1.375	
1.389 150 200 540	1.600 150 200 540	} Jak na rok 1892.
3.779	3.865	
516 251	500 240	} Jak na rok 1892.
118 300	300 200 300	Wydatki zwyczajne jak na rok 1892., w nadzwyczajnych zaś wstawia się kwotę 400 zł. na rekonstrukcyę wychodków mieszczących się obecnie po za szkołą tuż koło studni, a będących w najgorszym stanie. Już w roku 1891. uznano potrzebę tej rekonstrukcyi kosztem 300 zł., gdy jednakowoż kwota ta okazała się niedostateczną i zupełnie nie została użyta, podwyższa się ją do 400 zł. i wstawia się takową w niniejszym preliminarzu. Wydatek nadzwyczajny 200 zł. odpada, jako uchwalony na rok 1892. Jak na rok 1892.
1.185	1.540	
5.002 2.180	5.184 2.160	} Jak na rok 1892.
7.182	7.344	
12.146	12 749	

Wydatki i dochody. e) Szkoła parobków i dozorców gospodarskich w Dublanach.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy-	Nadzw-	Razem
ru-	po-		czajne	czajne	
bryki	zycyj		Złote austriackie		
		Z przeniesienia .	11.174	1.775	12.949
IV.		Potrzeby naukowe.			
	12	Zaprzęgi do demonstracyi	80		
	13	Przybory do pisania i nauki uczniów	120		
	14	Przykupno zwierząt do sekcij	30		
	15	„ modeli, machiu i narzędzi	200		
		<u>Suma rubryki IV. .</u>	430	—	430
V.	16	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	40	—	40
		<u>Suma wydatków .</u>	11.644	1.775	13.419
Dochody:					
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	1.500	—	1 500
II.		Opłaty i datki.			
	2	Opłaty na utrzymanie uczniów	480		
	3	Datki Rad powiatowych, Towarzystw gospodarczych i innych	360		
		<u>Suma rubryki II. .</u>	840	—	840
III.	4	Zarobek 36 uczniów po 18 zł.	648		648
		<u>Suma dochodów .</u>	2.988	—	2.988
		W porównaniu z wydatkami .	—	—	13.419
		<u>okazuje się niedobór .</u>	—	—	10.431

Wynikłość z roku 1890.	Kwota uchwalona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
12.146	12.749	
16 102 9 214	80 120 30 200	} Jak na rok 1892.
341	430	
40	40	} Jak na rok 1892
12.527	13 219	} W sumie wynikłości z roku 1890. nie mieszczą się rozmaite wydatki w kwocie 51 zł., nie mające styczności z niniejszym preliminarzem.
1.500	1 500	} Jak na rok 1892.
102 —	480 360	} Jak na rok 1892.
102	840	
763	648	} Jak na rok 1892.
2.365	2.988	} W sumie wynikłości z roku 1890. nie mieszczą się rozmaite dochody w kwocie 184 zł., nie mające styczności z niniejszym preliminarzem, oraz dotacya z funduszu krajowego w wysokości 10.029 zł.
—	13.219	
—	10.231	} Na r. 1892. uchwalono wydatki 13 219 zł. dochody 2.988 zł. niedobór 10.231 zł.
		} " " 1893. prelininuje się " <u>13 419</u> " " <u>2.988</u> " " <u>10.431</u> "
		} Zatem na r. 1893. <i>większe</i> o <u>200 zł.</u> " <i>większy</i> " o <u>200 zł.</u>

Wydatki.

d) Folwark w Dublanach.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy-	Nadzw-	Razem
ru- bryki	po- zycy		czajne	czajne	
			Złote austriackie		
Wydatki.					
I.		Wydatki na gospodarstwo.			
	1	Płace i zasługi wraz z wynagrodzeniem administratora i częścią płacy kasyera 200 zł.	1.800		
	2	Najem robotnika	3.500		
	3	Dokupno i zmiana nasienia	300		
	4	„ nawozów dopełniających	400		
	5	„ karmy (owsa, makuchów, kielków i t. d.)	2.000		
	—	Zakupno barana cienkowiełnistego, 5—6 matek i barana rasy Colswalda	—		
	6	Zastąpienie zużytych koni i uprzęży, oraz powiększenie stanu koni	400		
	7	Utrzymanie budynków i ogrodzeń	150		
	—	Na budowę szpichlerza i remizy	—		
	8	Utrzymanie i naprawa maszyn i narzędzi, oraz kucie koni	350		
	9	Utrzymanie rowów i dróg	50		
	—	Wywóz stawarki i urządzenie stawów	—		
	10	Melioracje łąk	—	300	
	11	Drenowanie pól	—	400	
	12	Zabezpieczenie od pożaru i zarazy	300		
	13	Kuchnia folwarczna	200		
	14	Koszta kancelaryjne	25		
	15	Światło i smarowidło	50		
	16	Kultura lasu i plantacje nieużytków	50		
	17	Rogatki, posyłki i jazdy w interesach folwarku	100		
		Suma rubryki I.	9.675	700	10.375
II.	18	Cegielnia	500	—	500
III.		Podatki i opłaty			
	19	Podatek gruntowy i domowy	582		
	20	Należność od przeniesienia własności folwarku, dziewiąta rata	268		
		Suma rubryki III.	850	—	850
		Do przeniesienia	11.025	700	11.725

Preliminarz na rok 1893. LW. 42.022/1892.

Wydatki.

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
2.068	1.800	} Jak na rok 1892.
3.706	3.500	
1.218	300	
468	400	
2.221	2.000	
—	370	Wydatek ten, preliminowany na rok 1892., w niniejszym preliminarzu odpada.
100	400	} Jak na rok 1892.
265	150	
—	3.000	Wydatek nadzwyczajny 3.000 zł., preliminowany na rok 1892., w niniejszym pre- liminarzu odpada.
601	350	} Jak na rok 1892.
—	50	
300	100	Wydatek nadzwyczajny 100 zł., preliminowany na rok 1892., w niniejszym preli- minarzu odpada.
311	300	} Jak na rok 1892.
393	400	
245	300	
141	200	
6	25	
19	50	
23	50	
157	100	
12.242	13.845	
4.315	500	Jak na rok 1892.
598	582	} Jak na rok 1892.
268	268	
866	850	
17.423	15.195	

Wydatki.

d) Folwark w Dublanach.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy-	Nadzw-	Razem
ru-	po-		czajne	czajne	
bryki	zycyi		Złote austriackie		
		Z przeniesienia .	11.025	700	11.725
IV.		Splata kapitałów i odsetków dłużnych.			
	21	Bankowi krajowemu we Lwowie: umorzenie pożyczki 16.500 zł., 1-sza i 2 ga rata kapitału wraz z odsetkami	825		
	22	Renta c. k. galic. Towarzystwu gospodarczemu	1.600		
		<u>Suma rubryki IV. . . . .</u>	<u>2.425</u>	<u>—</u>	<u>2.425</u>
V.	23	Rozmaite nieprzewidziane	50	—	50
		<u>Suma wydatków . . . . .</u>	<u>13 500</u>	<u>700</u>	<u>14 200</u>

Preliminarz na rok 1893.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1890.	Kwota uchwalona na r. 1892.	Wyjaśnienia
17.423	15.195	
996	825	Preliminuje się jak na rok 1892., ponieważ sprawa konwersyi 5 ^o / _o pożyczek z gal. Towarzystwa kred. ziem. na 4 ¹ / ₂ ^o / _o pożyczkę w Banku krajowym nie została jeszcze przeprowadzoną.
1.600	1.600	Jak na rok 1892.
2.596	2.425	
158	50	Jak na rok 1892.
20 177	17.670	Sumę wynikłości z roku 1890. podano od rzeczywistej (20.960 zł.) mniejszą o 783 zł. z powodu wyłączenia ostatniej raty należności konkurencyjnej na budowę cerkwi w Malechowie, który to wydatek nie zostaje w żadnej łączności z niniejszym preliminarzem.

Dochody.

d) Folwark w Dublanach.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy-	Nadzw-	Razem
ru-	po-		czajne	czajne	
bryki	zycy		Złote austriackie		
		Dochody.			
I.		Dochody z gospodarstwa.			
	1	{ a) Ze sprzedaży ziemiopłodów . . . . . 8.300 zł.			
		{ b) Za owies i siano dostarczone szkołom . . . . . 600 „	8.900		
	2	Z wynajętych łąk	1 000		
	3	Ze sprzedaży płodów zwierzęcych:			
		a) Krowiarnia: α) mleko . . . . . 4.000 zł.			
		β) przychowek . . . . . 400 „			
		γ) braki i opasy . . . . . 600 „	5.000 zł.		
		b) Nierogacizna . . . . . 120 „			
		c) Owce . . . . . 60 „			
		d) Ryczałt od szkół rolniczych za straty, wynikające z zastosowania inwentarza do potrzeb szkół . . . . . 1.000 „	6.180		
	4	Z lasu i stawów	280		
		Suma rubryki I.	16.360	—	16.360
II.	5	Z cegielni	600	—	600
III.		Z dzierżaw.			
	—	Z obligów propinacyjnych	230		
	6	Czynsz z karczmy i dodanych gruntów	150		
	7	Z polowania	25		
		Suma rubryki III.	405	—	405
IV.	8	Rozmaite nieprzewidziane	50	—	50
		Suma dochodów	17.415	—	17.415
		W porównaniu z wydatkami	—	—	14.200
		<u>okazuje się nadwyżka dochodów . . . . .</u>	—	—	3.215

Preliminarz na rok 1893.

Dochody.

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
5.553 1.112	8.900 1.000	Jak na rok 1892.
5.329 24	6.180 280	Jak na rok 1892.
12.018	16.360	Jak na rok 1892.
1.345	600	Jak na rok 1892.
230 120 25	230 150 25	W sumie wynikłości z roku 1890. nie mieści się dotacya z funduszu krajowego w kwocie 7.223 zł. Na r. 1892. uchwalono wyd. 17.670 zł., dochody 17.415 zł., niedobór 255 zł. na r. 1893. preliminarzuje się „ <u>14.200</u> „ „ <u>17.415</u> „ nadwyż. dochodów <u>3.215</u> „ za tem na r. 1893. <i>mniejsze</i> o <u>3.470 zł.</u> , „ <u>—</u> „ <u>wynik korzystniejszy o 3.470 zł.</u> Niedobór na rok 1892.
375	405	Jak na rok 1892.
-	50	W sumie wynikłości z roku 1890. nie mieści się dotacya z funduszu krajowego w kwocie 7.223 zł.
13 738	17.415	Na r. 1892. uchwalono wyd. 17.670 zł., dochody 17.415 zł., niedobór 255 zł.
—	17.670	na r. 1893. preliminarzuje się „ <u>14.200</u> „ „ <u>17.415</u> „ nadwyż. dochodów <u>3.215</u> „
—	255	za tem na r. 1893. <i>mniejsze</i> o <u>3.470 zł.</u> , „ <u>—</u> „ <u>wynik korzystniejszy o 3.470 zł.</u> Niedobór na rok 1892.

Wydatki i dochody.

e) Szkoła gorzelnicza w Dublanach.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
Wydatki.					
I. Płace nauczycieli.					
	1	Kierownik szkoły, zarazem kierownik gorzelnii zakładowej	600		
	2	Adjunkt, jednocześnie gorzelnik w gorzelnii	1.000		
	3	Docenci:			
		a) matematyki i rysunków	150		
		b) fizyki	100		
		c) chemii	150		
		d) gorzelnictwa	450		
		e) nauki o kotłach i maszynach	150		
		f) nauki o opodatkowaniu gorzelnii	150		
		g) administracji i rachunkowości	60		
		Suma rubryki I.	2.810	—	2.810
II. Koszta administracyjne.					
	4	Druki, inseraty, portorya i t. d.	30		
	5	Koszta przewozu prelegentów	60		
		Suma rubryki II.	90	—	90
III. Potrzeby naukowe.					
	6	Szkole rolniczej za użycie laboratorium	80		
	7	Przyrządy do laboratorium w gorzelnii	50		
	8	Książki i czasopisma	60		
	9	Wycieczki profesorów z uczniami	150		
		Suma rubryki III.	340	—	340
IV.	10	Zapomogi dla uczniów	300		300
V.	11	Różne drobne	20		20
		Suma wydatków	3.560	—	3.560
Dochody.					
I.	1	Subwencja z c. k. Skarbu Państwa	1.500		1.500
II.	2	Opłaty od uczniów	300		300
		Suma dochodów	1.800	—	1.800
		W porównaniu z wydatkami	—	—	3.560
		okazuje się niedobór	—	—	1.760

Preliminarz na rok 1893. LW. 25.518/92.

Wydatki i dochody.

Wyni- kłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
1.315	2.600	Preliminuje się na wynagrodzenia docentów więcej o 210 zł. stosownie do planu nauki.
1.315	2.600	
8 82	30 60	} Jak na rok 1892.
90	90	
40 —	80 50	} Jak na rok 1892.
145 94	— —	
279	130	Pozycye 8. i 9. wstawione do prelimitarza roku 1892. a przez Wysoki Sejm skreślone, wstawia się ponownie do niniejszego prelimitarza jako niezbędnie potrzebne.
250	300	Jak na rok 1892.
2	—	Preliminuje się wedle przypuszczalnej potrzeby.
1.936	3.120	
1.000	1.500	} Jak na rok 1892.
680	300	
1.680	1.800	W sumie wynikłości z roku 1890. nie mieści się kwota dochodu 8 zł. „rozmaitych nieprzewidzianych“, oraz dotacya z funduszu krajowego 243 zł..
—	3.120	
—	1.320	Na rok 1892. uchwalono wydatki 3.120 zł., dochody 1.800 zł., niedobór 1.320 zł.
		„ „ 1893. prelimituje się „ 3.560 „ „ 1.800 „ „ 1.760 „
		Zatem na r. 1893. <i>większe</i> „ o <u>440 zł.</u> „ <u>—</u> „ <i>większy</i> o <u>440 zł.</u>

Wydatki i Dochody.

f) Gorzelnia w Dublanach.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
W y d a t k i.					
I. Zarząd i robocizna:					
	1	Maszynista	400		
	2	7 robotników po 50 ct. przez 180 dni	630		
		Suma rubryki I.	1.030		1.030
II. Koszta administracyjne.					
	3	Opał torfem (3.000 cetn.)	1.800		
	4	Światło	30		
	5	Ubezpieczenie budynku i urządzeń	100		
	6	Płaca kominiarza	10		
	7	Utrzymanie budynku, dróg i podwórza	200		
	8	Naprawa aparatów i urządzeń, oraz dokupno tychże	500		
	9	Naprawa i uzupełnienie sprzętów	40		
	10	Drożdże i smarowidło	80		
	11	Za 3.420 q. kartofli na przerób po 1 zł. 50 ct.	5.130		
	12	Jęczmień, owies i żyto 5% kartofli (171/q. po 6 zł.)	1.026		
		Suma rubryki II.	8.916	—	8.916
		Suma wydatków	9.946	—	9.946
D o c h o d y.					
I.	1	Za 360 hektolitrow spirtusu po 13 zł.	4.680	—	4.680
II.	2	Bonifikacya od 360 Hl. spirtusu po 5 zł.	1.800	—	1.800
III.	3	Za 3.600 Hl. brahy po 7 ct.	252	—	252
		Suma dochodów	6 732	—	6.732
		W porównaniu z wydatkami	—	—	9.946
		<u>okazuje się niedobór . . . . .</u>	—	—	<u>3.214</u>

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
—	—	
—	—	

Wydatki. g) Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycy		Złote austriackie		
Wydatki.					
I. Płace nauczycieli.					
1		Profesor fachowy, zarazem dyrektor, płaca 1.700 zł., dodatek aktywalny 360 zł., dodatek osobisty 500 zł.	2.560		
2		5 profesorów fachowych do nauk zawodowych: płaca dla trzech po 1.300 zł., dla dwóch po 1.100 zł., dodatki aktywne dla jednego 240 zł., dla czterech po 140 zł., dodatki pięcioletni dla trzech po 200 zł.	7.500		
3		2 profesorów fachowych do nauk zasadniczych: płaca po 1.100 zł., dodatki aktywne po 140 zł., dodatki pięcioletnie dla jednego 400 zł., dla drugiego (od 7. Listopada 1893. z rocznych 200 zł.) 30 zł., oraz dla jednego remuneracja za dodatkową pracę w laboratorium 340 zł.	3.250		
4		Profesor do nauk ogólnie kształcących	1.240		
5		Kapelan i katecheta (płaca 800 zł., wikt, opał i światło 250 zł.)	1.050		
6		Docent weterynaryi	800		
7		" leśnictwa	400		
8		" sadownictwa i warzywnictwa oraz chmielarstwa i uprawy wikki	100		
9		Instruktor do robót praktycznych	100		
10		Prefekt internatu i nauczyciel gimnastyki (płaca 800 zł., wikt, opał i światło 250 zł.)	1.050		
		Suma rubryki I.	18.050	—	18.050
II. Inne płace i zastugi.					
11		Kasyer, zarazem magazynier	800		
12		Pomoc kancelaryjna Dyrekcyi	500		
13		Służba zakładowa:			
		a) sługa szkolny (płaca 150 zł., wikt 100 zł. ubranie 50 zł.)	300 zł.		
		b) Laborant chemii i fizyki:			
		α) (płaca 150 zł., wikt 100 zł.)	250 "		
		β) najem pomieszkania dla laboranta, opał i światło do czasu rozszerzenia zakładu	—	80	—
		c) sługa przy muzeach (płaca 50 zł., wikt 100 zł.)	150 "		
		Do przeniesienia	700 zł.	1.300	—
			18.050	80	18.050

Wyni- kłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
2.560	2.560	
	7.200	
	2.920	
	1.240	
13.182	1.050	
	800	
	400	
	100	
	100	
	1.050	
15.742	17.420	Preliminuje się wedle obecnego stanu ciała nauczycielskiego.
800	800	} Jak na rok 1892.
500	500	
		Dyrekcya domaga się ustanowienia stałej posady zaprzysiężonego „sługi szkolnego“ z prawami sług krajowych do emerytury i wszelkich poborów, które do posady takiej są przywiązane. Wydział krajowy uznawszy potrzebę ustanowienia takiej posady, wstawia odnośną kwotę do niniejszego preliminarza.
		Wydatki zwyczajne jak na rok 1892. Nadto z powodu braku jakiegokolwiek umieszczenia przy obecnej ciasnocie w gmachu głównym i innych budynkach zakładu, laborant zamieszkiwać musi w jednym z najętych domów na wsi. Czynsz roczny wynosi około 50 zł, na opał i światło dodać należy przynajmniej 30 zł, czyli razem 80 zł. Kwotę tę wstawia się w wydatkach nadzwyczajnych, gdyż po rozszerzeniu gmachu, laborant znajdzie swe pomieszczenie przy nowo urządzić się mającym laboratorium.
1.300	1.300	
15.742	17.420	

Wydatki. g) Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy.	Nadzw.	Razem
ru-	po-		czajne	czajne	
bryki	zyczy		Złote austriackie		
II.		Z przeniesienia . 700 zł.	18.050	—	18.050
			1.300	80	—
		d) stróż domowy (płaca 80 zł., wikt 100 zł.) . 180 "			
		e) " nocny i podwórzowy (płaca 100 zł., wikt 100 zł.) . 200 "	1.080		
		Suma rubryki II. .	2.380	80	2.460
III.		Koszta administracyjne.			
		Zarząd:			
14		a) pomoc kancelaryjna dla Kuratoryi szkoły . 400 zł.			
		b) potrzeby kancelaryjne szkoły . 100 "			
		c) druki i inseraty . 100 "			
		d) portorya i przesyłki . 100 "			
		e) koszta podróży w interesach zakładu i przywóz środków naukowych . 450 "			
		f) koszta przywozu docenta weterynaryi . 200 "	1.350		
15		Opał	500		
16		Oświetlenie	340		
17		Utrzymanie budynków i ogrodzeń	800	1.000	
—		Na rozszerzenie budynku szkolnego	—		
18		Zabezpieczenie budynków i zbiorów	200		
19		Najem pomieszczeń dla funkcyonaryuszów szkoły	800		
20		Płaca kominiarza.	100		
21		Sprzęty i ruchomości	100	200	
22		Koszta lustracyi zakładu	200		
23		" nabożeństwa	120		
24		Lekarz (500 zł.) i apteka (100 zł.)	600		
25		Dowóz wody dla zakładu aż do czasu wybudowania gmachu internatu i wodociągów	250		
26		Utrzymanie dziedzińców	150		
27		Rozmaite nieprzewidziane	50		
		Do przeniesienia	5.560	1.200	—
			20.430	80	20.510

Preliminarz na rok 1893.

Wydatki.

Wyni- kłość z roku 1892.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
15.742	17.420	
1.300	1.300	
870	1.030	
2.170	2.330	
1.416	1.350	Jak na rok 1892.
663	400	W obec podniesionych cen węgla, wstawia się o 100 zł. więcej, aniżeli na r. 1892., ponieważ kwota poprzednio preliminowana jest niewystarczająca.
337	340	Jak na rok 1892.
1.976	1.800	Jak na rok 1892. Nadzwyczajny wydatek 1.000 zł. preliminuje się na rozszerzenie, a przede wszystkim osuszenie mieszkania dr. Nowakowskiego, w którym tenże wskutek ciasnoty i wilgoci bez przeprowadzenia odpowiednich adaptacyj stanowczo dłużej mieszkać nie może.
—	23.300	Nie preliminuje się jako wydatku wstawionego na rok 1892. na podstawie uchwały Wysokiego Sejmku z dnia 5. Kwietnia 1892
195	200	Jak na rok 1892.
836	600	Dotychczas preliminowana kwota 600 zł. niewystarczała na opłacenie czynszów wynajmowanych pomieszczeń dla nauczycieli i funkcyonaryuszów szkoły. Gdy wynikłość z tego tytułu za rok 1890. wynosiła już 836 zł., przybyła zaś potrzeba donajęcia pomieszkania dla nowozamianowanego nauczyciela p. Piotrowskiego, przeto preliminuje się w zaokrągleniu 800 zł.
52	100	Jak na rok 1892.
199	200	Zwyczajne jak na rok 1892. Nadzwyczajny wydatek 200 zł. wstawia się na sprawienie 1 szafy dla zbioru rolniczego, 1 szafy dla laboratorium chemicznego, 1 na zbiór okazów i instrumentów weterynarskich, resztę zaś na gruntowną naprawę ławek szkolnych, oraz sprawienie stołu sekcyjnego dla wykładów anatomii zwierząt.
182	200	Jak na rok 1892.
83	70	Preliminuje się więcej o 50 zł. celem uzyskania stałego funduszu na coroczne urządzenie rekolekcyj trzechedniowych, jako przygotowania do spowiedzi wielkanocnej uczniów. Tego rodzaju ćwiczenia religijne urządzone były przez dwa ostatnie lata z bardzo pomyślnym skutkiem, atoli kosztem funduszu dyspozycyjnego dyrekcji.
723	600	Jak na rok 1892.
—	250	Jak na rok 1892.
105	150	Dotychczas preliminowaną kwotę 150 zł. na utrzymanie dziedzińca i na rozmaite nieprzewidziane rozdziela się i podnosi się ją razem do wysokości 200 zł., gdyż na pierwszej pozycji ciąży obowiązek utrzymania dziedzińców przy budynkach, zamieszkałych przez profesorów.
1.094	—	
7.861	29.560	
17.912	19.750	

Wydatki. g) Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy-	Nadzw-	Razem
ru-	po-		czajne	czajne	
bryki	zyczy		Złote austriackie		
III.		Z przeniesienia .	20.430	80	20.510
	28	Na nrządzenie linii telegraficznej z Krakowa do Czernichowa	5.560	1.200	—
		Suma rubryki III. .	5.560	1.500	7.060
IV.		Utrzymanie uczniów.			
	29	Żywność (65 uczniów po 190 zł.)	12.350		
	30	Opał do kuchni	400		
	31	Służba internatu:			
		a) kredensowy uczniów (płaca 130 zł., wikt 100 zł.) 230 zł.			
		b) 3 chłopców do obsługi uczniów (płaca po 50 zł. wikt po 90 zł.) . . . . . 420 „	650		
	32	Służba kuchenna:			
		a) Gospodyni płaca 240 zł., wikt 170 zł. . 410 zł.			
		b) Kucharka „ 120 „ „ 120 „ . 240 „			
		c) Piekarz „ 100 „ „ 120 „ . 220 „			
		d) 3 dziewczki „ 90 „ „ 240 „ . 330 „	1.200		
	33	Sprzęty:			
		a) do sal sypialnych, infirmary i jadalni 100 zł. nadzw. 200 zł.			
		b) do kuchni i naczynia stołowe 80 „ „ 150 „	180	350	
	34	Odzież (65 uczniów po 50 zł.)	3.250		
	35	Pościel	150	100	
	36	Pranie bielizny i pościeli	300	200	
		Suma rubryki IV. .	18.480	650	19.130
V.		Potrzeby naukowe.			
	37	Eksperymenta przy wykładach:			
		a) dla nauczyciela rolnictwa . . . . . 20 zł.			
		b) „ „ hodowli zwierząt . . . . . 25 „			
		Do przeniesienia 45 zł.	44 470	2.230	46.700

Preliminarz na rok 1893.

Wydatki.

Wyni- kłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
17.912	19.750	
7.861	29.560	
—	—	
7.861	29.560	Do urządzenia projektowanej linii telegraficznej Kraków-Czernichów, oświadczył Wydział krajowy, Wydziałowi powiatowemu krakowskiemu gotowość przyczynienia się kwotą 300 zł. i w tym celu wstawia się obok odnośny kredyt w kolumnę wydatków nadzwyczajnych (LW. 20 809/92.)
8.036	12.350	
400	400	
641	580	Dotychczas preliminowana kwota „na usługę uczniów w ogóle“, może być już teraz przy ustaleniu liczby uczniów rozdzieloną między czterech służących, t. j. <i>pod a)</i> na kredensowego, który jako starszy i przełożony służby internatowej, otrzyma nadzór nad bielizną i naczyniem stołowym, oraz na utrzymanie 3 chłopców do czyszczenia sukien i obuwia uczniów, sprzątanania w salach sypialnych, umywalniach, w sali rekreacyjnej i korytarzach.
895	1.020	Preliminuje się o 180 zł. więcej, ponieważ niżej wykazanych cen dobrej służby się nie utrzyma, czego przyczyną trzy mile odległy Kraków, gdzie służba w ten sam sposób jest opłacaną, przy znacznie mniejszej pracy.
489	500	Zwyczajne jak na rok 1892. Nadzwyczajne 200 zł. na dalsze urządzenie infirmeryi, przedewszystkiem zaś na zakupno sześciu druczianych materaców do łóżek zamiast sienników, szafy do kredensu na naczynia i bieliznę stołową, oraz na zakupno nowych 40 stołków.
	230	Jak na rok 1892. Nadzwyczajne 150 zł. na zakupno naczyń stołowych dla uczniów i do kuchni, wedle istotnej potrzeby.
2.390	3.250	Jak na rok 1892.
311	450	Zwyczajne jak na rok 1892. Nadzwyczajne 100 zł. na zakupno 10 nowych koców w miejsce zużytych starych, oraz na wymianę około 30 prześcieradeł pod koce i na łóżka i wsypek na siano do poduszek.
241	300	Zwyczajne jak na rok 1892. Nadzwyczajne 200 zł. na sprawienie magłu korbowego do maglowania bielizny. Obecny od 18 lat w użyciu, zupełnie już zniszczony, nadto zaś znacznej wymagając obsługi, na wielkie naraża kosztą.
13 403	19.080	
39.176	68.390	

Wydatki. g) Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy-	Nadzw-	Razem
ru-	po-		czajne	czajne	
bryki	zycyi		Złote austriackie		
		Z przeniesienia . 45 zł.	44 470	2.230	46 700
V.	37	<i>c)</i> " " zotomii . . . . . 20 " <i>d)</i> " " weterynaryi . . . . . 25 " <i>e)</i> " " botaniki . . . . . 30 " <i>f)</i> " " fizyki . . . . . 20 " <i>g)</i> " " miernictwa . . . . . 25 " <i>h)</i> " " chemii ogólnej . . . . . 50 " <i>i)</i> " " mleczarstwa . . . . . 50 "	265		
	38	Zbiory i muzea: <i>a)</i> zbiór rolniczy . . . . . 100 zł. — <i>b)</i> " hodowlany . . . . . 100 " — <i>c)</i> " fizyczny . . . . . 100 " — <i>d)</i> " geograficzny . . . . . 50 " — <i>e)</i> " botaniczny . . . . . 50 " — <i>f)</i> " zoologiczny . . . . . 50 " — <i>g)</i> " zootomiczny . . . . . 50 " — <i>h)</i> " mechaniczny . . . . . 50 " — <i>i)</i> " mineralogiczny . . . . . 20 " — <i>k)</i> " technologiczny . . . . . 80 " — <i>l)</i> " okazów leśnych . . . . . 30 " — <i>m)</i> " " weterynaryjnych . . . . . 30 " 100 zł. <i>n)</i> " narzędzi rolniczych . . . . . 100 " — <i>o)</i> " przyrządów mierniczych . . . . . 50 " — <i>p)</i> " modeli do budownictwa . . . . . 50 " — <i>r)</i> " mleczarski . . . . . 50 " 200 zł.			
	39	<i>s)</i> stacya meteorologiczna . . . . . 20 " —	980	300	
		Laboratoria: <i>a)</i> chemii ogólnej i gabinet . . . . . 300 zł. <i>b)</i> " rolniczej . . . . . 100 " <i>c)</i> technologiczne . . . . . 100 " <i>d)</i> zootomiczne . . . . . 100 " <i>e)</i> roślinno-fizyologiczne . . . . . 100 "	700		
		Biblioteka i czytelnia: <i>a)</i> przykupno dzieł . . . . . 500 zł. <i>b)</i> oprawa książek . . . . . 50 " <i>c)</i> czasopisma . . . . . 300 "			
		Do przeniesienia . 850 zł.	1.945 44.470	300 2.230	46.700

Preliminarz na rok 1893.

Wydatki.

Wyni- kłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
39.176	68.390	
149	165	<p>Preliminuje się o 100 zł. więcej, ponieważ na eksperymenta z chemii ogólnej nie posiadał nauczyciel chemii żadnej dotacyi, wydatki zaś były ponoszone z dotacyi na laboratorium chemiczne z wielką dla tegoż szkodą. Pracownia mleczarska jest niezbędnie potrzebna, jeżeli nauka mleczarstwa ma czynić w Czernichowie postępy.</p> <p>Jak na rok 1892.</p> <p>Wobec utworzenia nowej posady nauczycielskiej i zamianowania p. Piotrowskiego okazuje się potrzeba urządzenia zbioru i laboratorium zootomicznego (poz. 38g.)</p> <p>Jak na rok 1892.</p> <p>Zbiór technologiczny jest bardzo ubogi i wymaga podniesienia dotacyi, w skutek czego preliminuje się o 30 zł. więcej.</p> <p>Jak na rok 1892.</p> <p>Na uzupełnienie zbiorów preparatami patologicznymi i tablicami chorób zakaźnych, preliminuje się wydatek nadzwyczajny 100 zł. Zwyczajny jak na rok 1892.</p> <p>Jak na rok 1892.</p>
1.322	850	<p>Po wprowadzeniu nauki mleczarstwa jako osobnego przedmiotu wykładów, okazuje się nieodzowną potrzeba (dla utworzenia zbioru mleczarskiego) przeznaczania przez kilka lat początkowych zwyczajnej dotacyi 50 zł., nadzwyczajnej zaś 200 zł. na zakupno odnośnych narzędzi i aparatów.</p> <p>Jak na rok 1892.</p>
740	590	<p>Podwyższenie dotacyj znajduje uzasadnienie w zwiększonej liczbie uczniów, z którymi ćwiczenia muszą być dwa lub trzy razy powtarzane.</p>
2.211 39.176	1.605 68.390	

Wydatki. g) Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy-	Nadzw-	Razem
ru-	po-		czajne	czajne	
bryki	zycyi		Złote austriackie		
V.	40	Z przeniesienia . 850 zł.	44.470	2.230	46.700
			1.945	300	
		d) zakupno podręczników dla profesora administracyi . . . . . — 75 zł.	850	75	—
41		Ogród pomologiczny i warzywny:			
		a) Ogrodnik, płaca (500 zł.) pięcioletnie (50 zł.) 550 zł.			
		b) pomocnik ogrodnika (płaca 150 zł., wikt 100 zł.) 250 "			
		c) utrzymanie i uzupełnienie ogrodów . 400 "	1.200	100	
42		Ogród botaniczny	100		
43		Utrzymanie pola doświadczalnego	150	200	
44		Wycieczki naukowe uczniów z profesorami	300		
		Suma rubryki V.	4.545	675	5.220
		Suma wydatków	49.015	2.905	51.920

Preliminarz na rok 1893.

Wydatki.

Wy- nikłość z roku 1892.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
39.176	68.390	
2.211	1.605	
735	450	W poz. 40. preliniuje się <i>ad a)</i> o 200 zł. więcej, celem znaczniejszego dokupna dzieł fachowych, ponieważ zakład oddalony od ruchu naukowego i literackiego, ograniczony jest niemal wyłącznie na bibliotekę szkolną, należyte zaś skompletowanie tejsze przy dotychczasowej dotacyi jest niemożliwym, <i>ad b)</i> jak na rok 1892., <i>ad c)</i> o 200 zł. więcej, ponieważ kwota 100 zł. zgola nie wystarcza na zaprenumerowanie nawet potrzebnych polskich wydawnictw z zakresu nauk rolniczych, nie mówiąc już o zagranicznych, bez których ciało nauczycielskie obejść się nie może — nakoniec <i>ad d)</i> preliniuje się nadzwyczajny wydatek 75 zł., ponieważ dla nauki administracyi gospodarczej wraz z zasadami ekonomii zakład nie posiada żadnych środków ułatwiających naukę, jakie posiadają inne przedmioty naukowe w odnośnych zbiorach i laboratoryach.
1.209	1.180	Preliminuje się w zwyczajnych o 20 zł. więcej, w skutek podniesienia wiktum pomocnika ogrodniczego do 100 zł., gdyż kwota 80 zł. jest niewystarczającą, wstawiony zaś wydatek nadzwyczajny 100 zł. służyć ma na sprawienie nowych okien inspektowych do cieplarni i inspektów.
138	100	Jak na rok 1892.
101	20	Szkoła czernichowska musiała odchodzić się bez tak ważnego środka naukowego, jakim jest niezaprzeczenie pole doświadczalne i demonstracyjne, założone bowiem w roku 1884. uległo zatopieniu przez Wisłę i musiało być skasowane. Obecnie, gdy przez wybudowanie szluzy i podniesienie wałów ochronnych, pola folwarczne zabezpieczone zostały przed wylewami, nieodzownie przystąpić się musi do urządzenia pola doświadczalnego. Preliminuje się tedy jednorazowy, nadzwyczajny wydatek 200 zł. na koszt urządzenia, na utrzymanie zaś tegoż zwyczajny wydatek 150 zł. Odnośny dochód z tego pola wstawiono pod poz. 6 dochodów.
300	300	Jak na rok 1892.
4.694	3 655	
43.870	72.045	

Dochody. g) Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zytyj		Złote anstryackie		
			Dochody.		
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	6.000	—	6.000
		Oplaty od uczniów.			
II.	2	Oplaty na utrzymanie od 65 uczniów po 290 zł.	18.850		
	3	Czesne od 65 uczniów po 50 zł. . . . . 3.250 zł. po potrąceniu $\frac{1}{4}$ cz. przez Wydział krajowy uwolnionych . . . . . 800 „	2.450		
		<u>Suma rubryki II. . . . .</u>	21.300	—	21.300
III.		Inne dochody.			
—		Ze sprzedaży obligów propinacyjnych		150	
4		Z gospodarstwa kuchennego i spiżarni		1.000	
5		Ze sprzedaży płodów z ogrodów		50	
6		„ „ „ z pola doświadczalnego			
		<u>Suma rubryki III. . . . .</u>	1.200	—	1.200
		<u>Suma dochodów . . . . .</u>	28.500	—	28.500
		W porównaniu z wydatkami	—	—	51.920
		<u>okazuje się niedobór . . . . .</u>	—	—	23 420

Preliminarz na rok 1893.

Dochody.

Wy- nikłość z roku 1890,	Kwota uchwa- lona na r. 1891.	W y j a ś n i e n i a
5.000	5.000	Preliminuje się 6.000 zł., t. j. w wysokości, przyznanej przez c. k. ministerium rolnictwa pod d. 29. grudnia 1891. do L. 20.718 2138 na r. 1892 (LW. 4233 1892).
13.883	18.850	Dawną pozycyę 4tą „Na usługę od 65 uczniów po 10 zł.“ z powodu fałszywie poj- mowanego przez uczniów stanowiska służby względem nich łączy się z po- zycyą 2gą i podnosi się takową do wysokości 290 zł. od każdego ucznia, co ogólnej sumy dochodu wcale nie zmienia.
1.200	3.250	Ponieważ na podstawie trzechletniego przecięcia mniej więcej 1/4 część uczniów ubogich, odznaczających się wzorowem zachowaniem, pilnością i dobrymi postępami w naukach, zostaje przez Wydział krajowy na podstawie przedsta- wienia kolegium profesorskiego od opłaty „czesnego“ uwolnioną, przeto wsta- wia się do preliminarza tylko czysty, spodziewany dochód z tego tytułu.
15.083	22.100	
—	23.300	Nie preliminuje się jako dochodu wstawionego na r. 1892. na podstawie uchwały Wys. Sejmu z d. 5. kwietnia 1892.
150	150	Jak na rok 1892.
522	1.000	Obacz wyjaśnienia przy poz. 43. wydatków.
—	—	
672	24.450	W sumie wynikłości z roku 1890. nie mieszczą się rozmaite dochody, nie odno- szące się do niniejszego preliminarza w kwocie 349 zł., tudzież dotacya z fun- duszu krajowego w wysokości 22.765 zł.
20 755	51.550	
—	72.045	
—	20.495	Na r. 1892. uchwalono wydatki 72.045 zł., dochody 51.550 zł., niedobór 20.495 zł.
—	—	„ „ 1893. preliminuje się „ 51.920 „ „ 28.500 „ „ 23.420 „
		Zatem na r. 1893. <i>mniejsze</i> o <u>20.125 zł.</u> <i>mniejsze</i> o <u>23.050 zł.</u> <i>wiekszy</i> o <u>2.925 zł.</u>

Wydatki.

h) Folwark w Czernichowie.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycy		Złote austriackie		
			Wydatki.		
I.		Wydatki na gospodarstwo.			
1		Płace i zasługi:			
		a) ekonom (płaca, wikt, mieszkanie i opał)	500 zł.		
		b) służba folwarczna (płaca i ordynarya)	1.170 „	1.670	
2		Najem robotnika:			
		a) do gospodarstwa folwarcznego	600 zł.		
		b) do chmielarni:			
		α) dodatek zawiadującemu chmielarnią	50 „	800	
		β) utrzymanie i roboty przy chmielarni	150 „		
3		Dokupno i zmiana nasienia		300	
4		„ nawozów dopełniających	—	200	
5		„ słomy i karmy	600		
6		Inwentarz użytkowy:			
		a) dokupno lub zmiana koni	150 zł.		
		b) naprawa uprzęży	70 „	220	
7		a) Utrzymanie budynków folwarcznych	100		
		b) Uzupełnienie i przeistoczenie obory	—		
		c) Budowa nowej stodoły	—	2.500	
8		Naprawa narzędzi i sprzętów	100		
9		Dokupno maszyn i narzędzi	150	500	
10		Utrzymanie rowów	100		
11		Zabezpieczenie od pożaru i gradobicia	90		
12		Koszta kancelaryjne	20		
13		Światło i smarowidło	30		
Suma rubryki I.			4.180	3.200	7.380
Do przeniesienia			4.180	3.200	7.380

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
1.474	1.670	Jak na rok 1892.
1.281	800	Jak na rok 1892.
362	250	Preliminuje się 50 zł. <i>więcej</i> jak na rok 1892., z powodu koniecznej zmiany na- sienia przy nowo wprowadzającym się płodozmianie; kwota ta w przyszłości zredukowaną zostanie do $\frac{1}{3}$ wydatków dzisiejszych.
329	250	Preliminowaną na rok 1892. kwotę 250 zł. obniżyć już można na rok następny o 50 zł., a to z powodu dokonanych już ulepszeń w gruncie na niektórych parcelach po wprowadzeniu na nich odpowiedniego płodozmianu.
825	500	Wydatek na dokupno karmy zwiększyć należy przynajmniej o 100 zł., chów bo- wiew inwentarzy rozplodowych wymaga intensywnego żywienia przez do- kupno paszy <i>więcej</i> skoncentrowanej. Wydatek ten jednak sownie się opłaca.
215	220	Jak na rok 1892., z tem, iż wydatek na naprawę upręży przeniesiono z wydatków <i>nadzwyczajnych</i> do <i>zwykłych</i> , z powodu, że naprawa upręży co roku uskutecznić się musi.
187	200	Utrzymanie budynków folwarcznych przy dzisiejszym ich stanie, po zupełnem wyrestaurowaniu, wymaga większej staranności, chcąc dostarczyć chowanemu tam inwentarzowi warunków odpowiadających higienie. Podłogi w budyn- kach tych muszą być często zmywane, a ściany przynajmniej raz do roku bielone, co pociąga za sobą wydatki przynajmniej do 100 zł.
947	2.000	Wydatek ten <i>nadzwyczajny</i> odpada jako prelimitowany na rok 1892.
—	—	Stodoła folwarku znajduje się już obecnie w stanie tak kompletnej ruiny, że dal- sze przechowywanie zboża i wykonywanie jakichkolwiek robót w tym bu- dynku jest już wprost niemożliwem; nadto młocarnia z kieratem dalszej naprawy już nie wytrzymają. Przyczyną tego jest nieodpowiednie miejsce, w którym stodoła była zbudowaną; na wybudowanie zatem nowej stodoły wstawia się kwotę 2.500 zł., która na ten cel w zupełności wystarczy przy użyciu części materiału z budynku starego.
152	100	Jak na rok 1892.
249	350	Preliminuje się wydatek <i>nadzwyczajny</i> 500 zł. na zakupno nowaj młocarni z kie- ratem dwukonnym, po wybudowaniu nowej stodoły.
50	100	} Jak na rok 1892.
73	90	
20	20	
33	30	
6.197	6.580	
6.197	6.580	

Wydatki.

h) Folwark w Czernichowie.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zyty		Złote austriackie		
			Z przeniesienia .	4.180	3.200
II.		Las i plantacya wikla.			
	14	Służba, roboty i zalesienie	680	300	
	15	Wikle i ogrodek, utrzymanie i uzupełnienie plantacyi .	400	450	
		Suma rubryki II. .	1.080	750	1.830
III.	16	Wydatki na piec wapienny	50	—	50
IV.	17	Wydatki na cegielnię	1.050	—	1.050
V.		Wydatki na przewóz.			
	18	Naprawa dwóch łodzi ratunkowych	30		
	19	Zakupno żelaznej liny	—	150	
		Suma rubryki V. .	30	150	180
VI.	20	Utrzymanie brzegów Wisły	170	—	
	20a	Na zasypianie bagnisk w pobliżu zakładu	—	150	
		Suma rubryki VI. .	170	150	320
		Do przeniesienia .	6.560	4.250	10.810

Preliminarz na rok 1893.

Wydatki.

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
6.197	6 580	
1.113	980	Jak na rok 1892. <i>Nadzwyczajny</i> wydatek 300 zł. preliniuje się na zbudowanie chałupy dla dwóch gajowych, co w obec ciągłych kradzieży jest rzeczą wprost niezbędną.
941	850	Jak na rok 1892. <i>Nadzwyczajny</i> wydatek 450 zł. wstawia się wyjątkowo na uporządkowanie gruntów wzdłuż nowo usypanych wałów nad Wisłą, skąd wykarczowano wiklinę starą i przerosłą, a ziemię do budowy tychże wałów wybrano. Obecnie zachodzi tam konieczna potrzeba jak najrychlejszego rozplantowania ziemi i nowego założenia kultur.
2.054	1.830	
50	200	Wydatek <i>nadzwyczajny</i> 150 zł, uchwalony na rok 1892. odpada.
50	1.050	Z powodu zamierzonej budowy gmachu internatu, pozostawia się w wydatkach <i>zwyczajnych</i> kwotę 1.000 zł. na dalsze wypalanie cegły, 50 zł. zaś na naprawę i utrzymanie szop do suszenia cegły i dachu nad piecem cegielnianym.
30	30	Jak na rok 1892.
—	—	Z dawnego przewozu na Dunajcu w powiecie sądeckim nadarzyła się sposobność zakupienia prawie za bezcen liny drucianej; na zakupno tej liny zatem, która ułatwi znacznie komunikację między Brzezińcą a Czernichowem, wstawia się <i>nadzwyczajny</i> wydatek 150 zł.
30	30	
180	170	Jak na rok 1892., ponieważ kredyt ten pozostawić tak długo należy, dopóki koryto Wisły pod Czernichowem uregulowaniem nie zostanie.
—	—	Wskutek przeprowadzenia nowego przekopu dla młynówki na gruntach za budynkami folwarku, oraz po zbudowaniu szluzu dla tejże młynówki przy Wiśle, powstały na znacznym (blisko bowiem 3 hektary wynoszącym) obszarze nieużytki i moczary, zatruwające w lesie powietrze w pobliżu zakładu. Nieużytki te i moczary dałyby się tanim kosztem zamienić na dobrą 3 kośną łąkę, po poprzednim splantowaniu dołów, zasypaniu moczarów i odprowadzeniu wód z bagnisk, a urządzeniu spadku ku młynówce w nowym przekopie. Podobnie też należałoby i to w jak najkrótszym czasie zasypać od południowej strony moczary, tuż pod samym gmachem szkolnym, który niewątpliwie jest główną przyczyną wszelkich słabości malarycznych. Kwota 150 zł. jest niewystarczającą na przeprowadzenie tych melioracyj, które co najmniej 500 zł. pochłonąć muszą, lecz nie chcąc przeciążać na raz wydatkami funduszu krajowego, wstawia się wydatek w tej wysokości, jako pierwszą ratę na dokonanie zwyż wykazanych robót.
180	170	
8.561	9.860	

Wydatki.

h) Folwark w Czernichowie

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zyczy		Złote austriackie		
			Z przeniesienia .	6 560	4.250
VII.		Podatki i opłaty.			
	21	Podatek gruntowy i domowy	275		
	22	„ dochodowy z promu	32		
	23	„ „ i zarobkowy od palenia wapna	86		
	24	„ „ „ „ wyrobu cegły	12		
	25	Opłata na utrzymanie dróg powiatowych, gminnych i własnych	75	50	
	26	Opłata konkurencyjna na szkołę ludową i kościół	50	50	
		Suma rubryki VII. .	530	100	630
VIII.	27	Splata kapitałów i odsetek dłużnych od sumy 12.000 zł.	600	—	600
IX.	28	Fundusz dyspozycyjny dla Dyrektora	200	—	200
X.	29	Różne nieprzewidziane	50	—	50
		Suma wydatków .	7.940	4 350	12.290

Preliminarz na rok 1893.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1890.	Kwota uchwalona na r. 1892.	Wyjaśnienia
8.561	9.860	
274	275	
6	32	} Jak na rok 1892.
52	86	
20	11	
64	125	
90	125	
506	654	} Zwyczajne jak na rok 1892., w nadzwyczajnych prelinuje się 50 zł. z powodu domagania się miejscowego komitetu kościelnego wstawienia tej kwoty, zwłaszcza, że Zakład nie mając swej własnej kaplicy w gmachu szkolnym, zmuszony jest korzystać z miejscowego kościoła.
—	600	
250	200	
266	50	} Jak na rok 1892.
9 583	11.364	
		} Ogólną sumę wynikłości z roku 1890., która rzeczywiście wynosiła 10.466 zł., wykazano mniejszą o 883 zł. po wyłączeniu pozycji nie odnoszących się do niniejszego preliminarza.

Dochody.

h) Folwark w Czernichowie.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy-	Nadzw-	Razem	
ru-	po-		czajne	czajne		
bryki	zycy		Złote austryackie			
		Dochody.				
		Z gospodarstwa.				
I.	1	Ze sprzedaży płodów rolnych i chmielarni	1.000			
	2	Ze sprzedaży płodów zwierzęcych:				
		a) krowiarnia . . . . . 1.000 zł.				
		b) nierogacizna . . . . . 1.500 „				
		c) owczarnia . . . . . 100 „	2.600			
	3	Z wynajętych ról i pastwisk	500			
	4	Czynsz z kuźni	40			
	5	Za wynajęte konie	500			
	6	Za nawóz stajenny do ogrodów	120			
		Suma rubryki I.	4.760	—	4.760	
		Z lasu i wikła.				
II.	7	Ze sprzedaży drzewa opałowego i budulcowego	1.200			
	8	Z wikła i trawy wśród wikła	2.100			
		Suma rubryki II.	3.300	—	3.300	
III.	9	Z rybołówstwa	60	—	60	
IV.	10	Z pieca opałowego	550	—	550	
V.	11	Z cegielni	4.000	—	4.000	
		Do przeniesienia	12.670	—	12.670	

Preliminarz na rok 1893.

Dochody.

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
720	1.200	<p>Obecne płodozmiany skierowane są przeważnie na produkcję roślin pastewnych w skutek czego ze sprzedaży ziemiopłodów surowych, małego tylko można spodziewać się dochodu. Zwiększy się on atoli z czasem znacznie w rubryce inwentarzy, jak niemniej wpłynie i na zmniejszenie wydatku na zakupno słomy i karmy.</p> <p>Wobec zamierzonej zmiany obory preliminuje się w zaokrągleniu 1.000 zł., niepodobna bowiem oznaczyć z góry dochodu z krowiarni, która w ciągu roku 1893. pod względem ilości ciąglej ulegać będzie zmianie. Dochód ten do- kładnie będzie mógł być oznaczonym dopiero wtedy, gdy zamierzona zmiana doprowadzi oborę do stanu 18 krów dojnych, rasy Simmenthal, 4—6 jałow- nika, 1 buhaja i kilku cieląt.</p> <p>Nierogaczna w stanie już obecnym może dać na pewno preliminowaną sumę do- chodu (<i>więcej</i> o 700 zł. aniżeli uchwalono na rok 1892.) Nie ulega wątpliwości że dałaby i więcej, gdyby brak miejsca w chlewach nie stał temu na prze- szkodzie. Pożądanem byłoby zatem, ażeby rozszerzenie chlewów mogło na- stąpić jak najwcześniej, gdyż jest to gałęź, która najwięcej się na tym fol- warku opłaca.</p>
1.148 339	2.900 340	<p>Dochód z owczarni preliminuje się jak na rok 1892.</p> <p>Na mocy nowo zawartej umowy z dzierżawcą łąk w Kłokoczynie (których dla znacznej odległości folwark sam eksploatować nie może), podniesiono czynsz do 500 zł. rocznie.</p>
40 433 60	40 500 60	<p>Jak na rok 1892.</p>
2.740	5.040	
463 1.560	1.120 2.070	<p>Dochód tej pozycji podnosi się o 80 zł. wedle przypuszczalnego wyniku. Preliminuje się <i>więcej</i> o 30 zł. ponieważ dochód z trawy wśród wikła podnieść można do 100 zł. rocznie.</p>
2.023	3.190	
100	100	<p>Preliminuje się o 40 zł. <i>mniej</i>, ponieważ wartość tej gałęzi suchego dochodu na Wiśle i jej zalewach zmalała prawie do połowy dawnej swej wartości.</p>
850	850	<p>Na mocy nowo zawartej umowy.</p>
—	3.000	<p>Preliminuje się o 1.000 zł. <i>więcej</i> z uwagą, iż po przyjsciu do skutku zamierzonej budowy gmachu nowego internatu, dochód z cegielni może być jeszcze większy.</p>
5.713	12.180	

Dochody.

h) Folwark w Czernichowie.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
			Z przeniesienia .	12.670	—
VI.	12	Z dzierżaw:			
		a) z bud jarmarcznych . . . . . 50 zł.			
		b) z promu na Wiśle . . . . . 100 „			
		c) z budynków propinacyjnych . . . . . 150 „	300	—	300
VII.		Odsetki od kapitałów.			
	13	Z obligów propinacyjnych (4% od kapitału 23 300 zł.) .	932	—	932
VIII.		Ładowe i olborne.			
	14	Z ładowego	30		
	15	Olborne za łamanie kamienia	100		
		<u>Suma rubryki VIII. .</u>	130	—	130
IX.	16	Rozmaite nieprzewidziane	50	—	50
		<u>Suma dochodów .</u>	14.082	—	14 082
		W porównaniu z wydatkami .	—	—	12.290
		<u>okazuje się nadwyżka dochodów .</u>	—	—	1.792

Preliminarz na rok 1893.

Dochody.

Wyni- kłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
5.713	12.180	
262	200	<p>Jak na rok 1892. Preliminuje się 100 zł. dochodu, bowiem tego można się spodziewać, gdy prom zostanie urządzony na linie. Z budynków propinacyjnych jak na rok 1892.</p>
932	932	<p>Jak na rok 1892.</p>
21 27	30 100	<p>Jak na rok 1892. Jak na rok 1892. Wrazie przyjscia do skutku od lat wielu obiecwanego przez o. k. Rząd wyregulowania Wisły pod Czernichowem dochód ten znacznie się podniesie skutkiem zapotrzebowania większej ilości kamienia do robót regulacyjnych.</p>
48	130	
384	50	<p>Jak na rok 1892.</p>
7.339	13.492	
—	11.364	
—	2.128	<p>Na r. 1892. uchwalono wyd. 11.364 zł., dochody 13.492 zł., nadwyżkę dochodów 2.128 zł.</p>
		<p>" " 1893. prelininuje się " 12.290 " " 14 082 " " 1.792 "</p>
		<p>Zatem na r. 1893. <u>większe o 926 zł.</u>, <u>większe o 590 zł.</u>, <u>mniejszą " o 336 zł.</u></p>

Wydatki. i) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy-	Nadzw-	Razem
ru-	po-		czajne	yczajne	
bryki	zyczy		Złote austriackie		
Wydatki.					
I. Płace nauczycieli.					
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik, płaca	1.300 zł.		
		dodatek aktywalny	140 "		
		" pięcioletni	200 "	1.640	
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych, płaca	1.000 zł.		
		dodatek aktywalny	100 "	1.100	
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów,			
		płaca	480 zł.		
		dodatek na wikt	120 "	600	
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca	500 zł.		
		dodatek aktywalny	50 "	550	
	5	Katecheta obrz. łać. i gr. kat.		200	
		Suma rubryki I.		4.090	4.090
II. Koszta administracji.					
	6	Zarząd :			
		a) koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya	100 zł.		
		b) sługa szkolny	240 "	340	
	7	Opał		500	
	8	Oświetlenie		100	
	9	Utrzymanie budynków (naprawy, ubezpieczenie, kominiarz)		200	432
	10	Sprzęty i ruchomości		100	75
	11	Utrzymanie koni do posług administracyjnych		400	
	12	Należyłość rządowa od przeniesienia własności gruntów szkol-			
		nych z wymierzonych 463 zł. 75 ct., spłacalnych w 10			
		latach, 7 rata		46	
	13	Podatek od gruntu szkolnego		25	
		Suma rubryki II.		1.711	507
III. Utrzymanie uczniów.					
	14	Stołowanie			
	15	Odzież, pościel i pranie } 35 uczniów po 150 zł.		5.250	
	16	Lekarz, apteka i różne inne		150	
		Suma rubryki III.		5.400	—
		Do przeniesienia		11.201	507
					11.708

Wyni- kłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
1.423	1.640	} Jak na rok 1892.
872	1 100	
600	600	
385	550	
175	200	
3.455	4.090	
395	340	} Jak na rok 1892. Preliminuje się w nadzwyczajnych o 818 zł. mniej niż w r. 1892. — odpadł bo- wiem wydatek 1250 zł. na dokonane w r. 1892. restauracye, natomiast zaś zachodzi konieczna potrzeba urządzenia umywalni dla 35 uczniów, dania no- wej podłogi w jednej sali, naprawy dachu na budynku mieszkalnym i na- prawy ogrodzenia — co według kosztorysu kuratorji i Dyrekeyi wymaga wydatku 432 zł.
498	500	
123	100	
525	1.450	
144	175	
321	400	} Jak na rok 1892.
46	46	
—	25	
2.052	3.036	
4.778	4.800	} Preliminuje się o 450 zł. więcej z powodu przyjęcia większej liczby uczniów. } Jak na rok 1892.
137	150	
4.915	4.950	
10.422	12.076	

Wydatki. i) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy-	Nadzw-	Razem
ru-	po-		czajne	czajne	
bryki	zycyi		Złote austriackie		
		Z przeniesienia .	11.201	507	11.708
IV.		Potrzeby do nauki.			
17		Przybory do nauki i pisania dla uczniów (książki, papiery, zeszyty i t. d.)	120		
18		Środki naukowe:			
		a) modele, maszyny, narzędzia, i inne przyrządy do demonstracyj i ćwiczeń praktycznych . . . . . 150 zł.			
		b) biblioteka i czytelnia . . . . . 80 "			
		c) ogród szkolny (nasiona okazy roślin, nawozy itp.) 20 "	250		
19		Ogródki doświadczalne do uprawy tytoniu (w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 11. listopada 1890. . . . .)	—	50	
		Suma rubryki IV.	370	50	420
V.		Kursy specjalne.			
20		Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	40		
21		„ mleczarstwa	50		
22		„ uprawy tytoniu	60		
		Suma rubryki V.	150		150
		Suma wydatków	11.721	557	12.278

Preliminarz na rok 1893. (LW. 28.298/92.)

Wydatki.

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
10.422	12.076	
60	120	Jak na rok 1892.
109	250	Jak na rok 1892.
169	770	Preliminuje się o 350 zł. mniej — odpadł bowiem wydatek 400 zł. na dokonane w r. 1892. urządzenie ogródka doświadczalnego — natomiast zachodzi potrzeba zakupna nawozów i nasion kosztem 50 zł.
74	40	} Jak na rok 1892.
—	50	
—	60	
74	150	
10.665	12 996	Sumę wynikłości z r. 1890. podano od rzeczywistej (10.796 zł.) mniejszą o 131 zł. z powodu opuszczenia wydatku na nauczyciela weterynaryi nie objętego niniejszym preliminarzem.

Dochody. i) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy-	Nadzw-	Razem
ru-	po-		czajne	czajne	
bryki	zycyi		Złote austriackie		
Dochody.					
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	2.000	—	2.000
II.	2	Opłaty na utrzymanie uczniów :			
		a) Rada powiatowa Horodeńska, 3 stypendya po 100 zł. i 1 stypendyum 150 zł.			450 zł.
		b) Gmina m. Horodenki, 1 stypendyum	550	—	550
III.	3	Dochód z ogrodu (pola) szkolnego i z ogródka doświadczalnego tytoniowego	60	—	60
IV.	4	Zarobek 35 uczniów	—	—	—
		Suma dochodów	2.610	—	2.610
		W porównaniu z wydatkami	—	—	12 278
		okazuje się niedobór	—	—	9.668

Preliminarz na rok 1893. (LW. 28.298/92.)

Dochody.

Wynikłość z roku 1890.	Kwota uchwalona na r. 1892.	Wyjaśnienia										
2 000	2.000											
900	550	Jak na rok 1892.										
52	60											
—	384	Preliminuje się o 384 zł. mniej — ponieważ po przeprowadzeniu rokowań z właścicielem Horodenki okazało się, że nie można żądać zwrotu zarobku uczniów.										
2.952	2.994											
—	12.996											
—	10.002	<table border="0" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%;">Nar. 1892. uchwalono wydatki 12.996 zł. dochody</td> <td style="width: 25%; text-align: right;">2.994 zł. niedobór</td> <td style="width: 25%; text-align: right;">10.002 zł.</td> </tr> <tr> <td>" " 1893. prelim. się</td> <td style="text-align: right;">" <u>12.278</u> " "</td> <td style="text-align: right;">" <u>9.668</u> "</td> </tr> <tr> <td>na r. zatem 1893. <i>mniejsze</i> " o 718 zł.</td> <td style="text-align: right;">" <i>mniejsze</i> o 384 zł.</td> <td style="text-align: right;">" <i>mniejszy</i> o 334 zł.</td> </tr> </table>		Nar. 1892. uchwalono wydatki 12.996 zł. dochody	2.994 zł. niedobór	10.002 zł.	" " 1893. prelim. się	" <u>12.278</u> " "	" <u>9.668</u> "	na r. zatem 1893. <i>mniejsze</i> " o 718 zł.	" <i>mniejsze</i> o 384 zł.	" <i>mniejszy</i> o 334 zł.
Nar. 1892. uchwalono wydatki 12.996 zł. dochody	2.994 zł. niedobór	10.002 zł.										
" " 1893. prelim. się	" <u>12.278</u> " "	" <u>9.668</u> "										
na r. zatem 1893. <i>mniejsze</i> " o 718 zł.	" <i>mniejsze</i> o 384 zł.	" <i>mniejszy</i> o 334 zł.										

Wydatki. i) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy-	Nadzw-	Razem
ru-	po-		czajne	yczajne	
bryki	zyceyi		Złote austriackie		
Wydatki.					
I. Płace nauczycieli.					
1		Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik, płaca	1.300 zł.		
		dodatek aktywalny	140 "		
		" pięcioletni od 1. lipca 1893.	100 "	1.540	
2		Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych, płaca	1 000 zł.		
		dodatek aktywalny	100 "	1.100	
3		Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca	480 "		
		dodatek na wikt	120 "	600	
4		Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca	500 zł.		
		dodatek aktywalny	50 "		
		ryczałt na pomieszkanie	120 "	670	
5		Katecheta obrz. łac. i gr.-kat.		200	
		Suma rubryki I.		4.110	—
					4.110
II. Koszta administracji.					
6		Zarząd:			
		a) koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya	100 zł.		
		b) sługa szkolny	240 "	340	
7		Opał		500	
8		Oświetlenie		100	
9		Utrzymanie budynków (naprawy, ubezpieczenie, kominiarz)		250	
10		Sprzęty i ruchomości		100	100
11		Utrzymanie koni do posług administracyjnych		200	
12		Czynsz dzierżawny za grunta odstąpione szkole przez skarb Jagielnicki		50	
		Suma rubryki II.		1.540	100
					1.640
		Do przeniesienia		5.650	100
					5.750

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
1.340	1.440	Preliminuje się o 100 zł. więcej z powodu przypadającego od 1. Lipca 1893.
822	1.100	dodatku pięcioletniego dla kierownika szkoły.
480	600	} Jak na rok 1892.
385	670	
150	200	
3.177	4.010	
149	340	} Jak na rok 1892.
400	400	} Preliminuje się o 100 zł. więcej; ponieważ kwota dotychczas prelimitowana nie
45	100	} wystarcza na dostateczne opalenie budynków.
307	750	} Jak na rok 1892.
123	200	} Preliminuje się mniej o 500 zł., odpada bowiem wydatek nadzwyczajny uchwalony
—	200	} na rok 1892. na adaptację budynków.
50	50	} Jak na rok 1892.
1.074	2.040	
4.251	6.050	

Wydatki. k) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy-	Nadzw-	Razem
ru-	po-		czajne	czajne	
bryki	zyeyi		Złote austriackie		
		Z przeniesienia .	5.650	100	5.750
III.		Utrzymanie uczniów.			
13		Stołowanie			
14		Odzież, pościel i pranie	4.500		
15		Lekarz, apteka i rozmaite inne	150		
		} 30 uczniów po 150 zł.			
		<u>Suma rubryki III.</u> .	4.650	—	4.650
IV.		Potrzeby naukowe.			
16		Przybory do nauki i pisanja dla uczniów (papier, zeszyty, książki, mapy i t. d.)	120		
17		Środki naukowe:			
		a) modele, maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstracyj i ćwiczeń praktycznych	150 zł.		
		b) biblioteka i czytelnia	80 "		
		c) ogród szkolny (nasiona okazów, nawozy i t. d.)	20 "		
18		Ogródki doświadczalne do uprawy tytoniu (suszarnia)	—	300	500
19		Wycieczki z uczniami	50		
		<u>Suma rubryki IV</u> .	420	800	1.220
V.		Kursa specjalne.			
20		Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	40		
21		" mleczarstwa	50		
22		" uprawy i suszenia tytoniu	100		
		<u>Suma rubryki V.</u> .	190	—	190
		<u>Suma wydatków .</u>	10.910	900	11.810

Preliminarz na rok 1893 (LW. 28.298/92.)

Wydatki.

Wynikłość z roku 1890.	Kwota uchwalona na r. 1892.	Wyjaśnienia
4.251	6.050	
3.166 121	4.500 150	} Jak na rok 1892.
3.287	4.650	
96	120	} Jak na rok 1892.
280 —	550 200	} Preliminuje się w nadzwyczajnych 500 zł. na postawienie suszarni liści tytoniowych, która wobec wydatnie prowadzonej produkeyi tytoniu w ogrodzie szkolnym jest konieczną, a zarazem jako wzór dla innych plantatorów służyć może.
—	50	} Jak na rok 1892.
376	920	
— — —	40 50 100	} Jak na rok 1892.
—	190	
7.914	11.810	} Sumę wynikłości z r. 1890. podano od rzeczywistej (10.084 zł.) mniejszą o 2.710 zł. z powodu opuszczenia wydatku na nauczyciela weterynaryi 150 zł. i kosztu zakupna gruntów na cele szkolne w kwocie 2.020 zł., nie objętych niniejszym preliminarzem.

Dochody. k) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyji		Złote austrjackie		
Dochody.					
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	2.000	—	2.000
II.	2	Opłaty na utrzymanie uczniów : Od rady powiatowej w Borszczowie	—	300	300
III.	3	Czysty dochód z gospodarstwa szkolnego	300	—	300
IV.	4	Zarobek 30 uczniów po 12 zł.	360	—	360
<u>Suma dochodów</u>			<u>2.660</u>	<u>300</u>	<u>2.960</u>
W porównaniu z wydatkami			—	—	11.810
<u>okazuje się niedobór</u>			—	—	<u>8.850</u>

Preliminarz na rok 1893. (LW. 28.298/1892.)

Dochody.

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
2.000	2.000	
675	300	
531	300	Jak na rok 1892.
330	360	
3.536	2.960	
—	11.810	
—	8.850	Jak na rok 1892.

Wydatki. 1) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zyty		Złote austriackie		
Wydatki.					
I. Płace nauczycieli.					
1		Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik, płaca dodatek aktywalny (140 zł.) i osobisty (100 zł.)	1.300 zł. 240 „	1 540	
2		Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych, płaca dodatek aktywalny . . . . . „ pięcioletni	1.000 „ 100 „ 100 „	1.200	
3		Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca . . . . . dodatek na wikt	480 zł. 120 „	600	
4		Nauczyciel do nauk elementarnych płaca . . . . . dodatek aktywalny	500 „ 50 „	550	
5		Katecheta obrz. łącz.		150	
Suma rubryki I. .			4.040	—	4 040
II. Koszta administracji.					
6		Zarząd: a) koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya . . . . . b) służba szkolny	100 zł. 240 „	340	
7		Opał		500	
8		Oświetlenie		100	
9		Utrzymanie budynków (naprawy, ubezpieczenie, kominiarz) .		200	1.000
10		Sprzęty i ruchomości		100	100
11		Utrzymanie koni do posług administracyjnych		400	
12		Czynsz dzierżawny za folwark z inwentarzem		758	
Suma rubryki II. .			2.398	1.100	3.498
III. Utrzymanie uczniów.					
13		Stołowanie	} 30 uczniów po 150 zł.	4.500	
14		Odzież, pościel i pranie			
15		Lekarz, apteka i rozmaite inne			
Suma rubryki III. .			4.650	—	4. 650
Do przeniesienia .			11.088	1.100	12.188

Preliminarz na rok 1893. LW. 28.298/1892.

Wydatki.

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
1.540	1.740	Preliminuje się mniej o 200 zł., albowiem nowy kierownik szkoły p. Edmund Bielski nie pobiera dodatku pięcioletniego.
780	1.100	Preliminuje się więcej o 100 zł. z powodu, iż w r. 1893. przypada dla nauczyciela pomocniczego dodatek pięcioletni.
600	600	Jak na rok 1892.
350	700	Preliminuje się mniej o 150 zł. albowiem odpada preliminowany w r. 1892. ryczałt na pomieszkanie, które nauczyciel do nauk elementarnych otrzyma w r. 1893. w naturze.
150	150	Jak na rok 1892.
3.420	4.290	
145	340	Jak na rok 1892.
395	400	Preliminuje się o 100 zł. więcej w skutek podrożenia opału — tudzież pomnożenia ubikacyj, spowodowanego zreorganizowaniem szkoły na kurs 3-letni.
98	100	Jak na rok 1892.
200	1.500	Preliminuje się 1.000 zł. jako wydatek nadzwyczaj. na pokrycie dachu, naprawę wszystkich okien i drzwi i inne przeistoczenia w budynku szkolnym.
129	200	} Jak na rok 1892.
486	400	
—	758	
1.453	3.698	
3.251	4.500	} Jak na rok 1892.
104	150	
3.355	4.650	
8.228	12.638	

Wydatki. 1) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy-	Nadzw-	Razem
ru-	po-		czajne	czajne	
bryki	zycyi		Złote austriackie		
		Z przeniesienia .	11.088	1.100	12.188
IV.		Potrzeby naukowe.			
	16	Przybory do nauki i pisania dla uczniów (książki, papier, zeszyty i t. d.)	120		
	17	Środki naukowe:			
		a) modele, maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstracyi i ćwiczeń praktycznych	150 zł.		
		b) biblioteka i czytelnia	80 „		
		c) ogród szkolny (nasiona, okazy roślin, nawozy itd.)	50 „		
	18	Wycieczki z uczniami	50		
		Suma rubryki IV.	450	—	450
V.		Kursa specjalne.			
	19	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	40	50	
	20	„ mleczarstwa	50		
		Suma rubryki V.	90	50	140
		Suma wydatków	11.628	1.150	12.778

Preliminarz na rok 1893. LW. 28.298/1892.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1890.	Kwota uchwalona na r. 1892.	Wyjaśnienia
8.228	12.638	
31	120	Jak na rok 1892.
410	550	Preliminuje się o 270 zł. mniej — odpada bowiem nadzwyczajny wydatek 300 zł. na urządzenie ogrodu szkolnego, natomiast zaś zachodzi potrzeba podwyższenia wydatku zwyczajnego o 30 zł. na zakupno nowych nasion, szczepów i innych okazów.
—	50	Jak na rok 1892.
441	720	
36	40	Preliminuje się jako nadzwyczajne 50 zł. na uzupełnienie przyrządów pożarnych.
—	50	Jak na rok 1892.
36	90	
8.705	13.448	Sumę wynikłości z r. 1890. podano od rzeczywistej (8.955 zł.) mniejszą o 250 zł. z powodu opuszczenia wydatku na nauczyciela weterynaryi nie objętego niniejszym prelimitarzem.

Dochody. 1) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyj		Złote austriackie		
Dochody.					
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	3.000	—	3.000
II.	Opłaty na utrzymanie uczniów :				
	2	a) Rada powiatowa Bialska . . . . . 450 zł.			
		b) " " Bocheńska . . . . . 140 "			
		c) " " Mielecka . . . . . 100 "	690		690
III.	3	Dochód z pola i ogrodu szkolnego	60	—	60
IV.	4	Dochód z dzierżawy folwarku	758	—	758
V.	5	Zarobek 30 uczniów po 12 zł.	360	—	360
Suma dochodów			4.868	—	4.868
W porównaniu z wydatkami			—	—	12.778
<u>okazuje się niedobór . . . . .</u>			—	—	7.910

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
3.000	3.000	
1.018	690	Jak na rok 1892.
16	60	
—	758	
152	360	
4.186	4.868	
—	13.448	
—	8.580	
<p>Na r. 1892. uchwalono wydatki 13.448 zł. — dochody 4.868 zł. — niedobór 8.580 zł. „ „ 1893. prelim. się „ <u>12.778</u> „ — „ <u>4.868</u> „ — „ <u>7.910</u> „ zatem na r. 1893. <i>mniejsze</i> „ o 670 zł. — „ — niedob. <i>mniejszy</i> o 670 zł.</p>		

Wydatki.

m) Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy-	Nadzw-	Razem
ru-	po-		czajne	czajne	
bryki	zycy		Złote austriackie		
Wydatki.					
I.		Płace nauczycieli.			
	1	Nauczyciel kierownik, płaca	1.200 zł.		
		dodatek aktywalny	140 "		
		ryczałt na pomieszkanie	240 "	1.580	
	2	Nauczyciel fachowy pomocniczy, płaca	720 zł.		
		dodatek aktywalny	60 "		
		ryczałt na pomieszkanie	200 "	980	
	3	Nauczyciel pomocniczy do miernictwa i rysunków	.	240	
	4	Nauczyciel fachowy do nauk elementarnych:			
		płaca	500 zł.		
		dodatek aktywalny	100 "		
		ryczałt na pomieszkanie	180 "	780	
	5	Ochmistrz i dozorca robót	.	480	
	6	Kapelan i katecheta	.	150	
		Suma rubryki I.		4.210	4.210
II.		Koszta administracyjne.			
		Zarząd:			
	7	a) koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya	100 zł.		
		b) sługa szkolny	180 "	280	
	8	Opał	.	200	
	9	Oświetlenie	.	60	
	10	Utrzymanie budynków (naprawy, ubezpieczenie, kominiarz)	.	100	
	11	Sprzęty i ruchomości	.	50	2.000
		Najem pomieszkań dla nauczycieli	.	—	—
		Suma rubryki II.		690	2.690
III.		Utrzymanie uczniów.			
	12	Stołowanie			
	13	Odzież, pościel i pranie		4.125	
	14	Lekarz, apteka i rozmaite inne wydatki		100	
		Suma rubryki III.		4.225	4.225
		Do przeniesienia		9.125	11.125

Preliminarz na rok 1893. LW. 28.298/92.

Wydatki.

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
1,334	1,580	Jak na rok 1892.
400 607	780 240	Wstawia się o 200 zł. więcej na najem pomieszkania dla nauczyciela fachowego. Jak na rok 1892.
— 75 94	780 480 100	} Jak na rok 1892. Wstawia się o 50 zł. więcej dla ks. katechety, gdyż za naukę religii udzielanej w 3 godzinach tygodniowo za wynagrodzeniem takim, jak inne przedmioty wypada rocznie 144 zł.
2,510	3,960	
296 120 52 103 123 67	280 120 50 10,100 250 —	} Jak na rok 1892. Wedle przypuszczalnej potrzeby spowodowanej rozszerzeniem budynków, w poz. 8. i 9. ogółem więcej o 90 zł. Preliminuje się o 10,000 zł. mniej, ponieważ wydatek nadzwyczajny 10,000 zł. na wystawienie nowego budynku odpada. Jako wydatek nadzwyczajny wstawiono 2,000 zł. na zakupno sprzętów do nowego budynku szkolnego, gdyż dotychczasowe po większej części są w takim stanie, iż muszą być zastąpione nowymi.
761	10 800	
3,300 65	3,300 60	Wydatek większy o 825 zł. z powodu powiększenia liczby uczniów. Preliminuje się 40 zł. więcej stosownie do zwiększonej potrzeby.
3,365	3,360	
6,636	18,120	

Wydatki i dochody. m) Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycei		Złote austriackie		
			Z przeniesienia .	9.125	2.000
IV.		Potrzeby naukowe.			
	15	Przybory do nauki	80		
	16	Zbiory środków do demonstracji	100		
	17	Biblioteka i czytelnia	100		
	18	Wycieczki naukowe	50		
	19	Na utrzymanie ogrodu szkolnego	200		
		Suma rubryki IV. .	530	—	530
		Suma wydatków .	9.655	2.000	11.655
Dochody.					
I.	1	Z c. k. Skarbu Państwa	2.300		
	2	Od gminy miasta Tarnowa	250		
	3	„ Rady powiatowej w Tarnowie	300		
		Suma rubryki I. .	2.850	—	2.850
II.	4	Opłaty na utrzymanie uczniów	250	—	250
III.	5	Dochód czysty z ogrodu szkolnego	150	—	150
IV.	6	Zarobek 25 uczniów w ogrodzie miejskim	100	—	100
		Suma dochodów .	3.350	—	3.350
		W porównaniu z wydatkami .	—	—	11.655
		okazuje się niedobór .	—	—	8.305

Wyni- kłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a	
6.636	18.120		
45	80		
126	100	} Jak na rok 1892. Preliminuje się tylko zwyczajny wydatek na utrzymanie ogrodu jako środka nau- kowego — wydatek nadzwyczajny zaś 2.000 zł. odpada w skutek dokonanej już melioracyi.	
—	100		
—	50		
—	2.000		
171	2.330		
6.807	20 450		
2.300	2.300		
250	250	} Jak na rok 1892.	
300	300		
2.850	2.850		
196	250		
202	150	} Jak na rok 1892.	
210	100		
3.458	3.350		
—	20.450	Na rok 1892. uchwalono wydatki 20.450 zł. dochody 3.350 zł. niedobór 17.100 zł.	
—	17.100	" " 1893. prelim. się " <u>11 655</u> " " <u>3.350</u> " " <u>8.305</u> "	
—	17.100	na rok zatem 1893. <i>mniejsze</i> " o 8.795 zł. " — " <i>mniejszy</i> o 8.795 zł.	

Wydatki i dochody. n) Krajowa szkoła uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy-	Nadzw-	Razem
ru-	po-		czajne	czajne	
bryki	zyeyi		Złote austriackie		
		Z przeniesienia .	2.760	—	2.760
IV.		Utrzymanie uczniów.			
	16	Stołowanie	1.280	—	
	17	Odzież i pościel { 8 uczniów po 160 zł.			
		Suma rubryki IV. .	1.280	—	1.280
		Suma wydatków .	4.040	—	4.040
		Dochody.			
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	2.200	—	2.200
II.	2	Dochód czysty z gospodarstwa szkolnego i wyrobu włókna	98	—	98
III.	3	Zarobek uczniów	84	—	84
		Suma dochodów .	2.382	—	2.382
		W porównaniu z wydatkami .	—	—	4.040
		okazuje się niedobór .	—	—	1.658

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
1.790	2.760	
698	1.120	Preliminuje się 160 zł. więcej z powodu pomnożenia liczby uczniów.
698	1.120	
2.488	3.880	Sumę wynikłości za r. 1890 podano od rzeczywistej (3.248 zł.) mniejszą a mia- nowicie:
		1) o jednorazowy wydatek na wewnętrzne urządzenie zakładu w kwocie 297 zł. 2. o koszta prowadzenia gospodarstwa zakładowego wynoszące . 463 „ razem o sumę . 760 zł. z powodu, iż pozycye te nie są objęte niniejszym preliminarzem.
2.200	2.200	Jak na rok 1892.
—	72	
—	84	Jak na rok 1892.
2.200	2.356	
—	3.880	
—	1.524	Na rok 1892. uchwalono wydatki 3.880 zł. dochody 2.356 zł. niedobór 1.524 zł.
		" " 1893. preliminuje się " 4.040 " " 2.382 " " 1.658 "
		na rok zatem 1893 <i>większe</i> " o 160 zł. " <i>większe</i> 26 zł. " <i>większy</i> 134 zł.

Wydatki. n) Krajowa szkoła uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy-	Nadzw-	Razem
ru-	po-		czajne	yczajne	
bryki	zycy		Złote austriackie		
		Wydatki.			
I.		Płace nauczycieli.			
	1	Kierownik, zarazem nauczyciel rolnictwa	800		
	2	Nauczyciel zawodowy do uprawy i wyprawy roślin włókni- stych	660		
	3	Nauczyciel do nauk elementarnych	240		
	4	Katecheta	60		
	5	Relutum na pomieszkanie dla nauczycieli	200		
		Suma rubryki I.	1.960	—	1.960
II.		Koszta administracji.			
	6	Inspekcya zakładu	120		
	7	Potrzeby kancelaryjne, druki itd.	50		
	8	Opał i oświetlenie	120		
	9	Utrzymanie i asekuracja budynków	100		
	10	inwentarza szkolnego	60		
	11	Podatki	50		
		Suma rubryki II.	500	—	500
III.		Potrzeby do nauki.			
	12	a) Na utrzymanie i dokupno maszyn i narzędzi do uprawy roślin włóknistych (łamacz, trzepacz, młynek, wialnik i szczotki angielskie)	60		
		b) Na utrzymanie narzędzi do uprawy roli	40		
		c) " " moczarni	40		
	—	Na wymurowanie dołów i postawienie budynków do su- szczenia itd.	—		
	13	Przybory do pisania i książki do nauki uczniów	60		
	14	Zbiory okazów do demonstracyj	60		
	15	Biblioteka i czytelnia	40		
		Suma rubryki III.	300	—	300
		Do przeniesienia	2.760	—	2.760

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lena na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
533	800	
500	660	} Jak na rok 1892.
84	240	
38	60	
133	200	
1.288	1.960	
—	120	} Jak na rok 1892.
21	50	
17	120	
37	100	
—	60	
—	50	
75	500	
308	60	} Jak na rok 1892.
—	40	
—	40	
—	—	
119	60	
—	60	
—	40	
427	300	
1.790	2.760	

Wydatki. o) Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu we Lwowie.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy-	Nadzw-	Razem
ru-	po-		czajne	czajne	
bryki	zycyi		Złote austriackie		
		Wydatki.			
I.	1	Koszta zarządu.			
		a) Dyrektor, płaca z dodatkiem na fiakra	3.000	zł.	
		b) Buchalter	1.500	"	
		c) Likwidator	1.200	"	
		d) Kasyer	800	"	
		e) 2 magazynierów	1.600	"	
		f) Maszynista	600	"	
		g) Pomochnik biurowy	—	"	
		h) Woźny	360	"	
		i) Stróż nocny	292	"	
		k) Odźwierny, zarazem stróż dzienny	216	"	
			9.568	—	9.568
II.	2	Koszta administracji.			
		Należności rządowe i opłaty stałe:			
		a) Ekspozytura cłowa	1 400	—	1.400
		b) Podatki: domowo czynszowy	1.026	zł. 67 ct.	
		gruntowy	10	" 35 "	
		zarobkowy	190	" 97 "	
		dochodowy	63	" — "	
			1.291	—	1.291
		c) Ubezpieczenie od wypadków	250	—	250
		d) Asekuracja budynków	187	—	187
		e) Telefon	100	—	100
		f) Czynsze dzierżawne	65	—	65
		g) Kominiarz	23	—	23
	3	Gaz do motoru, opał, światło, oliwa do maszyn, etc.	700	—	700
	4	Książki i druki	150	—	150
	5	Inseraty i ogłoszenia	250	—	250
	6	Drobne potrzeby kancelaryjne	60	—	60
	7	Manipulacja: robocizna i dostawa wagonów	2.500	—	2.500
	8	Konserwacja budynków, urządzeń (drobne naprawy) i inwestycje	300	225	525
	9	Utrzymanie torów, dojazdów, chodników i zwrotnicy	250	—	250
	10	Kasa chorych 1% służbodawcy	20	—	20
	11	Noworoczne dla służby kolejowej, pocztowej, etc., drobne podróże	400	—	400
		Suma rubryki II.	7.946	225	8.171
		Suma wydatków	17 514	225	17.739

Wynikłość z roku 1891.	Kwota uchwalona na r. 1892.	Wyjaśnienia
9.732	9.576	<i>ad 1 i) k)</i> Stróż dzienny ma pomieszkanie w naturze, skutkiem czego pobory te goż wstawiono niższe aniżeli stróża nocnego.
1.378	1.200	<i>ad 2 a)</i> W roku 1891. dostał c. k. asystent cłowy dodatek, który kwotę tej pożyczki podniósł; odniesiono się przeto do Prezydium c. k. kraj. Dyrekcyi skarbu o uwolnienie od tej opłaty. <i>ad 2 b)</i> Na rok 1893. preliminuje się więcej, albowiem podatek domowo-czynszowy i dochodowy nie mógł być przedtem preliminowany. Przeciw wymiarowi podatku domowo-czynszowego wniesiono rekurs.
191	320	
244	250	Jak na rok 1892.
187	200	Mniej o 13 zł. na podstawie wynikłości z roku 1891.
180	100	Jak na rok 1892.
65	61	Więcej o 4 zł. na podstawie wynikłości z roku 1891.
21	23	Jak na rok 1892.
591	1.200	Doświadczenie pouczyło, że wstawiona kwota wystarczyć powinna.
133	100	
225	200	} Drobne różnice na podstawie wynikłości z r. 1891.
59	100	
2.644	2.100	Różnica z powodu, że dostawa wagonów była na rok 1892. w manipulacji osobno w przychodach kalkulowaną.
254	100	Pozytywa ta wobec postępującego zużycia przyrządów, zwiększać się musi. Nadto w wydatkach nadzwyczajnych wstawiono 225 zł. na zakupno jednego zapasnego cylindra do pompy przy magazynie spirytusowym z fabryki Paukscha. (LW. 41.746/92.)
.250	100	Preliminuje się więcej na podstawie wyniku z roku 1891.
15	21	
500	400	Jak na rok 1892.
6.937	6.475	
16.669	16.051	Z uwagi, że składy otwarto dopiero w r. 1890., z którego to roku rachunki nie dają dokładnego obrazu potrzeb, przeto dla lepszego poglądu co do wymaganych kwot, podano wynikłości z r. 1891., jednakże z zastrzeżeniem, że rachunki za tenże rok nie są jeszcze sprawdzone i mogą ulec drobnej zmianie.

Dochody o) Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu we Lwowie.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy-	Nadzw-	Razem
ru-	po-		czajne	czajne	
bryki	zyeyi		Złote austriackie		
		Dochody.			
I.		Składowe za spirytus.			
	1	Rachunek składowego od spirytusu z uwzględnieniem rotacyi 12.000 hektolitrow	8 500	—	8.500
II.		Manipulacya przy spirytusie.			
	2	a) 12.000 hl. wyładowania á 3 ct. . . . . 360 zł. b) " " oznacz. miary, stopnia, etc. á 1 ct. . . . . 120 " c) " " dostawa i ekspedycya 120 wagonów . . . . . 240 "	720	—	720
III.		Składowe za zboże.			
	3	Rachunek składowego od zboża, z uwzględnieniem rotacyi 500 wagonów	1.600	—	1.600
IV.		Manipulacya zbożowa.			
	4	a) wyładowanie 500 wagonów . . . . . 1.000 b) załadowanie " " . . . . . 750 c) wysypanie, szufłowanie, nabieranie, etc. 200 wagonów á 3½ ct. . . . . 700 d) wietrzenie elewatozem i przyrządami 100 wagonów . . . . . 150 e) młynkowanie 50 wagonów . . . . . 175 f) trienrowanie 20 wagonów . . . . . 180 g) różne drobne manipulacye . . . . . 155 <u>Suma rubryki IV. . . . .</u>	3.110	—	3.110
V.		Manipulacya ogólna.			
	5	Dochód z asekuracyi, odsetków, warantów, etc.	544	—	544
		<u>Suma dochodów . . . . .</u>	14.474	—	14.474
		w porównaniu z wydatkami	—	—	17.739
		<u>okazuje się niedobór . . . . .</u>	—	—	3.265

Wyni- kłość z roku 1891.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
8.463	9.360	
716	720	
1.591	3.450	
2.911	1.040 780 1.100 300 600 200	Wszystkie pozycje dochodowe przyjęto na podstawie wyników rachunkowych za r. 1891. Na rok 1892. preliminowane kwoty nie dadzą się osiągnąć w obec nader szczupłej pojemności magazynu zbożowego.
2.911	4 020	
517	250	
14 198	17.800	
—	16.051	
—	1.749	Nadwyżka dochodów na rok 1892.

Wydatki. p) Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu w Krakowie.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy-	Nadzw-	Razem
ru-	po-		czajne	czajne	
bryki	zycyi		Złote austriackie		
Wydatki.					
I.		Koszta zarządu i służby.			
	1	Dyrektor, płaca	2.000		
	2	Buchalter, zarazem zastępca dyrektora, płaca	1.500		
	3	Magazynier	1.200		
	4	Kontrolor magazynów, płaca	1.200		
	5	Korespondent, zarazem kasyer	1.000		
	6	Registrator, zarazem pomocnik magazyniera	750		
	—	Cenzor i rzeczoznawca	—		
	7	Kancelista	600		
	8	Maszynista	600		
	9	Woźny i dwóch stróżów, ...	900		
		Suma rubryki I.	9.750	—	9.750
II.		Koszta administracyjne			
	10	Podatki i zabezpieczanie robotników	1.150		
	11	Utrzymanie budynków :			
		a) magaz. zbożowych . . . . . 700 zł.			
		b) „ spirytusowych . . . . . 300 „			
		c) administracyjnych . . . . . 100 „	1.100		
	12	Zabezpieczenie budynków od ognia	270		
	13	Inseraty i potrzeby kancelaryjne	700		
	14	Opał i światło	200		
	15	Rozmaite (sprzęty, stemple itd.)	600		
	16	Droga dojazdowa (przez grunta kolejowe)	150		
	17	Do dyspozycji Towarzystwa Wzajemnego Kredytu	1 000		
		Suma rubryki II.	5.170	—	5.170
III.		Ekspozytura cłowa.			
	18	Płace dwóch urzędników (wymiar c. k. Rządu)	1.250		
	19	Strawne dochodzących („ „)	600		
		Suma rubryki III.	1 850	—	1.850
IV.		Manipulacja magazynowa.			
	20	Robotnik dzienny	8.500		
	21	Motor gazowy	700		
	22	Procenta od rachunku bieżącego, asekuracja zboża	2.300		
		Suma rubryki IV.	11 500	—	11.500
		Suma wydatków	28.270	—	28.270

Wy- nikłość z roku 1891.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
9.469	2.000 1.500 1.200 1.200 1.000 600 500 600 600 1.000	<p>Jak na rok 1892.</p> <p>Różnice z powodu wstawienia wyższej kwoty dla registratora, natomiast zaś od- padła pozycya dla „cenzora i rzeczoznawcy“.</p> <p>Jak na rok 1892.</p> <p>Więcej o 100 zł. na podstawie umówionych wynagrodzeń.</p>
9.469	10.200	
1.185	1.000	
1.770	700	
268	275	Na podstawie wynikłości z r. 1891.
724	400	
201	475	
1.974	—	
—	150	
1.389	1.000	
7.511	4.000	
1.770	1.250 600	Jak na rok 1892.
1.770	1.850	
11.636	4.975 400 —	Preliminuje się więcej na podstawie wynikłości z r. 1891 i przewidywanej potrzeby, z wliczeniem procentów opłacanych w rachunku bieżącym Towarz. wzaj. kredytu, dostarczającemu funduszu obrotowego.
11.636	5.375	
30.386	21.425	Ponieważ składy krakowskie otwarto dopiero w r. 1890, z którego rachunki nie dają dokładnego obrazu potrzeb, przeto dla lepszego poglądu wymaganych kwot, wstawiono wynikłości z r. 1891, jednakże z zastrzeżeniem, że rachunki za tenże rok nie są jeszcze sprawdzone i mogą ulec zmianie.

Dochody. p) Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu w Krakowie.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycy		Złote austriackie		
Dochody.					
I.		Składowe za zboże.			
	1	Z przecięcia 200 wagonów	8.000	—	8.000
II.		Składowe za spirytus.			
	2	Z przecięcia 4.000 HL	3.600	—	3.600
III.		Manipulacja przy zbożu.			
	3	Dostawa wagonów	1.300		
	4	Wyladowanie	3.700		
	5	Manipulacja przy magazynach	3.500		
	6	Naładowanie	2 500		
	7	Formalności cłowe	800		
	8	Wypożyczenie wozów	200		
	9	Ubezpieczenie od ognia	1.000		
	10	Ekspedycje	250		
	11	Wystawienie warrantów	150		
	12	Przyjęcie i wydanie partyi	600		
	13	Procent od opłat za frachty	1.000		
	14	Zwrot zaliczek i rozmaite	1.700		
		<u>Suma rubryki III. . . . .</u>	16.700	—	16.700
IV.		Manipulacja przy spirytusie.			
	15	Dostawa wagonów	150		
	16	Stopniowanie i ładowanie	850		
	17	Ekspedycja	150		
	18	Komisje akcyzowe	250		
	19	Wystawienie warrantów	25		
	20	Ubezpieczenie od ognia	250		
	21	Rozmaite	75		
		<u>Suma rubryki IV. . . . .</u>	1.750	—	1.750
		<u>Suma dochodów . . . . .</u>	30.050	—	30.050
		W porównaniu z wydatkami	—	—	28.270
		<u>okazuje się nadwyżka dochodów . . . . .</u>	—	—	1.780

Wynikłość z roku 1891.	Kwota uchwalona na r. 1892.	Wyjaśnienia
7.841	7.200	
3.120	3.900	
15.700	— 2.800 3.500 2.800 800 100 — 250 100 — — 500	
15.700	10.850	Wszystkie rubryki i pozycje dochodów prelinuje się na podstawie wynikłości z r. 1891, oraz spodziewanego obrotu według pojemności magazynów; preliminarze bowiem na rok 1891 i 1892 zestawiane były prawie całkiem przypuszczalnie i dopiero zamknięcie rachunków za r. 1891 daje pewniejszą cyfrą podstawę.
1.510	950	
1.510	950	
28.171	22.900	
—	21.425	
—	1.475	

LW. 41.740/1892.

Alegat C. do sprawozdania Wy-
działu krajowego o budżecie
krajowym na r. 1893.

Lit. C.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

FUNDUSZ CHORYCH I POŁOŻNIC.

PRELIMINARZ

na rok

1893.

LW. 14.840/1892.

Krajowy szpital

L i c z b a		Sumaryusz	F u n d u s z		
rubryki	pozyeyi		chorych	położnic	całego szpitala
			Złote austriackie		
Wydatki.					
I.	1—15	Place i emolumenta etatowe	32.373	2.962	35.335
II.	16—21	Koszta utrzymania osób nieetatowych	25.900	2.477	28.377
III.	22—34	Pensye i emerytury	6.925	653	7.578
IV.	35—38	Zaopatrzenia i dary z łaski	176	63	239
V.	39	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	93	7	100
VI.	40—41	Remuneracye i zapomogi	1.260	95	1.355
VII.	42—51	Koszta gospodarze	90.779	6.685	97.464
VIII.	52—58	„ sanitarne	18.091	1.059	19.150
IX.	59	„ kancelaryjne	930	70	1.000
X.	60	„ kapliczne	223	17	240
XI.	61—63	Utrzymanie budynków { 1. zwyczajne . . . . . 2. nadzwyczajne	3.562 —	268 120.000	3.830 120.000
XII.	64—65	Odsetki od kapitałów dłużnych	1.408	352	1.760
XIII.	66	Podatki i daniny	19	1	20
XIV.	67—68	Rozmaite	581	44	625
XV.	69	Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic	—	30	30
XVI.	70	Ryczałt za utrzymanie dzieci w szpitalu św. Zofii	16.000	—	16.000
		Suma wydatków { 1. zwyczajnych . . . . . 2. nadzwyczajnych	198.320 —	14.783 120.000	213.103 120.000
		Razem	<u>198.320</u>	<u>134.783</u>	<u>333.103</u>
Dochody.					
I.	1—3	Dodatki	26.378	156	26.534
II.	4	Opłaty pośmiertne	9.000	—	9.000
III.	5—7	Zwroty kosztów leczenia	152.500	12.250	164.750
IV.	8	Rozmaite	150	—	150
		Suma dochodów	<u>188.028</u>	<u>12.406</u>	<u>200.434</u>
		W porównaniu z wydatkami	198.320	134.783	333.103
		okazuje się niedobór	<u>10.292</u>	<u>122.377</u>	<u>132.669*</u>

*) Uwaga. Wykazany niedobór w tak znacznej wysokości spowodowały zwiększone wydatki zwyczajne tudzież wstawiony wydatek 120.000 zł. w Rubr. XI, poz. 61, b. na budowę zakładu położnic.

powszechny we Lwowie.

Wyni- kłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	Wyjaśnienia	
		Porównanie sumaryczne	
		kwot preliniowanych na rok 1893 z uchwalonymi na rok 1892.	
		Wydatki	preliniowane na rok 1893. wynoszą . . . 333.103 zł.
33.016	37.029		uchwalone zaś na rok 1892. " . . . 215.917 "
26.007	29.220		preliniuje się zatem na rok 1893. więcej o kwotę . . . <u>117.186 zł.</u>
5.136	7.462		a mianowicie:
239	239		w rubr. I. ogółem mniej o 1.694 zł.
70	100		" II. " " " 843 "
1.175	1.355		" III. " " " więcej " 116 zł.
84.990	98.557		" VII. " " " mniej " 1.093 "
16.804	16.750		" VIII. " " " więcej " 2.400 "
1.090	950		" IX. " " " więcej " 50 "
220	240		" XI. " " " więcej " 118.250 "
			<u>Razem mniej o 3.630 zł. więcej o 120.816 zł.</u>
			Z porównania więcej o 117.186 zł.
3.799	3.630	Dochody	preliniowane na rok 1893. wynoszą . . . 200.434 zł.
—	1.950		uchwalone zaś w roku 1892. " . . . 201.134 "
1.760	1.760		preliniuje się zatem na rok 1893. mniej o kwotę . . . <u>700 zł.</u>
8	20		a mianowicie:
597	625		w rubr. I. mniej o 900 zł.
5	30		" II. więcej o 700 zł.
12.000	16.000		" III. mniej o 500 "
			<u>Razem mniej o 1.400 zł. więcej o 700 zł.</u>
			Z porównania mniej o 700 zł.
186.916	213.967	Wynik	zatem na rok 1893. jest mniej korzystny o sumę w kwocie 117.886zł.
—	1.950		a zgodny z różnicą niedoborów lat obu.
186.916	215.917		Podana suma wynikłości wydatków różni się z odnośnem zamknięciem rachunku
			o kwotę 31.972 zł. z powodu opuszczenia z rubr. I.
			(poz. 14b i poz. 14a) kwoty . . . . . 2.079 zł.
			" " XV. (poz. 67) 4.290 "
			i nadwyżki dochodów oddanej funduszowi krajowemu . . . 25.603 "
			<u>Razem jak wyżej 31.972 zł.</u>
26.496	27.434		podana zaś suma wynikłości dochodów różni się o . . . 6.124 zł.
11.040	8.300		z powodu opuszczenia w rubr. IV. doch. (poz. 8b) kwoty . . . 1.654 "
174.936	165.250		i dotacyi w kwocie . . . . . 4.470 "
292	150		<u>Razem jak wyżej 6.124 zł.</u>
212.764	201.134		
—	215.917		
—	14.783		

Wydatki.

Krajowy szpital

L i c z b a		P o s z c z e g ó l n i e	F u n d u s z		
rubryki	pozycyi		chorych	położnic	całego szpitala
			Złote austriackie		
I.		Płace i emolumenta etatowe.			
1		Dyrektor: a) Płaca	1.488	112	1.600
		b) 3 dodatki pięcioletnie po 300 zł.	837	63	900
		c) Dodatek na pomieszkanie	372	28	400
		d) Opał 47.736 metr. drzewa po 3 zł. 80 ct.	169	13	182
2		7 prymaryuszów: a) Płaca po 1.200 zł.	8.400	—	8.400
		b) Dodatki pięcioletnie po 200 zł.	2.800	—	2.800
3		Profesor położnictwa, płaca	—	650	650
4		8 sekundaryuszów I. klasy po 600 zł.	4.200	600	4.800
5		7 " " II. " " 500 "	3.500	—	3.500
6		Akuszerka I-sza, płaca	—	400	400
7		" " II-ga, "	—	300	300
8		Prosektor: a) Płaca	1.116	84	1.200
		b) 3 dodatki pięcioletnie po 200 zł.	558	42	600
9		Chemik patologii: a) Płaca	930	70	1.000
		b) Dodatek pięciol. po 150 zł.	140	10	150
10		2 kapelanów: a) Płaca po 600 zł.	1.116	84	1.200
		b) Dodatki na pomieszkanie po 200 zł.	372	28	400
11		Rządca: a) Płaca	1.116	84	1.200
		b) 3 dodatki pięcioletnie po 200 zł.	558	42	600
		c) Opał 47.736 metr. drzewa po 3 zł. 80 ct.	169	13	182
		d) Oświetlenie 120 kil. nafty i 12 kil. świec	38	3	41
12		2 oficyałów: a) Płaca po 1.000 zł.	1.860	140	2.000
		b) dodatki pięcioletnie po 150 zł.	140	10	150
13		2 pisarzy: a) Płaca po 600 zł.	1.116	84	1.200
		b) Dodatki pięcioletnie po 100 zł.	372	28	400
		c) " " na pomieszkanie po 100 zł.	186	14	200
14		Woźny: a) Płaca	372	28	400
		b) Dodatki pięcioletnie po 30 zł.	28	2	30
		c) Dodatek na ubiór	47	3	50
15		Odźwierny: a) Płaca	326	24	350
		b) Dodatek na ubiór	47	3	50
—		Zaliczka na placę Dr. Sawickiego Edwarda	—	—	—
Suma rubryki I.			32.373	2.962	35 335

Wynikłość z roku 1890.	Kwota uchwalona na r. 1892.	Wyjaśnienia
		Uwaga do preliminarza w ogóle:
		Wysoki Sejm uchwałą z dnia 25. Listopada 1889. postanowił, aby rozdział dochodów i wydatków funduszom wspólnych, przeprowadzono na podstawie dzielnika, którym ma być ilość dni leczenia. Zgodnie tedy z wnioskiem dyrekcji szpitala (LW. 3.266/92) przyjęto na r. 1893. przypuszczalną ilość dni leczenia a to:
1.600	1.600	w funduszu chorych 230.000 dni czyli 93%
900	900	" " położnic 17.000 " 7%
400	400	
173	174	
8.400	8.400	Wszystkie zatem pozycje nie dające się rozdzielić wedle rzeczywistego wydatku i dochodu obliczono na podstawie powyższego dzielnika.
3.161	3.206	
650	650	
4.754	4.800	
2.022	3.000	Preliminuje się w Rubryce I. płace z dodatkami na mocy uchwalonego etatu jak na r. 1892. z wyjątkiem:
400	400	a) podwyższonego kosztu opału przy poz. 1d) i 11c) z powodu wyższych cen drzewa w r. 1892. o kwotę . . . . . 16 zł.
1.200	1.200	b) uzupełnionych plac 3 sekundaryuszy przy poz. 5. od 1. Stycznia do 30. Kwietnia z rocznych 1.500 zł. o kwotę . . . . . 500 "
600	600	c) uzupełnionych pięcioleci a mianowicie:
1.000	1.000	przy poz.: 2 b) Dr. Ziembickiemu do rocz. 200 o kwotę . . . 194 "
—	133	" 9 b) chemikowi Dr. Wiczkowskiemu do rocz. 150 zł. o kw. . . . . 17 "
901	1.200	" 13 b) pisarzowi Strzeleckiemu do rocz. 100 zł. o kw. . . 12 "
200	400	d) przeniesienia płacy II. akuszerki (poz. 7) z rubr. II. poz. 18 w kw. 300 "
1.200	1.200	usprawiedliwionego osobnem sprawozdaniem.
600	600	Razem zwiększono wydatek o . . . 1.039 zł.
173	174	
36	41	
2.000	2.000	Natomiast obniżono koszta:
93	283	e) na dodatki pięcioletnie:
1.200	1.200	przy poz.: 2 b) Dr. Kilarzkiego z powodu przeniesienia tegoż w stały stan spoczynku, o kwotę . . . 600 "
300	388	" 12 b) oficyała Gralewskiego z powodu tegoż śmierci o kwotę . . . . . 133 "
200	200	f) opuszczono zaliczkę Dr. Sawickiego Edwarda jako jednorazowy wydatek . . . . . 2.000 "
400	400	Razem zmniejszono wydatki o . . . 2.733 zł.
3	30	Ogółem zaś preliminuje się <i>mniej</i> o . . . 1.694 "
50	50	
350	350	Wykazana suma wynikłości z r. 1890. różni się z odnośnem zamknięciem rachunku o kwotę . . . . . 2.079 "
50	50	z powodu pominięcia przy poz. 15 dodatków pięcioletnich spensyonowanego odźwierzego (90 zł.) oraz zaliczek na płacę (1.989 zł.)
—	2.000	
33.016	37.029	

Wydatki.

Krajowy szpital

L i c z b a		P o s z c z e g ó l n i e n i e	F u n d u s z		
rubryki	pozycyi		chorych	położnic	całego szpitala
			Złote austriackie		
II.		Koszta utrzymania osób nieetatowych.			
	16	19 Sióstr Miłosierdzia:			
		a) Płaca Siostry przełożonej 80 zł.	74	6	} 1.520
		" 18 Sióstr oddziałowych 1.440 zł.	1.360	80	
		b) Wikt z pieczywem i dodatkami po 190 zł. dla Siostry Przełożonej 190 zł.	177	13	} 3.610
		" 18 Sióstr Miłosierdzia 3.420 zł.	3.180	240	
		c) Ryczałt za pranie bielizny po 21 zł. 75 ct. dla Siostry Przełożonej 22 zł.	20	2	} 413
		" 18 Sióstr Miłosierdzia 391 zł.	369	22	
	17	Dyetaryusze:			
		Płaca z dodatkiem drożyznianym:			
		Dla 2 dziennie po 1 zł. 60 ct. rocznie 1.168 zł.			
		" 2 " " 1 " 40 " " 1.022 "			
		" 4 " " 1 " 10 " " 1.606 "	3.530	266	3.796
	18	2 dyetaryuszów wikt z pieczywem po 230 zł.	428	32	460
	—	Akuszereka II-ga płaca	—	—	—
	19	2 stypendya stałe dla akuszererek po 120 zł. rocznie	—	240	240
	20	Służba oddziałowa:			
		a) Płaca:			
		Dla 1 rocznie 240 zł.	240		
		" 1 " " 180 "	180		
		" 3 " " po 120 "	240	120	
		" 3 " " " 96 "	288		
		" 11 " " " 84 "	924		
		" 22 " " " 72 "	1.296	288	
		" 13 " " " 60 "	780		
		b) Wikt z pieczywem dla 54 osób po 140 zł.	6.860	700	
		c) Gratyfikacye	140	10	
		d) Bluzy dla 45 osób po 10 zł.	400	50	
			11.348	1.168	12 516
		Do przeniesienia	20.486	2.069	22.555

Wyni- kłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1862.	Wyjaśnienia
1.510	1.520	Płace i ryczałt za pranie wstawia się jak na r. 1892.
3.077	3.705	Wikt z pieczywem i dodatkami 1. Siostry Miłosierdzia wynosił w r. 1891. w zaokrągleniu 185 zł. Z powodu że ceny artykułów żywności ciągle wzrastają prelininuje się koszt wikt dla 1. Siostry w kw. 190 zł. czyli mniej o 5 zł. jak na r. 1892 uchwalono.
410	413	
3 796	3.806	Preliminuje się jak na rok 1892. Różnica w kwocie 10 zł. pochodzi stąd że rok 1892 był przestępnym.
419	504	Wikt z pieczywem 1. dyetaryusza kosztował w r. 1891. 219 zł. wstawia się jednak 230 zł. z powodu podanego przy poz. 16b).
300	300	Płaca drugiej akuszerki przeniesioną została do rubr. I. poz. 7. wydatków.
—	240	Preliminuje się na mocy uchwały W. Sejmu z d. 24. Marca 1892.
10.985	12.840	Płace wstawia się wedle faktycznego stanu służby i rzeczywistej potrzeby jak na r. 1892. uchwalono. Wikt z pieczywem dla 52 osób służby oddziałowej kosztował w r. 1891 6.884 zł. co na jedną osobę wynosi rocznie 132 zł. Wstawia się jednak z powodu podanego przy poz. 16b) po 140 zł. dla 54 osób — czyli mniej o 6 zł. dla każdej osoby jak na rok 1892. uchwalono. Wydatki pozycyi 20c) i d) jak na rok 1892.
20.497	23.328	

Wydatki.

Krajowy szpital

L i e z b a		P o s z e c z e g ó l n i e n i e	F u n d u s z		
rubryki	pozycyi		chorych	położnic	całego szpitala
			Złote austriackie		
II.	21	Z przeniesienia . Służba wspólna : Służba ta nie pobiera wiktów z kuchni a) Płaca lazienkowego rocznie . . . . . 300 zł. " 2 sług rocznie po 240 zł. . . . . 480 " " stróża nocnego z relutum za wikt . . . . . 300 " " 1 sługi . . . . . 180 " Płaca 2 sług rocznie po 120 zł. . . . . 240 " " 8 " " " 84 " . . . . . 672 " " 10 " " " 72 " . . . . . 720 " b) Wikt dla 20 sług rocznie po 140 zł. 2.800 " c) Gratyfikacye . . . . . 80 " d) 16 bluz dla służby wspólnej . . . . . 50 " Suma rubryki II	20.486	2.069	22.555
III.		Pensye i emerytury. 22 Grund Ludwika, wdowa po rządcy z roczn. 245 zł. . . . . 204 23 Burkhardt Franc. " " kontrolorze " 175 " . . . . . 145 24 Dr. Berthleff Karol, były dyrektor " 1.400 " . . . . . 1.163 25 Dr. Finger, były profesor kliniki . . . . . 315 26 Neuhauser Karolina, wdowa po prymaryuszu . . . . . 600 27 Jaroszyńska Eugenia " " oficjale . . . . . 310 28 Koestlich Józefa " " " " . . . . . 310 " " dodatek na wychowanie dzieci . . . . . 93 29 Marczak Helena, wdowa po pisarzu . . . . . 326 " " dodatek na wychowanie dzieci . . . . . 98 30 Dr. Chądzyński Jan, były prymaryusz . . . . . 1.238 31 Grochalska Marya, była akuszerka . . . . . — 32 Piro Karol, były odźwierny . . . . . 286 33 Dr. Kilarski Józef, były prymaryusz . . . . . 1.195 34 Gralewska Zofia, wdowa po oficjale . . . . . 535 " " dodatek na wychowanie dzieci . . . . . 107 Suma rubryki III.	6.925	653	7.578
IV.		Zaopatrzenia i dary z łaski. 35 Czarnecka Wiktorya, była dozorczyni po 6 zł. mies. . . . . 72 36 Christl Laura, sierota po kontrolorze z roczn. 63 zł. . . . . 52 37 Hammer Joanna " " pisarzu " 63 " . . . . . 52 38 Swoboda Marya, była akuszerka . . . . . — Suma rubryki IV.	176	63	239
V.	39	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	93	7	100

Wyni- kłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	Wyjaśnienia
20.497	23 328	<p>Płace i gratyfikacye wedle rzeczywistej potrzeby jak na rok 1892. Na wikt zaś wstawia się dla 20 sług po 140 zł. rocznie z powodu podanego przy pozycyi 20. Poz. 21d prelinnuje się 50 zł. na bluzy dla 16 sług mających styczność z chorymi. (LW. 14.840/92.)</p>
5.510	5.892	
26 007	29.220	
219	219	
156	156	
1.251	1.251	
315	315	
350	600	
333	333	<p>Preliminuje się jak na rok 1892 z dodaniem przy poz. 34 pensyi wdowiej i dodatku na wychowanie dzieci dla Gralewskiej Zofii wdowy po oficjale. (LW. 12.759,92.)</p>
333	333	
100	100	
350	350	
105	105	
1.239	1 238	
385	385	
—	308	
—	1.195	
—	480	
—	94	
5.136	7.462	
72	72	<p>Jak na rok 1892.</p>
56	56	
56	56	
55	55	
.239	239	
70	100	<p>Preliminuje się prawdopodobny wydatek jak na rok 1892.</p>

Wydatki.

Krajowy szpital

L i c z b a		P o s z c z e g ó l n i e n i e	F u n d u s z		
rubryki	pozyeyi		chorych	położnic	całego szpitala
			Złote austryackie		
VI.		Remuneracye i zapomogi.			
	40	Za sprawdzanie recept	144	11	155
	41	Remuneracye i zapomogi	1.116	84	1.200
		Suma rubryki VI. .	1.260	95	1.355
VII.		Koszta gospodarcze.			
	42	Żywienie chorych:			
		a) Zwykła strawa i dodatki:			
		α) dla pozostających w szpitalu . . . . . 50.500 zł.			
		β) " rekonwalescentów w zakładzie św. Józefa . . . . . 1.500 "	52.000	4.000	56.000
		b) 4 Siostry Miłosierdzia:			
		α) Płaca po . . . . . 80 zł. . . . . 320 zł.			
		β) Wikt z pieczywem i dodatkami po . . . . . 190 " . . . . . 760 "			
		γ) Ryczałt za pranie bielelizny po . . . . . 21 " 75 ct. . . . . 87 "	1.085	82	1.167
		c) Koszta utrzymania służby kuchennej:			
		α) Płaca 12 sług rocznie po . . . . . 60 zł. . . . . 720 zł.			
		β) Wikt z pieczywem rocznie po . . . . . 140 " . . . . . 1.680 "			
		γ) Gratyfikacye . . . . . 40 "	2.270	170	2.440
		Do przeniesienia .	55.355	4.252	59.607

powszechny we Lwowie.

Wydatki.

Wyni- kłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892	Wyjaśnienia						
150 1.025	155 1.200	Preliminuje się zgodnie z uchwalonemi kwotami na rok 1892.						
1.175	1.355							
45.184	57.500	Wydatki tej pozycji wynosiły	W funduszu chorych			W funduszu położnic		
			Wydatek zł.	Dnie lecz.	1 dzień kosztował	Wydatek zł.	Dnie lecz.	1 dzień kosztował
		w r. 1889	45.010	221.509	20.30	3.853	18.839	20.4
		" " 1890	42.003	220.482	19.05	3.182	15.174	20.9
		" " 1891	51.939	236.915	21.90	3.578	16.695	21.4
		razem	138.952	678.906	61.25	10.613	50.708	62.7
		przeciętnie	46.317	226.302	20.41	3.538	16.903	20.9
1.055	1.187	Przeciętna ilość dni leczenia z 3 lat nie może służyć za podstawę do obliczenia kosztów żywienia z powodu że takowa corocznie się wzmagą. Przyjmując zatem ilość dni leczenia z r. 1891. za podstawę zaś koszt żywienia z uwzględnieniem większych cen artykułów żywności po 22 ct. dziennie, wyniesie wydatek dla oddziału chorych (237.000 dni po 22 ct.) kwotę 52.140 zł. dla funduszu położnic (17.000 dni po 22 ct.) kwotę 3.740 zł. razem 55.880 zł. Na tej więc podstawie, tudzież ciągłego wzrostu stanu chorych prelinuje się w zaokrągleniu ogółem kwotę 56.000 zł. a mianowicie dla chorych pozostających w szpitalu 50.500 zł., zaś dla chorych rekonwalescentów pielęgowanych w zakładzie św. Józefa (za których na podstawie kontraktu zawartego do LW. 5.714/91 zapłacono w roku 1891. 1.239 zł.) 1.500 zł. razem dla funduszu chorych 52.000 zł., a dla funduszu położnic 4.000 zł., w ogóle prelinuje się mniej o 1.500 zł. jak na rok 1892. uchwalono.						
		Wstawia się płace i ryczałt za pranie jak na rok 1892. zaś na wikt po 190 zł. rocznie z powodu podanego przy rubryce II. poz. 16b.						
2.042	2.512	Płace i gratyfikacye jak na rok 1892. zaś wikt po 140 zł. rocznie, jakto przy ru- bryce II. poz. 20b wyjaśniono.						
48.281	61.199							

Wydatki.

Krajowy szpital

L i c z b a		P o s z c z e g ó l n i e n i e	F u n d u s z		
rubryki	pozycyi		chorych	położnic	całego szpitala
			złote austriackie		
VII.		Z przeniesienia .	55.355	4.252	59.607
		d) Drzewo do kuchni	1.674	126	1.800
		e) Naczynia i sprzęty kuchenne	326	24	350
		f) Pieczywo dla chorych	7.400	400	7.800
		g) Wino dla chorych	1.000	—	1.000
43		Wikt lekarza dyżurnego	340	25	365
44		Opał sal, łazienek i innych ubikacyj	3 906	294	4.200
45		Oświetlenie naftą z lampiarzem i innemi potrzebami	1.674	126	1.800
46		Sprzęty, zakupno i naprawa	1.860	140	2.000
47		Fiakrowe dla rządcy	186	14	200
48		Utrzymanie ogrodu spacerowego	93	7	100
49		Pralnia	6.696	504	7 200
50		Bielizna, pościel i odzież :			
		a) Zakupno i naprawa	9.300	700	10.000
		b) 1 Siostra Miłosierdzia w magazynie bielizny :			
		α) Płaca . . . . . 80 zł.			
		β) Wikt z pieczywem i dodatkami 190 "			
		γ) Ryczałt za pranie bielizny . . . . . 22 "	271	21	292
51		Słoma do sienników	698	52	750
		Suma rubryki VII. .	90.779	6.685	97.464

powszechny we Lwowie.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1889.	Kwota uchwalona na r. 1891.	Wyjaśnienia
48.281	61.199	
1.566	1.700	Drzewo do kuchni kosztowało w roku 1891. kwotę 1.751 zł. 60 ct. z powodu wyższych cen drzewa zakontraktowanych na r. 1892. o 15 ct. więcej na 1 metr. sześciennym, preliniuje się w ogóle o 100 zł. więcej jak na rok 1892 uchwalono.
234	350	Jak na rok 1892.
5.694	7.800	Wydatek ten wynosił w r. 1891. dla oddziału chorych 7.406 zł. 21 ct. dla oddziału położnic 411 zł. 38 ct. ogółem 7.817 zł. 59 ct. Na podstawie powyższego wyniku, tudzież z powodu wzrastającej ilości dni leczenia preliniuje się co najmniej potrzebną kwotę a to: dla oddziału chorych 7.400 zł. dla położnic 400 zł., razem 7.800 zł. jak na rok 1892 uchwalono.
575	700	Wino dla chorych kosztowało w r. 1891. kwotę 1.126 zł. 31 ct. Z powodu wyższych cen wina preliniuje się kwotę 1.000 zł., a o 300 zł. więcej jak na rok 1892 uchwalono.
327	393	W roku 1891. kosztował wikt lekarza 331 zł. Z powodu wyższych cen artykułów żywności preliniuje się kwotę 365 zł.
4.006	4.200	Opał kosztował w r. 1891. kwotę 4.133 zł. 80 ct. Z powodu wyższych cen drzewa w roku 1892. preliniuje się kwotę 4.200 zł. jak na rok 1892. uchwalono.
1.719	1.600	Wydatek tej pozycyi wynosił w r. 1891. kwotę 1.661 zł. 86 ct. Z powodu wyższych cen nafty (Nr. 1) preliniuje się 1.800 zł. czyli o 200 zł. więcej jak na rok 1892.
1.726	1.700	W r. 1891. wydano na sprzęty i naprawy 2.023 zł. 61 ct. wstawia się zatem w zakrągleniu 2.000 zł. a więcej o 300 jak na rok 1892.
200	200	Jak na rok 1892.
39	100	
6.994	7.568	Pranie bielizny kosztowało w roku 1889 . . . 6 882 zł. " " " " " 1890 . . . 6.994 " " " " " " 1891 . . . 7.192 " Razem . . . 21.068 zł. a przeciętnie . . . 7.022 "
		Z uwagi na wynikłość roku ostatniego tudzież ciągły wzrost chorych, wstawia się kwotę 7.200 zł. mniej o 368 zł. jak na r. 1892. gdyż przyznane podwyższenie płacy praczkom z powodu drożyzny prawdopodobnie w roku 1893 odpadnie.
12.313	10.000	Wydatki tej pozycyi wynosiły w roku 1891. kwotę 9.950 zł. 73. Prelimiuje się na podstawie tego wyniku jak na rok 1892. uchwaloną kwotę 10.000 zł.
262	297	Płaca i ryczałt za pranie jak na rok 1892., zaś wikt z pieczywem preliniuje się w kwocie 190 zł. z powodu jak przy rubr. II. poz. 16b.
1.054	750	Wydatek ten wynosił w r. 1891. kwotę 436 zł. 32 ct. Z powodu wyższych cen zakontraktowanych na rok 1892. (o 63 ct. na 100 klg.) tudzież ciągłego wzrostu chorych, wstawia się jak na rok 1892. kwotę 750 zł.
84.990	98.557	

Wydatki.

Krajowy szpital

L i c z b a		P o s z c z e g ó l n i e n i e	F u n d u s z		
rubryki	pozycyi		chorych	położnie	całego szpitala
			złote austriackie		
VIII.		Koszta sanitarne.			
	52	Lekarstwa	7.500	500	8.000
	53	Potrzeby sanitarne	8.400	400	8.800
	54	Szczudła, buty, opaski i t. p.	700	50	750
	55	Laboratoryum chemiczno-patologiczne	93	7	100
	56	Prosektoryum	233	17	250
	57	Instrumenta chirurgiczne	700	50	750
	58	Koszta pogrzebowe	465	35	500
		Suma rubryki VIII.	18.091	1.059	19.150
IX.		Koszta kancelaryjne.			
	59	Druki, litografie, potrzeby do pisania, koszta insercyjne i t. p.	930	70	1.000
	60	Koszta kapliczne	223	17	240

Wynikłość z roku 1890.	Kwota uchwalona na r. 1892.	Wyjaśnienia																											
7.047	7.100	<table border="1" data-bbox="711 440 1379 799"> <thead> <tr> <th></th> <th>oddział chorych</th> <th>oddział położnic</th> <th>Razem</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Wydatki tej pozycyi wynosiły w r. 1889</td> <td>7.643</td> <td>714</td> <td>8.357</td> </tr> <tr> <td>„ „ 1890</td> <td>6.724</td> <td>323</td> <td>7 047</td> </tr> <tr> <td>„ „ 1891</td> <td>7.422</td> <td>434</td> <td>7.856</td> </tr> <tr> <td>Razem</td> <td>21.789</td> <td>1.471</td> <td>23.260</td> </tr> <tr> <td>przeciętnie</td> <td>7.263</td> <td>490</td> <td>7.753</td> </tr> </tbody> </table> <p data-bbox="305 807 1365 896">Preliminuje się na podstawie przeciętnych wynikłości z uwzględnieniem roku ostatniego tudzież wzrostu chorych ogółem 8.000 zł., a to: dla oddziału chorych 7.500 zł., dla położnic 500 zł. zatem więcej o 900 zł. jak na r. 1892.</p>					oddział chorych	oddział położnic	Razem	Wydatki tej pozycyi wynosiły w r. 1889	7.643	714	8.357	„ „ 1890	6.724	323	7 047	„ „ 1891	7.422	434	7.856	Razem	21.789	1.471	23.260	przeciętnie	7.263	490	7.753
	oddział chorych	oddział położnic	Razem																										
Wydatki tej pozycyi wynosiły w r. 1889	7.643	714	8.357																										
„ „ 1890	6.724	323	7 047																										
„ „ 1891	7.422	434	7.856																										
Razem	21.789	1.471	23.260																										
przeciętnie	7.263	490	7.753																										
7.230	7.300	Wydatki tej pozycyi wynosiły w r. 1891. dla oddziału chorych 8 393 zł., dla oddziału położnic 294 zł. razem 8.687 zł. Na podstawie tej wynikłości tudzież z powodów ciągle wzmagających się wymogów sanitarnych, wstawia się w ogóle 8.800 zł. a to dla chorych 8.400 zł., dla położnic 400 zł. zatem o 1.500 zł. więcej jak na rok 1892. uchwalono.																											
744	800	Wydatki wynosiły w r. 1891. kwotę 705 zł. Preliminuje się prawdopodobny wydatek dla oddziału chorych 700 zł., dla położnic 50 zł. razem 750 zł., a mniej o 50 zł. jak na rok 1892 uchwalono.																											
38	100	Jak na rok 1892.																											
169	250	Jak na rok 1892. dla potrzeby zakupna aparatów do badań i odczynników do pracowni umotywowanej prośbą prosektora szpitala (LW. 14.840/92.)																											
1.076	700	Wydatek tej pozycyi wynosił w r. 1891. kwotę 518 zł. a przeciętnie z 3 lat ostatnich 737 zł. Preliminuje się na potrzebę uzupełnienia zużytych instrumentów, tudzież zakupna nowych, kwotę 750 zł. a to dla oddziału chorych 700 zł. dla oddziału położnic 50 zł.																											
500	500	Jak na rok 1892.																											
16 804	16.750																												
1.090	950	Wydatki tej pozycyi wynosiły w r. 1891. kwotę 1.025 zł. 55 ct. a przeciętnie z 3 lat ostatnich 1.010 zł. wstawia się zatem przeciętną w zaokrągleniu kwotę 1.000 zł.																											
220	240	Jak na rok 1892.																											

Wydatki.

Krajowy szpital

Liczba		Poszczególnienie	Fundusz		
rubryki	pozyeyi		chorych	położnic	całego szpitala
			Złote austriackie		
XI.		Utrzymanie budynków.			
	61	Konserwacje i reparacje:			
		a) zwyczajne	2 976	224	3.200
		b) nadzwyczajne: Na budowę zakładu położnic	—	120.000	120.000
	62	Asekuracja budynków	167	13	180
	63	Kominiarze i straż ogniowa	419	31	450
		Suma wydatków { 1. zwyczajne	3.562	268	3.830
		2. nadzwyczajne	—	120.000	120.000
		<u>Ogólna suma rubryki XI. . . . .</u>	<u>3.562</u>	<u>120.268</u>	<u>123 830</u>
XII.		Odsetki od kapitałów dłużnych.			
		Funduszowi stypendyjnemu Głowińskiego :			
	64	5% od kwoty 6.705 zł. 3 kr. m. k. za część budynku użytego dla oddziału położnic	—	352	352
	65	5% od kwoty 26.802 zł. 11 kr. m. k. za część budynku, użytego dla oddziału chorych	1.408	—	1.408
		<u>Suma rubryki XII. . . . .</u>	<u>1.408</u>	<u>352</u>	<u>1.760</u>
XIII.	66	Podatki i daniny	19	1	20
XIV.		Rozmaite.			
	67	Utrzymanie biblioteki	116	9	125
	68	Przypadkowe:			
		a) koszta sądowe, portorya i inne nieprzewidziane	186	14	200
		b) zastępstwa chorych i nrlopowanych funkcyjnaryuszów	279	21	300
		<u>Suma rubryki XIV. . . . .</u>	<u>581</u>	<u>44</u>	<u>625</u>

powszechny we Lwowie.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1890.	Kwota uchwalona na r. 1892	Wyjaśnienia
3.187	3.000	Wydatki zwyczajne na konserwację wynosiły w r. 1889. . . . . 3.036 zł. " " 1890. . . . . 3.187 " " " 1891. . . . . 3.146 " Razem . . . . . 9.369 zł. przeciętnie 3.123 "
—	1.950	Preliminuje się na podstawie przeciętnej wynikłości kwotę 3.200 zł. a to dla oddziału chorych 2.976 zł., zaś dla oddziału położnic 224 zł., w ogóle więcej o 200 zł. jak na rok 1892 uchwalono. Na wydatki nadzwyczajne wstawiono w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 4. Kwietnia 1892. drugą ratę z przyznanej kwoty 245.000 zł. z tą uwagą, że pierwsza rata wstawioną była do budżetu funduszu krajowego Rubr. XI. poz. 154. a.
162 450	180 450	} Jak na rok 1892.
3.799	3 630	
—	1.950	
3.799	5.580	
352	352	} Jak na rok 1892.
1.408	1.408	
1.760	1.760	
8	20	} Jak na rok 1892.
119	125	
478	200	Preliminuje się prawdopodobną potrzeb jak na rok 1892. uchwalono, a to na podstawie wynikłości z r. 1891. tudzież z powodu że wydatki tego rodzaju naprzód ściśle obliczyć się nie dadzą.
—	300	
597	625	

Wydatki.

Krajowy szpital

Liczba		Poszczególnienie	Fundusz		
rubryki	pozycyi		chorych	położnic	całego szpitala
			Złote austriackie		
XV.		Koszta utrzymania dzieci, zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic.			
	69	Wynagrodzenie mamek za karmienie dzieci, których matki na oddział chorych przeniesiono .	—	30	30
XVI.	70	Ryczałt za utrzymanie dzieci w szpitalu św. Zofii	16.000	—	16.000

powszechny we Lwowie.

Wydatki.

Wyni- kłość z roku 1889.	Kwota uchwa- lona na r. 1891.	Wyjaśnienia
5	30	Wstawia się prawdopodobny wydatek jak na r. 1892. uchwalono.
12.000	16.000	Jak na rok 1892.

Dochody.

Krajowy szpital

L i c z b a		P o s z c z e g ó l n i e n i e	F u n d u s z			
rubryki	pozycyi		chorych	położnic	całego szpitala	
			Złote austriackie			
I.		Dodatki.				
	1	Od c. k. Skarbu za 681·58 metrów drzewa opałowego, część przypadająca na te oddziały	1.300	150	1.450	
	2	Od kasy miejskiej $\frac{1}{5}$ część dochodu z myta	25.000	—	25 000	
	3	Od kasy miejskiej na utrzymanie trupiarni	78	6	84	
		Suma rubryki I.	26 378	156	26.534	
II.		4	Opłaty pośmiertne	9.000	—	9.000
III.		Zwroty kosztów leczenia.				
	5	Od funduszu krajowego galicyjskiego	139.000	12.000	151.000	
		Do przeniesienia	139.000	12.000	151.000	

Wyni- kłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	Wyjaśnienia
1.438	1 450	Przeciętny dochód z 3 lat ostatnich wynosił 1.444 zł. preliminuje się jak na rok 1892. uchwalono 1.450 zł.
24.974	25.900	Dochód przeciętny z 3 lat ostatnich wynosił 25.032 zł. preliminuje się kwotę 25.000 zł. mniejszą o 900 zł. jak na rok 1892.
84	84	Jak na rok 1892.
26.496	27.434	
11.040	8.300	<p>Dochody tej pozycji wynosiły na r. 1889. . . . . 7.677 zł. " " 1890. . . . . 11.040 " " " 1891. . . . . 10 907 " Razem 29.624 zł. przeciętnie 9.875 zł.</p> <p>preliminuje się dla zmienności dochodów tej pozycji 9.000 zł.</p>
160.757	152.000	<p>Dochody tej pozycji wynosiły w r. 1889. . . . . oddział chorych: oddział położnic: 155.878 zł. 21.942 zł. " " 1890. . . . . 148.435 " 12.322 " " " 1891. . . . . 131.715 " 13.151 " Razem . . . . . 436.028 zł. 47.415 zł. przeciętnie . . . . . 145.342 " 15.805 "</p> <p>Z uwagi jednak na wzrost dni leczenia, wykazanych przy ru- bryce VII. poz. 42., wstawiono prawdopodobny dochód dla oddziału I. chorych . . . . . 139.000 zł. zaś dla oddziału II. położnic . . . . . 12.000 " razem . . . . . 151.000 "</p> <p>czyli mniej o 1.000 zł. jak na rok 1892. uchwalono.</p>
160.757	152.000	

Dochody.

Krajowy szpital

L i c z b a		P o s z c z e g ó l n i e n i e	F u n d u s z		
rubryki	pozycyi		chorych	położnie	całego szpitala
			złote austriackie		
III.		Z przeniesienia .	139.000	12.000	151.000
	6	Od samopłacących	9.000	100	9.100
	7	Od funduszków obcokrajowych i innych publicznych	4.500	150	4.650
		<u>Suma rubryki III. .</u>	<u>152.500</u>	<u>12.250</u>	<u>164.750</u>
IV.	8	Rozmaite	150	—	150

LW. 41.740/92.

Alegat D. do sprawozdania
Wydziału krajowego o budżecie
krajowym na rok 1893.

Lit. D.

Fundusz podrzutków we Lwowie.

PRELIMINARZ

na rok

1893.

LW. 41.363/92.

Fundusz podrzutków

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
W y d a t k i.					
I.	1	Potrzeby kancelaryjne	10	—	10
II. Remuneracye i zapomogi.					
	2	Akuszerce zakładu położnic za stręczenie żywicielek, tndzież pieluszkowe	10	—	10
	3	Żywicielkom za pielęgnowanie dzieci w pierwszym roku życia	10	—	10
	4	Tymże za gorliwe dozоровanie dzieci i na potrzeby szkolne	50	—	50
		Suma rubryki II.	70	—	70
III.	5	Koszta utrzymania dzieci	264	—	264
IV.	6	Koszta leczenia dzieci	10	—	10
V.	7	Zapomogi dla położnic	5.000	—	5.000
VI. Rozmaite wydatki.					
	8	Ryczałt na koszta pogrzebowe po 2 złr. miesięcznie od dziecka (LW. 9.757/72)	10	—	10
	9	Zwrot kosztów utrzymania dzieci do gminy miasta Lwowa przynależnych	50	—	50
		Suma rubryki VI.	60	—	60
		Suma wszystkich wydatków	5.414	—	5.414
<p>Dochoarów fundusz ten nie ma żadnych, cała zatem suma tych wydatków pokrytą być musi z rubryki XI. funduszu krajowego.</p>					

we Lwowie.

Wynikłość z roku 1891.	Kwota uchwalona na r. 1892.	Wyjaśnienia
—	10	
		Jak na r. 1892.
—	10	
—	10	
20	50	
20	70	
189	264	Na utrzymanie wypadnie koszt:
		<i>a)</i> Dla 7 dzieci w III. klasie po 2 zł. miesięcznie w kwocie . . . . . 168 złr.
		<i>b)</i> Dla 2 dzieci, które przypuszczalnie z oddziału położnic przyjąć wypadnie po 4 złr. miesięcznie w kwocie . . . . . 96 „
		Razem . . . . . 264 złr.
—	10	Jak na r. 1892.
—	4.000	Wydatek ten przeniesiony został na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 25 listopada 1889 z preliminarza szpitala lwowskiego do niniejszego preliminarza.
		Wydatki tej rubryki wynosiły w r. 1889 . . . . . 3.768 zł.
		" 1890 . . . . . 4.290 „
		" 1891 . . . . . 5.040 „
		Razem . . . . . 13.098 zł.
		przeciętnie 4.366 zł. Z powodu ciągle wzrastającej ilości chorych położnic, tudzież wynikłości z roku ostatniego, prelininuje się kwotę 5.000 zł. więcej o 1.000 zł. jak w r. 1892.
—	10	Jak na r. 1892.
—	50	
—	60	
209	4.414	Według ustawy z dnia 3. Grudnia 1863 §. 27 Dz. u. p. Nr. 105 winien fundusz krajowy tej gminie, w której znajduje się zakład położnic, zwrócić koszt utrzymania dzieci, zrodzonych w tymże zakładzie i przydzielonych na mocy §. 9 powołanej ustawy do związku tejże gminy. Na tej podstawie, jakkolwiek w r. 1891 nie było żadnej wynikłości, prelininuje się na wszelki wypadek, tak jak na rok 1892.

L. W. 41.740/1892.
Alegat E. do sprawozdania Wy-
działu krajowego o budżecie
krajowym na rok 1893.

Lit. E.

Krajowy zakład dla obłąkanych
na Kulparkowie.

PRELIMINARZ

na rok

1893.

W załączeniu preliminarz folwarku jako osobny alegat.

LW. 23.033/1892.

Krajowy zakład

L i c z b a		S u m a r y u s z	Zwyczajne
rubryki	pozycyi		zł.
Wydatki.			
I.	1—11	Płace i emolumenta etatowe	21.405
II.	12—17	Koszta utrzymania osób nieetatowych	34.767
III.	18—26	Pensye i emerytury	1.351
IV.	27—28	Zaopatrzenia, odstawnie i dary z łaski	14
V.	29	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	40
VI.	30—31	Remuneracye i zapomogi	726
VII.	32—43	Koszta gospodarcze { 1. zwyczajne	99.252
		2. nadzwyczajne	1.000
VIII.	44—48	„ sanitarne	6.260
IX.	49	„ kancelaryjne	450
X.	50	„ kapliczne	200
XI.	51—55	„ utrzymania budynków, dróg i urzędzeń } 1. zwyczajne	8.050
		2. nadzwyczajne	—
XII.	56	Podatki i daniny	120
XIII.	57—60	Rozmaite	2.600
XIV.	61	Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe	50
XV.	62	Koszta podróży i diety członków opieki nad obłąkanymi	150
XVI.	63	Na nowe budowy (nadzwyczajne)	29.832
Suma wydatków { 1. zwyczajnych			175.435
2. nadzwyczajnych			30.832
Razem			206.267
Dochody.			
I.	1	Odsetki od kapitałów	230
II.	2—3	Dodatki	660
III.	4—5	Dochody z dóbr	11.890
IV.	6—8	Zwroty kosztów leczenia	172.500
V.	9—11	Rozmaite	1.200
Suma dochodów			186.480
W porównaniu z wydatkami			206.267
Okazuje się niedobór			19.787*
<p>*) U w a g a: Wykazany niedobór spowodował wstawiony w rubr. XVI. wydatek w kwocie 29,832 zł. jako 2-ga rata na budowę 2 pawilónów na mocy uchwalonego przez Wys. Sejm w d. 8. kwietnia 1892. kredytu.</p>			

dla obłąkanych na Kulparkowie.

Wynikłość z roku 1890.	Kwota uchwalona na r. 1892.	Wyjaśnienia
19.104	20.646	<p align="center">Porównanie sumaryczne</p> <p align="center">kwot preliminowanych na r. 1893. z uchwalonemi na r. 1892.</p> <p>Wydatki preliminowane na r. 1893. wynoszą . . . . . 206.267 zł.</p> <p>uchwalone zaś na r. 1892. wynoszą . . . . . <u>219.873 "</u></p> <p>wstawia się więc na r. 1893. <i>wydatki mniejsze</i> o . . . . . 13.606 zł.</p> <p>a mianowicie:</p> <p>w rubr. I. ogółem <i>więcej</i> o . . . . . 759 zł.</p> <p> " VII. " " " " . . . . . 2.052 "</p> <p> " XIII. " " " " . . . . . 700 " 3.511 zł.</p> <p> " II. " <i>mniej</i> " " . . . . . 1.703 zł.</p> <p> " XI. " " " " . . . . . 3.004 "</p> <p> " XVI. " " " " . . . . . 12.410 " 17.117 "</p> <p>Z porównania <i>mniej</i> jak wyżej o kwotę . . . . . <u>13.606 zł.</u></p>
31.688	36.470	
1.078	1.351	
14	14	
—	40	
624	726	
82.760	97.400	
—	800	
5.940	6.260	
500	450	
200	200	
8.413	8.050	
—	3.004	
174	120	
2.166	1.900	
50	50	
—	150	
—	42.242	
152.711	173.827	<p>Dochody preliminowane na rok 1893. wynoszą . . . . . 186.480 "</p> <p>uchwalone zaś na rok 1892. wynoszą . . . . . <u>177.080 "</u></p> <p>wstawia się więc na rok 1893. <i>dochody większe</i> o . . . . . 9.400 zł.</p> <p>a mianowicie:</p> <p>w rubr. III. ogółem <i>więcej</i> o . . . . . 2.000 zł.</p> <p> " IV. " " " " . . . . . 7.000 "</p> <p> " V. " " " " . . . . . 400 " 9.400 zł.</p> <p>Wynik zatem na rok 1893. jest korzystniejszym o . . . . . 23.006 zł.</p> <p>a zgodny z różnicą niedoborów obu lat.</p> <p>Podana suma wynikłości <i>wydatków</i> z r. 1890. różni się z odnośnem zamknięciem rachunku o wydatki opuszczone:</p> <p>a) w rubr. I. w kwocie . . . . . 1.568 zł.</p> <p>b) " III. " " " " . . . . . 680 "</p> <p>c) " VI. " " " " . . . . . 150 "</p> <p>d) nadwyżkę dochodów oddaną funduszowi krajowemu (poz. 58.) <u>40.132 "</u></p> <p>ogółem o kwotę . . . . . <u>42.530 zł.</u></p> <p>zaś suma wynikłości <i>dochodów</i> z powodu opuszczenia zwrotów w rubr. 1V. o:</p> <p>g) zwroty zaliczek na płace z lat ubiegłych przeniesione z rubr. I. wyd. w kwocie . . . . . 2.184 zł.</p> <p>h) zwroty kosztów odstawienia rekonwalescentów z lat ubiegłych, przeniesione z rubr. XIII. wyd. w kwocie . . . . . 347 "</p> <p>ogółem o kwotę . . . . . <u>2.531 zł.</u></p>
—	46.046	
152.711	219.873	
—	230	
679	660	
4.713	9.890	
186.707	165.500	
611	800	
192.710	177.080	
—	219.873	
—	42.793	

Wydatki.

Krajowy zakład

L i c z b a		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwyczajne
rubryki	pozycyi		zł.
I.		Płace i emolumenta etatowe.	
1	Dyrektor:	a) Płaca	2.200
		b) Dodatek osobisty	800
		c) Dodatki pięcioletnie po	300 zł. 600
2	2 prymaryuszów	a) Płaca po	1 500 " 3.000
		b) Relutum za wikt po	408 " 816
		c) Dodatki pięcioletnie po	200 " 400
3	2 sekundaryuszów:	a) Płaca po	1.000 " 2.000
		b) Relutum za wikt po	408 " 816
4	2 kapelanów:	a) Płaca po	400 " 800
		b) Wikt w naturze	300 zł. 600
		c) Relutum za wikt	300 " 600
		d) Dodatki pięcioletnie po	50 zł. 209
5	Rządca:	a) Płaca	1.200
		b) Relutum za wikt	408
		c) Dodatki pięcioletnie po	200 zł. 429
6	2 oficyałów:	a) Płaca po	1.060 " 2.120
		b) Dodatki pięcioletnie po	150 " 625
		c) " osobiste po	300 " 600
7	I. Pisarz:	a) Płaca	600
		b) Relutum za wikt	360
		c) Dodatki pięcioletnie po	80 zł. —
8	II. Pisarz:	a) Płaca	400
		b) Relutum za wikt	360
		c) Dodatki pięcioletnie po	50 zł. 100
9	Maszynista:	a) Płaca	600
		b) Relutum za wikt	360
10	Woźny:	a) Płaca	150
		b) Wikt z pieczywem	236
		c) Dodatek na ubiór	50
		d) " pięcioletni	30
11	Odźwierny:	a) Płaca	150
		b) Wikt z pieczywem	286
		c) Dodatek na ubiór	50
		Suma rubryki I.	21.405
II.		Koszta utrzymania osób nieetatowych.	
12	18 Sióstr Miłosierdzia oddziałowych:	a) Płaca rocznie po 80 zł.	1.440 zł. 5.580
		b) Wikt z pieczywem i dodatkami rocznie po 230 zł.	4.140 " 5.580
13	Dyetaryusz:	a) Płaca po 1 zł. 25 ct. dziennie	456 zł. 816
		b) Relutum za wikt	360 " 816
		Do przeniesienia	6.396

dla obłąkanych na Kulparkowie.

Wydatki.

Wyni- kłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	Wyjaśnienia	
2.200	2.200	Zgodnie z kwotami uchwalonemi na r. 1892.	
800	800		
419	600		
2.104	3.000		
572	816		
225	400		
2.597	2.000		
1.060	816		
800	800		
586	624		Mniej o 24 zł. w r. 1892. Wikt w naturze gr. kat. kapelana kosztował w r. 1891. 292 zł., preliminuje się w okrągłej liczbie 300 zł.
150	200		Preliminuje się więcej o 9 zł. z powodu przypadającego ks. Panasińskiemu, gr. kat. kapelanowi trzeciego dodatku 5 letn. do płacy o rocznych 50 zł., począwszy od 29. października 1893.
1.200	1.200		Preliminuje się więcej o kwotę 29 zł. na trzeci dodatek 5 letni do płacy Fantiego Stanisława o rocznych 200 zł., począwszy od 9. listopada 1893.
408	408		Preliminuje się więcej o kwotę 25 zł. na trzeci dodatek 5 letni do płacy Kality Karola od 1. listopada 1893.
400	400		
2.120	2.120		
600	600		
—	600		
600	600		
360	360		
160	240	Preliminuje się mniej o 240 zł. z powodu przeniesienia p. Czajkowskiego Antoniego do Wydziału krajowego, i zamianowania nowego pisarza.	
400	400		
360	360		
100	100		
—	—	Przeniesiony z rubr. II. poz. 14., co Wydział krajowy uzasadnia osobnem sprawozdaniem do Wysokiego Sejmu.	
150	150		
238	286		
50	50		
18	30		
144	150		
233	286		
50	50	Preliminuje się zgodnie z kwotami na r. 1892. uchwalonemi.	
19.104	20.646	Wynikłość roku 1890. różni się z odnośnem zamknięciem rachunku o kwotę 1.568 zł. z powodu pominięcia przy poz. 4. płacy akuszerki (33 zł.), przy poz. 11 <i>d</i> dodatku pięcioletniego spensjonowanego odźwiernego (60 zł.) i zaliczek na płace (1.475 zł.) do preliminarza nie wchodzących.	
1.360	1.360	Preliminuje się koszt utrzymania dla 1 Siostry więcej, w kwocie 208 zł. jak w r. 1892. z powodu rozszerzenia zakładu przez wybudowanie nowego pawilonu, licząc za wikt z pieczywem mniej po 6 zł. rocznie na osobę.	
3.354	4.012		
456	458		
360	360		
5.530	6.190	Preliminuje się mniej o 2 zł. jak w r. 1892. który był rokiem przestępnym. Jak na rok 1892. uchwalono.	

Wydatki.

Krajowy zakład

L i c z b a		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwyczajne
rubryki	pozycyi		zł.
		Z przeniesienia	6.396
14		Służba wyższa:	
	a)	Płaca: Maszynista	—
	"	" Ślusarz	264 "
	"	" Stolarz	240 "
	"	" Krawiec	180 "
	"	" Szewc	180 "
	"	" 5 dozorców starszych po 180 zł.	900 "
	"	" 2 palacze do maszyny parowej po 156 zł.	312 "
	b)	Relutum za wikt maszynisty	—
	c)	Wikt z pieczywem 8 osób służby wyż. po 220 zł.	1.760 zł.
	"	" " 3 " " " 150 "	450 "
15		Służba oddziałowa:	2.076
	a)	Płaca 27 dozorców rocznie po 96 zł	2.592 zł.
	"	9 " " " 120 "	1.080 "
	"	6 " " " 144 "	864 "
	"	15 dozorczyń " " 84 "	1.260 "
	"	10 " " " 96 "	960 "
	"	12 " " " 120 "	1.440 "
	"	3 " " " 144 "	432 "
		<u>82</u>	<u>8.628 zł.</u>
	b)	na podwyższenie płac dla służby oddziałowej	700 "
	c)	Wikt z pieczywem 82 osób rocznie po 142 zł.	11.644 "
	d)	Gratyfikacye z końcem roku	250 "
			<u>21.222</u>
16		Premie dla dozorców i dozorczyń	—
17		Służba domowa:	
	a)	Płaca 13 sług	1.188 zł.
	b)	Wikt z pieczywem tychże rocznie po 125 zł.	1.625 "
	c)	Gratyfikacye z końcem roku	50 "
			<u>2.863</u>
		Suma rubryki II.	34.767
III.		Pensye i emerytury.	
18		Grund Ludwika, wdowa po rządcey, z rocznych	245 zł.
19		Burkhardt Franciszka, wdowa po kontrolorze z rocznych	175 "
20		Dr. Berthleff Karol, były dyrektor z rocznych	1.400 "
21		Kłosowski Jan, były dozorca	48 "
22		Kłosowska Teresa, była dozorczyńi	48 "
23		Dr. Dobiński Włodzimierz, były prymaryusz	567 "
24		Wojtowicz Karolina, była akuszerka	184 "
25		Sterniuk Jakób, były odźwierny a) tytułem emerytury	158 zł.
		b) jako pensya z łaski	92 "
26		Węgrzyn Jan, były dozorca	60 "
		Suma rubryki III.	1.351

dla obłąkanych na Kulparkowie.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1890.	Kwota uchwalona na r. 1892.	Wyjaśnienia
5.530	6.190	
600	600	Wydatek ten przeniesiono do rubr. I. pod poz. 9. lit. a) wydatki.
277	300	
240	240	
180	180	
180	180	
847	900	
318	336	
360	360	
		Wydatek ten przeniesiono do rubr. I. pod poz. 9. lit. b) wyd.
2.012	2.412	Wikt służby wyższej kosztował w r. 1891. 2.008 zł. z powodu wyższych cen artykułów żywności, preliminuje się ogółem kwotę 2.210 zł.
	2.400	Preliminuje się płacę dla 2 dozorców więcej po 96 zł. rocznie w kwocie 192 zł. jak w r. 1892. z powodu rozszerzenia zakładu przez wybudowanie nowego pawilonu.
	1.080	} Jak na rok 1892.
	864	
	1.260	
	960	
	1.440	
	432	
7.995	—	
—	700	
10.131	12.320	Preliminuje się wikt z pieczywem dla 2 dozorców więcej, licząc tenże mniej po 12 zł. na osobę, jak na r. 1892. uchwalono. W r. 1891. kosztował wikt kwotę 10.556 zł.
245	250	Zgodnie z uchwaloną na r. 1892. kwotą.
231	60	Żaden ze służby tak dalece się nie odszczególnił, aby go do premii przedstawiono.
1.137	1.188	Zgodnie z uchwaloną na r. 1892. kwotą.
1.355	1.768	W roku 1891. wynosił koszt wiktów kwotę 1.441 zł., preliminuje się nieco wyższą kwotę z powodu podanego przy poz. 14. lit. b).
50	50	Zgodnie z uchwaloną na r. 1892. kwotą.
31.688	36.470	
26	26	Zgodnie z uchwalonemi na rok 1892 kwotami.
19	19	
149	149	
48	48	
48	48	
567	567	
168	184	
53	250	
—	60	
1.078	1.351	
		Wynikłość z r. 1890 różni się z odnośnem zamknięciem rachunku o kwotę 680 zł. z powodu opuszczenia emerytury zmarłego Dr. Hankiewicza (676 zł.) i prowizji zmarłego dozorcę Szymańskiego Jakóba. (4 zł.)

Wydatki.

Krajowy zakład

L i c z b a		Poszczególnienie	Zwyczajne
rubryki	pozycyi		zł.
IV.		Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski.	
	27	Christl Laura, sierota po kontrolorze z rocznych 63 zł.	7
	28	Hammer Joanna, sierota po pisarzu z rocznych 63 zł.	7
		<u>Suma rubryki IV.</u>	14
V.	29	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	40
VI.		Remuneracye i zapomogi.	
	30	Za sprawdzanie recept	126
	31	Remuneracye i zapomogi	600
		<u>Suma rubryki VI.</u>	726
VII.		Koszta gospodarcze.	
	32	Żywienie chorych :	
		a) Zwykła strawa i dodatki	48.000
		 b) 5 Sióstr Miłosierdzia a) Płaca roczna po 80 zł. . . . . 400 zł. b) Wikt z dodatk. rocz. po 230 zł. 1.150 "	1.550
		c) Służba kuchenna i magazynowa :	
		2 po 84 zł.	168 zł.
		5 po 72 "	360 "
		5 po 60 "	300 "
		<u>12</u>	<u>828 zł.</u>
		wikt 12 sług po 111 zł. rocznie	1.332 "
		Gratyfikacye dla sług	40 "
		Płaca z wiktem i gratyfikacją	2.200
		<u>Do przeniesienia . . . . .</u>	51.750

dla obłąkanych na Kulparkowie.

Wydatki.

Wyni- kłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892	Wyjaśnienia
7	7	
7	7	
14	14	
—	40	Jak na r. 1892.
124	126	
500	600	
624	726	Wynik z r. 1890. różni się z odnośnem zamknięciem rachunku o kwotę 150 zł. z powodu opuszczenia jednorazowej zapomogi Dra Hankiewicza.
39.119	47.000	<p>Wydatki poz. 32. lit. a) wynosiły :</p> <p>W 1889. r. 40.380 zł. na 197.901 dni leczenia, zatem 1 dzień kosztował 20·4 ct.</p> <p>" 1890. " 39.119 " " 215.149 " " " 1 " " 18·2 "</p> <p>" 1891. " 45.264 " " 218 180 " " " 1 " " 20·7 "</p> <p>Razem . 124.763 zł. na 631.230 " " " 3 <u>dnie kosztowały 59·3 ct.</u></p> <p>Przeciętnie 41.588 zł. na 210.410 " " " 1 dzień kosztował 19·77 ct.</p> <p>Ilość dni leczenia wynosiła w r. 1891. 218.180 po koszcie (207 ct.) w zac- krągleniu 21 ct., wyniesie wydatek . . . . . 45.817 zł. 80 ct. w. a.</p> <p>do tego doliczając różnicę w obliczaniu wartości mleka od krów zakładowych między ceną produ- kcji a targową w myśl uchwały wysokiego Sejmu, po 2½ zł. od 800 hektolitrow . . . . . <u>2.000 " — " "</u></p> <p>wyniesie razem . . . . . <u>47.817 zł. 80 ct. w. a.</u></p> <p>preliminuje się zatem w zaokrągleniu 48.000 zł. w. a,</p> <p>Jak na r. 1892.</p> <p>Preliminuje się mniej po 6 zł. rocznie na osobę, jak w rubr. II. poz. 12 lit. b).</p>
400	400	
986	1.180	
2.089	2.342	Wydatki wynosiły w 1889. r. 2.086 zł.
42.594	50.922	<p>" " " 1890. " 2.089 "</p> <p>" " " 1891. " 2.096 " 6.271 zł. zatem przeciętnie 2.090 zł. Pre- liminuje się z powodu wyższych cen artykułów żywności kwota 2.200 zł.</p>

Wydatki.

Krajowy zakład

L i c z b a		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwyczajne
rubryki	pozycyi		zł.
VII.		Z przeniesienia	51.750
		d) Drzewo i węgle do kuchni	3.000
		e) Naczynia i sprzęty kuchenne	600
		f) Pieczywo z piekarzem i z drzewem	9.200
		g) Wino dla chorych	450
33		Opał sal, łazienek i innych ubikacyj	7.000
34		Oświetlenie naftą	1.700
35		Sprzęty gospodarcze:	
		a) Zakupno i naprawa { 1. zwyczajne . . . . . 2. nadzwyczajne	2.000 1.000
		b) 1 Siostra Miłosierdzia: Płaca rocznie . . . . . 80 zł.	
		Wikt z dodatkami rocznie . . . . . 230 „	310
36		Utrzymanie 2ch par koni z 2ma furmanami, naprawą wozów, upręży itp.	1.400
37		Uprawa pól z połową kosztów utrzymania ogrodnika i innymi potrzebami	8.219
38		Utrzymanie ogrodów warzywnych z połową kosztów utrzymania ogrodnika	624
39		Podatek gruntowy, ekwiwalent i inne nieprzewidziane wydatki folwarku	147
40		Utrzymanie parku i ogrodów spacerowych dla chorych	200
41		Utrzymanie pralni:	
		a) Drzewo i inne potrzeby	4.422
		b) 2 Siostry Miłosierdzia, płaca rocznie po 80 zł. . . . . 160 zł.	
		Wikt z dodatkiem rocz. po 230 . . . . . 460 „	520
		Do przeniesienia { 1. zwyczajne . . . . . 2. nadzwyczajne	91.642 1.000

dla obłąkanych na Kulparkowie.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1890.	Kwota uchwalona na r. 1892.	Wyjaśnienia
42.594	50.922	
3.184	3.000	Wydatki wynosiły w 1889. r. 2.809 zł. " " " 1890. " 3.184 " " " " 1891. " 3.198 " 9.191 zł. zatem przeciętnie 3.064 zł.
596	600	Zgodnie z kwotą na r. 1892. uchwaloną.
7.864	9.200	Wydatki wynosiły w 1889. r. 6.081 zł. " " " 1890. " 7.864 " " " " 1891. " 9.548 " 23.493 zł. zatem przeciętnie 7.831 zł. Z uwagi na wynik roku ostatniego prelim. się jak na r. 1892. uchwaloną kwotę 9.200 zł.
451	450	Wydatki wynosiły w 1889. r. 379 zł. " " " 1890. " 451 " " " " 1891. " 336 " 1.166 zł. zatem przeciętnie 389 zł. Prelimi- nuje się 450 zł. z powodu wyższych cen wina.
6.145	6.000	Wydatki wynosiły w 1889. r. 6.593 zł. " " " 1890. " 6.145 " " " " 1891. " 6.506 " 19.244 zł. zatem przeciętnie 6.415 zł. Ze względu na przybywający pawilon i 2 przybudówki preliminuje się 7.000 zł.
1.518	1.550	Wydatki wynosiły w 1889. r. 1.597 zł. " " " 1890. " 1.518 " " " " 1891. " 1.732 " 4.847 zł., zatem przeciętnie 1.616 zł. Z po- wodu podanego przy pozycyi 33. preliminuje się 1.700 zł.
3.785	2.000	Wydatki wynosiły w 1889. r. 1.812 zł.
—	800	" " " 1890. " 3.785 "
80	80	" " " 1891. " 1.858 " 7.455 zł., zatem przeciętnie 2.485 zł. Z po- wodu podanego przy poz. 33. i 34. prelim. się na wydatki zwyczajne 2000 zł. zaś na nadzwycz. 1.000 zł. — razem 3.000 zł.
197	236	Preliminuje się mniej o 6 zł. jak w rubr. II. poz. 12. lit. b).
1.743	1.394	Wydatki wynosiły w 1889. r. 1.327 zł. " " " 1890. " 1.743 " " " " 1891. " 1.388 " 4.458 zł., zatem przeciętnie 1.486 zł. Pre- liminuje się z uwagi na wynik 1891. r. tylko 1.400 zł.
2.469	8.219	Preliminuje się na podstawie projektu budżetu folwarku przez zarząd zakładu spo- rządzonego a tu załączonego.
812	624	Preliminuje się więcej o 42 zł. z powodu wymierzonej należytości ekwiwalento- wej, jak LW. 28.316/92.
—	105	Jak na r. 1892.
146	200	
4.363	4.422	Wydatki wynosiły w 1889. r. 3.884 zł. " " " 1890. " 4.363 " " " " 1891. " 4.911 " 13.158 zł. zatem przeciętnie 4.386 zł. Z uwagi na wynik roku ostatniego prelim. się jak na r. 1892. uchwalono.
555	632	Preliminuje się o 12 zł. mniej, licząc wikt z pieczywem na 1 Siostrę Miłosier- dzia mniej po 6 zł., jak w rubr. II. poz. 12. lit. b).
76.502	89.634	
—	800	

Wydatki.

Krajowy zakład

L i c z b a		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwyczajne
rubryki	pozycyi		zł.
VII.		Z przeniesienia { 1. zwyczajne	91.642
		2. nadzwyczajne	1.000
	42	Bielizna, pościel i odzież :	
		a) Zakupno i naprawa	6.500
		b) 1 Siostra Miłosierdzia, płaca rocznie . . . . . 80 zł.	
		wikt z dodatkami . . . . . 230 n	310
	43	Słoma do sienników	800
		Suma wydatków { 1. zwyczajnych	99.252
		2. nadzwyczajnych	1.000
		<u>Ogólna suma rubryki VII.</u>	<u>100.252</u>
VIII.		Koszta sanitarne.	
	44	Lekarstwa	900
	45	Potrzeby sanitarne	5.000
	46	Instrumenta chirurgiczne	100
	47	Utrzymanie prosektoryum	60
	48	Koszta pogrzebowe ubogich chorych i Sióstr Miłosierdzia, tudzież utrzy- manie ementarza	200
		<u>Suma rubryki VIII</u>	<u>6.260</u>
IX.		Koszta kancelaryjne.	
	49	Druki, litografie, potrzeby do pisania, koszta insercyjne i t. p.	450
X.	50	Koszta kapliczne	200
XI.		Koszta utrzymania budynków, dróg i urządzeń.	
	51	Konserwacye i reparacye { 1. zwyczajne	5.500
		z pokostowaniem podłóg { 2. nadzwyczajne	—
	52	Utrzymanie urządzeń mechanicznych	600
		Do przeniesienia { 1. zwyczajne	6.100
		2. nadzwyczajne	—

dla obłąkanych na Kulparkowie.

Wydatki.

Wyni- kłość z roku 1889.	Kwota uchwa- lona na r. 1891.	Wyjaśnienia
76.502 —	89.634 800	
5.028	6.500	Wydatki wynosiły w 1889. r. 12.198 zł. " " " 1890. " 5.028 " " " " 1891. " <u>13.276</u> " 30.502 zł., zatem przeciętnie 10.167 zł. Z powodu sprawienia większej ilości bielizny w r. 1891. preliminuje się prawdo- podobną potrzebę wykazaną przez Dyrekcyę zakładu w kwocie 6.500 zł.
277 953	316 950	Preliminuje się mniej o 6 zł., jak w rubr. II. poz. 12. lit. b). Wydatki wynosiły w 1889. r. 921 zł. " " " 1890. " 953 " " " " 1891. " <u>769</u> " 2.643 zł., zatem przeciętnie 881 zł. Preli- minuje się 800 zł. z uwagi na wynik 1891. r. i niższych cen słomy.
82.760 —	97.400 800	
82.760	98.200	
931	900	Wydatki wynosiły w 1889. r. 899 zł. " " " 1890. " 931 " " " " 1891. " <u>737</u> " 2.567 zł., zatem przeciętnie 856 zł.
4 726	5.000	Wydatki wynosiły w 1889. r. 5.104 zł. " " " 1890. " 4.726 " " " " 1891. " <u>5.035</u> " 14.865 zł. zatem przeciętnie 4 955 zł. Prelim. się zgodnie z uchwalonemi kwotami na rok 1892.
104 13	100 60	
166	200	
5.940	6.260	
500	450	Jak na r. 1892.
200	200	
5 645 — 853	5.500 3.004 600	Wydatki zwyczajne wynosiły w 1889. r. 8.930 zł. " " " " 1890. " 5.645 " " " " " 1891. " <u>5.929</u> " 20.504 zł., zatem przeciętnie 6.835 zł. preliminuje się zgodnie z wnioskiem Dyrekcyi zakładu na wydatki zwyczajne 5.500 zł.
6.498 —	6.100 3.004	

Wydatki.

Krajowy zakład

L i c z b a		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwyczajne
rubryki	pozycyi		zł.
XI.		Z przeniesienia { 1. zwyczajne . . . . . 2. nadzwyczajne	6.100 —
	53	Asekuracja budynków i ruchomości	600
	54	Kominiarze i straż ogniowa	550
	55	Utrzymanie dróg dojazdowych	800
		Suma wydatków { 1. zwyczajnych . . . . . 2. nadzwyczajnych	8.050 —
		Ogólna suma rubryki XI.	8.050
XII.	56	Podatki i daniny	120
XIII.		Rozmaite.	
	57	Utrzymanie biblioteki lekarskiej	150
	58	Książki i czasopisma dla chorych	250
	59	Myto drogowe	210
	60	Przypadkowe:	
		a) Ubezpieczenie służby od wypadku choroby	70
		b) " " i robotników od wypadku	130
		c) Zabawy z tańcami, urządzone dla chorych	220
		d) Zastępstwa chorych i urlopowanych funkcyonaryuszów	500
		e) Koszta przyjęcia komisyj i różne poczesne	60
		f) " " uroczystości rozdania nagród służbie dozorującej chorych	—
		g) Ryczałt na wydatki przełożonego obszaru dworskiego	20
		h) Fiakry dla Sióstr Miłosierdzia, tychże spowiednika, inżyniera Wydziału krajowego, nadzorującego roboty konserwacyjne, pastora na pogrzeby ewangelików itp.	40
		i) Koszta przywozu i odstawienia chorych do zwrotu od gmin przynależności	800
		k) Inne nieprzewidziane	150
		Suma rubryki XIII.	2.600
XIV.	61	Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe	50

dla obłąkanych na Kulparkowie.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1890.	Kwota uchwalona na r. 1892.	Wyjaśnienia
6.498 —	6.100 3.004	
566 550 799	600 550 800	} Zgodnie z uchwalonemi na r. 1892. kwotami. Przeciętny wydatek z trzech lat ostatnich wynosił 797 zł. wstawia się w zaokrągleniu kwotę 800 zł.
8.413 —	8.050 3.004	
8.413	11.054	
174	120	
138 246 204	150 250 200	} Zgodnie z uchwalonemi na rok 1892. kwotami. Wydatki wynosiły w roku 1889. kwotę 209 zł. " " " 1890. " 204 " " " " 1891. " 226 " 639 zł., zatem przeciętnie 213 zł. Preliminuje się zaokrągloną przeciętną kwotę 210 zł.
53 119 158 80	70 130 220 500	} Zgodnie z uchwalonemi na rok 1892. kwotami. Wydatki wynosiły w roku 1889. kwotę 704 zł. " " " 1890. " 80 " " " " 1891. " 958 " 1.742 zł., zatem przeciętnie 581 zł. wstawia się jak na rok 1892. uchwaloną kwotę 500 zł.
26 25 20	60 60 20	} Zgodnie z uchwaloną na rok 1892. kwotą. Nie prelininuje się żadnego wydatku, gdyż nikogo do nagrody nie przedstawiono.
47	30	} Jak na rok 1892.
637	60	} Wydatki tej pozycji wynosiły w r. 1861. kwotę 789 zł., prelininuje się zatem w zaokrągleniu kwotę 800 zł. Koszta te są przypisywane do zwrotu od gmin przynależności a uiszczone w latach następnych przyjmują się do rubr. V. poz. 10 doch.
413	150	} Preliminuje się dla zmienności tych wydatków, jak na r. 1892, uchwaloną kwotę.
2.166	1.900	
50	50	} Zgodnie z uchwaloną na r. 1892 kwotą.

Wydatki.

Krajowy zakład

L i c z b a		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwyczajne
rubryki	pozycyi		zł.
XV.	62	Koszta podróży i diety członków komisji opieki nad obłąkanymi	150
XVI.		Nowe budynki w zakładzie postawić się mające.	
		<i>Nadzwyczajne :</i>	
	63	Na 2 pawilony z przyznanej kwoty 59.664 zł. płatnej w dwóch ratach, druga rata	29.832
	63a	Na rozszerzenie budynku gospodarskiego	—
		<u>Suma rubryki XVI. .</u>	<u>29.832</u>

dla obłąkanych na Kulparkowie.

Wydatki.

Wyni- kłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	Wyjaśnienia
—	150	Zgodnie z uchwaloną na r. 1892 kwotą.
—	29.832	Wstawia się IIgą połowę uchwalonego przez Wys. Sejm w 1892. kredytu w kwocie 59.664 zł.
—	12.410	Nie zachodzi obecnie potrzeba dalszego rozszerzenia budynku gospodarskiego.
—	42.242	

Dochody.

Krajowy zakład

L i c z b a		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwyczajne
rubryki	pozycyi		zł.
I.		Odsetki od kapitałów.	
	1	4 ^o / _o od gal. oblig. propinacyjnych imien. wart. 5.750 zł.	230
II.		Dodatki.	
	2	Od c. k. Skarbu relutum za drzewo opałowe	560
	3	Od kasy miejskiej na utrzymanie drogi publicznej z Kulparkowa do Lwowa	100
		<u>Suma rubryki II.</u>	660
III.		Dochody z dóbr.	
	3a	Odsetki od kapitału przyznanego za zniesione prawo propinacyi.	—
	4	Dochód z pól i pastwisk	10.890
	5	Dochód z ogrodów	1.000
		<u>Suma rubryki III.</u>	11.890
IV.		Zwroty kosztów leczenia.	
	6	Od funduszu krajowego galicyjskiego	145.000
	7	Od samopłacących	24.000
	8	Od funduszków obcokrajowych i innych publicznych	3.500
		<u>Suma rubryki IV.</u>	172.500
V.		Rozmaite.	
	9	Zwroty z zarobków chorych w myśl §. 22 statutu	400
	10	„ zaległych kosztów przywozu	500
	11	Przypadkowe: a) Czynnosc z baraku propinacyjnego	48
		b) Ze sprzedaży rzeczy z użytku wydzielonych	120
		c) Depozyta po zmarłych	50
		d) Inne drobne nieprzewidziane	82
		<u>Suma rubryki V.</u>	1.200

dla obłąkanych na Kulparkowie.

Dochody.

Wyni- kłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	Wyjaśnienia
—	230	Preliminuje się rzeczywisty dochód, jaki oboczne efekta przynoszą.
579	560	Wstawia się jak na rok 1892.
100	100	
679	660	
230 3.180	— 8.890	Przeniesione do Rubr. I. pod poz. 1. Preliminuje się dochód wyższy o 2.000 zł. od uchwalonej na r. 1892. kwoty, gdyż obecnie zarachowuje się mleko od krów zakładowych nie po cenie produkcji, lecz po cenie, po której dostarcza przedsiębiorca dla szpitala Lwowskiego. (Patrz projekt budżetu folwarku).
1.303	1.000	Zgodnie z uchwaloną na rok 1892. kwotą.
4.713	9.890	
157.879	135.000	Dochód wynosił w roku 1889. kwotę 136.816 zł. " " " 1890. " 157.879 " " " " 1891. " <u>153.216</u> " 447.911 zł, zatem przeciętnie 149.304 zł. Ponieważ taksa dzienna w r. 1888. o 10 ct. niższą została, a w zarachowanych wynikłościach mieści się część kosztów z lat dawniejszych po taksie wyższej — z tego powodu preliminuje się tylko kwotę 145.000 zł.
25.822	28.000	Dochód wynosił w roku 1889. kwotę 28.229 zł. " " " 1890. " 25.822 " " " " 1891. " <u>24.759</u> " 78.810 zł. zatem przeciętnie 26.270 zł. Z uwagi, że dochody tej pozycji corocznie się zmniejszają, preliminuje się tylko 24.000 zł.
3.006	2.500	Dochód wynosił w roku 1889. kwotę 4.855 zł. " " " 1890. " 3.006 " " " " 1891. " <u>4.063</u> " 11 924 zł., przeciętnie 3.975 zł.
186.707	165.500	preliminuje się dla zmienności tej pozycji dochodów tylko kwotę 3.500 zł.
296 69 48 114 55 29	400 100 48 120 50 82	Dochód wynosił w r. 1891. kwotę 381 zł., na tej podstawie preliminuje się kwotę 400 zł. W stosunku do zwiększonych wydatków rubr XIII. poz. 60 lit. i) preliminuje się więcej o 400 zł. od kwoty na rok 1892. uchwalonej. Z powodu zmienności wpływów tych dochodów preliminuje się jak na rok 1892. uchwalono.
611	800	Wynikłość z r. 1890 różni się z odnośnem zamknięciem rachunku o kwotę 2.531 zł. z powodu opuszczenia zaliczek na płace (Rubr. IV. poz. 9 lit. g) i zwrotów kosztów odstawienia rekonwalescentów (Rubr. IV. poz. 9 lit. h) preliminarzem nieobjętych.

Alegat Rubr. VII. poz. 37—38 i 39 wydat. — i Rubr. III. poz. 4—5 dochodów do preliminarza zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie.

Projekt budżetu

folwarku zakładu Kulparkowskiego

na rok 1893

sporządzony w myśl polecenia Wysokiego Sejmu z dnia 27. Listopada 1890.

Projekt gospodarstwa rolnego i krowiarni przy

Rubryka	Pozycja	Wyszczególnienie	Szczegółowo	Razem
			zł.	zł.
Wydatki.				
I.		Na gospodarstwo rolne i krowiarnię:		
1		Płace i zasługi:		
	a)	dozorca robót (ogrodnik, połowa kosztów jego utrzymania z rocznych 440 zł.)	220 zł.	
	b)	szłużba: dwie dziewczek 300 zł. } gratyfikacya dojarek 30 " }	330 "	550
2		Płaca robotnika dziennego:		
	a)	zajętego przy roli	400 zł.	
	b)	" " krowiarni	70 "	
	c)	" " wołach (szłużba domu)	— "	470
3		Dokupno nasienia:		
		60 cetr. m. kartofli do sadzenia	180 zł.	
		15 " " owsa nasiennego	105 "	
		5.5 " " mieszanki traw	124 "	
		10 " " wyki	75 "	
		2.5 " " bobiku	18 "	
		2.5 " " grochu	17 "	
		120 l. buraków pastewnych	20 "	539
4		Dokupno nawozu:		
		250 cetr. m. siana po 2 zł. 50 ct.	625 zł.	
		500 " " grysu " 4 " — "	2.000 "	
		180 " " słomy " 1 " 40 "	250 "	2.875
5		Dokupno ściółki (z sienników) 250 m. cetr.		40
6		Dokupno 6 krów w miejsce wybrakowanych		900
7		Dokupno 24 wołów roboczych		2.640
8		Utrzymanie maszyn i narzędzi gospedarczych		100
9		Utrzymanie budynków i asekuracya		50
10		Asekuracya ziemiopłodów od gradu i ognia		55
		<u>Suma rubryki I.</u>	—	8.219
II.		Na ogród warzywny:		
11		Płaca: ogrodnika (druga połowa z 440 zł.)	220 zł.	
		" robotnika dziennego	300 "	520
12		Dokupno nasion		60
13		" nawozów (własny nawóz)		—
14		Różne drobne		44
		<u>Suma rubryki II.</u>	—	624
		Do przeniesienia	—	8.843

budgetu.
zakładzie Kulparkowskim na rok 1893.

Rubryka	Pozycja	Wyszczególnienie	Szczegółowo	Razem
			zł.	zł.
		Z przeniesienia	—	8.843
III.		Podatki i daniny.		
	15	Podatek gruntowy z ekwiwalentem (stosunkowo rozłożony)	—	102
IV.		Różne.		
	16	Nieprzewidziane wydatki	—	45
		Suma wydatków	—	8.990
		Przychody.		
I.		Z gospodarstwa.		
	1	Ze sprzedaży ziemiopłodów: owsa karmnego 100 m. cetr. po 5 zł. 50 ct. . . . . 550 zł. kartofli 600 m. cetr. po 2 zł. . . . . 1.200 „	1.750	
	2	Ze sprzedaży mleka 800 hektol. po 7 zł.	5.600	
	3	Ze sprzedaży 6 krów wybrakowanych	600	
	4	Ze sprzedaży 30 cieląt (około 600 k. mięsa)	300	
	5	Ze sprzedaży 24 wołów (około 4.800 k. mięsa)	2 640	
		Suma rubryki I.	—	10.890
II.		Z ogrodu.		
	6	Ze sprzedaży warzyw ogrodowych i owoców	1.000	
		Suma rubryki II.	—	1.000
		Suma przychodów	—	11.890

Zestawienie.

Przychody wynoszą razem	11.890 zł.
Wydatki " "	<u>8.990 „</u>
Dochód czysty z gospodarstwa	2.900 zł.

Kulparków dnia 4. Maja 1892.

LW. 41.740 1892.

Alegat F. do sprawozdania Wy-
działu krajowego o budżecie
krajowym na r. 1893.

Lit. F.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

PRELIMINARZ

na rok

1893.

LW. 30.749/1892.

św. Łazarza w Krakowie.

Wynikłość z roku 1890.	Kwota uchwalona na r. 1891.	W y j a ś n i e n i a	
Porównanie sumaryczne			
kwot preliminowanych na r. 1893. z uchwalonymi na r. 1892.			
29.526	31.469	Wydatki	preliminowane na r. 1893. wynoszą . . . . . 233.656 zł.
23.796	26.498		uchwalone zaś " 1892. " . . . . . 222.953 "
250	250		preliminuje się zatem wydatki <i>większe</i> o . . . . . 10.703 zł.
283	356		a mianowicie :
175	50	<i>więcej</i> w Rubr.	I. ogółem o kwotę 511 zł.
900	700		
88.843	92.326	" "	III. " " " 2.175 "
--	2.000	" "	VI. " " " 200 "
11.918	11.860	" "	VIII. " " " 302 "
898	900	" "	IX. " " " 100 "
250	250	" "	X. " " " 680 "
--	400	" "	XI. " " " 12.140 "
5.510	6.148	" "	XIV. " " " 50 "
2.783	30.560	" "	XV. " " " 300 "
844	1.027	" "	XVIII. " " " 50 " 16 508 zł.
866	750	<i>mniej</i> zaś " "	II. " " " 1.171 zł.
472	450	" "	VII. " " " 4.534 "
		" "	XVII. " " " 100 " 5.805 zł.
z porównania <i>więcej</i> j. w. o 10.703 zł.			
16.375	16.400	Dochody	preliminowane na r. 1893. wynoszą . . . . . 187.529 zł.
109	109		a uchwalone " 1892. " . . . . . 185.530 "
16	150		preliminuje się zatem dochody <i>większe</i> o . . . . . 1.999 "
88	300		a mianowicie :
		w Rubr.	I. ogółem o kwotę 99 zł.
181.119	189.993	" "	III. " " " 1.900 " 1.999 zł.
2.783	32.960		
Wynik zatem na r. 1893. jest <i>mniej korzystny</i> o różnicę w kwocie . . . . . 8.704 zł.			
a zgodny z różnicą niedoborów obu lat.			
183.902	222.953	Podana suma	wynikłości wydatków z r. 1890. różni się z odnośnym
zamknięciem rachunku z powodu opuszczenia :			
1) z Rub. I. zaliczek na płace w kwocie 357 zł.			
2) dawnej rubr. XV. (zapomogi dla położnic) 2.910 "			
3) nadwyżki dochodów oddanej fund. kraj. 12.503 " 15.770 zł.			
zaś suma wynikłości dochodów o opuszczone			
20.519	19.128	zwroty z rubr. IV. w kwocie . . . . . 275 zł.	
10.053	9.702	i o pobraną dotację w kwocie . . . . . 5.314 " 5.589 zł.	
163.447	156.600		
64	100		
194.083	185.530	Uwaga do preliminarza w ogóle.	
--	222.953		
--	37.423	Ilość dni leczenia wynosiła w r. 1891. — 215.540 a przeciętnie z trzech lat	
204.692. Z uwagi jednak na wyższą wynikłość z roku ostatniego, przyjęto stosownie do uchwały Wys. Sejmu z r. 1889. dla rozdziału wspólnych wydatków i dochodów, zwiększoną przeciętną ilość dni leczenia na 207.000 a mianowicie :			
dla oddziału I. 108.000 dni z % 52			
" " II. 14.000 " " 7			
" " III. 49.000 " " 24			
" " IV. 36.000 " " 17			
razem j. w. 207.000 " " 100			

Wydatki.

Krajowy szpital

Liczba		Poszczególnienie	Z funduszu oddziału				Razem	
ru- bryki	po- zycyi		I.	II.	III.	IV.	Szczegół	Ogół
			chorych	położnic	syfility- cznych	obłą- kanych		
			Złote austriackie					
I.		Płace i emolumenta etatowe.						
	1	Dyrektor:						
		a) płaca . . . . . 1.600 zł.						
		b) 3 dodatki pięcioletnie po 300 zł. . . . . 900 „	1.300	175	600	425	—	2.500
	2	5 prymaryuszów:						
		a) płaca po 1.200 zł. . . . . 6 000 „						
		b) dod. pięciol. po 200 zł. 2.600 „	5.200	—	1.800	1.600	—	8.600
	3	2 profesorów, jako prymaryuszów dla okulistyki i położnictwa po 650 zł.	650	650	—	—	—	1.300
	4	7 sekundaryuszów I. klasy „ 600 „	2 400	600	600	600	—	4.200
	5	5 „ „ II. „ „ 500 „	2.500	—	—	—	—	2.500
	6	Akuszka płaca	—	400	—	—	—	400
	7	Aptekarz:						
		a) płaca . . . . . 800 „						
		b) 2 dod. pięciol. po 100 zł. 200 „						
		c) dodatek na mieszkanie 200 „	624	84	288	204	—	1.200
	8	Prosektor, płaca	416	56	192	136	—	800
	9	Chemik patologii, płaca	364	49	168	119	—	700
	10	Kapelan:						
		a) płaca . . . . . 600 zł.						
		b) dodatek na mieszkanie 200 „	416	56	192	136	—	800
	11	Rządca:						
		a) płaca . . . . . 1.200 zł.						
		b) dodatek osobisty . . . . . 460 „	863	116	399	282	—	1.660
	12	2 oficyałów:						
		a) płaca po 1.000 zł. . . . . 2.000 zł.						
		b) dod. pięciol po 150 zł. 750 „	1.430	192	660	468	—	2.750
	13	2 pisarzy:						
		a) płaca po 600 zł. . . . . 1.200 zł.						
		b) dod. pięciol. po 100 zł. 300 „						
		c) „ na mieszk. 100 zł. 200 „	884	119	408	289	—	1.700
	14	Maszynista, płaca	390	52	180	128	—	750
	15	Dozorca domu obłąkanych:						
		a) płaca . . . . . 400 zł.						
		b) dodatek pięcioletni . . . . . 50 „						
		c) wikt II. kl. (wzmocn.) 280 „						
		d) relutum na mieszkanie 280 „	—	—	—	1.010	—	1.010
	16	Ważny:						
		a) płaca . . . . . 300 zł.						
		b) 4 dod. pięciol. po 50 zł. 200 „						
		c) dodatek na ubiór . . . . . 50 „	286	38	132	94	—	550
	17	Odźwierny:						
		a) płaca . . . . . 150 zł.						
		b) 4 dod. pięciol. po 30 zł. 120 „						
		c) wikt II. klasy . . . . . 240 „						
		d) dodatek na ubiór . . . . . 50 „	291	39	135	95	—	560
		Suma rubryki I.	18.014	2.626	5 754	5.586	—	31.980

Wynikłość z roku 1890.	Kwota uchwalona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a																																												
2.500	2.500	Preliminuje się płace z dodatkami na mocy uchwalonego etatu jak na rok 1892. z wyjątkiem:																																												
8.312	8 600	1) Przeniesienia maszynisty z płacą . . . . . 750 zł.																																												
1.300	1.300	z rubr. II. do rubryki niniejszej poz. 14. zgodnie z preli-																																												
3.552	4.200	minarzem zakładu kulparkowskiego i odnośnie do osobnego																																												
1.957	2.500	sprawozdania w tej sprawie Wys. Sejmowi przedłożonego.																																												
520	520	2) Uzupełnienia dodatku przy poz. 15 b. o kwotę . . . . . 2 „																																												
		3) Podwyższenia kosztu wiktów przy poz. 15 c. z powodu ni-																																												
		żej podanego o kwotę . . . . . 20 „ 772 zł.																																												
		4) Opuszczenia dodatków pięcioletnich przy poz. 6. i 11. w																																												
		łącznej kwocie . . . . . 720 „																																												
1.200	1.200	z powodu spensjonowania akuszerki i rządcy, przyznania																																												
800	800	zaś nowo mianowanemu rządcy dodatku osobistego w kwocie																																												
700	700	czyli z porównania <i>mniej</i> o kwotę . . . . . 260 „																																												
		5) Zniżenia kosztu wiktów przy poz. 17 c. o kwotę . . . . . 1 „ 261 zł.																																												
		ogółem zaś wstawiono w tej rubr. <i>więcej</i> o różnicę w kwocie 511 zł.																																												
800	800	Wikt pobierany z kuchni wynosił w latach:																																												
		<table border="1"> <thead> <tr> <th>1890</th> <th>1891</th> <th>Razem</th> <th>Prze-</th> <th>W za-</th> </tr> <tr> <th colspan="5">złotych wal. austr.</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>356</td> <td>386</td> <td>742</td> <td>371</td> <td>390</td> </tr> <tr> <td>186</td> <td>196</td> <td>382</td> <td>191</td> <td>200</td> </tr> <tr> <td>245</td> <td>280</td> <td>525</td> <td>263</td> <td>280</td> </tr> <tr> <td>219</td> <td>237</td> <td>456</td> <td>228</td> <td>240</td> </tr> <tr> <td>161</td> <td>162</td> <td>323</td> <td>162</td> <td>165</td> </tr> <tr> <td>109</td> <td>113</td> <td>222</td> <td>111</td> <td>115</td> </tr> </tbody> </table>					1890	1891	Razem	Prze-	W za-	złotych wal. austr.					356	386	742	371	390	186	196	382	191	200	245	280	525	263	280	219	237	456	228	240	161	162	323	162	165	109	113	222	111	115
1890	1891	Razem	Prze-	W za-																																										
złotych wal. austr.																																														
356	386	742	371	390																																										
186	196	382	191	200																																										
245	280	525	263	280																																										
219	237	456	228	240																																										
161	162	323	162	165																																										
109	113	222	111	115																																										
1.800	1.800	1. Lekarza dyżurnego																																												
2.641	2.750	2. Siostry Miłosierdzia																																												
		3. Służby: a) Etatowej: a) dozorczy domu (wzmoc-																																												
		niony) 245 280 525 263 280																																												
		β) odźwierzni 219 237 456 228 240																																												
		b) wyższej nieetatowej 161 162 323 162 165																																												
1.510	1.700	c) oddziałowej, wspólnej i innej 109 113 222 111 115																																												
—	—	Z uwagi zatem na wyższe ceny artykułów zakontraktowanych na rok 1892. jak																																												
		podano przy rubr. VII. poz. 32 a., wstawiono koszt wiktów w odnośnych po-																																												
925	988	zyciach niniejszego preli-																																												
		minarza z uwzględnieniem wyników roku ostatniego																																												
		w kwotach zaokrąglonych, niższych jednak od uchwalonych na r. 1892. z wy-																																												
		jątkiem wyższego kosztu wiktów dla dozorczy domu wstawionego na podstawie																																												
		rzeczywistych wynikłości z uwagą, że tenże pobiera wikt wzmocniony od																																												
		połowy r. 1890.																																												
500	550																																													
509	561																																													
29.526	31.469	Suma wynikłości z r. 1890. różni się z odnośnem zamknięciem rachunku o zaliczki																																												
		na płace w kwocie 357 zł. preli-																																												
		minarzem nie objęte.																																												

Wydatki.

Krajowy szpital

Liczba		Poszczególnienie	Z funduszu oddziału				R a z e m		
ru- bryki	po- zycy)		I.	II.	III.	IV.	Szczegół	Ogół	
			chorych	położnic	syfility- cznych	obłą- kanych			
			Złote austriackie						
II.		Koszta utrzyman'a osób nieetatowych.							
18		17 Sióstr Miłosierdzia :							
		a) Płaca : α) 15 Sióstr oddziałowych ro- cznie po 80 zł	640	160	240	160	1 200		
		β) 2 Sióstr wspólnych rocznie po 80 zł.	83	11	39	27	160		
		b) Wikt: α) 17 Sióstr rocznie po 200 zł. 3.400 zł.							
		β) 3 emerytek po 200 " 600 "							
		γ) 4 postulantek " 200 " 800 "	2.536	526	1.032	706	4.800		
		c) Pranie bielizny dla 24 Sióstr rocznie po 11 zł. 32 ct.	144	30	58	40	272	6.432	
19		Dyetaryusze :							
		Płaca dla 5 dziennie po 1.50 rocz 2.738 zł.							
		" " 3 " " 1.095 "	1.993	268	920	652	—	3.833	
20		Służba wyższa :							
		a) Płaca: Maszynista							
		Odźwierny: płaca 120 zł.							
		dodat. na mieszk. 60 "							
		" " ubiór 60 " 240 zł.							
		Stolarz . . . 150 "							
		Piekarz . . . — "							
		2 palaczy do maszyny po 120 zł. . . . . 240 "							
		2 nadzorców oddz.I i III. po 144 zł. . . . . 288 "	472	44	295	107	918		
		b) Wikt z pieczywem dla 6 osób po 165 zł.	508	46	324	112	990	1.908	
21		Służba oddziałowa :							
		a) Płaca dla 4 dozorców rocz. po 120 zł. 480 zł.							
		5 " " " 96 " 480 "	—	—	—	960	960		
		6 " " " 84 zł.	420	—	84	—	504		
		11 " " " 72 "	576	—	216	—	792		
		3 dozorczyń " " 96 "	—	—	—	288	288		
		7 " " " 84 "	252	—	—	336	588		
		6 " " " 72 "	288	72	72	—	432		
		12 " " " 60 "	420	120	180	—	720		
		b) Wikt dla 54 osób " " 115 "	3.105	345	920	1.840	6.210		
		c) Gratyfikacye z końcem roku	100	11	30	59	200		
		d) Bluzy dla 54 osób po 10 zł.	270	30	80	160	540	11.234	
		Do przeniesienia	11.807	1.663	4.490	5.447	—	23.407	

Wyni- kłość z roku 1892.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
5.275	6.280	<p>W pozycji tej preliminuje się płace jak na rok 1892 wikt zaś w kwocie mniej- szej od r. 1892. o 120 zł. na podstawie wyjaśnienia podanego przy rubr. I. i nowo wstawiony wydatek pod c. w kwocie 272 zł. ponoszony dotąd z ru- bryki VII. poz. 39. b. z powodu, że do LW. 41.102/891 wyłączono pranie bielizny Sióstr Mił. od chorych analogicznie ze szpitalem lwowskim. W całej zatem pozycji wstawiono więcej o 152 zł.</p>
3.767	3.843	<p>Wstawia się mniejszą kwotę o 10 zł. przypadającą dla roku zwyczajnego.</p>
3.108	3.057	<p>W pozycji tej preliminuje się ogółem mniej o kwotę . . . . . 1.149 zł. z powodu wyłączenia maszynisty z płacą w kwocie . . . . . 750 zł. przeniesionego do rubr. I. poz. 14. i poborów piekarza w łącznej kwocie . . . . . 315 „ przeniesionego do rubr. VII. poz. 32. f 3. dla wykazania rzeczywistego kosztu pieczywa chorych, tudzież niższego kosztu wikt z powodu podanego przy rubr. I. o kwotę . . . . . 84 „ razem <i>mniej</i> j. w. o kwotę . . . . . <u>1.149 zł.</u></p>
9.553	10.964	<p>Wstawiono wydatki pod a. c. jak na rok 1892., wikt zaś pod b. w kwocie <i>mniej- szej</i> o 270 zł. z powodu podanego przy rubryce I., a pod d. nowo prelimino- wany wydatek w kwocie 540 zł. analogicznie ze szpitalem lwowskim, pono- szony dotąd niewłaściwie z rubryki VII. poz. 40. z porównania <i>więcej</i> o kwotę 270 zł. od r. 1892.</p>
21.703	24.144	

Wydatki.

Krajowy szpital

Liczba		Poszczególnienie	Z funduszu oddziału				R a z e m	
ru- bryki	po- zycyj		I.	II.	III.	IV.	Szczegół	Ogół
			chorych	położnic	syfility- cznych	obłą- kanych		
Złote austriackie								
II.	22	Z przeniesienia .	11.807	1.663	4.490	5.447	—	23.407
		Służba wspólna :						
		a) Płaca dla 10 parobków po 72 zł. 720 zł.						
		b) Wikt „ 10 „ „ 115 „ 1.150 „						
		c) Gratyfikacye z końcem roku 50 „	999	134	461	326	—	1.920
		<u>Suma rubryki II. .</u>	<u>12.806</u>	<u>1.797</u>	<u>4.951</u>	<u>5.773</u>	<u>—</u>	<u>25.327</u>
III.		Pensye i emerytury.						
	23	Bobrzyńska Zofia, wdowa po prymaryuszu	250	—	—	—	—	250
	24	Nycz Karol, były rządcą .	936	126	432	306	—	1.800
	25	Przybyłowa Magdalena była akuszerka .	—	375	—	—	—	375
		<u>Suma rubryki III. .</u>	<u>1.186</u>	<u>501</u>	<u>432</u>	<u>306</u>	<u>—</u>	<u>2.425</u>
IV.		Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski.						
	26	Kudas Regina, była nadzorczyńni .	—	—	73	—	—	73
	27	Fłasińska Felicya, wdowa po pisarzu .	78	10	36	26	—	150
	28	Dudek Marya, wdowa po gazowniku .	31	4	15	10	—	60
	29	Tekielska Julia, była nadzorczyńni .	—	—	73	—	—	73
		<u>Suma rubryki IV. .</u>	<u>109</u>	<u>14</u>	<u>197</u>	<u>36</u>	<u>—</u>	<u>356</u>
V.	30	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiert- nych	26	3	12	9	—	50
VI.		Remuneracye i zapomogi.						
	30a	Urzednicy ek. Urzędu podatkowego w Kra- kowie za czynności kasowe .	—	—	—	—	—	—
	31	Funkcyonaryusze szpitalni	468	63	216	153	—	900
		<u>Suma rubryki VI. .</u>	<u>468</u>	<u>63</u>	<u>216</u>	<u>153</u>	<u>—</u>	<u>900</u>

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
21.703	24.144	
2.093	2.354	Preliminuje się ogółem mniej o kwotę 434 zł. na skutek wyłączenia poborów 2 parobków, zatrudnionych w piekarni, a przeniesionych do rubr. VII. poz. 32 f) tudzież niższego kosztu wiktów z powodu podanego przy rubr. I.
23 796	26.498	
250	250	Jak na rok 1892.
—	—	Wstawiono emerytury nowo przyznane na podstawie statutu emerytalnego. (L.W. 25.750 i 33.692 ex 1892.)
—	—	
250	250	
73	73	Jak na rok 1892.
150	150	
60	60	
—	73	
283	356	
175	50	
200	200	Nie się nie preliminuje, gdyż załatwiane dotąd czynności kasowe przez c. k. Urząd podatkowy, przejdą od r. 1893. na skutek zarządzenia do L.W. 17.023/92. na zarząd szpitalu.
700	500	Od r. 1880—1890. przyznawano na zapomogi i remuneracye urzędników i dyetaryuszów corocznie kwotę 700 zł. W roku zaś 1891. i 1892. niższona ją do kwoty 500 zł. mimo, że Wysoki Sejm w uwzględnieniu wzmagającej się ciągle i wszędzie droższyny artykułów żywności i mieszkań, podwyższył analogiczne pozycye budżetu szpitalu lwowskiego przy równej ilości personalu szpitalnego z kwoty 800 zł. do 1.200 zł, dla zakładu zaś kulparkowskiego przy nierównie niższej ilości tego personalu z kwoty 500 zł. do 600 zł. Z tego zatem powodu wstawia się przynajmniej w latach dawniejszych przyznawaną kwotę 700 zł. a za prowadzenie czynności kasowych, odjętych c. k. Urzędowi podatkowemu, jak podano przy poz. 30 a) kwotę . . . . . 200 „
900	700	
		razem przeto . . . . . 900 zł
		czyli więcej od r. 1892. tylko o 200 zł., mniej zaś od budżetu szpitalu lwowskiego o kwotę 300 zł.

Wydatki.

Krajowy szpital

Liczba		Poszczególne	Z funduszu oddziału				R a z e m	
ru- bryki	po- zycy		I.	II.	III.	IV.	Szczegół	Ogół
			chorych	położnic	syfility- cznych	obłą- kanych		
			Złote austriackie					
VII.		Koszta gospodarcze.						
	32	Żywnienie chorych:						
		a) Zwykła strawa i dodatki	24.000	3.500	11.000	9.500	48 000	
		b) 5 Sióstr Miłosierdzia zatrudnionych w kuchni:						
		α) Płaca po 80 zł. . . . . 400 zł.						
		β) Wikt „ 200 „ . . . . . 1.000 „						
		γ) Pranie biel. po 11-32 . . . . . 57 „	757	102	350	248	1.457	
		c) Służba kuchenna i magazynowa:						
		α) Płaca 9 sług rocznie po 60 zł. . . . . 540 zł.						
		płaca 1 parobka 72 „ . . . . . 612 zł.						
		β) Wikt 10 osób rocznie po 115 zł. . . . . 1 150 „						
		γ) Gratyfikacye z końcem roku . . . . . 50 „	942	127	435	308	1 812	
		d) Opał do kuchni i pod kotły parowe do wytwarzania pary	624	84	288	204	1.200	
		Do przeniesienia	26.323	3.813	12.073	10.260	52.469	

Wynikłość z roku 1890.	Kwota uchwalona na r. 1893.	Wyjaśnienia																																																												
45.846	50.500	Wydatki wynosiły w oddziałach:		<table border="1"> <thead> <tr> <th>I.</th> <th>II.</th> <th>III.</th> <th>IV.</th> <th colspan="2">R a z e m</th> <th>Koszt 1 dnia centów</th> </tr> <tr> <td colspan="6">złoty wal. austr.</td> <td>Dni leczenia</td> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>W roku 1889. . . . .</td> <td>22.751</td> <td>4.550</td> <td>11.376</td> <td>6 826</td> <td>45.503</td> <td>201.635</td> <td>22.6</td> </tr> <tr> <td>" " 1890 . . . . .</td> <td>23.840</td> <td>2.751</td> <td>11.003</td> <td>8.252</td> <td>45.846</td> <td>196.901</td> <td>23.3</td> </tr> <tr> <td>" " 1891. . . . .</td> <td>25.152</td> <td>3.553</td> <td>10.879</td> <td>11.232</td> <td>50.816</td> <td>215 540</td> <td>23.6</td> </tr> <tr> <td>razem . . . . .</td> <td>71.743</td> <td>10.854</td> <td>33.258</td> <td>26.310</td> <td>142.165</td> <td>614.076</td> <td>69.5</td> </tr> <tr> <td>przeciętnie . . . . .</td> <td>23.914</td> <td>3.618</td> <td>11.086</td> <td>8.770</td> <td>47.388</td> <td>204.692</td> <td>23.2</td> </tr> </tbody> </table>					I.	II.	III.	IV.	R a z e m		Koszt 1 dnia centów	złoty wal. austr.						Dni leczenia	W roku 1889.	22.751	4.550	11.376	6 826	45.503	201.635	22.6	" " 1890	23.840	2.751	11.003	8.252	45.846	196.901	23.3	" " 1891.	25.152	3.553	10.879	11.232	50.816	215 540	23.6	razem	71.743	10.854	33.258	26.310	142.165	614.076	69.5	przeciętnie	23.914	3.618	11.086	8.770	47.388	204.692	23.2
I.	II.	III.	IV.	R a z e m		Koszt 1 dnia centów																																																								
złoty wal. austr.						Dni leczenia																																																								
W roku 1889.	22.751	4.550	11.376	6 826	45.503	201.635	22.6																																																							
" " 1890	23.840	2.751	11.003	8.252	45.846	196.901	23.3																																																							
" " 1891.	25.152	3.553	10.879	11.232	50.816	215 540	23.6																																																							
razem	71.743	10.854	33.258	26.310	142.165	614.076	69.5																																																							
przeciętnie	23.914	3.618	11.086	8.770	47.388	204.692	23.2																																																							
<p>Z uwagi jednak na ciągle trwający wysoki stan chorych, wyższych cen artykułów żywności, zakontraktowanych na r. 1892. jak: mięsa, nabiału, artykułów mącznych, oraz innych niezakontraktowanych, wstawiono w stosunku do wynikłości roku 1891. co najmniej potrzebną kwotę 48.000 zł. o ile, że licząc dla przyjętych do preliminarza 207.000 dni leczenia po koszcie przeciętnym 23.2 ct., uczyniłby wydatek 47.824 zł. Kwota zatem prelimitowana jest mniejszą od roku 1892. o 2.500 zł.</p>																																																														
1.330	1.425	Na podstawie wyjaśnień podanych przy rubr. I. i rubr. II poz. 18. prelimituje się więcej od roku 1892. o kwotę 32 zł.																																																												
1.492	1.862	Wstawiono mniej na wikt służby o kwotę 50 zł. z powodu podanego przy rubr. I.																																																												
1.261	1.050	Ogólny koszt opału t. j. drzewa, węgla z wytwarzaną w kotłach parą wynosił dla:		<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kuchni</th> <th>Piekarni</th> <th>Sal, łazienek i innych ubik.</th> <th>Pralni</th> <th>Apteki</th> <th>Razem</th> </tr> <tr> <td colspan="6">Złoty wal. austr.</td> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>W r. 1889. . . . .</td> <td>1.013</td> <td>504</td> <td>6.474</td> <td>1.283</td> <td>114</td> <td>9.388</td> </tr> <tr> <td>" " 1890. . . . .</td> <td>1.261</td> <td>450</td> <td>7 345</td> <td>1.609</td> <td>141</td> <td>10.806</td> </tr> <tr> <td>" " 1891. . . . .</td> <td>1.432</td> <td>431</td> <td>8.241</td> <td>1.737</td> <td>150</td> <td>11.991</td> </tr> <tr> <td>razem . . . . .</td> <td>3.706</td> <td>1.385</td> <td>22.060</td> <td>4.629</td> <td>405</td> <td>32.185</td> </tr> <tr> <td>przeciętnie . . . . .</td> <td>1.235</td> <td>462</td> <td>7.353</td> <td>1.543</td> <td>135</td> <td>10.728</td> </tr> </tbody> </table> <p>Mimo jednak znacznie wyższych wynikłości z roku ostatniego wstawiono w odnośnych pozycjach niniejszego preliminarza kwoty przeciętne w zaokrągleniu . . . . .</p>					Kuchni	Piekarni	Sal, łazienek i innych ubik.	Pralni	Apteki	Razem	Złoty wal. austr.						W r. 1889.	1.013	504	6.474	1.283	114	9.388	" " 1890.	1.261	450	7 345	1.609	141	10.806	" " 1891.	1.432	431	8.241	1.737	150	11.991	razem	3.706	1.385	22.060	4.629	405	32.185	przeciętnie	1.235	462	7.353	1.543	135	10.728							
Kuchni	Piekarni	Sal, łazienek i innych ubik.	Pralni	Apteki	Razem																																																									
Złoty wal. austr.																																																														
W r. 1889.	1.013	504	6.474	1.283	114	9.388																																																								
" " 1890.	1.261	450	7 345	1.609	141	10.806																																																								
" " 1891.	1.432	431	8.241	1.737	150	11.991																																																								
razem	3.706	1.385	22.060	4.629	405	32.185																																																								
przeciętnie	1.235	462	7.353	1.543	135	10.728																																																								
49.929	54.837			<table border="1"> <tbody> <tr> <td>1.200</td> <td>430</td> <td>7.000</td> <td>1.500</td> <td>130</td> <td>10.260</td> </tr> </tbody> </table>					1.200	430	7.000	1.500	130	10.260																																																
1.200	430	7.000	1.500	130	10.260																																																									

Wydatki.

Krajowy szpital

Liczba		Poszczególnienie	Z funduszu oddziału				R a z e m	
ru- bryki	po- zycji		I	II.	III.	IV.	Szczegół	Ogół
			chorych	położnic	syfility- cznych	obłą- kanych		
			Złote austriackie					
VII.		Z przeniesienia .	26.323	3.813	12.073	10.260	52.469	—
		e) Naczynia i sprzęty kuchenne .	104	14	48	34	200	
		f) Pieczywo:						
		1) Mąka i drożdże . . . 6.000 zł.						
		2) Opał . . . . . 430 "						
		3) Służba piekarni:						
		α) Płaca piekarza						
		rocznie . . . 150 zł.						
		2 parobków po						
		72 zł. . . . . 144 "						
		β) Wikt piekarza						
		II. klasy . . . 165 "						
		2 parobków po						
		115 zł. . . . . 230 "	689 "					
		g) Wino dla chorych	3.702	499	1.708	1.210	7.119	
			572	77	264	187	1.100	60.888
33		Lekarz dyżurny, wikt z pieczywem i winem	203	27	94	66	—	390
34		Opał sal, łazienek i innych ubikacyj	3.640	490	1.680	1.190	—	7.000
35		Oświetlenie:						
		a) Koszt gazu (1 meter kubiczny po 85 ct.)						
		. . . . . 2.000 zł.						
		b) Nafta, świece i t. p. . . . . 1.500 "						
		c) 6 rata amortyzacyjna . . . . . 813 "						
		d) Lampiarz: α) Płaca 72 zł.						
		β) Wikt 115 " 187 "	2.340	315	1.080	765	—	4.500
36		Sprzęty gospodarcze, zakupno i naprawa	936	126	432	306	—	1 800
37		Utrzymanie jednej pary koni:						
		a) Reparacya wozów, uprzęży i karma . . . . . 500 zł.						
		b) Furman α) Płaca 72 zł.						
		β) Wikt 115 " 187 "	357	48	165	117	—	687
		Do przeniesienia	38.177	5.409	17.544	14 135	—	75.265

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892	W y j a ś n i e n i a
49 929	54 837	a to z powodu, że wskutek zarządzeń wydanych do LW. 17,023. i 22,534. ex. 1892. w myśl odnośnych uchwał Wysokiego Sejmu, powziętych przy budżecie r. 1892., spodziewać się należy obniżenia kosztownego dotąd wytwarzania pary pod kotłami, oraz ceny węgla, które od roku 1893. mają być sprowadzane wprost z kopalni w Jaworznie i wydawane następnie stosownie do potrzeb pod ścisłą kontrolą. Preliminowany zatem ogólny koszt opału w kwocie 10 260 zł. jest niższym od wyników r. 1890. o kwotę 546 zł., od roku 1891. o 1 731 zł. a od kwoty na rok 1892. uchwalonej, większy o 1.080 zł., w mniejszej zaś pozycji 32 d) większy o 150 zł.
200	200	Jak na rok 1892. Wydatek pod / 1) wynosił w r. 1891. 5.781 zł. a przeciętnie z trzech lat 6.056 zł. Z uwagi jednak na wyższe ceny mąki, zakontraktowane na rok 1892. i wysoki stan chorych, preliminarzuje się: pod 1 przeciętną w zaokrągleniu w kwocie 6.000 zł. niższą jednak od roku 1892. o 850 zł., zaś pod 2—3 nowo wstawione wydatki dla wykazania rzeczywistego kosztu pieczywa chorych, wyłączone z rubr. II. poz. 20. i 22. a) b) oraz rubr. VII. poz. 34. na podstawie wyjaśnień tamże podanych, ogółem zaś więcej o kwotę 269 zł.
6.067 1.330	6.850 1 300	Wydatek tej pozycji wynosił w r. 1891. 916 zł. a przeciętnie z 2 lat 1.123 zł. Na tej więc podstawie wstawiono w zaokrągleniu 1.100 zł.
356 7.795	392 6.600	Preliminarzuje się mniej o kwotę 2 zł. z powodu podanego przy rubryce I. Wstawiono więcej o kwotę 400 zł. z powodu podanego przy poz. 32 d).
5.189	4.205	Gazu wypalono w r. 1891. 23.526m ³ za kwotę 2.045 zł. 9 ct. łącznie z tantiemą w kwocie 45 zł. 38 ct., koszt zaś nafty, świec, knotów i t. p. wynosił w tym roku 1.470 zł. Z tego zatem powodu wstawiono wydatki pod a) b) w kwotach zaokrąglonych jako niezbędne, pod c) jak na rok 1892., zaś pod d) mniej o kwotę 5 zł. z powodu podanego przy rubr. I, a ogółem więcej o kwotę 295 zł. od roku 1892
1.821	1 800	Wydatek tej pozycji wynosił w roku 1891. 2.560 zł. a przeciętnie z 3 lat 2.460 zł. Preliminarzuje się jednak uchwaloną na rok 1892. kwotę 1.800 zł.
1.022	642	Wydatek do poz. a) wynosił w roku 1891. 488 zł. Z tego powodu wstawiono w zaokrągleniu 500 zł., wikt pod b) w kwocie mniejszej o 5 zł., ogółem zaś więcej od roku 1892. o kwotę 45 zł.
73.709	76.826	

Wydatki.

Krajowy szpital

Liczba		Poszczególnienie	Z funduszu oddziału				R a z e m	
ru- bryki	po- zyczy		I.	II.	III.	IV.	Szczegół	Ogół
			chorych	położnic	syfility- cznych	obłą- kanych		
			Złote austriackie					
VII.		Z przeniesienia .	38.177	5.409	17.544	14.135	—	75.265
38		Utrzymanie ogrodów:						
		a) warzywnego	531	69	—	—	600	
		b) spacerowego	104	14	48	34	200	
		c) ogrodnik, płaca po 30 zł. miesięcznie	187	25	87	61	360	1.160
39		Utrzymanie pralni:						
		a) Opał . . . . . 1.500 zł.						
		b) Mydło, krochmal, farbka i t. p. . . . . 1.200 „						
		c) 2 Siostry Miłosierdzia:						
		α) Płaca po 80 zł. 160 zł.						
		β) Wikt „ 200 „ 400 „						
		γ) Pranie bielizny po 11 zł. 32 ct. 23 „ 583 „						
		d) Utrzymanie służby:						
		α) Płaca 10 praczek po 60 zł. . . . . 600 zł. 1 parobka . . . . . 72 „						
		β) Wikt 11 osób po 115 zł. 1.265 zł. 1.937 zł.	2.714	365	1.253	888	—	5.220
40		Bielizna pościel i odzież:						
		a) Zakupno i naprawa:						
		1. zwyczajne . . . . . 6.500 zł.						
		2. nadzwyczajne	—	—	—	—	—	—
		b) 2 Siostry Miłosierdzia:						
		α) Płaca po 80 zł. 160 zł.						
		β) Wikt „ 200 „ 400 „						
		γ) Pranie bielizny po 11 zł. . . . . 22 „ 582 „						
		c) Utrzymanie 2 szwaczek:						
		α) Płaca dla 1 ro- cznie . . . . . 90 zł. Płaca dla 1 rocznie . . . . . 60 zł.						
		β) Wikt dla 1 ro- cznie . . . . . 115 zł. 265 „	3.821	514	1.763	1.249	—	7.347
41		Słoma do sienników	416	56	192	136	—	800
		Suma wydatków } zwyczajnych .	45.950	6.452	20.837	16.503	—	89.792
		} nadzwyczajnych .	—	—	—	—	—	—
		Ogólna suma rubryki VII. .	45.950	6.452	20.837	16.503	—	89.792

Wyni- kłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
73.709	76.826	
1.247	1.110	<p>Preliminuje się pod <i>a) c)</i> jak na rok 1892, zaś pod <i>b)</i> większą kwotę o 50 zł. dla zadrzewienia części ogrodu warzywnego, przeistoczonej na spacerowy dla chorych</p> <p>W pozycyi tej preliminuje się wydatki a mianowicie: Ad <i>a)</i> stosownie do wykazanej potrzeby przy poz. 32 <i>d)</i> . . . . . 1.555 zł. „ <i>b)</i> wydatki wynosiły w roku 1891. kwotę . . . . . 396 „ od której straciwszy preliminowany obecnie osobno koszt prania bielizny Sióstr mił. w rubr. II. poz. 18. rubr. VII. poz. 32 <i>b) γ</i>, 39 <i>c) γ</i>, 40 <i>c) γ</i>, rubr. VIII. poz. 43 <i>b) γ</i> w łącznej kwocie . . . . . 1.159 zł. pozostaje . . . . .</p> <p>Wstawiono jednak w zaokrągleniu 1 200 zł ze względu na wysoki stan chorych i potrzebę opierania większej ilości bielizny i pościeli. Ad <i>c. d.</i> płace jak na rok 1892., wikt zaś w kwotach niższych z powodu podanego przy rubryce I., a ogółem mniej od roku 1892 o kwotę 442 zł.</p>
5.692	5.662	
—	2.000	<p>Zwyczajne wydatki tej pozycyi wynosiły w r. 1891. kwotę . . . . . 7.027 zł. od których straciwszy preliminowany obecnie osobno w rubr. II. poz. 21 <i>d)</i> koszt sprawienia bluz dla służby oddziałowej w kwocie . . . . . 540 „ pozostaje . . . . . 6.487 zł.</p> <p>Z tego zatem powodu i koniecznej potrzeby wstawiono: pod <i>a)</i> 1. co najmniej wymaganą kwotę 6.500 zł z opuszczeniem natomiast pod <i>a)</i> 2. wydatków nadzwyczajnych. Pod <i>b)</i> z powodów podanych w rubr. II. poz. 18 więcej o 12 zł, a pod <i>c)</i> więcej o kwotę 7 zł z powodu wymaganego podwyższenia płacy 1 szwaczki z rocznych 48 zł. na 60 zł., jaką pobiera najniższa kategoria służby, ogółem zaś w całej pozycyi 40 wstawiono mniej o 2.481 zł. od r. 1892.</p>
7.220	7.828	
975	900	Wydatek w r. 1891. wynosił 700 zł., a przeciętnie z 3 lat 856 zł.
88.843	92.326	Z tego powodu wstawiono zniżoną przeciętną w kwocie 800 zł. czyli mniejszą o 100 zł. od r. 1892.
—	2.000	
88.843	94.326	

Wydatki.

Krajowy szpital

Liczba		Poszczególnienie	Z funduszu oddziału				R a z e m	
ru- bryki	po- zycyi		I.	II.	III.	IV.	Szczegół	Ogół
			chorych	położnic	syfility- cznych	obłą- kanych		
Złote austriackie								
VIII.		Koszta sanitarne.						
	42	Lekarstwa	2.000	250	800	450	—	3.500
	43	Utrzymanie apteki: a) Opał . . . . . 130 zł. b) 2 Siostry Miłosierdzia: α) Płaca po 80 zł. 160 zł. β) Wikt „ 200 „ 400 „ γ) Pranie bielizny po 11 zł. . 22 „ 582 „ c) 2 laborantki: α) Płaca po 60 zł. 120 zł. β) Wikt „ 115 „ 230 „ 350 „	552	74	255	181	—	1.062
	44	Laboratorium chemiczno-patologiczne .	50	—	50	—	—	100
	45	Potrzeby sanitarne	4.800	200	800	300	—	6.100
	46	Przybory opatrunkowe, jak szcudła, buty opaski	300	—	—	—	—	300
	47	Instrumenta chirurgiczne	364	49	168	119	—	700
	48	Koszta pogrzebowe	130	17	60	43	—	250
	49	Czynsz dzierżawny domu przedpogrze- bowego	78	11	36	25	—	150
		Suma rubryki VIII. .	8.274	601	2.169	1.118	—	12.162
IX.		Koszta kancelaryjne.						
	50	Druki, litografie, potrzeby do pisania, koszta insercyjne i t. p.	520	70	240	170	—	1.000

Wyni- kłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1891.	W y j a ś n i e n i a					
3.342	3.200	Koszt lekarstw wynosił w oddziałach:	I.	II	III.	IV.	Razem
Złotych wal. austr.							
w roku 1889.			1.888	280	760	308	3.236
" " 1890.			1.838	227	848	429	3.342
" " 1891.			2.281	230	804	501	3.816
razem			6.007	737	2.412	1.238	10.394
przeciętnie			2.002	246	804	413	3.465
w zaokrągleniu			2.000	250	800	450	3.500
Z tego więc powodu wstawiono kwoty zaokrąglone, a większe od roku 1892 o 300 zł							
986	1.060	Preliminuje się więcej o kwotę 2zł od r. 1892. z wynikłej różnicy między nowo wstawionym kosztem prania bielizny Sióstr Miłosierdzia w kwocie 22 zł. z powodu wyjaśnionego przy rubr. II. poz. 18., a niższym kosztem wiktu w łącznej kwocie . . . . . 20 zł. z powodu podanego przy rubr. I., z porównania więcej o . . . . . 2 n					
100 6 513	100 6.200	Jak na rok 1892. Wydatki tej pozycji po wyłączeniu kosztów wina i gazu wynosiły w r. 1890. kwotę 6.230 zł. w r. 1891. 5.903 zł. razem 12.133 zł., a przeciętnie 6.066 zł. Wstawiono zatem przeciętną w zaokrągleniu w kwocie 6.100 zł., czyli mniej o 100 zł. od r. 1892.					
126 600	300 600	Jak na r. 1892. Wydatek w r. 1891. wynosił 250 zł. Preliminuje się wyższą kwotę od r. 1892. o 100 zł jako niezbędnie potrzebną na naprawę starych i zakupno nowych instrumentów.					
251	250	Jak na rok 1892.					
—	150						
11 918	11.860						
898	900	W roku 1891. wynosił wydatek 1.366 zł., a przeciętnie z 3 lat 986 zł. Z tego powodu zatem, tudzież potrzeby nowego nakładu druków dla prowadzenia dzienników kasowych od r. 1893 oraz zmiany innych, wstawia się co najmniej potrzebną kwotę 1.000 zł., czyli więcej o 100 zł. od r. 1892.					

Wydatki.

Krajowy szpital

Liczba		Poszczególnienie	Z funduszu oddziału				R a z e m	
ru- bryki	po- zycki		I.	II.	III.	IV.	Szczegół	Ogół
			chorych	położnic	syfility- cznych	obłą- kanych		
Złote austriackie								
X.		Koszta kapliczne.						
	51	Utrzymanie kościoła						
		1. <i>zwyczajne</i>	130	17	60	43	—	250
		2. <i>nadzwyczajne</i>	562	65	259	194	—	1,080
XI.		Utrzymanie budynków.						
	52	Konserwacje i reparacje:						
		1. <i>Zwyczajne</i>	1.768	238	816	578	—	3.400
		2. <i>Nadzwyczajne:</i>						
		<i>Na budowę i wewnętrzne urządze-</i>						
		<i>nie pawilonu chirurgicznego z przy-</i>						
		<i>znanej kwoty 125.000 zł. przypa-</i>						
		<i>dająca reszta w kwocie</i>	43.200	—	—	—	—	43.200
	53	Utrzymanie wodociągów i maszyny pa- rowej:						
		1. <i>zwyczajne</i>	520	70	240	170	—	1.000
		2. <i>nadzwyczajne</i>	—	—	—	—	—	—
	54	Asekuracja budynków i ruchomości	130	17	60	43	—	250
	55	Czyszczenie kominów	207	28	95	68	—	398
	56	Wynagrodzenie za czynności techniczne	312	42	144	102	—	600
		<i>Suma wydatków</i>						
		<i>zwyczajnych</i>	2.937	395	1.355	961	—	5.648
		<i>nadzwyczajnych</i>	43.200	—	—	—	—	43.200
		<i>Ogólna suma rubryki XI.</i>	46.137	395	1.355	961	—	48.848
XII.		Podatki i daniny.						
	57	a) Z gruntów i realności szpi- talnych						
		<i>105 zł.</i>						
		b) Z dóbr w Prądniku czer- wonym						
		<i>807 "</i>						
		c) Z dóbr w Tropiszowie	1.027	—	—	—	—	1.027

św. Łazarza w Krakowie.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1890.	Kwota uchwalona na r. 1892.	Wyjaśnienia
250 —	250 400	Zwyczajne jak na r. 1892, w nadzwyczajnych zaś wstawiono kwotę 1.080 zł. na konieczną restaurację kościoła, wykazaną kosztorysem do LW. 39.390/1892.
3.042	3.400	Wydatki zwyczajne tej pozycji wynosiły w r. 1891. kwotę 4.712 zł., a przeciętnie z trzech lat 3.773 zł. Wstawiono jednak kwotę jak na r. 1892. uchwalono.
—	30.560	<p>W myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 8. kwietnia 1892. wstawiono na ten cel;</p> <p>a) Z drugiej połowy, przyznanej na rok 1892. w kwocie 60.000 zł. drugą ratę w kwocie . . . . . 30.000 zł.</p> <p>b) Dodatkowo przyznane koszta adaptacji placu pod budowę w kwocie . . . . . 13.200 „</p> <p>razem jak obok w kwocie . . . . . 43.200 zł.</p> <p>a z porównania więcej o 12.640 zł. od roku 1892.</p>
1.287	1.500	Wydatki zwyczajne wynosiły w r. 1891. kwotę 870 zł., a przeciętnie z trzech lat 1.406 zł. Wstawiono jednak na ten cel tylko kwotę 1.000 zł. czyli mniej od r. 1892. o kwotę 500 zł. z powodu, że uznana przez fachową komisję niezbędną rekonstrukcyą maszyny parowej i urządzeń mechanicznych wymagać będzie znaczniejszego nakładu, który w czasie układania preliminarza nie był jeszcze znanym i dlatego w sprawie tej przedłożone zostanie osobne sprawozdanie.
2.783 250 331 600	— 250 398 600	Wstawiono dla wyprowadzenia wynikłości z r. 1890. } Jak na rok 1892.
5.510	6.148	
2.783	30.560	
8.293	36.708	
844	1.027	Jak na rok 1892 Wymiar podatków na V. decenium nie jest jeszcze znany.

Wydatki.

Krajowy szpital

Liczba		Poszczególnienie	Z funduszu oddziału				R a z e m		
ru- bryki	po- zycki		I.	II.	III.	IV.	Szczegół	Ogół	
			chorych	położnic	syfility- cznych	obłą- kanych			
Złote austriackie									
XIII.		Rozmaite.							
	58	Utrzymanie biblioteki lekarskiej	52	7	24	17	—	100	
	59	Książki i czasopisma dla chorych	52	7	24	17	—	100	
	60	Ubezpieczenie służby od wypadków	26	4	12	8	—	50	
	61	Rozmaite nieprzewidziane	260	35	120	85	—	500	
		Suma rubryki XIII.	390	53	180	127	—	750	
XIV.		Koszta utrzymania dzieci, zrodzonych na oddziale położnic.							
	62	Wynagrodzenie mamek za karmienie dzieci	—	500	—	—	—	500	
XV.		Koszta utrzymania mamek i dzieci w szpitalu św. Ludwika.							
	63	Utrzymanie mamek i dzieci ssących	—	4.700	—	—	—	4.700	
	64	Ryczałt za leczenie i utrzymanie chorych dzieci	12.000	—	—	—	—	12.000	
		Suma rubryki XV.	12 000	4.700	—	—	—	16.700	
XVI.		Zapisy.							
	65	Szembeka na odprawianie Mszy św.	38	—	—	—	—	38	
	66	Wencła na obdzielanie rekonwalescentów	31	—	—	—	—	31	
	67	Galeckiego i Kłozowej na odprawianie Mszy św.	40	—	—	—	—	40	
		Suma rubryki XVI.	109	—	—	—	—	109	
XVII.		Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe							
	68		50	—	—	—	—	50	

Wynikłość z roku 1892.	Kwota uchwalona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a						
— — — 866	100 100 50 500	} Jak na rok 1892.						
866	750							
472	450	Wstawiono <i>więcej</i> o 50 zł. na podstawie wynikłości z r. 1891. wynoszącej 545 zł.						
4.375	4.400	Wydatek tej pozycji wynosił w r. 1891. kwotę 4.664 zł. a przeciętnie z 2ch lat 4.519 zł. W I. półroczu 1892. wynosił on 2.436 zł. 42 ct. co całorocznie uczyniłoby 4.873 zł. Z tego zatem powodu wstawiono co najmniej potrzebną kwotę 4.700 zł. zatem <i>więcej</i> o kwotę 300 zł. od r. 1892.						
12.000	12.000	Jak na r. 1892. Z tego tytułu otrzymał fundusz szpitalu św. Łazarza w r. 1891:						
16.375	16.400	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 80%;">a) Z funduszu krajowego w 4ch rachunkach kwartalnych r. 1891. kwotę</td> <td style="text-align: right;">14.784 zł. 21 ct.</td> </tr> <tr> <td>b) Od samoplacących i funduszków obcych</td> <td style="text-align: right;">480 „ 25 „</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: right; border-top: 1px solid black;">razem kwotę 15.264 zł. 46 ct.</td> </tr> </table>	a) Z funduszu krajowego w 4ch rachunkach kwartalnych r. 1891. kwotę	14.784 zł. 21 ct.	b) Od samoplacących i funduszków obcych	480 „ 25 „		razem kwotę 15.264 zł. 46 ct.
a) Z funduszu krajowego w 4ch rachunkach kwartalnych r. 1891. kwotę	14.784 zł. 21 ct.							
b) Od samoplacących i funduszków obcych	480 „ 25 „							
	razem kwotę 15.264 zł. 46 ct.							
38	33	Na mocy rozp. byłego Senatu Rzeczypospolitej krakowskiej z dnia 30. grudnia 1840. l. 1 327.						
31	31	} Na mocy odnośnych aktów fundacyjnych i wykazanych dochodów w rubr. I. poz. 3. c. d, j.						
40	40							
109	109							
16	150	Preliminuje się <i>mniej</i> o 100 zł. z powodu niższych wynikłości lat ostatnich.						

Wydatki.

Krajowy szpital

Liczba		Poszczególnienie	Z funduszu oddziału				R a z e m	
ru- bryki	po- zycy		I	II.	III.	IV.	Szczegół	Ogół
			chorych	położnic	syfility- cznych	obłą- kanych		
Złote austriackie								
XVIII.		Dyety, koszta podróży i różne inne.						
	69	W sprawach funduszu jako właściciela dóbr	150	—	—	—	—	150
	70	Dla członków komisji opieki nad obłąkanymi	—	—	—	200	—	200
		<u>Suma rubryki XVIII.</u>	150	—	—	200	—	350

św. Łazarza w Krakowie.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1890.	Kwota uchwalona na r. 1892.	Wyjaśnienia
88	150	Jak na r. 1892.
—	150	Wstawiono większą kwotę od r. 1892. o 50 zł. na podstawie wynikłości z r. 1891. wynoszącej 196 zł. 60 ct.
83	300	

Dochody.

Krajowy szpital

Liczba		Poszczególne	Z funduszu oddziału				R a z e m	
ru- bryki	po- zycyi		I.	II.	III.	IV.	Szczegół	Ogół
			chorych	położnic	syfility- cznych	obłą- kanych		
Złote austriackie								
I.		Odsetki od efektów, kapitałów i fundacyj.						
	1	<i>Od efektów:</i>						
		a) 4 ¹ / ₂ % od listów zastawnych gal. Tow. kredyt. ziem. we Lwowie im. wart. . . . . 26.400 zł.	1.188	—	—	—	1.188	
		b) 4 ¹ / ₂ % od oblig. pożyczki krajowej:						
		α) z roku 1883 im. wart. 10.800 "	486	—	—	—	486	
		β) " " 1884 " " 4.500 "	202	—	—	—	202	
		c) 4 ¹ / ₂ % od listów zastaw. gal. Banku kraj.:						
		α) W posiadaniu będą- cych im wart. . . . . 44.000 "	1.598	310	72	—	1.980	
		β) Zakupić się mających im. wart. . . . . 5.700 "	243	13	—	—	256	
		d) 4% od obligacyj propi- nacyjnych im. wart. . . . . 18.600 "	366	378	—	—	744	4.856
	2	<i>Od kapitałów:</i>						
		a) 4 ¹ / ₂ % od reszty dłużnego kapitału 287.256 zł.	12.240	686	—	—	12.926	
		b) 4% od kapitału przypadającego od kahału w Olkusk w kwocie 235 zł.	9	—	—	—	9	12.935
	3	<i>Od fundacyj:</i>						
		a) Bienkowskiego	170	—	—	—	170	
		b) Dąbkowskiego	204	—	—	—	204	
		c) Gałęckiego	26	—	—	—	26	
		d) Kłozowej (mszalna)	14	—	—	—	14	
		e) " (szpitalna)	4	—	—	—	4	
		f) Ligęzy	263	—	—	—	263	
		g) Małeckiego	17	—	—	—	17	
		h) Pruskiego	263	—	—	—	263	
		i) Tarły	66	—	44	13	123	
		j) Wencla	31	—	—	—	31	
		k) Wolnych mularzy	63	—	—	—	63	
		l) Mszalna	—	—	108	—	108	
		m) Trzebickiego	—	—	—	150	150	1.436
		Suma rubryki I.	17.453	1.387	224	163	—	19.227

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
3.982	4.512	W pozycji tej preliminuje się ogółem więcej o kwotę 344 zł. a to: pod <i>a. b. c. a. d.</i> na podstawie stanu efektów w posiadaniu będących. " <i>c. β.</i> od zakupić się mających efektów za kwotę 5.664 zł. 52 ct. płatnych z funduszu krajowego tytułem 3. raty na poczet dłużnego kapitału.
15.125	13.180	Wstawiono odsetki pod <i>a.</i> wedle planu umorzenia, pod <i>b.</i> jak na rok 1892. ogółem zaś <i>mniej</i> od r. 1892, o kwotę 245 zł.
1.412	1.436	Jak na rok 1892. na podstawie rzeczywistych dochodów, jakie kapitały fundacyjne przynoszą.
20.519	19.128	

Dochody.

Krajowy szpital

Liczba		Poszczególnienie	Z funduszu oddziału				R a z e m		
ru- bryki	po- zycyi		I.	II.	III.	IV.	Szczegół	Ogół	
			chorych	położnic	syfility- cznych	obłą- kanych			
Złote austriackie									
II.		Dochody z dóbr i realności.							
	4	Czynsz dzierżawny z dóbr Tropiszowa 3.024 Rbsr.	4.052	—	—	—	—	4.052	
	5	Czynsz dzierżawny z Prądnika czerwonego	3 400	—	—	—	—	3.400	
	6	Czynsz emfiteutyyczny z folwarku Przegini duchownej	50	—	—	—	—	50	
	7	Czynsz za salę wykładową kliniki	150	—	—	—	—	150	
	8	Dochód z ogrodów szpitalnych	1.770	230	—	—	—	2.000	
	8a	Czynsz dzierżawny z Krowodrzy	—	—	—	—	—	—	
	9	Ryczałt od c. k. Rządu za odwożenie zwłok na cmentarz	26	4	12	8	—	50	
		Suma rubryki II.	9.448	234	12	8	—	9.702	
III.		Zwroty kosztów leczenia.							
	10	Od funduszu krajowego	74.000	11.000	31.000	20.000	136.000		
	11	Od samopłacących	5.500	500	2 700	8.900	17.600		
	12	Od funduszy obcokrajowych i innych	2.300	150	1.700	750	4.900	158.500	
		Suma rubryki III.	81.800	11.650	35.400	29.650	—	158.500	
IV.		Dochody rozmaite							
	13		100	—	—	—	—	100	

Wynikłość z roku 1890.	Kwota uchwalona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a																																																				
4.143	4.052																																																					
3.180	3.400	Jak na rok 1892.																																																				
50	50																																																					
150	150																																																					
2.515	2.050	Dochód tej pozycyi wynosił w r. 1891. kwotę 1.968 zł. Z tego zatem powodu, tudzież z uwagi, że część ogrodu warzywnego przeistoczono na ogród spacerowy dla chorych, wstawia się mniejszą kwotę o 50 zł. od r. 1892.																																																				
15	—	Wstawiono dla wyprowadzenia wynikłości z r. 1890.																																																				
—	—	W nowej tej pozycyi wstawiono kwotę oboczną, przyznaną przez ck. Rząd na przeciąg lat 10ciu t. j. od r. 1891. do r. 1900. tytułem rocznego ryczałtu za wywożenie zwłok sekcyonowanych w zakładach klinicznych na cmentarz krakowski. LW. 41.572/891. i 9.971/892.																																																				
10 053	9.702																																																					
140.861	136.000	<p>Dochody tej pozycyi wynosiły w oddziałach:</p> <table border="1" data-bbox="796 991 1380 1335"> <thead> <tr> <th></th> <th>I.</th> <th>II.</th> <th>III.</th> <th>IV.</th> <th>Razem</th> </tr> <tr> <th colspan="6" style="text-align: center;">Złotych wal. austr.</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>w roku 1889. kwotę . . .</td> <td>71.556</td> <td>8.420</td> <td>33.261</td> <td>14.724</td> <td>127.961</td> </tr> <tr> <td>„ 1890. „ . . .</td> <td>74.691</td> <td>11.223</td> <td>33.277</td> <td>21.670</td> <td>140.861</td> </tr> <tr> <td>„ 1891. „ . . .</td> <td>73.774</td> <td>12.167</td> <td>29.718</td> <td>21.080</td> <td>136.739</td> </tr> <tr> <td>razem . . .</td> <td>220.021</td> <td>31.810</td> <td>96.256</td> <td>57.474</td> <td>405.561</td> </tr> <tr> <td>przeciętnie . . .</td> <td>73.340</td> <td>10.603</td> <td>32.085</td> <td>19.158</td> <td>135.187</td> </tr> <tr> <td>w zaokrągleniu . . .</td> <td>74.000</td> <td>11.000</td> <td>31.000</td> <td>20.000</td> <td>136.000</td> </tr> </tbody> </table> <p>Na tej zatem podstawie wstawiono kwoty zaokrąglone czyli jak na rok 1892. uchwalono.</p>						I.	II.	III.	IV.	Razem	Złotych wal. austr.						w roku 1889. kwotę . . .	71.556	8.420	33.261	14.724	127.961	„ 1890. „ . . .	74.691	11.223	33.277	21.670	140.861	„ 1891. „ . . .	73.774	12.167	29.718	21.080	136.739	razem . . .	220.021	31.810	96.256	57.474	405.561	przeciętnie . . .	73.340	10.603	32.085	19.158	135.187	w zaokrągleniu . . .	74.000	11.000	31.000	20.000	136.000
	I.	II.	III.	IV.	Razem																																																	
Złotych wal. austr.																																																						
w roku 1889. kwotę . . .	71.556	8.420	33.261	14.724	127.961																																																	
„ 1890. „ . . .	74.691	11.223	33.277	21.670	140.861																																																	
„ 1891. „ . . .	73.774	12.167	29.718	21.080	136.739																																																	
razem . . .	220.021	31.810	96.256	57.474	405.561																																																	
przeciętnie . . .	73.340	10.603	32.085	19.158	135.187																																																	
w zaokrągleniu . . .	74.000	11.000	31.000	20.000	136.000																																																	
17.937	16.000	W roku 1891. wynosił dochód 17.694 zł. a przeciętnie z 2ch lat ostatnich 17.815 zł. Z tego zatem powodu wstawiono nieco zniżoną przeciętną w kwocie 17.600 zł. czyli więcej od r. 1892. o kwotę 1.600 zł.																																																				
4.649	4.600	Dochody wyrosły w r. 1891. kwotę 5.258 zł. a przeciętnie z 2ch lat 4.954 zł. Preliminuje się więc przeciętną w zaokrągleniu w kwocie 4.900 zł. zatem więcej od roku 1892. o kwotę 300 zł.																																																				
163.447	156.600																																																					
64	100	Jak na r. 1892. Dochód w r. 1891. wynosił 47 zł.																																																				
		Podana suma wynikłości z r. 1890. różni się z odnośnem zamknięciem rachunku o pominięte zaliczki i zwroty w łącznej kwocie 275 zł. do preliminarza nie należące.																																																				

LW. 41.740/92.

Alegat G. do sprawozdania
Wydziału krajowego o budżecie
krajowym na r. 1893.

Lit. G.

Fundusz podrzutków w Krakowie.

PRELIMINARZ

na rok

1893.

LW. 30.749/92.

Wydatki.

Fundusz podrzutek6w

Liczba		Poszczeg6lnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austryackie		
I.		Place urz6dnik6w.			
1		Funkcyonaryusze szpitalni za czynno6ci przy tym funduszu	50	—	50
II.		Potrzeby kancelaryjne.			
2		Druki, potrzeby do pisania inne	20	—	20
III.		Remuneracye.			
3		Za str6czenie żywicierek i pieluszkowe	10	—	
4		Za gorliwe piel6gnowanie dzieci	10	—	20
IV.		Koszta utrzymania podrzutek6w.			
5		Za utrzymanie dzieci, nie maj6cych prawa do dobrodziejstwa ustawy z 23. Maja 1873, a przyj6tych w miarę własnych zasob6w	1.525	—	1.525
V.	6	Koszta leczenia dzieci	10	—	10
VI.	7	Podatki i daniny	—	—	—
VII.		Zapomogi dla połoźnic.			
8		Dla połoźnic opuszczaj6cych z dziećmi bezpłatny oddział po- łoźnic	3.450	—	3.450
VIII.		Rozmaite.			
9		Koszta pogrzebowe, podr6że i r6żne inne	30	—	30
<u>Og6lna suma wydatk6w . . . . .</u>			51105	—	5.105

w Krakowie.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1890.	Kwota uchwalona na r. 1892.	Wyjaśnienia
50	50	
—	20	Jak na r. 1892.
5	20	
1.403	1.489	Koszta utrzymania wynosić będą: 1) Dla jednego podrzutka, przyjętego przed uchwałą Wys. Sejmu z dnia 22. Stycznia 1886 wedle IV. klasy . . . . . 54 zł. 2) Dla przyjętych i przyjąć się mających na mocy powyższej uchwały prawdopodobny koszt . . . . . 1.471 „ Razem jak obok . . . . . 1.525 zł.
—	10	
30	—	Jak na r. 1892.
—	2.900	Wydatek tej pozycji wynosił w r. 1891 kwotę 3.438 zł., a przeciętnie z trzech lat 3.034 zł. Z uwagi jednak na wynik roku ostatniego i rzeczywistej potrzeby wstawiono kwotę 3.450 zł. czyli więcej od r. 1892 o 550 zł.
29	30	Jak na r. 1892.
1.517	4.519	Podana suma wynikłości z roku 1890 różni się z odnośnem zamknięciem rachunku o opuszczoną nadwyżkę dochodów w kwocie 182 zł. przeniesioną do majątku zarodowego tego funduszu.

Dochody.

Fundusz podrzutków

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zyty		Złote austriackie		
I.			Odsetki od efektów, kapitałów i fundacyj.		
1		Od efektów:			
		a) 4 ¹ / ₂ % od listów zastawnych Banku krajowego:			
		α) W posiadaniu będących imiennej wartości 11.000 zł.	495	—	—
		β) Zakupić się mających " " 300 "	14	—	—
		b) 4% od obligacyj propinac. " " 9.450 "	378	—	—
2		4 ¹ / ₂ % od dłużnego kapitału splacanego przez fun- dusz krajowy w resztującej kwocie . . . . . 15.254 "	686	—	—
3		5% od kapitału fundacyjnego Tarły	82	—	—
		<u>Suma rubryki I.</u>	1.655	—	1.655
II.		4 Dochody z realności.			
		Suma dochodów	1.655	—	1.655
		W porównaniu z wydatkami	—	—	5.105
		okazuje się niedobór	—	—	3.450
		do pokrycia z funduszu krajowego na potrzeby rubryki VII. wy- datków.			

w Krakowie.

Dochody.

Wynikłość roku 1890.	Kwota uchwalona na r. 1892.	Wyjaśnienia
1.684	1.619	<p>W rubryce tej preliniuje się ogółem więcej o 36 zł. a to:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) W poz. 1. a) α) b) na podstawie stanu efektów, w posiadaniu będących. 2) W poz. 1. α) β) od zakupić się mających efektów na 300 zł. za kwotę 300 zł. 79 ct. jako 3. raty kapitału płatnego z funduszu krajowego. 3) W poz. 2. wedle planu umorzenia (LW. 21.674/90). 4) W poz. 3. jak na r. 1892. <p>Wstawiono dla wyprowadzenia wynikłości z r. 1890.</p>
15	—	
1.699	1.619	
—	4.519	
—	2.900	<p>Preliminuje się większą kwotę o 550 zł. stosownie do wykazanej potrzeby przy rubr. VII. poz. 8. tego funduszu.</p>

LW. 41.740/92.

Alegat H. do sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1893.

Lit. H.

FUNDUSZ POLICYI KRAJOWEJ.

PRELIMINARZ

na rok

1893.

Lit. H. Fundusz policyi krajowej.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
W y d a t k i.					
I.	1	Utrzymanie więźniów w domach przymusowej pracy i po- prawy	2.500	—	2.500
II.	2	Rozmaite	5	—	5
		Suma wydatków	2.505	—	2.505
D o c h o d y.					
O d s e t k i.					
I.	1	5% od kapitału hipotekowanego na realności w Krakowie w kwo- cie 109 zł. 1 gr.	1	—	
	2	4 $\frac{1}{2}$ % od kapitału 132.859 zł. wypożyczonego funduszowi kra- jowemu (patrz preliminarz tegoż funduszu na rok 1893 rubr. XIV. wydatków)	5.979	—	
	3	4 $\frac{1}{2}$ % od obligacyj galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1884 w imiennej wartości 1.200 złr.	54	—	
	4	4% od książeczki Banku krajowego na 171 zł. 2 ct.	—	—	
			6.034	—	6.034
II.	5	Rozmaite	—	—	—
		Suma dochodów	6.034	—	6.034
		w porównaniu z wydatkami			2.505
		okazuje się nadwyżka dochodów			3.529
		która wpłynie do funduszu krajowego.			

Preliminarz na rok 1893. LW. 37.815/92.

Wynikłość z roku 1890.	Kwota uchwalona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
1.451	2 000	<p>Domy przymusowej pracy i poprawy, które weszły w życie w innych prowincjach państwa na mocy ustawy z dnia 24-go Maja 1885 (Dz. u. p. Nr. 90) nie istnieją jeszcze w Galicyi, jednak za utrzymywanych w tychże prowincjach a przynależnych do Galicyi poprawieńców i niewoleńców wypłacono z tej rubryki w roku 1889 . . . . . 330 zł. 34 ct. " " 1890 . . . . . 1.451 " 02 " " " 1891 . . . . . 1.956 " 14 "</p> <p>z czego okazuje się, iż koszta te progresywnie wzrastają, przeto preliniuje się przypuszczalną zwiększoną kwotę 2.500 zł. w. a. Preliminuje się jak na rok 1892.</p>
—	5	
1.451	2.005	
6.236	6.034	<p>Kapitał od pobieranego procentu, ubezpieczony jest na realności Nr. 204 Dz. VIII. w Krakowie i wynosi 109 złp. 1 gr., — czyli 27 zł. 25 ct. w. a.</p> <p>Preliminuje się odsetki po $4\frac{1}{2}\%$ od wypożyczonego w roku 1890 funduszowi krajowemu kapitału 132.859 zł., na mocy uchwały finansowej z dnia 26-go Listopada 1889 (patrz preliminarz funduszu krajowego na rok 1893 rubr. XIV. wydatków).</p> <p>Preliminuje się według rzeczywistego stanu efektów, w czasie układania niniejszego preliminarza.</p> <p>Nie preliniuje się nic, albowiem odsetki kapitalizuje się.</p>
—	—	
6.236	6.034	
—	—	
6.236	6.034	<p>Nie preliniuje się nic, albowiem z tego tytułu nie spodziewa się dochodów.</p>

LW. 41.740|92.

Alegat I—N do sprawozdania
Wydziału krajowego o budżecie
krajowym na rok 1893.

Lit. I—N.

PRELIMINARZE

na rok

1893.

I.	Fundusz demostykalny	str. 2
K.	„ kultury krajowej	„ 6
L.	„ stanowy sierociński	„ 8
M.	„ Aleksandra hr. Stadnickiego	„ 10
N.	„ pożyczki krajownj z roku 1873	„ 12

I. Fundusz domestykalny.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycei		Złote austriackie		
W y d a t k i.					
I.	1	Rozmaite przypadkowe	5	—	5
		Suma wydatków	5	—	5
D o c h o d y.					
O d s e t k i.					
I.	1	4 ¹ / ₂ % od wypożyczonego kapitału na budowę Zakładu kulpar- kowskiego, według planu umorzenia	1.133	—	
	2	4 ¹ / ₂ % od listów zastawnych galicyjskiego Towarzystwa kredy- towego ziemsk. imiennej wartości . . . . . 52.500 zł.	2.362	—	
	3	4 ¹ / ₂ % od obligacyj galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1883 imiennej wartości . . . . . 100 „	4	—	
	4	4 ¹ / ₂ % od obligacyj galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1884 imiennej wartości . . . . . 12.400 „	558	—	
	5	4 ¹ / ₂ % od obligacyj galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1885 imiennej wartości . . . . . 200 „	9	—	
	6	4 ¹ / ₂ % od obligacyj galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1889 imiennej wartości . . . . . 400 „	18	—	
	7	4 ¹ / ₂ % od listów zastawnych galicyjskiego Banku krajowego, a to:			
		a) od obecnego stanu tychże efektów imien- nej wartości 31.150 zł. . . . . 1.402 „			
		b) od dokupić się mających na 11.300 zł. . . . . 508 „	1.910	—	
		Do przeniesienia	5.994	—	

Preliminarz na rok 1893. LW. 37.816/1892.

Wyni- kłość z roku 1891.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
2	5	Preliminuje się jak na rok 1892.
2	5	
1.177	1.149	<p>Z końcem roku 1891 wynosił niespłacony kapitał, wypożyczony swego czasu w kwocie 60.000 zł. fund. budowy Zakł. dla obłąkanych na Kulparkowie 25.522 zł. 91 ct. w r. 1892 umorzona zostanie w myśl planu umorzenia, kwota 336 „ 47 „ pozostanie tedy z początkiem roku 1893 wierzytelność 25.186 zł. 44 ct. od której odsetki według planu umorzenia, ułożonego w myśl uchwały sejmowej z dnia 21. Stycznia 1887, jak LW. 43.216/87 wyniosą w roku 1893 1.133 „ — „</p>
2.387	2.362	
—	4	
558	558	Preliminuje się według rzeczywistego stanu efektów, w czasie układania niniejszego preliminarza.
—	9	
—	—	
955	1.658	<p>Dzisiejszy stan $4\frac{1}{2}\%$ listów Banku krajowego wynosi 31.150 zł. od którego odsetki przyniosą . . . . . 1.401 zł. 75 ct. Pozostała z końcem roku 1891 nadwyżka dochodów majątku obrotowego wynosi . . . . . 5.300 zł. 84 ct. Według planu umorzenia ułożonego w myśl uchwały Sejmowej z dnia 21. Stycznia 1887 wpłynię w roku 1892 (6 rata) w kwocie . . . . . 336 „ 47 „ Preliminowana nadwyżka dochodów z końcem roku 1892 wynosi . . . . . 5.738 „ — „ za spodziewaną przeto gotówkę w łącznej kwocie . . . . . 11.375 zł. 31 ct. zakupić będzie można także $4\frac{1}{2}\%$ listy Banku krajowego po kursie przypuszczalnym 100 zł. (gdyż kurs ich już dzisiaj jest wysokim) imiennej wartości 11.300 zł., od których odsetki przyniosą . . . . . 508 „ 50 „ Razem tedy odsetki od listów Banku krajowego wynosić będą 1.910 zł. 25 ct.</p>
5.077	5.740	

I. Fundusz demostykalny.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zyty		Złote austriackie		
		Z przeniesienia . . .	5.994	—	
	8	4% od książeczki Banku krajowego na 22 zł. 23 ct.	—	—	5.994
II.	9	Sprzedaż dzieła pod tytułem: „Poczet szlachty galicyjskiej i bukowińskiej“	2	—	2
III.	10	Rozmaite przypadkowe	—	—	—
		Suma dochodów	5.996	—	5.996
		w porównaniu z wydatkami	—	—	5
		okazuje się nadwyżka dochodów	—	—	5 991
		która użytą zostanie na pomnożenie majątku zarodowego.			

Preliminarz na rok 1893.

Wyni- kłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
5.077	5.740	
—	1	Nie prelinuje się nic, albowiem z tego tytułu nie są spodziewane dochody.
—	2	Prelimuje się jak na rok 1892.
—	—	Nie prelinuje się nic, albowiem z tego tytułu nie są spodziewane dochody.
5.077	5.743	

K. Fundusz kultury krajowej.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zyty		Złote austriackie		
W y d a t k i.					
I.	1	Zwroty kar	15	—	15
Rozmaite.					
II.	2	Zasilek dla szkoły rolniczej w Dublanach	3.433	—	3.433
	3	Wydatki nieprzewidziane	—	—	
		Suma wydatków .	3.448	—	3.448
D o c h o d y.					
I.	1	4 ¹ / ₂ % od obligacyi pożyczki kraj. z r. 1883 na 300 zł. .	13	—	
	2	4 ¹ / ₂ % " " " " z r. 1884 " 43.000 zł. .	1.935	—	
	3	4% od książeczki Banku kraj. . . . . " 95 zł 07 ct.	—	—	1.948
II.	4	Kary za przestępstwa lasowe i wodne	1.500	—	1.500
		Suma dochodów .	3.448	—	3.448

Preliminarz na rok 1893. LW. 39.360/92.

Wynikłość z roku 1890.	Kwota uchwalona na r. 1892.	Wyjaśnienia
—	15	Na możliwe zwroty preliniuje się uchwalona kwota na rok 1892.
3.428	3.433	Preliminuje się w wysokości o ile dochody funduszu wystarczą po uwzględnieniu wydatków rub. I.
—	—	Dla braku wynikłości nie się nie preliniuje.
3.428	3 448	
		Do poz. 1-2 preliniowano wedle stanu efektów.
1.948	1.948	Do poz. 3. nie się nie preliniuje, gdyż odsetki się kapitalizują.
1.799	1.500	Do poz. 4. Wynik z r. 1888 1.900 zł. 14 ¹ / ₂ ct., z r. 1889 1.585 zł. 45 ¹ / ₂ ct., z r. 1890 1.798 zł. 74 ct. razem 5.284 zł. 34 ct., przeciętnie 1.761 zł. 44 ct. W roku 1888 i 1890 wpłynęły wyjątkowo znaczniejsze grzywny za przekroczenie ustawy lasowej, przeto przeciętną kwotę nie można brać za podstawę, z tego powodu przyjmuje się uchwalona na rok 1892 kwota 1.500 zł. w. a.
3.747	3.448	

L. Fundusz stanowy sierociński.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
W y d a t k i.					
I. Utrzymanie sierot.					
	1	Siedm miejsc w Zakładzie św. Antoniego we Lwowie po 120 zł.	840	—	
	2	Cztery miejsca w szkole ogrodniczej przy ogrodzie botanicznym we Lwowie po 63 zł.	252	—	
	3	Cztery miejsca w Zakładzie św. Józefa w Krakowie po 120 zł.	480	—	
	4	Jedno miejsce w Zakładzie św. Wincentego we Lwowie	115	—	1.687
II.	5	Rozmaite	5	—	5
<u>Suma wydatków</u>			1.692	—	1.692
D o c h o d y.					
I. Odsetki.					
	1	4% od listów zastawnych galicyjskiego Towarzystwa kredyto- wego ziemskiego imiennej wartości 1.100 zł.	44	—	
	2	4 $\frac{1}{2}$ % od listów zastawnych galicyjskiego Towarzystwa kredy- towego ziemskiego imiennej wartości 26.000 zł.	1.170	—	
	3	4 $\frac{1}{2}$ % od obligacyj galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1883 imiennej wartości 8.500 zł.	382	—	
	4	4 $\frac{1}{2}$ % od obligacyj galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1884 imiennej wartości 1.300 zł.	59	—	
	5	4 $\frac{1}{2}$ % od obligacyj galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1885 imiennej wartości 300 zł.	13	—	
	6	4 $\frac{1}{2}$ % od listów zastawnych Banku krajowego imiennej war- tości 3.100 zł.	139	—	
	7	4% od książeczki Banku krajowego na 15 zł. 68 ct.	—	—	1.807
II.	8	Rozmaite	—	—	—
<u>Suma dochodów</u>			1.807	—	1.807
W porównaniu z wydatkami					1.692
okazuje się nadwyżka dochodów					115
która użyta zostanie na pomnożenie majątku zarodowego					

Preliminarz na rok 1893. LW. 38.211|92.

Wyni- kłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
840	840	
252	252	Preliminuje się bez zmiany jak na rok 1892.
—	480	
—	115	
8	5	
1.100	1.692	
44	44	
1.170	1.170	
383	382	Preliminuje się według rzeczywistego stanu efektów, w czasie układania niniejszego preliminarza.
59	59	
13	13	
89	108	
—	1	Nie preliminarzuje się nic, albowiem z tego tytułu nie jest spodziewany żaden dochód.
—	—	
1.758	1.777	

M. Fundusz Aleksandra hr. Stadnickiego.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zyty		Złote austriackie		
W y d a t k i.					
I.	1	Wynagrodzenie za czynności około wydawnictwa aktów grodzkich i ziemskich z archiwum bernardyńskiego rocznie	800	—	800
II.	2	30% rabat księgarski za sprzedaż aktów grodzkich	30	—	30
III.	3	Koszta druku i oprawy aktów grodzkich	270	—	270
IV.	4	Rozmaite	5	—	5
		Suma wydatków	1.105	—	1.105
D o c h o d y.					
I.	1	Sprzedaż aktów grodzkich	100	—	100
II.		Odsetki.			
	2	5% od austriackiej renty państwowej papierowej imiennej wartości 13.000 zł.	546	—	
	3	4 ¹ / ₂ % od obligacyj galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1888 imiennej wartości 5.000 zł.	225	—	
	4	4 ¹ / ₂ % od obligacyj galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1889 imiennej wartości 3.000 zł.	135	—	
	5	4 ¹ / ₂ % od listów zastawnych Banku krajowego imiennej wartości 2.200 zł.	99	—	
	6	4% od książeczki Banku krajowego na 189 zł. 84 ct.	—	—	1.005
III.	7	Rozmaite	—	—	—
		Suma dochodów	1.105	—	1.105
		zgodną jest ze sumą wydatków	—	—	1.105

Preliminarz na rok 1893. LW. 38.21292.

Wynikłość z roku 1890.	Kwota uchwalona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
800	800	Preliminuje się jak na r. 1892, w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 11. Października 1871 LW. 43/1869.
—	90	Według umowy zawartej do LW. 6.911/1868 preliminuje się rabat, odpowiedni wynikłości rubryki I. dochodów.
1.522	1.560	Koszta tej rubryki wynosiły w poprzednich latach znacznie więcej, z uwagi jednak, iż fundusz ten wyczerpał już swoje zasoby majątku obrotowego, z których znaczniejsze koszta wydawnictw pokrywano, a w przyszłości koszta wydawnictw, muszą być zastosowane do własnych dochodów funduszu, a tem samem nakład wydawnictw postępować będzie w wolniejszym tempie, preliminuje się wydatki na ten cel w kwocie 270 zł. w. a., to jest w ścisłym zastosowaniu do istotnych dochodów tego funduszu.
—	5	Preliminuje się jak na rok 1892.
2.322	2.455	
—	300	Preliminuje się tylko kwotę 100 zł. w. a., z powodu bowiem zmniejszyć się mającego nakładu wydawnictw, jak wyjaśnienia przy rubr. III. poz. 3. wydatków, wpłynię też znacznie mniejszy dochód ze sprzedanych egzemplarzy aktów grodzkich.
1.123	1.004	Preliminuje się odsetki według rzeczywistego stanu efektów w czasie układania preliminarza. Odsetek od książeczki Banku krajowego nie preliminuje się wcale, albowiem te kapitalizuje się.
—	—	
1.123	1.304	
—	—	

N. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1873.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zyceyi		Złote austriackie		
W y d a t k i.					
I.	1	Umorzenie 6% pożyczki przez losowanie obligacyj (XXXIX i XL rata kapitału).	31.100	—	31.100
II.	2	Wypłata kuponów od obligacyj w obiegu będących.	19.485	—	19.485
Koszta administracyjne.					
III.	3	10% podatek dochodowy od kuponów	1.948	—	1.948
	4	Należytość stemplowa od kuponów	145	—	145
	5	Bankom za pośrednictwo w wypłacie kuponów i obligacyj $\frac{1}{8}$ % prowizyi	30	—	30
	6	Druki, inseraty, porta i inne kancelaryjne wydatki	80	—	80
<u>Suma wydatków . . . . .</u>			52.788	—	52.788
D o c h o d y.					
I.	1	Zwrot kapitałów wypożyczonych Wydziałom powiatowym			
II.	Odsetki.		2.000		2.000
	2	a) od kapitałów wypożyczonych Wydziałom powiatowym			
	3	b) prowizye zwłoki od kapitałów wypożyczonych Wydziałom powiatowym			
<u>Suma dochodów . . . . .</u>			2.000	—	2.000
W porównaniu z wydatkami					52.788
okazuje się niedobór					50.788
który pokryty zostanie z rubryki XIV. wydatków funduszu krajowego.					

Preliminarz na rok 1893. LW. 41.743|92.

Wyni- kłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
25.000 22.998	29.300 21.270	<p>Preliminuje się na podstawie planu umorzenia do LW. 16.009/1873.</p> <p>Z ogólnej sumy emitowanych obligacyj tej pożyczki . . . . . 1,600.000 zł.</p> <p>1. wylosowano po koniec roku 1891 . . . . . 314.800 zł.</p> <p>2. w roku 1892 zostanie wylosowanych (XXXVII i XXXVIII rata kapitału) . . . . . 29.300 „</p> <p>3. fundusz pożyczki krajowej z roku 1883 wykupił obligacyj tego funduszu z obiegu imiennej wartości . . . . . 772.000 zł. po potrąceniu zaś wylosowanych a zarachowanych już pod poz. 1. . . . . 3.300 „ 768.700 „</p> <p>4. obligacje własne w obieg nie puszczone, w roku 1883 przebite, i ze stanu efektów wydane . . . . . 154.800 „ 1,267.600 zł.</p> <p>po ściągnięciu tedy wylosowanych obligacyj pozostanie z końcem roku 1892 w obiegu . . . . . 332.400 zł.</p> <p>od których przypadnie na 1-go Maja 1893 3% w kwocie . . . . . 9.972 zł.</p> <p>na dniu zaś 1-go Listopada 1893 3% (po potrąceniu wylo- sować się mających w Lutym 1893 na 15.300 zł.) . . . . . 9.513 „</p> <p style="text-align: right;">Razem . . . . . 19.485 zł.</p>
2.300	2.127	10% podatek dochodowy przypadający od kuponów wypłacić się mających w sumie 19.485 zł.
190	150	Należytość stemplowa od kuponów, obliczona wedle skali II. po uwzględnieniu losowań od kuponów przypadających do zrealizowania w roku 1893.
33	—	} Wedle przypuszczalnej potrzeby.
81	100	
50.602	52.947	
2.646	3.000	<p>Preliminuje się spodziewany w tych rubrykach dochód w kwocie 2.000 zł.</p> <p>W roku 1883 skończył się termin spłat ratalnych, planami umorzenia oznaczony, atoli z końcem roku 1891 pozostały jeszcze zaległości czynne w rubryce I. i II. dochodów w sumie 10.277 zł. 36 ct.</p>
2.646	3.000	

W. J. [illegible]

[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]

Aleg. 2.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie preliminarzy funduszków indemnizacyjnych na rok 1893.

Wysoki Sejmie!

Niniejszem przedkłada Wydział krajowy preliminarze funduszków indemnizacyjnych Galicyi wschodniej, zachodniej i Wielkiego Księstwa Krakowskiego.

Preliminarze te zostały ułożone na podstawie planów amortyzacyjnych, trzechletnich przecięć i zamknięć rachunkowych z roku 1890 — zamknięcia bowiem za rok 1891 w czasie, w którym preliminarze te zestawiano, nie były jeszcze gotowe.

Porównując obecnie projektowane preliminarze z budżetami, uchwalonymi na rok 1892 otrzymujemy następujące wydatki:

A) Preliminarz dla funduszu Galicyi wschodniej.

Ogólna suma wydatków uchwalonych na rok 1892 wynosi	.	.	.	3,581.004 zł.
na rok zaś 1893 wstawiamy sumę	.	.	.	3,630.622 „
			zatem więcej o	<u>49.618 zł.</u>

Mianowicie:

w rubryce:	I. Koszta zarządu jak w roku zeszłym.			
„	„	II. Spłata kapitałów przez losowanie więcej o	.	185.850 zł.
„	„	III. Renty dla uprawnionych mniej o	.	131.644 zł.
„	„	IV. Na zakupno obligacyj indemnizacyjnych mniej o	.	4.384 „
„	„	V. Zaliczki zwrotne mniej o	.	142 „
„	„	VI. Rozmaite wydatki mniej o	.	62 „
		razem więcej o	.	<u>185,850 zł.</u>
		mniej o	.	<u>136.232 „</u>
		ogółem więcej jak wyżej	.	49.618 zł

Ogólna suma dochodów, uchwalonych na rok 1893 wynosi również kwotę 3,630.622 zł. t. j. wyższą od zeszłorocznej również o 49.618 zł.

Mianowicie:

w rubryce	I. od obowiązanych więcej o	1.121 zł.
" "	II. własne dochody więcej o	1.058 "
" "	III. zaliczki zwrócone mniej o	467 zł.
" "	IV. od kraju (z dodatków do podatków) więcej o	46.218 "
" "	V. ze skarbu państwa więcej o	1.688 "
	zatem więcej o	50.085 zł.
	mniej o	467 "
	ogółem więcej o	49.618 zł.

B) Preliminarz dla Galicyi zachodniej.

Ogólna suma wydatków uchwalonych na r. 1892 wynosi	2,083.676 zł.	
Na rok 1893 prelinujemy	2,062.437 "	
	zatem mniej o	21.239 zł.

Mianowicie:

w rubryce	I. Koszta zarządu jak w roku zeszłym.	
" "	II. Spłata kapitału przez losowanie więcej o	71.400 zł.
" "	III. Renty dla nprawionych mniej o	74.078 zł.
" "	IV. Zakupno obligacyj indemn. mniej o	18.598 "
" "	V. Zaliczki zwrotne więcej o	37 "
" "	VI. Rozmaite wydatki jak w roku zeszłym.	
	zatem więcej o	71.437 zł.
	mniej o	92.676 "
	ogółem mniej jak wyżej o	21.239 zł.

Ogólna suma dochodów uchwalonych na rok 1892	2,083.676 zł.
Na rok 1893 prelinujemy mniej o	21.239 zł.

Mianowicie:

w rubryce	I. od obowiązanych więcej o	2.542 zł.
" "	II. własne dochody mniej o	6.702 zł.
" "	III. zaliczki zwrócone więcej o	80 "
" "	IV. od kraju (z dodatków do podatków) mniej o	15.471 zł.
" "	V. ze skarbu państwa mniej o	1.688 "
	zatem więcej o	2.622 zł.
	mniej o	23.861 "
	ogółem mniej jak wyżej o	21.239 "

C) Preliminarz dla Wielkiego Księstwa Krakowskiego.

Ogólna suma wydatków uchwalonych na r. 1892 wynosi	182.564 zł.	
Na r. 1893 prelinujemy	183.562 "	
	zatem więcej o	998 zł.

Mianowicie.

w rubryce	I. Koszta zarządu, jak w roku zeszłym.	
" "	II. Spłata kapitału przez losowanie, więcej o	8.400 zł.
" "	III. Renty dla nprawionych, mniej o	7.402 zł.
" "	IV. Zaliczki zwrotne, jak w roku zeszłym.	
" "	V. Rozmaite wydatki, jak w roku zeszłym.	
	zatem więcej o	8.400 zł.
	mniej o	7.402 "
	ogółem jak wyżej więcej o	998 zł.

Ogólna suma dochodów uchwalonych na rok 1892 wynosi	182.570 zł.
Na rok 1893 prelinujemy	183.260 „
zatem więcej o	<u>690 zł.</u>

Mianowicie:

w rubryce I od obowiązanych więcej o	597 zł.
„ „ II własne dochody mniej o	33.489 zł.
„ „ III. zaliczki zwrócone, jak w roku zeszłym.	
„ „ IV. od kraju (z dodatków do podatków) więcej o	<u>33.582 zł.</u>
zatem więcej o	<u>34.179 zł.</u>
mniej o	<u>33.489 „</u>
razem więcej o	<u>690 zł.</u>

Budżet tegoroczny korzystniejszy zatem od zeszłorocznego o 308 zł.

Wyjaśnienia, niesprawiedliwiające potrzebę zwiększenia lub obniżenia kredytu, podaliśmy przy pojedynczych rubrykach i pozycjach.

Jak podaliśmy wyżej, okazuje się potrzeba zaczerpnięcia z funduszków kraju, a więc pokrycia dodatkami do podatków.

1) Dla funduszu Galicyi wschodniej kwoty	2,341.427 zł.
2) „ „ „ zachodniej „	816.572 „
3) „ „ Wielkiego Księstwa Krakowskiego	163.218 „

Biorąc za podstawę do obrachowania dochodu z dodatku smę podatków bezpośrednich z r. 1891 wykazaną w załącznikach tego prelinarza, a wynoszącą:

dla Galicyi wschodniej	8,215.532 zł.
dla Galicyi zachodniej	2,865.165 „
dla Wielkiego Księstwa Krakowskiego	989.203 „

dochodzimy do rezultatu, że dla pokrycia niedoborów, należy pobierać w Galicyi wschodniej i zachodniej 28¹/₂ ct. dodatku tj. o ¹/₂ ct. mniej niż w roku zeszłym; w Wielkiem Księstwie Krakowskiem zaś 16¹/₂ ct. to jest o ¹/₂ ct. więcej niż w roku zeszłym.

W obec tego wnosi Wydział krajowy:

I. Wysoki Sejm raczy uchwalić załączone prelinarze funduszków indemnizacyjnych Galicyi wschodniej, zachodniej i Wielkiego Księstwa Krakowskiego na rok 1893.

Następnie raczy Wysoki Sejm uchwalić:

II. Dla pokrycia niedoboru w tych funduszach ma być w roku 1893 pobierany dodatek indemnizacyjny od podatków bezpośrednich po 28¹/₂ ct. od każdego złotego w Galicyi wschodniej i zachodniej, zaś po 16¹/₂ ct. w Wielkiem Księstwie Krakowskiem.

Ż Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 27. sierpnia 1892.

Marszałek krajowy:

Sanguszko w. r.

Sprawozdawca:

Tadeusz Romanowicz w. r.

Członek Wydziału krajowego.

FUNDUSZ INDEMNIZACYJNY

dla Galicyi wschodniej

PRELIMINARZ

na rok

1893.

Fundusz indemnizacyjny

Liczba		S u m a r y u s z	Zwy-	Nadzw-	Razem
ru-	po-		czajne	czajne	
bryki	zycyi		Złote austriackie		
W y d a t k i.					
I.		Koszta zarządu	13 829	—	13.829
II.		Splata kapitałów przez losowanie	2,787.750	—	2,787.750
III.		Renty dla uprawnionych	816.112	—	816.112
IV.		Na zakupno obligacyj indemnizacyjnych	11.348	—	11.348
V.		Zaliczki zwrotne	1.108	—	1.108
VI.		Rozmaite wydatki	475	—	475
Suma wydatków			3,630.622	—	3,630.622
D o c h o d y.					
I.		Od obowiązanych	15.193	—	15.193
II.		Własne dochody	37.702	—	37.702
III.		Zaliczki zwrócone	1.033	—	1.033
IV.		Od kraju	2,341.427	—	2,341.427
V.		Ze skarbu państwa	1,235.267	—	1,235.267
Suma dochodów			3,630.622	—	3,630.622
Z porównania ze sumą wydatków			—	—	3,630.622
okazuje się { niedobór			—	—	—
{ nadwyżka			—	—	—

dla Galicyi wschodniej.

W y j a ś n i e n i a

Wyni- kłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1882.		
13.490	13.829		
2,311.008	2,601.900		
1,147.676	947.756		
—	15.732		
485	1.250		
312	537		
3,472.971	3,581.004		
18.590	14.072		
199.422	36.644		
1.844	1.500		
1,935.849	2,295.209		
1,373.535	1,233.579		
3,529.240	3,581.004		

Wydatki.

Fundusz indemnizacyjny

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
W y d a t k i.					
I.		Koszta Zarządu	13.829	—	13.829
II.		Splata kapitałów przez losowanie	2,787.750	—	2,787.750
III.		Renty dla uprawnionych	816.112	—	816.112
IV.		Na zakupno oblegacyj indemnizacyjnych	11.348	—	11.348
V.		Zaliczki zwrotne. Wydane na poczet plac etatowych i wydatków przez c. k. Urzędy podatkowe mylnie zarachowanych	1.108	—	1.108
VI.		Rozmaite wydatki	475	—	475

Wynikłość z roku 1890.	Kwota uchwalona na r. 1892.	Wyjaśnienia										
13.490	13.829	Preliminuje się jak na rok 1891 dla wszystkich trzech funduszów 22.000 zł., z której to kwoty na fundusz Galicyi wschodniej według obowiązującego dzielnika (22/35 części) przypada kwota 13.828 zł. 57 ct.										
2,311.008	2,601.900	<p><i>Do rubr. II.</i> Podług planu amortyzacyjnego wydanego rozporządzeniem z 29. grudnia 1857. liczba 11.881 dla długu pokrytego obligacyami indemnizacyjnymi Galicyi wschodniej wynoszącego 58,674.000 zł. k. m., przypada do wylosowania w II. półroczu 1892 . . . . . 1,298.000 zł. m. k. w I. " 1893 . . . . . 1,357.000 " " "</p> <p align="right">razem . . . . . 2,655.000 zł. m. k. czyli . . . . . 2,787.750 zł. wal. austr.</p> <p>które w myśl §. 19 instrukcyi dla losowania, mają być wypłacone po upływie pół roku od dnia losowania, mianowicie kwota za II. półrocze 1892 dnia 1. maja 1893, zaś za I. półrocze 1893. dnia 1 listopada 1893. Na pokrycie tej wypłaty preliminuje się 2,787.750 zł. w. a.</p>										
1,147.676	947.756	<i>Do rubr. III.</i> Według planu spłaty powołanego w wyjaśnieniu do rubryki II. przypadają do zapłacenia w roku 1893. 5% odsetki od obligacyj indemnizacyjnych Galicyi wschodniej, pozostałych po straceniu wartości obligacyj wylosowanych 31. października 1892 i 30. kwietnia 1893 w kwocie ogólnej 777.250 zł. m. k. czyli 816.112 zł. 50 ct. w. a., czyli okrągło 816.112 zł. w. a., którą to kwotę preliminuje się na r. 1893.										
—	15.732	<i>Do rubr. IV.</i> W myśl intencji komisji budżetowej z roku 1892 preliminuje się na r. 1893 kwotę 11.348 zł. w. a. jako pozostałą z dochodów bieżących roku budżetowego po pokryciu wszystkich wydatków preliminowanych na rok budżetowy 1893.										
485	1.250	<p><i>Do rubr. V.</i> Preliminuje się na podstawie przecięcia wynikłości z trzech lat ostatnich wynoszących:</p> <table border="0" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="text-align: right;">w r. 1889 . . . . .</td> <td style="text-align: right;">2.223 zł. w. a.</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">" 1890 . . . . .</td> <td style="text-align: right;">485 " " "</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">" 1891 . . . . .</td> <td style="text-align: right;">615 " " "</td> </tr> <tr> <td colspan="2" style="border-top: 1px solid black;"></td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">razem . . . . .</td> <td style="text-align: right;">3.323 zł. w. a.</td> </tr> </table> <p>zatem przeciętnie 1.107 zł. 66 ct. w. a. czyli okrągło 1.108 zł. w. a.</p>	w r. 1889	2.223 zł. w. a.	" 1890	485 " " "	" 1891	615 " " "			razem	3.323 zł. w. a.
w r. 1889	2.223 zł. w. a.											
" 1890	485 " " "											
" 1891	615 " " "											
razem	3.323 zł. w. a.											
312	537	<p><i>Do rubr. VI.</i> Wynikłość z roku . . . . . 1889 wynosiła 816 zł. w. a. " " . . . . . 1890 " 312 " " " " " . . . . . 1891 " 298 " " "</p> <p align="right">razem . . . . . 1.426 zł. a. w.</p> <p>zatem przeciętnie 475 zł. 33 ct. czyli okrągło 475 zł. w. a. którą to kwotę preliminuje się na rok 1893.</p>										

Dochody.

Fundusz indemnizacyjny

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zyceji				
			Złote austriackie		
Dochody.					
Od obowiązanych					
I.	1	Wpłata kapitałów	943	—	943
	2	Wpłata rent	224	—	224
	3	Odsetki za zwłokę i inne dochody:			
		a) odsetki za zwłokę od rat w terminie nie zapłaconych .	753	—	753
		b) zwroty kosztów podróży	635	—	635
		c) taksy za blankiety do przepisania obligacyj indemnizacyjn.	68	—	68
		d) zwroty za nadpłacone kupony przy wylosowanych obliga- cyach indemnizacyjnych	11.932	—	11.932
		e) zwroty rachunkowe i rozmaite inne	638	—	638
		Sama rubryki I.	15 193	—	15.193
Własne dochody.					
II.	4	Odsetki od obligacyj będących własnością funduszu	11.702	—	11.702
	5	Dochód ze sprzedaży obligacyj indemnizacyjnych będących wła- snością funduszu	—	—	—
	6	Dochód ze zrealizowania własnych obligacyj wylosowanych .	17.000	—	17.000
		Do przeniesienia	28.702	—	28.702

Wynikłość z roku 1890.	Kwota uchwalona na r. 1892.	Wyjaśnienia																																																												
3.629	2.353	<p><i>Do poz. 1.</i> Z końcem roku budżetowego 1891 pozostało nie spłaconych kapitałów wykupna za dziesięć, meszne i czynsze emfiteutyczne w kwocie . . . . . 17.221 zł. 08 ct. w. a.</p> <p>W roku 1892 prawdopodobnie nie przybędzie ma zaś wpłynąć wedle budżetu . . . . . 2.353 zł.</p> <p>przeto pozostanie . . . . . 14.868 zł. 08 ct. w. a.</p> <p>z czego przypada wedle planu spłaty na r. 1893. . . . . 943 zł. 06 ct. w. a.</p> <p>którą to kwotę prelininuje się na rok 1893 w zaokrągleniu 943 zł. w. a.</p>																																																												
809	284	<p><i>Do poz. 2.</i> Od kapitałów wykupna uwidocznionych do poz. 1. jako płatnych w r. 1893 należą się według planu spłaty w r. 1893. 5% odsetki w kwocie 224 zł. w. a. które się prelininuje.</p>																																																												
895	724	<p><i>Do poz. 3.</i> Preliminuje się na podstawie przeciętnych wynikłości z trzech lat ostatnich a mianowicie:</p>																																																												
538	967																																																													
101	83																																																													
11.893	9.032	<table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="3"></th> <th colspan="4">Wynikłość</th> <th rowspan="3">Przeciętnie</th> </tr> <tr> <th colspan="3">w l a t a c h</th> <th rowspan="2">Razem</th> </tr> <tr> <th>1889</th> <th>1890</th> <th>1891</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td colspan="6" style="text-align:center">złote waluty austriackiej</td> </tr> <tr> <td><i>ad a)</i></td> <td>757</td> <td>895</td> <td>607</td> <td>2.259</td> <td>753</td> </tr> <tr> <td>" <i>b)</i></td> <td>1.055</td> <td>538</td> <td>313</td> <td>1.906</td> <td>635</td> </tr> <tr> <td>" <i>c)</i></td> <td>79</td> <td>101</td> <td>23</td> <td>203</td> <td>68</td> </tr> <tr> <td>" <i>d)</i></td> <td>7.944</td> <td>11.893</td> <td>15.958</td> <td>35.795</td> <td>11 932</td> </tr> <tr> <td>" <i>e)</i></td> <td>747</td> <td>725</td> <td>442</td> <td>1.914</td> <td>638</td> </tr> <tr> <td>Razem</td> <td>10.582</td> <td>14.152</td> <td>17.343</td> <td>42.077</td> <td>14.026</td> </tr> </tbody> </table>							Wynikłość				Przeciętnie	w l a t a c h			Razem	1889	1890	1891	złote waluty austriackiej						<i>ad a)</i>	757	895	607	2.259	753	" <i>b)</i>	1.055	538	313	1.906	635	" <i>c)</i>	79	101	23	203	68	" <i>d)</i>	7.944	11.893	15.958	35.795	11 932	" <i>e)</i>	747	725	442	1.914	638	Razem	10.582	14.152	17.343	42.077	14.026
	Wynikłość								Przeciętnie																																																					
	w l a t a c h			Razem																																																										
	1889	1890	1891																																																											
złote waluty austriackiej																																																														
<i>ad a)</i>	757	895	607	2.259	753																																																									
" <i>b)</i>	1.055	538	313	1.906	635																																																									
" <i>c)</i>	79	101	23	203	68																																																									
" <i>d)</i>	7.944	11.893	15.958	35.795	11 932																																																									
" <i>e)</i>	747	725	442	1.914	638																																																									
Razem	10.582	14.152	17.343	42.077	14.026																																																									
725	629																																																													
18.590	14.072																																																													
—	13.876	<p><i>Do poz. 4.</i> Stan obligacyj indemnizacyjnych będących własnością funduszu Galicyi wschodniej wynosił z końcem lipca 1892. 222 900 zł. m. k. czyli 234.045 zł. w. a. od której to sumy 5% odsetki wynoszą 11.702 zł. w. a.. Kwotę tę prelininujemy na rok 1893.</p>																																																												
182.552	—	<p><i>Do poz. 5.</i> Nic się nie prelininuje w myśl intencji komisji budżetowej z r. 1892.</p>																																																												
10.500	16.768	<p><i>Do poz. 6.</i> Ponieważ stan obligacyj będących własnością funduszu tego, nie wielkiej tylko uległ zmianie od roku zeszłego, przeto po myśli intencji komisji budżetowej z roku 1892, prelininuje się na rok 1893 ta sama kwota co na r. 1892. t. j. 16.768 zł. czyli okrągło 17.000 zł. w. a.</p>																																																												
193.052	30.644																																																													

Dochody.

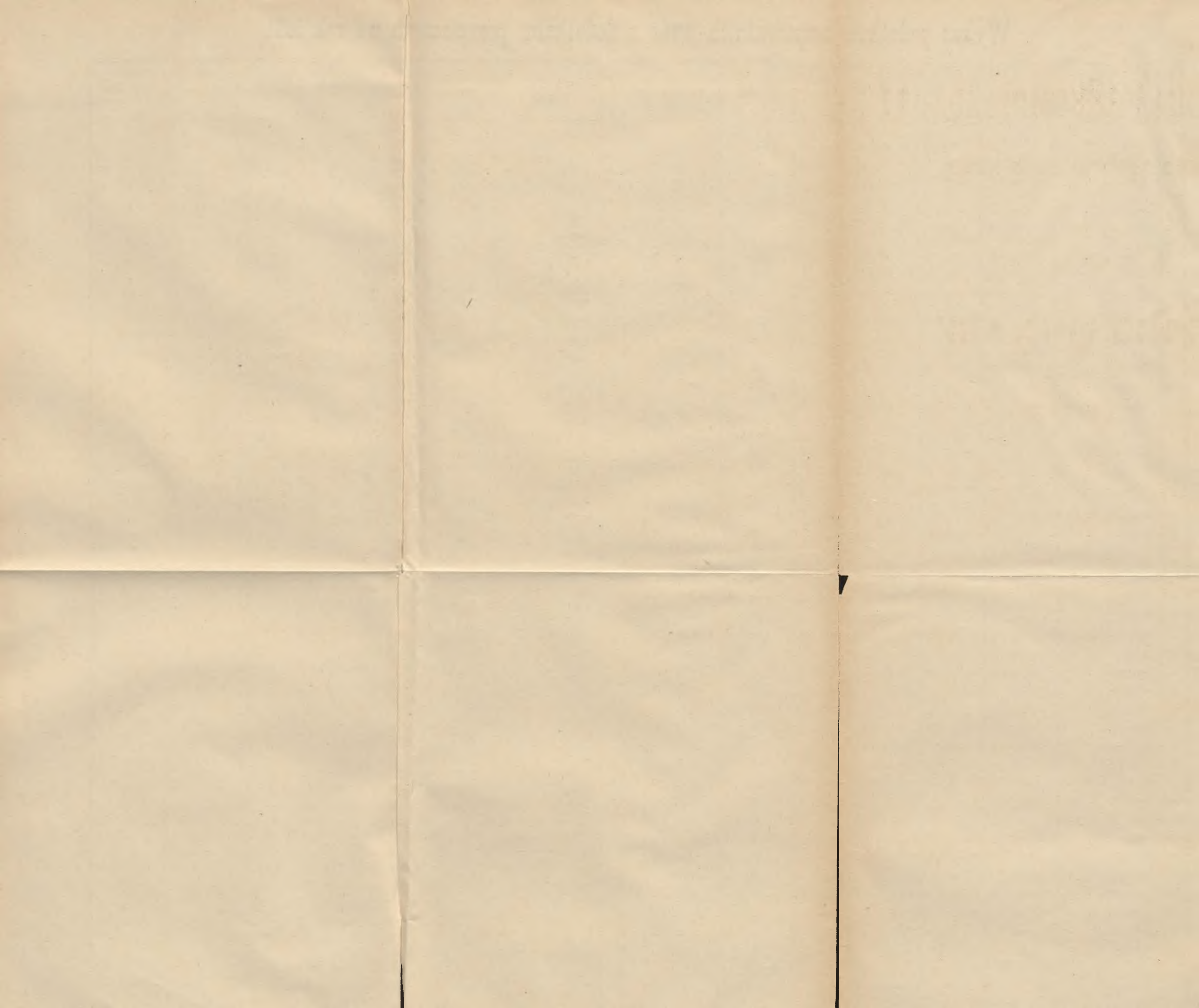
Fundusz indemnizacyjny

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zyty		Złote austriackie		
		Z przeniesienia	28.702	—	28.702
	7	Odsetki od chwilowych lokacyj nadwyżek	9.000	—	9.000
		<u>Suma rubryki II. . . . .</u>	<u>37.702</u>	<u>—</u>	<u>37.702</u>
III.		Zaliczki zwrócone.			
	8	Zwroty zaliczek danych na płace i mylne zarachowanie c. k. Urzędów podatkowych	1.033	—	1.033
IV.		Od kraju.			
	9	Dodatki indemnizacyjne	2,341.427	—	2,341.427
V.		Ze skarbu Państwa.			
	10	Zasilek bezzwrotny	1,069.716	—	1,069.716
	11	Pożyczka bezprocentowa	165.551	—	165.551
		<u>Suma rubryki V. . . . .</u>	<u>1,235.267</u>	<u>—</u>	<u>1,235.267</u>

Wyni- kłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a												
193.052	30.644													
6.370	6.000	<i>Do poz. 7.</i> Ze względu na rzeczywistą wynikłość z roku 1891 wynoszącą 9.062 zł. 52 ct., tudzież na wynikłość za pierwsze półrocze 1892 wynoszącą 4.865 zł. 27 ct., które wzięte 2 razy dadzą prawdopodobną wynikłość za r. 1892 w kwocie 9.730 zł. 54 ct. preliminuje się więc przypuszczalny dochód w roku 1892 okrągło 9.000 zł.												
199.422	36.644													
1.844	1.500													
		<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: right;"><i>Do rubr. III.</i> Wynikłości z roku 1889</td> <td style="text-align: right;">. . . . .</td> <td style="text-align: right;">1.040 zł. w. a.</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">" " 1890</td> <td style="text-align: right;">. . . . .</td> <td style="text-align: right;">1.844 " " "</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">" " 1891</td> <td style="text-align: right;">. . . . .</td> <td style="text-align: right;">414 " " "</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">razem</td> <td style="text-align: right;">. . . . .</td> <td style="text-align: right;">3.298 zł. w. a.</td> </tr> </table> <p style="text-align: center;">czyli przeciętnie 1.032 zł. 66 ct. okrągło 1.033 zł. w. a. które preliminuje się na rok 1893.</p>	<i>Do rubr. III.</i> Wynikłości z roku 1889	. . . . .	1.040 zł. w. a.	" " 1890	. . . . .	1.844 " " "	" " 1891	. . . . .	414 " " "	razem	. . . . .	3.298 zł. w. a.
<i>Do rubr. III.</i> Wynikłości z roku 1889	. . . . .	1.040 zł. w. a.												
" " 1890	. . . . .	1.844 " " "												
" " 1891	. . . . .	414 " " "												
razem	. . . . .	3.298 zł. w. a.												
1,935.849	2,295.209	<i>Do rubr. IV.</i> Według załączonego zestawienia z wykazów c. k. Urzędów podatkowych Galicyi wschodniej, wynosi cała należność wszystkich bezpośrednich, podlegających poborowi dodatku indemnizacyjnego, podatków za rok 1891 kwotę 8,215 532 zł. 16 ct. w. a. W braku innej podstawy służy powyższa kwota do wymiaru dodatków indemnizacyjnych, licząc tedy po 28½ ct. od jednego zlr. podatku uczyui to na r. 1893 kwotę 2,341.427 zł. w. a. którą się tu preliminuje.												
—	1,068.254	<i>Do poz. 10.</i> Z ogólnego zasiłku 2,100.000 zł. przypada w stosunku do potrzeb 1,069.716 zł. w. a.												
1,373.535	165.325	<i>Do poz. 11.</i> Z ogólnej pożyczki 325.000 zł. przypada w stosunku do potrzeb 165.551 zł.												
1,373.535	1,233.579													

FUNDUSZ INDEMNIZACYJNY

dla Galicyi zachodniej.

PRELIMINARZ

na rok

1893.

Fundusz indemnizacyjny

Liczba		S u m a r y u s z	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
			Wydatki.		
I.		Koszta zarządu	7.548	—	7.548
II.		Splata kapitałów przez losowanie	1,535 100	—	1,535.100
III.		Renty dla uprawnionych	508.305	—	508.305
IV.		Na zakupno obligacyj indemnizacyjnych	10.931	—	10.931
V.		Zaliczki zwrotne	538	—	538
VI.		Rozmaite wydatki	20	—	20
—		Kapitały w kwotach wyrównawczych	—	—	—
			<u>Suma wydatków</u>	<u>—</u>	<u>2,062.437</u>
		Dochody.			
I.		Od obowiązanych	9.782	—	9.782
II.		Własne dochody	45.900	—	45 900
III.		Zaliczki zwrócone	450	—	450
IV.		Od kraju	816.572	—	816 572
V.		Ze Skarbu Państwa	1,189.733	—	1.189.733
			<u>Suma dochodów</u>	<u>—</u>	<u>2,062.437</u>
			Z porównania ze sumą wydatków	—	2,062.437
			Okazuje się { niedobór	—	—
			{ nadwyżka	—	—

dla Galicyi zachodniej.

Wyni- kłość z roku 1891.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
7.041 1,331.011 689,348 — 373 46 2	7.543 1,463.700 582.383 29.529 501 20 —	
2,027.821	2,083.676	
8.812 145.804 1.054 724.651 1,137.265	7.240 52.602 370 832.043 1,191.421	
2,017.586	2,083.676	
—	—	
—	—	
—	—	

Wydatki.

Fundusz indemnizacyjny

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
W y d a t k i.					
I.		Koszta zarządu	7.543	—	7.543
II.		Splata kapitałów przez losowanie	1,535.100	—	1,535.100
III.		Renty dla uprawnionych	508.305	—	508.305
IV.		Na zakupno obligacyj indemnizacyjnych	10.931	—	10.931
V.		Zaliczki zwrotne	538	—	538
VI.		Rozmaite wydatki	20	—	20

Wynikłość z roku 1890.	Kwota uchwalona na r. 1892.	Wyjaśnienia
7.041	7 543	<i>Do rubr. I.</i> Z ogólnej sumy 22.000 zł. prelinuje się tak jak w r. 1892. ¹² / ₃₅ części wydatków na ten fundusz przypadających.
1,331.011	1,463.700	<i>Do rubr. II.</i> Według planu amortyzacyjnego z dnia 29. grudnia 1857 l. 11.881 dla długu pokrytego obligacjami indemnizacyjnymi Galicyi zachodniej, wynoszącego 33,669.000 złr. m. k. przypada do wylosowania: <div style="margin-left: 40px;"> w II. półroczu 1892 . . . . . 714.000 zł. m. k. „ I. „ 1893 . . . . . 748.000 „ „ „ razem . . . . . <u>1,462.000 zł. m. k.</u> czyli . . . . . 1,535.100 zł. a w. </div> które w myśl instrukcyi losowania mają być wypłacone po upływie pół roku od dnia losowania, mianowicie: kwota za II. półrocze 1892 dnia 1. maja 1893 a za I. półrocze 1893 dnia 1. listopada 1893. Prelimuje się zatem kwotę 1,535.100 zł. a w.
689.348	582.383	<i>Do rubr. III.</i> Według planu spłaty, powołanego do rubr. II. przypadają do spłaty w r. 1893. 5% odsetki od obligacyi indemnizacyjnych Galicyi zachodniej, pozostałych po straceniu wartości obligacyi wylosowanych 31. października 1892 i 30. kwietnia 1893 w kwocie 484.100 zł. m. k. czyli 508.305 zł. w. a. którą to kwotę prelinuje się na rok 1883.
—	29.529	<i>Do rubr. IV.</i> W myśl intencyi komisji budżetowej z roku 1892 prelinuje się na rok 1893 kwotę 10 931 zł. jako pozostałą z dochodów bieżących roku budżetowego po pokryciu wszystkich wydatków prelinowanych na rok 1893.
373	501	<i>Do rubr. V.</i> Prelimuje się na podstawie przeciętnych wynikłości z trzech lat ostatnich, wynoszących: <div style="margin-left: 40px;"> w roku 1889 . . . . . 1.078 zł. „ „ 1890 . . . . . 373 „ „ „ 1891 . . . . . 162 „ razem . . . . . <u>1.613 zł.</u> przeciętnie . . . . . <u>538 zł.</u> </div>
46	20	<i>Do rubr. VI.</i> Wynikłość w roku 1889 wynosiła 14 zł. <div style="margin-left: 40px;"> „ „ 1890 „ 46 „ „ „ 1891 „ — „ razem . . . . . <u>60 zł.</u> przeciętnie . . . . . <u>20 zł.</u> </div>

Dochody.

Fundusz indemnizacyjny

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zyty				
			Złote austriackie		
		D o c h o d y.			
		Od obowiązanych.			
I.	1	Wpłata kapitałów	288	—	288
	2	Wpłata rat	22	—	22
	3	Odsetki za zwłokę i inne dochody :			
		a) Odsetki za zwłokę od rat w terminach miesięcznych	1.382	—	1.382
		b) Zwroty kosztów podróży	182	—	182
		c) Taksy za blankiety do przepisywania obligacyj indem- nizacyjnych	25	—	25
		d) Zwrot za nadpłacone kupony przy wylosowanych obli- gacyach indemnizacyjnych	7.806	—	7.806
		e) Zwroty rachunkowe i rozmaite inne	77	—	77
		Suma rubryki I.	9.782	—	9.782
		Własne dochody.			
II.	4	Odsetki od obligacyj będących własnością funduszu	15.650	—	15.650
	5	Dochód ze sprzedaży obligacyj indemnizacyjnych, będących własnością funduszu	—	—	—
	6	Dochód ze zrealizowania własnych obligacyj wylosowanych	23.250	—	23.250
	7	Odsetki od chwilowych lokacyj nadwyżek	7.000	—	7.000
		Suma rubryki II.	45.900	—	45.900

W y j a ś n i e n i a

Wynikłość z roku 1890.	Kwota uchwalona na r. 1892.																																																							
903	578	<p><i>Do poz. 1.</i> Z końcem roku 1891 pozostało niespłaconych kapitałów wykupna za dziesięcinę, meszne i czynsze emfiteutyczne w kwocie . . . . . 2.479 zł. 31 ct.</p> <p>W roku 1892 prawdopodobnie nie nie przybędzie, lecz według budżetu ma wpłynąć . . . . . 578 „ — „</p> <p>pozostanie więc . . . . . 1.901 zł. 31 ct.</p> <p>od której to kwoty preliminuje się na rok 1883 na podstawie planu spłaty . . . . . 288 zł. 10¹/₂ ct.</p>																																																						
811	49	<p><i>Do poz. 2.</i> Od kapitałów wykupna, uwidocznionych przy poz. 1. jako płatnych w roku 1893 należą się według planu spłaty 5% odsetki w kwocie 22 zł. 12¹/₂ ct.</p>																																																						
787 298	561 453	<p><i>Do poz. 3. (a—e)</i> Preliminuje się na podstawie przeciętnych wynikłości z trzech lat ostatnich, a mianowicie:</p>																																																						
33	33																																																							
5.960 20	5.499 67																																																							
8.812	7.240																																																							
		<table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="3"></th> <th colspan="3">W y n i k ł o ś ć</th> <th rowspan="3">Razem</th> <th rowspan="3">Przeciętnie</th> </tr> <tr> <th colspan="3">w l a t a c h</th> </tr> <tr> <th>1889</th> <th>1890</th> <th>1891</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td align="center" colspan="5">złote waluty austriackiej</td> </tr> <tr> <td><i>ad a)</i></td> <td align="right">580</td> <td align="right">787</td> <td align="right">2.780</td> <td align="right">4.147</td> <td align="right">1.382</td> </tr> <tr> <td>„ <i>b)</i></td> <td align="right">246</td> <td align="right">298</td> <td align="right">3</td> <td align="right">547</td> <td align="right">182</td> </tr> <tr> <td>„ <i>c)</i></td> <td align="right">28</td> <td align="right">33</td> <td align="right">13</td> <td align="right">74</td> <td align="right">25</td> </tr> <tr> <td>„ <i>d)</i></td> <td align="right">4.612</td> <td align="right">5.960</td> <td align="right">12.845</td> <td align="right">23.417</td> <td align="right">7.806</td> </tr> <tr> <td>„ <i>e)</i></td> <td align="right">170</td> <td align="right">20</td> <td align="right">41</td> <td align="right">231</td> <td align="right">77</td> </tr> <tr> <td>Razem</td> <td align="right">5.636</td> <td align="right">7.098</td> <td align="right">15.682</td> <td align="right">28.416</td> <td align="right">9.472</td> </tr> </tbody> </table>		W y n i k ł o ś ć			Razem	Przeciętnie	w l a t a c h			1889	1890	1891		złote waluty austriackiej					<i>ad a)</i>	580	787	2.780	4.147	1.382	„ <i>b)</i>	246	298	3	547	182	„ <i>c)</i>	28	33	13	74	25	„ <i>d)</i>	4.612	5.960	12.845	23.417	7.806	„ <i>e)</i>	170	20	41	231	77	Razem	5.636	7.098	15.682	28.416	9.472
	W y n i k ł o ś ć			Razem	Przeciętnie																																																			
	w l a t a c h																																																							
	1889	1890	1891																																																					
	złote waluty austriackiej																																																							
<i>ad a)</i>	580	787	2.780	4.147	1.382																																																			
„ <i>b)</i>	246	298	3	547	182																																																			
„ <i>c)</i>	28	33	13	74	25																																																			
„ <i>d)</i>	4.612	5.960	12.845	23.417	7.806																																																			
„ <i>e)</i>	170	20	41	231	77																																																			
Razem	5.636	7.098	15.682	28.416	9.472																																																			
—	20.102	<p><i>Do poz. 4.</i> Stan obligacyj będących własnością tegoż fundnszu wynosił z końcem lipca 1892. 300.018 zł. 07 kr. m. k. czyli 315.000 zł. a. w. a 5% odsetki od tego kapitału wynoszą 15.650 zł. a. w.</p>																																																						
101.773 42.000	— 30.000	<p><i>Do poz. 5.</i> Nie się nie preliminuje w myśl intencji komisji budżetowej z roku 1891.</p> <p><i>Do poz. 6.</i> W myśl intencji komisji budżetowej preliminuje się w stosunku do ubytku kapitału rezerwowego kwotę zaokrągloną 23.250 zł.</p>																																																						
2.031	2.500	<p><i>Do poz. 7.</i> Wynikłość z roku 1891 wynosi 6.345 zł. 26 ct., odsetki zaś pobrane w I-em półroczu 1892 wynoszą 4.780 zł. 93 ct. przeto dla braku przeciętnej z trzech lat ostatnich, preliminuje się prawdopodobny dochód 7 000 zł.</p>																																																						
145.804	52.602																																																							

Dochody.

Fundusz indemnizacyjny

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
III.		Zaliczki zwrócone.			
	8	Zwroty z zaliczek, danych na place i mylne zarachowania c. k. Urzędów podatkowych	450	—	450
IV.		Od kraju.			
	9	Dodatek indemnizacyjny do podatków	816.572	—	816.572
V.		Ze Skarbu Państwa.			
	10	Zasilek bezzwrotny	1,030.284	—	1,030.284
	11	Pożyczka bezprocentowa	159.449	—	159.449
		Suma rubryki V.	1,189.733	—	1,189.733

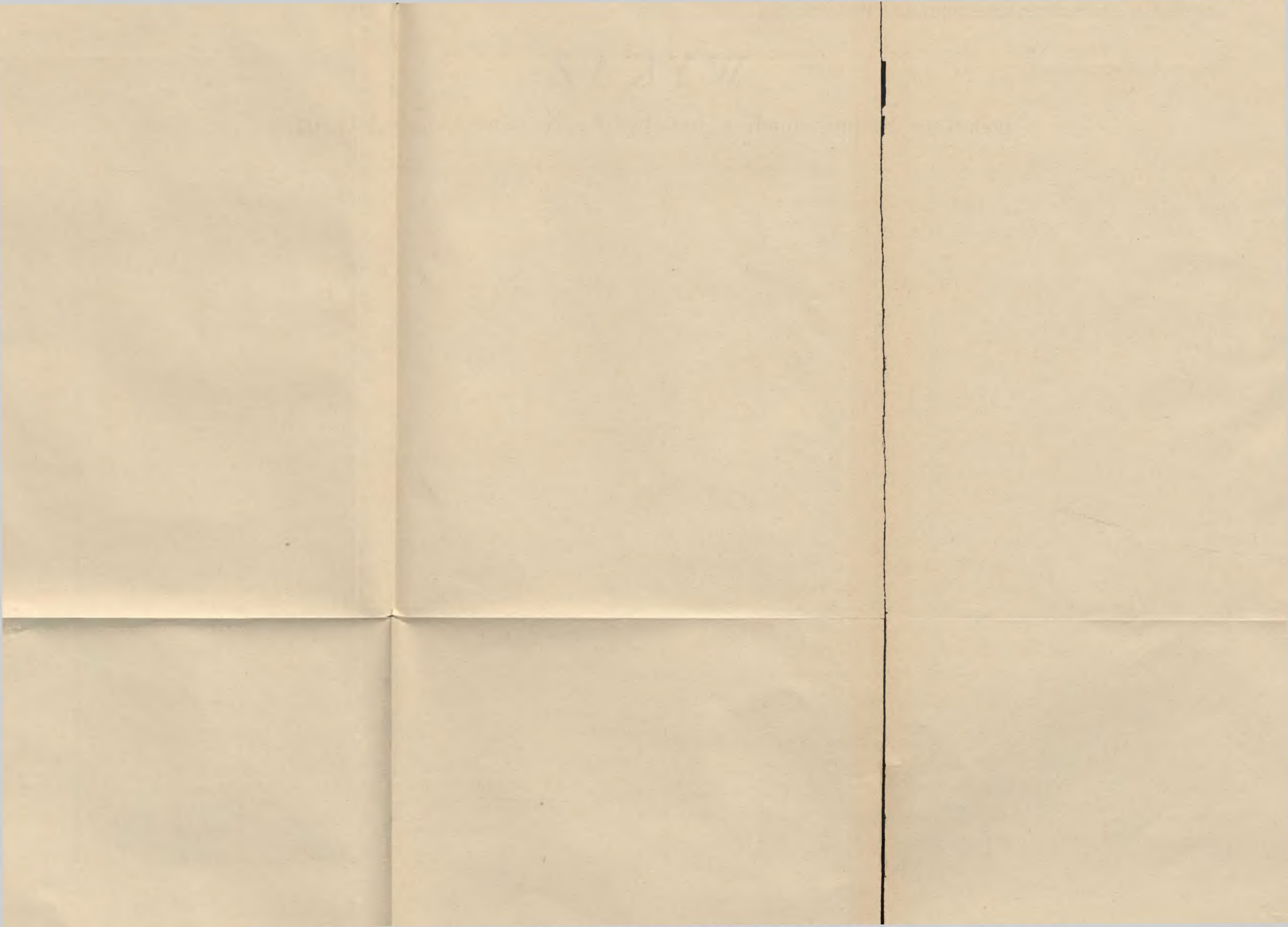
dla Galicyi zachodniej.

Dochody.

Wynikłość z roku 1891.	Kwota uchwalona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a									
1.054	370	<p><i>Do poz. 8.</i> Wynikłość w roku 1889 wynosi 25 zł.</p> <table style="margin-left: 40px;"> <tr> <td>" " " 1890</td> <td align="right">1.054</td> <td>"</td> </tr> <tr> <td>" " " 1891</td> <td align="right">267</td> <td>"</td> </tr> <tr> <td>razem</td> <td align="right"><u>1.346</u></td> <td>zł.</td> </tr> </table> <p>przeciętnie i w zaokrągleniu . . . . . 450 "</p> <p>którą to kwotę zapreliminowano.</p>	" " " 1890	1.054	"	" " " 1891	267	"	razem	<u>1.346</u>	zł.
" " " 1890	1.054	"									
" " " 1891	267	"									
razem	<u>1.346</u>	zł.									
724.651	832.043	<p><i>Do rubr. IV.</i> Według załącznika A. sporządzonego na podstawie przedłożonych przez odnośne c. k. Urzędy podatkowe, wynosi cała należność wszystkich bezpośrednich podatków na rok 1891 podlegających poborowi dodatku indemnizacyjnego sumę . . . . . 2,865.165 zł. 08 ct. a zatem wydatność jednego centa wynosi . . . . . 28.651 zł. 65 ct. licząc po 28½ ct. od jednego zł; całej należności podatków bezpośrednich, uczyni to kwotę 816.572 zł. a w. którą się prelinuje.</p>									
—	1,031.746	<p><i>Do poz. 10.</i> Z ogólnego zasiłku 2,100.000 zł. przypada w stosunku do potrzeb 1,030.284 zł.</p>									
1,137.265	159.675	<p><i>Do poz. 11.</i> Z ogólnej pożyczki 325.000 zł. przypada w stosunku do potrzeb 159.449 zł.</p>									
1,137.265	1,191.421										

FUNDUSZ INDEMNIZACYJNY

dla Wielkiego Księstwa Krakowskiego.

PRELIMINARZ

na rok

1893.

Fundusz indemnizacyjny

Liczba		S u m a r y u s z	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zyty		Złote austriackie		
W y d a t k i.					
I.		Koszta zarządu	629	—	629
II.		Spłata kapitałów przez losowanie	156.450	—	156.450
III.		Renty dla uprawnionych	26.446	—	26.446
IV.		Zaliczki zwrotne	30	—	30
V.		Różne wydatki	7	—	7
Suma wydatków			183.562	—	183.562
D o c h o d y.					
I.		Od obowiązanych	2.168	—	2.168
II.		Własne dochody	17.862	—	17.862
III.		Zaliczki zwrócone	12	—	12
IV.		Od kraju	163.218	—	163.218
—		Podniesione wkładki z Banku krajowego	—	—	—
Suma dochodów			183.260	—	183.260
Z porównania ze sumą wydatków					183.562
okazuje się niedobór					302

dla Wielkiego Księstwa Krakowskiego.

Wyni- kłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
568 133.444 44.669 1.035 7	629 148.050 33.848 30 7	
179.723	182.564	
12.091 50.196 — 139.518 4.468	1.571 51.351 12 129.636 —	
206.273	182 570	

Wydatki.

Fundusz indemnizacyjny

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycy				
			Złote austriackie		
W y d a t k i.					
I.		Koszta zarządu	629	—	629
II.		Splata kapitalów przez losowanie	156.450	—	156.450
III.		Renty dla uprawnionych	26.446	—	26.446
IV.		Zaliczki zwrotne.			
		Zaliczki zwrotne, wydane na płace etatowe i na wydatki przez c. k. Urzędy podatkowe mylnie zarachowane	30	—	30
V.		Rozmaite wydatki.			
		Zwroty nadpłaconych kapitalów odsetek i inne nieprzewidziane wydatki	7	—	7

Wynikłość z roku 1890.	Kwota uchwalona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
568	629	<p><i>Do rubr. I.</i> Z ogólnej sumy 22.000 zł. preliniuje się tak jak na r. 1892. 1/35 część wydatków na ten fundusz przypadających.</p>
133.444	148.050	<p><i>Do rubr. II.</i> Według planu amortyzacyjnego z dnia 29. grudnia 1857 do l. 11.881 dla obligacyj indemnizacyjnych Wielkiego Księstwa Krakowskiego w kwocie 3,398.000 zł. m. k. przypada do wylosowania:</p>
		<p style="padding-left: 40px;">w II. półroczu 1892. . . . . 74.000 zł. m. k.</p>
		<p style="padding-left: 40px;">" I. " 1893. . . . . 75.000 " " "</p>
		<p style="padding-left: 80px;">razem . . . . . 149.000 zł. m. k.</p>
		<p style="padding-left: 80px;">czyli . . . . . 156.450 zł. a. w.</p>
		<p>która w myśl §. 19. instrukcyi losowania ma być dopiero po upływie pół roku wypłaconą, mianowicie: kwota za II. półrocze 1892. dnia 1. maja 1893, a kwota za I. półrocze 1893. dnia 1. listopada 1893. — Na tej podstawie preliniuje się 156 450 zł. a. w.</p>
44.669	33.848	<p><i>Do rubr. III.</i> Stan kapitałów biernych Wielkiego Księstwa Krakowskiego wynosił z końcem grudnia 1891. . . . . 676.966 zł. 50 ct.</p>
		<p>Z końcem roku 1892, po strąceniu wartości obligacyj wylosowanych 31. października 1891. . . . . 70.000 zł. m. k.</p>
		<p>i 30. kwietnia 1892. . . . . 71.000 " " "</p>
		<p style="padding-left: 40px;">razem . . . . . 141.000 zł. m. k.</p>
		<p>czyli walutą austryacką . . . . . 148.050 " — "</p>
		<p style="padding-left: 40px;">pozostanie stan . . . . . 528.916 zł. 50 ct.</p>
		<p>od której to sumy preliniuje się 5% odsetki w kwocie . . . . . 26.446 zł. — —</p>
1.035	30	<p><i>Do rubr. IV.</i> Preliminuje się jak na rok 1892. prawdopodobny wydatek w kwocie 30 zł.</p>
7	7	<p><i>Do rubr. V.</i> Dla braku wynikłości z trzech lat ostatnich preliniuje się jak na r.1892.</p>

Dochody.

Fundusz indemnizacyjny

Liczba		Poszczególności	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zyty				
			Złote austriackie		
D o c h o d y.					
I. Od obowiązanych.					
1		Wpłata kapitałów	—	—	—
2		„ rent	—	—	—
3		Odsetki za zwłokę i inne dochody:			
	a)	Odsetki za zwłokę od kapitałów i rent niespłaconych w terminie	13	—	13
	b)	Zwroty kosztów podróży	7	—	7
	c)	Taksy za blankiety do przepisywania obligacyj indem- nizacyjnych	2	—	2
	d)	Zwroty za nadpłacone kupony przy wylosowanych obli- gacjach indemnizacyjnych	2.087	—	2.087
	e)	Zwroty rachunkowe i rozmaite inne	59	—	59
Suma rubryki I.			2 168	—	2.168

Wyni- kłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a	
4.883 1.894	— —	} Nie się nie preliminuje, gdyż według planu amortyzacyjnego nie przypada za r. 1893. żadna spłata.	
2.985	13	<i>Do poz. 3 a) Wynikłości z roku 1889 wynosi . . . . . 10 zł. 36 ct.</i> <i> " 1890 " . . . . . 2.984 " 71¹/₂ "</i> <i> " 1891 " . . . . . 130 " 70 "</i> <div style="text-align: right;"><i>razem . . . . . 3.125 zł. 77¹/₂ ct.</i></div> <hr/> <div style="text-align: right;"><i>przeciętnie . . . . . 1.042 zł. 92 ct.</i></div> <p>z uwagi jednak, że wynikłości tej pozycji zawsze były nieznaczne, a tylko wy- jątkowo w roku 1890 wynoszą znaczniejszą kwotę z powodu zrealizowania na- leżytości zaległej, preliminuje się jak na rok 1892 kwotę 13 zł.</p>	
15	7	<i>Do poz. 3. b) Dla braku wynikłości z roku 1889 i 1891. a w roku 1890 wynosi</i> <i>15 zł. 66¹/₂ ct. preliminuje się na wszelki wypadek tak jak na rok 1892</i> <i>kwotę 7 zł.</i>	
2	2	<i>Do poz. 3. c) Wynikłość z roku 1889 wynosi . . . . . 1 zł. 30 ct.</i> <i> " 1890 " . . . . . 1 " 90 "</i> <i> " 1891 " . . . . . 2 " 30 "</i> <div style="text-align: right;"><i>razem . . . . . 5 zł. 50 "</i></div> <hr/> <i>preliminuje się zatem przeciętnie i w zaokrągleniu . . . . . 2 zł. — —</i>	
2.150	1.490	<i>Do poz. 3. d) Wynikłość z roku 1889 wynosi . . . . . 1.163 zł. 49 ct.</i> <i> " 1890 " . . . . . 2.149 " 85 "</i> <i> " 1891 " . . . . . 2.948 " 36 "</i> <div style="text-align: right;"><i>razem . . . . . 6.261 zł. 70 ct.</i></div> <hr/> <i>preliminuje się zatem przeciętną kwotę . . . . . 2.087 zł. — —</i>	
162	59	<i>Do poz. 3. e) Wynikłość z roku 1889 wynosi . . . . . 14 zł. 02¹/₂ ct.</i> <i> " 1890 " . . . . . 161 " 82 "</i> <i> " 1891 " . . . . . — — — —</i> <div style="text-align: right;"><i>razem . . . . . 175 zł. 84¹/₂ ct.</i></div> <hr/> <i>preliminuje się przeciętnie i w zaokrągleniu . . . . . 59 zł.</i>	
12.091	1.571		

Dochody.

Fundusz indemnizacyjny

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zyty				
Złote austriackie					
II.		Własne dochody.			
	4	Odsetki od obligacyj będących własnością funduszu	4.462	—	4.462
	5	Dochód ze sprzedaży obligacyj indemnizacyjnych, będących własnością funduszu	—	—	—
	6	Dochód ze zrealizowania własnych obligacyj wylosowanych	11.214	—	11.214
	7	Dochód z gotówki w zapasie kasowym	2.186	—	2.186
	8	Odsetki od pieniędzy funduszu, umieszczonych chwilowo na procent.	—	—	—
		<u>Suma rubryki II. . . . .</u>	<u>17.862</u>	<u>—</u>	<u>17.862</u>
III.	9	Zwrócone zaliczki	12	—	12
VI.		Od kraju.			
	10	Dodatek indemnizacyjny do podatków	163.218	—	163.218

Wynikłość roku 1890.	Kwota uchwalona na r. 1892.	Wyjaśnienia										
4.297	4.493	<i>Do poz. 4.</i> Stan efektów, będących własnością tegoż funduszu wynosił z końcem lipca 1892 sumę 85.000 zł. m. k. czyli 89.250 zł. w. a. Preliminuje się zatem 5% odsetki od tego kapitału w kwocie 4.462 zł. 50 ct. a. w.										
—	—	<i>Do poz. 5.</i> Nie się nie prelininuje w myśl intencji komisji budżetowej z roku 1892.										
22.270	20.200	<table border="0"> <tr> <td><i>Do poz. 6.</i> Wynikłość w roku 1889 wynosi</td> <td style="text-align: right;">10.658 zł.</td> </tr> <tr> <td> " " " 1890 "</td> <td style="text-align: right;">22.270 "</td> </tr> <tr> <td> " " " 1891 "</td> <td style="text-align: right;">714 "</td> </tr> <tr> <td> razem</td> <td style="text-align: right;"><u>33.642 zł.</u></td> </tr> <tr> <td> przeciętnie</td> <td style="text-align: right;">11.214 zł.</td> </tr> </table> <p>którą to kwotę prelininuje się. Dochodu tego nie przeznaczają się na zakupno nowych obligacyj, lecz pozostawia się takowy przy funduszu na częściowe pokrycie niedoboru, celem uniknięcia podwyższenia dodatku indemnizacyjnego.</p>	<i>Do poz. 6.</i> Wynikłość w roku 1889 wynosi	10.658 zł.	" " " 1890 "	22.270 "	" " " 1891 "	714 "	razem	<u>33.642 zł.</u>	przeciętnie	11.214 zł.
<i>Do poz. 6.</i> Wynikłość w roku 1889 wynosi	10.658 zł.											
" " " 1890 "	22.270 "											
" " " 1891 "	714 "											
razem	<u>33.642 zł.</u>											
przeciętnie	11.214 zł.											
22.580	26.398	<i>Do poz. 7.</i> Na wydatki niepokryte dochodami bieżącymi prelininuje się pozostałość z rachunku roku 1891 w kwocie 2.186 zł.										
1.049	260	<i>Do poz. 8.</i> Nie się nie prelininuje, gdyż odsetki bierne od chwilowych pożyczek na pokrycie potrzeb bieżących tak w roku 1891 jakoteż i w I-em półroczu 1892 przewyższają znacznie odsetki czynne.										
50.196	51.351											
—	12	<i>Do rubr. III.</i> W roku 1889 i 1890 nie było żadnej wynikłości, w roku zaś 1891 dochód tej rubryki wynosi 1.035 zł. 05 ct. Nie może on wszakże służyć za podstawę do prelininowania znaczniejszego dochodu na rok 1892 gdyż jest uiszczeniem zaległości z lat dawniejszych. Z tej przyczyny prelininuje się jak na rok ubiegły 12 zł.										
139.518	129.636	<p><i>Do rubr. IV.</i> Według załącznika A., sporządzonego na podstawie przedłożonych przez odnośne c. k. Urzędy podatkowe, wynosi cała należność wszystkich bezpośrednich podatków za rok 1891 podlegających poborowi dodatku indemnizacyjnego sumę . . . . . 989.203 zł. 25¹/₂ ct. a zatem wydatność jednego centa wynosi . . . . . 9.892 " 03 " Ponieważ niedobór tego funduszu wynosi . . . . . 163.520 " — " przeto do pokrycia onegoż prelininuje się 16¹/₂ ct. dodatku od każdego złotego całej należności podatków bezpośrednich, co wynosi kwotę . . . . . 163.218 " 49 " ponieważ zaś niedobór tegoż funduszu wynosi . . . . . 163.520 " — " przeto reszta w kwocie . . . . . 301 zł. 51 ct. pokrytą będzie z uzyskanych oszczędności przy wydatkach, tudzież możliwymi nadwyżkami dochodów.</p>										

Wykaz

podatków bezpośrednich wraz z dodatkami, przypisanych na rok 1891.

Liczba porządk.	C. k. Urząd podatkowy	P o d a t k i											
		gruntowy		domowo-czynszowy		domowo-klasowy		zarobkowy		dochodowy		R a z e m	
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
1	Chrzanów . . .	22.222	38	964	80	10.827	75	10.854	94	32.746	81	88.514	88
2	Kraków . . .	79.402	05	w. l. 147.309	48	w. l. 798	00	74.185	95	123.420	55	w. l. 148.107	48
				324.267	67	16.485	32					617.761	54
3	Krzeszowice . . .	14.658	80	2.332	$\frac{1}{2}$ 24	7.948	35	3.468	76	4.160	98	32.569	$\frac{1}{2}$ 13
	Suma . . .	116.283	23	485.772	$\frac{1}{2}$ 39	36.059	42	88.509	65	160.328	34	886.953	$\frac{1}{2}$ 03
	Do tego podatki od kolei Karola Ludwika											1.537	94
	„ „ „ Cesarza Ferdynanda											100.712	28
	Razem											989.203	$\frac{1}{2}$ 25

Aleg 3.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z wnioskiem na odpisanie gminie m. Bohorodeczany zaległości z tytułu prestacyi na płace nauczycieli w kwocie 1.609 zł. 35¹/₂ ct. a. w.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 16. lutego 1892 l. 5855 w przedmiocie odpisania gminie m. Bohorodeczany zaległości z tytułu prestacyi na płace nauczycieli nie zostało przez Wysoki Sejm na ostatniej sesyi załatwione.

Sprawozdanie to pozwala sobie przeto Wydział krajowy niniejszem ponowić.

Gmina miasteczka Bohorodeczany dłużną jest funduszowi szkolnemu krajowemu z tytułu zaległych po koniec r. 1891 prestacyj na płace nauczycielskie sumę 1.609 zł. 35¹/₂ ct. a. w.

Ściągnięcie tak znacznej stosunkowo zaległości od tej gminy jest w dzisiejszych jej warunkach prawie niemożliwem, a to z następujących powodów :

Aż do roku 1889 uiszczała gmina m. Bohorodeczany na pokrycie plac nauczycieli swojej szkoły ludowej tylko taką prestacyę, jaka z mocy ustawy krajowej z dnia 2. lutego 1885 Nr. 20 Dz. u. kr. na nią przypadiała. Prestacya ta obliczona w stosunku do opłacanych w roku 1888 podatków bezpośrednich wraz z dodatkami państwowymi wynosiła 385 zł. 61 ct. Resztę wydatku potrzebnego na płace nauczycieli ponosił fundusz szkolny okręgowy, a względnie krajowy.

W marcu 1889 r. odniosła się Rada szkolna krajowa do Wydziału krajowego po myśli art. 19 powyższej ustawy z zapytaniem, czyli wobec tego, że gmina Bohorodeczany według oznajmienia tamtejszego Wydziału powiatowego posiada majątek zakładowy, ma być tej gminie przyznany i w jakiej kwocie zasilek z funduszu szkolnego okręgowego, a względnie krajowego na pokrycie wydatku na płace nauczycielskie.

Ponieważ inwentarz gminy wykazał czysty stan czynny w sumie 12.351 zł., w której mieści się wartość około 300 morgów gruntów na 5.615 zł. oszacowanych, oświadczył Wydział krajowy, że gmina Bohorodeczany powinna ponieść większy wydatek niż minimum w ustawie oznaczone i określił stosunek konkurencyjny w ten sposób, że z ogółu wydatków przypadło na gminę 870 zł., zaś na fundusz szkolny 1.000 zł. rocznie.

W ten sposób prestacya gminy od 1. września 1889 r. podwyższoną została z 385 zł. na 870 zł., czyli przybył gminie nowy roczny wydatek w kwocie 485 zł.

Przeciw temu nowemu wymiarowi gmina rekurowała do c. k. Ministerstwa, a następnie wytoczyła spór przed trybunałem administracyjnym, jednak bez pomyslnego skutku.

Tymczasem rosły zaległości i z końcem 1891 roku dosięgły znacznej stosunkowo kwoty 1.609 zł. 35¹/₂ ct.

Ściągnięcie tej zaległości według zgodnych opinij c. k. Rady szkolnej okręgowej i Wydziału powiatowego w Bohorodczanach naraziłoby gminę na zupełną ruinę.

W braku innego źródła pokrycia musianooby bowiem nałożyć w tym celu nowe dodatki do podatków bezpośrednich, co ze względu na powszechne ubóstwo mieszkańców jest niemożliwym, gdyż istniejące już obecnie dodatki wynoszą 25⁰/₁₀.

Zważywszy ten stan rzeczy i uwzględniając niedawne znaczne zwiększenie rocznej prestacyi gminy na płace nauczycieli, postanowił Wydział krajowy przedstawić Wysokiemu Sejmowi wniosek na odpisanie powyższej zaległości; uprasza przeto :

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Pretensją krajowego funduszu szkolnego do gminy m. Bohorodczany z tytułu zaległych prestacyj na płace nauczycieli tamtejszej szkoły ludowej, wynoszącą po koniec roku 1891 1.609 zł. 35¹/₂ ct. a. w., uznaje się za umorzoną i zostaje odpisaną.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 2. września 1892.

Marszałek krajowy:

Sanguszko w. r.

Sprawozdawca :

Chamiec w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Aleg. 4.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z projektem ustawy o przeniesieniu miejscowości Machliniec z okręgu Reprezentacji powiatowej w Stryju do okręgu takiejże Reprezentacji w Żydaczowie.

Wysoki Sejmie!

Z powodu, że sprawozdanie nasze z dnia 30. grudnia 1890 LW. 5.2031/90 nie weszło na porządek dzienny obrad Wysokiego Sejmu, podczas ubiegłej sesyi, mamy zaszczyt niniejszem takowe ponowić.

Gdy mimc trzykrotnych uchwał Wysokiego Sejmu, a mianowicie: z dnia 25. września 1882, 9. października 1888 i z dnia 30. października 1890 r., udzielających c. k. Rządowi opinię o potrzebie przeniesienia miejscowości Machliniec z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Żurawnie i c. k. Starostwa w Żydaczowie do okręgu c. k. Starostwa i Sądu powiatowego w Stryju, c. k. Ministerstwo sprawiedliwości w reskrypcie z dnia 2. grudnia 1890. L. 21.960 oświadczyło się stanowczo przeciw żądanemu przeniesieniu, zatem nie pozostaje nic innego, jak tylko pomienioną miejscowość Machliniec przenieść z okręgu Reprezentacji powiatowej w Stryju, gdzie dotąd pozostaje, do okręgu Reprezentacji powiatowej w Żydaczowie, gdzie pod względem politycznym już do c. k. Starostwa żydaczowskiego należy.

W myśl zatem §. 3. ustawy o Reprezentacji powiatowej wnosimy:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony % projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 25. maja 1892.

Marszałek krajowy:

Sanguszko w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Damian Sawczak w. r.

Członek Wydziału krajowego.

U s t a w a

z dnia..... dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim o zmianie obszarów Reprezentacyj powiatowych w Stryju i Żydaczowie.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim Księstwem Krakowskim rozporządzam co następuje :

Art. I.

Gmina Machliniec ma być przeniesiona z okręgu Reprezentacji powiatowej w Stryju do okręgu Reprezentacji powiatowej w Żydaczowie.

Art. II.

Ustawa niniejsza wejdzie w wykonanie z dniem 1. stycznia roku następnego po jej ogłoszeniu.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Aleg. 5.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z projektem ustawy o przeniesieniu miejscowości Domażyr, Zielów i Żorniska z okręgu Reprezentacji powiatowej we Lwowie do okręgu Reprezentacji powiatowej w Gródku.

Wysoki Sejmie!

Gdy sprawozdanie nasze z projektem ustawy do L. W. 22.176/1891 przedłożone, nie weszło na porządek dzienny obrad Wys Sejmu podczas ubiegłej sesyi, uważamy za właściwe takowe niniejszem ponowić.

Miejscowości Domażyr, Zielów i Żorniska w okręgu c. k. Starostwa w Gródku położone, dotąd pod względem autonomicznym należą do okręgu Reprezentacji powiatowej we Lwowie, gdzie do roku 1878 i pod względem politycznym do c. k. Starostwa należały. A stało się to skutkiem wniesionych petycyj przez pomienione gminy do Wysokiego Sejmu o przeniesienie ich z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Janowie i okręgu c. k. Starostwa w Gródku napowrót do okręgu c. k. Sądu powiatowego delegowanego i c. k. Starostwa we Lwowie. — Gdy jednak mimo trzechkrotnych uchwał Wysokiego Sejmu, ostatniej z dnia 12. listopada 1889 roku c. k. Ministerstwo sprawiedliwości w reskrypcie z dnia 9. grudnia 1890 r. L. 20.961 nie zgadza się na zadośćuczynienie życzeniom gmin powyżej wspomnianych i pozostawia je nadal w okręgu c. k. Sądu powiatowego w Janowie i c. k. Starostwie gródeckim, zatem w myśl §. 3. ustawy o Reprezentacji powiatowej dla zrównania granic powiatu politycznego z autonomicznym, mamy zaszczyt wnieść:

Wysoki Sejm raczy uchwalić $\frac{1}{2}$ załączony poniżej projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwow dnia 14. czerwca 1892.

Marszałek krajowy:

Sanguszeko w. r.

Sprawozdawca:

Dr. D. Sawczak w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem
Krakowskiem o zmianie obszarów Reprezentacyi powiatowej we Lwowie i Gródku.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wiel-
kiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam:

Art. I.

Mają być przeniesione gminy i obszary dworskie: Domażyr, Zielów
i Żorniska z okręgu Reprezentacyi powiatowej we Lwowie do okręgu
Reprezentacyi powiatowej w Gródku.

Art. II.

Ustawa niniejsza wejdzie w wykonanie z dniem 1. stycznia roku
następnego po jej ogłoszeniu.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw we-
wnętrznych.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z wnioskiem o przeniesienie gminy i obszaru dworskiego Zalesie z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Złotym Potoku, do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Monasterzyskach.

Wysoki Sejmie!

Gdy sprawozdanie nasze z d. 10. lipca 1891 L. W. 24.843/91 nie weszło na porządek dzienny obrad Wysokiego Sejmu podczas ubiegłej sesyi, uważamy odpowiedniem dla dobra gminy Zalesie takowe niniejszem ponowić.

Gmina Zalesie leżąca w okręgu c. k. Sądu powiatowego w Złotym Potoku c. k. Starostwa w Buczaczu, wniosła podczas ubiegłej sesyi sejmowej petycję o przeniesienie jej do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Monasterzyskach. Petycję tę uchwałą z d. 29. listopada 1890 przekazał nam Wysoki Sejm do załatwienia, wskutek czego zarządziliśmy bliższe dochodzenia w sprawie rzeczywistej potrzeby żądanego przeniesienia.

Ponieważ tak Rada gminy Zalesie w uchwale z d. 3. września 1890, jako też obszar dworski w deklaracyi z dnia 10. marca 1891 a wreszcie Rada powiatowa w Buczaczu w jednoznacznej uchwale swej z d. 14. marca 1891 oświadczyły się za uwzględnieniem i potrzebą żądanego przeniesienia, a c. k. Sąd wyższy krajowy w odezwie z d. 9 Czerwca 1891 L. 13.090. gorąco popiera życzenia petycyonujących mieszkańców gminy Zalesie, przeto i Wydział krajowy ma zaszczyt poprzeć niniejszem to żądanie.

Miejscowość Zalesie liczy wraz z obszarem dworskim 414 ludności, odległą jest od Złotego Potoka przeszło 15 kilometrów, z którym łączy ją droga zła, na wiosnę i jesienią nie do przebycia; tymczasem do Monasterzysk ma tylko 6 kilometrów i to po drodze dobrze utrzymanej, co jest powodem, że mieszkańcy tej gminy najczęściej udają się na targi tygodniowe do Monasterzysk, tam zbywają własne produkta, nabywają dla nich potrzebne, a skutkiem tego często pozywani są przez tamtejszych handlarzy przed Sąd powiatowy w Monasterzyskach. Okoliczność ta jest wielce dla nich niedogodna z powodu dłuższej procedury w doręczaniu im aktów sądowych za pośrednictwem c. k. Sądu powiatowego w Złotym Potoku, co rozsądzanie spraw utrudnia i opóźnia

Ponieważ niedogodności te mogą być usunięte przez przeniesienie gminy Zalesie do sądu w Złotym Potoku, a przeniesienie to nie naruszy w niczem granicy powiatu politycznego i autonomicznego, gdyż oba c. k. Sądy mieszczą się w tem samym c. k. Starostwie buczackiem, przeto prosimy :

Wysoki Sejm uchwalić raczy :

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem na mocy ustawy z d. 11. czerwca 1868 r. (Nr. 59 D. u. p.) udziela c. k. Rządowi opinię, iż pożytecznem będzie dla mieszkańców gminy i obszaru dworskiego Zalesie, aby je wydzielono z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Złotym Potoku, a przyłączono do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Monasterzyskach.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 20. maja 1892.

Marszałek krajowy :

Sanguszko w. r.

Sprawozdawca :

Dr. Damian Sawczak w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z wnioskiem o udzielenie c. k. Rządowi opinii względem przeniesienia gminy i obszaru dworskiego Piwoda z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Sieniawie do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Jarosławiu.

Wysoki Sejmie!

Z powodu, że wniesione przez Wydział krajowy do Wysokiego Sejmu sprawozdanie nasze z dnia 24. lutego 1891 do L. W. kr. 3679/91 nie zostało załatwione, uważamy właściwem, powyższe sprawozdanie niniejszem ponowić:

Gmina Piwoda przez Wydział Rady powiatowej w Jarosławiu wniosła do Wydziału krajowego podanie, adresowane do Wysokiego Sejmu, o wyłączenie jej z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Sieniawie a przyłączenie do okręgu takiegoż c. k. Sądu w Jarosławiu. Podanie to wskutek zarządzonych przez nas dochodzeń poparte zostało uchwałą Rady gminnej Piwoda z d. 17. lutego 1890 r., deklaracją obszaru dworskiego z d. 20. maja 1890 r., i uchwałą Rady powiatowej w Jarosławiu z d. 7. sierpnia 1890 r. Zapytany o opinię i w tej sprawie c. k. wyższy Sąd krajowy we Lwowie, odezwą z d. 20. stycznia 1891 r. l. 27.326 oświadczył się jak najżywczej za uwzględnieniem żądań gminy Piwoda.

Najważniejszym powodem tych żądań jest znaczna, bo o połowę drogi mniejsza odległość Piwody od Jarosławia niż do Sieniawy. Do Jarosławia po dobrej szutrowanej drodze liczy się 8½ kilometrów, gdy do Sieniawy drogą zwyczajną wiejską jest 17½ kilometrów, która na wiosnę i jesień jest trudną do przebycia.

Mieszkańcy gminy Piwoda, liczącej 671 mieszkańców, wszystkie interesa swoje handlowe załatwiają w Jarosławiu, jako w mieście większem i przy kolei położonem, gdy przeciwnie do Sieniawy udawać się muszą tylko dla załatwiania spraw w sądzie i urzędzie podatkowym, co ich naraża na znaczne wydatki i stratę czasu; przyłączenie zatem tej gminy do okręgu sądowego w Jarosławiu zapewniłoby mieszkańcom wiele dogodności tem bardziej, że mieliby tu zarazem siedzibę c. k. Starostwa, Rady powiatowej i władz ewidencyjną katastru prowadzących.

Z tych zatem powodów i z uwagi, że wszystkie władze, interesowane żadaną zmianą granic okręgów sądowych sieniawskiego i jarosławskiego, usilnie popierają życzenia obszaru dworskiego i gminy Piwody, Wydział krajowy uważa za obowiązek poprzeć te życzenia tem więcej, iż przez to nie nastąpi żadna zmiana w okręgu Reprezentacji powiatowej jarosławskiej, albowiem tak okręg c. k. Sądu powiatowego w Sieniawie jak i w Jarosławiu leżą w tem samym okręgu Starostwa.

Wnosimy zatem:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w myśl ustawy z d. 11. czerwca 1868 r. (Nr. 59 D. p. p.) oświadcza c. k. Rządowi opinię, iż pożądanem jest dla dogodności mieszkańców, aby gmina i obszar dworski Piwoda wyłączony zostały z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Sieniawie, a przydzielone do okręgu takiegoż c. k. Sądu w Jarosławiu.

Lwów d. 20. maja 1892 r.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

Sanguszko w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Damian Sawczak w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z wnioskiem o uchwalenie rezolucyi do c. k. Rządu w sprawie ustanowienia c. k. Trybunału I. instancyi z siedzibą w Czortkowie i ośmiu c. k. Sądów powiatowych, co do których Wysoki Sejm już poprzednio udzielił c. k. Rządowi swoją opinię.

Wysoki Sejmie!

Z powodu, że sprawozdanie nasze z dnia 4. grudnia 1891 L. W. kr. 44.255 na ostatniej sesyi przez Wysoki Sejm załatwionem nie zostało, uważaliśmy za właściwe takowe niniejszem ponowić.

Na podniesienie dobrobytu krajowego, ożywienie przemysłu i handlu wpływa niepomniernie ułatwienie wymiaru sprawiedliwości, a zatem odpowiednie do zaludnienia, dogodne i przystępne rozłożenie okręgów sądowych, tudzież ich siedzib.

Powodowany temi zasadami Wydział krajowy od początku swego istnienia, śledząc w tym kierunku potrzeby kraju tutejszego, przedkładał Wysekiemu Sejmowi dla udzielenia opinii c. k. Rządowi w myśl ustawy z dnia 11. czerwca 1868 (Nr. 58 Dz. u. p.) liczne wnioski swoje, tak o zaprowadzenie nowych c. k. trybunałów I. instancyi, jakoteż c. k. sądów powiatowych w różnych miejscowościach kraju, które to wnioski znalazły chętne uznanie ze strony Wysokiego Sejmu.

C. k. Rząd wiele z tych żądań uwzględnił, lecz mimo to znaczna liczba uchwał Wysokiego Sejmu, sięgających roku 1873 i późniejszych, dotąd oczekuje przychylnego załatwienia.

a) I tak: Uchwałami z dnia 15. grudnia 1873, z dnia 4. maja 1875, 5. października 1878, 24. lipca 1880, 6. października 1882 i 12. stycznia 1886 udzielono opinię co do kreowania c. k. trybunałów I. instancyi w różnych miastach kraju, z których miasto Czortków ciągle jest pomijane.

b) Dalej nieuwzględnione są uchwały z dnia 25. maja 1875, 19. października 1878, 21. października 1882, 19. grudnia 1887 co do zaprowadzenia nowego c. k. Sądu powiatowego w Podwołoczyskach;

c) uchwały z dnia 28. sierpnia 1877, z dnia 21. października 1882, 19. grudnia 1887 co do nowego c. k. Sądu powiatowego w Zakliczynie;

d) z dnia 12. stycznia 1886 co do nowego c. k. Sądu powiatowego w Ottynii;

e) z dnia 15. stycznia 1887 co do takiegoż Sądu w Jaworzniu;

f) z dnia 20. stycznia 1887 co do c. k. Sądu powiatowego w Bołszowcach;

- g) z dnia 12. stycznia 1887 co do c. k. Sądu powiatowego w Żabiem;
- h) z dnia 10. września 1888 co do c. k. Sądu powiatowego w Jezierzanach;
- i) z dnia 12. listopada 1889 co do c. k. Sądu powiatowego z siedzibą w Wielopolu.

Ponieważ potrzeba kreowania wyżej wymienionego c. k. Trybunału I. instancji i c. k. Sądów powiatowych w kraju naszym nie ustała, owszem powiększenie się zaludnienia i przeprowadzenie nowych dróg komunikacyjnych wymagają rychłego zadośćuczynienia słusznym wymaganiom miejscowej ludności, której interesa ekonomiczne i handlowe potrzebują coraz większych ułatwień, Wydział krajowy jest zdania, iż byłoby na czasie przypomnieć c. k. Rządowi o realnych potrzebach w tym kierunku kraju, stosunkowo do innych prowincyj państwa pod tym względem bardzo zaniedbanego i pokrzywdzonego;

dlatego wnosimy:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wzywa c. k. Rząd, aby w myśl uchwał swoich poczynszy od r. 1874 do 1889, zechciał dla zapewnienia należytego wymiaru sprawiedliwości w kraju tutejszym jak najrychlej ustanowić c. k. Trybunał I. instancji z siedzibą w mieście Czortkowie, tudzież nowe c. k. Sądy powiatowe: w Podwołoczyskach, Żabiem, Jaworzniu, Jezierzanach, Zakliczynie, Ottynii, Bołszowcach i Wielopolu, successive w porządku wyżej wymienionym.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wiel. Ks. Krakowskiem.

Lwów dnia 17. maja 1892.

Marszałek krajowy:

Sanquusko w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Damian Sawczak w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Aleg. 9.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie reformy postępowania sądowego
w sprawach niespornych.

Wysoki Sejmie!

Niezałatwione w minionej sesji przez Wysoki Sejm sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 19. marca 1892 LW. 140.64 o potrzebie reformy postępowania sądowego w sprawach niespornych mamy zaszczyt ponowić niniejszem jak następuje:

Uchwałą z dnia 19. stycznia 1888 polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu:

1) Ażeby w sposób odpowiedni zbadał potrzebę reformy postępowania sądowego w sprawach niespornych a zwłaszcza w sprawach spadkowych i opiekuńczych, tudzież:

2) ażeby na najbliższej sesji sejmowej przedstawił zasady, mające służyć za podstawę do ustawy o postępowaniu sądowym w sprawach niespornych dla naszego kraju, o której wniesienie w drodze konstytucyjnej należałoby wezwać c. k. Rząd.

W wykonaniu pierwszej części powyższego polecenia zajął się Wydział krajowy zbadaniem potrzeby reformy i w tym celu stosownie do uchwał fachowej ankiety z 8. sierpnia 1888 zebrał we wskazanych przez nią kierunkach materiały i takowe już członkom Wys. Sejmu na początku ubiegłej sesji rozdał.

Materyały te stwierdzają nagłą i konieczną potrzebę reformy postępowania niespornego.

Chcąc się zaś wywiązać z drugiego polecenia powołanej na wstępie uchwały, Wydział krajowy sprosił na dzień 12. marca b. r. ankietę prawniczą, złożoną z mężów ze sprawą poruszoną teoretycznie i praktycznie dokładnie obznajmionych.

Na podstawie udzielonej nam przez powyższą ankietę opinii i zgodnie z jej uchwałami Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm uznając iż reforma postępowania sądowego w sprawach niespornych a w szczególności w sprawach spadkowych i sierocińskich ze względu na nasze stosunki jest nie zbędną

i konieczną, wzywa c. k. Rząd, ażeby do reformy tej w drodze konstytucyjnej jak najrychlej przystąpił na podstawie następujących zasad:

1. We wszystkich działach dzisiejszego postępowania w sprawach niespornych ma być przeprowadzony ścisły rozdział czynności, polegających na właściwym orzekaniu, od czynności, których zadaniem jest tylko stwierdzenie faktów i dostarczenie publicznych dokumentów dowodowych.

Pierwsze pozostać mają przy sądach, drugie należy z zakresu sądownictwa wyłączyć i oddać z ustawy notaryuszowi, nie uwłaczając jednak dotychczasowej kontroli sądu.

Wskutek tego ograniczać się będzie czynność sędziego w toku rozprawy spadkowej na przyznaniu spadku i na rozsądzaniu nadarżających się w toku rozprawy kwestyj spornych.

2. System wymiaru i uiszczania należności przypadających notaryuszom jako delegatom sądowym, za sporządzenie aktów spadkowych należy w ten sposób unormować, iżby za podstawę do oznaczania wynagrodzenia ustanowioną była stała taryfa według wartości czystego spadku bez względu na stratę czasu i rozmiar dokonanych czynności. — Od drobnych spadków nie należy się żadna opłata, dla mniej zamożnych taryfa mała a w miarę zamożności taryfa progresywna. — Wymiar tych należności, oraz ściąganie takowych i peryodyczną wypłatę należy pozostawić urzędowi podatkowemu, którym za podstawę do tych należności służyć mają wykazy udzielane im do wymiaru podatku spadkowego.

3. Notaryuszom jako delegatom sądowym należy pozostawić wolność wyręczania się w czynnościach urzędowych, odnoszących się do spraw spadkowych, ukwalifikowanymi zastępcami, którymi jednak mogą być tylko kandydaci notaryalni egzaminowani, zaprzysiężeni i zaopatrzeni odpowiednimi dekretemi ze strony sądu, upoważniającymi ich do zastępowania notaryusza, jako delegatów sądowych.

Zastępcy ci, działając pod materyalną odpowiedzialnością notaryusza, muszą otrzymać pisemne polecenie od swojego notaryusza i tylko dla pewnych specjalnych czynności po za siedzibą urzędową notaryusza spełnić się mających.

4. Prowadzący metryki ma obowiązek razem z doniesieniem o śmierci oznajmić, czy pozostał ruchomy lub nieruchomy majątek, i czy istnieją niewłasnowolni spadkobiercy, a to jak najspieszniej, w każdym zaś razie przed upływem ośmiu dni.

5. Naczelnik gminy ma obowiązek zarządzić prowizorycznie środki zabezpieczenia majątku małoletnich, nieobecnych lub niewłasnowolnych spadkobierców i donieść o tem zarządzeniu bezzwłocznie notaryuszowi.

6. Przepisy patentu z dnia 9. Sierpnia 1854 L. 208 Dz. p. p., według których spisanie aktu zejścia i innych, nastąpić winno w miejscu mieszkania zmarłego, mają być w tym kierunku zmienione, iż czynność ta tylko w wyjątkowych wypadkach w razie koniecznej potrzeby lub na żądanie spadkobierców w miejscu zamieszkania zmarłego przedsięwziętą być winna.

7. Przy spadkach włościańskich i drobnych małomiejskich spisane być winny o ile to być może, wszystkie do wydania dekretu dziedzictwa potrzebne akta w jednym protokole i na jednym terminie.

8. Urządzenie administracji spadku, zabezpieczenia majątku, zawiadomienia dziedziców, legataryusza, egzekutorów testamentu itp. w ogóle czynności dotychczas według §§. 75, 76, 80 do 91 ces. pat. z 9 sierpnia 1854 L. 208 Dz. p. p. sądom przydzielone, dalej odebrania przyrzeczenia opieki, odebranie w toku pertraktacji przysięgi od świadków na ustne ostatniej woli rozporządzenie, rozpisanie wszelkich edyktów itd. ma być pozostawione delegatowi sądowemu.

9. Czas terminów edyktalnych skrócić należy najwyżej do 6 miesięcy. Oprócz ogłoszenia w gazecie urzędowej, należy zarządzić ogłoszenie także w miejscu ostatniego pobytu.

10. Po przesłuchaniu stron, w razie uprawdopodobnionego zatajenia majątku, dopuszczoną być winna nażądanie spadkobiercy lub legataryusza, w drodze niespornego postępowania, w każdym okresie pertraktacji spadkowej, a nawet po jej ukończeniu, przysięga manifestacyjna.

Sąd na podstawie przedłożonego mu przez delegata sądowego aktu, wyda w drodze niespornej orzeczenie o dopuszczalności przysięgi, która w czasie trwania postępowania spadkowego odebrana być może także przez delegata sądowego.

11. Fizyczny dział spadku ma być przeprowadzony definitywnie w drodze niespornej ze skutkiem wykonalności, jeżeli którykolwiek z interesowanych działu zażąda.

12. Sam dział przeprowadza notaryusz, sporne szczegóły, wyłaniające się w toku działu, rozstrzyga sąd bez formy procesu na zasadach dowodowych proceduralnych.

13. Dział spadku ma być przeprowadzonym przed dekretem dziedzictwa, gdy tego choćby jeden dziedzic zażąda. Jeżeli wszyscy dziedzice są małoletni, a dziedziczą bez testamentu, wtedy dział ma się odbyć po wydaniu dekretu dziedzictwa, albo na żądanie tego dziedzica który dojdzie do pełnoletności, albo gdy sąd nadopieczuńczy uzna tego potrzebę.

14. Wynik podziału wciągniętym być ma do dekretu dziedzictwa.

15. Dla wzmocnienia nadzoru nad opieką i kuratelą ustanowić należy Rady opiekuńcze, jako organ pomocniczy i kontrolujący działalność opiek i kuratorów, mający obowiązek donoszenia sądowi o nadużyciach lub zaniedbaniu opiek i kuratorów i posiadający prawo głosu doradczego w ważniejszych kwestjach zarządu majątkiem pupilów i kurandów.

Dla każdej gminy wiejskiej może być mianowaną jedna stała rada dla wszystkich spraw, dla innych ustanowioną będzie rada w każdym poszczególnym wypadku z członków rodziny i mężów zaufania.

II Zarazem wzywa się c. k. Rząd, ażeby się postarał:

1. o uwolnienie od należytości spadkowych w wypadkach przewidzianych w §. 1. ust. z 31. marca 1890 l. 53. dz. pp. wszystkich spadków, których czysta wartość kwoty 500 zł. nie przenosi;

2. o pomnożenie liczby sądów i sił sędziowskich;

3. o tępienie pokątnego pisarstwa przez wprowadzenie do kodeksu karnego odpowiednich postanowień karnych.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 31. maja 1892.

Marszałek krajowy:

Sanguszko m. p.

Sprawozdawca:

Dr. Damian Sawczak m. p.

Członek Wydziału krajowego.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie stałego uregulowania stosunków skarbu krajowego.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 8. kwietnia 1892. powziął Wysoki Sejm przy sposobności uchwalenia budżetu na rok 1892. następującą uchwałę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, by na najbliższej sesji sejmowej przedłożył projekt takiej operacji finansowej, któraby umożliwiła pokrywanie niedoborów funduszu krajowego przez dłuższy szereg lat, bez dalszego podwyższania dodatków do podatków i bez ciągnięcia corocznych pożyczek“.

Uchwała ta była wynikiem dłuższego szeregu badań, wniosków a częściowo i uchwał, w sprawie uregulowania stosunków skarbu krajowego.

W r. 1889. polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu obmyślenie projektu zjednoczenia wszystkich dotychczasowych długów krajowych, których wielka różnorodność jest niewątpliwie czynnikiem pewnego nieuporządkowania naszych finansowych stosunków.

W r. 1890. nastąpiło oczekiwane od tak dawna załatwienie sprawy indemnizacyjnej, i nadanie mocy prawnej uchwalonej w r. 1882 przez Wysoki Sejm ugodzie pomiędzy skarbem państwa z jednej a funduszami indemnizacyjnymi z drugiej strony. Ugoda ta rozstrzygnęła wprawdzie stanowczo i nieodwołalnie istniejący od początku ery konstytucyjnej spór prawny między państwem a krajem — ale nałożyła na kraj oprócz corocznego od r. 1891. wyższego wydatku w kwocie 200.000 zł. jeszcze dług do skarbu państwa od r. 1899. począwszy wsześciu latach płatny, a wynoszący sumę 6,275.000 zł. Że zaś oprócz tego z ugody indemnizacyjnej płynącego zwiększenia ciężarów krajowych, skutkiem energiczniejszej akcji Wysokiego Sejmu ku podniesieniu ekonomicznych stosunków kraju, wydatki budżetowe rosły znacznie silniej, aniżeli dochody własne funduszu krajowego i dochód z centa dodatków do podatków — przeto gdy w r. 1890. Wydział krajowy w wykonaniu uchwały Wysokiego Sejmu przystąpił do kwestyi zjednoczenia długów krajowych — musiała ta kwestya znacznego doznać rozszerzenia.

Okazało się bowiem po najściślejszem zbadaniu stosunków skarbu krajowego, że skutkiem zwiększenia wydatków tak funduszu krajowego jak i funduszy indemnizacyjnych pokrywanie niedoborów zwykłą drogą podwyższania dodatków do podatków albo corocznego zaciągania pożyczek, albo też użyciem jednego i drugiego środka równocześnie, staje się niemożliwym. Przez takie bowiem podwyższenie dodatków do podatków, któreby dozwoliło całkowicie pokryć niedobór — doszlibyśmy do takiego przeciążenia, z którego możnaby się obawiać szkodliwych dla produkcji krajowej następstw. Z drugiej strony zaś coroczne zaciąganie pożyczek miałyoby skutek wręcz przeciwny temu do jakiego zmierzała uchwała Wysokiego Sejmu z r. 1889, polecająca Wydziałowi krajowemu obmyślenie projektu zjednoczenia długów krajowych, ponieważ do ówczesnych sześciu pożyczek emisyjnych przybywałaby przez cały szereg lat co roku nowa, z nowym planem umorzenia, z osobnym losowaniem i t. p. Wychodzenie na targ pieniężny przez cały szereg lat z nową co roku emisyjną pożyczką, kompromituje w wysokim stopniu kredyt krajowy i naraża kraj na wielkie straty, jeżeli konieczność zaciągnięcia pożyczki zajdzie w roku, w którym stosunki targu pieniężnego chociażby tylko przejściowo znacznie się pogorszą.

Co gorzej: przy corocznem zaciąganiu pożyczek niedoborowych wydatek na ich oprocentowanie i umorzenie tak znakomicie podwyższa niedobór każdego roku, że po ostatecznem spłaceniu wszelkich zobowiązań kraju z tytułu indemnizacji, pozostałaby znowu konieczność dalszego podwyższania dodatków do podatków, albo też dalszego pokrywania niedoborów pożyczkami.

Skutkiem tego musiano myśleć o takim uregulowaniu finansowych stosunków kraju, ażeby ono stało się rzeczywistym ich uzdrowieniem przez przywrócenie budżetowej równowagi między wydatkami a dochodami. Ku temu celowi podawano rozmaite środki:

Całkowitą konwersyę długu indemnizacyjnego, przy równoczesnem spłaceniu wszystkich dotychczasowych długów krajowych z uzyskanych przez tę konwersyę zwyżek — konwersyę częściową — wreszcie zaciągnięcie większej, stopniowo emitowanej pożyczki, któraby posłużyła na zjednoczenie i skonwertowanie długów a zarazem na pokrycie niedoborów aż do zupełnego spłacenia wszelkich, z tytułu indemnizacji na kraju ciężących zobowiązań.

Długie w r. 1890. przygotowawcze narady, a następnie obszerna dyskusya w komisji budżetowej i w Wysokim Sejmie przeprowadzona — doprowadziły do tego wyniku, że Wysoki Sejm żadnej z tych dróg nie obrał, ale wytrwał na dotychczasowej drodze, uchwalając zaciągnąć w r. 1891. nową pożyczkę emisyjną w wysokości 1½ miliona nominalnie, z czego przeznaczył 753.699 zł. na pokrycie niedoboru r. 1891., resztę zaś na powiększenie dotacyi kasy krajowej. Równocześnie uchwalil Wysoki Sejm ustawę o poborze krajowych opłat konsumcyjnych, która — prawda, że tymczasowo tylko na przeciąg lat 3½ powiększyła dochody funduszu krajowego o 325.000 zł. rocznie.

Widocznie jednak komisya budżetowa czuła, że takie załatwienie sprawy finansowej nie jest jej rozwiązaniem ale ją tylko odracza, stwarzając stan prowizoryczny, skoro w sprawozdaniu swem wyraźnie oświadcza, że nie wyklucza programu konwersyjnego ani w dalszej, ani nawet w bliższej przyszłości.

To też budżet na rok 1892, uchwalony przez Wysoki Sejm w spóźnionej sesyi wiosennej tđgoż roku, najlepiej świadczy, jak dalece prowizorycznym był stan rzeczy, uchwałami Wysokiego Sejmu z r. 1890. stworzony, skoro pomimo podniesienia dochodów skutkiem zaprowadzenia krajowych opłat konsumcyjnych, i pomimo podwyższenia dodatków do podatków o 3 ct. od 1 zł. podatków bezpośrednich, niedobór na rok 1892. wynosi 1,650.000 zł., co pokryto nową, już nie emisyjną ale krótkoterminową pożyczką gotówkową.

Jeżeli by zaś z tego niedoboru potrącić kwotę 723.000 zł. użytą na pokrycie niedoborów lat poprzednich i na jednorazową spłatę długu do funduszu spółek wodnych, — to ta kwota zostaje prawie zrównoważona tem, że równocześnie podniosły się dochody o przeszło 600.000 zł. (325.000 z opłat konsumcyjnych, a 315.000 zł. z podwyższonego dodatku do podatków) — co dla porównania z budżetem na rok 1891 uwzględnione być musi. W ten sposób więc niedobór uchwalony na rok 1892. jest od niedoboru r. 1891 (753.000 zł.) wyższy w okrągłej cyfrze o całe 900.000 zł. — A chociaż ten nagły — już nie powiemy wzrost ale skok niedoboru, był spowodowany znacznymi koniecznymi wprawdzie, ale zawsze nadzwyczajnymi wydatkami, jak nagłe podwyższenie wydatków szkolnych o 100.000 zł. na pół roku skutkiem zmiany ustawy szkolnej, zapomoga 100.000 zł. dla powiatów, dotkniętych klęską elementarną, dotacya funduszu koszarowego kwotę 200.000 zł., budowle szpitalne w wysokości około 150.000 zł., budowle dla szkół przemysłowych i rolniczych około 50.000 zł. it. p., to w każdym razie fakt, iż mamy corocznie w budżecie blisko lub przeszło milionowe niedobory, zmusza do szukania sposobów stałego uregulowania finansów krajowych przez przywrócenie równowagi. To też Wydział krajowy na jednym z posiedzeń komisji budżetowej oświadczył, że uznaje niezbędną potrzebę stałego uregulowania stosunków kredytowych skarbu krajowego tak, ażeby na przyszłość pokrywać można niedobory bez corocznego zaciągania emisyjnych pożyczek — że dalej Wydział nie mógłby wziąć na siebie odpowiedzialności za skutki dalszego zaciągania corocznych pożyczek i dla tego też zamierza już na najbliższej sesji Wysokiego Sejmku wystąpić z projektem stałego uporządkowania stosunków skarbu krajowego.

Komisja budżetowa zgodziła się zupełnie z tem zapatrywaniem Wydziału krajowego a Wysoki Sejm, uchwalając na wniosek komisji przytoczone na wstępie polecenie dla Wydziału krajowego, przyjął jej zapatrywanie za swoje.

Przystępując do wykonania tego polecenia, musi sobie Wydział krajowy przede wszystkim zdać sprawę z intencji, jaką miał Wysoki Sejm, kiedy powziął tę uchwałę.

Przedewszystkiem jest w tej uchwale jasno i stanowczo wypowiedziane, że Wysoki Sejm dwie ewentualności wyklucza z programu dalszej gospodarki finansowej kraju:

1) „dalsze podwyższanie dodatków do podatków“ — oczywiście do podatków bezpośrednich — sama bowiem komisja w motywach sprawozdania swego wskazuje, że dążyć należy do tego, aby w jakikolwiek sposób otrzymać udział w dochodach państwa z podatków konsumcyjnych —

2) również wyklucza Wysoki Sejm „zaciąganie corocznych pożyczek“.

Otóż „operacya finansowa“ o której w uchwale jest mowa, ma dążyć do tego, aby z wykluczeniem obu powyższych ewentualności, przez dłuższy szereg lat pokrywać niedobory funduszu krajowego. Jak tłómaczyć wyrazy „przez dłuższy szereg lat“, określa komisja w sprawozdaniu, gdy na str. 12ej mówi o szeregu lat następnych aż do zupełnego ukończenia obowiązków, które ciążą na kraju z tytułu ugody indemnizacyjnej. Dług indemnizacyjny ma być spłacony w r. 1898., dług do skarbu państwa z tytułu ugody indemnizacyjnej spłacony będzie ostatecznie dopiero w r. 1904.

Oczywiście zatem miała komisja a za nią i Wysoki Sejm na myśli program finansowy, któryby, o ile w ogóle ludzkie przewidywania i obliczenia mogą mieć cechę pewności, dozwolił do końca roku 1904 obejść się bez podwyższenia dodatków do podatków i bez nowych pożyczek.

Pozostaje jeszcze do wyjaśnienia wyraz, który w żadnym innym systemie finansowym nie pozostawiałby żadnej wątpliwości, a u nas jest bardzo wątpliwym i chwiejnym — wyraz „niedobór“. W gospodarce państwa, w której dochody oparte są o stałe normy, ustawami sankcyonowane, niedoborem jest przewyżka wydatków nad dochodami. W naszym budżecie

krajowym, który nie ma własnego systemu podatkowego a żyje przeważnie (mniej więcej w $\frac{5}{6}$ częściach) z dodatków do podatków państwowych, utarło się inne pojęcie niedoboru.

Nazywamy zwykle niedoborem kwotę, niepokrytą dodatkami do podatków pobieranymi w takiej wysokości, w jakiej je w roku poprzednim pobierano.

Kiedy Wydział krajowy wniósł preliminarz budżetu na rok 1892, niedoborem była dla Wydziału kwota niepokryta po pobraniu dodatków krajowych w wysokości 36 ct. od 1 zł. podatków bezpośrednich. — Kiedy zaś komisya budżetowa wniosła o pobór dodatku o 3 ct. wyższego, niedoborem stała się kwota niepokryta dodatkiem 39 ct. od 1 zł. I gdyby Wysoki Sejm był mógł uchwalić podwyższenie dodatków nie o 3 ale o 19 ct. — byłaby rzecz tak stała, jak gdyby budżet roku 1892 był zamknięty bez niedoboru. To pojęcie niedoboru jest nieprawidłowe, ale jest ono nieuniknione póty, póki najgłówniejszą podstawą naszej krajowej gospodarki finansowej są dodatki do podatków bezpośrednich.

Dla tego też uważać będziemy w naszych dalszych obliczeniach jako niedobór tę kwotę wydatków budżetu krajowego, która nie znajdzie pokrycia w dochodach własnych funduszu krajowego, dochodach z opłat konsumcyjnych i w 39 centowym dodatku do podatków bezpośrednich. O ile zaś dodatek indemnizacyjny miałby wejść w łączną rachubę, podniesie się ta kwota dodatków do wysokości 68 ct. od 1 zł.

W ten sposób uchwałę Wysokiego Sejmu tak sobie tłumaczymy, że zamierzona operacya finansowa ma zapewnić do roku 1904 włącznie pokrywanie wszelkich wydatków budżetu krajowego bez podwyższania dodatków krajowych po nad 39 ct. (a razem z indemnizacją 68 ct.) i bez corocznego zaciągania pożyczek — ma zatem na cały ten okres czasu przywrócić równowagę między wydatkami a dochodami funduszu krajowego mierzonemi wysokością 39 ct., względnie 68 ct. dodatków do podatków.

Zadanie przywrócenia i utrzymania równowagi w budżecie może być tylko w dwójaki sposób rozwiązane — albo przez zwiększenie dochodów albo przez zaoszczędzenie w wydatkach. W każdym zaś razie musiałyby wynik finansowy pierwszego czy drugiego środka dosięgać przynajmniej tej kwoty, która w przedłożonym Wysokiemu Sejmowi preliminarzu budżetu na r. 1893 nie znalazła pokrycia, t. j. do kwoty okągłej 1,400.000 zł. Bo gdybyśmy nawet z tego potrącili kwotę $\frac{1}{2}$ miliona w myśl uchwały Wysokiego Sejmu na koleje podolskie wstawioną, to z jednej strony normalny wzrost niedoboru, z drugiej zaś pojawiająca się od czasu do czasu nieunikniona konieczność zrobienia nadzwyczajnego wydatku czy to na złagodzenie skutków klęsk elementarnych, czy też na poparcie rozwoju ekonomicznego kraju (koleje lokalne) rychło tę różnicę wyrówna.

Zwiększenie dochodów funduszu krajowego, o ile ono nie ma się odbyć przez podwyższenie dodatków do podatków bezpośrednich, co jest uchwałą Wysokiego Sejmu wykluczone, mogłoby nastąpić tylko przez zapewnienie krajowi znacznego udziału w państwowych podatkach konsumcyjnych.

To zaś wymaga bardzo długich rokowań i poruszenia całego aparatu konstytucyjnego w obu połowach monarchii, zwłaszcza, jeżeli ma się odnosić do takich artykułów, których opodatkowanie mogłoby zapewnić dochód w wysokości na pokrycie naszych niedoborów wystarczającej. To też i w sprawozdaniu komisji budżetowej o budżecie na rok 1892 ewentualność uzyskania dla skarbu krajowego dochodów z tego źródła jest także wskazana jako rzecz przyszłości, na razie zaś zaleciła komisya Wysokiemu Sejmowi do uchwalenia w zasadzie operacyę finansową mającą przywrócić równowagę w budżecie.

Pozostaje więc tylko drugi sposób: oszczędzenie w wydatkach. Co do tego zaś każdy znawca budżetu krajowego przyznać musi, że jeżeli jest mowa o oszczędnościach sięgających

od 1 do 1/2 miliona, to żadna rubryka naszego budżetu ani nawet połączenie oszczędności kilku rubryk na taką oszczędność nie wystarczy.

Zarzut rozrzutności w wydatkach zwyczajnych ani Wydziałowi krajowemu ani komisji budżetowej, ani Wysokiemu Sejmowi nikt uczynić by nie mógł. Przeciwnie zdarzało się nieraz, iż pragnąc uniknąć podwyższenia dodatków do podatków, preliminowano mniej, niż było potrzeba, a tem samem spowodowano przekroczenia, które zawsze są czynnikiem nieporządku w gospodarce kraju a które przy niedostatecznym budżetowaniu są nieuniknione w tych wydatkach, kiedy wydatek wypływa z obowiązku ustawami na kraj nałożonego. W wydatkach nadzwyczajnych, czynionych ku podniesieniu ekonomicznego rozwoju kraju, Wysoki Sejm trzymał się zawsze granicy ścisłej potrzeby a powściągnięcie tego, co się w tym kierunku czynić zaczęło, byłoby wręcz dla kraju szkodliwe a w znacznej części nawet niemożliwe ze względu na przyjęte przez kraj zobowiązania i na liczne z wydatkami temi związane interesy szerokich kół.

Ale gdyby nawet Wysoki Sejm miał się zgodzić na to, ażeby politykę oszczędności ku tym działom wydatków skierować to i w takim nawet wypadku możnaby z wielką szkodą dla wielu rozpoczętych prac nad podniesieniem kraju — uzyskać oszczędność zaledwie cząstki niedoboru, nigdy zaś zaoszczędzenia 1 do 1/2 miliona.

Jedynym działem, w którym oszczędność jest w dostatecznej wysokości możliwą, jest spłata długów jeżeli tu zaliczymy zarówno właściwe długi krajowe jak i dług indemnizacyjny. O tem zaś najlepiej przekonać się można z następującego zestawienia:

Preliminowane na rok 1893 wydatki funduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu	6,531.364 zł
z tego wypada na oprocentowanie i umorzenie długów krajowych (Rubryka XIV.)	691.977 .
pozostaje na wszelkie inne wydatki funduszu krajowego	5,839.387 zł.
Wydatki funduszy indemnizacyjnych preliminowane są na rok 1893 w następujących kwotach:	
fundusz indemnizacyjny Galicyi wschodniej	3,630.622 zł.
„ „ „ zachodniej	2,062.437 „
„ „ W. ks. Krakowskiego	183.532 „
Razem	5,876.591 zł.
Jeżeli do tej kwoty dodamy podaną wyżej cyfrę rubryki XIV. funduszu krajowego	691.977 „
otrzymamy sumę	6,568.568 zł.
od której gdy potrącimy inne wydatki funduszu krajowego	5,839.387 .
okaże się, że na samą spłatę długów i ich oprocentowanie wydaje się	
więcej o	729.181 zł.
aniżeli na wszystkie administracyjne, szkolne, ekonomiczne, sanitarne, humanitarne cele.	
W tej sumie 6,568.568 zł. preliminowanej na rok 1893 na długi — jest na samą tylko spłatę kapitału:	
w funduszu krajowym	221.189 zł.
w funduszach indemnizacyjnych:	
Galicyi wschodniej	2,787.750 „
„ zachodniej	1,535.100 „
„ W. ks. Krakowskiego	156.450 „
Razem	4,700.489 zł.
zaś na oprocentowanie, podatki, stemple, zarząd i inne wydatki	1,868.079 zł.
Kraj, który przy budżecie (licząc razem z indemnizacją) wynoszącym 12,407.955 zł. płaci 6,568.568 zł. tj. przeszło 52% na długi, a równocześnie walczy z niedoborami i musi je	

pokrywać corocznem odwoływaniem się do kredytu publicznego — ma w powyższych cyfrach wskazaną niewątpliwie drogę, na której szukać ma uzdrowienia stosunków skarbu swojego, przywrócenia równagi między dochodami, a wydatkami — ma w tych tak bardzo wysokich cyfrach wydatku na spłatę długów wskazany najwłaściwszy dział swej gospodarki, w którym jest możliwą taka oszczędność, aby na teraz i na dłuższy szereg lat pokryła wszelkie niedobory. A nie w tem nie zmienia okoliczność, że do spłaty indemnizacji przyczynia się skarb państwa rocznym zasiłkiem 2,425.000 zł. Bo przedewszystkiem ten zasiłek, odkąd jest krajowi przyznany, stał się tem samem własnością kraju i jego zasobem — a powtóre gdybyśmy nawet tę kwotę potrącili z wykazanej wyżej sumy 6,568,568 zł. obracanej na długi, to jeszcze zawsze bardzo poważna wobec całego krajowego budżetu suma 4,143.568 zł., którą już kraj sam z grosza podatkowego na ten cel opłaca.

Sądzimy przeto, że zdążając w wykonaniu woli Wysokiego Sejmu do przywrócenia równowagi w naszym budżecie krajowym — możemy ten cel najśnadsniej osiągnąć przez zaprowadzenie zaoszczędzenia w wydatkach na spłatę i oprocentowanie długów. To zaś jest możliwem tylko przez przemianę długu wyżej oprocentowanego na niżej oprocentowany, krótkoterminowego na długoterminowy. Do tego zaś najbardziej nadaje się dług indemnizacyjny — jest on bowiem dosyć wysokim, ażeby na jego konwersyi dostateczną uzyskać oszczędność, któraby na wszelkie potrzeby wystarczyła; jest powtóre oprocentowany po 5 od sta, gdy ostatnia nasza pożyczka emisyjna czteroprocentowa (z r. 1891), wydana po kursie 90/05 za sto, jest właściwie oprocentowana po 4.44%; jest wreszcie krótkoterminowy, ponieważ ma być spłaconym w przeciągu sześciu lat, a jeżeli doliczymy termin spłaty długu do skarbu państwa, z ugody indemnizacyjnej powstałego, w przeciągu lat 12 Tak więc konwersya długu indemnizacyjnego przedstawia największe szanse uskutecznienia tak znacznych oszczędności w wydatkach, ażeby dojść do przywrócenia zupełnej równowagi w budżecie w sposób uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 8. kwietnia 1892. wskazany.

Z tego punktu widzenia wychodząc, przedstawia Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi projekt konwersyi długu indemnizacyjnego. Chcąc zaś projekt ten szczegółowo uzasadnić, musimy przedewszystkiem rozpatrzyć się w obecnem położeniu naszej autonomicznej gospodarki finansowej.

A. Obecne zadłużenie kraju.

A/. Według załącznika **A.** stan długów krajowych w dniu 1. stycznia 1893. będzie następujący:

1. Pożyczki emisyjne . . .	7,518.900 zł.
2. Inne pożyczki . . .	2,973.181 „
Razem właściwe długi funduszu krajowego . . .	10,492.081 zł.
3. Dług indemnizacyjny . . .	26,924.427 „
Razem . . .	37,416.508 zł.

Pod pozycją 2. wstawione są dwie pożyczki nie mające planu umorzenia, ani też ściśle oznaczonego terminu zwrotu, obie jednak krótkoterminowe, a mianowicie: pożyczka zaciągnięta w funduszu policyi krajowej w kwocie 132,859 zł., której zwrot będzie musiał nastąpić wtedy, kiedy kraj przystąpi do założenia kolonii poprawczej dla małoletnich, albo domu przymusowej pracy — i pożyczka z r. 1892. w wysokości 1,650.000 zł. udzielona krajowi jako lokacya z funduszu propinacyjnego z zastrzeżeniem spłaty przy pierwszej, przez kraj uskutecznionej emisji.

Inne tak zwane „chwilowe“ pożyczki przez Wysoki Sejm nieuchwalone, a z konieczności zaciągane w czasie, kiedy zapasy kasowe nie starczyły, wynosiły w roku 1890 podczas pierwszych narad nad konwersją 778.910 zł. a prócz tego korzystał fundusz krajowy z otwartego w Banku krajowym milionowego rachunku bieżącego. Te „chwilowe“ pożyczki obecnie zupełnie nie wchodzi w rachubę, ponieważ rachunek bieżący w Banku krajowym jest już zupełnie spłacony, inne zaś pożyczki albo są także spłacone, albo będą z końcem b. r. całkowicie z zapasów kasowych pokryte.

Oprócz tych długów ciąży jeszcze na kraju zobowiązanie spłacenia kwoty 6,275.000 zł. do skarbu państwa z tytułu ugody indemnizacyjnej, a mianowicie w latach 1899 do 1901 po 1,625.000 zł. rocznie, w latach 1902 i 1903 po 500.000 zł., zaś w roku 1904 reszta 400.000 zł.

Co do długu indemnizacyjnego — ten jest liczony nie według planów umorzenia, ale według faktycznego stanu rzeczy. Gdy bowiem układano plany umorzenia, nie był jeszcze ogólny kapitał indemnizacyjny ściśle ustalony i przyjęto do planu cyfrę przybliżoną, od której faktyczny stan obligów jest niższy. A mianowicie:

	według planu umorzenia zł.	stan faktyczny zł.	różnica zł.
Galicja wschodnia	17,003.700	16,371.211·50	632.488·50
„ zachodnia	10,540.940	10,024.329·—	516·611·—
W. Ks. Krakowskie	1,063.650	528.886·50	534.763·50
razem	28,608.290	26,924.427·—	1,683.863·—

Gdy zaś losuje się według planów umorzenia, przeto skutek tej różnicy między planem umorzenia a faktycznym stanem rzeczy będzie taki, że

1. W funduszu indemnizacyjnym Galicji wschodniej ostatnia rata, która ma być wylosowana d. 31. października 1897, a spłacona d. 1. maja 1898 w kwocie 1,702.050 zł. zniży się o kwotę 632.488 zł. 50 ct. i wynosić będzie 1,069.561 zł. 50 ct.

2. W Galicji zachodniej ostatnia rata kapitałowa, wylosowana dnia 30. kwietnia 1898. a płaćna dnia 1. listopada 1898. w wysokości 973.350 zł. obniży się o 516.611 zł. i wynosić będzie tylko 456.739 zł.

3. W W. Ks. Krakowskim, gdzie różnica w stosunku do kapitału jest najniższą, nastąpi przyspieszenie losowania, ponieważ po losowaniu z dnia 30. kwietnia 1895. płaćnem 1. listopada 1895. a wynoszącym 87.150 zł., zostanie już tylko reszta 36.436 zł., która będzie wylosowana 1. listopada 1895. a płaćna 1. maja 1896.

Podajemy tutaj te szczegóły, będą one bowiem potrzebne przy ocenieniu stosunku funduszu indemnizacyjnego W. Ks. Krakowskiego do sprawy konwersyi.

B. Budżet krajowy.

Wzrost wydatków funduszu krajowego był w ostatnich latach nadzwyczaj szybki. Zestawiamy ogólne cyfry budżetów z ostatnich sześciu lat:

1887	.	.	3,679.004 zł.
1888	.	.	4,476.206 „
1889	.	.	4,060.897 „
1890	.	.	4,657.525 „
1891	.	.	5,074.103 „
1892	.	.	6,673.201 „

Jeżeli policzymy osobno wszelkie nadzwyczajne wydatki, a jako nadzwyczajne uważać będziemy wszelkie budowle (nie wyłączając wodnych), wszelkie kwoty przeznaczone na

utworzenie stałych, w przyszłości zwrotnych funduszków (pożyczkowy drogowy, spółek wodnych, przemysłowy, koszarowy, kółek rolniczych i t. p.) dalej jednorazowe wydatki spowodowane klęskami elementarnymi, wreszcie niedobory lat poprzednich, które na p. budżet w roku 1892. obciążęły niezmiernie wysoką kwotą 723.000 zł. (w zaokrągleniu) otrzymamy następujący wynik :

	Zwyczajne:	Nadzwyczajne:
1887 . .	3,171.634 zł.	507.370 zł.
1888 . .	3,461.150 „	1,015.056 „
1889 . .	3,631.347 „	429 550 „
1890 . .	3,958.893 „	698.632 „
1891 . .	4,422.599 „	651.504 „
1892 . .	4,947.875 „	1,725.326 „

Gdybyśmy z budżetu roku 1892. potrącili w rubryce nadzwyczajnych całą, wyżej podaną cyfrę niedoborów lat poprzednich i jednorazowej spłaty długu do banku krajów koronnych, to jeszcze zawsze otrzymamy w tem sześcioleciu wzrost wydatków zwyczajnych (w cyfrach okrągłych) o 1,776.000 zł. nadzwyczajnych o 500.000 zł. Byłoby wszakże stanowczo błędnem, wyprowadzać stąd wnioski, iż wzrost wydatków musi nadal tak samo szybkim postępować krokiem. Gdy bowiem wejść głębiej w istotę cyfr, wyżej podanych, przekonać się łatwo, że jeżeli z jednej strony nie można liczyć na to, aby wydatki znacznie obniżyć albo przynajmniej na tej samej wysokości utrzymać się dały — to z drugiej strony o powtórzeniu się analogicznych gwałtownych skoków, jak w zestawionem powyżej sześcioleciu, a zwłaszcza w ostatnich trzech latach nie może być mowy.

Twierdzenie to opieramy na następujących faktach:

1. W r. 1892 uchwalona została reorganizacja biur Wydziału krajowego: koncepcyjnego, techniczno-drogowego, melioracyjnego, rachunkowego i kasowego, skutkiem czego rubryka II. budżetu (po potrąceniu nadzwyczajnego wydatku na dodatek drożyzniany dla urzędników) podskoczyła o 22.000 zł. W latach następnych oczywiście o takim skoku nie może być mowy.

2, W rubryce III, (koszta leczenia) preliminowano na rok 1891 o 60.000 zł. więcej niż na r. 1890, zaś na r. 1892 o 70.000 zł. więcej, podczas gdy już na rok 1893 preliminuje Wydział krajowy już tylko o 10 000 zł. więcej — wzrost wydatku jest zatem o 50.000 zł a względnie o 60.000 zł. mniejszy niż w dwóch latach poprzednich.

3. Najsilniejszy był wzrost wydatków w rubr. VII. na cele wykształcenia i oświaty. Oprócz organizacyi nowych szkół i nowych klas, wpłynęły na to dwie ustawy szkolne, z których pierwsza (1889) w bardzo skromnym, druga (1892) w znacznie większym stopniu podniosła dotację nauczycieli ludowych. Na ten też okres przypadł nagły wzrost wydatków, spowodowany tem, że kapitały zapasowe funduszu szkolnego emerytalnego zostały wyczerpane i fundusz krajowy musi pokrywać niedobory, skutkiem czego w budżet roku 1891 wstawić musiano nowy wydatek 79.145 zł. który na rok 1892 wzrósł o 40.000 zł., podczas gdy na rok 1893 wzrost tego wydatku wynosi już tylko 6.000 zł. To też gdy cały wydatek rubryki VII. wzrósł z r. 1890 na 1891 o 249.000 zł. a następnie na r. 1892 o 230 000 zł., to już w preliminarzu na rok 1893 wzrost tej rubryki w porównaniu z rokiem 1892 wynosi tylko 117.983 zł.

4. Rubryka XI. budżetu „dotacje dla zakładów krajowych“ wzrosła w ostatnich latach bardzo znacznie, skutkiem nowych budowli szpitalnych. Wzrost ten wynosił w roku 1891 w porównaniu z poprzednim 91.000 zł., w roku 1892 zaś 81.000 zł. Wykończenie programu tych budowli, łącznie z klinikami dla lwowskiego Wydziału lekarskiego, wymagać będzie dalszych analogicznych wydatków, ale nie spowoduje ich wzrostu.

5. Analogicznie rzecz się ma z rubryką XV. „górnictwo i rolnictwo“ i rubryką XVI. „przemysł“, gdzie preliminowano w ostatnich latach znaczne wydatki na nowe budowle szkolne, a dotację funduszu przemysłowego w budżecie na r. 1891 podniesiono z 30.000 na 60.000 zł.,

gdzie zatem znowu o tak nagłym wzroście nie ma mowy. Te wszystkie czynniki składają się na to, iż budżet krajowy wprawdzie nie może się na jednym poziomie zatrzymać, ale że z drugiej strony nie może on nadal wzrastać, jak w ostatnich latach, kiedy od 1887 do 1892 roku wzrósł bez mała o całe 3 miliony. Że zaś tak jest, przekonywa nas o tem najlepiej preliminarz na r. 1893.

Na rok 1892 uchwalono wydatków	6,673.201 zł.
Na rok 1893 prelininowano „	6,532.114 „
	przeło mniej o 141.087 zł.

Te cyfry jednak do porównania służyć nie mogą. Chcąc uczynić porównanie, z któregooby wywodzić można wniosek na przyszłość, należy przedewszystkiem z cyfry obu tych lat potrącić wydatek rubryki XIV. na oprocenowanie i spłatę długów, a to z dwóch powodów: na przód dla tego, że ta właśnie rubryka miała w roku 1892 bardzo znaczny nadzwyczajny wydatek we wspomnianej już spłacie niedoborów lat poprzednich (723.000 zł.) a powtóre, że skoro program finansowy odnosić się ma do uregulowania długów i ich spłaty, trzeba sobie zrobić wyobrażenie o wzroście budżetu nie zależnie od kwestyi długów. W ten sposób otrzymamy następujące cyfry:

Budżet na rok 1892.	6,673.201 zł.
Od tego rubryka XIV.	1,384.360 „
	zostaje . . . . . 5,288.841 zł.
Budżet na r. 1893	6,532.114 zł.
Od tego rubryka XIV.	691.977 „
	zostaje . . . . . 5,840.137 zł.

Zatem wzrost wydatków w r. 1893 o . . . . . 551.296 zł.

Jeżeli zaś uwzględnimy że w budżet na rok 1893 wstawiono już w wykonaniu uchwały Wysokiego Sejmu jednorazowy nadzwyczajny wydatek na subwencyonowanie budowy kolei podolskich w kwocie 500.000 zł. który to wydatek jeszcze jest zależny od postanowień ck. Rządu i uchwał Rady państwa, a z pewnością już w r. 1894 się nie powtórzy — to oczywiście wydatek ten od powyższej cyfry potrącić należy. Wtedy zaś otrzymamy jako rzeczywistą cyfrę wzrostu wydatków w roku 1893. w porównaniu z rokiem 1892 kwotę 51.296 zł.

Ażeby jednak nie liczyć optymistycznie przyjmujemy do naszego przybliżonego obrachunku kwotę 100 000 zł. jako cyfrę prawdopodobnego rocznego wzrostu wydatków a to zgodnie z tem, co subkomitet Komisji budżetowej w marcu b. r. za podstawę swoich obliczeń przyjął.

Należy przytem jeszcze zwrócić uwagę, że są dość liczne pozycye wydatków, które w najbliższych latach z budżetu naszego spadną.

1. Konieczną potrzebę zwiększenia funduszu koszarowego wykazał Wydział krajowy w kwocie 500.000 zł., z czego Wysoki Sejm przyzwolił na rok bieżący 200.000 zł. na r. 1893. prelininuje się 100.000 zł., zostaje 200.000 zł. które w dwóch ratach obciążąłyby budżety roku 1894. i 1895. tak, że w r. 1896 nastąpi ulga o 100.000 zł.

2. Budowle szpitalne wymagać będą od r. 1894. do końca roku 1896. wydatku 150.000 zł., nastąpi zatem w r. 1897. ulga dla budżetu o 50.000 zł.

3. Fundusz pożyczkowy hodowlany ma być od r. 1893. począwszy złożony w 4 ratach po 12.500 zł., zatem w r. 1897. ulga dla budżetu o 12.500 zł.

4. Fundusz przemysłowy ma otrzymać w r. 1893. ostatnią ratę 60.000 zł. na przyrzeczonych 300.000 zł. Gdy jednak już w r. 1890. sejmowa komisya przemysłowa wnosiła o podwyższenie go o 200.000 zł. przeło przypuściwszy żeby to zostało uchwalone i rozłożone na 4 raty po 50.000 zł. nastąpi ulga w r. 1894 o 10.000 zł., a w r. 1897. o 50.000 zł.

5. Fundusz pożyczkowy kółek rolniczych uchwalony w wysokości 15.000 zł., otrzyma w r. 1893. ostatnią ratę 5.000 zł., nastąpi zatem w r. 1894. ulga o 5.000 zł.

Jeżeli to wszystko uwzględnimy, to w tych kwotach, które z budżetu spaść muszą, znajdziemy dostateczną rezerwę na wypadek, gdyby nasze obliczenie wzrostu wydatków o 100.000 zł. okazało się mylnem, tych bowiem ulg budżetowych nie braliśmy wcale w rachubę, a wynoszą one razem wcale poważne kwoty.

Co do wzrostu dochodów własnych funduszu krajowego za podstawę przybliżonego obliczenia można przyjąć tylko ostatnie dwa lata, do roku bowiem 1890. jeszcze nie była zupełnie ściśle przeprowadzona zasada budżetowania netto, co wszelkie porównanie utrudnia. Otóż jeżeli potrącimy dochód z opłat konsumcyjnych i wszelkie nadzwyczajne dochody (n. p. pożyczki na specjalne cele zaciągane) okaże się wzrost dochodów w r. 1892 w porównaniu z rokiem 1891. o 23.460 zł., zaś w preliminarzu r. 1893. o 30.508 zł., razem w dwóch latach o 53.968 zł., czyli rocznie o 26.984 zł. Przyjmujemy zatem do obrachunku okrągłą cyfrę 25.000 zł. tem śmieiej, że obecnie skarb państwa okazuje się chętniejszym do udzielania zasiłków na cele, zwłaszcza rolnicze i przemysłowe.

Ostatnim wreszcie czynnikiem przybliżonych obliczeń jest wzrost wydatności centa dodatków do podatków bezpośrednich, który przyjmujemy zgodnie z poprzednimi obliczeniami i z ostatnimi dwoma preliminarzami, przyjmujemy na 500 zł. rocznie od 1 ct, co od pobieranych obecnie 39 centów uczyni 19.500 zł.

Wydział krajowy świadom jest tego, że wszelkie tego rodzaju obliczenia mają wartość bardzo problematyczną. Rzeczywistość odbiegnie od nich znacznie a dopiero średnie cyfry całego szeregu lat przekonają, o ile na podstawie takich obliczeń czyniona prognoza się sprawdzi. Wszakże, jeżeli się ma zaprojektować program uporządkowania finansów, musi się taką prognozę uczynić z całą świadomością, że cyfrowa rzeczywistość od niej odbiegnie. — Wszakże pod jednym względem można z całą stanowczością prognozę taką postawić, a mianowicie: czy stosunki finansowe pozostawione tak, jak one są obecnie polepszyć się mogą, czy też muszą się pogorszyć.

I żeby na tak postawione pytanie dać odpowiedź, musieliśmy choć w przybliżony sposób zestawić czynniki, które się na odpowiedź składają.

C. Przyszłość finansów kraju.

Od długiego szeregu lat panowało przekonanie, że z chwilą spłaty długu indemnizacyjnego nastąpi tak znakomita ulga dla naszych finansów, iż równowaga budżetowa zostanie całkowicie przywróconą, że nawet będą zwyżki znaczne, których będzie można użyć na dalszą bardziej wytężoną pracę nad podniesieniem kraju pod względem oświaty i dobrobytu, a może nawet i na pewną ulgę podatkową. Całą kwotę dochodów z dodatku indemnizacyjnego uważane jako rodzaj rezerwy, której od r. 1898. a w najgorszym razie 1899. począwszy, będzie można na ten cel użyć. Tak można było jeszcze myśleć przed 15 lub zresztą 10 laty. Dzisiaj jednak, kiedy ugoda indemnizacyjna nałożyła na kraj ciężar roczny zwiększony o 200.000 zł. a prócz tego obciążyła kraj długiem 6,275.000 zł., kiedy najżywotniejsze ekonomiczne interesy kraju a przede wszystkim jego interes w podniesieniu oświaty ze skutkiem odniosły się do Sejmu a tem samem spowodowały tak znakomity wzrost wydatków kraju, iż ani podniesienie dodatków do podatków z 27 ct. w r. 1882. na 39 ct. w r. 1892., ani zaprowadzenie krajowych opłat konsumcyjnych z rocznym dochodem 325.000 zł. nie uchroniło od zaciągnięcia w tym czasie około 10 milionów pożyczek i od rocznego niedoboru średnio około 1½ miliona wynoszącego — dzisiaj ludzić się pod tym względem niepodobna. — Dziś niema wątpliwości, że zakończenie spłaty

długu indemnizacyjnego nie będzie kresem niedoborów ani początkiem szeregu lat zwyżkowych lub chociażby tylko mających zapewnioną równowagę, nie mówiąc już o uldze dla opodatkowanych.

Sprawdzić to możemy najlepiej, jeżeli odpowiemy na pytania, w jakiej wysokości mniemanoby obecnie i w latach następnych pobierać dodatki do podatków, aby całkowicie pokryć wydatki budżetowe. Wtedy bowiem będziemy wiedzieli, przy jakiej stopie dodatków zostanie nas ów okres, w którym skutkiem spłaty długu indemnizacyjnego ma się rozpocząć gospodarka zwyżkowa, lub co najmniej bez niedoborów.

Na rok 1893 preliminowano:

wydatki	6,673.201 zł.
dochody	938.346 „
zostaje do pokrycia dodatkami	5,734.855 zł.

Przy wydatności centa przyjętej na rok 1893. w wysokości 105.500 zł. musianoby na pokrycie tego niedoboru rozpiścić dodatek krajowy w wysokości 54.35 — okrągło 54½, ct. od 1 zł. podatków, czyli o 15½, ct. więcej, niż faktycznie rozpisano na rok 1892.

Według przyjętych przez nas podstaw obliczenia, — wzrastają wydatki co roku o 100.000 zł., dochody o 25.000 zł., zatem wydatki netto o 75 000 zł., co z uwzględnieniem wzrastającej wydatności centa dodatku, doprowadza stopę dodatków w r. 1897 do 56.2 okrągło 56 ct.

W r. 1898. stan rzeczy byłby następujący:

wydatki	7,173.201 zł.
dochody	1,063 346 „
niedobór	6,109.855 zł.

Do tego przybywa jednak przeszło milion wydatku na indemnizację, z powodu, iż jak wykazaliśmy poprzednio, jest jeszcze w r. 1898. bez subwencji rządowej do wypłacenia jedna rata kapitałowa funduszu Galicji wschodniej i dwie raty funduszu Galicji zachodniej, — tudzież odpowiednie kupony, — co po uwzględnieniu różnicy między planem losowania a faktycznym stanem rzeczy, tudzież wszystkich możliwych aktywów i pasywów, uczyni jeszcze przeszło milion. Przyjąwszy okrągły milion, otrzymamy niedobór r. 1898. w kwocie 7,109.855 zł. co przy wydatności centa, która wynosić powinna 108.000 zł., wymagałoby rozpiśnięcie dodatku w wysokości 65 8 ct. okrągło 66 ct.

Jeżeliby zatem przez ten okres, który nas dzieli od spłaty długu indemnizacyjnego nałożył na kraj tę ciężką ofiarę, żeby cały wydatek krajowy pokrywał dodatkami do podatków, g dyby w ten sposób uniknąć zwiększenia niedoborów ratami amortyzacyjnymi nowych pożyczek, to cała ulga w r. 1898. wynosiłaby 2 centy dodatku do podatku (obecnie pobiera się 39 na fundusz krajowy a 29 na indemnizację, razem 68 ct., wówczas wystarczyłoby 66 ct.). Ale ta ulga kończy się zaraz w roku następnym, przybywa bowiem rata długu do skarbu państwa z ugody indemnizacyjnej w wysokości 1,625.000 zł. — I oto przybliżony rachunek roku 1899:

Wydatki budżetowe	7,273.201 zł.
Do Skarbu państwa	1,625 000 „
razem	8,898.201 zł.
Dochody	1,088.346 „
do pokrycia dodatkami	7,809.855 zł.

Przy wydatności centa w kwocie 108.500 zł. uczyniłoby to 71.98 ct. czyli 72 centy dodatku.

Rachunek powyższy zrobiony jest w przepuszczeniu, że kraj będzie cały wydatek pokrywał dodatkami do podatków i nie będzie, pokrywając niedobory pożyczkami, zwiększał tych niedoborów o całą ratę umorzenia i inne koszty zaciągniętej pożyczki. Jeżeli w tym rachunku zamiast pokrywania niedoborów dodatkami, przyjmiemy stopę dodatków taką jak obecnie, t. j. 39 ct., a pokrywanie reszty zaciąganiem co roku pożyczkami — otrzymamy wynik następujący: W roku 1893. niedobór niepokryty dodatkami wynosi 1,426.518 zł. Oprócz tego musiano by jeszcze pokryć pożyczką kwotę 1,650.000 złr. pożyczoną na r. 1892. z tem zastrzeżeniem, iż będzie zwrócona przy pierwszej krajowej emisji, tudzież kwotę 132.859 zł. dłużną funduszowi policyi krajowej. Suma pożyczki do zaciągnięcia byłaby zatem 3,209.377 zł. — co przy kursie 90 za sto, z uwzględnieniem spłaty półrocznej raty, dalej kosztów konfekcyi, stempla od obligacyj i półrocznego podatku kuponowego uczyni nominalnie 3,682.000.

W r. 1894 odpada wprawdzie z rubryki XIV. oprocentowanie dwóch pożyczek, spłaconych w roku poprzednim, co uczyni ulgę w wydatkach 71.979 zł., ale przybywa za to prócz zwykłego zwrostu wydatków kwota 184.100 zł. jako rata amortyzacyjna pożyczki z r. 1893. a suma niedoboru do pokrycia pożyczką wyniesie 1,594.139 zł. co przy uwzględnieniu różnicy kursu i innych wydatków (jak wyżej) uczyni nominalnie 1,839.000 zł.

W ten sposób licząc dalej, otrzymamy po koniec roku 1897. następujące cyfry:

Rok	suma pożyczki	roczna rata z podatkiem kuponowym
1893	3,682.000	184.100
1894	1,839.000	91.950
1895	1,997.000	99.850
1896	2,176.000	108.800
1897	2,365.000	118.800
Razem	12,059.000	603.500

Wtedy zaś rachunek roku 1898 przedstawi się jak następuje:

Wydatki zwykłe	6,960.135
Rata nowych pożyczek	603.500
Na indemnizacyę (jak wyżej)	1,000.000
Razem	8,563.635
Dochody własne	1,063.346
Zostaje do pokrycia	7,500.289

Przy ówczesnej zaś wydatności centa, wymagałoby to rozpisanie dodatków do podatków w wysokości 69½ centa, a zatem wyżej niż obecnie. Następnie zaś ten stan rzeczy pogorsza się przez 3 lata o kwotę 1,625.000 zł. długu do skarbu państwa, która reprezentować będzie wtedy 15 ct. dodatku — tak, że z doliczeniem ½ centa normalnego wzrostu, musiano by w roku 1899 pobrać 85 centów dodatków, w r. 1900. 85½ ct., w r. 1901. 86 ct. Jeżeli byśmy zaś i w tym okresie od r. 1898 począwszy, chcieli dalej bez podwyższania dodatków, więc przy zatrzymaniu stopy 68 ct. pokrywać niedobory nowymi pożyczkami, musielibyśmy zaciągnąć następujące pożyczki:

Rok	Suma pożyczki	roczna rata z podatkiem kuponowym
1898	180.000	9.650
1899	966 000	48.300
1900	1,057.000	53.450
1901	1,165.000	58 850
Razem	<u>3,368.000</u>	<u>170.250</u>
Do tego pożyczki zaciągnięte od r. 1893 do 1897	12,059.000	603.500
Suma pożyczek od 1893 do 1901 r.	15,327.000	773.750

Obliczenie to przedstawiamy w załączniku B).

Tak więc przy rachunku bardzo ścisłym, którego o pesymizm posądzać nie można, przychodzimy do wyniku, że jeżeli nie przeprowadzimy jakiegoś stanowczego uregulowania stosunków skarbu krajowego, czeka nas szereg lat, co najmniej dziesięciu w których musimy albo podnieść dodatki do podatków, ponad wszelką miarę, albo też co roku zaciągać nowe pożyczki i że rok 1898. w którym kończy się spłata długu indemnizacyjnego nic w tym stanie rzeczy nie zmienia.

Wprawdzie bowiem wysokość sum pożyczkowych znacznie się w tym drugim okresie zniża, ale mamy jeszcze zawsze lata niedoborowe, z nadzieją przywrócenia równowagi dopiero w roku 1902.

W obec tego zaś, Wydział krajowy nie może odstąpić od oświadczenia, złożonego w komisji budżetowej w czasie ostatniej sesji sejmowej, iż nie mógłby wziąć na siebie odpowiedzialności za dalsze prowadzenie gospodarki finansowej według dotychczasowego systemu co zresztą jak uchwała z dnia 8 kwietnia 1892 dowodzi, zgodnem było zupełnie z zapatrywaniem tak komisji budżetowej jak i Wysokiej Izby.

D. Konwersya długu indemnizacyjnego.

We wstępie do niniejszego sprawozdania przedstawiliśmy projekt konwersyi długu indemnizacyjnego jako projekt oszczędnościowy, obniża on bowiem i to w znacznej mierze, wydatki w tym dziale gospodarki krajowej, w którym to bez uszczerbku dla jakiegokolwiek gałęzi ekonomicznego życia kraju, bez pokrzywdzenia lub zaniedbania jakiegokolwiek sfery interesów społecznych jest możliwe. Milionowe oszczędności, — a takich nam potrzeba dla przywrócenia równowagi, przeprowadzone we właściwym budżecie krajowym, byłyby zawsze połączone z oczywistą szkodą dla czegoś, co się przy pomocy budżetu krajowego pomyślnie rozwija, czy to są komunikacye, czy naprawa warstwu rolniczego przez melioracye, czy ochrona tego warstwu przez regulacye rzek, czy budzący się do życia przemysł krajowy, czy oświata szerokich mas ludowych, czy ich zdrowotność. Oszczędność w spłacie długów żadnego interesu nie narusza, niczego w rozwoju nie powstrzymuje. ona jest czysto tylko kwestyą rachunku.

Za podstawę zaś tego rachunku przyjmujemy, iż konwertuje się w r. 1893 cały kapitał indemnizacyjny wynoszący 26,924.427 zł. w. a, a oprocentowany po 5% na pożyczkę 4% spłacalną w 50 latach. Nie przesadzając kwestyi kursów musimy jednak dla porównawczości cyfr przyjąć ten sam kurs, jaki przyjęliśmy powyżej dla pożyczek corocznych tj. 90 za sto. Wszelka w tym kursie zmiana w górę lub w dół, zmieni stosunkowo w równej mierze oba rachunki na korzyść lub niekorzyść. Jeżeliby przeto niepowiodło się uzyskać kursu wyższego, w takim razie powyższej sumie, którą się ma konwertować, odpowiadałby nominalny kapitał 29,916.030 zł. i roczna rata amortyzacyjna 1,388.268 zł.

Czy po takim kursie przeprowadzona konwersya pożyczki 5% -ej na 4% kalkuluje się bez straty czy może z zyskiem i z jakim? Otóż zysk finansowy operacji konwersyjnej polega na różnicy między kursem faktycznie uzyskanym a tym, przez który oba długi skonwertowane a na konwersyę zaciągnięte co do wysokości raty umorzenia się zrównają. Gdy zaś pożyczka 4% w 50 latach (t. j. 100 ratach półrocznych) płatna opłaca się półroczną ratą czyli 2 zł. 32 ct. od 100 zł., zaś pożyczka 5% w tym samym okresie ratą półroczną 2 zł. 73 ct. od 100 zł., to za pomocą proporcji $x : 100 = 2.32 : 2.73$ dojdzie się do wyniku, że paritas będzie tu stanowił kurs 84.98 za sto uzyskany dla pożyczki 4% -wej. Zyskiem finansowym byłaby zatem różnica między kursem 84.98 za sto a tym, który się faktycznie uzyska. — Przy kursie 84.98 odbyłaby się konwersya bez straty, przy kursie wyższym z zyskiem.

Gdyby się konwersyą robiło dla niej samej jako czystą spekulacyę finansową, w takim razie możnaby poprzestać na tem obliczeniu, które wskazuje że przy kursie n. p. 90 za sto zyskuje się 5.02 na setce — a zatem przy kapitale 26,924 427 zysk na konwersyi wynosi 1,351 608 zł. że więc interes ten jako spekulacya jest do bry.

Wszakże kraj nie jest spekulantem, a konwersya nie jest celem lecz środkiem — a celem jest przywrócenie równowagi w budżecie krajowym. I dlatego trzeba, nie poprzestając na tym czysto spekulacyjnym rachunku, obliczyć jak się przedstawi budżet krajowy po konwersyi.

W ogólnym zarysie wynik jest następujący:

Na spłatę indemnizacji płaci się obecnie rocznie 5,681.876 zł. Rata pożyczki konwersyjnej wyniesie jak wyżej: 1,388.268 zł, zaoszczędzenie 4,293.608 zł.

Ponieważ obliczamy przedewszystkiem pierwsze 5 lat t. j. po koniec r. 1897, kiedy ustaje wypłata rządowej subwencji, przeto powyższe zaoszczędzenie mnożymy przez 5 i uzyskujemy sumę zaoszczędzeń na ten okres . . . . . 21,468 040 zł.
z tego potrącić musimy na podatek kuponowy, który kraj będzie musiał spłacić w wysokości w jakiejby go spłacił bez konwersyi (o czem będzie jeszcze mowa) . . . . . 461.233 „
zostaje zaoszczędzenie . . . . . 21,006.807 zł.

Z tego mamy do pokrycia:

1. Niepokryte dodatkami do podatków niedobory lat 1893 do 1897	
włącznie, które obliczone według poprzednio przyjętych zasad wynoszą	7,687.640 zł.
2. Pożyczkę z r. 1892	1,650.000 „
3. Pożyczkę do funduszu policyi krajowej	132.859 „
razem	9,470.499 zł.
zostaje	11,536.308 zł.

Z tej sumy zaoszczędzeń można spłacić w tych pięciu latach całkowicie wszystkie emisyjne pożyczki wynoszące	7,518.900 „
a po strąceniu pożyczki z r 1873, która nie może być wcześniej spłaconą w kwocie	332.400 „
	7,186 500 zł.
zostałoby	4,349 808 zł.

jako rezerwa na spłatę długu do skarbu państwa, z tytułu ugody indemnizacyjnej.

Tak się przedstawia rachunek w najogólniejszych zarysach. W szczegółowym przeprowadzeniu oczywiście uległyby on znacznym zmianom spowodowanym częścią odrębnymi stosunkami funduszu indemnizacyjnego W. Ks. Krakowskiego, które uwzględnione być muszą, częścią zaś i tem, że aktywa i passywa funduszu indemnizacyjnych, nie będą mogły być od razu zrealizowane, częścią wreszcie i przez znaną różnicę między wydatnością dodatku centa krajowego a indemnizacyjnego.

W ogólnym jednak zarysie rachunek ten wykazuje, że konwersya indemnizacyi wystarczy na:

1. pokrycie wszystkich niedoborów bez podwyższenia dodatków do podatków.
2. spłacenie wszystkich dotychczasowych emisyjnych pożyczek, tudzież dwóch pożyczek krótkoterminowych, które w najbliższej przyszłości spłacone być muszą.
3. na spłacenie długu do skarbu państwa z tytułu ugody indemnizacyjnej.

Skoro zaś w ten sposób przyjmujemy w program nowy czynnik t. j. spłatę długów dotychczasowych — trzeba znowu przeto obliczyć, czy się ta operacya opłaci. Musimy przeto zrobić rachunek, jaka jest wartość tych sum, które kraj na spłatę ciężaru obraca, a jaką wartość tych, które spłaca, w których dozna ulgi.

Jeżeli ta druga wartość okaże się wyższą od pierwszej, korzyść całej operacyi finansowej polegającej na konwersyi indemnizacyi i na spłacie dotychczasowych pożyczek emisyjnych za pomocą wykazanych w konwersyi zaoszczędzeń będzie niewątpliwą. Ażeby zaś rachunek był sprawiedliwy, musimy wszystkie te wartości obliczyć na jeden termin, więc na dzień 1. stycznia 1893 i na podstawie jednej stopy procentowej więc 4%.

Kraj daje na tę operacyę:

1. roczną ratę 1,388 268 zł. przez 50 lat, której wartość przy oprocentowaniu po 4% równa jest sumie konwersyjnej pożyczki (nominalnie)	29,916.030 zł.
2. pięć rat zasiłku ze skarbu państwa, przyznanego krajowi ugodą po 2,425.000 zł. (czyli 20 rat kwartalnych po 606.250 zł.), których wartość obecna na dzień 1. stycznia 1893 obliczona wynosi	10,940.116 „
razem	40,856.146 zł.

Za pomocą tego spłaca kraj następujące wartości t. j. skupuje raty których wartość na dzień 1. stycznia 1893 obliczona, jest następująca:

1. Ratę indemnizacyjną płynącą przez 11 półroczy po 2,840.938 zł. półrocznie z wartością obecną (t. j. 1. stycznia 1893)	30,043.888 „
2. ratę pożyczki z r. 1883 wynoszącą półrocznie 104.523 zł. a płatną przez 59 półroczy, której wartość	3,601.450 „
3. ratę pożyczki z r. 1884 półrocznie 27.483 zł. przez 61 półroczy z obecną wartością	963.545 „
4. ratę pożyczki z r. 1885 półrocznie 9 856 zł. przez 60 półroczy wartość	342.603 „
5. ratę pożyczki z r. 1888 półrocznie 12.174 zł. przez 69 półroczy wartość.	453.464 „
6. ratę pożyczki z r. 1889 półrocznie 19.254 zł. przez 70 półroczy wartość	721.958 „
7. ratę pożyczki z r. 1891 półrocznie 37.470 zł. przez 79 półroczy wartość	1,481.541 „
8. dług do skarbu państwa w kwocie 6,275.000 zł. w 6 ratach, których wartość skapitalizowana na dzień 1. stycznia 1893 wynosi	4,513.459 „
razem	42,121.908 zł.

W ten sposób przez konwersyę może kraj roczne raty w rozmaitych terminach płynące, których wartość skapitalizowana na dzień 1. stycznia 1893 wynosi

spłacić ratami, których wartość tak samo skapitalizowana jest	40,856.146 „
różnica	1,265.772 zł.

Ta różnica przekonywa, że łącząc konwersję indemnizacyjną z tem, żeby z zaoszczędzeń spłacić dotychczasowe pożyczki emisyjne, kraj nie tylko nie ponosi straty, ale przeciwnie osiąga niewątpliwy zysk finansowy.

Po tym ogólnym nakreśleniu przyszłego finansowego programu, przystępujemy do rozwinięcia go w sposób bardziej szczegółowy. Musimy jednak przedewszystkiem zaznaczyć, że z czynników, na których oparliśmy poprzedni rachunek, jeden ulega dość poważnej zmianie na niekorzyść, a tym czynnikiem jest dochód z dodatków do podatków.

Wpływa na to stosunek funduszu indemnizacyjnego W. Ks. Krakowskiego. Fundusz ten jesť jest czynny. Zasiłków ani zaliczek ze skarbu państwa nie pobiera, długu do skarbu państwa nie ma do spłacenia, a wydatki swe pokrywa dodatkami do podatków o 12 centów niższymi, aniżeli Galicya wschodnia i zachodnia. Prócz tego — jak już wspomnieliśmy — spłata jego długu kończy się dnia 1. maja 1896 podczas gdy fundusze galicyjskie spłacają swój dług dopiero w r. 1898.

Z tego wynika dla opodatkowanych W. Ks. Krakowskiego (t. j. miasta Krakowa i powiatów krakowskiego i chrzanowskiego), konieczność zrobienia przy konwersji pewnej ulgi odpowiadającej temu wyjątkowemu położeniu ich funduszu. Jest to przedmiot, który zająć musi osobny ustęp niniejszego sprawozdania na razie poprzestajemy na zaznaczeniu, że w zamieszczonym poniżej obliczeniu przyjęliśmy już tę ulgę dla Krakowskiego w rachunek taki, jak ją następnie uzasadnimy i proponujemy. Skutkiem tego też dochód z dodatków do podatków wypada w naszym rachunku nieco niżej, aniżeli by wypadło z pomnożenia kwoty wydatności centa przez 68.

Wychodzimy też w tym rachunku z tego założenia, że Wysoki Sejm zechce zwyżek, jakie corocznie powstają, używać na wcześniejszą spłatę długów emisyjnych — przyczem wybór pożyczek, które w każdym roku mają być spłacone, zależy od wysokości rozporządzalnej zwyżki. Jestto zresztą rzecz dla rachunku obojętna i przykładowo w nim podana. W roku następującym po roku spłaty pożyczki, następuje obniżenie wydatku o całą ratę umorzenia tej pożyczki, która spada z rubryki XIV. budżetu. W ten sposób wydatki pomimo normalnego wzrostu o 100.000 zł. i pomimo raty umorzenia pożyczki konwersyjnej, w pierwszych latach zniżają się tak, iż okres następujący po zupełnej spłacie długu do skarbu państwa, rozpoczyna się budżetem zwyżkowym.

Al. C. Rachunek ten przedkładamy w załączniku C). Widzimy z niego, że ze zwyżek budżetowych, uzyskanych przez zaoszczędzenie w spłacie długu indemnizacyjnego zapomocą konwersyi, można — jak to w ogólnem obliczeniu przewidzieliśmy — spłacać w pierwszym roku pożyczki krótkoterminowe, następnie zaś w latach 1894, 1895 i 1896 pożyczki emisyjne (z wyjątkiem pożyczki z r. 1893), że rok 1896 po dokonaniu ostatniej spłaty, pozostawia swemu następcy zwyżkę, wynoszącą przeszło 1,200.000 zł., która w r. 1897 rośnie do przeszło 4,400.000 zł. w. a., a w r. 1898 (kiedy już ustaje pobór subwencji do skarbu państwa na indemnizację) do 4,700.000 zł. Ta zwyżka jest też dostateczną rezerwą na spłatę długu do skarbu państwa wynoszącego 6,275.000 zł.. widzimy bowiem z rachunków lat następnych, że po ukończeniu całej spłaty w roku 1904, zostaje jeszcze zapas przeszło 600.000 zł. Ten zapas będzie jeszcze większy, gdy zważymy, że nie wzięto w rachunek zmniejszenia wydatku skutkiem tego, iż w r. 1901. kończy się amortyzacja pożyczki r. 1893, przez co budżet r. 1901 doznaje ulgi o 25.000 zł. (półroczna rata) a w r. 1902 o całoroczną ratę 50.000 zł., co znowu podniesie zwyżkę budżetową roku 1905 pierwszego okresu po zupełnej spłacie długu do skarbu państwa.

Jeżeli teraz porównamy te dwa rachunki, które dołączono, t. j. rachunek konwersyjny z corocznymi pożyczkami okaże się w rezultacie, że tak jeden, jak drugi dają w r. 1905 budżet zwyżkowy. Różnica wprawdzie polega w tem, że 1) gdy rachunek konwer-

syjny wprowadza nas już teraz od r. 1893 począwszy w okres budżetów zwykłych i przywraca zupełną równowagę w budżecie — to program corocznego zaciągania pożyczek odracza tę chwilę uregulowania budżetu do r. 1902 ;

2) że program corocznych pożyczek nie tylko utrwała, ale też znacznie wzmacnia to, co jest wadliwym w naszej dzisiejszej gospodarce finansowej, tj. wielką różnorodność pożyczek, ponieważ do dzisiejszych 7 emisyjnych pożyczek dodaje 9 nowych, podczas gdy program konwersyjny już od r. 1897 począwszy, ma tylko jedną główną emisyjną pożyczkę, a obok niej już tylko resztkę pożyczki r. 1893, które w 5 latach będzie spłacona ;

3. że program konwersyjny raz tylko jeden liczyć się potrzebuje z niepewnością stosunków targu pieniężnego, przyczem pozostaje zawsze swoboda wyboru chwili, ponieważ można interes zrobić, albo go nie zrobić, albo o pół roku odroczyć — podczas gdy bez konwersyi kraj jest przez 9 lat co roku w przymusowym położeniu zaciągnięcia pożyczki bez względu na stosunki targu pieniężnego, niedobór bowiem pokrytym być musi ;

4. że przy konwersyi korzystamy z ulgi podatkowej, jaką państwo przyznało wszystkim tym krajom, które skonwertowały swój dług indemnizacyjny i jakie przyznaje nawet wszelkim konwersjom prywatnym, podczas gdy zwykle pożyczki w takim tylko razie na ulgi podatkowe liczyć mogą, jeżeli są zaciągnięte na pewne specjalne cele, jak złagodzenie skutków klęsk elementarnych, albo subwencye użytecznych kolei i t. p. Pożyczki niedoborowe ulg takich nie doznają.

Oprócz tych niewątpliwych korzyści natury finansowej, nie należy lekceważyć korzyści politycznych. Przedewszystkiem sam Wysoki Sejm raz już kwestyę finansową załatwiwszy będzie mógł swobodnie oddać się innym, najważniejszym swoim zadaniom, wolny od finansowej troski. Powtóre zaś kraj stanie silniej na zewnątrz, gdy finanse swoje ureguluje — gdy złoży dowód gospodarki uporządkowanej nie polegającej na „łataniu“ — gdy nie będzie potrzebował co roku odwoływać się do targu pieniężnego o pożyczkę, a do władz państwowych, ustawodawczych i administracyjnych o różne dla tej pożyczki ulgi i uwzględnienia, — gdy nie będzie brał na siebie pozorów gospodarowania bez ładu i planu.

Programowi tak ulżonemu, jak się w rachunku konwersyjnym przedkłada — można uozynić zarzut, iż ujmując przyszłość budżetów naszych w pewne stałe cyfry narażonym jest na to, iż jakikolwiek znaczniejszy odskok od tych cyfr już wprowadzi w rachunek wielką perturbacyę. Otóż właśnie dla uchylenia tego zarzutu i zapobieżenia złym skutkom niedostatecznej elastyczności programu — wprowadziliśmy w rachunek całego okresu cyfrę, która właściwie tylko budżet roku 1893 powinna była obciążyć — mianowicie 500.000 zł. na koleje podolskie. Ten wydatek wstawiony na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu jest wydatkiem jednorazowym nadzwyczajnym i ściśle rzecz biorąc, należało wydatki z roku 1894 i następnych o tę kwotę 500.000 zł. obniżyć. Pozostawiono ją jednak w rachunku z umysłu, właśnie w celu nadania rachunkowi większej elastyczności. Wysoki Sejm znalazłby w tej kwocie, która w ciągu 12 lat reprezentuje 6 milionów, możność robienia jeszcze ewentualnych wkładów ponad normalny wzrost budżetu, czysto na popieranie innych, do wykonania dojrzałych projektów kolejowych, czy na inne wydatki. Drugim czynnikiem elastyczności tego rachunku są wspomniane już poprzednio kwoty, które w latach następnych z budżetu spadną, a które zwłaszcza w drugiej części okresu, wcale poważne sumy reprezentować będą. Trzecim wreszcie czynnikiem jest owa zwyczajka przeszło 600.000 zł. wynosząca, która w naszym rachunku z końcem r. 1904 pozostaje. Nie liczymy kwot mniejszych, jak ulgi podatku i w stemplu kuponowym od pożyczek w latach 1894, 1895 i 1896 spłaconych i t. p.

Ową elastyczność budżetną zapewnić można zresztą jeszcze innym sposobem zwłaszcza gdy idzie o znaczne kwoty ponad dzisiejszy budżet. Sposób ten wskazała Komisya budżetowa

w sprawozdaniu o budżecie krajowym na rok 1892, gdy mówi o koniecznej potrzebie zdobycia dla kraju udziału w podatkach konsumcyjnych państwa. Wydział krajowy uznaje tę konieczną potrzebę, a nie przecząc, że ważna ta sprawa do załatwienia swego wymaga dłuższego czasu, mniema jednak iż nieprzyzwyczajonych trudności przedstawiać ona nie powinna. Uzyskany tą drogą zwiększony dochód funduszu krajowego powinien by być tak znacznym, aby dozwolił na dalsze zwiększenie nadzwyczajnych inwestycyjnych wydatków a zarazem na pewną ulgę w dodatkach do podatków bezpośrednich. — Do tego celu zdążać należy — ale łatwiej to uczynić i łatwiej po osiągnięciu celu uzyskać ztąd dla kraju większe korzyści jeżeli się to uczyni w chwili, gdy budżet krajowy będzie uporządkowany, gdy niebędziemy walczyć z ciągłymi niedoborami, któreby pochłonęły przeważnie większą część zwiększonych dochodów.

I jeśli wolno sprawozdawcy w kilku słowach streścić program finansowy, jak on go sobie wyobraża, to opiewałby ten program: naprzód uporządkowanie stosunków kredytowych i finansowych przez przywrócenie równowagi w budżecie za pomocą konwersyi indemnizacyjnej, a potem uzyskanie udziału w podatkach konsumcyjnych państwa na pokrycie nowo powstałych potrzeb w kierunku wkładów inwestycyjnych i na umożliwienie ulgi w dodatkach do podatków bezpośrednich.

Programowi konwersyjnemu czyniono zarzut iż zawiera on zbyteczne obciążenie przyszłości. Zarzut ten odpada w obec faktu że każdy inny program opiera się także na kredycie kraju jest zatem także obciążeniem przyszłości. Kto się nie waha przez 9 lat obciążać kraj corocznemi, przypuśćmy że 40-letniemi pożyczkami (jak dotychczas) ten nie może sprawiedliwie podnosić tego zarzutu przeciw jednej, na początku tego okresu zaciągnąć się mającej pożyczce 50-letniej, uwalniającej od dalszych pożyczek. — Jeżeli zaś idzie o wysokość raty która przy konwersyjnej pożyczce przyszłość obciąży, to udowodniliśmy że wartość tej raty, a zatem wartość ciężaru, jaki na siebie bierzemy, jest mniejsza od wartości tych wszystkich rat jakie skutkiem tej operacyi spłacamy i z budżetu strącamy.

Zarzut że przez konwersyę uwiecznia się pamięć tych stosunków, z których indemnizacya powstała, więc stosunków pańszczyźnianych nie może przeprowadzenie konwersyi stać na przeszkodzie. Pamięć pańszczyźnianych stosunków uchyli się nie przez spłatę długu indemnizacyjnego w r. 1898, ale przez to, że działalność Wysokiego Sejmu i całego społeczeństwa skierowana ku podniesieniu dobrobytu i oświaty szerokich warstw ludowych, dalej rozwijać się i coraz pomyślniejsze skutki będzie wydawać. — W tem jest dany jedyny i najskuteczniejszy sposób zatarcia wspomnień mogących jeszcze zakłócić harmonię społeczeństwa naszego które zresztą już się coraz bardziej zacierają. Ale czy dług indemnizacyjny spłacimy w 11. półrocznych ratach wynoszących przeszło 2½ miliona każda, następnie w sześciu bardzo wysokich ratach rocznych w długi do skarbu państwa, — czy go spłacimy w przeciągu 50 lat ratą wynoszącą mniej niż 1/5 dotychczasowej raty rocznej, to na owe wspomnienia nie wywrze najmniejszego wpływu.

Pozostaje ostatni zarzut odrębnych stosunków funduszu W. Ks. Krakowskiego czemu musimy bardziej szczegółowo poświęcić uwagi.

Funduszowi indemnizacyjnemu Krakowskiego wystarcza 16½ centa dodatku do podatku na pokrycie wydatków, — fundusze galicyjskie potrzebują na to 28½ centa.

Fundusz krakowski kończy spłatę swego długu w połowie r. 1896, fundusze galicyjskie z końcem 1898.

Fundusz krakowski nie jest nic winien skarbowi państwa, — fundusze galicyjskie będą mu winne 6.275.000 zł.

Z tego wynika najoczywiściej, że — jeżeli się zkonwertuje cały dług indemnizacyjny wszystkich trzech funduszków razem i zamieni go na pożyczkę pokrywaną ogólnymi dodatkami krajowemi, opodatkowani W. ks. Krakowskiego byłiby pokrzywdzeni, ponieważ opłacaliby długi które ich funduszu indemnizacyjnego nie obciążają.

Z drugiej jednak strony zaprzeczyć nie można, że korzyści z konwersyi rozciągną się na cały kraj a więc także i na opodatkowanych W. ks. Krakow. Przy pomocy konwersyi bowiem spłaca się pożyczki emisyjne z lat 1883 do 1891 i pożyczki krótkoterminowe z lat 1891 do 1892, które są wspólnym długiem całego kraju, — pokrywa się bez nowego zadłużenia wszystkie niedobory powstałe z wydatków na potrzeby całego kraju. Biorąc udział w korzyściach musi też W. ks. Krakowskie wziąć udział w ciężarach. Idzie więc tylko o sprawiedliwą miarę tego udziału.

Ażeby tę miarę znaleźć należy zrobić sobie przedewszystkiem wyobrażenie, ile Krakowski ma płacić: a) na swój dług indemnizacyjny; b) na dodatki krajowe. Zachodzi bowiem ten stosunek, że dodatki krajowe są w całym kraju jednakowo rozpisywane a stopa dodatków krajowych indemnizacyjnych ma pozostać nie zmieniona (68 ct.) przeto każde zniżenie dodatku indemnizacyjnego dla Galicji wschodniej i zachodniej, staje się równoczesnem podwyższeniem dodatku krajowego dla całego kraju a zatem i dla Wielkiego Księstwa Krakowskiego. Jeżeli n. p. Galicja opłaca na fundusz krajowy $39\frac{1}{2}$ ct. a na indemnizacyjny $28\frac{1}{2}$ ct. razem 68 ct. a Krakowskie na swoją indemnizację $16\frac{1}{2}$ ct. a na fundusz krajowy $39\frac{1}{2}$ ct. razem 56 ct. i jeżeli w następnym roku płacić będzie Galicji na indemnizację przypuścimy tylko 27 ct. to dodatek krajowy wyniesie 41 ct. (razem 68 ct.) a Krakowskie będzie płacić na swoją indemnizację $16\frac{1}{2}$ na fundusz krajowy 41 ct. razem $57\frac{1}{2}$ ct., — o $1\frac{1}{2}$ ct. więcej niż przed rokiem. Z tego też wynika dla opodatkowanych Wielkiego Księstwa Krakowskiego w obecnym stanie rzeczy t. j. w gospodarce prowadzonej bez przeprowadzenia konwersyi ta wielka niedogodność że są narażeni na bardzo znaczne fluktuacje w stopie dodatków do podatków, co jest niezawodnie bardzo dotkliwie. Lepszy jest podatek chociaż wysoki, ale ustalony, który tworzy stały i naprzód obliczalny czynnik w rachunku każdego gospodarstwa, aniżeli tak nie stały iż od roku do roku przedstawia znaczne zmiany i staje się przez to nieobliczalnym. Tak zaś byłoby z Wielkiem Księstwem Krakowskiem gdyby nie przeprowadzono konwersyi. W tedy bowiem nastąpiłoby w roku 1898 znaczne obniżenie dodatku indemnizacyjnego, a więc podwyższenia krajowego — od roku 1899 odwrotnie przez 3 lata — poczem znowu ruch odbywałby się w przeciwnym kierunku. Uwidoczni to następujące zestawienie:

	Galicja			Krakowskie		
	indem.	kraj.	razem	indem.	kraj.	razem
1893	$28\frac{1}{2}$	$39\frac{1}{2}$	68	$16\frac{1}{2}$	$39\frac{1}{2}$	56
1894	$28\frac{1}{2}$	$39\frac{1}{2}$	68	$16\frac{1}{2}$	$39\frac{1}{2}$	56
1895	$28\frac{1}{2}$	$39\frac{1}{2}$	68	$16\frac{1}{2}$	$39\frac{1}{2}$	56
1896	$28\frac{1}{2}$	$39\frac{1}{2}$	68	$5\frac{1}{2}$ (*)	$39\frac{1}{2}$	45
1897	$28\frac{1}{2}$	$39\frac{1}{2}$	68	—	$39\frac{1}{2}$	$39\frac{1}{2}$
1898	9(**)	59	68	—	59	59
1899	15(***)	43	66	—	43	43
1900	15	43	68	—	43	43
1901	15	43	68	—	43	43
1902	$4\frac{1}{2}$ (****)	$63\frac{1}{2}$	68	—	$63\frac{1}{2}$	$63\frac{1}{2}$
1903	$4\frac{1}{2}$	$63\frac{1}{2}$	68	—	$63\frac{1}{2}$	$63\frac{1}{2}$
1904	$3\frac{1}{2}$ (*****)	$64\frac{1}{2}$	68	—	$64\frac{1}{2}$	$64\frac{1}{2}$
1905	—	68	68	—	68	68

(*) Reszta spłaty długu indemnizacyjnego.

(**) Na indemnizację milion.

(***) Na spłatę długu do skarbu państwa 1899 do 1901 do 1,625.000 zł.

(****) Na spłatę długu do skarbu państwa 500.000 zł.

(*****) Toż samo 400.000 zł.

Widzimy z tego, że w obecnym stanie rzeczy byłiby opodatkowani Wielkiego Księstwa Krakowskiego narażeni na bardzo znaczne fluktuacje podatkowe, — dodatek bowiem zmieniałby się jak następuje:

w r. 1896	zmniejszenie o	.	.	.	11	ct.
" "	1897	"	o	.	5 $\frac{1}{2}$	"
" "	1898	wzrost o	.	.	19 $\frac{1}{2}$	"
" "	1899	zmniejszenie o	.	.	16	"
" "	1902	wzrost o	.	.	20 $\frac{1}{2}$	"
" "	1904	"	o	.	1	"
" "	1905	"	o	.	3 $\frac{1}{2}$	"

Przy konwersyi zaś można Wielkie Księstwo Krakowskie od tych fluktuacyj ochronić, jeżeli znalazłszy sprawiedliwą miarę ulgi, rozłoży się na cały okres.

Tą sprawiedliwą miarą ulgi jest, ażeby Wielkie Księstwo Krakowskie za czas kiedy Galicya ma jeszcze spłacać swój dług indemnizacyjny, nie zapłaciło wyższych dodatków po konwersyi aniżeli bez niej — i żeby tę różnicę rozłożyć na cały okres. Jeżeli stopę dodatków dla Galicyi wschodniej i zachodniej oznaczmy stale na 68 ct. to w latach 1893 do 1897, kiedy Galicya swoją indemnizację opłaca, opłaci Kraków według powyższej tabelki w sumie 252 ct. — zaś Galicya 340 ct. — różnicę 88 ct. rozkładamy na cały okres w ten sposób, że Krakowskie płaciłoby:

1893	56 $\frac{1}{2}$	mniej od Galicyi o	11 $\frac{1}{2}$	ct.
1894	56 $\frac{1}{2}$	" " " "	11 $\frac{1}{2}$	"
1895	57	" " " "	11	"
1896	58	" " " "	10	"
1897	59	" " " "	9	"
1898	60	" " " "	8	"
1899	61	" " " "	7	"
1900	62	" " " "	6	"
1901	63	" " " "	5	"
1902	64	" " " "	4	"
1903	65	" " " "	3	"
1904	66	" " " "	2	"
1905	68	równno z Galicyą.		

W ten sposób Krakowskie doznawałoby całkowicie takiej ulgi, jaka mu się należy, — a byłoby ochronione od wszelkich skoków w stopie dodatków, ponieważ zrównanie ze stopą dodatków w całym kraju nastąpiłoby stopniowo, w bardzo łagodnej progresyi.

W ten też sposób obliczyliśmy w naszych przybliżonych rachunkach dochód z dodatków do podatków, — odpowiednio do tego formułujemy nasz końcowy wniosek, w którym jednak dla zostawiania na przyszłość wolnej ręki na wypadek obniżenia dodatków, nie stawiamy cyfry dodatku, ale ustalamy stopień ulgi dla Krakowskiego.

Jak w innych prowincjach tak też i u nas, nie jest do przeprowadzenia konwersyi potrzebną ustawa, wystarcza uchwała, która zresztą jak każda uchwała pożyczkowa wymaga Sankeyi Monarszej.

We wniosku do uchwały Wydział krajowy nie proponuje polecenia przeprowadzenia konwersyi w r. 1893, ale samo tylko upoważnienie, a to dla tego, aby w razie niepomysłnych konjunktur na targu pieniężnym nie być zmuszonym do wykonania operacyi.

Nie stawiamy do uchwały cyfry przyszłej pożyczki w nominalnej wysokości, aby nie uprzedzać kwestyi wysokości kursu — stawiamy tylko cyfrę gotówki, która ma być uzyskaną.

Ustęp odnoszący się do Wielk. Ks. Krakowskiego sformułowany jest w myśl powyższego wywodu.

Ulgi podatkowe ujęte są we wniosku tak, jak to zostało przyznane innym prowincjom, a mianowicie uwolnienie całkowite od stempla — i od wszelkich obecnych i przyszłych podatków dochodowych — z tem tylko zastrzeżeniem, że kraj zwróci rządowi ubytek w podatku dochodowym od kuponów, w tej samej wysokości, w jakiejby on miał być spłacony od nieskonwertowanej indemnizacyi.

Wreszcie wnosi Wydział krajowy na wzór konwersyi morawskiej, aby Wysoki Sejm zechciał mu dodać fachowy organ doradczy z 5 członków złożony, wybrany przez Sejm, bez ograniczenia do posłów. Taki organ fachowy mógłby w przeprowadzeniu całej operacyi być bardzo dla sprawy użytecznym.

Na podstawie powyższych wywodów Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm upoważnia Wydział krajowy, ażeby obligi dłużne funduszków indemnizacyjnych Galicyi wschodniej, Galicyi zachodniej i Wielkiego Ks. Krakowskiego spłacił jednorazowo w r. 1893 za pomocą zaciągnięcia nowej pożyczki w takiej wysokości, ażeby z niej uzyskać gotówkę 26,925.000 zł. (53,850.000 koron).

Pożyczka ta będzie po 4% oprocentowana, w 50 latach ratami półrocznymi płatna, przyczem jednak zastrzeżonem będzie prawo wczesnej spłaty przez kraj.

2. Ze względów na odrębne stosunki funduszu indemnizacyjnego Wielkiego Ks. Krakowskiego postanawia się, iż po przeprowadzonej konwersyi przyznaną będzie opodatkowanym miasta Krakowa, tudzież powiatów krakowskiego i chrzanowskiego ulga w spłacaniu krajowych dodatków do podatków od r. 1894 do 1904 wynosząca w r. 1894 ct. 11½ od każdego złotego podatków bezpośrednich — w roku 1895 ct. 11 — poczem zniżyć się będzie ta ulga o 1 ct. rocznie. Ulga ta ustaje w roku 1905.

3. Wszelkie aktywa i pasywa wszystkich trzech funduszków indemnizacyjnych przechodzą po dokonanej konwersyi na fundusz krajowy.

4. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby w drodze właściwej dla pożyczki konwersyjnej wyjednał:

a) uwolnienie wszelkich z jej powodu zdziałanych dokumentów prawnych, wystawionych przez kraj zapisów dłużnych i kuponów od wszelkich opłat stempli i należności;

b) uwolnienie procentów tej pożyczki od podatku dochodowego I. i III. klasy i od wszystkich przyszłych podatków, jakiego w jego miejsce zaprowadzone były — przyczem jednak podatek dochodowy od procentów — będących jeszcze w obiegu obligacyi indemnizacyjnych Galicyi wschodniej, Galicyi zachodniej i Wielk. Ks. Krakowskiego ma być do końca obecnego planu umorzenia w terminach dotychczasowych opłacony;

c) nadanie zapisom dłużnym tej pożyczki charakteru pupilarnego bezpieczeństwa tak, aby one mogły być używane na lokację kapitałów fundacyjnych, kapitałów od zakładów, będących pod dozorem publicznym, tudzież funduszków pupilarnych, fideikomisowych i depozytowych i służyć według kursu giełdowego, wszakże nie po nad nominalną wartość, jako kaucyje w stosunkach służbowych i kontraktowych, tudzież jako zabezpieczenie wojskowych kaucyi małżeńskich;

d) zezwolenie na notowanie kursu tych obligacyj w urzędowym cenniku giełdy wiedeńskiej.

5. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby wszelkich dołożył starań, celem umożliwienia szybkiego uzyskania wspomnianych pod 4. ulgi i uwzględnień.

6. Do przeprowadzenia operacyi konwersyjnej dodaje się Wydziałowi krajowemu Komitet doradczy, z 5 członków złożony, a przez Sejm wybrany.

7. Z wykonania powyższych uchwał Wydział krajowy zda sprawę na najbliższej sesyi sejmowej.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 4. września 1892.

Marszałek krajowy:
Sanguszko w. r.

Sprawozdawca:
Romanowicz w. r.
Członek Wydziału krajowego

Alegaty

A. do D.

do Sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie stałego uregulowania stosunków skarbu krajowego. (L. W. kr. 43.381).

Lp. porządk.	Nazwa pożyczki	Pożyczka		Wysokość kapitału dłużnego dnia 1 stycznia 1898.		Roczny wydatek (1898) na:						Razem		
		zł.	ot.	zł.	ot.	Umorzenie	Oprocentowanie	Podatek kuponowy	Stempel	Inne koszty	zł.	ot.		
		zł.	ot.	zł.	ot.	zł.	ot.	zł.	ot.	zł.	ot.	zł.	ot.	
I. Pożyczki emisyjne.														
1	Pożyczka z roku 1873. *)	165	—	882.400	—	31.100	—	1.948	145	—	110	—	52.788	—
2	" 1888.	159	—	9.884.100	—	57.400	—	15.165	812	—	110	—	225.138	—
3	" 1884.	161	—	905.000	—	14.400	—	4.057	380	—	50	—	59.408	—
4	" 1885.	164	—	821.600	—	5.800	—	1.441	42	—	38	—	21.284	—
5	" 1888.	166	—	424.600	—	5.800	—	1.905	—	—	40	—	26.294	—
6	" 1889.	167	—	673.800	—	8.800	—	80.229	—	—	35	—	88.564	—
7	" 1891.	168	—	1.477.400	—	15.800	—	5.894	359	—	60	—	81.058	—
	Suma pożyczek emisyjnych . . .	—	—	7.518.900	—	137.600	—	934.828	1.888	—	448	—	504.469	—
II. Inne pożyczki.														
8	Pożyczka z funduszu domestykalnego na budowę kulparkowską.	155	—	25.186.44	—	951.61	—	1.189.39	—	—	—	—	1.485	—
9	" z galicyjskiej kasy oszczędności	156	—	81.842.62	—	958.77	—	1.556.86	—	—	—	—	2.515.18	—
10	Zgromadzenia SS. Miłosierdzia Sw. Wincentego à Paulo	157	—	8.646.81	—	168.75	—	426.06	—	—	80	—	674.80	—
11	Zboru izraelickiego w Krakowie	158	—	8.572.89	—	197.50	—	177.18	125	—	—	—	875.98	—
12	Na budowę szpitala św. Łazarza w Krakowie	160	—	802.509.32	—	5.965.81	—	18.612.92	—	—	—	—	19.578.28	—
13	" " pralni w szpitalu lwowskim	162	—	13.510.81	—	1.401.83	—	623.17	—	—	—	—	2.025	—
14	" " prawego skrzydła w szpitalu lwowskim	163	—	82.421	—	5.738.84	—	1.266.16	25	—	70.85	—	7.095.85	—
15	" " podnoc. części front. budynku w szpitalu tarnowskim *)	169	—	9.980.17	—	960.43	—	414.56	5	—	28.08	—	1.408.08	—
16	" " domu dla c. k. żandarmerji	170	—	1.081.99	—	239.83	—	42.67	—	—	—	—	282	—
17	" " od zarodowego majątku funduszu szkolnego krajowego (na pokrycie niedoboru tegoż funduszu z r. 1889.)	171	—	66.500	—	9.500	—	2.992.50	—	—	—	—	12.492.50	—
18	" " dla dotkniętych w r. 1889 klęską neurodajną	173	—	232.500	—	44.500	—	9.247.66	—	—	—	—	58.747.66	—
19	" " z funduszu policyj krajowej na pokrycie niedoboru w r. 1890.	174	—	132.859	—	—	—	5.979	—	—	—	—	5.979	—
20	" " z c. k. funduszu propinacyjnego na pokrycie niedoboru w r. 1892.	176	—	1.650.000	—	—	—	66.000	—	—	—	—	66.000	—
21	" " szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie	179	—	5.877.30	—	—	—	400	—	—	—	—	400	—
22	" " dla zakładów rolniczych w Dublanach	182	—	14.854	—	—	—	835	—	—	—	—	835	—
23	" " na szkołę weterynaryi we Lwowie	198	—	11.574.85	—	280.91	—	519.09	—	—	—	—	772.51	—
24	" " na założenie składów publicznych we Lwowie i w Krakowie	211	—	892.817.94	—	10.542.15	—	15.949.85	—	—	28.51	—	26.492	—
25	" " na budowę szkoły sztuk pięknych	61	—	78.547.51	—	2.821.45	—	4.678.55	—	—	—	—	7.000	—
	Suma innych pożyczek	—	—	2.973.181.48	—	83.071.88	—	125.838.11	—	—	31.25	—	209.148.14	—
	Suma pożyczek emisyjnych	—	—	7.518.900	—	137.600	—	934.828	1.888	—	448	—	504.469	—
	Razem	—	—	10.492.081.48	—	220.671.88	—	460.166.11	1.719.25	—	644.89	—	713.612.14	—
	<i>do tego:</i>													
	Niezrealizowana pożyczka na budowę domu dla żandarmerji	175	—	19.000	—	—	—	855	—	—	—	—	855	—
	" " dla szkoły rolniczej w Czernichowie	186	—	12.000	—	—	—	600	—	—	—	—	600	—
	" " na budowę gorzelni w Dublanach	180	—	24.500	—	—	—	1.108	—	—	—	—	1.108	—
	Ogółem	—	—	10.547.581.48	—	220.671.88	—	462.734.11	1.719.25	—	644.89	—	716.170.14	—

* Uwaga. Raty pożyczek emisyjnych wstawiono wedle planów umorzenia nie zaś wedle stanu faktycznego:

ad 1. Jako roczny wydatek w kolumnie "Razem" podano . . . . . 52.788 zł.
zaś w rubr. XIV. poz. 165 funduszu krajowego wstawiono tylko . . . . . 50.788 " (wstawiono tylko niedobór)

ad 15. Kapitał dłużny i raty umorzenia wstawiono tylko w połowie, gdyż 2gą połowę funduszu tej pożyczki. Różnicę . . . . . 2.000 " pokrywają własne dochody funduszu tarnowskiego.

Coroczne pożyczki: Pierwszy okres 1893 do 1897.

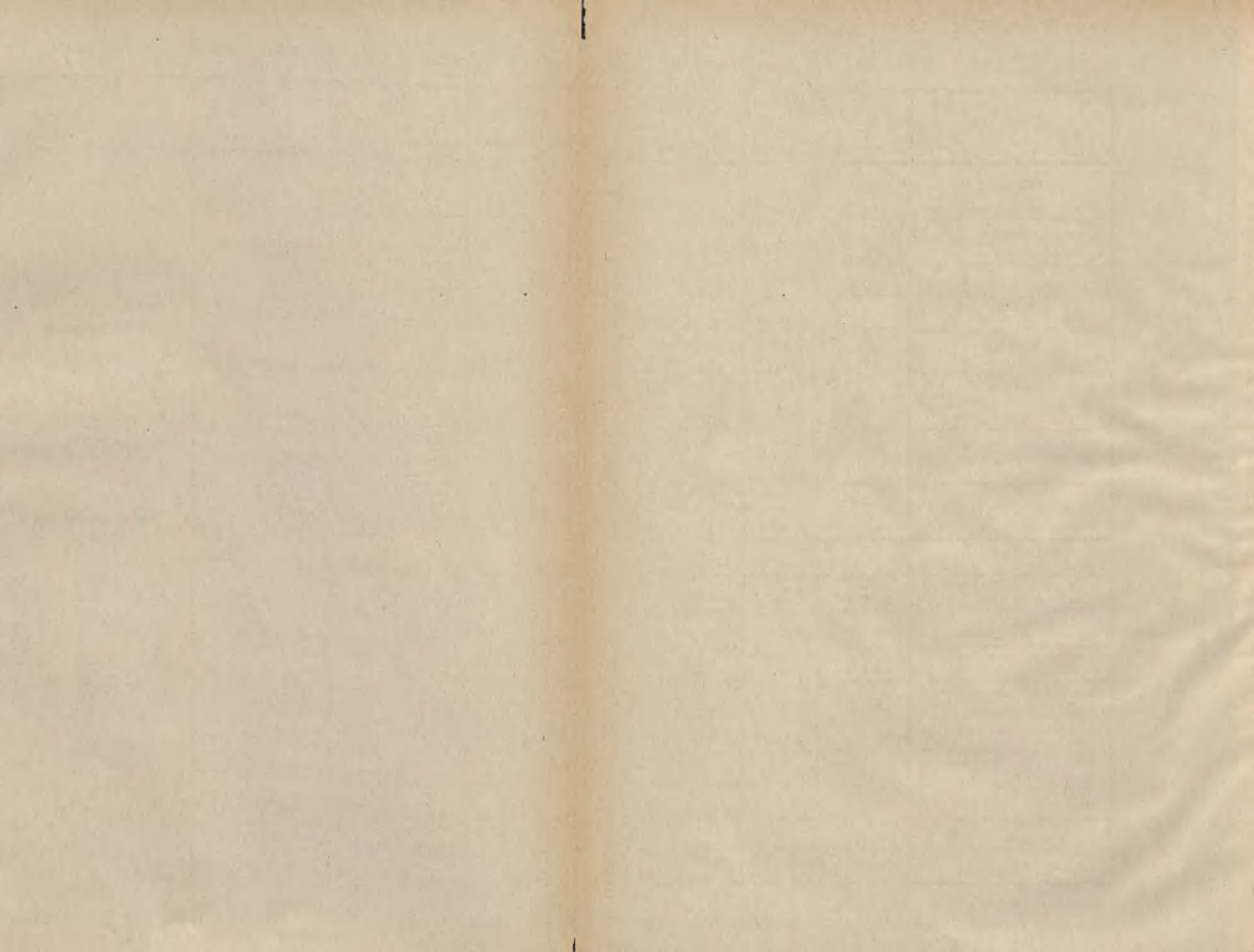
	1893		1894		1895		1896		1897		
	szczegół	ogół	szczegół	ogół	szczegół	ogół	szczegół	ogół	szczegół	ogół	
Wydatki			6,632.114 — 71.979*)								
zwykle funduszu krajowego	—	6,532.114	—	6,560.135	—	6,660.135	—	6,760.135	—	6,860.135	
Dochody :											
a) własne funduszu kraj.	938.346		963.346		988.346		1,013.346		1,038.346		
b) z dodatków do podatków	4,167.250		4,186.750		4,206.250		4,225.750		4,245.250		
Razem	—	5 105.596	—	5.150.096	—	5,194.596	—	5.239.096	—	5,283.596	
Niedobór											
własny każdego roku	—	1,426.518	—	1,410.039	—	1,465.539	—	1,521.039	—	1,576.539	
<i>Do tego: raty pożyczek od r. 1893. zaciąganych . . . . .</i>	—		169.372		169.372	169.372 84.594	253.966	345.828	445.924		
<i>Kuponowy podatek tych pożyczek . . . . .</i>	—		14.728		14.728	14.728 7.356	21.084	29.072	37.776		
<i>Razem . . . . .</i>	—	1 782 859	—	184.100	—	275.050	275.050	374.900	374.900	483.700	483.700
Cały niedobór											
zatem wynosi	—	3,209.377	—	1,594.139	—	1,740.589	—	1,895.939	—	2,060.236	
Przy emisji po kursie 90 za sto trzeba pożyczyc	3.565.974		1,771.265		1.933.988		2,106.599		2,289.265		
<i>Do tego:</i>											
półroczna rata (2 3/4%)	82.017		40.739		44.482		48.451		52.906		
Podatek od 1go (półrocznego) kuponu (0 2/4%)	7.132		3.542		3.868		4.213		4.600		
Koszta konfekcyi stempel itp (0 75/4%)	26.744		13.284		14.570		15.799		17.252		
Suma pożyczki											
do zaciągnięcia	3,681.867	3 682.000	1,838.830	1,839.000	1 996 908	1 997 000	2,175.062	2,176 000	2,364.023	2 365.000	
Z tego nowe obciążenie roku następnego	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Rata	169.372	—	—	84.594	—	91.862	—	100.093	—	109.296	
Podatek kuponowy	14.728	—	—	7.359	—	7.988	—	8.704	—	9.504	
Razem	—	184.100	—	91.950	—	99.850	—	108.800	—	118.800	

Nowe pożyczki :
 1893 = 3.682.000
 1894 = 1,839.000
 1895 = 1,997.000
 1896 = 2,176.000
 1897 = 2,365.000
 razem : 12,059.000

Nowe obciążenie budżetu :

	rata	podatek
1893	169.372	14.728
1894	84.594	7.356
1895	91.862	7.988
1896	100.096	8.704
1897	109.296	9.504
razem :	555.220	48.280
	48.280	
	603.500	

*) Potrąca się w roku 1894 zł. 71 979 jako objęte budżetem oprocentowanie dwóch pożyczek, w r. 1893. spłaconych.

Coroczne pożyczki: Drugi okres: 1898 do 1904.

	1898		1899		1900		1901		1902		1903		
	szczegól	ogól	szczegól	ogól	szczegól	ogól	szczegól	ogól	szczegól	ogól	szczegól	ogól	
Wydatki													
a) zwykle	6,960.135		7,060.135		7,160.135		7,260.135		7,360.135		7,460.135		
b) na indemnizacyę	1,000.000	7,960.135	1,625.000	8,685.135	1,625.000	8,785.135	1,625.000	8,885.135	500.000	7,860.135	500.000	7,960.135	
Dochody:													
a) własne funduszu kraj. . .	1,063.346		1,088.346		1,113.346		1,138.346		1,163.346		1,188.346		
b) z dodatków do podatków po 68 ct.	7,344.000	8,407.346	7,378.000	8,466.346	7,412.000	8,525.346	7,446.000	8,584.346	7,480.000	8,643.346	7,514.000	8,702.346	
Niedobór		zwyżka:								zwyżka		zwyżka	Nowe pożyczki:
własny każdego roku . . .	—	447.211	—	228.789	—	259.789	—	300.789	—	783.211	—	742.211	1898: 180.000
<i>Do tego:</i> raty pożyczek od r. 1893. zaciągniętych . . .	555.220		555.220 8.280		564.006 44.396		608.442 48.622		657.064 53.590		710.654 10.761	752.972	1899: 966.000
Kuponowy podatek od tych po- życzek	48.280	603.500	48.280 720	612.500	49.044 3.860	661.306	52.908 4.228	714.200	57.136 4.660	772.450	61.796	772.450	1900: 1,057.000
Cały niedobór										zwyżka		niedobór	1901: 1,165.000
zatem wynosi	—	156.289	—	841.289	—	921.189	—	1,014.989	—	10.761	—	19.478	3,368.000
Przy emisji po kursie 90 za sto	173.651		934.765		1,023.543		1,127.765		—		—	—	Nowe obciążenie:
<i>Do tego:</i> półroczna rata (2 3/4%) . . .	3.994		21.499		23.541		25.938		—		—	—	1898: 9.000
Podatek od 1go (półrocznego) kuponu (0 2/4%)	347		1.870		2.047		2.255		—		—	—	1899: 48.256
Koszta konfekcyi, stempel itp (0 75/4%)	1.323		7.010		7.676		8.458		—		—	—	1900: 52.850
Suma pożyczki	179.315	180.000	965.144	966.000	1,056.807	1,057.000	1,164.416	1,165.000	—	—	—	—	1901: 58.250
Nowe obciążenie:													168.356
a) rata	8.280		44.396		48.622		53.590		—		—	—	
b) podatek kuponowy	720	9.000	3.860	48.256	4.228	52.850	4.660	58.250	—	—	—	—	

Tak samo przeprowadzony rachunek lat 1904 i 1905 daje w ostatecznym wyniku:

dla roku 1904 zwyżkę . . . . . 9.283 zł.
" " 1905 " . . . . . 387.761 "

Alegat C. do L. W. kr. 43.381/92.

Przybliżony obrachunek budżetów przy konwersyi 50-letniej—z uwzględnieniem ewentualnej spłaty pożyczek emisyjnych z lat 1883 do 1891 — i różnicy opodatkowania Galicyi a W. Ks. Krakowskiego.

1893.

Wydatki funduszu krajowego 6,532.114 zł.	
mniej o odsetki bierne*)	15.000 „
	<u>6,517.114 zł.</u>
Półroczna rata pożyczki konwersyjnej	694.134 „
Podatek kuponowy od indemnizacji za r. 1893	137.565 „
Kupon indemnizacyjny za maj 1893	680.431 „
Zaległe kupony indemnizacyjne	925.000 „
Zaległe obligi indemnizacyjne	650.000 „
Ogół wydatków	<u>9,604.244 „</u>

Dochody:

Własne funduszu krajowego	938.346 zł.
Dodatki do podatków (68 ct. w Galicyi — 56 ct. w Krak).	7 089.544 „
Obligi własne funduszu indemnizacyjnych	638.295 „
Pozostałość rachunków i inne dochody funduszu indemnizacyjnych	510.000 „
Subwencya ze skarbu państwa	2,425.000 „
ogół dochodów	<u>11,601.185 zł.</u>
wydatki	<u>9,604.244 „</u>
zostaje	<u>1,996.951 zł.</u>
do tego dochód z półrocznej lokacyi	29.954 „
zwyżka	<u>2,026.895 zł.</u>

Z tej zwyżki można spłacić:

Dług do funduszu policyi krajowej	132.859 zł.
Pożyczkę z roku 1892	1,650.000 „
zostaje na rachunek r. 1894	<u>244.036 zł.</u>

1894.

Wydatki funduszu krajowego w r. 1893 były	6,517.114 zł.
wzrost	100.000 „
	<u>6,617.114 „</u>
Od tego % od spłaconych dwóch pożyczek	71.979 „
Rata pożyczki konwersyjnej	1,388.268 „
Podatek kuponowy od indemnizacji	114.828 „
razem	<u>8,048.231 zł.</u>

*) Wobec budżetów zwykłych potrącamy wydatek na opłacenie odsetek od chwilowych pożyczek jako niepotrzebny.

Dochody:

Własne funduszu krajowego w r. 1893 było	938.346 zł.	
wzrost	25.000 „	963.346 zł.
Dodatki do podatków (Gal. 68 ct. Krak. 57 ct.)		7.130.208 „
Subwencya ze skarbu państwa		2.425.000 „
Zwyżka przeniesiona z r. 1893		244.036 „
Półroczna lokacya tej zwyżki*)		3.660 „
dochody		10.766.250 „
wydatki		8.048.231 „
zwyżka		2.718.019 zł.
Półroczna lokacya*)		40.770 „
razem		2.758.789 „

Z tego można spłacić:

Pożyczkę z r. 1884	883 100 zł.	
" " 1885	313.500	
" " 1888	416.500 „	
" " 1889	661.200 „	2.274.300 zł.
zostaje do przeniesienia na r. 1895		484.489 „

1895.**Wydatki:**

Funduszu krajowego r. 1894:	6,545.135 zł.	
do tego wzrost:	100.000 „	6,645.135 zł.
Od tego należy potrącić raty pożyczek w r. 1894 spłaconych: poź. z r. 1884	55.022 „	
" " 1885	19.812 „	
" " 1888	24.451 „	
" " 1889	38.555 „	137.840 „
zostaje wydatek		6 507.295 „
Rata pożyczki konwersyjnej		1,388.268 „
Podatek kuponowy		90.985 „
		7,986.548 „

Dochody:

Własne funduszu krajowego w r. 1894 było	963.346 zł.	
wzrost	25 000 „	988.346 zł.
Dodatki do podatków (Gal. 68 ct Krak 57 ct.)		7,163.834 „
Subwencya ze skarbu państwa		2,425.000 „
Zwyżka przeniesiona z r. 1894		484.489 „
Półroczna lokacya tej zwyżki		7.267 „
dochody		11,068.936 zł.
wydatki		7,986.548 „
zostaje		3,082.388 „
do przeniesienia		3,082.388 „

*) Wobec faktu, że zaraz z początkiem roku są w zapasie zwyżki z roku poprzedniego — a nie wyczerpują się ale rosną, a z końcem roku następuje zużytkowanie narosłych znacznych zwyżek, liczymy półroczne oprocentowanie (1.5%) od początkowej i takie same od końcowej zwyżki.

	Z przeniesienia	3,082 388 zł.
	do tego półroczna lokacya	46.235 „
	zwyżka	3,128.623 zł.
Z tego można spłacić pożyczką r. 1891		1,428.100 „
Zostaje do przeniesienia na r 1896		1,700.523 „

1896.

Wydatki:

Funduszu krajowego były r. 1895	6,507.295 zł.	
wzrost	100.000 „	
	6,607.295 zł.	
Od tego rata pożyczki z r. 1891 spłaconej w r. 1895	74.728 „	6,532.567 „
Rata konwersyjnej pożyczki		1,388.268 „
Podatek kuponowy		65.968 „
wydatki		7,986.803 „

Dochody:

Własne funduszu krajowego były w r. 1895	988 346 zł.	
wzrost	25.000 „	1,013 346 „
Dodatki do podatków (Gal. 68 kr., Krak. 58)		7,204.600 „
Subwencya ze skarbu państwa		2,425.000 „
Zwyżka przeniesiona z r. 1895		1,700.523 „
Półroczna lokacya tej zwyżki		25.507 „
dochody		12,368.976 „
wydatki		7,986.803 „
zostaje		4,382.173 „
Półroczna lokacya		65.732 „
zwyżka		4,447.905 „

Z tego można spłacić:

Pożyczką roku 1883	3,235,700 „
Do przeniesienia na r. 1897	1,212.205 zł.

W ten sposób są już spłacone *wszystkie* emisyjne pożyczki, z wyjątkiem pożyczki z r. 1873 która nie może być spłacona inaczej jak według planu umorzenia.

1897.

Wydatki funduszu krajowego były w r. 1896:	6,532.567 zł.	
wzrost:	100.000 „	
	6,632.567 zł.	
Od tego rata pożyczki z r. 1883. spłaconej w r. 1896.	208 951 „	6,423.616 zł.
Rata konwersyjnej pożyczki		1,388.268 „
Podatek kuponowy		39.598 „
wydatki		7,851.482 zł

Dochody:

Własne funduszu krajowego były w r. 1896	1,013.346 zł.	
wzrost	25.000 "	1,038.346 zł.
Dodatki do podatków (Gal. 68 ct. Krak. 59 ct.)		7,245.434 "
Subwencya ze skarbu państwa (ostatnia rata)		2,425.000 "
Zwyżka, przeniesiona z r. 1896		1,212.205 "
Półroczna lokacya tej zwyżki		18.183 "
	dochody	11,939.168 zł.
	wydatki	7,851.482 "
	zostaje	4,087.686 zł.
	Półroczna lokacya	61.315 "
Do przeniesienia na rok 1898		4,149.001 zł.

1898.

Wydutki funduszu krajowego były w r. 1897	6,423.616 zł.	
wzrost	100.000 "	6,523.616 zł.
Rata konwersyjnej pożyczki		1,388.268 "
Podatek kuponowy (ostatnia rata)		12.287 "
	wydatki	7,924.171 zł.

Dochody:

Własne funduszu krajowego były w r. 1897	1,038.346 zł.	
wzrost	25.000 "	1,063.346 zł.
Dodatki do podatków (Gal. 68 ct. Krak. 60 ct.)		7,286.336 "
Zwyżka przeniesiona z r. 1897.		4,149.001 "
Półroczna lokacya tej zwyżki		62.235 "
	dochody	12,560.918 zł.
	wydatki	7,924.171 "
	zostaje	4,636.747 zł.
	do tego półroczna lokacya	69.551 "
Do przeniesienia na rok 1899		4,706.298 zł.

1899.

Wydutki wraŝtają odtąd stale o 100.000 zł. i o raty długu do skarbu państwa — podatek kuponowy odpada całkowicie.

Zatem: w roku 1898 było		6,523.616 zł.
wzrost		100.000 "
	razem	6,623.616 zł.
Pierwsza rata długu do skarbu państwa		1,625.000 "
Rata pożyczki konwersyjnej		1,388.268 "
	wydatki	9,636.884 zł.

Dochody :

Własne funduszu krajowego były	1,063.346 zł.	
wzrost	25.000 „	1,088.346 zł.
Dodatki do podatków (Gal. 68 ct. Krak. 61 ct.)		7,327.306 „
Zwyżka, przeniesiona z roku 1898		4,706.298 „
		<hr/>
dochody		13,121.950 zł.
wydatki		9,636.884 „
		<hr/>
zwyżka		3,485.066 zł.
Lokacya całoroczna (3 ⁰ / ₀ *)		104.551 „
		<hr/>
Do przeniesienia na r. 1900		3,589.617 zł.

1900.

Wydatki były w roku 1899	6,623.616 zł.	
wzrost	100.000 „	6,723.616 zł.
Rata pożyczki konwersyjnej		1,388.268 „
D r u g a r a t a d ł u g u d o s k a r b u p a ń s t w a		1,625.000 „
		<hr/>
wydatki		9,736.884 zł.

Dochody :

Własne funduszu krajowego były	1,088.346 zł.	
wzrost	25.000 „	1,113.346 zł.
Dodatki do podatków (Gal. 68 ct. Krak 62 ct.)		7,368.344 „
Zwyżka, przeniesiona z r. 1899		3,589.617 „
		<hr/>
dochody		12,071.307 zł.
wydatki		9,736.884 „
		<hr/>
zostaje		2,334.423 zł.
Całoroczna lokacya (3 ⁰ / ₀)		70.032 „
		<hr/>
Do przeniesienia na rok 1901		2,404.455 zł.

1901.

Wydatki były w r. 1900	6,723.616 zł.	
wzrost	100 000 „	6,823.616 zł.
Rata pożyczki konwersyjnej		1,388.268 „
T r z e c i a r a t a d ł u g u d o s k a r b u p a ń s t w a		1,625.000 „
		<hr/>
wydatki		9,836.884 zł.

Dochody :

Własne funduszu krajowego były	1,113.346 zł.	
wzrost	25.000 „	1,138.346 zł.
Dodatki do podatków (Gal. 68 ct. Krak. 63 ct.)		7,409.450 „
Zwyżka, przeniesiona z roku 1900		2,404.455 „
		<hr/>
Do przeniesienia		10,952.251 zł.

*) Ponieważ zwyżki odtąd wciągu roku nie rosną ale się zmniejszają — a są przeniesione z początkiem roku — przeto liczymy całoroczną lokacyę od końcowej, zmniejszonej znacznie zwyżki.

Z przeniesienia dochody	10,952 251 zł.
wydatki	9,836.884 „
zostaje	1,115.367 zł.
Całoroczna lokacya (3%)	33.460 „
Do przeniesienia na rok 1902.	1,148.827 zł.

1902.

Wydatki były w roku 1901	6,823 616 zł.
wzrost	100.000 „
Rata pożyczki konwersyjnej	1,388.268 „
Czwarta rata długu do skarbu państwa	500.000 „
wydatki	8,811.884 zł.

Dochody :

Własne funduszu krajowego były	1,138 346 zł.
wzrost	25.000 „
Dodatki do podatków (Gal. 68 ct. Krak. 64 ct.)	7,450.624 „
Zwyżka, przeniesiona z roku 1901.	1,148.827 „
dochody	9,762.797 zł.
wydatki	8,811.884 „
zostaje	950.913 zł.
Całoroczna lokacya (3%)	28.527 „
Do przeniesienia na rok 1903.	979.440 zł.

1903.

Wydatki były w r. 1902	6,923.616 zł.
wzrost	100.000 „
Rata pożyczki konwersyjnej	1,388 268 „
Piąta rata długu do skarbu państwa	500.000 „
wydatki	8,911.884 zł.

Dochody własne fund. kraj. były	1,163.346 zł.
wzrost	25.000 „
Dodatki do podatków (Gal. 68 ct. Krak. 65 ct.)	7,491.866 „
Zwyżka, przeniesiona z r. 1902	979.440 „
dochody	9,659.652 zł.
wydatki	8,911.884 „
zwyżka	747.768 zł.
Całoroczna lokacya (3%)	22.432 „
Do przeniesienia na rok 1904	770.200 zł.

1904.

Wydatki: były w r. 1903	7,023.616 zł.	
wzrost	100.000 „	7,123.616 zł.
Rata pożyczki konwersyjnej		1,388.268 „
Szósta i ostatnia rata na dług do skarbu państwa		400.000 „
wydatki		<u>8,911.884 zł.</u>
Dochody: były w r. 1903	1,188.346 zł.	
wzrost	25.000 „	1,213.346 „
Dodatki do podatków (Gal. 68 ct. Krak. 66 ct.)		7,533.176 „
Zwyżka, przeniesiona z r. 1903		770.200 „
dochody		<u>9,516.722 zł.</u>
wydatki		<u>8,911.884 „</u>
zwyżka		604.838 zł.
Całoroczna lokacja (3%)		18.144 „
Do przeniesienia na r. 1905		<u>622.982 zł.</u>

Splata długu do skarbu państwa z tytułu ugody indemnizacyjnej dokonana całkowicie.

Budżet na r. 1905 przedstawia się jako zwykły nawet bez uwzględnienia zapasu przeniesionego z roku poprzedniego — albowiem:

Wydatki: były w r. 1904	7,123.616 zł.	
wzrost	100.000 „	7,223.616 zł.
Rata pożyczki konwersyjnej		1,388.268 „
razem		<u>8,611.884 zł.</u>
Dochody: były w r. 1904	1,213.346 zł.	
wzrost	25.000 „	1,238.346 „
Dodatki do podatków w całym kraju 68 ct.		7,572.000 „
dochody		<u>8,810.346 zł.</u>
wydatki		<u>8,611.884 „</u>
zwyżka własna roku 1905		198.462 zł.
„ z roku 1904		622.982 „
razem		<u>821.444 zł.</u>

S p r o s t o w a n i e

obliczenia na str. 11 i 12 sprawozdania:

Przez omyłkę wzięto tu w rachunek cyfrę wydatków r. 1892 zamiast 1893.

Ma być zatem:

Na rok 1893 preliminowano:

Wydatki	6,532.114 zł.
Dochody	938.346 „
niedobór	<u>5,593 768 zł.</u>

co przy wydatności centa przyjętej na rok 1893 w wysokości 105.500 zł. wymagałoby rozpisania dodatku do podatku w wysokości **53 ct.** (nie 54¹/₂, jak mylnie na str. 11ej sprawozdania podano).

Sprostowane obliczenie dalsze na rok 1898 wypada jak następuje:

Wydatki	7,032.114 zł.
Dochody	1,063.346 „
niedobór	<u>5,948.768 zł.</u>
do tego milion na indemnizację	<u>1,000.000 „</u>
	6,948.768 zł.

co przy wydatności centa 108.000 zł. wymagałoby rozpisania dodatku w wysokości **64³/₈ ct.** (nie 65⁸/₈).

W roku 1899:

Wydatki	7,132.114 zł.
do skarbu państwa	1,625.000 „
razem	<u>8,757.114 zł.</u>
Dochody	1,088.346 „
	<u>7,668.768 zł.</u>

co przy wydatności centa 108.500 zł. wymagałoby rozpisania dodatku w wysokości 70⁶⁸/₁₀₀ okrą-
gło **71 ct.** (nie 72).

Dalszy rachunek (pożyczkowy, oparty na alegacie B) nie wymaga żadnej korektury.

Aleg. 11.

SPRAWOZDANIE

Wydziału krajowego o szkołach rolniczych, szkole gorzelniczej, gorzelni, folwarku i torfiarni w Dublanach.

WYSOKI SEJMIE!

Na posiedzeniu z dnia 2. kwietnia 1892. powziął Wysoki Sejm w sprawie szkół rolniczych, szkoły gorzelniczej, gorzelni, folwarku i torfiarni w Dublanach następujące uchwały :

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o szkołach folwarku i gorzelni, jak również sprawozdanie o eksploatacyi torfu w Dublanach.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu przystąpić bezzwłocznie na podstawie przedłożonych planów i kosztorysów, wynoszących sumę 66.400 zł. do budowy internatu dla 40 uczniów wyższej szkoły rolniczej w Dublanach, skoro tylko rokowania z c. k. Rządem o udzielenie subwencji w wysokości połowy potrzebnej sumy, to jest sumy 33.200 zł. pomyślnie ukończone zostaną i otwiera Wydziałowi krajowemu, odnośnie do swojej uchwały z dnia 22. listopada 1890, przeznaczającej na cel ten kwotę 10.000 zł., dalszy kredyt na ten rok w wysokości 5.000 zł.

III. Na pokrycie kosztów budowy domu mieszkalnego dla profesora otwiera Sejm Wydziałowi krajowemu kredyt w wysokości 5.750 zł., poleca zaś Wydziałowi krajowemu, aby kwotę, uzyskaną ze sprzedaży obligów propinacyjnych wynoszących razem nominalnie kwotę 5.750 zł. a stanowiących kapitał wykupna prawa propinacyi w Dublanach, wstawił do dochodów preliminarza funduszu krajowego na rok 1895.

IV. Na wyrestaurowanie kaplicy wewnątrz i na jej urządzenie otwiera Sejm Wydziałowi krajowemu kredyt w wysokości 600 zł.

V. Na budowę szpichlerza i remizy na narzędzia otwiera Sejm Wydziałowi krajowemu kredyt w kwocie 3.000 zł.

VI. Sejm upoważnia Wydział krajowy do eksploataowania torfu we własnym zarządzie w ciągu roku 1892 na miejscową potrzebę.

Zarazem raczy Wysoki Sejm uchwalić następujące rezolucyje:

Wzywa się Wydział krajowy :

I. Do zaprowadzenia, poczynszy od kursu najbliższego obowiązkowego umundorowania uczniów szkoły wyższej dublańskiej, oraz ustanowienia przepisów dyscyplinarnych za oddalenie się ucznia z obrębu zakładu szkoły dublańskiej bez munduru.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wyjątkowego odstąpienia od warunku, że dyrektor wyższej szkoły dublańskiej ma mieć kwalifikację profesora do jednego z przedmiotów zawodowych i ewentualnie jeżeliby znalazła się osobistość, która ze względu na specjalne administracyjne uzdolnienie nadawałaby się na tę posadę do przeprowadzenia w tej sprawie odpowiednich rokowań z c. k. Rządem.

III. Również upoważnia Sejm Wydział krajowy w wypadku, gdyby na posadę dyrektora wyższej szkoły dublańskiej znalazła się odpowiednia osobistość i pozyskanie jej stały na przeszkodzie jedynie względy finansowe, do wyjątkowego przekroczenia sumy wynagrodzenia etatem dla dyrektora postanowionej, pod formą dodatku osobistego za usprawiedliwieniem tego przekroczenia na najbliższej sesji sejmowej.

W wykonaniu uchwały zalecającej Wydziałowi krajowemu budowę internatu dla uczniów wyższej szkoły rolniczej dublańskiej, udał się Wydział krajowy za pośrednictwem Prezydium c. k. Namiestnictwa do c. k. Ministerstwa rolnictwa z przedstawieniem potrzeby założenia i wybudowania takiego internatu i z prośbą o udzielenie z funduszków państwowych subwencji na ten cel w wysokości połowy kosztów, t. j. w kwocie 33.200 złr.

Odpowiedź jaką Wydział krajowy za pośrednictwem c. k. Namiestnictwa otrzymał, nie była na tyle jasną, żeby ze względu na brzmienie wyżej przytoczonej uchwały Wysokiego Sejmu, kładącej za warunek rozpoczęcia budowy pomyślnie ukończenie rokowań z c. k. Rządem o udzielenie subwencji, Wydział krajowy mógł tę budowę rozpocząć.

Pozwalamy sobie przytoczyć tę odpowiedź w dosłownem brzmieniu :

„Wysokie c. k. Ministerstwo rolnictwa oznajmiło reskrytem z dnia 29. czerwca 1892. „L. 10608/1275, że z przesłanego Namiestnictwu szanownem piśmie z dnia 6. maja b. r. l. 19362 „podania Świetnego Wydziału krajowego o subwencję na budowę internatu dla uczniów wyższej „szkoły rolniczej w Dublanach powzięło, iż uchwała Sejmowa z 2. kwietnia 1892 w tej sprawie po- „wzięta, przed której powzięciem nie przeprowadzono rokowań z c. k. Ministerstwem rolnictwa, czyni „zawisłem rozpoczęcie budowy tego internatu od warunku przyczynienia się przez państwo do kosztów „budowy w wysokości połowy tych kosztów preliminarznych na 66.400 złr.

„Jakkolwiek J. E. Pan Minister rolnictwa uznaje, że należałoby bardzo sobie życzyć przy- „ścia do skutku tej budowy, to jednak nie może na razie przyrzec udzielenia zasiłku państwowego na „ten cel w pewnej z góry oznaczonej wysokości, ponieważ żądania subwencji z Galicji na cele „gospodarstwa rolnego i leśnego na r. 1893 i następne lata i w szczególności na cele nauki gospodarstwa „rolnego i leśnego są bardzo wysokie.“

„J. E. Pan Minister rolnictwa musi zatem zastrzedz sobie decyzję tak i co do wysokości „jak i co do rozdziału zasiłku państwowego na wspomniany cel na kilka rat rocznych aż do czasu „konstytucyjnego ustanowienia preliminarza państwowego na rok 1893.“

Jak z jednej strony odpowiedź ta nie przedstawia żadnej wątpliwości, iż J. E. Pan Mi- nister rolnictwa gotów jest wstawić do preliminarza państwowego pewną kwotę na subwencję dla budowy internatu, tak z drugiej strony wysokość tej kwoty, jest zupełnie wątpliwą.

Wedle brzmienia uchwały Wysokiego Sejmu, Wydział krajowy wysokość subwencji musiał uważać za warunek stanowczy, bez dopełnienia którego nie czuł się upoważnionym do rozpoczęcia budowy.

Trzymając się zatem tej uchwały Wysokiego Sejmu, zwrócił się Wydział krajowy w tej samej drodze do Rządu centralnego z prośbą o bliższe wyjaśnienie, jak odpowiedź ta ma się rozumieć i ponawiając prośbę wstawienia subwencji w budżet r. 1893, oświadczył, że nie uważa za rzecz pierwszorzędnej doniosłości, w którym roku i w jakich ratach subwencya ta udzieloną zostanie. Natomiast zwrócił Wydział krajowy uwagę J. E. P. Ministra, że musi uważać wysokość subwencji, jako warunek rozstrzygający, tak że gdyby wysokość przeznaczanej na subwencję kwoty ulegała jakiegokol- wiek wątpliwości, nie czułby się Wydział krajowy w prawie rozpoczęcia budowy, podczas gdy w razie przeciwnym obowiązany był natychmiast budowę rozpocząć.

Od odpowiedzi na to pismo i od czasu, w jakim ona nadejdzie, zależy czy budowa w roku bieżącym będzie mogła być rozpoczęta czy nie.

Do budżetu funduszu krajowego na r. 1893 pozwolił sobie Wydział krajowy wstawić dalszą kwotę 10.000 zfr. na cele budowy internatu i uprasza Wysoki Sejm o jej uchwalenie.

Wysoki Sejm raczył w dalszej uchwale przyznać Wydziałowi krajowemu kredyt 600 zfr. na wyrestaurowanie kaplicy wewnątrz i na jej urządzenie. Przedewszystkiem postanowił Wydział krajowy zarządzić pomalowanie kaplicy wewnątrz. Najodpowiedniejszym na ten cel czasem wydawały się Wydziałowi krajowemu ferye, gdy jednak w tym czasie zwróciła się Dyrekcyja do jednego z malarzy dekoracyjnych lwowskich dającego rękojmię, że pracy tej należycie dokona z wezwaniem, aby do pomalowania kaplicy przystąpił, otrzymała odpowiedź, że z powodu nawału zajęć, podjąć się tej pracy w tym czasie nie może. Wskutek tego będzie musiała być kaplica pomalowaną i urządzoną prawdopodobnie dopiero w roku przyszłym.

Na budowę szpiczlerza i remizy na folwarku dublańskim raczył Wysoki Sejm przeznaczyć kwotę 3000 zfr. Na podstawie rozmiarów żądanych przez Administracyę folwarku w piśmie z dnia 17. lipca 1892. poruczył Wydział krajowy wypracowanie planów i kosztorysów architekcie Mostowskiemu. Według tych planów i kosztorysów, murowany szpiczlerz dwu piętrowy kryty dachówką wraz z remizą, kosztowałby kwotę 4.342 zfr.

Ponieważ było do przewidzenia, że szpiczlerz o rozmiarach proponowanych przez Administracyę nie będzie mógł być za 3000 zfr. zbudowany, polecił Wydział krajowy równocześnie wypracować plan mniejszego jednopiętrowego szpiczlerza, którego kosztorys wyniósł sumę 3223 zfr.

Ze względu na to, że przestrzeń zsypu w tym szpiczlerzu jest znacznie mniejsza od przestrzeni żądanej przez Administracyę. Wydział krajowy pragnąc z jednej strony zadośćuczynić jej wymaganiom, z drugiej zaś strony nie przykroczyć kwoty przez Wysoki Sejm uchwalonej, polecił panu architekcie Mostowskiemu wykonać trzeci projekt dwupiętrowego drewnianego budynku na podmurowaniu o wymiarach przez Administracyę podanych. Budynek taki kosztowałby kwotę 3.942 zfr. to znaczy nie wiele mniej, niż murowany. Wskutek tego postanowił Wydział krajowy przystąpić do budowy jednopiętrowego murowanego szpiczlerza, którego kosztorys, jak powyż podano, przekracza kwotę przyznaną o 223 zfr. Po ukończeniu budowy i zamknięciu rachunków pozwoli sobie Wydział krajowy przyjść z wnioskiem dodatkowego nieznacznego kredytu na pokrycie reszty kosztów tej budowy.

W roku bieżącym eksploatował Wydział krajowy w myśl upoważnienia, otrzymanego od Wysokiego Sejmu, torf w własnym zarządzie na miejscową potrzebę. Kierownictwo eksploatacji powierzyliśmy kasyerowi szkolnemu p. Maryanowi Krasuskiemu, który się z niej z całą gorliwością wywiązał. Obecnie trudno jest oznaczyć dokładnie, ile cetnarów zostało wyprodukowanych, w każdym razie wszystkie szopy są zapełnione tegorocznym torfem, co na podstawie dotychczasowych doświadczeń pozwala przypuszczać, że mamy do dyspozycji do 6.000 ctn. metr. Wyprodukowany torf jest zupełnie dobrego gatunku, a okoliczność, że zmagazynowany jest w szopach na gruntach wyżej położonych, daje pewność, że strat na materyale, jak to było w kampanii r. 1890, nie będzie.

Wydział krajowy przypuszcza w ogóle, że tegoroczna kampania torfowa strat nietylko nie przyniesie, ale owszem wykaże zyski, których wysokości na razie oznaczyć trudno. W tem przypuszczeniu stawia Wydział krajowy przy końcu tego sprawozdania wnioszek, aby Wysoki Sejm raczył go i na rok 1893 upoważnić do dalszej eksploatacyi na miejscową potrzebę.

Przystępując do zdania sprawy z rezolucyi, jakie Wysoki Sejm raczył na tem samem posiedzeniu uchwalić, mamy zaszczyt zawiadomić Wysoką Izbę, że przystąpiliśmy do umundurowania uczniów szkoły wyższej dublańskiej. Umundurowanie to będzie obowiązkiem począwszy od roku szkolnego 1892/93. Wydział krajowy uważał jednak za stosowne z kilku powodów a między innymi także i ze względów trudności finansowych, jakieby mogli mieć uczniowie II. i III. roku, gdyby byli obo-

wiązani sprawiać stosunkowo kosztowny uniform na czas krótki, zaprowadzać to umundurowanie stopniowo, że jest w tym roku tylko na roku pierwszym, pozostawiając uczniom wyższych kursów do woli używać uniformu lub nie. W roku przyszłym nastąpi obowiązkowe umundurowanie pierwszego i drugiego, a ewentualnie i trzeciego roku. Odpowiednio do tego zmienia Wydział krajowy przepisy szkolne.

Sprawa obsadzenia posady Dyrektora szkoły dublańskiej, do której odnoszą się dwie ostatnie rezolucje, nie została jeszcze załatwioną.

Rokowania w tej sprawie prowadzone z wosną roku bieżącego spółży, z żalem Wydziału krajowego na niczem, poczem podjęte zostały rokowania w innym kierunku. Są one obecnie w toku.

Z powodu niespodziewanego zwołania Sejmu nie jest Wydział krajowy w możności przedłożyć obecnie wyczerpującego sprawozdania jak również sprawozdań Dyrekcyi o szkołach folwarku i rocznika szkół dublańskich i folwarku.

Szkola wyższa.

Co do zmian personalnych mamy zaszczyt zawiadomić Wysoki Sejm, że Dyktor p. Władysław Lubomęski został powołany na katedrę profesora administracyi na uniwersytecie Jagiellońskim i że wskutek tego na własne jego żądanie uwolniliśmy go od obowiązków profesora i dyrektora szkół dublańskich.

Również na prośbę p. Dr. Stefana Jentysa, uwolniliśmy go od obowiązków profesora od dnia 1. października 1892.

Na tę posadę rozpisaliśmy uchwałą z d. 19. lipca 1892 r. L. 16262 konkurs, który upływa z dniem 15. września b. r.

Uchwałą z d. 26. kwietnia 1892 L. 19983 zamianowaliśmy na wniosek Dyrekcyi i kuratoryi p. Władysława Kozłowskiego prowizorycznym asystentem przy katedrze botaniki.

Zastępstwo dyrektora po ustąpieniu p. Lubomęskiego, objął profesor Tomasz Rylski.

Podaniem z d. 20. marca 1892 upraszał prof. Kazimierz Pańkowski, który z dniem 1. października 1892 kończy 30 lat służby krajowej o przeniesienie go od tego dnia począwszy w stały stan spoczynku. Ze względu na to, że zastąpienie prof. Pańkowskiego byłoby nadzwyczaj trudnem, a na razie nawet niemożliwem, zwrócił się Wydział krajowy do niego z prośbą, aby szkoły dublańskiej przynajmniej do tego czasu nie opuszczał, póki z młodszych sił nie znajdzie się ktoś, ktoby dawał rękojmię, że wykłady hodowli zwierząt domowych na tej samej wysokości utrzyma. Zarazem uchwalił Wydział krajowy przyznać p. Pańkowskiemu z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez Wysoki Sejm dodatku osobistego w kwocie 800 złr. rocznie, począwszy od dnia 1. października b. r.

Wydział krajowy mniema, że zarządzenie to jest równie dla szkoły, jak i dla funduszu krajowego korzystne i dla tego uprasza Wysoki Sejm o zatwierdzenie jego uchwały przez przyznanie odpowiedniego kredytu.

Kwestya przysposobienia nauczyciela hodowli staje się zatem coraz więcej aktualną. Gdy więc w roku bieżącym zgłosił się do Dyrekcyi szkoły rolniczej p. Karol Malsburg i wykazał się przebytymi studjami w kierunku hodowli zwierząt domowych, Kuratorya zaś, zbadawszy jego kwalifikacye zaleciła go jako osobistość, pozwalającą spodziewać się, że pod kierunkiem prof. Pańkowskiego i po uzupełnieniu studyów wyrobi się na dobrego nauczyciela hodowli, powołano go na docenta hodowli z płacą 600 złr. Kwotę tę pozwolił sobie Wydział krajowy wstawić do budżetu funduszu krajowego na r. 1893. Powinna ona być uważaną raczej za stypendyum, jak za pomnożenie kosztów utrzymania ciała nauczycielskiego.

Pismem biura Marszałkowskiego z d. 6. kwietnia 1892 L. 2020 została Wydziałowi krajowemu przekazana do załatwienia petycja p. Piotra Manasterskiego, adjunkta wyższej szkoły rolniczej w Dublanach o podwyższenie płacy i o stabilizację. Podwyższenie płacy p. Manasterskiego uchwalili Wysoki Sejm, wstawiając w budżet roku 1892 kwotę 200 złr. jako dodatek osobisty dla niego. Pozostaje zatem jeszcze sprawa stabilizacji, którą Wydział krajowy pozwala sobie Wysokiemu Sejmowi gorąco polecić. P. Manasterskiemu porucił Wydział krajowy uchwałą z d. 15. listopada 1878 L. 55282 pełnienie obowiązków adjunkta przy krajowej wyższej szkole rolniczej w Dublanach za wynagrodzeniem miesięcznym 66 złr. 66 ct. Uchwałą z d. 9. kwietnia 1886 L. 17085 zamianował go Wydział krajowy adjunktem z płacą roczną 800 złr., i dodatkiem osobistym 200 złr. Ze względu na to, że posesja, jaką p. Manasterski obecnie zajmuje, nie jest stabilizowaną, dalej, że dla mineralogii, którą p. Manasterski wykłada nie będzie nigdy utworzonej katedry w Dublanach, że zaś p. Manasterski swoją gorliwością i użytecznością zasługuje na to, żeby miał zapewnioną emeryturę i w razie potrzeby zaopatrzenie dla rodziny, pozwala sobie Wydział krajowy upraszać gorąco Wysoki Sejm, aby p. Manasterskiemu nadał ad personam charakter stałego urzędnika krajowego.

Równie gorąco pozwala sobie Wydział krajowy zalecić Wysokiemu Sejmowi uwzględnioną już w preliminarzu na rok 1893, sprawę zaopatrzenia wdowy po ogrodniku Władysławie Kasprzyckim i wdowy po b. dozorcy melioracyjnym ś. p. Antonim Macherze.

P. Kasprzycki pracował przez lat dziesięć w ogrodach dublańskich, zawsze z najzupełniejszym zadowoleniem i uznaniem swoich przełożonych. Doprowadzenie ogrodu botanicznego do tego stanu, w jakim się on dziś znajduje i założenie plantacji naokoło wszystkich budynków w Dublanach, jest w znacznej części zasługą śp. Kasprzyckiego. Zeszłego roku obsunęła się z Kasprzyckim drabina, wskutek czego spadł on z dosyć znacznej wysokości na kilka wazonów, napełnionych już ziemią a stojących na podłodze oranżeryi. Od tej chwili zaczął ten człowiek będący w pełni sił i zdrowia niedomagać. Po jakimś czasie skonstatowali lekarze narośl na kości, którą postanowili operować. Podczas operacji okazało się, że Kasprzycki był nie do uratowania. W kilka miesięcy też zakończył on życie, pozostawiając żonę i dwoje drobnych dzieci bez zaopatrzenia. Jest rzeczą niewątpliwą, że śmierć Kasprzyckiego spowodowaną została uszkodzeniem, jakiego doznał w służbie. Wydział krajowy pozwala sobie zatem upraszać Wysoki Sejm o uchwalenie wstawionego do budżetu zaopatrzenia dla jego wdowy i dzieci w kwocie 150 złr. rocznie.

Ś. p. Antoni Macher był w służbie krajowej przez lat 12, częścią jako instruktor melioracyjny, częścią jako dozorca robót melioracyjnych. Odnaczał się zawsze wielką pracowitością i gorliwością w pełnieniu obowiązków. Pozostawił wdowę starszą obecnie przeszło 70-letnią bez żadnego utrzymania i nie będącą w możności zarabiać własnymi siłami na nie. Z tego powodu wstawił Wydział krajowy do preliminarza kwotę 50 złr. na zasiłek roczny dla Macherowej i uprasza Wysoki Sejm o uchwalenie tej kwoty.

Od długiego czasu dawał się uczuwać Dublanom brak połączenia telegraficznego. W tym roku oświadczyła Dyrekcya poczt i telegrafów, że w razie przyczynienia się ze strony funduszu krajowego kwotą 200 złr., gotową jest otworzyć w Dublanach stację telegraficzną. Wydział krajowy sądzi, że ofiara ta nie jest za wielką w stosunku do wygody, jaką przedstawia stacja telegraficzna na miejscu i w skutek tego pozwolił sobie kwotę tę wstawić do preliminarza funduszu krajowego.

Szkola niższa.

Ponieważ nauczyciel pomocniczy p. Barta zachorował ciężko tak że o jego powrocie do służby mowy być nie może, rozpisał Wydział krajowy konkurs na tę posesję. Konkurs ten nie jest jeszcze rozstrzygnięty.

Szkola gorzelnicza i gorzelnia.

W projekcie budżetu na r. 1893 pozwoliliśmy sobie przedłożyć Wysokiemu Sejmowi osobny preliminarz dla szkoły gorzelniczej i osobny preliminarz dla gorzelni.

Preliminarz szkoły gorzelniczej różni się od preliminarza na rok 1892 tylko o bardzo małą kwotę. Zamiast pozycyi pierwszej w której wstawiono 1600 złr., na płacę kierownika, wstawia obecnie Wydział krajowy na remuneracyę dla kierownika kwotę 600 złr. na płacę zaś asystenta, który zarazem będzie gorzelnikiem w gorzelnii kwotę 1000 złr. Ponieważ dotychczas gorzelnik kosztował nas do 600 złr. rocznie, ponieważ dalej asystent obejmie kierownictwo ćwiczeń w szkole gorzelniczej, co kosztowało do 170 złr., obsadzenie tej posady w organizacyjnym projekcie szkoły gorzelniczej przewidzianej, która zresztą będzie jedyną podstawą przy szkole gorzelniczej obsadzoną, nie podniesie znacznie kosztów poniesionych w tym roku na gorzelnika i kierownika ćwiczeń a przyczyni się bardzo do ułatwienia zadania kierownikowi p. Dr. Wawnikiewiczowi, który bez tej pomocy nie mógłby na przyszłość i stałe podołać włożonym na niego obowiązkom. Cała rubryka płac nauczycieli kosztować będzie obecnie o 210 złr. wyżej od ryczałtu na ten cel na rok 1892 przyznanego. Powołanie na tę posadę osoby z poważnym naukowym wykształceniem tak w chemii rolniczej jak i w technologii szczególnie zaś w gorzelnictwie, zapewni szkole na przyszłość kierownika, który zdoła zastąpić kiedyś profesora Wawnikiewicza. W preliminarzu gorzelnii podaliśmy dokładnie wszystkie pozycye wydatków i dochodów, obrachowane według cen dublańskich oraz kwoty nieodzownie potrzebne w celu utrzymania tej gorzelnii w stanie odpowiednim do jej zadania.

Prezydium krajowej Dyrekcji Skarbu odniosło się do Wydziału krajowego z prośbą, aby zezwolił na puszczenie w ruch gorzelnii w lecie b. r. na dni dziewięć celem umożliwienia dla słuchaczy kursu dla podatników konsumcyjnych urządzonego staraniem Dyrekcji dla urzędników skarbowych i straży skarbowej praktycznego zapoznania się z uwzględnieniem gorzelnii i z pędzeniem wódki. Ze względu na użyteczność tego kursu, uczynił Wydział krajowy zadość z całą gotowością życzeniu krajowej Dyrekcji Skarbu i polecił kierownictwu gorzelnii, aby na koszt funduszu krajowego zarządziło puszczenie w ruch gorzelnii.

Przy tej sposobności mamy zaszczyt zawiadomić Wysoki Sejm, że c. k. Ministerstwo rolnictwa udzieliło nam kwotę 500 złr. na zasiłki dla uczniów szkoły gorzelniczej.

Na podstawie powyższego sprawozdania mamy zaszczyt przedłożyć następujące wnioski:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości Sprawozdanie Wydziału krajowego o szkołach i folwarku gorzelnii i torfiarni w Dublanach.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do eksploataowania także w roku 1893 torfu na własną potrzebę w własnym zarządzie.

III. P. Piotrowi Manasterskiemu adjunktowi wyższej szkoły rolniczej w Dublanach, nadaje Sejm ad personam charakter stałego urzędnika krajowego.

We Lwowie, dnia 6. Września 1892.

Marszałek krajowy
Sanguszko w. r.

Sprawozdawca
Dr. Józef Wereszczyński w. r.
Członek Wydziału krajowego

Aleg. 12.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o popieraniu kultury krajowej na polu budowy wodnych.

Wysoki Sejmie!

Z uwagi, że od zamknięcia ostatniej sesji Wysokiego Sejmu upłynęło zaledwie kilka miesięcy, w którym to czasie dla wykonania całego szeregu uchwał Wysokiego Sejmu z dnia 6. kwietnia 1892 Wydział krajowy nie zebrał jeszcze wszystkich dat od Wydziałów powiatowych i okręgowych towarzystw rolniczych, a przytem nie otrzymał odpowiedzi od Wysokiego c. k. Rządu na liczne rezolucye Wysokiego Sejmu, ogranicza się Wydział krajowy w niniejszem sprawozdaniu do przedstawienia tylko tych spraw, które zostają w ścisłym związku z preliminarzem funduszu krajowego na rok 1893, zastrzegając sobie przedłożenie obszerniejszego sprawozdania w dalszym ciągu obecnej sesyi.

Do tych spraw należą nowe projekty przedsięwzięć melioracyjnych, których zrealizowanie na podstawie ustawy z dnia 30 czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 116 jest zamierzonym w ciągu r. 1893 i w latach następnych, tudzież poparcie melioracji lokalnych przez dostarczenie bezpłatnej pomocy technicznej i zakładanie fabryk rurek drenowych.

I. Nowe projekty melioracyjne.

Z projektów melioracyjnych, które krajowe biuro melioracyjne i sekcya Przemyska c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich już wygotowały, Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Sejmowi do uchwały regulację Złotej Lipy, osuszenie bagien Łańcucko Jarosławskich, zabudowanie potoku Michalów i zabudowanie potoku Niszkówki, co do których rokowania z Wysokiem c. k. Rządem ukończone zostały, oraz regulację rzeki Bugu, co do której decyzją Rządu Wysokie c. k. Ministerstwo rolnictwa z dnia 3. września r. b. telegraficznie zapowiedziało.

1. Regulacja rzeki Bugu od ujścia Pełtwi do granicy państwa.

Jak to już na ubiegłej sesyi mieliśmy zaszczyt zdać sprawę Wysokiemu Sejmowi (w przedłożeniu melioracyjnem z dnia 19. lutego 1892 l. 54.589), uzupełniony w myśl uwag c. k. Ministerstwa rolnictwa projekt techniczny dla regulacji Bugu wraz z odnośnym projektem ustawy przedłożyliśmy temu Ministerstwu za pośrednictwem c. k. Namiestnictwa odezwą z dnia 12. stycznia 1892 l. 57.632 do zatwierdzenia.

Sporządzony przez inżyniera Józefa Jankowskiego projekt techniczny obejmuje regulacją rzeki Bugu od ujścia Pełtwi w Busku do granicy państwa, której koszt w poszczególnych przestrzeniach przedstawiają się następująco:

a) od granicy państwa do ujścia Raty	w kwocie	55.000 zł.
b) od Raty do Dobrotworu	"	141.000 "
c) od Dobrotworu do Wolicy derewlańskiej	"	305.000 "
d) od Wolicy derewlańskiej do Buska	"	93.000 "
razem na długości 105,51 kilometrów		594.000 zł.

W regulacji interesowanych jest 8,100 morgów zabagnionych i bezpośrednio do Bugu przylegających gruntów tak, iż koszt osuszenia jednego morga wypada na 73 zł. 35 ct

Ważniejszym jednak od tej bezpośredniej korzyści osuszenia 8.100 morgów gruntów jest umożliwienie regulacji dopływów Bugu, mianowicie: Sołoki, Raty ze Świnią, Białką i Mosszczawą, Pełtwi z dopływami, tudzież licznych prawobrzeżnych dopływów Bugu, które zabagniają ogromne obszary gruntów.

Z tego też powodu uważa Wydział krajowy regulację Bugu za jedną z najpilniejszych robót melioracyjnych w kraju, a wykonując liczne uchwały Wysokiego Sejmu powzięte w tej sprawie, pozwala sobie przedstawić wniosek na przeprowadzenie tej regulacji w drodze przedsiębiorstwa krajowego w ciągu lat dwunastu począwszy od roku 1893.

Przy ogłoszeniu tej regulacji za przedsiębiorstwo krajowe udział kraju w kosztach wynosiłby 40% czyli 237.600 zł., udział zaś państwowego funduszu melioracyjnego 30% czyli 178.200 zł. w. a.

Ze względu, że przestrzeń Bugu między Dobrotworem a granicą państwa, której regulacja przedstawia koszt w sumie 196 000 zł jest spleconą i po myśli Najwyższego postanowienia z dnia 30. października 1830 winna być regulowaną wyłącznie na koszt skarbu państwa, ze względu dalej, że stosunkowo szczupły okrąg konkurencyjny (8.100 morgów) byłby za nadto obciążony 30%-wym datkiem konkurencyjnym, Wydział krajowy przedstawił rządowi na wyjątkowe przyznanie dla tej regulacji zasiłku 20%-wego z państwowej dotacji budowy wodnych w kwocie 118.800 zł. (czyli po 9.900 zł. rocznie przez lat dwanaście) który to zasiłek zawsze jeszcze byłby niższym od przypadającej na tę dotację sumy kosztów regulacji spleconej przestrzeni Bugu.

W razie przyjęcia powyższego wniosku Wydziału krajowego przez Wysokie c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych przypadnie na strony interesowane datka konkurencyjna w wysokości 10% kosztów, czyli 59.400 zł., co przedstawia obciążenie jednego morga gruntu położonego w okręgu konkurencyjnym kwotą 7 zł. 33 ct., przy 12-letnim zaś okresie budowy datkiem rocznym w kwocie 61 ct.

Roczny zasiłek krajowy na tę regulację wynosi 19.800 zł., którą to kwotę ze względu na nagłość robót pozwolił sobie Wydział krajowy wstawić do preliminarza funduszu krajowego w oczekiwaniu przychylniej decyzji Rządu, co do której nie omieszka Wydział krajowy udzielić wiadomości odnośnej komisji Wysokiego Sejmu.

2. Regulacja Złotej Lipy od stawu w Brzeżanach do Litwinowa w powiatach Brzeżańskim i Podhajeckim.

Wskutek podania kilku gmin powiatów Brzeżańskiego i Podhajeckiego, wniesionego do Najjaśniejszego Pana zażądało Wysokie c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z dnia 8. maja 1885 l. 5.253/388 wypracowania projektu regulacji Złotej Lipy celem uchylenia szkód wyrządzanych wylewem, na który też cel to Ministerstwo rolnictwa reskryptem z dnia 6 kwietnia 1886 l. 19.702 przyznało subwencję w kwocie 500 zł.

Czyniąc zadość temu żądaniu Wysokiego Ministerstwa rolnictwa, polecił Wydział krajowy inżynierowi Józefowi Jankowskiemu i inżynierowi-asystentowi Sewerynowi Nowakowskiemu przeprowadzić potrzebne zdjęcia i wypracować projekt techniczny, który odezwą z dnia 29. października 1889 l. 46.059 udzielonym został c. k. Namiestnictwu

Reskryptem z dnia 8. lutego 1892 l. 244/42 uznało wymienione Ministerstwo regulacją przestrzeni Złotej Lipy między stawem Brzeżańskim, a Litwinowem za potrzebną i oświadczyło gotowość pokrycia 30% preliminowanych kosztów z państwowego funduszu melioracyjnego na wypadek ustawodawczego uregulowania przedsięwzięcia w myśl ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u. p. nr. 116.

Gdy w ten sposób sprawa po siedmioletnich studyach i rokowaniach dojrzała, a Wydział powiatowy Brzeżański relacją z dnia 8. lipca 1892 l. 1.443 zażądał rychłego zrealizowania przedsięwzięcia, pozwalamy sobie przedstawić Wysokiemu Sejmowi projekt ustawy ogłaszającej tę regulację za przedsięwzięcie krajowe, w brzmieniu zatwierdzonem przez Wysokie Ministerstwo rolnictwa reskryptem z dnia 3. czerwca 1892 l. 9.134.

Koszta projektowanej regulacji na długości 19,91 kilometrów wynoszą 132.000 zł, przez wykonanie zaś regulacji ma być osuszonym i ochronionym od wylewów obszar 1.944 morgów bardzo urodzajnej gleby w 7 gminach katastralnych (Brzeżany, Posuchów, Potutory, Rybniki, Kotów, Szarańczuki i Bożyków), tak iż przeciętny koszt melioracji jednego morga wynosi 67 zł. 90 ct.

Wedle proponowanego rozdziału kosztów przypadnie do pokrycia :

a) przez fundusz krajowy 40%	. . . . .	52 800 zł.
b) przez państwowy fundusz melioracyjny 30%	. . . . .	39.600 „
c) przez strony interesowane 30%	. . . . .	39.600 „

Przy czteroletnim okresie budowy wynosić będzie roczny dodatek:

a) kraju	13.200 zł.
b) państwa	9.900 „
c) konkurencyi	9.900 „

Roboty koło tej regulacji mogłyby być rozpoczęte w r. 1894, ewentualnie 1895, skoro w rubryce XIII. zmniejszą się wydatki z tytułu zasiłków krajowych na przedsięwzięcia melioracyjne.

3. Osuszenie bagien w powiecie Łańcuckim i Jarosławskim.

W przedmiocie tym miał zaszczyt Wydział krajowy przedstawić Wysokiemu Sejmowi na sesyi ubiegłej projekt ustawy ogłaszającej wykonanie robót kosztem 86.250 zł. w przeciągu lat trzech poczynszy od r. 1893 w drodze przedsięwzięcia krajowego, przy 40%-wym udziale funduszu krajowego w kosztach.

Mimo, że melioracja ta została uznana za użyteczną, komisya gospodarstwa krajowego w sprawozdaniu swem z dnia 5. kwietnia 1892 l. s. 2.039 nie przychyliła się do zapatrywania Wydziału krajowego, że roboty już w r. 1893 rozpoczęte być mają, a zaznaczając, iż w mowie będąca melioracja nie może być zaliczoną do rzędu bardzo pilnych i ważnych, zaproponowała Wysokiemu Sejmowi zwrócenie projektu Wydziałowi krajowemu celem wznowienia w czasie kiedy po ustąpieniu niektórych pozycyji wydatków Rubr. XIII. budżetu krajowego, ogólna suma wydatków tej rubryki zmniejszoną zostanie.

Ponieważ rzeczzone sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego nie weszło wcale na stół obrad, wskutek czego Wysoki Sejm nie miał sposobności objawić swej woli w tej sprawie, po zamknięciu zaś ostatniej sesyi Wydział krajowy w odezwie c. k. Namiestnictwa z dnia 22. kwietnia 1892 l. 31.096 otrzymał zawiadomienie, że Wysokie c. k. Ministerstwo rolnictwa

reskryptem z dnia 13. kwietnia 1892 l. 5.579 oświadczyło gotowość przyznania dla tego przedsięwzięcia zasiłku z państwowego funduszu melioracyjnego w wysokości 30% całej sumy kosztorysowej (86.250 zł.) z zastrzeżeniem konstytucyjnego zatwierdzenia; postanowił Wydział krajowy na usilną prośbę interesowanych Reprezentacyj powiatowych w Jarosławiu i Łańcucie przedłożyć ponownie odnośny projekt ustawy w brzmieniu proponowanem przez Wysokie c. k. Ministerstwo rolnictwa, jednakże bez oznaczenia terminu rozpoczęcia robót, tak ażeby w ten sposób stało się zadość intencjom komisji gospodarstwa krajowego.

Na poparcie tego wniosku pozwalamy sobie przytoczyć z odnośnej relacji Wydziału powiatowego w Jarosławiu następujące powody przemawiające za uwzględnieniem prośby powiatu:

1. gęstą ludność w powiecie Jarosławskim (120.000 mieszkańców) potrzebującą dla wyżywienia produktywnej ziemi, oraz wysokie podatki (213.212 zł. rocznie podatków bezpośrednich) zasilające skarb państwa i kraju;

2. z natury wyborną jakość gleby gruntów należących do okręgu melioracyjnego (namuliska Sanu, Wisłoka i Mleczyki), a tem samem spodziewaną wielką rentowność wydatku wyłożonego na tę meliorację;

3. bliskość kolei i centrum zbytu, miasta Jarosławia z liczną załogą wojskową, gdzie powiększona przez meliorację produkcja rolnicza znajdzie korzystne miejsce zbytu;

4. poprawienie stosunków zdrowotnych w Jarosławiu i okolicznych gminach przez odprowadzenie wody stagnującej w starych łożyskach Sanu i przez obniżenie wody zaskórnej;

5. natarczywe domaganie się tej melioracji ze strony gmin, które poczynawszy od roku 1884 wnoszą w tej sprawie petycje do władz autonomicznych i Wysokiego Sejmu.

Co do bliższych szczegółów odnoszących się do tego przedsięwzięcia nadmieniamy, że przez projektowane roboty ma być osuszonych 8.320 morgów w 13 gminach i obszarach dworskich (5 w powiecie Łańcuckim, a 8 w powiecie Jarosławskim), tak iż przeciętny koszt melioracji jednego morga wynosić będzie 10 zł. 37 ct.

W razie ogłoszenia tej melioracji na przedsięwzięcie krajowe, przypadnie do pokrycia:

a) przez kraj 40%	34.500 zł.
b) przez państwowy fundusz melioracyjny 30%	25.875 „
c) przez strony interesowane 30%	25.875 „

Przy trzyletnim okresie budowy wynosić będzie roczny datek kraju 11.500 zł.

4. Zabudowanie potoku Michalów w powiecie Nowotarskim.

Uchwałą z dnia 29. listopada 1890 l. s. 708 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do załatwienia między innymi petycję mieszkańców gminy Maniowy powiatu Nowotarskiego o uchylenie szkód wyrządzanych w tej gminie przez potok górski Michalów wpadający do Dunajca.

W petycji tej domagały się strony interesowane z jednej strony rozszerzenia mostu Nr. 17 na drodze krajowej Czorsztyń Nowy targ, z drugiej zaś regulacji wymienionego potoku nie tylko w jego dolnym biegu, lecz także w górnym przez odpowiednie „obwałowanie“ (zabudowanie). Gdy wedle opinii technicznego oddziału drogowego rozpiętość mostu krajowego dla odprowadzenia wód wielkich jest dostateczną, a uchylenie szkód wyrządzonych corocznie tak gminie, jak i drodze krajowej da się osiągnąć tylko przez zatrzymanie żwiru i rumowiska w górach, odnieśliśmy się odezwą z d. 1. kwietnia 1891 l. 55.156 do c. k. Namiestnictwa o wyjednanie u Wysokiego c. k. Ministerstwa rolnictwa zarządzenia wypracowania projektu celem wykonania potrzebnych robót górskich na podstawie państwowej ustawy melioracyjnej.

Reskryptem z d. 22. lutego 1892 l. 2.233/302 nadesłało wymienione Ministerstwo za pośrednictwem c. k. Namiestnictwa projekt techniczny zabudowania potoku Michalów wypracowa-

wany przez sekcję Przemyską c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich i oświadczył gotowość udzielenia zasiłku z państwowego funduszu melioracyjnego w wysokości 50% kosztów budowy w sumie 8.000 zł., skoro przedsiębiorstwo zostanie uregulowane w myśl ustawy z d. 30. czerwca 1884 Dz. u p. Nr 116 a reszta kosztów budowy (50%) pokrytą zostanie z funduszu krajowego.

Ze względu na nagłość i ważność tego zabudowania tak dla drogi krajowej, jak i granicy Maniowy, a przytem nieznaczny stosunkowo koszt robót, pozwala sobie Wydział krajowy zaproponować Wysokiemu Sejmowi wykonanie tej melioracji zgodnie z wnioskiem Ministerstwa w drodze przedsiębiorstwa krajowego w 2 latach począwszy od r. 1893 co obciąży fundusz krajowy w r. 1893 i 1894 wydatkiem po 2.000 zł. w. a.

Koszta utrzymania wykonanych robót mają być pokrywane w połowie przez krajowy fundusz drogowy, w drugiej zaś połowie przez gminę Maniowy.

5. Zabudowanie potoku Niszkówki w powiecie Nowosądeckim.

Gminy Gaj, Swirciarsko, Mała wieś, Niszkowa i Szymanowice powiatu Nowosądeckiego w licznych podaniach wnoszonych do Wydziału krajowego począwszy od r. 1883 domagają się uregulowania wpadającego do Dunajca potoku górskiego Niszkówki, który z powodu nanieśienia wielkiej ilości kamieni i rumowiska z gór do urodzajnej doliny Dunajca płynie dziś w łożysku wzniesionem 3 metry nad sąsiednim terenem i corocznie zalewa i zasypuje kamieniami najurodzajniejsze grunta w tych gminach.

Na wniosek Wydziału krajowego przedstawiony odezwą z d. 22. września 1888 roku l. 25 323 za pośrednictwem c. k. Namiestnictwa, poleciło Wysokie c. k. Ministerstwo rolnictwa sekcji Przemyskiej c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich wypracowanie projektu technicznego, który wedle załączonego % sprawozdania technicznego obejmuje następujące roboty:

a) zabudowanie potoków: Trzetrzewina, Nagły, Głobowiec wielki i mały, wreszcie Graniczny kosztem	10.381 zł. 69 ct.
b) regulację Niszkówki na długości 4 kilometrów kosztem	11.056 „ 76 „
c) budowę 3 mostów, rozmaite, nieprzewidziane i zarząd	4.287 „ 68 „
razem kosztem	25.726 zł. 13 ct.

Zarazem oznajmiło Wysokie c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z d. 16. września 1891 l. 14.694/2.243, że połowa kosztów tych robót pokrytą będzie z państwowego funduszu melioracyjnego z zastrzeżeniem konstytucyjnego zatwierdzenia, jeżeli fundusz krajowy przyczyni się do kosztów budowy datkiem 50%-wym.

Ze względu na tę przychylną decyzję Wysokiego c. k. Ministerstwa rolnictwa, oraz nagłą potrzebę zabezpieczenia kilku gmin od zniszczenia, ma zaszczyt Wydział krajowy upraszać Wysoki Sejm o przyjęcie projektu ustawy ogłaszającej zabudowanie potoku Niszkówki za przedsiębiorstwo krajowe, mające się wykonać w ciągu lat trzech począwszy od roku 1893.

Całkowity 50%-wy udział kraju w kosztach wynosi okragło 12.863 zł., przy trzyletnim zaś okresie budowy roczna rata tego zasiłku przedstawia kwotę 4.288 zł., którą też pozwoliliśmy sobie wstawić tytłem pierwszej raty do preliminarza funduszu krajowego na r. 1893.

II. Wyjaśnienia do rubryki XIII. preliminarza funduszu krajowego na rok 1893.

Gdy poszczególne pozycje wydatków w rubryce XIII. preliminarza funduszu krajowego na rok 1893 zostały już umotywowane w wyjaśnieniach dołączonych do tego preliminarza,

lub też uzasadnienie swe znajdując w uchwałach Wysokiego Sejmu, ogranicza się Wydział krajowy do szczegółowego uzasadnienia wstawionej w poz. 165 b) dotacyi 5.000 zł. na subwencyonowanie fabryk rurek drenowych.

W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 6. kwietnia 1892, którą Wydział krajowy otrzymał polecenie subwencyonować fabryki rurek drenowych, rozesłaliśmy pod d. 1. czerwca rb. l. 19.646 okólnik do wszystkich Wydziałów powiatowych, oddziałów c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego i Towarzystwa rolniczego krakowskiego z żądaniem przedłożenia opinii, które miejscowości nadawałyby się do założenia fabryk drenów ze względu na istniejącą już cegielnię, zapas odpowiedniej gliny, tudzież znaczniejszy obszar gruntów wymagających drenowania, oraz czy właściciel gruntu, na którym miałyby być założoną fabryka drenów, zobowiąże się dostarczać rolnikom okolicznym rurek drenowych po kosztach produkcji.

W odpowiedzi na powyższy okólnik przedłożyły nam dotychczas Wydziały powiatowe i okręgowe Towarzystwa rolnicze konkretne wnioski co do założenia 25 fabryk subwencyonowanych, 7 powiatów prosi o zwłokę dla nadesłania odpowiedzi, a tylko 9 Wydziałów powiatowych oświadczyło, że w ich obrębie nie zachodzi potrzeba zakładania fabryk drenów, bądź to dlatego, że grunta nie potrzebują drenowania (Grybów, Tarnopol, Zbaraż, Kosów, Nowy targ, Trembowla i Tarnobrzeg), bądź też z tego powodu, że istniejące fabryki zaspokajają miejscową potrzebę (w powiecie Samborskim fabryka w Wykotach, w powiecie zaś Żywieckim fabryka w Żywcu).

Wedle dotychczas przedstawionych wniosków miałyby być założone subwencyonowane fabryki drenów w następujących miejscowościach i powiatach:

1. w Majdanie górnym (powiat Nadwórna);
2. „ Strzegonicach (pow. Pilzno);
3. „ Bestwinie (pow. Biała);
4. „ Osieku (pow. Biała);
5. „ Podleszanach (pow. Mielec);
6. „ Chrząstowie „ „
7. „ Dąbiu „ „
8. „ Jadownikach podgórnych (powiat Brzesko);
9. „ Gnojniku (pow. Brzesko);
10. „ Iwkowy „ „
11. „ Więckowicach „ „
12. „ Porchowy „ Buczacz);
13. „ Hujczu (pow. Rawa);
14. „ Krzywaczu (pow. Myślenice);
15. „ Rudnikach (pow. Śniatyn);
16. „ Załuczu „ „
17. „ Zalesiu (pow. Rzeszów);
18. „ Sokalu (pow. Sokal);
19. „ Grodkowicach (pow. Bochnia);
20. „ Rzepienniku biskupim (pow. Gorlice);
21. „ Siarach (pow. Gorlice);
22. „ Tłumaczu lub Czarnołożcach dla pow. Tłómackiego);
23. „ Zamulińcach (pow. Kołomyja);
24. „ Dąbiu (pow. Kraków);
25. „ Niepołomicach (pow. Bochnia na wniosek Wydziału powiatowego krakowskiego).

Jakkolwiek w ciągu w r. 1893 nie przyjdzie do skutku urządzenie fabryk rurek drenowych we wszystkich wymienionych miejscowościach, tak z powodów finansowych, jak i te-

chnicznych (gdyż jakość gliny musi być dopiero zbadaną), to jednak Wydział krajowy sądzi że należałoby w ciągu roku 1893 przystąpić do założenia przynajmniej pięciu fabryk przy pomocy kraju w (obrębie każdej ekspozytury biura melioracyjnego) i wyjednać u Wysokiego c. k. Ministerstwa dalszą pomoc na założenie dalszych fabryk w tej samej ilości.

Na zakupno jednej kompletnej maszyny do wyrobu drenów wraz z mieszadłem i igniotkiem do gliny, ewentualnie kosztu transportu i cła, przeprowadzenie analizy gliny i pomoc techniczną kierownika krajowej stacji ceramicznej preliminarzu Wydział krajowy na każdą fabrykę okrążyło 1.000 zł. co przy założeniu pięciu fabryk przedstawia sumę 5.000 zł.

Wydział krajowy pozwała sobie tedy upraszać Wysoki Sejm o wstawienie tej dotacji do budżetu r. 1893 oraz o uchwalenie rezolucji wzywającej Wysoki c. k. Rząd do udzielenia z państwowej dotacji melioracyjnej subwencji na ten cel w tej samej wysokości. Wydział krajowy nadmienia zarazem, że ewentualną oszczędność w tej dotacji obróci na zaopatrzenie ekspozytur w narzędzia drenarskie, na który to cel ze względu na stan finansów kraju na razie nie wstawił do budżetu żadnej kwoty.

Na podstawie powyższego wywodu, tudzież wyjaśnienia załączonego do rubryki XIII. preliminarza funduszu krajowego na rok 1893, Wydział krajowy ma zaszczyt upraszać:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

I. Sejm przyznaje na regulację rzek niespławnych w myśl uchwały swej z dnia 6. października 1882 w Rub. XIII. poz. 163 budżetu na rok 1893 następujące zasiłki:

a)	na regulację	Soły	w powiecie Żywieckim, II. rata	1.000 zł.
b)	"	"	Raby pod Dolną wsią i Brzącovicami	1.500 "
c)	"	"	pod Winiarami, Stadnikami i Gdowem, III. rata	1.800 "
d)	"	"	pod Dąbrowicą, Nieznanowicami i Marszowicami	1.200 "
e)	"	"	pod Damienicami i Proszówkami	1.500 "
f)	"	"	pod Ujściem solnem	2.806 "
g)	"	"	Dunajca pod Czorsztynem	561 "
h)	"	"	pod Rożnowem	1 579 "
i)	"	"	pod Trąbkami i Czchowem	2.000 "
k)	"	"	pod Filipowicami	1.387 "
l)	"	"	pod Biskupicami lanckorońskimi	1.016 "
m)	"	"	pod Olszynami i Sukmaniem	1.500 "
n)	"	"	pod Janowicami	1.400 "
o)	"	"	pod Wielką wsią	2.344 "
p)	"	"	Wisłoki pod Błażkową	1.363 "
r)	"	"	pod Skurową, II. rata	722 "
s)	"	"	pod Dęborzynem	3.373 "
t)	"	"	pod Parkoszem	518 "
u)	"	"	Wisłoka pod Cieszyną, Wiśniową, Jazową i Kobylem, II. rata	1.600 "
w)	"	"	pod Dobrzechowem	900 "
x)	"	"	pod Drabinianką	1.000 "
y)	"	"	Sanu pod Hroszówką	2.422 "
z)	"	"	pod Krzemienną i Jabłonicą ruską, II. rata	1.831 "

aa)	na regulację S a n u pod Krzemienną	1.177 zł.
bb)	" " " pod Bartkówką, Bachorzem i Pawłokomą	2.850 "
cc)	" " " pod Ruską wsią	763 "
dd)	" " " pod Ruską wsią i Nienadową	3.930 "
ee)	" " " pod Chyrzyną, II. rata	385 "
ff)	" " " pod Pratkowcami i Przemyślem, I. rata	2.468 "
gg)	" " Świcy pod Hoszowem	1.500 "
hh)	" " Łomnicy pod Perehińskim, III. rata	1.000 "
ii)	" " " pod Błudnikami i Temerowcami, I. rata	1.600 "
kk)	" " Bystrzycy nadwórniańskiej pod Nazawizowem, III. rata	1.000 "
ll)	" " premiowania zawiklenia odsypisk na rzekach podkarpackich	2.000 "
mm)	do rozporządzalności Wydziału krajowego	5.000 "
	ogółem	58.995 zł.

II. Sejm przeznaje na doświadczenia z kulturą torfowisk w Korsowie subwencyą roczną w kwocie 1.000 zł. pod warunkiem, że c. k. Rząd te doświadczenia subwencyonować będzie z c. k. skarbu państwa.

III. Sejm przyzwala na rok 1893 celem poparcia melioracyj lokalnych następane dotacje :

- a) na zdjęcia i projekty dla melioracyj prywatnych w kwocie 6 000 zł.;
- b) na subwencyonowanie fabryk drenarskich w kwocie 5.000 zł

IV. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby na urządzenie fabryk drenarskich w kraju przyznał w roku 1893 subwencyą 5.000 zł. z państwowej dotacji melioracyjnej.

V. Sejm uchwała załączone % projekty ustaw.

- a) o regulacji rzeki Bugu;
- b) o regulacji rzeki Złotej Lipy;
- c) o osuszeniu bagien w powiatach Łańcuckim i Jarosławskim;
- d) o zabudowaniu potoku Michalów;
- e) o zabudowaniu potoku Niszkówki.

VI. Sejm przyznaje na rok 1893 tytułem pierwszych rat zasiłków krajowych:

- a) na regulację rzeki Bugu dotacją w kwocie 19.800 zł.;
- b) na zabudowanie potoku Michalów dotacją w kwocie 2.000 zł.;
- c) na zabudowanie potoku Niszkówki dotacją w kwocie 4.288 zł.

VII. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wydatkowania kwot preliminowanych w rubryce XIII na rok 1893 aż do końca marca 1895 r., a to według zasad przyjętych przy podobnych rubrykach budżetu państwowego.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicji i Lodomeryi z Wiel. Ks. Krakowskiem.

Lwów dnia 6. września 1892.

Marszałek krajowy:

Sanguuszko w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Józef Wereszczyński w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Sprawozdanie techniczne

do projektu zabudowania potoku Niskówki.

Beilage M.

Erläuterungsbericht

zum Projecte über die Verbauung des Niskówka-Wildbaches.

Niskówkabach entspringt westlich von Neu-Sandez in einer Höhe von 650 m., fließt in der Richtung von NW nach SO durch das Gebieth der Gemeinde Trzetrzewina, Szymanowice, und Świniarsko und mündet in den Dunajec-Fluss. Das Niederschlagsgebieth des Baches umfasst 8630 Ha. Das Gefälle im oberen Laufe beträgt durchschnittlich 2·5% und sinkt im unteren Laufe auf 0·25%. Das Grundgestein im ganzen Niederschlagsgebiethe bildet ein sehr mor-scher in kleine Platten sich zerbrockelnder Thonschiefer, auf welchem ein mächtiges Alluvium auflagert.

Mit Ausnahme des obersten Quellengebietes, welches bewaldet ist, werden die beiderseitigen, den Bach einschliessenden ziemlich steil ansteigenden Berglehnen theils als Ackergrund theils als Wiesen und Hutweiden benützt. Den Boden bildet hier ein sehr magerer und bindiger Lehm, welcher undurchlässig ist. Die in den Bach einmündenden Gräben und Runsen sind tief eingerissen mit steilen oft senkrechten Ufern und führen während des Trockenwetters kein Wasser. Tritt nach einer anhaltenden Dürre ein plötzliches Regenwetter ein, so vermögen die nur wenig bewaldeten aus festem undurchlässigem Lehm gebildeten Berglehnen nur wenig Wasser aufzusaugen. Dieses ergiesst sich vielmehr in vielen Fällen das Saatgut mitreis-send theils in die seitlichen Runsen und Gräben theils unmittelbar in den Niskówkabach, welcher in einer kurzen Zeit zu einem mächtigen Wildbach anzuschwellen vermag.

Die in die Niskówka einmündenden Seitengräben und Runsen führen bei jedesma-ligem Hochwasser bedeutende Schottermassen mit sich, welche hauptsächlich von den seitlichen 2—8 m. hohen lockeren Ufern herrühren.

Der Lauf der Niskówka kann in zwei Theile eingetheilt werden uz. in den oberen, von ihrem Ursprung bis zur Ortschaft Niskowa dh. bis zum Punkte wo die projectirte Bach-umlegung beginnt und wo der Bach den Charakter eines echten Wildbaches trägt — un in den unteren — vom Beginne der Bachumlegung bis zur Mündung in den Dunajec. In seinem unte-ren Laufe durchschneidet der Bach eine der fruchtbarsten Ebenen im Bezirke Neu-Sandec in einer Länge von 2·8 Km. Das Gefälle, welches im oberen Laufe 2·5% beträgt, sinkt auf der un-teren Strecke auf 0·25%. Der Bach fließt hier in einem durchschnittlich 6 m breiten und 0·5 m

tiefen Gerinne, welches von den seitlichen aus Rasenziegeln hergestellten Dämmen eingefasst ist. Das Durchflussprofil dieses Bachbettes schwankt zwischen 3 bis 6 □ m.

Das von den seitlichen Runsen und Gräben herabgelangte massenhafte Geschiebe wird vom Niskówkabache thalabwärts befördert. Ein Theil desselben uz. das grobe Geschiebe lagert sich längs des Baches in der Gemeinde Niskowa ab und bildet hier auf einer Länge von 1000 m mächtige 30—40 m breite Schotterbänke, ein anderer Theil ergießt sich in das oben beschriebene Bachgerinne. Nachdem dieses Bachgerinne unterhalb der Ortschaft Niskowa ein Durchflussprofil von kaum 4·2 □ m besitzt, während das wirkliche Profil zum Abführen der Hochwässer sich auf 14·6 □ m berechnet, so ist es einleuchtend, dass dasselbe bei jedesmaligem Hochwasser vollkommen verschüttet wird und das Wasser sich zu beiden Seiten des Dammes ergiessen muss.

Die Eigenthümer der angrenzenden Grundstücke, welche bei jedesmaligem Hochwasser bedroht waren, dass ihre Grundstücke verschüttet werden, erhöhten successive die beiden Dämme um das Austreten des Wassers zu verhindern und versetzten den Bach im Laufe der Zeit in einen darrartigen Zustand, das seine Sohle gegenwärtig an mehreren Punkten ca 3 m höher liegt wie das ursprüngliche Niveau des Wassers und die angrenzenden Grundstücke. (Profil A, B und C in der Beil. F.)

Tritt somit ein Hochwasser ein, so vermag das erwähnte Bachgerinne die grossen mit Schlamm und Schutt gemengten Wassermassen nicht aufzunehmen, zumal da sich auch das Gefälle des Baches hier plötzlich bricht. Das Wasser tritt aus dem Bachbette aus, ergießt sich zu beiden Seiten des Dammes, reisst das Saatgut mit und verschottert und versumpft die benachbarten Culturgründe. Die Eigenthümer der bedrohten Parzellen schützen sich zwar vor der Versumpfung durch Errichtung kleiner Erddämme längs derselben und Anlage von Entwässerungsgräben ohne jedoch das Uibel zu beseitigen, weil man in der Regel das Wasser, welches keinen freien Abfluss hat, von einer Parzelle auf die andere abweist.

Es werden periodisch von den Hochwässern inunndirt:

am rechten Niskówkaufer	. . . . .	250 Joch
am linken	"	125 "
	oder zusammen	<u>375 Joch.</u>

Nachdem hier ein Joch guten Ackerfeldes mit 450 fl. gezahlt wird, repräsentirt die in Rede stehende Fläche einen Werth von 168.750 fl. Da jedoch in Folge sich wiederholender Uiberschwemmungen der Werth dieser Gründe auf mindestens die Hälfte herabsinkt, repräsentiren sie thatsächlich nur einen Werth von 84.375 fl. Es muss daher der Schaden, welchen der Niskówkabach verursacht, ein bedeutender genannt werden.

Ausser den oben angeführten Schäden verursacht Niskówka zeitweise viel grössere Verheerungen, wenn sich das Hochwasser in der Ortschaft Niskowa nicht zu beiden Seiten des Kanales — wie es sonst zu geschehen pflegt — theilt, sondern auf einer Seite den Damm durchbricht. In diesem Falle ergiessst sich das Wasser mit einer grösseren Gewalt auf die Felder und das inunndirte Gebieth ist dann bedeutend grösser.

So durchbrach beispielsweise bei einem wolkenbruchartigen Regen im Juli 1891 das Hochwasser den linken Damm oberhalb der Ortschaft Gaj, drang durch die Felder bis zu der von Neu Sandec nach Limanowa führenden Chaussee und nachdem es hier keinen freien Abfluss in den Dunajec hatte, versumpfte einen grossen Theil der Felder von der Gemeinde Chelmiec, Strugi und Mała wieś. Der durch das erwähnte Hochwasser angerichtete Schaden wurde mit 2000 fl. angeschätzt.

Am meisten haben vom Niskówkabache zu leiden die Bewohner der Gemeinde Gaj; in erster Linie deswegen, weil ihre Gründe in unmittelbarer Nähe des Baches liegen und öfters verschottert werden, ferner dadurch, dass jedes grössere Hochwasser bis in die Keller-

räume und Wirtschaftsgebäude tritt. Dieser letztere Fall tritt insbesondere im Frühjahre ein wenn das Eis den Abflusskanal absperrt und das Wasser durch längere Zeit durch die benachbarten Felder fliesst. In der Regel wird dann auch die Communication derart zerstört, dass die Bewohner von Gaj und Nizskowa nur mit schwerer und nur bei günstiger Witterung nach Neusandec gelangen können.

Mit Rücksicht auf die angeführten misslichen Verhältnisse ist die Verbauung des Nizskówkabaches ein Geboth der Nothwendigkeit und in Anbetracht der durch diese Verbauung zu erzielenden Meliorationen und verhältnissmässig geringe Kosten, das Unternehmen sehr lohnend.

Behufs systematischer Durchführung der Verbauung des Nizskówkagebietes wird es nothwendig sein: 1. sämmtliche Seitenzufüsse im Quellengebiethe zu verbauen um die Geschiebezufuhr hintanzuhalten; 2. Reguliren den unteren Bachlauf von der Mündung desselben in den Dunajec bis Nizskowa, auf einer Länge von 3 km.

Der Verbauung der schotterführenden Gräben und Runsen im Quellengebiethe stellen sich einige Schwierigkeiten entgegen und insbesondere Mangel an brauchbarem Baumaterialie. Es befindet sich in der Nähe vom Nizskówkagebiethe weder geeigneter Stein noch das nöthige Holzquantum, welches für die Verbauungszwecke verwendet werden könnte. Um das Unternehmen nicht wesentlich zu vertheuern wurde zur Verbauung grösserer und tiefer eingerissenen Gräben im obersten Gebiethe eine Anzahl von 1—2 m hoher Rauhsperren nach Type II. Beil. D projectirt, welche von dem an Ort und Stelle vorhandenen Holze hergestellt — mit Rücksicht auf das vorherrschend geringe Gefälle eine genügende Garantie in Bezug auf die Widerstandsfähigkeit und Dauerhaftigkeit biethen können. Dass derlei Bauten vorzüglich functioniren können beweist der Umstand, dass die vor vielen Jahren beim Meierhofe in Trzetrzewina ausgeführte 5 m hohe Rauhsperre zum Schutze des über dem Bache führenden Weges bis jetzt sich sehr gut erhalten hat. Verwendet man zu diesen Sperren ausschlagsfähiges Materialie — wie in dem vorliegenden Falle geschehen ist, so bewurzelt sich nicht nur die Sperre selbst sondern auch der ganze Verlandungskörper.

Im oberen Gebiethe der Nizskówka, werden zur Verbauung beantragt:

1. 6 St. kleinere Gräben A—E mit Dworski Graben (Beil. B.)

2. 7 grössere Zufüsse u. z.:

a) Trzetrzewinabach

b) Szkolny „

c) Graniczny „

d) Krasnieński „

e) Nagły „

f) Głobowiec wielki und

g) Głobowiec mały.

Das meiste Geschiebe führt Nagłybach und Głobowiec wielki. Während die von a) bis d) angeführten Gräben keine namhaften Abruschungsflächen aufweisen und das Geschiebe hauptsächlich in Folge der Unterwaschung seitlicher bis 4 m hoher und lockerer Ufer erzeugt wird, findet man im Nagłybache grössere bis 15 m hohe Abruschungen, welche nicht nur bedeutend grössere Steine sondern überhaupt eine beträchtliche Schottermenge abgeben. Nagłybach weist auch im Vergleiche mit anderen schotterführenden Bächen im Nizskówka-Gebiethe ein bedeutend grösseres Gefälle auf, welches im oberen Laufe eine Höhe von 11% erreicht.

Zur Beruhigung des Nagły-Baches sind 18 St. grössere und 13 St. kleinere Rauhsperren, nebst der Bachregulirung durch Reisigbunnen, Verflechtung und Aufforstung der Anbrüche beantragt.

Im Szkolnybache wurde die Sperre Nr. IV laut Beilage D. in Form eines Steinkastens von 2 m Höhe projectirt. Es befindet sich nämlich oberhalb der erwähnten Sperre ein ca. 20 m hoher Bergabhang, welcher in Bewegung begriffen ist, und es handelt sich darum hier das Bachbett entsprechend zu erhöhen um das weitere Unterwaschen desselben zu verhindern und dem Abhange eine solide Stütze bis zu seiner vollständigen Aufforstung zu geben.

Eigenthümlich sind die Verhältnisse im Głobowiec wielki und mały. Diese beiden Gräben befinden sich auf einer ziemlich steilen, mit einer sehr schwachen Grasnarbe versehenen Hutweide und sind als Runsen von 4—5 m Breite und 2—3 m Tiefe zu betrachten. Das Terrain im Głobowiec wielki ist am rechten Ufer stark durchnässt und zur Abrutschung geneigt. Die ganze Lehne besteht aus magerem Lehm und Thonboden mit einer Beimischung von Thonschieferplatten. Das Gefälle des Grabens beträgt 10%. Der Graben führt nebst dem Naglybache das meiste mit Schlamm gemengte Materiale.

Die Verbauung des Głobowiec wielki und Głobowiec mały mit Faschinenwerken nach Type I., welche in einer Entfernung von 6—7 m von einander angelegt sein werden — dürfte mit Rücksicht auf die oben geschilderte Eigenthümlichkeit des Terrains vollkommen entsprechen.

Zur Anlage derlei Bauten wird das Weidenmateriale, welches in den Dunajecauen in genügender Menge erzeugt werden kann — verwendet werden. Es muss jedoch in erster Linie getrachtet werden, das hiezu notwendige Faschinenmaterial im Herbst oder sehr zeitlich im Frühjahr zu gewinnen und in derselben Jahreszeit die Bauten auszuführen.

Nachdem das Terrain in den beiden Głobowiec-Bächen feucht ist, und dieselben beim Hochwasser viel Schlamm und Erde mitführen, werden diese Faschinenwerke bald ausschlagen und das Terrain genügend binden.

Mit Rücksicht auf die bis 8 m reichende Verlandung bei einer Höhe des Werkes von 75 cm werden zur Verbauung des Głobowiec wielki 80 Stück und des Głobowiec mały 35 Stück solcher Anlagen nothwendig sein.

Verfolgt man den Lauf des Nizskówka-Baches von der Mündung des Nagly bis zur Ortschaft Nizskowa, so sieht man kein eigentliches stabiles Bachbett. Die massenhaft abgelagerten Schottermassen weisen in der Regel den Lauf des Wassers von einem Ufer auf das andere ab, und tritt ein grösseres Hochwasser ein, so befindet sich das ganze an einigen Stellen bis 40 m breite Thal unter dem Wasser.

Um dem Bachlaufe ein constantes Beet zu schaffen und die Beförderung der angesammelten Schottermassen zu verhindern, muss eine Bachcorrection auf der erwähnten Strecke platzgreifen. Diese wird durch die Anlage von Verlandungsbuhnen nach Type III. Beil. D. beantragt, welche derart gegenüber angelegt sein müssen, dass sie das berechnete Bachprofil einschliessen. Bei der Anlage dieser Buhnen wird ebenfalls getrachtet, möglichst viel ausschlagsfähiges Material zu verwenden. Die Zwischenräumen zwischen den einzelnen Buhnen werden mit Weidenstecklingen aufzuforsten sein.

Als Aufforstungsmaterial sowohl für die Kiesbänke wie auch für die zur Ruhe gebrachten Anbrüche können mit Vortheil *salix vincinalis* und *salix purpurea* verwendet werden, deren Stecklinge aus den in der Nähe befindlichen Dunajecauen um einen billigen Preis gewonnen werden können.

Ist das Quellengebieth von Nizskówka verbaut, so kann an die Regulirung des unteren Bachlaufes geschritten werden. Wie schon am Eingange erwähnt wurde, ist der gegenwärtige Zustand des unteren Abflusskanales ein derartiger, dass er nicht geeignet erscheint, das Wasser, welches Nizskówka führt, aufzunehmen und in den Dunajec abzuführen.

Vor etwa 200 Jahren war ein grosser Theil des Niederschlagsgebietes von Nizskówka bewaldet und es waren die sich in dieselbe ergiessenden Wassermengen nicht so gross wie

gegenwärtig. Nach stattgefundener Devastation der Wälder und der noch fortwährend steigenden Umwandlung des Waldbodens in das Ackerland, arteten die kleinen nach Aussage der hiesigen Bevölkerung vor etwa 100 Jahren vollkommen ruhigen Bächlein -- in Wildbäche aus. Es liegt nun auf der Hand, dass der kleine ursprüngliche Abflusskanal im Laufe der Zeit nicht genug gross war, um das grössere mit Schlamm und Schutt gemengte Wasser aufzunehmen und in den Dunajec abzuführen. Durch das fortwährende Erhöhen desselben entstand schliesslich ein förmlicher 2 bis 3 m hoher Erdwall, auf dessen Oberfläche das Wasser rieselt. Die localen Verhältnisse sind nun derart, dass es in jeder Beziehung vortheilhafter erscheint das alte Bachbett aufzulassen und ein neues Gerinne auszuheben, wenn man von einer gründlichen Sanirung der Zustände sprechen will.

Die Vortheile, die man durch das Auflassen des alten Bachbettes erzielen wird, sind folgende:

1. Wird das Gefälle des Baches auf einer Länge von 3 km vergrössert, wodurch ein rascherer Abfluss des Wassers stattfinden kann.

2. Wird das künftige Bachbett 4 bis 5 m tiefer liegen wie das gegenwärtige.

3. Die Kosten der Bachumlegung incl. der Expropriation der hiezu nothwendigen Gründe stellen sich billiger als bei Belassung des alten Bachbettes. In diesem letzteren Falle müsste nämlich der ganze 1.900 m lange 2—3 m hohe Erdwall, welcher einen Cubicinhalte von 30.400 m³ enthält, abgetragen werden, was sich mit einem Kostenaufwande von 9.728 fl. bewerkstelligen liesse, während das Ausheben des neuen Bachgerinnes sich auf höchstens 6.763 fl. berechnet.

Nachdem jedwede Daten zur Berechnung eines genauen Durchflussprofils für die Bachumlegung fehlen, musste zur Ermittlung des Profils nach den im Laufe der letzten Decenien stattgehabten Hochwässern geschritten werden, und es wurde das vortheilhafteste Profil auf 14.6 m² festgestellt. Dieses Profil dürfte selbst der grösste Hochwasserstand nicht übersteigen.

Die Länge der eigentlichen Bachumlegung beträgt 1.810 m. Zum Schutze des Absperrdammes gegen die Unterwaschung wurde die Auskleidung desselben mit ausschlagsfähigen Faschinen (laut Beil. F.) und Auspflasterung der Sohle mit Steinen beantragt.

Die projectirte Bachumlegung führt durch eine natürliche Einsenkung, welche in der in Rede stehenden Ebene am tiefsten liegt. Die zur Enteignung für das künftige Bachbett beantragten Parzellen und deren Flächenausmasse sind in der Beilage J verzeichnet.

Zur Durchführung sämmtlicher Verbauungsarbeiten wäre ein Zeitraum von 3 Jahren erforderlich, und es empfiehlt sich folgende Reihenfolge bei den einzelnen Arbeiten einzuhalten:

1. Jahr: Verbauung des Trzetrzewinabaches, sämmtliche Seitengräben von A—E, Verbauung des Naglybaches und Głobowiec wielki, Bachcorrection vom Ursprung bis km 4.5.
2. Jahr: Verbauung der Seitenbäche Krasnieński, Graniczny, Szkolny, Głobowiec mały, Bachcorrection vom 4.5 km bis zur Bachumlegung, Aufforstung der unproductiven Schotterbänke, Verflechtung und Aufforstung des zur Ruhe gebrachten Terrains.
3. Jahr: Bachumlegung und sonstige Ergänzungsarbeiten.

Bei der Einhaltung dieses Programmes dürfte jährlich von den gesammten auf 25.726 fl. berechneten Verbauungskosten, ein Betrag von rund 8.500 fl. zur Ausgabe gelangen.

Nachdem bei der Verbauung des Niszkówka Gebiethes mit ausschlagsfähigem Holze viel gearbeitet werden soll, so ist es von einer besonderen Wichtigkeit für das Gelingen des Unternehmens, mit den Arbeiten rechtzeitig im Frühjahr somit im Monate März zu beginnen und das als ausschlagsfähige Holz zu verwendende Material entweder im Spätherbste oder zeitlich im Frühjahr zu bevorräthigen.

Bei den verhältnissmässig hohen Preisansätzen für die Baumaterialien könnte eine namhafte Summe von den Verbauungskosten erspart werden, wenn die Erzeugung und Zufuhr von Baumaterialien im Winter, wo die Zugkräfte um einen billigen Preis erhältlich sind — vorgenommen werden könnte.

K. k. Forsttechnische Abtheilung für Wildbachverbauung Section: Przemyśl.

am 30. August 1891.

M. Martyniec, k. k. Forstassistent.

Alegat 2. do l. W. kr. 42.738 ex 1892.

Projekt.

Ustawa

z dnia . . . . . o regulacji rzeki Bugu.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Regulacja rzeki Bugu od ujścia Pełtwi w Busku aż do granicy państwa ma być wykonaną począwszy od roku 1893 jako przedsięwzięcie krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacji służyć ma projekt Wydziału krajowego z r. 1891, preliminujący koszty budowy na 594.000 zł. w. a.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta budowy włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

- a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliniowanych kosztów;
- b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 1. i §. 4. ustępu 1. ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 116 bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent kosztów z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;
- c) państwowy fundusz budowli wodnych ze względu na objętą projektem regulacyjnym spławną przestrzeń między Dobrotworem a granicą państwa bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości dwudziestu procent kosztów z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;
- d) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które są położone w okręgu konkurencyjnym przez władze administracyjne oznaczyć się mającym, resztą preliniowanych kosztów budowy a to w myśl §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 (Dz. u. i rozp. kr. Nr 38) według stosunku korzyści, których oczekiwać należy lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Dla rozłożenia i ściągnięcia datków prywatnych stron interesowanych w §. 3. pod d) wymienionych zawiązaną będzie przez Administrację państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym spółka wodna.

Bliższe szczegóły co do wyboru i liczby członków Wydziału tej spółki określi statut przez władzę polityczną wydać się mający.

§. 5.

Czas budowy, tudzież wysokość i terminu płatności corocznych rat datków państwa, kraju i stron interesowanych oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzonym oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z kwoty osiągniętej ze sprzedaży gruntów uzyskanych przez regulację, jako kapitału zakładowego;
2. z odsetek tej kwoty, jakie narosną w czasie budowy;
3. z dochodów uzyskanych z wydzierzawienia szkarp rzeki.

Dalsze postanowienia co do rozkładu reszty kosztów utrzymania na kraj i strony interesowane, ewentualnie utworzenia w tym celu jednej lub więcej spółek wodnych i innych zarządzeń potrzebnych dla konserwacji wykonanych budowli wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego po skończeniu budowy.

§. 7.

Wykonanie robót oraz zarząd funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsięwzięcia i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Administracją państwa, której podobnie jak i stronom interesowanym przyznanym będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsięwzięcia.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania rządowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsięwzięcia określi rozporządzenie wykonawcze, które wyda Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§. 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, skarbu i spraw wewnętrznych.

Alegat 3. do l. W. kr. 42.738 ex 1892.

Projekt.

Ustawa

z dnia . . . . . o regulacji rzeki Złotej Lipy.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Regulacja rzeki Złotej Lipy od stawu w Brzeżanach do Litwinowa w powiecie Brzeżańskim i Podhajeckim ma być wykonaną jako przedsięwzięcie krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacji służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1889 preliminujący koszta robót na 132.000 zł. w. a.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta regulacji włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego w tym celu utworzyć się funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

- a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;
- b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 1. i §. 4. ustępu 1. ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 116. bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent kosztów z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;
- c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym przez władze polityczne oznaczyć się mającym, resztą preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. i rozp. kr. Nr. 38 według stosunku korzyści, których oczekiwać należy lub w miarę niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się skutecznie, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Dla rozłożenia i ściągnięcia datków prywatnych stron interesowanych w §. 3. pod c) wymienionych zawiązaną będzie przez Administrację państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym spółka wodna.

Bliższe szczegóły co do wyboru i liczby członków Wydziału tej spółki określi statut przez władzę polityczną ułożyć się mający.

§. 5.

Datki oznaczone w §. 3. pod a, b i c mają być oddane do rozporządzenia w czasie budowy w czterech równych ratach rocznych; rzeczywista zaś wypłata pojedynczych rat rocznych zasiłku z państwowego funduszu melioracyjnego odbywać się ma w miarę potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót regulacyjnych po skończeniu budowy ma być utworzony oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z kwoty osiągniętej ze sprzedaży uzyskanych przy regulacji gruntów;
2. z odsetek tej kwoty jakie narosną w czasie budowy.

Dalsze postanowienia co do rozkładu reszty kosztów utrzymania na kraj i strony interesowane ewentualnie utworzenia w tym celu jednej lub więcej spółek wodnych i innych zarządzeń potrzebnych dla konserwacji wykonanych robót wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§. 7.

Wykonanie robót regulacyjnych i konserwacyjnych zarówno jak i zarząd funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu podo-

bnie jak i stronom interesowanym przyznanym zostaje wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, co do rozpoczęcia i czasu trwania budowy, co do terminów płatności i sposobu uiszczania datków, oraz co do ewentualnego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze ułożone przez Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem a zatwierdzone przez Ministerstwo rolnictwa.

§ 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, skarbu i spraw wewnętrznych.

Alegat 4. do l. Wydziału krajowego 42 738/1892.

Projekt.

Ustawa

z dnia . . . . . o osuszeniu bagien w powiatach łańcuckim i jarosławskim.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Osuszenie bagien w gminach i obszarach dworskich powiatu łańcuckiego i jarosławskiego: Gorzyce, Jagiełka, Chałupki, Rozbórz, Ujezna, Leżachów, Wola Buchowska, Manasterz, Nielipkowice, Wola pełkińska, Wiązownica, Pełkinie z Kruhelem pełkińskim i Kruhel pawłósiowski, ma być wykonane jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1891, preliminarz kosztów robót na 86.250 zł. w. a.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta budowy włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu budowy.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl § 6. ust. z dnia 30. czerwca 1884 dz. ust. pań. Nr. 116. bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent kosztów z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położone w okręgu konkurencyjnym przez władze administracyjne oznaczyć się mającym rezerwą preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66 kraj. ust. wodnej z dnia 14. marca 1875 dz. ust. kraj. Nr. 38, według stosunku korzyści, których oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa które ma być usunięte, albo też o ile rozkład kosztów na tych podstawach nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Dla rozłożenia i ściągnięcia datków stron interesowanych w §. 3. pod c) wymienionych, zawiązaną będzie przez administrację państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym spółka wodna.

Bliższe szczegóły co do wyboru i liczby członków Wydziału tej spółki określi statut przez władzę polityczną wydać się mający.

§. 5.

Datki oznaczone w §. 3. pod a, b i c mają być oddane do rozporządzenia w czasie budowy w trzech równych ratach rocznych; rzeczywista zaś wpłata zasiłku państwowego funduszu melioracyjnego do funduszu budowy odbywać się ma w obrębie poszczególnych rat rocznych tylko w miarę potrzeby dla wykonania programowego robót.

§. 6.

Wykonanie robót oraz zarząd funduszu budowy obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsięwzięcia i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu podobnie jak i stronom interesowanym przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsięwzięcia.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania rządowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsięwzięcia, określi rozporządzenie wykonawcze, ułożone przez Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa, które ma być przedłożone do zatwierdzenia Ministerstwu rolnictwa.

§ 7.

Koszta utrzymania wykonanych robót ponosić mają członkowie spółki wodnej, według wskazanego w §. 3. pod *c* stosunku.

§. 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, skarbu i spraw wewnętrznych.

Alegat 5. do 1. Wydziału krajowego 42.738/1892.

Projekt.

Ustawa

z dnia . . . . . o zabudowaniu potoku Michalów w gminie
Maniowy.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Kra-
kowskim rozporządzam co następuje:

§. 1.

Zabudowanie potoku górskiego Michalów w gminie Maniowy powiatu Nowotarskiego na wyż wykonane po myśli §. 4. ustawy z dnia 30. czer-
wca 1884 Dz. u p. Nr. 116 począwszy od roku 1893 jako przedsięwzię-
stwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt c. k. od-
działu leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich z roku 1892,
preliminujący koszta robót na 8.000 zł.

Wydział krajowy jest jednak upoważnionym do poczynienia zmian
w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa w granicach
powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Do pokrycia kosztów budowy przyczynić się ma tak galicyjski fun-
dusz krajowy, jak i państwowy fundusz melioracyjny, ostatni z zastrzeże-

niem konstytucyjnego zezwolenia, bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości po pięćdziesiąt procent prelimitowanych kosztów t. j. kwotą po 4000 zł.

§. 4.

Datki kraju i państwa mają być uiszczone w czasie budowy w miarę rzeczywistej potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§. 5.

Koszta utrzymania wykonanych robót mogą być pokrywane przez krajowy fundusz drogowy i gminą Maniowy po połowie.

§. 6.

Bliższe postanowienia co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa i utrzymywania wykonanych budowli, kierownictwu budowy i wpływu Administracyi państwa na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa, określi rozporządzenie wykonawcze włożone przez Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem, które ma być przedłożone Ministerstwu rolnictwa do zatwierdzenia.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa.

Alegat 6. do l. W. kr. 41.738 ex 1892.

Projekt.

Ustawa

z dnia . . . . . o zabudowaniu potoku Niszkówki.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Zabudowanie potoku Niszkówki w powiecie Nowosądeckim ma być wykonane począwszy od roku 1893 jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich z roku 1891, prelimitujący koszta robót na 25.726 zł. w. a.

Wydział krajowy jest jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Do pokrycia kosztów budowy ma się przyczynić:

- a) galicyjski fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości pięćdziesięciu procent preliniowanych kosztów;
- b) państwowy fundusz melioracyjny z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia w myśl §. 6. ustępu 1. ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u p. Nr. 116 takimże bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości pięćdziesięciu procent.

§. 4.

Datki kraju i państwa mają być uiszczone w czasie budowy w miarę rzeczywistej potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§. 5.

Bliższe postanowienia co do sposobu wykonania przedsięwzięcia, kierownictwa budowy i wpływu Administracji państwa na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsięwzięcia, określi rozporządzenie wykonawcze ułożone przez Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem a zatwierdzone przez Ministerstwo rolnictwa.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być po ukończeniu budowy utworzoną po myśli §. 45. ustawy krajowej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 38 w drodze administracyjnej spółka interesowanych właścicieli gruntów i innych nieruchomości, a to bez względu czy się na to zgodzą lub nie, a rozkład datków na poszczególnych członków spółki ma być skutecznym według postanowień §. 66. powołanej ustawy.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa.

Aleg. 13.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie prośby gminy Serwery o przyjęcie na fundusz krajowy kwoty 202 zł. 75 ct., należącej się gminie Tarnopol za utrzymanie Anny Wołoszyn w domu ubogich.

Wysoki Sejmie!

Rozporządzeniem z dnia 20. października 1891 l. 23417 zaważało c. k. Starostwo w Złoczowie Zwierzchność gminną w Serwerach, by zażądane odezwą Magistratu w Tarnopolu z dnia 12. września 1891 l. 5935, koszta utrzymania Anny Wołoszyn w łącznej kwocie 202 zł. 75 ct. jak najrychlej zapłaciła, lub przynajmniej wniosła prośbą o rozłożenie tej kwoty na raty. Gmina Serwery, nie mając na pokrycie tej należności żadnego funduszu do dyspozycyi, wniosła do Wydziału krajowego prośbę o przyjęcie powyższych kosztów na fundusz krajowy. Rekursu od orzeczenia c. k. Starostwa gmina nie wносиła, rekurs bowiem taki nie mógłby odnieść skutku, albowiem Anna Wołoszyn, jak to stwierdza Zwierzchność gminna i jak okazały dochodzenia przez miejscowe Starostwo przeprowadzone urodziła się w Serwerach, jest do tej gminy przynależną i przez tę gminę w kwietniu r. 1887 z domu ubogich w Tarnopolu odebraną została.

Przedłożony inwentarz gminy Serwery za rok 1891, tudzież budżety z ostatnich lat trzech dowodnie wykazują, że gmina ta bez nadmiernego obciążenia mieszkańców swoich, lub też pozbycia znacznej części majątku zakładowego nie byłaby w stanie żądanej należności uiścić.

Według inwentarza, przez Wydział powiatowy zatwierdzonego posiada, gmina Serwery niepełna 1½ morga pastwisk, nieprzynoszących jako dobro gminy żadnego dochodu, tudzież kilka własnych obligacyj zapisu długu państwa łącznie w wartości nominalnej 500 zł., a wspólnych z gminą Jackowcami w wartości 950 zł., od których procenta na gminę Serwery przypadające przynoszą rocznie 40 zł. 90 ct. Dochód ten wraz z dochodem za wynajem polowania w kwocie 3 zł. 15 ct. stanowią jedyny własny dochód gminy. Sprzedaż więc tych obligacyj dałaby się bardzo dotkliwie odczuć gminie, sprzedaż zaś pastwiska, które zresztą dla użytku gospodarzy jest koniecznem, nie przyniosłaby potrzebnej kwoty na uiszczenie żądanej należności.

Jedynym więc źródłem pokrycia tej zaległości byłyby dodatki do podatków. Według budżetów gminy z 3 lat ostatnich nakłada Rada gminna na potrzeby gminy przeszło 200 zł. rocznie wynoszące, uwzględniając już dochód z obligacyj, dodatki do podatków bezpośrednich, przecięciowo w wysokości 20% (na 1892 rok 28%), a oprócz tego łoży na potrzeby szkolne rocznie około 114 zł, na których uiszczenie potrzeba znowu nałożyć dodatki w wysokości 23%.

W ten sposób każdy opodatkowany mieszkaniec tej gminy płacić musi na potrzeby gminne i szkolne rocznie około 20% dodatków, co wraz z innymi podatkami autonomicznymi i rządowymi wyczerpuje najzupełniej jego siłę podatkową. Nałożenie zatem dalszych 10% dodatków

do podatków bezpośrednich, któreby było koniecznem, gdyby gmina zgodziła się stosownie do żądania gminy Tarnopola na spłatę powyższej należności w ratach po 50 zł. rocznie, okazuje się prawie niemożliwym, tem więcej, że w ostatnich latach gmina ta ponieść musiała bardzo znaczne ciężary na cele nstawą nakazane, jak na postawienie nowej cerkwi, co kosztowało około 800 zł., na wybudowanie znacznym kosztem nowej szkoły, na zrestaurowanie budynków parafialnych, a ponadto w ostatnich latach skazano gminę na zwrot podatków bezpośrednich od roku 1872 przez obszar dworski w kwocie 700 zł. spłaconych.

Z tych powodów, jak niemniej z uwagi, iż Anna Wołoszyn nie posiada żadnego majątku, ani też żadnych krewnych, lub obowiązanych do zapłacenia tych kosztów, Wydział krajowy zgodnie z wnioskiem Wydziału powiatowego w Złoczowie popiera prośbę gminy Serwery i przedstawia Wysokiemu Sejmowi wniosek :

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Koszta utrzymania Anny Wołoszyn w domu ubogich gminy miasta Tarnopola w kwocie 202 zł. 75 ct. urosłe, a należące się gminie m. Tarnopola od gminy Serwery, przyjmuje się na fundusz krajowy. W tym celu otwiera się Wydziałowi krajowemu osobny kredyt na rok 1893 w kwocie 202 zł. 75 ct.

Ż Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 2. września 1892.

Marszałek krajowy:

Sanguszko w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Wereszczyński w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Aleg. 14.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o petycyach kilku gmin dotyczącychniżenia prestacyj na płace nauczycieli.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 9. kwietnia b. r. przekazał Wysoki Sejm kilka petycyj gmin o niżenie prestacyj na płace nauczycieli, Wydziałowi krajowemu do załatwienia względnie do przedstawienia wniosków.

Nadto uchwałą z dnia 9. kwietnia przekazał Wysoki Sejm między innymi petycjami w Izbie niezadowolonymi także kilka petycyj do tego przedmiotu się odnoszących. Wydział krajowy udzielił wszystkie te petycyje Radzie szkolnej krajowej, z prośbą o zarządzenie ich zbadania za pośrednictwem Rad szkolnych okręgowych, tak co do zobowiązań przez petycyonujące gminy przyjętych, jak też co do ich stosunków majątkowych, a następnie udzielenia Wydziałowi krajowemu opinii, czy i o ile petycyje te na uwzględnienie zasługują.

O tych petycyach co do których Rada szkolna krajowa wyraziła swą opinię, przedkłada Wydział krajowy następujące sprawozdanie:

1. Gmina Wołczatycze w powiecie Bobreckim opłaca na podstawie dobrowolnie przyjętego zobowiązania prestacyę na płacę nauczyciela o rocznych 200 zł. Gmina ta wniosła do Wysokiego Sejmu petycyę o niżenie jej tej prestacyi do kwoty 50 zł. Wydział powiatowy w Bóbrce popiera prośbę gminy Wołczatycze, podnosząc, że prestacya w kwocie 200 zł. w stosunku do opłacanych w tej gminie podatków bezpośrednich w kwocie 353 zł. 13 ct. jest zbyt wygórowaną i opodatkowanych dotkliwie obciąża. Gmina Wołczatycze składa się z 70 numerów domów a mieszkańcy są bardzo ubodzy.

Dodatki na potrzeby gminy i utrzymanie szkoły wynoszą rocznie przeciętnie 150% podatków stałych, wskutek czego włościanie tak bardzo podupadli, że już obecnie zmuszeni są drobne swe posiadłości lichwiarskimi długami obciążać.

Z powyższych powodów przemawia Wydział powiatowy za obniżeniem tej gminie prestacyi z kwoty 200 złr. na 100 złr. Tak Rada szkolna okręgowa w Bóbrce, jak i Rada szkolna krajowa popierają petycyę gminy Wołczatycze.

Wydział krajowy mając z jednej strony na uwadze tę okoliczność, że gmina Wołczatycze sama starała się o wyłączenie swe ze związku szkolnego z Chodorowem i utworzenie w Woł-

czatyczach osobnej szkoły i w tym celu zobowiązała się opłacać prestacę o rocznych 200 zł. z drugiej zaś strony uwzględniając obecne smutne położenie materyalne tej gminy, sądzi, że względem słuszności stanie się zadość, jeżeli dotychczasowa prestacya uiszczana na płacę nauczyciela obniżoną zostanie do 150 zł. rocznie.

2) Gmina Chudyjowice w powiecie Borszczowskim zobowiązała się uiszczać na płacę nauczyciela prestacę o rocznych 200 złr. W petycyi wniesionej do Wys. Sejmu prosi ta gmina o znizienie jej tej prestacyi do 100 złr. rocznie.

Rada szkolna okręgowa w Borszczowie podnosi, że gmina ta prócz powyższej prestacyi opłaca corocznie z mocy art. 24. ustawy szkolnej na cele szkolne około 80 złr., przeto razem 280 złr. Zobowiązanie to stało się dla gminy Chudyjowice nader uciążliwym, gdyż gmina ta liczy zaledwie 657 mieszkańców, przeważnie chałupników, którzy nie są w stanie dalej ponosić tak znaczego ciężaru. Gmina Chudyjowice nie posiada bowiem żadnego majątku a prestacę swe ściąga w drodze dodatków gminnych, które w r. 1891. wynosiły 81%, lub też w drodze repartyeyi od pojedynczych mieszkańców, zubożałych w ostatnich latach wskutek znacznej wysprzedaży swych gruntów. Rada szkolna okręgowa oświadcza się za obniżeniem tej gminie prestacyi na płacę nauczyciela z 200 zł. na 100 złr. rocznie, który to wniosek popiera również Rada szkolna krajowa.

Wydział krajowy podziela zapatrywanie Rady szkolnej okręgowej, iż należy przyjść z pomocą tej gminie i ulżyć jej w dotychczasowych ciężarach. Obniżenie prestacyi z 200 zł. na 150 złr. rocznie, odpowie względem słuszności, a prestacę tę może gmina bez zbytecznego obciążenia opłacać, zwłaszcza że posiada pewien, jakkolwiek nieznaczny majątek, podany w inwentarzu za r. 1890 na 3.250 złr., z której 2.045 złr. przypada na wartość gruntów i budynków.

3) Gmina Szyszkowce w powiecie Borszczowskim zobowiązała się uiszczać na płacę nauczyciela prestacę o rocznych 200 złr. i na podstawie tego zobowiązania weszła w życie w tej gminie nowo zorganizowana szkoła z dniem 1. września 1885. Rada szkolna okręgowa w Borszczowie przemawia za uwzględnieniem petycyi gminy Szyszkowce, która prosi o znizienie jej opłacanej prestacyi z kwoty 200 złr. do 100 złr. rocznie.

Gmina Szyszkowce liczy 638 mieszkańców; w stosunku do opłacanych podatków bezpośrednich przypadałaby na tę gminę obowiązkowo prestacya w kwocie 50 złr. 04 ct. Na potrzeby gminne i szkolne nałożyła gmina w 1891 r. 65% dodatek do podatków bezpośrednich. Rada szkolna okręgowa podnosi nadto, że gmina Szyszkowce ponieść musiała przed 2 lata znaczny wydatek w kwocie 2.000 złr., na budowę nowej szkoły, który to fundusz zebrano drogą repartyeyi od mieszkańców, a obecnie należności szkolne stały się z tego powodu nieściągalne. Rada szkolna krajowa oświadczyła się również za znizieniem tej gminie prestacyi do 100 złr. rocznie. Wydział krajowy nie sądzi jednakowoż, aby stosunki majątkowe tej gminy były tak opłakane, iżby zachodziła potrzeba tak znaczego obniżenia opłacanej dotąd prestacyi na płacę nauczyciela. Ponieważ jednak ze względu na zbyteczne obciążenie tej gminy dodatkami do podatków, pewna ulga jest usprawiedliwioną, wnosi Wydział krajowy na znizienie tej gminie prestacyi do 150 złr. rocznie.

4) Gmina Drohiczówka w powiecie zaleszczyckim wniosła do Wysokiego Sejmu petycyę o znizienie jej opłacanej dotychczas prestacyi na płacę nauczyciela w kwocie 200 zł. do kwoty 100 zł.

Rada szkolna okręgowa oraz Wydział powiatowy w Zaleszczykach ze względu na wielkie ubóstwo gminy popierają tę petycyę bardzo gorąco. Rada szkolna okręgowa podnosi, że gmina Drohiczówka liczy zaledwie 861 mieszkańców przeważnie chałupników i tak ubogich, iż od kilku lat zalegają oni tak z podatkami rządowymi jako też z prestacjami szkolnemi, których ściągnięcie jest zupełnie nie możliwe.

Nadto w gminie tej zarządzoną została budowa nowej szkoły kosztem 2.000 zł. co w wysokim stopniu obciąża biedną ludność miejscową.

Ponieważ gmina ta opłacać musi na rzeczzone potrzeby szkoły około 100 zł. rocznie, przeto w uwzględnieniu tego stanu tak Rada szkolna okręgowa jak i krajowa wnoszą na obniżenie gminie Drohiczówka prestacyi na płacę nauczyciela z kwoty 200 do 100 zł.

Wydział krajowy sądzi, że wyjątkowe ubóstwo mieszkańców tej gminy zasługuje na zupełne uwzględnienie.

Na podstawie powyższego wyводу Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Począwszy od 1. stycznia 1893 roku zniża się dotychczas uiszczane prestacye na płacę nauczycieli następującym gminom: Wołczatyce powiatu bobreckiego z 200 zł. na 150 zł; Chudyjowice pow. borszczowskiego z 200 na 150 zł. rocznie; Szyszkowce pow. borszczowskiego z 200 na 150 zł. rocznie; wreszcie gm. Drohiczówka pow. zaleszczyckiego z 200 zł. na 100 zł. rocznie.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów, dnia 6. września 1892.

Marszałek krajowy

Sanguszko w. r.

Sprawozdawca

Chamiec w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Aleg. 15.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie petycyi emerytowanych nauczycieli, tudzież wdów i sierot po nauczycielach o udzielenie lub podwyższenie emerytury, względnie daru z łaski.

Wysoki Sejmie!

Uchwałami z dnia 24. marca b. r. i z dnia 9. kwietnia b. r. przekazał Wysoki Sejm kilka petycyj nauczycieli i wdów po nauczycielach o emeryturę lub dar z łaski Wydziałowi krajowemu do zbadania w porozumieniu z Radą szkolną krajową i do przedłożenia wniosków.

Stosownie do powyższej uchwały, Wydział krajowy co do wszystkich petycyj zasięgnął opinii Rady szkolnej krajowej i na tej podstawie przedstawia Wysokiemu Sejmowi następujące sprawozdanie:

1. Rozalia Panek, wdowa po prowizorycznym nauczycielu szkół ludowych, wniosła do Wysokiego Sejmu prośbę o zaopatrzenie. Z aktów przedłożonych wynika, że mąż petentki ś. p. Wojciech Panek przez 20 lat pełnił obowiązki prowizorycznego nauczyciela w rozmaitych miejscowościach i mimo kwalifikacyi, z niewiadomych powodów nie zdołał uzyskać stałej posady, któraby jemu i jego wdowie zabezpieczyła emeryturę a względnie pensję wdowią. Petentka jest wedle przedłożonego świadectwa lekarskiego zupełnie niezdolną do pracy i żyje z trojgiem dzieci w wielkiej nędzy i niedostatku, Rada szkolna krajowa popiera powyższą petycję.

Wydział krajowy sądzi, iż należy przyjąć petentce z pomocą i udzielić jej jednorazowej zapomogi w kwocie 50 zł.

2. Olimpia Rubachowa wdowa po prowizorycznym nauczycielu szkół ludowych prosi o stałe zaopatrzenie. Rada szkolna okręgowa miejska we Lwowie, po zbadaniu stosunków majątkowych petentki, doniosła, że prosząca jest bardzo ubogą i wraz z 4giem dziećmi utrzymuje się z ciężkiej pracy rąk oraz ze wsparć zakładów dobroczynnych.

Z przedłożonych aktów okazuje się, że mąż petentki w roku 1873 mianowany był zastępcą nauczyciela, zaś w roku 1887 umarł. Jak właściwie długo służył w zawodzie nauczycielskim i z jakim skutkiem nie wiadomo. Wydział krajowy nie ma zatem dostatecznych danych do przedstawienia Wysokiemu Sejmowi petycyi Olimpii Rubachowej z wnioskiem przychylnym.

3. Jan Frey był nauczyciel szkoły ludowej w Josefsdorfie wniósł prośbę o odprawę i zwrot wkładek emerytalnych.

Z aktów przedłożonych wynika, że petent zrezygnował z posady nauczycielskiej, otrzymawszy posadę przy kolei państwowej. Rada szkolna okręgowa w Mielcu podnosi w swem sprawozdaniu, iż Frey, nie czekając na uwolnienie go od obowiązków nauczycielskich, opuścił samowolnie posadę, w skutek czego szkoła, przy której był zajęty, dla braku siły nauczycielskiej przez 7 miesięcy, musiała być zamkniętą. Nadto petent nadebrał ze swej płacy kwotę 19 złr. 54 ct., którą teraz władze szkolne w drodze przymusowej ściągnąć muszą.

Zgodnie z opinią Rady szkolnej krajowej, Wydział krajowy wyraża przekonanie, iż prośba Freya nie zasługuje na uwzględnienie.

4. Teofila Proskurnicka, wdowa po nauczycielu szkół ludowych prosi o podwyższenie pensji wdowiej, dodatku dla dzieci i o zapomogę. Mąż petentki przez 28 lat pełnił obowiązki nauczyciela, a po jego śmierci otrzymała wdowa pensję o rocznych 83 złr. 33 ct. i 4 złr. dodatku dla czworga dzieci.

Z przedłożonych aktów okazuje się, że petentka znajduje się w zupełnej nędzy i prosić musi o wsparcie, aby dzieci wyżywić. Rada szkolna krajowa popiera powyższą petycję podnosząc, że Proskurnicka zasługuje na wyjątkowe uwzględnienie, a nawet w r. b. udzieliła jej jednorazowej zapomogi w kwocie 30 zł.

W uwzględnieniu powyższych okoliczności Wydział krajowy wnosi na udzielenie petentce jednorazowej zapomogi w kwocie 50 zł.

5) Rozalia Stobiecka wdowa po emerytowanym nauczycielu szkół ludowych wniosła do Wysokiego Sejmu prośbę o podwyższenie pensji wdowiej i o zasiłek na kształcenie dzieci. Petentka pobiera pensję wdowią 116 zł. 67 ct. oraz dodatek na wychowanie dzieci o rocznych 58 zł. Z przedłożonych aktów okazuje się, że petentka znajduje się w bardzo przykrem położeniu materialnem, mając 10 dzieci z których siedmioro jest niezaopatrzonych, a z tych sześcioro uczęszcza do szkół publicznych.

Ponieważ mąż petentki służył przez 36 lat w zawodzie nauczycielskim ku zupełnemu zadowoleniu władz przełożonych, przeto Wydział krajowy mając na uwadze przykre położenie materialne petentki wnosi na udzielenie jej jednorazowej zapomogi w kwocie 50 zł.

6) Antonina Danek sierota po nauczycielu szkół ludowych, wniosła prośbę o udzielenie jej daru z łaski na czas jej sieroctwa i nieudolności do pracy.

Magistrat miasta Krakowa zapytany o stosunki majątkowe petentki oznajmił, że Antonina Danek pozostaje przy bracie swym dyetaryuszem sądowym, który mając szczupłe utrzymanie nie wiele jej pomódz może, sama zaś petentka będąc słabowitą i do pracy niezdolną pozostaje w nędzy.

Ojciec petentki był nauczycielem ludowym w Krakowie i po 40 letniej służbie otrzymał emeryturę o rocznych 945 zł., zaś w r. 1891 zmarł, pozostawiając niezaopatrzoną córkę, która jednakowoż przekroczyła już wówczas wiek normalny, Rada szkolna krajowa powołując się na opinię Magistratu krakowskiego podnosi, że petycja Antoniny Danek zasługuje na uwzględnienie. Wydział krajowy wnosi na udzielenie petentce jednorazowej zapomogi w kwocie 25 zł.

7) Pelagia Duszyńska wdowa po nauczycielu szkół ludowych pobiera pensję emerytalną o rocznych 100 zł. oraz 25 zł. rocznie dodatku dla 2 nieletnich dzieci. Petentka ma czworo dzieci z których dwoje wskutek przekroczenia wieku normalnego nie pobiera dodatku na wychowanie, a nie mają one żadnego innego zaopatrzenia. Petentka ograniczona do szczupłej pensji wdowiej utrzymuje siebie i dzieci z pracy rąk własnych. Mąż petentki przez 36 lat pełnił obowiązki nauczycielskie.

W uwzględnieniu powyższych okoliczności Wydział krajowy wnosi na udzielenie petentce jednorazowej zapomogi w kwocie 30 zł.

8) Cetylja Pyż, wdowa po tymczasowym nauczycielu szkół ludowych, wniosła do Wys. Sejmu petycję o stałe zaopatrzenie i dar z łaski. Mąż petentki który posiadał kwalifikację wyższą nawet od wymaganej, gdyż ukończył ośm klas gimnazjalnych i złożył egzamin dojrzałości,

pełnił przez 17 lat obowiązki nauczycielskie prowizorycznie, wskutek czego pozostała po nim wdowa wraz trojgiem małych dzieci nie mają prawa do żadnego zaopatrzenia.

Petentka znajduje się bez wszelkich środków utrzymania, a z pracy własnych rąk nie może siebie i dzieci wyżywić.

Z tych powodów Wydział krajowy sądzi, iż należałoby petentce udzielić jednorazowej zapomogi w kwocie 40 złr.

9) Marya Sulatycka, wdowa po nauczycielu szkół ludowych, pozostała wraz z 1 dzieckiem bez zaopatrzenia, gdyż ś. p. mąż jej pełniąc przez 11 lat obowiązki prowizorycznego nauczyciela, nie nabył prawa do emerytury.

Z przedłożonych aktów wynika, że mąż petentki przez cały czas swej służby pełnił swe obowiązki ku zupełnemu zadowoleniu swych władz przyłożonych, a pozostała po nim wdowa bez żadnego majątku utrzymuje siebie i dziecko tylko z pracy rąk własnych.

Zdaniem Wydziału krajowego petentka zasługuje na pewne uwzględnienie i dlatego wnosi o udzielenie jej jednorazowej zapomogi w kwocie 40 złr.

10) Damian Iwancio w, zastępca nauczyciela szkoły ludowej w Czyżowie, służy w zawodzie nauczycielskim 39 lat. Przez przeciąg swej służby, jak stwierdza Rada szkolna okręgowa w Złoczowie, zachowywał się petent nienagannie i pracował gorliwie. Nie posiadając przepisanej na nauczyciela kwalifikacyi, nie mógł uzyskać stałej posady, a obecnie z powodu podeszłego wieku, liczy bowiem 67 lat, Rada szkolna krajowa postanowiła go uwolnić od służby nauczycielskiej.

W tych warunkach petent starzec zgrzybiały, wdowiec z trojgiem dzieci znajduje się raptem bez wszelkich środków utrzymania.

W obec powyżej naprowadzonych okoliczności petent zasługuje istotnie na wyjątkowe traktowanie i dlatego Wydział krajowy wnosi na udzielenie petentowi dożywotniego zaopatrzenia z łaski o rocznych 120 złr.

11) J a d w i g a K n i h i n i c k a wdowa po nauczycielu, pozostała bez żadnego utrzymania, ponieważ mąż jej jako prowizoryczny nauczyciel nie nabył prawa do emerytury. Rada szkolna okręgowa w Kosowie podniosła w swem sprawozdaniu, że jakkolwiek mąż petentki ś. p. Platon Knihinicki w charakterze zastępcy nauczyciela w szkole filialnej w Prokurowie, wskutek przytępiętego słuchu i ogólnego zniedołężnienia, nie mógł sprostać obowiązkom służbowym i wykazał zadowalniających skutków swej pracy, to mimo to z uwagi na spędzony przez niego przeszło 30-letni okres czasu w zawodzie nauczycielskim, jak niemniej przez wzgląd na istotnie krytyczne położenie pozostałej po nim wdowy schorzałej staruszki, nie mogącej na swe utrzymanie zapracować, prośba Jadwigi Knihinickiej zasługuje na uwzględnienie. Petentka zniewoloną jest bowiem korzystać z ofiar litościwych ludzi.

Z powyższych względów Wydział krajowy wnosi na udzielenie petentce dożywotniego wsparcia 60 zł. rocznie.

12) E u f r o z y n a W a s i l k o emerytowana nauczycielka szkół ludowych miejskich we Lwowie, pobierając pensję emerytalną w kwocie 270 zł. w. a. rocznie, wniosła do Wysokiego Sejmu petycję o dodatkowe policzenie jej do emerytury czasu służby od 1. grudnia 1876 do 30. sierpnia 1878 na posadzie stałej nauczycielki w zakładzie sierót w Drohowyżu, oraz czasu od 1. września 1878 do 15. Września 1879 na posadzie praktykantki w szkole żeńskiej pp. Benedyktynek. Prośby tej Wydział krajowy nie może poprzeć, albowiem petentka wykazany powyżej czas służby spędziła przy szkołach utrzymywanych przez prywatne korporacje, nie ma zatem najnniejszej podstawy do tego, aby fundusz szkolny krajowy ponosić miał z tego tytułu jakikolwiek wydatek.

13) Prócz powyższych pozycy przedkłada Wydział krajowy sprawozdanie o petycyi Szymona Bukowskiego, emerytowanego nauczyciela szkół ludowych, który wniósł prośbę do Tronu o policzenie mu w drodze łaski lat służby spędzonych na posadzie nauczycielskiej przed uzyskaniem kwalifikacyi nauczycielskiej.

Szymon Bukowski pełnił obowiązki nauczycielskie od 15. sierpnia 1859. do 31. grudnia 1890. Przy przeniesieniu go w stan spoczynku Rada szkolna krajowa policzyła mu w myśl art. 39. i 50. ustawy kraj. z dnia 2. stycznia 1889. Nr. 16. Dz. u. kr. tylko czas służby od 1. października 1878. t. j. od czasu uzyskania kwalifikacyi nauczycielskiej do końca grudnia 1890.

Przeniesienie w stan spoczynku nastąpiło z urzędu, z powodu stwierdzonej nieudolności fizycznej do dalszego pełnienia obowiązków służbowych.

Emeryturę wyznaczono mu w stosunku ¹²/₁₄ części jego ostatniej płacy rocznej 250 zł., t. j. w kwocie 75 zł. rocznie.

Szymon Bukowski, dziś 68-letni starzec, wniósł prośbę do Tronu o dodatkowe policzenie mu lat służby od 15. sierpnia 1859 do 1. października 1878, zatem 18 lat 1¹/₂ miesiąca.

W skutek polecenia Ministerstwa oświaty Rada szkolna krajowa udzieliła Wydziałowi krajowemu prośbę Bukowskiego z wnioskiem wyjednania temu nauczycielowi u Wysokiego Sejmu policzenia w drodze łaski do emerytury powyższych lat służby.

Z aktów i świadectw dołączonych do podania wynika, że petent przez cały czas swej służby nauczycielskiej spełniał sumiennie swe obowiązki, i tylko z powodu nieudolności fizycznej jako starzec musiał być spensyonowany. Prócz nader szczupłej emerytury nie posiada petent żadnego majątku, a z powodu podeszłego wieku, nie może dziś znaleźć innego zarobku.

Przyjmując wszystkie lata służby spędzone w zawodzie nauczycielskim do wymiaru emerytury, mógłby petent otrzymać zaopatrzenie o rocznych 193 zł. 75 ct.

Wydział krajowy sądzi jednakowoż, że względem słuszności stanie się zadość, jeżeli Wysoki Sejm raczy podwyższyć Szymonowi Bukowskiemu dotychczas pobieraną emeryturę do 150 zł. rocznie.

Na podstawie powyższych wywodów Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Damianowi Iwanciowi prowizorycznemu nauczycielowi szkół ludowych, przyznaje Sejm od chwili przeniesienia go w stan spoczynku, z krajowego funduszu szkolnego dożywotnie zaopatrzenie z łaski o rocznych 120 zł.

II. Jadwidze Knihinickiej wdowie po nauczycielu ludowym, przyznaje Sejm z krajowego funduszu szkolnego, począwszy od 1. stycznia 1892 r., dożywotnie wsparcie z łaski o rocznych 60 zł.

III. Szymonowi Bukowskiemu emerytowanemu nauczycielowi szkół ludowych, przyznaje Sejm w drodze łaski z krajowego funduszu szkolnego, począwszy od 1. stycznia 1893 r. podwyższenie pobieranej dotąd przez niego emerytury do kwoty 150 złr. rocznie.

IV. Sejm przyznaje z krajowego funduszu szkolnego, tytułem jednorazowych zapomóg, wdowom po nauczycielach ludowych: Rozalii Panek 50 zł., Teofili Proskurnickiej 50 zł., Rozalii Stobieckiej 50 zł., Cecylii Pyż 40 zł., Maryi Sulatyckiej 40 zł., Pelagii Duszyńskiej 30 zł., oraz sierocie po nauczycielu Antoninie Danek 25 zł.

V. Nad petycyami Olimpii Rubachowej, Jana Freya i Eufrozyny Wasilko, przechodzi Sejm do porządku dziennego.

Lwów dnia 6. września 1892 roku.

Marszałek krajowy:

Sanguszko w. r.

Sprawozdawca:

Chamiec w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Aleg. 16.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie przeistoczenia 7 klasowej szkoły żeńskiej w Brodach na 8 klasową szkołę wydziałową.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie przeistoczenia 7 klasowej szkoły żeńskiej w Brodach na 8 klasową szkołę wydziałową z dnia 15. grudnia 1891 l. 56.464 nie zostało przez Wysoki Sejm załatwione.

Wydział krajowy pozwala sobie przeto sprawozdanie to ponowić po uzupełnieniu zmian, jakie zajść muszą z powodu wejścia w życie nowej ustawy krajowej z dnia 15. czerwca 1892 roku Nr. 40. dz. u. kr. zmieniającej niektóre postanowienia ustawy z dnia 1. stycznia 1889 Nr. 16. dz. u. kr. o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego w publicznych szkołach ludowych,

Uchwałą z dnia 22. listopada 1890 polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, ażeby w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową dokładnie zbadał, jakimi będą zwiększone koszty utrzymania żeńskiej szkoły ludowej w Brodach, gdyby ją przeistoczono na żeńską szkołę wydziałową z kursami uzupełniającymi, tak praktycznym jako też teoretycznym, aby następnie wszedł w rokowania z gminą powyższą względem przyjęcia na siebie tych kosztów albo w całości, albo w znaczniejszej ich części i odpowiedni wniosek przedłożył na najbliższej sesji sejmowej.

Stosownie do tego polecenia odniósł się Wydział krajowy pismem z dnia 19. grudnia 1890 L. 50.269 do Rady szkolnej krajowej z zapytaniem, ile wynoszą obecnie koszty utrzymania żeńskiej szkoły ludowej w Brodach, jaką część tych kosztów ponosi obecnie gmina, wiele dopłaca fundusz szkolny okręgowy a względnie krajowy, wreszcie o ile zwiększyłyby się te koszty w razie, gdyby terażniejszą szkołę ludową żeńską w Brodach przeistoczono na żeńską szkołę wydziałową z kursami uzupełniającymi, tak praktycznym jak i teoretycznym. Wedle oznajmienia Rady szkolnej krajowej z dnia 18. stycznia 1891 r. l. 75. (LW. 3.156/91) koszty utrzymania 7 klasowej szkoły pospolitej w Brodach na podstawie preliminarza funduszu szkolnego okręgowego na rok 1891 są następujące:

1) Nauczyciel kierujący	700 zł.
2) Cztery nauczycielki starsze z płacą roczną po 600 zł.	2.400 „
3) 10% dodatek na pomieszkanie dla 4 nauczycielek po 60 zł.	240 „
4) Dwie nauczycielki młodsze z płacą roczną po 360 zł.	720 „
5) 10% dodatek na pomieszkanie dla nich po 36 zł.	72 „
6) Dwie nadetatowe nauczycielki z płacą roczną po 360 zł.	720 „
7) 10% dodatek na pomieszkanie dla nich po 36 zł.	72 „
Razem	<u>4.924 zł.</u>

Do tego doliczyc jeszcze należy:

a) wydatek na potrzeby szkolne i urzędowe	50 zł.
b) remunerację za naukę robót	50 „
Razem	5.024 zł.

Nadto reskryptem Rady szkolnej krajowej z dnia 16. marca 1890 L. 4.406 ustanowiono dla tej szkoły w myśl ustawy z dnia 1. grudnia 1889 dz. u. kr. Nr. 71:

a) jednego nauczyciela religii rzym. kat. i jednego nauczyciela religii gr. kat. z płacą po 600 zł. rocznie	1.200 zł.
b) 10% dodatek na pomieszkanie po 60 zł.	120 „
c) tymczasowego nauczyciela religii izraelskiej z remuneracją roczną	240 „
Razem	1.560 zł.

Zatem wszystkie koszty utrzymania 7-klasowej szkoły pospolitej żeńskiej wynoszą ogółem sumę . . . . . 6.584 zł.

Koszta utrzymania 5-klasowej szkoły pospolitej męskiej w Brodach są następujące:

a) 1. nauczyciel kierujący z płacą	700 zł.
b) 4 nauczycieli z płacą po 600 zł.	2.400 „
c) 10% dodatek na pomieszkanie dla 4 nauczycieli po 60 zł.	240 „
d) remuneracja za naukę gimnastyki	300 „
e) potrzeby szkolne i urzędowe	41 „
Razem	3.681 zł.

Po doliczeniu wydatku na utrzymanie szkoły żeńskiej . . . . . 6.584 zł. — ct.

okazuje się ogólny wydatek na utrzymanie obu szkół ludowych w Brodach w sumie . . . . . 10.265 „ — „

Na pokrycie tego wydatku uiszczą gmina m. Brody z tytułu dawniejszych zobowiązań 569 zł., z ustawy 19% podatków wraz z dodatkami wynoszących w roku 1889 - 20.688 zł. 37 ct. . . . .

Razem . . . . . 2.430 zł. 95 ct.

W porównaniu zatem z ogólnymi wydatkami w kwocie 10.265 zł. okazuje się niedobór w kwocie . . . . . 7.834 zł. 05 ct.

Z tego pokrywają inne strony konkurencyjne . . . . . 91 „ 16 „

zatem fundusz szkolny okręgowy, względnie krajowy dopłaca . . . . . 7.742 zł. 89 ct.

W razie przeistoczenia 7-klasowej szkoły pospolitej żeńskiej w Brodach na 4-klasową szkołę wydziałową, połączoną z 4-klasową szkołą pospolitą, wydatek na płace nauczycieli tej szkoły byłby według oznajmienia Rady szkolnej krajowej z dnia 29. czerwca b. r. L. 12.331 następujący:

a) 1. dyrektor z płacą roczną	700 zł.
b) dodatek za kierownictwo	200 „
c) 4 nauczycielki etatowe wydziałowej szkoły z płacą po 700 zł. rocznie	2.800 „
d) 10% dodatek na pomieszkanie po 70 zł. rocznie	280 „
e) 3 nauczycielki etatowe połączonej pod wspólną dyrekcją szkoły pospolitej z płacą po 600 zł.	1.800 „
f) 10% dodatek na pomieszkanie po 60 zł.	180 „
g) 1 młodsza nauczycielka czwarta tejże szkoły z płacą roczną	360 „
h) 10% dodatek na pomieszkanie	36 „
Razem	6.356 zł.

W porównaniu z terażniejszym wydatkiem na płacę etatowych i nadetatowych nauczycieli 7-klasowej szkoły pospolitej żeńskiej w sumie . . . . . 4.924 zł.

Okazuje się w wydatkach na płace nauczycieli nadwyżka w kwocie . . . 1432 zł.

W razie zamianowania dotychczasowych nauczycieli rzym. kat. i gr. kat. religii stałymi nauczycielami szkoły wydziałowej z płacą 700 zł. i dodatkiem po 70 zł. rocznie na mieszkanie, wydatek na płace nauczycieli religii zwiększy się o kwotę roczną . . . . . 220 zł.

W takim razie ogólny wydatek na płace nauczycieli szkoły wydziałowej a względnie suma pokrywanego przez fundusz szkolny krajowy niedoboru w wydatkach obliczonych na utrzymanie obu szkół brodzkich w kwocie 7742 zł. 89 ct. zwiększy się o kwotę . . . . . 1652 zł.

i wynosi rocznie 9.394 zł. 89 ct., nie licząc wydatku na utrzymanie kursów uzupełniających teoretycznego i praktycznego.

Reskryptem z dnia 31. maja 1891. r. L. 3156 wezwał Wydział krajowy magistrat m. Brodów do przedłożenia tej sprawy Radzie miejskiej i wyjednania od niej przyjęcia na fundusz gminy przynajmniej znaczniejszej części zwiększonych kosztów, które zamierzonom przeistoczeniem żeńskiej szkoły pospolitej na wydziałową spowodowane zostaną.

W odpowiedzi na powyższe wezwanie magistrat m. Brodów oznajmił Wydziałowi krajowemu, iż Rada miejska uchwaliła przyczynić się do częściowego pokrycia owych zwiększonych kosztów roczną dotacją w kwocie tylko 500 zł. i to w przypuszczeniu, iż obecny budynek szkolny wystarczy dla rozszerzonego naukowego zakładu; gmina bowiem nie jest w stanie prócz terażniejszego budynku dostarczyć w tym celu innych lokalności.

Zarazem podniosła Rada miejska, iż do szkoły w Brodach uczęszczają także dzieci sąsiednich gmin, a mianowicie ze Starych Brodów, Ditkowie, Smólny, Folwarków wielkich i małych — zatem i te gminy już z mocy ustawy powinny przyczynić się do kosztów zamierzonego przeistoczenia szkoły.

Wydział krajowy reskryptem z dn. 19. września 1891. L. 28522 oświadczył magistratowi m. Brodów, że datek w kwocie rocznej 500 zł. jest niewystarczający, gdyż Wys. Sejm wyraźnie zaznaczył w swej uchwale, że gmina m. Brodów powinna przyjąć na siebie przynajmniej znaczniejszą część kosztów przeistoczenia szkoły.

Nadto zwrócił Wydział krajowy uwagę magistratu, iż do dostarczenia potrzebnego lokalu dla szkoły obowiązana jest gmina z ustawy, zatem Wydział krajowy sprawy pomieszczenia przyszłej szkoły wydziałowej nie może tu brać w rachubę.

Wskutek powyższego oświadczenia Wydziału krajowego uchwaliła Rada m. Brodów na posiedzeniu dnia 15. października 1891. przyczynić się do kosztów przeistoczenia szkoły żeńskiej w Brodach na wydziałową rocznym datkiem w kwocie 700 zł. a zarazem przedstawić Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia smutny stan finansowy gminy, który nie pozwala jej zobowiązać się do większych na ten cel ofiar.

Budżet gminy miasta Brodów za rok 1891. wykazywał w wydatkach sumę 62501 zł. 41 ct., w czem mieścił się wydatek na spłatę częściową pożyczki w kwocie 19125 zł. Ponieważ dochody prelininowano w sumie 48148 zł. 62 ct., zatem okazał się niedobór w kwocie 14352 zł. 79 ct., który musiał być pokryty dodatkami do podatków. Na pokrycie powyższego niedoboru uchwaliła Rada miejska pobierać 35% dodatek gminny do podatków bezpośrednich, który przyniesie 6700 zł.; dodatek gminny od podatku konsumcyjnego, który przyniesie 4320 zł. oraz 50% dodatek do podatku konsumcyjnego od wina, który przyniesie 427 zł.

Razem uzyska gmina z tych źródeł sumę 11447 zł., a zatem pozostanie jeszcze niepokryta reszta w kwocie 2905 zł. 79 ct.

Długi gminy wynosiły sumę 176.067 zł. 49 ct.

Zważywszy te niepomysłne stosunki finansowe gminy m. Brodów, zważywszy, że ofiarowany przez nią datek roczny w kwocie 700 zł. przedstawia 42.38% zwiększonych kosztów projektowanej reorganizacji szkoły, zważywszy, że w r. 1890. uchwalił Wys. Sejm przeistoczenie

szkoły żeńskiej w Jaśle na wydziałową, chociaż gmina na pokrycie zwiększonych o 3300 zł. kosztów ofiarowała tylko roczny datek w kwocie 700 zł. czyli 21·33°/₁₀;

Wydział krajowy postanowił przedstawić Wysokiemu Sejmowi prośbę gminy Brodów z wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I a) W miejsce dotychczasowej 7-klasowej szkoły pospolitej żeńskiej w Brodach utworzoną zostanie w tem mieście z początkiem roku szkolnego 1893/4 czteroklasowa szkoła wydziałowa żeńska, połączona z czteroklasową szkołą pospolitą, tudzież z kursami uzupełniającymi, mianowicie z kursem praktycznych robót kobiecych i kursem teoretycznym dla dorosłej młodzieży płci żeńskiej, a to w myśl załączonego pod A. % statutu.

b) Wszystkie w art. XXIV. ustawy z dnia 2. lutego 1885. (Nr. 29. Dz. u. kr.) wymienione wydatki na powyższą szkołę ponosić będzie gmina miasta Brodów z własnych funduszów.

c) Oprócz prestacyj dotychczasowych dobrowolnych i prestacyj ustawą nałożonych na pokrycie płac nauczycieli, gmina obowiązana będzie dopłacać jeszcze corocznie kwotę 700 (siedemset) zł. w. a. na płace nauczycieli zreorganizowanej szkoły wydziałowej. Resztę wydatków na płacę dyrektora i nauczycielek powyższej szkoły ponosić będzie fundusz szkolny okręgowy, a względnie krajowy.

d) Wydatki na utrzymanie kursów uzupełniających teoretycznego i praktycznego, które przy powyższej szkole urządzić się mają, pokrywane będą z opłat szkolnych i dobrowolnych datków, a w razie gdyby opłata i datki te nie wystarczały, będzie reszta kosztów pokrytą także z funduszów gminnych.

II. Sejm uchwała załączony pod A. statut.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 9. września 1892 roku.

Marszałek krajowy:

Sanguszko w. r.

Sprawozdawca:

Chamiec w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Projekt statutu

szkoły wydziałowej żeńskiej połączonej z pospolitą, tudzież kursów
nauki dopełniającej w Brodach.

§. 1.

Cel szkoły wydziałowej żeńskiej wskazuje Art. IX. krajowej ustawy szkolnej z dnia 2. lutego 1885. (Nr. 28. Dz. u. kr.).

§. 2.

Ze szkołą wydziałową łączą się kursa uzupełniające, teoretyczny i praktyczny.

§. 3.

Szkoła wydziałowa wraz z kursami uzupełniającymi tworzy organiczną całość i zostaje pod jedną dyrekcją. Tej samej dyrekcji podlega zarazem czteroklasowa żeńska szkoła ludowa pospolita, połączona ze szkołą wydziałową.

§. 4.

Językiem wykładowym tak szkoły pospolitej jak i wydziałowej tudzież kursów uzupełniających jest język polski.

I. Szkoła wydziałowa.

§. 5.

Szkoła wydziałowa obejmuje kurs nauki czteroletni o 4 klasach.

§. 6.

Warunkiem przyjęcia uczniicy do tej szkoły jest świadectwo z IV. klasy szkoły ludowej pospolitej, lub pomyślny wynik egzaminu wstępnego, przy którym kandydatka wykazać ma znajomość wszystkich przedmiotów przepisanych planem naukowym dla klasy VI. czteroklasowych szkół żeńskich.

§. 7.

Prócz przedmiotów wskazanych Art. VII. i IX. ustawy krajowej z dnia 2. lutego 1885, będą także udzielane język francuski i nauka muzyki jako przedmioty nadobowiązkowe.

§. 8.

Nauka odbywać się będzie wedle planu naukowego, wydanego przez c. k. Radę szkolną krajową.

§. 9.

Grono nauczycieli szkoły wydziałowej żeńskiej składa się z dyrektora, katechety i 4 nauczycielek z kwalifikacją do szkół wydziałowych.

Rada szkolna okręgowa a w razie wątpliwości Rada szkolna krajowa oznacza grupy kwalifikacyjne, do których uzdolnienie potrzebne mają wykazać kompetentki przy każdorazowym ogłoszeniu konkursu. Przytem należy tak postępować, ażeby wymaganiom planu naukowego co do rozkładu przedmiotów naukowych stało się zadość.

Kierownik ma się wykazać przynajmniej patentem nauczycielskim dla szkół wydziałowych.

§. 10.

Dyrektor i 4 nauczycielki dla 4 klas szkoły wydziałowej mają posady stałe. Stanowisko katechety określa osobna ustawa. (Dz. u. kr. Nr. 71. z roku 1889).

II. Kurs uzupełniający teoretyczny.

§. 11.

W myśl art. XII. ustawy krajowej z dnia 2. lutego 1885 urządza się kurs uzupełniający w kierunku teoretycznym dla młodzieży dorosłej płci żeńskiej. Czas trwania tego kursu oznaczy Rada szkolna krajowa na przedstawienie Rady szkolnej miejscowej.

§. 12.

Kurs ten ma na celu uzupełnienie wykształcenia, udzielonego przez szkołę wydziałową i obejmować może następujące przedmioty:

- a) Historję literatury powszechnej z szczególnem uwzględnieniem literatury polskiej i ruskiej;
- b) Historję powszechną nowszych czasów;
- c) Estetykę ze szczególnem uwzględnieniem utworów ducha polskiego;
- d) Wiadomości z higieny, pedagogii, dydaktyki, o ile są potrzebne w przyszłem powołaniu kobiety;
- e) Naukę gospodarstwa domowego.

Liczbę godzin wyznacza Rada szkolna miejscowa, nauka zaś tak będzie rozłożoną, by uczennicom tego kursu umożliwić korzystanie z niektórych działów kursu praktycznego robót kobiecych.

§. 13.

Warunkiem przyjęcia jest ukończenie szkoły wydziałowej z dostatecznym postępem, lub złożenie egzaminu wstępnego z nauk w szkole wydziałowej udzielanych, a ilość uczennic nie może przekraczać w jednej klasie 45.

§. 14.

Nauk udzielać będą zawodowi nauczyciele lub nauczycielki, przedstawiani corocznie przez Radę szkolną miejscową do zatwierdzenia Radzie szkolnej krajowej. Remuneracye wyznacza im Rada szkolna miejscowa.

§. 15.

Udzielający nauk na tym kursie zbierać się będą pod przewodnictwem dyrektora na konferencye peryodyczne, celem omawiania kwestyj dotyczących kursu, a wnioski przedstawiane będą władzy nadzorczej.

§. 16.

Uczennice kursu teoretycznego składają na ręce dyrekcji z początkiem każdego roku szkolnego wpisowe 1 zł., a oprócz tego z początkiem każdego miesiąca nauki opłatę, wynoszącą miesięcznie 2 zł. Opłaty te wpływają do kasy Rady szkolnej miejscowej i służyć będą na pokrycie wydatków z utrzymaniem kursu teoretycznego połączonych. Radzie szkolnej miejscowej służy prawo podwyższenia ewentualnie zniżenia opłaty, także uwolnienia od połowy opłaty ubogich, odznaczających się w naukach uczenie na przedstawienie grona nauczycielskiego; jednak liczba uwolnionych nie ma przenosić $\frac{1}{4}$ ogółu uczennic.

III. Kurs praktyczny robót kobiecych.

§. 17.

W myśl ustawy krajowej z dnia 2. lutego 1885 art. XI. urządza się kurs praktyczny robót kobiecych.

§. 18.

Kurs ten obejmować może oddział krawiectwa i oddział białego szycia, a mianowicie obejmuje oddział białego szycia:

- a) Naukę kroju bielizny w połączeniu z rysunkiem stosownym;
- b) Ćwiczenia w szyciu ręcznym i maszynowym, według najlepszych metod z uwzględnieniem metody szalenfeldowskiej i poznawanie towarów.

Oddział krawiectwa obejmuje zaś:

- a) Naukę kroju sukien w połączeniu z rysunkiem stosownym;
- b) Wykonanie robót według najnowszych metod z uwzględnieniem naki o kolorach i stylach, tudzież towaroznawstwa.

Oprócz tego mogą być na kursie praktycznym wykładane:

- a) Rachunki kupieckie w połączeniu z buchalterią;
- b) Stylistyka handlowa;
- c) Geografia handlowa.

§. 19.

Czas trwania tego kursu, tudzież liczbę godzin nauki oznaczy Rada szkolna krajowa na przedstawienie Rady szkolnej miejscowej.

§. 20.

Na kurs praktycznych robót wpisać się mogą uczennice po ukończeniu z dostatecznym postępem szkoły wydziałowej, a także uczennice, które z takim postępem ukończyły tylko 4-klasową szkołę pospolitą lub wykażą wiadomości, odpowiadające tejże szkole, ale tylko pod tym warunkiem, że skończyły 14-ty rok życia.

§. 21.

Etat sił nauczycielskich powyższego kursu t. j. liczbę nauczycielek, ich stanowisko (czy stałe, czy tymczasowe), ich płace i inne pobory, tudzież ich emeryturę uchwała Rada miejska i przedkłada do zatwierdzenia Radzie szkolnej krajowej.

§. 22.

Warunkiem uzyskania posady jest świadectwo dojrzałości, uzyskane w seminarjum nauczycielskiem, oraz świadectwo z ukończonych z dobrym postępem kursów robót kobiecych w szkole fachowej.

Nauczycielki tak tymczasowe, jakoteż stałe mianuje w myśl art. 10 ustawy z dnia 1. stycznia 1889. (Dz. u. kr. Nr. 16) na przedstawienie Rady miejskiej Rada szkolna okręgowa.

§. 23.

Przepisy dyscyplinarne, obowiązujące nauczycieli szkół ludowych, stosują się także do nauczycielek na kursie robót kobiecych. Sprawy ich dyscyplinarne należą jednak do Rady szkolnej okręgowej, a tylko kara wymieniona w art. 24. lit. e ustawy z dnia 1. stycznia 1889 (Dz. u. kr. Nr. 16) zastrzeżoną jest orzeczeniu Rady szkolnej krajowej.

§. 24.

Uczennice kursu praktycznego składają na ręce dyrekeji z początkiem każdego roku wpisowe 1 zł., a nadto z początkiem każdego miesiąca nauki opłatę w kwocie 2 zł. Opłaty te wpływają do kasy Rady szkolnej miejscowej i służyć będą na pokrycie wydatków z utrzymaniem kursu praktycznego połączonych. Co do podwyższenia lub niżenia, a względnie uwolnienia od połowy opłaty, obowiązują odnośne postanowienia §. 16. Uczennice kursu teoretycznego, uczęszczające na kurs robót, nie składają osobnej opłaty.

§. 25.

Po ukończeniu kursu praktycznego lub teoretycznego otrzymuje uczennica świadectwo, stwierdzające postęp w naukach.

§. 26.

Rada szkolna krajowa może na żądanie Rady miejskiej w miarę potrzeby rozszerzyć zakres nauki na kursach uzupełniających, tak praktycznym jak i teoretycznym, a przeto zmienić postanowienia, zawarte w §§. 12. i 18. statutu.

§. 27.

Co do ingerencyi dyrekeji zakładu do kursu praktycznego, stosuje się w zupełności §. 15., nadto obowiązana jest dyrekeja do składania rocznych sprawozdań Radzie szkolnej krajowej za pośrednictwem Rady szkolnej miejscowej, a względnie okręgowej.

§. 28.

Rok szkolny rozpoczyna się 1. września, a kończy 15. lipca uroczystem zamknięciem z wystawą prac uczennic.

Aleg. 17.

Propozycja

Wydziału krajowego w sprawie wyboru trzech Członków do Rady nadzorczej Banku krajowego.

Wysoki Sejmie!

Z dniem 31. grudnia 1892 gasną mandaty trzech Członków Rady nadzorczej Banku krajowego a mianowicie mandaty powierzone Pp. Augustowi Gorayskiemu, Józefowi hr. Męcińskiemu i Dr. Gustawowi Romerowi.

Na podstawie §. 71 statutu Banku krajowego Wydział krajowy ma zaszczyt przedstawić Wysokiemu Sejmowi wniosek wybrania na Członków Rady nadzorczej Banku krajowego ponownie Pp. **Augusta Gorayskiego, Józefa hr. Męcińskiego i Dr. Gustawa Romera.**

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 2. sierpnia 1892.

Marszałek krajowy:
Sanguszko w. r.

Sprawozdawca:
Edward Jędrzejowicz w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Aleg. 18.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie odrestaurowania wnętrza kościoła przy szpitalu św. Łazarza w Krakowie.

Wysoki Sejmie!

Przełożona Sióstr Miłosierdzia przy szpitalu św. Łazarza w Krakowie wniosła (jak l. w. 39.390/92) prośbę o zarządzenie odrestaurowania wnętrza kościoła, który przy tymże szpitalu się znajduje, a powierzony jest opiece i nadzorowi Sióstr Miłosierdzia.

Boczne ściany kościoła nie były już od 30 lat bielone, a około sufitu nie przedsięwzięto żadnych robót konserwacyjnych od niepamiętnych czasów; sufit jest odrapany, uszkodzony i konieczne naprawy wymaga.

Prośbę Sióstr Miłosierdzia przedłożył nam Komitet administracyjny wraz ze sprawozdaniem i kosztorysem Inżyniera szpitalnego, według którego opinii może nawet zachodzić potrzeba wzmocnienia głównego sklepienia przez klinowania od wewnątrz, — co zbadaniem zostanie dopiero po ustawieniu rusztowań.

Kosztorys tej restauracji opiewa na kwotę 1080 zł. a. w.

Opierając się na fachowej opinii Inżyniera szpitalnego i w uwzględnieniu słusznych żądań Sióstr Miłosierdzia uchwalił Wydział krajowy uznać potrzebę odrestaurowania wnętrza kościoła, wstawił na ten cel do preliminarza budżetu szpitala św. Łazarza w Krakowie na r. 1893 do Rub. X. poz. 51 kwotę 1080 zł. a. w. i wnosi:

Wysoki Sejm raczy niniejsze sprawozdanie przyjąć do zatwierdzającej wiadomości.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 3 września 1892.

Marszałek krajowy:

Eustachy Sanguszko w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Franciszek Hozard w. r.

Członek Wydziału krajowego.

S p r a w o z d a n i e

Wydziału krajowego w sprawie urządzenia nowo wybudowanych dwóch pawilonów w zakładzie dla obłąkanych na Kulparkowie.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 8. kwietnia 1892 zezwolił Wysoki Sejm na wybudowanie dwóch osobnych pawilonów w zakładzie kulparkowskim. Pawilony te będą w roku 1893 ukończone i z końcem lata do użytku zakładu oddane. Zanim to nastąpi, muszą być wykonane urządzenia konieczne potrzebne, jako to: urządzenie dwóch łazienek i dwóch umywalni, obrukowanie obydwóch budynków, ułożenie chodników, naprawa parkanów, i wybudowanie dwóch altan dla klasowych chorych. Według obliczenia technicznego (alegat) koszta tego urządzenia będą wynosiły 7.000 zł. w. a.

·/. Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy udzielić na urządzenie dwóch nowo wybudowanych pawilonów w zakładzie kulparkowskim dodatkowego kredytu w kwocie 7.000 zł. i wstawić kwotę tę w budżet na rok 1893.

Z Rady Wydziału krajowego Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 6. września 1892.

Marszałek krajowy:

Sanguuszko m. p.

Sprawozdawca:

Dr. Franciszek Hoszard m. p.

Członek Wydziału krajowego.

Kosztorys

na urządzenia w obydwóch nowowynbudowanych pawilonach.

Numer liczący	Wyszczególnienie	Ilość sztuk	Wymiary				Cena	Koszt		Pozycje An. cen i Uwagi	
			wskazane			obrachowane		zł.	ct.		
			długość	wysokość	szerokość	pojedynczo					razem
1	Urządzenie łazienek t. j. w każdym oddz. po dwie wanien miedzianych wraz z kurkami, rurami do i odpływowemi.	2×2	—	—	—	4 szt.	350 ₀	1.400	—		
2	Urządzenie umywalni w part. i na I. piętrze a to: stół dębowy z płytą marmurową o 3-ech misach porcel. wraz z kurkami, rurami i tuszem.	2×2	—	—	—	4 szt.	440 ₀	1.760	—		
3	Urządzenie aparatu cyrkulacyjnego do ogrzewania wody kąpielowej.	2	—	—	—	2 szt.	850 ₀	1.700	—		
4	Obrukowanie budynków z kamienia płytowego i wyrobienie rynsztoku.										
	a) w okółu pawilonów	2	100 ₀	—	2 ₀	400 ₀ m ²					
	b) z pawilonów do głównego budynku.	2	30 ₀	—	2 ₀	120	520 ₀	2 ₀	1.040	—	
	Do przeniesienia . . .							5.900	—		

Numer bieżący	Wyszczególnienie	Ilość sztuk	Wymiary				Cena	Koszt		Pozytywe An. cen. i Uwagi	
			wskazane			obrachowane		zł.	ct.		
			długość	wysokość	szerokość	pojedynczo					razem
	Z przeniesienia . . .						5.900	—			
5	Przeróbka bruku starego z do- daniem potrzebnego materiału w ogrodzie na oddz. kobiet.	1	60 _o	—	2 _o	120 _{om} ²	080	96	—		
6	Urządzenie rynsztoku odpły- wowego przy bruku <i>ad 5</i>) z cegły.	1	60 _o	—	0.75	60 _{om}	060	36	—		
7	Postawienie parkanu (sztache- towego) listwowego z omazieniem										
	a) w ogrodzie męszczyzn	1	70 _o	—	—						
	b) „ „ kobiet.	1	82	—	—	152 _{om}	190	288	86		
8	Przeróbka starego parkanu w ogrodzie męszczyzn.	1	85 _o	—	—	85 _{om}	090	76	50		
9	Przesunięcie 18 przęseł sta- rego parkanu dla rozszerzenia ogrodu.	—	72 _o	—	—	72 _{om}	050	36	—		
10	Postawienie altan										
	a) nowej	1	—	—	—	—	—	300	—		
	b) ze starego materiału lecz nowe montowanie.	1	—	—	—	—	—	160	—		
11	Na nieprzewidziane.	—	—	—	—	—	—	106	70		
Ogółem koszt								7.000	—		

Mówię: Siedm tysięcy zł. w. a.

Aleg. 20.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w sprawie przeniesienia płac maszynisty zakładu dla umysłowo chorych na Kulparkowie i szpitala św. Łazarza w Krakowie z R. II. do R. I.

Wysoki Sejmie!

Posady maszynistów w zakładzie kulparkowskim i w szpitalu św. Łazarza w Krakowie były dotychczas nieetatowemi.

Ponieważ atoli maszyny parowe a więc i obsługujący je maszyniści w obu zakładach zawsze będą potrzebni, ze względu dalej, że urządzenia mechaniczne w obu zakładach coraz większe przybierają rozmiary, z powodu ciągłego rozszerzania się tych zakładów, a tem samem większej wymagają pracy i fachowej znajomości rzeczy, Wydział krajowy ufny, że Wysoki Sejm zarządzenie to zatwierdzi, uchwalił (jak L. W. 23.033/92) już w preliminarzu na r. 1893 przenieść płacy maszynistów między pobory osób etatowych i wstawił płacę maszynisty w Kulparkowie do Rubr. I. poz. 9., a maszynisty w Krakowie w Rubr. I. poz. 14.

Zdając niniejszem sprawę wnosi Wydział krajowy:

Wysoki Sejm raczy zarządzenie powyższe przyjąć do zatwierdzającej wiadomości a tem samem zezwolić na stabilizowanie posad maszynistów w Kulparkowie i w szpitalu św. Łazarza w Krakowie.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 6. września 1892.

Marszałek krajowy:

Sanguuszko w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Franciszek Hozard w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Aleg. 21.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z przedłożeniem preliminarzy galicyjskiego funduszu propinacyjnego na r. 1893.

Wysoki Sejmie!

Przedłożone nam przez c. k. Dyrekcyę galicyjskiego funduszu propinacyjnego preliminarze tego funduszu na r. 1893. wraz z sprawozdaniem tejże c. k. Dyrekcyi mamy zaszczyt w myśl §. 41. ustawy z dnia 22. Kwietnia 1889 Nr. 30 d. u. k. przedłożyć z wnioskiem:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem raczy uchwalić załączone preliminarze galicyjskiego funduszu propinacyjnego na r. 1893 i sprawozdanie c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego przyjąć do wiadomości.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 6. września 1892.

Marszałek krajowy:

Sanguszko w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Damian Sawczak w. r.
Członek Wydziału krajowego.

1885

MEMORANDUM

TO THE HONORABLE SECRETARY OF THE INTERIOR
FROM THE COMMISSIONER OF THE GENERAL LAND OFFICE

RE: [Illegible]

[Illegible text]

[Illegible text]

[Illegible text]

Very respectfully,
[Illegible Signature]

Sprawozdanie

c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego z przedłożeniem
preliminarzy na rok 1893.

Wysoki Sejmie!

Po myśli §. 41 ustawy z dnia 22. Kwietnia 1889 Dz. ust. kraj. Nr. 30. ma zaszczyt c. k. Dyrekcyja gal. funduszu propinacyjnego przedłożyć niniejszem Wysokiej Izbie do uchwalenia preliminarze na rok 1893, a mianowicie:

1. galic. funduszu propinacyjnego ogólnego
2. " " " zasobowego
3. " " " rezerwowego.

W osobnych załącznikach preliminarzy wyjaśniono przy odnośnych rubrykach różnice, zachodzące między zatwierdzonym przez Wysoką Izbę na rok 1892 preliminarzem a wnioskiem c. k. Dyrekcyi na r. 1893.

Z ogólnego stanowiska zauważa c. k. Dyrekcyja do tych preliminarzy co następuje:

1. Co do gal. funduszu propinacyjnego ogólnego.

Dochody na r. 1893. preliminarze się w kwocie	4,611.494 zł.
wydatki zaś w kwocie	4,403.283 „
przeżytko dochodów w kwocie	208.211 zł.
która w porównaniu z podobną przeżytką preliminarzową na rok 1892 w kwocie	147.004 „
jest większą o	61.207 zł.

a to głównie z powodu wyższego dochodu w czynszach za wdzierżawione prawo propinacyi i w opłatach szynkarskich.

2. Co do gal. funduszu propinacyjnego zasobowego.

Preliminarzowa na r. 1893. przeżytko w kwocie	21.892 zł.
jest w porównaniu z przeżytką roku 1892 w kwocie	12.044 „
większą o	9.848 zł.

z powodu wpływu odsetek od obligacyj zakupionych za wcieloną do tego funduszu nadwyżkę dochodów ogólnego funduszu propinacyjnego za rok 1891.

3. Co do gal. funduszu propinacyjnego rezerwowego.

Na rok 1893 preliminuje się dochody w ogólnej kwocie	234.631 zł.
wydatki zaś w kwocie	99.512 „
przeto zwyżkę dochodów w kwocie	135.119 zł.
która w porównaniu do zwyżki uchwalonej na rok 1892 w kwocie	129.697 „
jest większą o	5.422 zł.
a to z powodu zwiększenia się dochodów z odsetek czynnych o 3.657 zł. uzyskanych z fruktyfikacyi zaoszczędzenia roku 1891, tudzież zmniejszenia się wydatków na administracyę o 1.765. zł.	

Zwyżka dochodów preliminowana na r. 1893. wynosi:

a) w gal. funduszu propinacyjnym ogólnym	208.211 zł.
b) „ „ „ zasobowym	21.892 „
c) „ „ „ rezerwowym	135.119 „
	<u>razem 365.222 zł.</u>

która wcieloną zostanie do majątku zarodowego funduszu propinacyjnego zasobowego i rezerwowego i użytą będzie do zakupna papierów wartościowych.

W końcu wypada jeszcze nadmienić, iż tytułem wynagrodzenia za zniesione prawo propinacyi wyasygnowano uprawnionym po dzień 20. sierpnia 1892 w gotówce 33,166.109 zł. 13 ct., zaś w 4% po koniec roku 1894 winkulowanych obligacyach nominalnie 22,545.550 zł, pozostaje przeto jeszcze do wyasygnowania w gotówce 678.176 zł. 4 ct., zaś w obligacyach nominalnie 1,336.550 zł.

Nadto przyznano i wyasygnowano uprawnionym tytułem odsetek od kapitałów w gotówce wyasygnowanych kwotę 270.638 zł. 31 ct.

Lwów dnia 23. sierpnia 1892.

Badeni w. r.

do L. 6.585./D. F. P.

Sumaryczny Preliminarz

galicyjskiego funduszu propinacyjnego

o g ó l n e g o

według rubryk

na rok 1893.

(z 12 załącznikami).

Z c. k. Dyrekcji galic. funduszu propinacyjnego

Lwów, dnia 23. sierpnia 1893.

Badeni w. r.

Sprawdzono w Departamencie rachunkowym c. k. Namiestnictwa.

Lwów, dnia 24. sierpnia 1892.

L. porządkowa Nr. załącznika	Oznaczenie rubryk	Wynikłość z r. 1891.	Kwota uchwalona na r. 1892.	Wniosek na r. 1893.	U w a g a
		zł. wal. austr.			
D o c h o d y					
1/1	Czynsze za wydzierżawione prawo propinacyi i dochody uzyskane przez wykonywanie tego prawa i we własnym zarządzie	3,441.175	3,445 357	3,505.845	
2/2	Opłaty od szynkarzy	201.201	203.000	204.000	
3	Opłaty od zakładania gorzelń, browarów i miodosytni	100	—	—	
4/3	Grzywny za przekroczenia propinacyjne	2.402	3.500	3.500	
5/4	Dochody ze sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych	23	200	20	
6/5	Odsetki zwłoki	9.869	7.000	7.000	
7/6	Zasiłek z milionowej subwen- cyi ze skarbu państwa	891.129	891.129	891.129	
8	Odsetki czynne od lokowanych kapitałów z dochodów bieżą- cych i emisji obligacyi pro- pinacyjnych	76.217	—	—	
9	Rozmaite	2.083	—	—	
	Razem .	4,624.199	4,550.186	4,611.494	
	W porównaniu z wydatkami pozostaje zwyżka	—	4,403.182 147.004	4,403.283 208.211	
	o której użyciu zda się sprawę w zamknięciu rachunków na rok 1893.				

L. porządkowa i Nr. załącznika	Oznaczenie rubryk	Wynikłość z r. 1891.	Kwota uchwalona na r. 1892.	Wniosek na r. 1893.	U w a g a
		zł. wal. austr.			
W y d a t k i					
1/1	Splata kapitałów za wylosowane obligacye funduszu propinacyjnego	1,385.950	1,510.850	1,571.900	
2/2	Wypłata kuponów od obligacyj w obiegu będących	2,535.391	2,359.121	2,298.083	
3/3	Prowizya c. k. uprz. Bankowi dla krajów koronnych w Wiedniu i Bankowi krajowemu we Lwowie za pośrednictwo w wypłacie wylosowanych obligacyj i zapadłych kuponów	2.217	3.200	3.200	
4/4	Należytość stemplowa od kwitów na pobór zasiłku ze skarbu państwa	2.790	2.790	2.790	
5/5	Podatek dochodowy od czynszów za wdzierżawione prawa propinacyi	527.161	527.161	527.250	
6/6	Podatek zarobkowy od dochodów uzyskanych przez wykonywanie prawa propinacyi we własnym zarządzie	53	60	60	
	Razem .	4,453.562	4,403.182	4,403.283	

Załącznik Nr. 1 do Dochodów galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

Rubryka: Czysze za wydzierżawione prawa propinacyi i dochody uzyskane za wykonywanie tego prawa we własnym zarządzie.

L. porządkowa	Poszczególnienie powiatów	Wynikłość	Kwota	Wniosek	U w a g i
		z roku 1891	uchwalona na r. 1892.	na r. 1893	
		Zł. wal. austr.			
1	Biała	69.191	69.191	69.534	
2	Bochnia	37.168	37.901	37.526	
3	Bohorodczany	37.460	37.460	37.460	
4	Borszczów	60.670	61.450	61.957	
5	Bóbrka	41.675	41.839	43.458	
6	Brody	51.743	53.968	54.489	
7	Brzesko	43.151	43.665	44.000	
8	Brzeżany	60.382	60.382	63.743	
9	Brzozów	28.781	28.799	29.749	
10	Buczacz	84.429	82.322	84.678	
11	Chrzanów	73.388	73.850	74.408	
12	Cieszanów	33.017	31.992	32.099	
13	Czortków	42.478	41.688	41.648	
14	Dąbrowa	22.496	22.861	22.006	
15	Dobromil	41.992	41.742	43.611	
16	Dolina	55.090	55.430	56.440	
17	Drohobycz	88.212	88.645	91.033	
18	Gorlice	40.847	40.877	40.878	
19	Gródek	29.433	29.443	30.327	
20	Grybów	13.234	13.412	13.483	
21	Horodenka	64.215	65.483	65.474	
22	Husiatyn	42.392	42.539	42.908	
23	Jarosław	59.225	59.412	60.167	
24	Jasło	40.134	40.604	40.910	
25	Jaworów	42.835	42.773	45.925	
26	Kałusz	40.548	40.207	42.331	
27	Kamionka	54.757	54.589	53.972	
28	Kolbuszowa	25.828	25.557	25.587	
29	Kołomyja	58.866	58.866	61.668	
30	Kosów	34.749	34.488	36.750	
31	Kraków	62.488	62.680	64.800	
32	Krosno	27.776	26.909	27.584	
33	Limanowa	33.017	32.752	33.478	
34	Lisko	57.361	57.618	57.138	
35	Lwów	85.408	87.864	88.495	
36	Łańcut	54.838	54.851	55.249	
37	Mielec	36.122	35.232	35.274	
38	Mościska	42.664	42.533	45.023	
39	Myślenice	34.038	34.196	36.701	
40	Nadwórna	44.798	44.726	45.814	
41	Nisko	21.654	21.619	21.619	
42	Nowy Targ	28.577	27.680	27.523	
43	Nowy Sącz	58.936	58.915	62.111	

L. porządkowa	Poszczególnienie powiatów	Wynikłość	Kwota	Wniosek	U w a g i
		z roku 1891	uchwalona na r. 1892	na r. 1893	
		zł. wal. austr.			
44	Pilzno	14.950	14 976	15.208	
45	Podhajce	51.578	51.578	52.728	
46	Przemyśl	75.999	73.925	75.186	
47	Przemyślany	38.378	38.417	38.477	
48	Rawa	44.382	44.263	44.027	
49	Rohatyn	56.243	56.733	56.758	
50	Ropczyce	40.537	40.563	39.544	
51	Rudki	29.841	30.185	34.222	
52	Rzeszów	63.620	64.066	63.947	
53	Sambor	35.385	35.875	38.847	
54	Sanok	49.220	49.331	49.351	
55	Skalał	47.892	48.115	47.030	
56	Śniatyn	31.699	31.072	31.905	
57	Sokal	50.395	50.458	50.543	
58	Stanisławów	61.775	61.587	64.438	
59	Staremiasto	21.954	21.536	21.338	
60	Stryj	50.108	50.027	50.092	
61	Tarnobrzeg	41.873	42.622	43.926	
62	Tarnopol	42.424	42.533	42.919	
63	Tarnów	18.047	18.009	18.028	
64	Tłumacz	55.435	55.745	56.885	
65	Trembowla	28.534	28.732	29.900	
66	Turka	21.436	21.554	22.454	
67	Wadowice	74.725	74.915	75.439	
68	Wieliczka	45.166	45.485	45.840	
69	Zaleszczyki	46.510	46.481	46.421	
70	Zbaraż	25.500	25.650	25.675	
71	Złoczów	73.240	73.290	73.835	
72	Żółkiew	41.336	41.551	41.521	
73	Żydaczów	41.756	41.849	44.833	
74	Żywiec	115.204	115.204	115.500	
	Razem	3,441.175	3,445.357	3,505.845	więcej o 60.488 zł.

Załącznik 2. do Dochodów

Rubryka: „Opłaty od szynkarzy“.

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość	Kwota	Wniosek	U w a g i
		z roku 1891.	uchwalona na r. 1892.	na r. 1893.	
		zł. wal. austr			
1	Opłaty od szynkarzy	201.201	203.000	204.000	<i>Więcej o 1.000 zł. ponieważ preliminuje się według stanu szynkarzy z końcem r. 1891 w zaokrąglonej kwocie.</i>

Załącznik 3. do Dochodów

Rubryka: „Grzywny za przekroczenia propinacyjne“.

1	Grzywny za przekroczenia propinacyjne	2.402	3.500	3.500	
---	---	-------	-------	-------	--

Załącznik 4. do Dochodów

Rubryka: „Dochody ze sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych“.

1	Dochody ze sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych	23	200	20	<i>Mniej o 180 zł. ponieważ preliminuje się wynikłość r. 1891 w zaokrąglonej kwocie.</i>
---	--	----	-----	----	--

Załącznik 5. do Dochodów

Rubryka: „Odsetki zwłoki“.

1	Odsetki zwłoki	9 869	7.000	7.000	
---	--------------------------	-------	-------	-------	--

Załącznik 6. do Dochodów

Rubryka: „Zasilek z milionowej subwencji ze skarbu państwa“.

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość	Kwota	Wniosek	U w a g i
		z roku 1891.	uchwalona na r. 1892.	na r. 1893.	
		zł. wal. austr.			
1	Zasilek z milionowej subwencji ze skarbu państwa . . .	891.129	891.129	891.129	

Załącznik 1. do wydatków galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

Rubryka: „Spłata kapitałów za wylosowane obligacje funduszu propinacyjnego“.

L. porządkowa	Poszczególne	Wynikłość z roku 1891.	Kwota uchwalona na r. 1892.	Wniosek na r. 1893.	U w a g i
		zł. wal. austr.			
1	Spłata kapitałów za wylosowane obligacje funduszu propinacyjnego	1,385.950	1,510.850	1,571.900	<p><i>Więcej o 61.050 zł.</i> celem uzyskania kapitału na pokrycie wynagrodzenia właścicielom za odjęcie prawa propinacji emitowano po myśli §. 5. ustawy z d. 22. kwietnia 1889 (Dz. ust. i rozporządzeń kraj. Nr. 30 z r. 1889) 4% obligacje w nominalnej wartości 62.200 zł., które po myśli §. 2. tej ustawy w przeciągu 26 lat począwszy od 1. stycznia 1890 przez losowanie umorzone być mają. Według preliminarza na r. 1892 pozostało jeszcze do spłacenia 57,841.150 zł.</p> <p>Według planu umorzenia zatwierdzonego reskryptem wys. c. k. Ministerstwa skarbu z d. 31. maja 1889 do l. 2216/F. M. wynosi w roku 1893.:</p> <p style="margin-left: 20px;">I. rata płatna 30. czerwca 1893 778.150 zł.</p> <p style="margin-left: 20px;">II. rata płatna 31. grudnia 1893. 793.750 „</p> <p style="margin-left: 20px;">razem jak obok 1,571.900 zł. pozostanie jeszcze do spłacenia w następnych 22 latach 56,269.250 zł.</p>

Załącznik Nr. 2. do Wydatków

Rubryka: „Wypłata kuponów obligacyj w obiegu będących“.

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość	Kwota	Wniosek	U w a g i
		z roku 1891.	uchwalona na r. 1892.	na r. 1893.	
		zł. wal. austr.			
1	Wypłata kuponów obligacji w obiegu będących . . .	2,535.391	2,359.121	2,298.083	<p><i>Mniej o 61.038 zł.</i> Według planu umorzenia zatwierdzonego reskryptem wys. c. k. Ministerstwa skarbu z d. 31. maja 1889 do l. 2216/F. M. wynosi należytość od kuponów płatnych w r. 1893 a mianowicie:</p> <p>od obligacji w nominalnej wartości 57,841.150 zł. płatna 30. czerwca 1893. 1,156.823 zł.</p> <p>od obligacji w nominalnej wartości 57,063.000 zł. płatna 31. grudnia 1893 r. . . . 1,141.260 „</p> <p>razem . 2,298.083 zł.</p>

Załącznik Nr. 3. do Wydatków

Rubryka: „Prowizya c. k. uprzyw. Bankowi dla krajów koronnych w Wiedniu i Bankowi krajowemu we Lwowie za pośrednictwo w wypłacie wylosowanych obligacyj i zapadłych kuponów“.

1	Prowizya c. k. uprz. Bankowi dla krajów koronnych w Wiedniu i Bankowi krajowemu we Lwowie za pośrednictwo w wypłacie wylosowanych obligacji i zapadłych kuponów	2.217	3.200	3.200	
---	---	-------	-------	-------	--

Załącznik Nr. 4. do Wydatków

Rubryka: „Należytość stemplowa od kwitów na pobór zasiłku ze skarbu państwa“.

1	Należytość stemplowa od kwitów na pobór zasiłku ze skarbu państwa	2.790	2.790	2.790	
---	---	-------	-------	-------	--

Załącznik Nr. 5. do Wydatków

Rubryka: „Podatek dochodowy od czynszów za wydierżawione prawa propinacyi“.

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłóść	Kwota	Wniosek	U w a g i
		z roku 1891	uchwalona na r. 1892.	na rok 1893.	
		zł. wal. austr.			
1	Podatek dochodowy od czynszów za wydierżawione prawa propinacyi	527 161	527.161	527.250	Więcej o 89 zł. ponieważ preliminuje się wymierzony przez c. k. Administracyę podatkową we Lwowie podatek na rok 1892.

Załącznik Nr. 6. do Wydatków

Rubryka: „Podatek zarobkowy od dochodów uzyskanych przez wykonywanie prawa propinacyi w własnym zarządzie“.

1	Podatek zarobkowy od dochodów uzyskanych przez wykonywanie prawa propinacyi we własnym zarządzie	53	60	60	
---	--	----	----	----	--

do L. 6.585./D. F. P.

Sumaryczny Preliminarz

galicyjskiego funduszu propinacyjnego

z a s o b o w e g o

według rubryk

na rok 1893

(z 1 załącznikiem)

Z c. k. Dyrekcji galic. funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 23. sierpnia 1892.

Badeni w. r.

Sprawdzono w Departamencie rachunkowym c. k. Namiestnictwa.

Lwów, dnia 24. sierpnia 1892.

L. porządkowa	Oznaczenie rubryk	Wynikłość	Kwota	Wniosek	U w a g i
		z roku 1891.	uchwalona na r. 1892.	na r. 1893.	
		zł. wal. austr.			
	D o c h o d y				
1/1	Odsetki czynne	10.831	12.044	21.892	
2	Nadwyżka dochodów gal. funduszu propinacyjnego za rok 1891	229.235	—	—	
	Razem	240.066	12.044	21.892	
	W porównaniu z wydatkami	—	—	—	
	pozostaje zwyżka	—	12.044	21.892	
	którą użyć się ma na zakupno papierów wartościowych.				

L. porządkowa	Oznaczenie rubryk	Wynikłość z roku 1891.	Kwota uchwalona na r. 1892.	Wniosek na r. 1893	U w a g i
		zł. wal. austr.			
	W y d a t k i				

Załącznik Nr. 1 do Dochodów galic. fund. propinacyjnego zasobowego.

Rubryka: „Odsetki czynne“.

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość	Kwota	Wniosek	U w a g i
		z roku 1891.	uchwalona na r. 1892	na r. 1893.	
		zł. wal. austr.			
1	Odsetki od papierów wartościowych. 4% obligacje galic. funduszu propinacyjnego 547.300 zł.	10.831	12 044	21.892	

Sumaryczny Preliminarz

galicyjskiego funduszu propinacyjnego

r e z e r w o w e g o

według rubryk

na rok 1893.

(z 13 załącznikami).

Z c. k. Dyrekcji galic. funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 23. sierpnia 1892.

Badeni w. r.

Sprawdzono w Departamencie rachunkowym c. k. Namiestnictwa.

Lwów, dnia 24. sierpnia 1892.

L. porządkowa	Oznaczenie rubryk	Wynikłość	Kwota	Wniosek	U w a g a
		z roku 1891.	uchwalona na r. 1892. zł. wal. austr.	na r. 1893	
	D o c h o d y				
1/1	Odsetki czynne	230.692	230.974	234.631	
2	Rozmaite	8	—	—	
	Razem	230.700	230.974	234.631	
	W porównaniu z wydatkami pozostaje zwyżka	—	101.277	99 512	
		—	129.697	135.119	
	o której użyciu zda się sprawę w zamknięciu rachunków za rok 1893.				

L. porządkowa	Oznaczenie rubryk	Wynikłość	Kwota	Wniosek	U w a g a
		z roku 1891.	uchwalona na r. 1892.	na rok 1893.	
		zł. wal. austr.			
W y d a t k i					
1/1	Płace urzędników	22.602	23.440	24.100	
2/2	Płace służ	864	864	939	
3/3	Adjuta	800	800	800	
4/4	Dyurna	13.844	15.873	15.873	
5/5	Ryczałt do skarbu państwa na koszta utrzymania c. k. kasy gal. funduszu propinacyjnego	10.000	10.000	10.000	
6/6	Czynsze najmu	2.500	2.500	2.500	
7/7	Koszta administracji powia- towej	21.831	27.000	27.000	
8/8	Dyety i koszta podróży człon- ków Dyrekcji	502	2.000	1.500	
9/9	Potrzeby kancelaryjne	2.313	7.000	5.000	
10/10	Koszta zarządu	909	1.000	1.000	
11/11	Koszta sądowe	724	800	800	
12/12	Remuneracye, zapomogi i rozmaite nieprzewidziane wy- datki	6.625	10.000	10.000	
	Razem .	83.514	101.277	99.512	

Załącznik Nr. 1. do Dochodów galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego.

Rubryka: „Odsetki czynne“.

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość	Kwota	Wniosek	U w a g i
		z roku 1891.	uchwalona na r. 1892. na r. 1893.	na r. 1893.	
		zł. wal. austr.			
Odsetki czynne.					
A. Od papierów wartościowych.					
1	4½% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . . . . . 230 400 zł	—	—	10.368	
2	4½% listy zastawne Banku krajowego . . . . . 803.750 „	—	—	36.169	
3	4½% obligacye pożyczki krajowej z r. 1883. . . . . 110.000 „	—	—	4.950	
4	4½% obligacye pożyczki krajowej z r. 1884. . . . . 5.000 „	—	—	225	
5	4½% obligacye pożyczki krajowej z r. 1885. . . . . 30.000 „	—	—	1.350	
6	4½% obligacye pożyczki krajowej z r. 1888. . . . . 269.100 „	—	—	12.109	
7	4½% obligacye pożyczki krajowej z r. 1889. . . . . 237.200 „	—	—	10.674	
8	4% listy zastawne austr. Zakładu kredytowego ziemsk. . . . . 150.000 „	—	—	6.000	
9	4% obligacye galic. funduszu propinacyjnego 3,432 100 „	—	—	137.284	
	Razem . . . . . 5,267.550 zł.	—	—	—	
B. Od lokowanych kapitałów.					
10	4% od lokowanych . . . . . 387.547 zł.	—	—	15.502	
	Razem	230.692	230.974	234.631	

Załącznik Nr. 1. do Wydatków galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego.

Rubryka: „Płace urzędników“.

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość	Kwota	Wniosek	U w a g i
		z roku 1891	uchwalona na r. 1892.	na r. 1893	
		zł. wal. austr.			
Oddział administracyjny.					
1	1 zastępca przewodniczącego płaca rocznie . . . 600 zł.				
2	1 c. k. radca Namiest- nictwa, referent ad- ministracyjny i czło- nek Dyrekcji: płaca rocznie 2.800 zł. dodatek akty- walny rocznie 480 „ dodatek do o- soby rocznie <u>1.000 „</u> 4.280 zł.				
3	1 stale urzędujący czło- nek Dyrekcji powo- łany przez Wydział krajowy, płaca rocznie 2.000 zł.				
4	1 c. k. starosta, zastępca referenta administra- cyjnego, płaca rocznie 700 „				
5	1 syndyk, płaca rocznie 3.000 „				
6	2 c. k. komisarzy powia- towych, płaca rocznie po 1.100 zł. 2.200 „ dodatek akty- walny rocznie po 300 zł. <u>600 „</u> 2.800 „				
7	1 c. k. koncepti- sta, płaca ro- cznie . . . 900 zł. dodatek akty- walny rocznie 240 „ <u>1.140 „</u>	13.992	14.520	14.520	
	do przeniesienia . .	13 992	14.520	14.520	

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość	Kwota	Wniosek	U w a g i
		z r. 1891.	uchwalona na r. 1892.	na r. 1893.	
		zł. wal. austr.			
	Z przeniesienia . .	13 992	14 520	14.520	
	Oddział rachunkowy.				
8	1 c. k. nadradca rachunkowy płaca rocznie 2.000 zł. dodatek akty- walny rocznie 420 „ dodatek do o- soby rocznie <u>500 „</u> 2.920 zł.				
9	1 c. k. rewident rachunkowy, płaca rocznie 1.100 zł. dodatek akty- walny rocznie 300 „ dodatek do o- soby rocznie <u>400 „</u> 1.800 „				
10	1 c. k. oficyał rachunkowy, płaca rocznie 900 zł. dodatek akty- walny rocznie 240 „ dodatek do o- soby rocznie <u>300 „</u> 1.440 „				
11	1 c. k. asystent rachunkowy płaca rocznie 600 zł. dodatek akty- walny rocznie 180 „ dodatek do o- soby rocznie <u>200 „</u> 980 „	6.480	6.480	7.140	Od poz. 8 do 11. Więcej o 660 zł. z powodu zamianowania c. k. radcy ra- chunkowego c. k. nadradcą ra- chunkowym.
	Oddział manipulacyjny.				
12	1 c. k. oficyał płaca rocznie . . . 1.000 zł. dodatek aktywalny ro- cznie . . . . . <u>240 „</u>	930	1.240	1.240	
	C. k. główna kasa krajowa jako kasa gal. funduszu pro- pinacyjnego.				
13	1 c. k. dyrektor, doda- tek do osoby rocznie 500 zł.				
14	1 c. k. kontrolor, do- datek do osoby rocznie 400 „				
15	1 c. k. adjunkt, doda- tek do osoby rocznie 300 „	1.200	1.200	1.200	
	Razem . .	22.602	23.440	24.100	

Załącznik Nr. 2. do Wydatków.

Rubryka: „Płace sług“.

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość	Kwota	Wniosek	U w a g i
		z roku 1891.	uchwalona na r. 1892.	na r. 1893.	
		zł. wal. austr			
Płace sług.					
1	2 woźnych płaca rocznie po 300 zł.	600 zł.			Więcej o 75 zł. z powodu przyrostu dodatku aktywального dla jednego woźnego.
2	1 woźny dodatek aktywalny rocznie	75 „			
3	1 stróż miesięcznie po 22 zł.	264 „	864	864	
				939	

Załącznik Nr. 3. do Wydatków.

Rubryka: „Adjuta“.

Adjuta.					
<i>Oddział rachunkowy.</i>					
1	2 praktykantów rocznie po 400 zł.		800	800	800

Załącznik Nr. 4. do Wydatków.

Rubryka: „Dyurna“.

Dyurna.					
<i>Oddział administracyjny.</i>					
1	1 rocznie	1.000 zł.			
2	2 rocznie po 840 zł.	1.680 „	2.000	2.680	2.680
<i>Oddział rachunkowy.</i>					
2	4 dzien. po 2 zł. — ct.	2.920 zł.			
4	8 „ „ 1 „ 50 „	4.380 „			
5	1 „ „ 1 „ 30 „	475 „			
6	1 „ „ 1 „ — „	365 „	7.610	8.140	8.140
<i>Oddział manipulacyjny.</i>					
7	1 rocznie	600 zł.			
8	1 dzien. po 1 zł. 40 ct.	511 „			
9	2 „ „ 1 „ 30 „	949 „			
10	1 „ „ 1 „ 20 „	438 „			
11	7 „ „ 1 „ — „	2.555 „	4.234	5.053	5.053
	Razem .		13.844	15.873	15.873

Załącznik Nr. 5 do Wydatków.

Rubryka: „Ryczałt do skarbu państwa na koszt utrzymania c. k. kasy galic. funduszu propinacyjnego“.

L porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość	Kwota	Wnioski	U w a g i
		z roku 1891	uchwalona na r. 1892.	na rok 1893.	
		zł. wal. austr.			
1	Ryczałt do skarbu państwa na koszt utrzymania c. k. kasy galic. fund. propinacyjnego	10.000	10.000	10.000	

Załącznik Nr. 6. do Wydatków.

Rubryka: „Czynsze najmu“.

1	Czynsz najmu za lokalności dla Biura administracyjnego, rachunkowego, registratury, ekspedytu i protokołu . . .	2.500	2.500	2.500	
---	---	-------	-------	-------	--

Załącznik Nr. 7. do Wydatków.

Rubryka: „Koszta administracji powiatowej“.

1	Koszta administracji powiatowej	21.831	27.000	27.000	
---	---	--------	--------	--------	--

Załącznik Nr. 8. do Wydatków.

Rubryka: „Dyety i koszty podróży członków Dyrekcyi“.

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość	Kwota	Wniosek	U w a g i
		z roku 1891.	uchwalona na r. 1892.	na r. 1893.	
		zł. wal. austr.			
1	Dyety i koszty podróży członków Dyrekcyi	502	2.000	1.500	<i>Mniej o 500 zł. z powodu wydzierżawienia przeważnej części uprawnień propinacyjnych na dłuższy przeciąg czasu odpadnie potrzeba częstych posiedzeń Dyrekcyi a skutkiem tego zmniejszą się koszty dyet i podróży członków Dyrekcyi o powyższą kwotę.</i>

Załącznik Nr. 9. do Wydatków.

Rubryka: „Potrzeby kancelaryjne“.

1	Potrzeby kancelaryjne	2.313	7.000	5.000	<i>Mniej o 2.000 zł. z powodu że księgi gruntowe już założone.</i>
---	---------------------------------	-------	-------	-------	--

Załącznik Nr. 10. do Wydatków.

Rubryka: „Koszta zarządu“.

1	Oświetlenie, opał, zapuszczenie i czyszczenie podłóg i liberya dla sług	909	1.000	1.000	
---	---	-----	-------	-------	--

Załącznik Nr. 11. do Wydatków.

Rubryka: „Koszta sądowe“.

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość	Kwota	Wniosek	U w a g i
		z roku 1891.	uchwalona na r. 1892.	na r. 1893.	
		zł. wal. austr.			
1	Koszta sądowe w sprawie ściągnięcia zaległych czynszów za wdzierżawione prawa propinacyi, opłat szynkar-skich, grzywien propinacyj-nych i innych należności .	724	800	800	

Załącznik Nr. 12. do Wydatków

Rubryka: „Remuneracye, zapomogi i rozmaite nieprzewidziane wydatki“.

1	Remuneracye, zapomogi i rozmaite nieprzewidziane wydatki	6.625	10.000	10.000	
---	--	-------	--------	--------	--

Aleg. 22.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o projekcie ustawy, tyczącej się ulg legalizacyjnych w sprawach hipotecznych drobiazgowych.

Wysoki Sejmie!

Niezałatwione przez Wysoki Sejm w ubiegłej sesji sprawozdanie tutejsze z d. 1. września 1891 LW. 22.494 (aleg. 46) ma zaszczyt niniejszem przedłożyć Wydział krajowy ponownie w następującem brzmieniu :

Na posiedzeniu z d. 29. listopada 1890 powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę :

„Przedłożony projekt ustawy co do ulg legalizacyjnych w sprawach hipotecznych drobiazgowych zwraca się Wydziałowi krajowemu z poleceniem, ażeby po zasięgnięciu opinii Rad powiatowych i innych kompetentnych czynników w tym kierunku, czy i o ile ta ustawa będzie pożądaną dla ludności włościańskiej, z wyników badań zdał sprawę i odpowiednie wnioski przedłożył na najbliższej sesji sejmowej“.

Po osiągnięciu opinij wskazanych przez Wysoki Sejm czynników, Wydział krajowy ma zaszczyt oznajmić co następuje :

C. k. wyższe Sądy krajowe we Lwowie i Krakowie, Izby notaryalne, Izby adwokatów, Towarzystwa prawnicze, wreszcie 41 Rad powiatowych oświadczyły się *przeciw* zaprowadzeniu w naszym kraju ustawy z 5. czerwca 1890 Nr. 109 dz. u. p. o ulgach legalizacyjnych w sprawach hipotecznych drobiazgowych, uważając taką ustawę nie tylko za nieodpowiednią, ale wprost za zgubną dla naszej ludności wiejskiej; tylko 19 Rad powiatowych *przemawia za* rzeczoną ustawą ze względu, że przez taką ludność wiejską choć częściowo uwolnioną by została od kosztów i straty czasu, jakie ponosi z powodu istniejącego w sprawach hipotecznych przymusu legalizacyjnego.

Ażeby ocenić, które z powyższych dwóch zapatrywań jest uzasadnionem, należy wpród rozważyć :

1) jakie znaczenie ma przymus legalizacyjny dla instytucji ksiąg hipotecznych i jakie ciężary powoduje dla stron; i

2) jakie pod tym względem byłyby skutki praktyczne ustawy z 5. czerwca 1890 Nr. 109 dz. p. p.

Ad 1):

Wiadomą jest rzeczą, jak doniosłe znaczenie mają księgi gruntowe dla stosunków prawnych, kredytowych i w ogóle ekonomicznych ludności, ile trudów i kosztów poświęcono dla założenia tych ksiąg i utrzymania ich w zgodności z faktycznym stanem, i ile zależy na tem, ażeby bezpie-

czeństwo prawne i wiarygodność ksiąg gruntowych nie mogły być nigdy zachwiane. To też ażeby księgom gruntowym zapewnić to znaczenie, bez którego nie miałyby one racyi bytu, ustanowiono w §. 31 powszechnej ustawy hipotecznej dla wpisów hipotecznych przymus legalizacyjny. Przymusowa legalizacja prywatnych dokumentów hipotecznych, czy to sądowa czy notaryalna, poddaje te dokumenta niejako pod kontrolę władzy. Tak bowiem sędzia jak i notaryusz, zanim przystąpią do legalizacji podpisów na okazanym im dokumencie, muszą wiedzieć o co rzecz idzie, więc dokument przeczytać. Przy tej sposobności mogą zwrócić uwagę stron na braki, jakie okazany dokument posiada i pouczyć je o tem, jak dokument ma być sporządzony, ażeby był przydatnym do wpisu hipotecznego, Z drugiej strony daje przymus legalizacyjny gwarancję co do tożsamości osoby prawami swemi rozporządzającej, jakoteż pewność, iż osoba ta dokument istotnie podpisała. Tak więc przymus legalizacyjny jest z jednej strony opieką prawną dla ludzi nieumiejących pisać i niezdolnych do sporządzania dokumentów, chroniąc ich przed stratami i wyzyskiwaniem lub oszustwem; z drugiej strony przymus ten czyni obrót hipoteczny bezpiecznym a wpisy hipoteczne wiarygodnymi.

Co się tyczy ciężarów, jakie przymus legalizacyjny powoduje t. j. wydatków na legalizację dokumentu hipotecznego i kosztów połączonych z podróżą do siedziby sądu lub notaryusza, wreszcie straty czasu z tego powodu, to zauważyć należy, że za legalizację podpisu na dokumentach, których przedmiot nie dochodzi wartości 100 zł., opłaca się w sądzie stempel na 36 ct. tylko, notaryuszowi zaś wedle §. 9 d. taryfy notaryalnej od jednego podpisu o 15 ct. więcej i wreszcie stempel na 10 ct. Strata czasu polega na tem, że z powodu przymusu legalizacyjnego strony muszą udawać się ze świadkami do odległej nieraz siedziby sądu lub notaryusza, przez co ponoszą wydatki i tracą czas roboczy.

To są ujemne strony przymusu legalizacyjnego, podnoszone przez jego przeciwników.

Ad 2):

Ustawą z d. 5. czerwca 1890 Nr. 109 dz. u. p. dozwolono w sprawach hipotecznych drobiazgowych, których wartość nie przewyższa kwoty 100 zł., ulgi w tym kierunku, iż legalizacja sądowa lub notaryalna, jakiej ustawa do wpisu hipotecznego wymaga, może być zastąpioną podpisem dwóch wiarygodnych świadków, którzy mają „przydać podpis“ swego imienia i nazwiska z wyrażeniem swego zatrudnienia, miejsca zamieszkania i wieku, jako też oświadczenie *własnoręcznie* napisane, że ten, którego podpis jako prawdziwy potwierdzają, jest im osobiście znany.

Wedle tego postanowienia wieśniak, zawierający transakcję, będącą przedmiotem ksiąg hipotecznych, nie potrzebowałby dla legalizacji odnośnego dokumentu udawać się do sądu lub notaryusza i nie byłby też narażonym ani na koszt legalizacji, ani na wydatki i stratę czasu, jakie dotychczas z powodu przymusu legalizacyjnego ponosił.

Jednakże jak się o tem przekonamy, ulgi te byłyby tylko pozorne a raczej ludność wiejska byłaby narażoną na większe wydatki, niż dotychczas a nawet na szkody, od których chroni ją obecnie przymus legalizacyjny. Wieśniak ustawą z d. 5. czerwca 1890 pozbawiony przy sporządzaniu dokumentów hipotecznych opieki prawnej notaryusza lub sądu, nie umiejący po większej części ani czytać ani pisać i nie posiadając zdolności do sporządzenia najprostszego nawet dokumentu, musi szukać pomocy i znajduje ją oczywiście u pisarza gminnego lub u pokątnego. Jeden z nich za umówionem a wygórowanem wynagrodzeniem zobowiązuje się sporządzić odnośny dokument hipoteczny a strona stara się tymczasowo o wyszukanie dwóch wiarygodnych świadków, przez ustawę wymaganych. Gdy świadkowie ci muszą być piśmiennymi, bo mają własnoręcznie napisać oświadczenie co do tożsamości osoby wystawcy i autentyczności jego podpisu, przeto w znalezieniu takich świadków we wsi napotka strona wielką trudność i ostatecznie kończy się na tem, że znajdzie ich w mieście w osobach zupełnie obcych, które także nie bez pewnego wynagrodzenia podejmą się legalizacji dokumentu. Świad-

kwiecie tacy nie znający wystawcy dokumentu, nie będą mogli być uważani za wiarygodnych a trudność w znalezieniu w ogólności świadków tu potrzebnych wytworzyć może w pewnym okręgu instytucję świadków wiarygodnych, którzy za pewną opłatą będą każdemu zgłaszającemu się dokumenta legalizować. Strona zdana więc tu na dobrą wolę osób obcych nie będzie miała żadnej ochrony przed wyzyskiwaniem lub oszustwem; owszem ustawa z 5. czerwca 1890 podaje złym ludziom sposobność do tych karygodnych czynów, nie stanowiąc na wypadek żadnego rygoru karnego.

Dokument wszakże z tyloma trudnościami¹ i kosztami sporządzony przez osobę nie obeznaną z wymogami ustaw, nie zawsze byłby przydanym do wpisu hipotecznego. Zdarzyłoby się często, że sędzia z powodu wad, jakie dokument posiada, nie przyjąłby go do wpisu hipotecznego, a strona zostałaby narażoną na stratę poniesionych kosztów stempowych i innych za sporządzenie wadliwego dokumentu; nadto będąc zmuszoną dla należytego sporządzenia dokumentu udać się do adwokata lub notaryusza, poniosłaby ponowne wydatki. Z powyższego widzimy, na jakie koszta i straty mogłaby ustawa z 5. czerwca 1890 narażać ludność wiejską, twierdzenie zaś, jakoby przymus legalizacyjny powodował stratę czasu przez to, że strony w tym celu muszą odbywać podróż do siedziby sądu lub notaryusza jest bezzasadne, gdyż i w razie zniesienia przymusu legalizacyjnego musiałyby strony, zawierając transakcję, mającą być przedmiotem ksiąg gruntowych, do tychże ksiąg wprzód wglądać, ażeby przekonać się o stanie własności, ciężarach, prenotacyach etc. W praktyce zatem trudno dopatrzeć się dodatkich stron ustawy z 5. czerwca 1890 o ulgach legalizacyjnych, przedstawia ona raczej same ujemne strony albowiem:

1) pozbawiłaby nieporadną ludność wiejską opieki prawnej, jakiej taż z powodu przymusu legalizacyjnego obecnie doznaje ze strony ludzi ukwalifikowanych tj. notaryusza lub sędziego;

2) skazując tym sposobem ludność wiejską na szukanie pomocy u pisarzy gminnych, a co gorsza u pokątnych, otworzyłaby ludziom nieuczciwym drogę do nadużyć i nierzetelnych spekulacyj (fałszowania podpisów, podrabiania skryptów dłużnych etc.);

3) nastęrczałaby możność obejścia jej przez podawanie cyfr fikcyjnych lub rozdrabianie wartości jednego interesu na kilka dokumentów wartości niżej 100 zł.

4) nie tylko nie obniżyłaby kosztów, jakie dla stron powoduje obecnie przymus legalizacyjny, lecz przeciwnie spowodowałaby, jak to już wykazaliśmy, dla ludności wiejskiej koszta o wiele uciążliwsze;

5) nadto ustawa ta, powołując dwóch wiarygodnych świadków do zastąpienia legalizacji sądowej lub notaryalnej, nie udziela dyrektywy, jaką miarą oceniać ma sędzia hipoteczny wiarygodność owych świadków. Gdy się zważy, że okręgi sądów powiatowych w kraju naszym są bardzo rozległe, powstanie obawa, że sędzia wiarygodności świadków w odleglejszych szczególnie gminach mieszkających na podstawie własnej świadomości oceniać nie byłby w możności, ponieważ zaś §. 95 powszechnej ustawy hipotecznej przy rozstrzyganiu podania hipotecznego zabrania sędziemu z małymi ściśle oznaczonymi wyjątkami przesłuchania stron i wydawania uchwał przedstanowczych, przeto w niniejszym wypadku sędzia hipoteczny będzie musiał albo wierzyć ślepo świadkom i wszelkie wpisy przyjmować, albo też, jeśli tych świadków sam nie zna, wszystkich wpisów odmawiać, a więc strony narażać na stratę stempli;

6) wreszcie należy i tę ważną podnieść okoliczność, że dokumenta hipoteczne nie zaopatrzone klauzulą legalizacyjną notaryalną lub sądową, nie mogłyby mieć tej wiary, jaką mają dokumenta legalizowane, a następstwem tego byłoby, iż skutkiem stworzonej przez ustawę 5. czerwca 1890 Nr. 100 dz. p. p. możności nadużyć i obejścia ustawy, powstałby zamęt w księgach gruntowych i zaufanie do tej tak doniosłej instytucji zostałoby podkopaniem.

Mając więc na uwadze wyżej przytoczone szkodliwe następstwa, jakieby w praktyce miała ustawa z 5. czerwca 1890 w naszym kraju, gdzie ludność wiejska pod względem wykształcenia umysłowego tak nisko stoi i gdzie wśród niej nurtuje tyle szkodliwych wpływów

(pisarze pokątni, lichwiarze); bacząc dalej na to, że istniejący obecnie przymus legalizacyjny w sprawach hipotecznych należy uważać za dobrodziejstwo dla tej ludności, jakoteż za rękojmię bezpieczeństwa prawnego i wiarygodności ksiąg gruntowych; zważywszy wreszcie, że dotychczas w kraju naszym nie domagano się bądźto częściowego, bądźto zupełnego zniesienia przymusu legalizacyjnego, i że przy rozprawie nad ustawą z 5 czerwca 1890 posłowie nasi oświadczyli się przeciw takowej, jako dla naszego kraju zgubnej, co i reprezentant Rządu przyznał (stenogr. sprawozd. Izby Pos. Rady Państwa, Sessya X. t. 10. str. 12809—12829), Wydział krajowy nie może doradzać Wysokiemu Sejmowi wprowadzenia w naszym kraju w życie ustawy z 5. czerwca 1890 dz. u. p. Nr. 109.

Gdy jednakże reskryptami Ministerstwa sprawiedliwości z 15. lutego 1872 l. 1992, z 15. maja 1873 l. 240 i 8. lutego 1877 l. 1446 polecono sądom powiatowym, ażeby zgłaszającym się stronom legalizowały dokumenta a to w każdym czasie i bez względu na to, czy jest w miejscu notaryusz obecny, lub go nie ma, nawet przy sposobności czynności komisyjnej po za siedzibą sądu, legalizacya zaś sądowa jako tańsza niż notaryalna bardziej jest dla ludu wiejskiego pożądana, przeto Wysoki Sejm przyjmując niniejsze sprawozdanie do wiadomości raczy równocześnie uchwalić:

„Wzywa się c. k. Rząd, ażeby celem przyniesienia ulgi ludności wiejskiej w kosztach legalizacyi zechciał przypomnieć c. k. Sądom powiatowym włożony na nie obowiązek legalizowania zgłaszającym się stronom dokumentów hipotecznych.“

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów, dnia 13. maja 1892.

Marszałek krajowy

Sanguszko w. r.

Sprawozdawca

Dr. Damian Sawczak w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Aleg. 23.**Sprawozdanie**

Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Przemyślanach na zaciągnięcie pożyczki w sumie 10.000 złt. a. w.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 5. kwietnia 1892 L. s. 1993 przekazał nam Wysoki Sejm do dalszego urzędowania niezalutwioną petycyę Reprezentacyi powiatowej w Przemyślanach o zezwolenie na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 10.000 złt. na zakupno domu dla Rady powiatowej.

Wydział krajowy zbadawszy powyższą sprawę, przedkłada w tej mierze Wysokiemu Sejmowi następujące sprawozdanie:

W lutym r. b. zgorzał budynek, w którym za opłatą czynszu pomieszczone były biura Reprezentacyi powiatowej w Przemyślanach.

Wobec nieodpowiedniej pory roku dla najmu mieszkań w ogóle i w braku odpowiednich na cel powyższy zabudowań dla najmu przeznaczonych postanowiła Rada powiatowa w Przemyślanach uchwałą z dnia 17. lutego 1892 ponowioną na posiedzeniu dnia 22. kwietnia 1892 skorzystać z nadarzającej się korzystnej sposobności i nabyć na własność powiatu realność Nr. 213 za kwotę 10.000 zł. w. a., uzyskać się mającą w drodze pożyczki komunalnej w Banku krajowym.

Stan majątkowy powiatu i jego zakładów przedstawia się wszakże według przedłożonego nam inwentarza za rok 1891 jak następuje:

a) majątek nieruchomy	25.500 zł. — ct.
b) majątek ruchomy z zaległościami czynnemi	21.649 „ 55 „
Razem	<u>47.149 zł. 55 ct.</u>

(w tem zaległe dodatki powiatowe w kwocie 12.864 zł. 63 ct.)

Rzeczywiste zaś długi powiatowe są następujące:

1. Z zaciągniętej w roku 1889 w galicyjskiej kasie Oszczędności we Lwowie na konwersyę dawniejszych długów i na budowę dróg w powiecie pożyczki w kwocie 49.000 reszta w kwocie . . . . . 47.955 zł. 53 ct.

2. Z zaciągniętej w roku 1883. z funduszu krajowego na budowę dojazdu kolejowego w Zadwórzu bezprocentowej pożyczki w kwocie 4.000 zł. reszta . . . . . 800 zł. — —

3. Z zaciągniętej w roku 1887. z funduszu krajowego na budowę drogi gminnej Jaktorów-Gliniany bezprocentowej pożyczki w kwocie 5.000 zł. reszta w kwocie . . . . . 3.000 zł. — —

4. Z zaciągniętej w roku 1890. z funduszu rządowych pożyczki na budowę dróg gminnych . . . . . 7.500 „ — —

Razem . . . . . 59.255 zł. 53 ct.

Oprócz tych długów wykazuje nadto inwentarz powiatu za rok 1891. jeszcze pożyczki zaciągnięte w powiatowym funduszu dróg gminnych na rzecz dróg powiatowych w kwocie 3.900 zł. i z funduszu dróg powiatowych na rzecz publicznego dojazdu kolejowego w kwocie 400 zł.

Pożyczki te przepisane są do zwrotu w odnośnych funduszach.

Gdy zaś podatki bezpośrednie na rok 1892 w powiecie przepisane wynoszą tylko 93.582 zł. 37 ct. przeto obciążenie powiatu łącznie z zamierzoną pożyczką 10.000 zł. przekracza ustanowioną §. 24. ustawy o Reprezentacji powiatowej granicę 50% podatków bezpośrednich.

Zezwolenie zatem na zaciągnięcie wspomnianej pożyczki w kwocie 10.000 zł. udzielone być może w myśl powołanego wyżej §. 24. ustawy o Reprezentacji powiatowej tylko w drodze ustawy krajowej.

Z uwagi, że pożyczki przez powiat dotąd zaciągnięte użyte zostały na poważne cele inwestycyjne powiatu, mianowicie na budowę dróg powiatowych Zadwórze-Gliniany 10·5 klm., Przemyślany-Swierz 15·7 klm., tudzież dróg gminnych: Gliniany-Jaktorów 8·7 klm., Gliniany Krasne 3·1 klm., Knrowice-Bóbrka (w budowie) 4·6 klm., Przemyślany-Pomorzany (w budowie) 2·7 klm., oraz z uwagi, że zamierzona obecnie pożyczka jest niemniej inwestycyjną, zatem pożyteczną, a samo kupno realności, zdaniem Reprezentacji powiatowej, korzystne,

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony ./· projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 10. września 1892.

Marszałek krajowy:

Sanguszko m. p.

Sprawozdawca:

Dr. Józef Wereszczyński m. p.

Członek Wydziału krajowego.

U s t a w a

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zezwalająca Reprezentacyi powiatowej w Przemyślanach na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 10.000 złt. w. a.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje:

Art. I.

Reprezentacyi powiatowej w Przemyślanach zezwala się zaciągnąć imieniem powiatu przemysłańskiego w jednym z krajowych zakładów kredytowych pożyczkę w sumie 10.000 zł. w a.

Art. II.

Pożyczka ta użyta być ma na pokrycie ceny kupna realności dla Reprezentacyi powiatowej w Przemyślanach.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o petycyi Wydziału powiatowego Cieszanowskiego w sprawie przyjęcia na fundusz krajowy kwoty 86 zł. 85 ct. jako kosztów utrzymania dla Marcina Stupczyńskiego z Horyńca w miejskim zakładzie dla nieuleczalnych we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z 8. kwietnia b. r. przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu petycyę Wydziału pow. w Cieszanowie o przyjęcie na fundusz krajowy kwoty 86 zł. 85 ct. jako kosztów utrzymania Marcina Stupczyńskiego z Horyńca w miejskim zakładzie dla nieuleczalnych we Lwowie do zbadania i zdania sprawy na następnej sesyi.

Wywiązując się z tego polecenia Wydział krajowy na podstawie przedłożonych mu aktów składa następujące sprawozdanie:

Orzeczeniem c. k. Starostwa pow. w Cieszanowie z dnia 8. grudnia 1889 l. 16.399 skazaną została gmina Horyniec na zwrot gminie m. Lwowa kosztów utrzymania Marcina Stupczyńskiego w miejskim zakładzie dla nieuleczalnych w kwocie 115 zł. 81 ct.

Przeciw orzeczeniu temu nie wniosła gmina żadnego rekursu prawdopodobnie dlatego, iż sądziła, że skoro Stupczyński jest przynależny do Horyńca, koszta te w polikwidowanej przez Magistrat kwocie bezwarunkowo pokryć powinna.

Orzeczenie więc stało się prawomocnem i koszta zapłacone być muszą.

Wskutek interwencyi Wydziału powiatowego w Cieszanowie zgodził się Magistrat lwowski postanowieniem z 8. lipca 1890 l. 29.622 na spłatę tej należitości w czterech ratach półrocznych z góry, z których pierwsza w kwocie 28 zł. 96 ct. miała być zapłaconą zaraz, następne, — poczynszy od 1. stycznia 1891.

Pierwszą ratę zapłacił już Wydział powiatowy w zastępstwie gminy z funduszków miejscowych ubogich — z dalszemi zalega gmina dotąd.

Wydział powiatowy stwierdzając ubóstwo gminy, brak wszelkich funduszków do zapłacenia tej zaległości udał się do Wysokiego Sejmu z prośbą o przyjęcie reszty tych kosztów w kwocie 86 zł. 85 ct. na fundusz krajowy.

Wydział krajowy nie może jednak popierać tej prośby.

Jakkolwiek gmina Horyniec nie należy wcale do zamożnych, to jednak inwentarz jej majątku za r. 1891 tudzież budżet za r. 1892 wskazują, że zapłacenie kosztów utrzymania

Stopczyńskiego z funduszków gminy nie może i nie powinno naruszyć równowagi w gospodarstwie gminy ani też nie może zbyt ciężko obciążyć opodatkowanych mieszkańców gminy.

Zaległość jest niewielka a w dodatku rozłożona na drobne raty, na co się — przypuszczać należy — Magistrat lwowski ponownie zgodzić zechce, może być z łatwością pokryta z bieżących dochodów gminy.

Zwyczajnych własnych dochodów preliminowała gmina na r. 1892 około 90 zł., a gdy siła podatkowej gminy wynosi zwyż 1.100 zł. w. a. (podatków bezpośrednich) zaś normalne wydatki na potrzeby gminy wynoszą około 207 zł. rocznie, okazuje się, iż zwykle potrzeby swoje (prócz szkolnych) pokryć może około 10% dodatkiem do podatków.

Zwykle potrzeby szkolne podług tego samego preliminarza wynoszą około 150 zł. rocznie — na pokrycie ich tedy wystarczy nałożenie 15% dodatku.

Razem przeto przy normalnem gospodarstwie dodatek gminny wynosić winien co najwyżej 25% do podatków bezpośrednich.

Wprawdzie na r. 1892 nałożonym został na potrzeby ściśle gminne dodatek w wysokości 35%, a na szkolne 19%, jednakowoż w preliminarzu tym wykazano do pokrycia wydatki nadzwyczajne jednorazowe, jak n. p. na reparację aresztu gminnego 100 zł., na sprawienie wózka 25 zł., na pokrycie zaległości z roku poprzedniego 147 zł. 60 ct., na zapłacenie zaległej pensji nauczyciela 51 zł. 34 ct., a nadto na czwartą ratę dla Magistratu lwowskiego 28 zł. 95 ct. Strąciwszy wszystkie te wydatki okazuje się, iż suma zwykłych potrzeb wyniesie jak wyżej wykazano.

Pokrycie naraz całej zaległości wymagałoby podwyższenia dodatku o 8% a pokrycie w ratach pierwotnie proponowanych o 4% rocznie. Zdaniem Wydziału krajowego nie jest to tak wielki ciężar, iżby go gmina nie mogła ponieść bez uszczuplenia swego majątku zakładowego lub bez narażania się na ruinę.

Wydział krajowy tylko w tych wypadkach przedstawia Wysokiemu Sejmowi tego rodzaju prośby do uwzględnienia, gdzie zdaniem jego istnieje faktyczne nadmierne przeciążenie gminy i gdzie zachodzi uzasadniona obawa, iż tylko przez uszczuplenie a raczej pozbycie pewnej części zakładowego majątku mogłaby gmina wyjść ze swojego kłopotliwego położenia.

Z tego powodu Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy nad petycją Wydziału powiatowego w Cieszanowie o przyjęcie na fundusz krajowy kwoty 86 zł. 85 ct. jako kosztów utrzymania Marcina Stupczyńskiego z Horyńca w miejskim zakładzie dla nieuleczalnych we Lwowie przejść do porządku dziennego.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 10. września 1892.

Marszałek krajowy:

Sanguuszko w. r.

Sprawozdawca:

Wereszczyński w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o krajowych niższych szkołach rolniczych w Horodence, Jagielnicy, Kobiernicach, i Uhersku tudzież o szkole uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku.

Wysoki Sejmie!

Szczegółowe sprawozdania Wydziału krajowego za rok 1890 i 1891 do l. W. kr. 43.323/90 i 8.721/92 Wysokiemu Sejmowi przedłożone, dały dokładny pogląd na ustrój i stan krajowych niższych szkół rolniczych i wykazały ich stały rozwój, — co z uznaniem stwierdzonem zostało tak przez sejmową komisję gospodarstwa krajowego i Wysoki Sejm, jakoteż — i po raz wtóry — przez Wysokie c. k. Ministerstwo rolnictwa, na podstawie przedłożonych mu relacji c. k. inspektora rolnictwa JWP. Władysława Struszkiewicza, posła na Sejm krajowy.

Wytknąwszy jasno cel do jakiego dążyć mają poszczególne szkoły rolnicze niższe (patrz sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 10. października 1890 l. 43 323) Wydział krajowy dokłada wszelkich starań, ażeby każda z tych szkół rozwijała się systematycznie w kierunku jej wskazanym, odpowiadającym odrębnym stosunkom, w jakich się znajduje. Ostatnie lustracje szkół wspomnianych, uskutecznione przez członka Wydziału krajowego, do którego Departamentu szkoły te należą, jak niemniej przez naszego referenta fachowego, przekonały Wydział krajowy, że cel oznaczony i kierunek tym szkołom nadany są zupełnie odpowiednie — i że krajowe niższe szkoły rolnicze obydwóch kategori, mianowicie tak te, których głównym celem jest kształcenie pomocników (organów wykonawczych) dla większych gospodarstw (Dublany i Horodenka), jak i te, których celem jest przedewszystkiem kształcić samoistnych gospodarzy gruntowych, włościan (Jagielnica i Kobiernica), przygotowują uczniów należycie do przyszłego ich zawodu, wychowują ich religijnie i moralnie, zaprawiając do pracy dla ich zawodu i dla kraju pożytecznej.

Wprawdzie, — z przyczyn wyluszczonej w sprawozdaniu Wydziału krajowego z roku 1890 L. 43.323, — wiele jeszcze lat upłynie, zanim synowie naszych gospodarzy gruntowych, włościan, wstępować będą do szkół rolniczych w tym głównie celu, ażeby, wzbogaceni wiedzą zawodową, powrócić na swoją ojcowiznę i tutaj postępowo gospodarować, nie zaś na to, ażeby jak dotąd, po opuszczeniu szkoły przyjmować obowiązki na większych gospodar-

stwach; — doświadczenia jednakże z lat ostatnich utwierdzają Wydział krajowy w przekonaniu, że — postępując systematycznie w wytkniętym kierunku — cel ten da się osiągnąć z wielkim dla kraju pożytkiem. — Już sam fakt, że gospodarze gruntowi przyjeżdżają do Jagielnicy celem poznania szkoły tamtejszej, niektórzy zaś sami synów swoich przywożą z prośbą o przyjęcie ich do szkoły, świadczy, że uczucie potrzeby nauki fachowej zaczyna się u włościan wyrabiać. — Przyczynia się też do tego i wpływ nauczycieli wędrownych.

Zaznaczyć tu jeszcze musimy, że synowie włościan w krajowej niższej szkole rolniczej w Jagielnicy, a odtąd i w szkole Kobiernickiej, (w myśl uchwały Wysokiego Sejmu na wzór pierwszej zorganizowanej), na samoistnych gospodarzy gruntowych wychowani, są bardzo pożytecznymi pomocnikami w takich gospodarstwach, w których (jak n. p. w jednofolwarcznych) właściciel lub dzierżawca sam gospodarstwo prowadzi, do zarządu zastępcy utrzymywać nie może, a tylko do dozoru folwarku i prac gospodarskich inteligentnego pomocnika potrzebuje.

Na ostatniej sesji sejmowej wypowiedział jeden z posłów zdanie, że nasze szkoły rolnicze niższe dużo kosztują, a przynajmniej znacznie więcej, niż inne równorzędne szkoły w państwie austriackim. — Już podówczas wyjaśnił członek Wydziału krajowego, do którego Departamentu szkoły te należą, że przyczyną wysokiego kosztu utrzymania naszych niższych szkół rolniczych jest ta okoliczność, iż szkoły te są internatowe, a klasa ludzi, która dostarcza kontyngentu uczniów do tych szkół, jest zupełnie ubogą i za utrzymanie ich w internacie szkolnym płacić nie jest w stanie, — u włościan zaś majątniejszych uczucie potrzeby kształcenia zawodowego ich dzieci nie rozwinęło się jeszcze do tego stopnia, ażeby nietylko oddawali ich chętnie do szkoły na lat kilka, ale nadto za utrzymanie gotówką płacili. — Chcąc przeto, ażeby cel urzędzenia krajowych niższych szkół rolniczych mógł być rzeczywiście i jak najrychlej osiągnięty, opłaca fundusz krajowy utrzymanie prawie wszystkich uczniów w internatach szkół niższych, co najmniej $\frac{1}{5}$ a nawet przeszło połowę całego rzeczywistego rocznego kosztu utrzymania (po odliczeniu nadzwyczajnych wydatków na budowę i rekonstrukcyę i t. d.), wynosi.

Że zaś, po odliczeniu kosztów utrzymania uczniów w internacie, rzeczywisty koszt utrzymania szkół naszych nie jest większy od kosztów utrzymania równorzędnych szkół w państwie austriackim, dowodzą następujące cyfry wyjęte z ostatniego zestawienia c. k. Ministerstwa rolnictwa, ogłoszonego w III. zeszytcie czasopisma „Land- u. forstwirtschaftliche Unterrichts-Zeitung“ z r. 1892, pod tytułem: Die Einnahmen und Ausgaben der land- und forstwirtschaftlichen Schulen im Jahre 1890:

L. porządkowa	Nazwisko niższej szkoły rolniczej (<i>Ackerbauschule</i>)	Liczba uczniów na początku r. 1891/92.	I. Koszta admini- stracji w ogóle	w kosztach tych		II. Płace nauczycieli i służby	w tych		III. Suma rubryki I. — II	IV. Wy- datki na inter- nat	Suma wszy- stkich wydatków w r. 1890.
				Przebudo- wanie i Adaptacje	Gosp. szk. i stacyjne doświad.		Płace kiero- wnika	Płace na- uczycieli			
I. Szkoły krajowe.											
<i>a) rolnicze:</i>											
1	Edelhof	i. 14	10 889	994	7 944	5 981	1 820	1 941	16 870	1 966	18 836
2	Edthof	i. 15	5 422	817	2 804	4 730	1 820	1 975	10 152	2 344	12 496
3	Ritzlhof	i. 27 ²	27 615	1 677	22 572	8 331	2 000	1 800	35 946	6 525	42 471
4	San Michele	i/e. 63	22 320	1 584	12 792	16 995	3 070	8 765	39 315	11 843	51 158
5	Grottenhof	i/e. 40	12 597	3 200	4 486	10 590	1 800	5 103	23 187	3 540	26 727
6	Gorycyja (słow.)	17	3 209	200	2 549	3 991	1 400	800	7 200	—	7 200
7	Gorycyja (włoska)	22	5 505	129	3 923	4 185	1 740	1 040	9 690	—	9 690
8	Kotzobenz	i. 32	7 862	536	5 393	6 586	2 125	3 061	14 448	3 900	18 348
9	Dublany	i. 38	1 217	80	—	4 179	3 779		5 396	7 182	12 578
10	Horodenka	i. 35	2 292	570	* 406	3 826	1 425	2 163	6 118	4 778	10 896
11	Jagielnica	i. 30 ³	1 503	275	* 65	3 445	1 340	1 987	4 948	3 466	8 414
12	Kobiernice	i. 30	2 086	151	* 536	3 818	1 540	2 130	5 904	4 051	9 555
<i>b) Szkoła rol. łącz.</i>											
<i>z ogrodn. i winiarską.</i>											
13	Feldsberg	i/e. 52	30 984	21 461	3 907	6 656	1 820	4 060	37 640	6 066	43 706
II. Szkoły prywatne⁴⁾											
Tow. roln. itp. subw.											
<i>a) rolnicze:</i>											
14	Gravosa	i/e. 8	3 533	527	1 417	3 318	1 200	500	6 851	2 033	8 884
15	Budweis (czeska)	i/e. 18	1 136	62	314	5 103	1 500	1 500	6 239	1 948	8 187
16	Budweis (niemiec.)	24	2 793	10	2 075	3 563	1 400	2 054	6 356	—	6 356
17	Jungbunzlau	16	1 768	19	789	4 260	1 600	2 100	6 028	—	6 028
18	Klattau	31	1 674	168	667	3 560	1 550	1 600	5 234	—	5 234
19	Kuttenberg	36	3 047	215	1 000	3 598	1 200	1 600	6 645	—	6 645
20	Czeska - Leipa	23	6 701	53	4 457	4 323	1 500	2 125	11 024	—	11 024
21	Pisek	51	10 625	93	2 430	3 396	1 663	1 275	14 021	207	14 228
22	Eibenschütz	21	2 049	100	1 146	5 340	1 420	2 840	7 389	—	7 389
23	Hradisz (Kromieryż)	i. 21	3 007	278	1 844	4 000	1 260	1 632	7 007	2 262	9 269
24	Kremsier	12	2 060	494	1 017	2 631	1 340	800	4 691	—	4 691
25	Wielki Meserisch	20	3 614	843	2 124	4 453	1 500	2 190	8 067	—	8 067
26	Znaim	26	1 999	450	436	4 808	1 420	1 840	6 807	—	6 807
<i>b) Szkoły roln. łącz.</i>											
<i>ze szk. uprawy lnu⁵⁾</i>											
27	Trautenau	14	5 738	53	2 168	5 900	1 600	3 330	11 638	—	11 638
28	Mär.-Schönberg	48	5 284	255	4 056	4 590	1 100	2 220	9 874	—	9 874

¹⁾ po odliczeniu 21.376 zł. na nowe budowle.

²⁾ " " 5.183 zł. " " " "

³⁾ " " 2.070 zł. " " dokupno gruntu.

⁴⁾ Szkoła w Libejitz-Rabin zwinięta została na początku r. b.

⁵⁾ Szkoła uprawy lnu w Gródku zwinięta ma być i przeniesioną do Krosna.

*) Kwoty te przedstawiają tylko wydatki na ogród i pole okazowe.

i = interniści.

i/e = interniści i externiści.

W krótkim (pięciomiesięcznym) okresie czasu, jaki upłynął od ostatniej sesji sejmowej, nie zaszły żadne ważniejsze zmiany, ani w krajowych niższych szkołach rolniczych, ani w szkole uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku, z wyjątkiem zmiany trwania nauk w szkole kobiernickiej, uskutecznionej w skutek poniżej przytoczonej uchwały Wysokiego Sejmu. — Wydział krajowy przygotowuje wprawdzie projekt zmian, jakie według poczynionych doświadczeń za potrzebne a przynajmniej pożyteczne uznaje, projekty te nie dojrzały jednakże jeszcze do tego stopnia, ażeby już na bieżącej sesji Wysokiemu Sejmowi przedłożone być mogły.

Wydział krajowy poprzestać więc musi na zdaniu sprawy z wykonania uchwał Wysokiego Sejmu na posiedzeniu w dniu 5. kwietnia b. r. powziętych, i na wskazaniu na sprawozdania poszczególnych Dyrekcyi szkół do niniejszego sprawozdania dołączone (alegaty 1, 2, 3) a zawierające szczegóły, odnoszące się do teraźniejszego stanu szkół w mowie będących.

Uchwały jakie zapadły na powyż powołanem posiedzeniu Wysokiego Sejmu są następujące:

1. Sejm przyjmuje z uznaniem do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowych niższych szkołach rolniczych w Horodence, Jagielnicy i Kobiernicach, o szkole uprawy i wyprawy roślin włóknistych w Gródku, tudzież o czynnościach tyczących się założenia nowych szkół rolniczych niższych w Uhersku i Krośnie.

2. Sejm ustanawia dla etatowych nauczycieli nauk fachowych przy krajowych niższych szkołach rolniczych płacę roczną 1000 złr. dodatek aktywalny w kwocie 100 złr. i trzy dodatki pięcioletnie po 100 złr.

3. Sejm poleca zrównać płacę wszystkich nauczycieli-kierowników krajowych niższych szkół rolniczych do wysokości 1.300 złr. rocznej płacy, 140 złr. dodatku aktywalnego i trzech pięcioletni po 200 złr.

4. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby jeszcze w roku 1892 przeprowadził reorganizację nauki w szkole Kobiernickiej przez rozłożenie tejże na trzy lata, analogicznie jak w szkołach Horodeńskiej i Jagielnickiej.

5. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby jeszcze w roku 1892 przygotował wszelkie materiały, potrzebne do budowy krajowej niższej szkoły rolniczej w Uhersku, a według możliwości budowę tę według przedłożonych planów jeszcze w tym roku rozpoczął, i otwiera Wydziałowi krajowemu na ten cel kredyt do wysokości 5.000 złr. z funduszków krajowych.

6. Sejm postanawia założenie szkoły rolniczej niższej w Krośnie i połączenie z nią kursu uprawy i wyprawy roślin włóknistych i poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby szczegółowe w tej sprawie wnioski na najbliższej sesji sejmowej przedłożył.

W wykonaniu uchwał pod 2 i 3 przytoczonych i uwzględniając zastrzeżenia wypowiedziane w sprawozdaniu sejmowej komisji gospodarstwa krajowego z dnia 28. marca 1892, przyznał Wydział krajowy nauczycielowi do nauk fachowych w szkole kobiernickiej p. Konstantemu Bieleckiemu płacę etatową ustanowioną powyższą uchwałą Wysokiego Sejmu — tudzież zrównał płacę nauczycieli kierowników krajowych niższych szkół rolniczych w Horodence, Ja-

gielnicy i Kobiernicach, pozostawiając kierownika tej ostatniej szkoły nadal w pobieraniu przyznanego mu poprzednio dodatku osobistego w kwocie 100 zł., usprawiedliwionem lokalnymi stosunkami.

W myśl uchwały 4. przeprowadził Wydział krajowy reorganizację w kraj. niższej szkole rolniczej w Kobiernicach w ten sposób, iż począwszy od roku szkolnego 1892/93 rozłożył nauki na lat trzy, przyjmując za podstawę dotychczas obowiązujący statut organizacyjny i plan nauk szkoły Jagielnickiej. W bieżącym roku szkolnym zatrzymał Wydział krajowy tylko dwa oddziały uczniów, mianowicie roku I. (nowo przyjęci w liczbie 16) i roku II. (w liczbie 14), trzeci więc oddział uczniów (roku III.) utworzony zostanie dopiero w następnym roku szkolnym. Dwóch uczniów, którzy cały dwuletni kurs nauk z bardzo dobrym postępem ukończyli, a pomimo tego uzupełnienia swej wiedzy pragnęli, zostali na rok III. nauki do Horodenki na koszt funduszu krajowego przyjęci.

Do organizacji szkoły kobiernickiej należy także uorganizowanie najważniejszego jej środka naukowego tj. gospodarstwa szkolnego.

Po objęciu w roku 1891 w posiadanie na rzecz szkoły folwarku zadzierżawionego od p. Dr. Hermana Czecha, polecił Wydział krajowy Dyrekcyi tej szkoły, ażeby plan gospodarstwa szkolnego wypracowała. W skutek nieprzewidzianych przeszkód, a głównie najpierw choroby poprzedniego kierownika, a następnie zmiany Dyrekcyi, co wymagało, żeby nowy kierownik p. Bielski zapoznał się wpieryw ze stosunkami gospodarskimi i z właściwościami ziemi w Kobiernicach, przewlekła się ta sprawa o rok jeden. Dyrekcyja przedłożyła już wszakże swój projekt, opatrzoney uwagami przewodniczącego kuratorji, a Wydział krajowy polecił referentowi swemu fachowemu, ażeby — tak jak dla Jagielnicy — plan urządzenia i prowadzenia gospodarstwa szkolnego w Kobiernicach na podstawie dat zawartych w projekcie Dyrekcyi i uwag kuratorji, wypracował. Praca ta jest na ukończeniu i zostanie w najbliższym czasie krajowej komisji rolniczej do zaopiniowania przedłożoną.

W wykonaniu uchwały 5. natrafił Wydział krajowy na pewne trudności, które nie dozwoliły sprawy tak szybko załatwić, jak zamierzał. Przystępując do odbioru gruntu, aktem fundacyjnym z dnia 2. lutego 1892 przez Zygmunta barona Romaszkana na niższą szkołę rolniczą w Uhersku darowanego, do wytyczenia na nim projektowanych budynków i do ostatecznego ustanowienia głębokości fundamentów, celem dokładnego opisania szczegółów i warunków budowy, zawezwanym do wniesienia ofert przedsiębiorcom, (które to zbadanie nie mogło być uskutecznione przed wypracowaniem planów budowli, ze względu, że dopiero w lutym br. ofiarodawca wskazał ostatecznie Wydziałowi krajowemu parcele, które dla założyć się mającej szkoły przeznacza), — zauważyli delegaci Wydziału krajowego, że grunt ten jest podmokły i wymagać będzie prawdopodobnie radykalnego osuszenia, a na każdy wypadek nie pozwala na budowę projektowanych pod budynkami — a dla zakładu niezbędnie potrzebnych — piwnic. — Inżynier Wydziału krajowego (p. Blauth), który w miesiącu maju b. r. (po ustaniu pory słotnej) wydelegowany został do zbadania potrzeby i możliwości gruntowego osuszenia całego obszaru dla szkoły wyznaczonego gruntu, orzekł, że cały obszar da się należycie do głębokości 1·25 m. osuszyć, lecz że poniżej 1·00 m. do 1·20 m. z piwnicami zagłębiać się nie można. — Zdanie to ostatecznie potwierdzili później tam wysłani budowniczo (architekt Janowski ze strony Wydziału krajowego i budowniczy Turek, ze Stryja, ze strony bar. Romaszkana) i orzekli, że piwnice muszą być przynajmniej na 1 m. ponad poziom powierzchni gruntu wzniesione, — w skutek czego też cokol a więc i mury muszą być o 1 m. wyższe, a podwórze i dostęp do budynków odpowiednio podsypane. Nadto uznali powyż wymienieni rzeczoznawcy, że mury

budynku szkolnego i mieszkalnego zabezpieczone być muszą od wilgoci asfaltową warstwą izolacyjną. — Spowodowane temi zmianami podwyższenie pierwotnego kosztorysu, obliczono na blisko 5000 zł. w. a.

Wydział krajowy wszedł przeto w rokowania z bar. Romaszkanem celem wybrania innego odpowiedniejszego dla szkoły gruntu, i w porozumieniu z nim wysłał do Uherska referenta swego fachowego p. Strusiewicza, który przekonał się, że cały obszar gruntów w Uhersku i przyległych Dobrzanach do bar. Romaszkana należących, przedstawia obszerną równię prawie poziomą, o nieznacznych spadkach i zakłębnięciach, że grunt całego obszaru tego (szutrowate-piaskowo-gliniaste odsypisko rzeczne), spoczywa na zbitym, łąwowatym, nieprzepuszczalnym podkładzie, na 1 m. do 1·8 m. od powierzchni falisto ułożonym i będącym przyczyną podmakania wszystkich gruntów tamtejszych. Tylko parcele gruntowe przy samym wjeździe do dworu, bezpośrednio przy ogrodzie, są wyżej cokolwiek położone, mają warstwę zwierzchnią głębszą i posiadają znaczniejszy spadek ku młynówce po za ogrodem przepływającej; — wszakże bar. Romaszkan nie skłonił się do oddania tych gruntów pod szkołę.

Celem dozorowania budowli i zastępowania Wydziału krajowego w sprawach budowli się dotyczących, ustanowił Wydział krajowy (L. w. 35796) komitet budowlany, zapraszając w skład tegoż: Zygmunta bar. Romaszkana, tudzież Juliana bar. Brunickiego z Strzałkowa, i Wilhelma Schayera, c. k. nadinżyniera ze Stryja. Zarazem zawezwał Wydział krajowy Z. bar. Romaszkana, ażeby objął przewodnictwo w rzeczonym Komitecie i upoważnił go do zajęcia się przygotowaniem potrzebnych materiałów budowlanych. Baron Romaszkan zajął się gorliwie sprawą i wyszukał dostawców, z którymi pozawierał warunkowe umowy, czekając na zatwierdzenie Wydziału krajowego.

W końcu podaje Wydział krajowy do wiadomości Wysokiego Sejmu, że Wys. c. k. Ministerstwo rolnictwa, reskryptem z dnia 21, czerwca 1892 L. 9138/1127, przyznało z fundusów państwowych zasilek w kwocie **20.000 zł.** na założenie kraj. niższej szkoły rolniczej w Uhersku, oznajmiając przytem, że na rachunek powyższego zasilku wyplaconą być może kwota 2000 zł. jeszcze w tym roku, reszta zaś w latach 1893, 1894, i 1895, po 6000 zł. rocznie, z zastrzeżeniem konstytucyjnego przyzwolenia. Zarazem oświadczyło Ministerstwo gotowość udzielenia na koszt utrzymania szkoły w Uhersku po **3000 zł.** rocznie, na razie na pierwszych lat pięć jej istnienia.

Celem wykonania uchwały 6tej Wysokiego Sejmu, zajął się Wydział krajowy zebraniem dat i uskutecznieniem potrzebnych prac przygotowawczych, niezbędnych do wypracowania projektu założenia w Krosnie, lub jego okolicy krajowej niższej szkoły rolniczej, połączonej z kursem uprawy i wyprawy lnu. — Zbyt krótki czas jaki pozostał Wydziałowi krajowemu od ostatniej sesji sejmowej do dnia dzisiejszego, nie dozwolił prac tych wygotować na terazniejszą, niespodziewanie zwołaną sesję, — w skutek czego przedłożył Wydział krajowy wnioski swe w tej sprawie dopiero na następnej sesji sejmowej.

Tutaj nadmienia tylko Wydział krajowy, że według zdania rzeczoznawców, których Wydział krajowy do zbadania gruntów dla szkoły w Krosnie ofiarowanych wydelegował, najodpowiedniejszym się okazał grunt obejmujący w trzech kawałkach 54 m, w obrębie gminy Krosna, przy granicy Białobrzeskiej położony, a około 2 kil. od samego miasta oddalony. — Położenie gruntu tego pagórkowate, ze znacznymi spadkami, odpowiada położeniu większości gruntów w okolicy Krosna, — chociaż tylko w małej części do uprawy lnu się nadaje.

Grunta w Suchodole są równiejsze, wilgoć przytrzymujące, a nawet wymagające w niektórych miejscach osuszenia, — nadają się wprawdzie lepiej pod uprawę lnu, — lecz brak tutaj wody, niezbędnie potrzebnej do założenia racjonalnej moczarni. — Również nie na-

dają się dobrze ani dla szkoły rolniczej, ani dla zakładu uprawy i wyprawy lnu grunta w Biało-brzegach i Krościenku, a są znacznie od miasta oddalone.

Przy sposobności badania gruntów i zbierania dat do wypracowania wniosków potrzebnych, przekonał się Wydział krajowy z aktów Wydziału Rady powiatowej w Krosnie, że Rada ta usunęła pierwotnie w dniu 28. lutego 1889 uchwalony warunek udzielenia subwencji z funduszków powiatowych na koszt założenia i utrzymania niższej szkoły rolniczej w okolicy Krosna, „że szkoła ta w przeciągu dwóch lat założoną zostanie“, — i uchwaliła udzielić z funduszków powiatowych jednorazowo 1.000 zł na założenie, a przez lat 10 po 1.200 zł. na utrzymanie (stypendya) wspomnianej szkoły w powiecie krosnieńskim, nie czyniąc żadnych zastrzeżeń co do terminu jej urządzenia, — ale przekonał się zarazem z tych samych aktów, że Wydział krajowy o tej ostatniej uchwale Rady powiatowej zawiadomiony nie został.

Ze sprawą założenia krajowej niższej szkoły rolniczej w Krosnie, złączoną jest ściśle sprawa istnienia szkoły uprawy i wyprawy roślin włóknistych w Gródku. — Ponieważ, z przyczyn w poprzednich sprawozdaniach przytoczonych, szkoła ta nie może się należycie w Gródku rozwijać, i z tego powodu Wysoki Sejm zdecydował jej zwinięcie, przy równoczesnem otwarciu szkoły niższej rolniczej, połączonej z uprawą i wyprawą lnu w Krosnie, przeto nie czyni i nie projektuje Wydział krajowy żadnych wydatków na jej ulepszenie.

Sprawę urządzenia nowej (7ej) krajowej niższej szkoły rolniczej w Międzyńcu, przedłożył Wydział krajowy — w myśl wywodów zawartych w poprzednim sprawozdaniu Wydziału krajowego — po załatwieniu sprawy urządzenia szkoły krosnieńskiej.

Ze sprawą założenia nowych niższych szkół rolniczych, jak niemniej ze sprawą normalnego rozwoju istniejących już szkół rolniczych, związaną jest ściśle sprawa przysposobienia dla nich odpowiednio wykształconych nauczycieli fachowych.

Ażebym nauczyciel fachowy (rolnictwa, hodowli zwierząt domowych i administracji) w niższej szkole rolniczej, o systemie nauczania przeważnie praktycznym (jaki w naszych stonsunkach jedynie do celu prowadzić może), mógł skutecznie spełniać zadanie swoje, musi, oprócz daru nauczania i zamiłowania do zawodu nauczycielskiego, posiadać nie tylko dostateczne wykształcenie naukowe, ale także znajomość praktyki rolniczej, obok dokładnej znajomości potrzeb i stosunków krajowego rolnictwa.

Takich nauczycieli nie mamy ani dla nowo powstających szkół, ani dla ewentualnego uzupełnienia etatu nauczycieli w szkołach dawniejszych. Zadaniem przeto Wydziału krajowego być musi, postarać się o przysposobienie nowych sił nauczycielskich.

Podstawy naukowej nabyć może kandydat na nauczyciela niższych szkół rolniczych tak w wyższej szkole rolniczej w Dublanach, jak i w szkole średniej w Czernichowie, ale potrzebnej mu techniki rolnictwa, znajomości potrzeb i stosunków gospodarstw większych i małych (włościańskich), żadna szkoła dać mu nie może.

Wydział krajowy postanowił przeto, (po zaciągnięciu opinii krajowej komisji dla spraw rolniczych), kandydatów na nauczycieli fachowych w szkołach niższych rolniczych, którzy krajową wyższą szkołę rolniczą w Dublanach albo też krajową średnią szkołę rolniczą w Czernichowie z dobrym postępem ukończyli, i egzamin końcowy złożyli, wysłać na dwuroczną

przynajmniej praktykę do gospodarstw im przez Wydział krajowy wskazanych, a następnie przeznaczać ich jako praktykantów nauczycielskich przy istniejących krajowych niższych szkołach rolniczych, gdzie mogliby nabyć nietylko pewnej rutyny nauczycielskiej pod kierunkiem starszych nauczycieli, ale także obznajomić się z prowadzeniem takiej szkoły i gospodarstwa szkolnego.

Na ten cel wstawił Wydział krajowy w budżet wydatków na rok 1893 pod R. XV. poz. 204 kwotę 1.600 zł., i uprasza Wysoki Sejm, ażeby kredyt ten uchwalić raczył.

Komisya naukowa, która jako osobna sekcya krajowej komisji dla spraw rolniczych, na podstawie §. 10. statutu tejże komisji krajowej, utworzoną została, zajęła się w roku bieżącym zbadaniem skryptów z nauki rolnictwa i hodowli, przez nauczycieli krajowych niższych szkół rolniczych w Horodence, Jagielnicy i Kobiernicach, z polecenia Wydziału krajowego opracowanych. Prace tej komisji postąpiły znacznie, tak, że już w przyszłym roku będzie mógł Wydział krajowy przystąpić do wydawnictwa podręcznika do nauki przynajmniej jednego działu gospodarstwa wiejskiego, jeżeli Wysoki Sejm uchwali na ten cel kredyt w wysokości 1.000 zł., w budżet wydatków na rok 1893 pod R. XV. poz. 223 wstawiony, a o który Wydział krajowy jak najusilniej uprasza.

Konferencye nauczycieli krajowych niższych szkół rolniczych. Druga konferencya nauczycielska odbyć się miała w pierwszych dniach września b. r. Wskutek jednakże niespodziewanego zwołania Sejmu, a tem samem niezwykłego zajęcia członków i urzędników Wydziału krajowego, odroczone być musiała do października b. r. Tematy, przez krajową komisję dla spraw rolniczych zaprojektowane, a przez Wydział krajowy uchwalone, i członkom konferencyi (do LW. 29.258/1892) przesłane, są następujące:

1. Jakie spostrzeżenia poczyniono co do karności uczniów niższych szkół rolniczych? i jaka jest skuteczność obecnie obowiązujących norm dyscyplinarnych? (referent: R. Bastgen i E. Bielski).

2. Jakie jest zadanie wiadomości z nauk przyrodniczych, udzielanych w niższych szkołach rolniczych? i w jakim zakresie i następstwie (porządku) tudzież w jaki sposób wiadomości te udzielane być powinny w szkołach wspomnianych? (referent Dr. R. Wawnikiewicz i koreferent R. Bastgen).

3. O potrzebie i sposobie przeprowadzenia kultur demonstracyjnych w niższych szkołach rolniczych (referent K. Bielecki i Franciszek Cisko).

Na podstawie wyjaśnień w powyższem sprawozdaniu zawartych Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowych niższych szkołach rolniczych w Horodence, Jagielnicy i Kobiernicach, o szkole uprawy i wy-

prawy roślin włóknistych w Gródku, tudzież o czynnościach tyczących się założenia nowych szkół rolniczych niższych w Uhersku i Krośnie.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby starał się o wykształcenie nowych sił nauczycielskich dla niższych szkół rolniczych, — i wstawia na ten cel do budżetu na r. 1893 kwotę 1.600 zł. w. a. na stypendya dla kandydatów kształcących się na nauczycieli szkół rolniczych niższych i średnich.

3. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby przy współdziałaniu sekcji naukowej krajowej komisji dla spraw rolniczych, postarał się o wydanie podręczników dla uczniów niższych szkół rolniczych — i wstawia na ten cel do budżetu na rok 1893 kwotę 1.000 zł.

4. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby na następnej sesji sejmowej przedłożył ostateczne wnioski co do urządzenia krajowej niższej szkoły rolniczej w Krośnie.

5. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby przeprowadził rokowania ze stronami interesowanymi co do urządzenia krajowej niższej szkoły rolniczej w Miżynie — i wynik tych rokowań przedłożył Sejmowi.

**Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim
Księstwem Krakowskiem.**

We Lwowie dnia 10. Września 1892.

Marszałek krajowy:

Sanguszko w. r.

Sprawozdawca:

Tadeusz Romanowicz w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Sprawozdanie

Dyrekcji krajowej niższej szkoły rolniczej w Horodence
za rok 1891/92.

I. Ogólne wiadomości o szkole.

Cel szkoły. Cel, do którego dążyć musiała szkoła Horodeńska, mocą warunków, w jakich się znajduje, a jaki jej wytknięty został rozporządzeniem Wysokiego Wydziału krajowego z dnia 30. września 1890 L. 39.408, jest: kształcenie pomocników (tj. niższych organów wykonawczych) dla gospodarstw większych. Gospodarstwo wzorowe, o które szkoła jest oparta, obejmujące przeszło 3.600 morgów, obok hodowli bydła, koni i nierogacizny, także gorzelnię i młyn i pod każdym względem wzorowo prowadzone, daje sposobność wychowankom szkoły Horodeńskiej, którzy, na mocy umowy z właścicielem gospodarstwa zawartej, korzystać mogą ze wszystkich działów tegoż gospodarstwa w celach praktycznej nauki, należycie obznajomić się ze szczegółami przyszyłych ich obowiązków.

Nauka teoretyczna i praktyczna, obejmująca te same przedmioty, jak w innych krajowych szkołach rolniczych niższych, ale skierowana do celu na wstępie wskazanym, rozłożona jest na lat trzy.

Rok szkolny rozpoczyna się w regule z dniem 1 lipca, a kończy 30 czerwca.

Warunki przyjęcia uczniów są następujące:

Chcący wstąpić jako uczeń do tej szkoły powinien:

1. Najdalej do 15. maja b. r. wnieść do Dyrekcji szkoły w Horodence podanie z dołączeniem:

- a) Metryki urodzenia udowadniającej, że kandydat ukończył 16 rok życia;
- b) Świadectwa szkolnego z ukończenia szkoły ludowej z dobrym postępem;
- c) Świadectwa moralności i dotychczasowego zatrudnienia, wystawionego przez właściwego duszpasterza i Zwierzchność gminną;
- d) Świadectwa zdrowia, wystawionego przez lekarza.

2. W dniu oznaczonym przez Dyrekcyę poddać się egzaminowi wstępnemu, z którego kierownik szkoły osądzi, czyli kandydat jest dostatecznie umysłowo rozwinięty i posiada dostateczne wykształcenie elementarne, aby mógł korzystać należycie z nauki w szkole rolniczej w Horodence udzielanej. (Termin do tego egzaminu naznacza się na drugą połowę czerwca).

3. Otrzymawszy zapewnienie przyjęcia, złożyć do rąk kierownika szkoły pisemne zobowiązanie rodziców, opiekunów lub protektorów, poręczające regularną wypłatę należności przypadających zakładowi za utrzymanie ucznia.

Synowie ubogich rodziców mogą otrzymać bezpłatne utrzymanie w zakładzie; w tym celu winni wnieść osobne podanie do Wydziału krajowego na ręce Dyrekcji.

4. Każdy wstępujący do zakładu, powinien być zaopatrzony w dostateczną bieliznę i dobre obuwie.

Koszt utrzymania. Za całe utrzymanie, t. j. pomieszkanie, opał i światło, pościel i pranie bielizny, wikt i całe ubranie (oprócz bielizny) płaci się do kasy zakładu 150 zł. rocznie, w ratach półrocznych z góry.

Stypendya. Dla szkoły Horodeńskiej przeznaczone są następujące stypendya: Z fundusów Rady powiatowej Horodeńskiej 3 po 150 zł. i z fundusów gminy miasta Horodenki (dla młodzieży do miasta przynależnej) 1 stypendyum na 100 zł. rocznie.

Egzamina i świadectwa. Przy końcu każdego roku szkolnego składają uczniowie egzamina roczne z wszystkich przedmiotów nauki, przed komisją egzaminacyjną i wobec delegatów Wysokiego Wydziału krajowego. O wyniku tego egzaminu, który stanowi o przejściu ucznia na rok wyższy, zawiadamia kierownik szkoły listownie rodziców lub opiekunów każdego ucznia.

Po ukończeniu zaś całego trzechletniego kursu nauk z postępowaniem przynajmniej dostatecznym, obowiązany każdy uczeń złożyć egzamin końcowy czyli główny, z całości zawodowej nauki, przed osobną komisją egzaminacyjną. W razie pomyślnego wyniku tego egzaminu, otrzymuje abiturient „Świadectwo ukończenia nauk“, w którym poświadczony jest ogólny postęp w naukach stopniami: celujący, bardzo dobry, dobry, dostateczny; a zachowanie się stopniami: zupełnie odpowiednie, odpowiednie lub za ledwie odpowiednie. Kandydat, który egzaminu końcowego pomyślnie nie złożył, otrzymuje z ogólnego postępu nauk stopień: niedostateczny.

II. Skład grona nauczycieli

jest następujący:

1. Roman Bastgen, kierownik zakładu i nauczyciel fachowy; uczy: rolnictwa, prowadzenia regestrów gospodarczych (rachunkowości), przepisów polowych i kieruje nauką praktyczną.

2. Włodzimierz Grodzki, drugi nauczyciel fachowy; uczy: hodowli zwierząt domowych i elementarnych wiadomości z nauk przyrodniczych.

3. Włodzimierz Markowski, nauczyciel do nauk elementarnych ogólnie kształcących; uczy: języka polskiego i ruskiego, geografii i historii, rachunków, rysunków i kaligrafii.

Nadto uczyli w roku 1891/92:

4. Ks. E. Seńków (obr. rz. kat.) i ks. A. Sobolewski (ob. gr. kat.): religii i odbywali egzorty.

5. Weterynarz powiatowy p. Jan Skuciński: Wiadomości z weterynaryi poprzedzone zarysem anatomii i fizjologii zwierząt domowych.

6. Obowiązki instruktora robót ręcznych i dozorecy uczniów przy wykonywaniu prac ręcznych pełnił — jak w latach poprzednich: p. Michał Stadnicki.

III. Nauki w szkole udzielane.

Nauka w krajowej niższej szkole rolniczej w Horodence jest teoretyczną i praktyczną. Zakres i treść każdego poszczególnego przedmiotu nauki podane zostały dokładnie w zeszłorocznym sprawozdaniu Dyrekcyi. W roku szkolnym 1891/92 nie zaszły pod tym względem żadne zasadnicze zmiany; — Dyrekcyja więc ogranicza się na podaniu rozkładu nauk i krótkim objaśnieniu sposobu nauczania praktyki gospodarskiej.

a) Nauki udzielane w kraj. niższej szkole rolniczej w Horodence, rozłożone były w sposób następujący:

1. W okresie zimowym (od 15. października do 15. kwietnia) na tydzień godzin :

		Rok I.	Rok II.	Rok III.	Razem		
Księża katecheci: E. Seńków (rz. kat.) i A. Sobolewski (gr. kat.)	Religia i egzorty	2	1	1	4	4	
Nauczyciel: W. Markowski:	Język polski i ruski	7	4	3	14		
	Rachunki	5	3	2	10		
	Geografia i historia Polski	2	2	—	4		
	Kaligrafia i rysunki	3	3	2	8	36	
Nauczyciel: W. Grodzki:	Wiado- mości z {	zoologii	1	—	—	1	
		botaniki	2	2	—	4	
		fizyki i chemii	2	5	—	7	
	Hodowla zwierząt gospodarskich	—	2	4	6	18	
Nauczyciel-kierownik: Bastgen:	Rolnictwo	—	2	9	11		
	Rachunkowość	—	—	3	3		
	Przepisy polowe	—	—	1	1		
	Raporta z zajęć praktycznych	1	1	1	3	18	
Weterynarz: J. Skuciński:	Anatomia i fizjologia zwierząt gospodarskich	—	3	—	3		
	Wiadomości z weterynaryi	—	—	3	3	6	
Razem		25	28	29		82	

2. W okresie jesiennym (od 1. września do 15. października) i wiosennym (od 15. kwietnia do 15. czerwca) na tydzień godzin:

		Rok I.	Rok II.	Rok III.	Razem		
Księża katecheci: E. Seńków (rz. kat.) i A. Sobolewski (gr. kat.)	Religia i egzorty	1	1	1	3	3	
Nauczyciel: W. Markowski:	Język polski i ruski	3	2	2	7		
	Rachunki	3	2	1	6		
	Geografia i historia Polski	1	1	—	2	15	
Nauczyciel: W. Grodzki:	Wiado- mości z {	zoologii	1	—	—	1	
		botaniki	2	1	—	3	
		fizyki i chemii	2	2	1	5	
	Hodowla zwierząt gospodarskich	—	1	3	4	13	
Nauczyciel-kierownik: R. Bastgen:	Rolnictwo	—	2	6	8		
	Rachunkowość	—	—	2	2		
	Raporta z robót gospodarskich (wspólnie)	6	6	6	6	16	
Weterynarz: J. Skuciński:	Anatomia i fizjologia zwierząt gospodarskich	—	3	—	3		
	Wiadomości z weterynaryi	—	—	3	3	6	
Razem		19	21	25		53	

b) Nauka **praktyki gospodarskiej** rozpoczyna się z uczniami roku pierwszego, od wyuczenia wykonywania wszelkich robót ręcznych gospodarskich, przy użyciu narzędzi ręcznych (kopania, motyczenia, żęcie, koszenie, wiązanie etc.) i niektórych robót narzędziami zaprzęжными (oranie, włóczenie, wałkowanie). W roku drugim używa się uczniów przeważnie do wykonywania prac narzędziami i maszynami zaprzęжными (oranie, młócenie, pielenie, płużkowanie, grabanie grabarką, cięcie siewki, włóczenie etc.) a w czasie żniwa do dozoru przy zbiorze jako pomocników uczniom roku 3. do zwózki i składania stert. W roku trzecim: do prac maszynami (siewnikiem, młocarnią parową) i jako dozorców poszczególnych robót. Uczniowie roku 3. pełnią po kolei służbę pisarza tokowego i służbę ekonoma. Celem wyuczenia pielęgnowania inwentarza wyznacza się przez cały rok po dwóch uczniów (jeden z drugiego a jeden z pierwszego roku) do obsługi krowiarni, wołarni roboczej i opasowej, fornalki i stada, owiec i trzody, pod nadzorem ucznia roku 3. pełniącego służbę włodarza. W okresie zimowym pełni po dwóch uczniów tygodniową służbę w gorzelnii, a nadto są zajęci w kuźni i stelmacharni. Z wszelkich wykonywanych względnie dozorowanych robót składają uczniowie codziennie raporta ustne i pisemne, a z pełnionych służb tygodniowych przy inwentarzu, raporta tygodniowe.

W roku szkolnym ubiegłym urządzono trzy kursa specjalne a to: kurs mleczarstwa, uprawy tytoniu i pożarnictwa.

Kurs mleczarstwa. Do urządzenia kursu mleczarstwa wyznaczył Wysoki Wydział krajowy krajowego instruktora mleczarstwa Dr. U. W. Massalskiego. Kurs trwał dni dwanaście, to jest od 6. do 18. listopada. Na lekcje teoretyczne i demonstracje wyznaczyła Dyrekcyja godziny przed południowe od 9. do 11, a na ćwiczenia praktyczne uczniów, godziny popołudniowe od 2. do 4. Do korzystania z kursu przeznaczeni zostali uczniowie roku 2. i 3. Przy wykładach, demonstracjach i ćwiczeniach praktycznych uczniów byli zawsze obecni: nauczyciel hodowli zwierząt p. W. Grodzki i instruktor robót p. M. Stadnicki. Kierownik szkoły hospitował naukę codziennie przez jedną lub dwie godziny.

Nauka teoretyczna wskazana planem nauki mleczarstwa dla krajowych niższych szkół rolniczych rozporządzeniem Wysokiego krajowego z dnia 17. sierpnia L. 36265 postanowionym, została wraz z demonstracjami w zupełności udzielona w 24 godzinach wykładowych. Z ćwiczeń praktycznych zrobiono dojenie, oznaczenie ilości i jakości udojonego mleka, pozyskanie śmietany bez użycia i z użyciem wody zimnej i lodu, wyrób masła i wyrób serów z mleka słodkiego i kwaśnego. Chłodzenie mleka na chłodnicy i oddzielenie śmietany za pomocą centryfugi nie zostało z uczniami przerobione, gdyż chłodnicy szkoła nie posiadała, a separator zagubiony na stacji kolei nie był jeszcze dostawiony. Ćwiczenia praktyczne były częściowo przeprowadzone w szkole, przy użyciu narzędzi szkolnych, z mlekiem przykupionym, częściowo w mleczarni bar. Romaszka.

W celu przekonania się, o ile uczniowie skorzystali z udzielonej im nauki mleczarstwa, urządzono w dniu 18. b. m. od godziny 2. do 4. ogólną repetycję w obecności przewodniczącego kuratorji i grona nauczycieli. Dyrekcyja poczuwa się do obowiązku podnieść, że odpowiedzi uczniów były zupełnie zadawalające, oparte na dobrym zrozumieniu przedmiotu.

Kurs uprawy tytoniu, na którym udzielał nauki p. Zygmunt Jakiński, trwał począwszy od 24. sierpnia przez dni dziesięć. Nauka teoretyczna udzielana w salach szkolnych wyczerpała w zupełności temata nakreślone „planem nauki teoretycznej produkcji liścia tytoniowego,“ jaki został polecony rozporządzeniem Wysokiego Wydziału krajowego z dnia 26. sierpnia t. r. do L 37259. Nauka teoretyczna była wspierana praktyką przy pielęgnowaniu liści tytoniowych, a to codziennie w godzinach popołudniowych pod kierunkiem i nadzorem p. Prelegenta. Zbiór liści tytoniowych wyprodukowanych na ćwierć morgowym poletku pola szkolnego dostarczył materiału potrzebnego do praktyki. W ostatnim dniu kursu odbyła się ogólna repetycja przedmiotu w obecności Przewodniczącego kuratorji, kierownika szkoły i wszystkich nauczycieli. Szczegółowe spra-

wozдание o kursie, wypracowane przez p. Prelegenta, w myśl powyż powołanego rozporządzenia Wysokiego Wydziału krajowego, zostało przez Dyrekcyę potwierdzone i Wysokiemu Wydziałowi krajowemu przedłożone.

Kurs pożarnictwa, podobnie jak i w roku zeszłym odbył się pod kierunkiem p. Piotrowskiego, sekretarza Związku ochotniczych straży pożarnych. P. Piotrowski udzielił wskazówek co do prowadzenia ćwiczeń P. Markowskiemu, nauczycielowi do nauk elementarnych w szkole tu-tejszej, który objął naczelnictwo szkolnej straży pożarnej — i w porze letniej, w niedziele i święta, odbywa z uczniami ćwiczenia strażackie w godzinach popołudniowych.

Stosownie do wskazówek p. Piotrowskiego, uzupełniono przyrządy pożarnicze dokupnem beczkowsza wraz z zaprzęgiem, węża parcianego 20 metr. długiego, przyrządów do sygnalizowania i zakupiono cztery zbiorniki z pokrywami na wodę deszczową, na co Wysoki Wydział krajowy odpowiedni fundusz wyznaczył.

IV. Środki naukowe.

1. Najważniejszym środkiem do praktycznej nauki gospodarstwa wiejskiego we wszystkich jego działach, jest gospodarstwo J. W. Jakóba bar. Romaszkana, z którego szkoła w sposób poprzód podany korzysta.

2. Do środków naukowych zaliczyć należy także ogród szkolny i pólko do uprawy roślin okazowych, obejmujące 12600 metrów kwadratowych powierzchni. Na polku tem, podzielonem na poletka po 1800^{m²}, uprawia się w zmianowaniu następujące rośliny: kukurudza, pszenica, kartofle, jęczmień, konicz, żyto i owies. Nadto na poletkach osobnych uprawia się: trawy, lucerna, buraki, tytoń i chmiel. Różne gatunki i odmiany roślin okazowych, uprawia się osobno na 110 poletkach po 14^{m²} każde*). Wszelką pracę tak w ogrodzie jak i na polu okazowem szkolnem wykonują wyłącznie uczniowie.

3. Muzeum obejmujące zbiory potrzebne do nauki okazowej z rolnictwa, hodowli zwierząt, mleczarstwa i nauk przyrodniczych.

4. Księgozbiór, obejmujący dzieła z dziedziny nauk zarodowych, przyrodniczych i ogólnie kształcących, podręczniki dla uczniów, tudzież czasopisma rolnicze.

V. Frekwencya uczniów.

Na rok 1891/92 zgłosiło się do Dyrekcyi o przyjęcie do szkoły 59 nowych kandydatów, z których wezwano do egzaminu wstępnego 27, odpowiadających wszystkim przepisany warunkom przyjęcia. Z tych przyjęła Dyrekcyja na podstawie złożonego egzaminu wstępnego 15 kandydatów na rok I., — na rok II. przeszło 8, a przyjętych zostało ze szkoły Gradeckich 2, razem 10, — na rok trzeci przeszło z ubiegłego roku szkolnego 12 uczniów, — razem przyjętych zostało na początku roku szkolnego, na mocy upoważnienia Wysokiego Wydziału krajowego 37 uczniów. Ponieważ atoli szkoła pomieścić mogła najwięcej 35 uczniów, a i na tę liczbę odpowiedniego urzędzenia

---

*) W roku ubiegłym zwróciła Dyrekcyja szczególną uwagę na uprawę buraków cukrowych, celem zbadania możności korzystnej uprawy tej rośliny w tutejszej glebie i tutejszych warunkach klimatycznych, co zdawało się Dyrekcyi wskazanem ze względu na ponowne otwarcie fabryki cukru w Tłumacz, i powziętą myśl urządzenia cukrowni w Horodence. Uprawiano w roku ubiegłym następujące odmiany: Vilmorin, Imperial, Śląskie, Desprez, Ziemann i Ukraińskie. O poczynionych doświadczeniach zda Dyrekcyja sprawę w swoim czasie.

nie miała, przeto z polecenia Wysokiego Wydziału krajowego odesłała dwóch uczniów do szkoły J. gielnickiej.

W ciągu roku wykreślonych zostało, a względnie dobrowolnie opuściło zakład, 3. uczniów, tak że najniższy stan uczniów z końcem roku wynosił 32.

Z końcem roku szkolnego 1891/92 przystąpiło do egzaminu końcowego ogólnego 11 uczniów, z których otrzymało „Świadectwo ukończenia nauk“ 9, mianowicie:

1.	Szuber Franciszek	z postępem	bardzo dobrym.
2.	Berczowski Bazyli	„	dobrym.
3.	Drzymała Konstanty	„	dobrym.
4.	Fargniarz Jan	„	dobrym.
5.	Łoziński Władysław	„	dobrym.
6.	Madejski Jan Poraj	„	dobrym.
7.	Czajkowski Władysław	„	dostatecznym.
8.	Ferus Waclaw	„	dostatecznym.
9.	Kosiński Jan	„	dostatecznym.

Nie złożyli egzaminu głównego z postępem dostatecznym:

10. Piasecki Stanisław, któremu pozwolono powtórzyć ten egzamin po jednorocznej praktyce, do której otrzymał miejsce jako pisarz ekonomiczny u W-go Ludomira Cieńskiego w Oknie i

11. Śliwiński Józef, któremu Dyrekcyja doradzała rok trzeci nauki powtarzać. Ponieważ tenże nie usłuchał jednak rady Dyrekcyi i zażądał świadectwa pobytu w szkole, wydała mu Dyrekcyja poświadczenie, że lat trzy w szkole pozostawał, lecz statutem przepisanego egzaminu końcowego nie złożył i dostatecznej kwalifikacyi na pomocnika gospodarskiego nie posiada.

Egzamina roczne z drugiego roku nauki złożyło 8 uczniów, mianowicie 2. z postępem bardzo dobrym, 2. z postępem dobrym, a 4. z postępem dostatecznym.

Nie otrzymało przejścia na rok wyższy 2. uczniów, z których jednemu Wysoki Wydział krajowy pozwolił rok drugi nauki na koszt własny powtarzać.

Z pierwszego roku nauki składało egzamin roczny 11. uczniów, i otrzymali wszyscy promocyę na rok wyższy, mianowicie 2. z postępem bardzo dobrym, 2. dobrym, a 7. dostatecznym.

VI. Wiadomości o byłych uczniach.

Z wymienianych powyżej uczniów, którzy w roku 1891/92 trzechletni kurs nauk ukończyli, otrzymali za pośrednictwem Dyrekcyi umieszczenie przy większych gospodarstwach, ponajwiększej części jako pisarze folwarczni:

- Berezowski Bazyli u St. hr. Badeniego w Radziechowie.
- Drzymała Konst. u p. Rozwadowskiego w Tonówce.
- Fargniarz Jan u hr. Pinińskiego w Grzymałowie.
- Łoziński Wład. u p. Jahna w Tłumaczu.
- Madejski Jan u p. Karola Barańskiego w Samborskim.
- Czajkowski Wład. u p. Michała Czajkowskiego w Żyrawie.
- Ferus Wacł. n p. Doschotta w Pałahiczach.
- Kosiński Jan u p. Menzla w Pawełczu.
- Szuber Franciszek został wzięty do wojska.

VII. Sprawy internatu.

Do pomieszczenia uczniów służą: 4. sale sypialne, 1. czytelnia, 2. sale naukowe i 1. jadalnia. W salach sypialnych urządzono w roku 1891. pomieszczenie dla 35. uczniów. Każdy uczeń dostaje łóżko żelazne (wojskowe), siennik napchany słomą, poduszkę wypełnioną siewką, koc wojskowy, 4. prześcieradła, 3. poszewki, stołek drewniany przy łóżku. Jedna szafka przedzielona na dwie połowy, z dwoma drzwiczkami oddzielnie zamkniętymi, służy do przechowania ubrania i bielizny dla dwóch uczniów. Sale sypialne są przez cały dzień zamknięte. Otwiera się je na godziny do spania przeznaczone, t. j. od 9. względnie 9 $\frac{1}{2}$ wieczorem do 4. względnie 4 $\frac{1}{2}$ godz. rano. Urządzenie czytelnicy składa się ze stołu ustawionego w podkowę, ławek i szaragów do zawieszania zwierzchnich ubrań. Tutaj pozostają uczniowie w godzinach wolnych od lekcji i zajęć praktycznych.

Do sali jadalnej odpowiednio urządzonej, wchodzi uczniowie tylko dla spożycia śniadania, obiadu i wieczerzy.

Sal naukowych jest dwie. Chociaż szkoła ma trzy kursa, wystarczają dwie sale naukowe, gdyż najwyżej dwa lata (w porze zimowej) mają lekcje, a przynajmniej jeden rok jest zajęty pracami gospodarskimi. Jedna sala naukowa urządzona jest dla 16, druga dla 20 uczniów.

Uczniowie dostają w każdym roku po dwa ubrania, t. j. zimowe, sporządzone z ciemnosiwego, grubego sukna, i letnie, sporządzone z zegeltuchu. Na cały czas pobytu dostaje uczeń kożuch węgierski. Kożuchy były dotąd niepokrywane, w bieżącym roku pokryto wszystkie suknem. Ubranie zimowe uzupełnia czapka krojem wojskowym, letnie — kapelusz słomkowy.

Wikt uczniów składa się ze śniadania, objadu i kolacyi. Śniadanie podaje się o godzinie 4 $\frac{1}{2}$ względnie 5. rano w lecie, a o godzinie 6 $\frac{1}{2}$ w zimie. Na śniadanie dostaje uczeń $\frac{1}{2}$ litry niezbieranego zgotowanego mleka i 400 gr. chleba razowego. Obiad podaje się o godzinie 12 w południe, a to w poniedziałek: zupę grochową i kartofle, we wtorek: zupę kartoflaną i fasolę na kwaśno, w środę: zupę grochową i kluski ze serem, w czwartek: rosół z kartoflami, mięso z kapustą i pierogi, w piątek: barszcz z kartoflami i kasza jaglanna (lub lemieszka kokurudzianna), w sobotę: zupę grochową z grzankami i ryż, w niedzielę: rosół z ryżem, mięso z kartoflami. Do objadu dostaje uczeń 300 gr. chleba. Wieczerza o godzinie 8 względnie 8 $\frac{1}{2}$, a to w poniedziałek: kluski z serem i słoniną, wtorek: kulesza z mlekiem, środa: kasza hreczanna z masłem lub mlekiem, czwartek: kartofle ze słoniną lub kwaśnym mlekiem, piątek: fasola na kwaśno, sobota: kluski z serem i masłem, niedziela: kasza jaglanna z masłem. Do kolacyi dostaje uczeń 300 gr. chleba.

Bezpośredni nadzór nad uczniami sprawują wszyscy pp. nauczyciele mieszkający w budynkach zakładowych, a to po kolei przez tydzień, pod kierunkiem dyrektora szkoły.

W ciągu roku szkolnego chorowało uczniów 11, a z tych 6. musiano pomieścić w tutejszym szpitalu powiatowym: Edward Füller zapadał przez trzy razy na chorobę płucną i przebył w szpitalu razem dni 14. Maciej Madejski chorował na niezyt kiszek i przebył w szpitalu dni 20. Julian Wildt chorował na katar płuc i przebył w szpitalu dni 22. Trzej inni uczniowie cierpiący na choroby pomniejszych, przebyli w szpitalu razem dni 20. Ogólna ilość dni przebytych przez uczniów w szpitalu wynosi 76, t. j. o 24 dni mniej, aniżeli w roku zeszłym.

VII. Budynki szkolne.

W celu należytego utrzymania budynku mieszkalnego dla nauczycieli, zachodzi potrzeba naprawy dachu przy użyciu około 3.000 sztuk gątów. Ze względu na konserwację wszystkich dachów, krytych gątem, byłoby wskazaniem pociągnąć je thorem. W budynku szkolnym dawał się

uczuć brak osobnej ubikacji na umywalnię dla uczniów. Umywalnia szafkowa jest pomieszczona w nieopalanych sieniach z drzwiami wprost na dwór wychodzącymi, bez żadnego zresztą zabezpieczenia. W skutek tego mogą się tu myć uczniowie tylko w lecie. W zimie donosi się wodę w s'afkach do sali rekreacyjnej, lecz to jest powodem zanieczyszczenia i zawilgocenia pokoju, pominawszy już inne niedogodności. Dyrekcyja przedstawiła przeto Wydziałowi krajowemu potrzebę urządzenia opalanej umywalni uczniów, przez odpowiednie przerobienie przedpokoju (sieni) budynku szkolnego, co wraz z urządzeniem przyrządu do mycia, t. j. odpowiedniego rezerwoaru na wodę z kurkami i t. d. kosztować będzie około 250 zł.

Potrzebne kwoty na powyżej podane naprawy i rekonstrukcye wstawione zostały w projekt budżetu szkoły na rok 1893.

Trwałe i należycie zabezpieczające ogrodzenie całego obejścia szkolnego wraz z polem szkolnem, jest również potrzebne, a nawet konieczne.

Z Dyrekcyi krajowej niższej szkoły rolniczej w Horodence.

We Wrześniu 1892.

Sprawozdanie

dyrekcji krajowej niższej szkoły rolniczej w Jagielnicy za r. 1891/92.

I. Ogólne wiadomości o szkole.

Cel szkoły. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy założona staraniem Wydziału krajowego i ofiarnością JW. Karola hr. Lanckorońskiego, ma na celu przede wszystkim kształcenie i wychowanie synów włościańskich na zdolnych gospodarzy praktycznych, którzyby w przyszłości, osiadłszy na gruntach włościańskich, mogli wzorem swym przyczynić się do podniesienia gospodarstwa włościańskiego.

Pomimo starań Wysokiego Wydziału krajowego i Dyrekcji szkoły, bardzo mało zgłasza się jeszcze takich kandydatów, którzyby po skończeniu szkoły na ojcowiznach swych gospodarowali, zamożniejsi bowiem podolscy włościanie nie czują jeszcze potrzeby kształcenia swych synów w szkołach rolniczych.

Dyrekcya przeto zwraca ponownie uwagę iż Rady powiatowe mające w swym składzie znaczną ilość włościan, powinnyby na pierwszym miejscu zająć się tą sprawą usilnie i starać się oświecić zamożniejszych gospodarzy włościańskich, że dobrodziejstwo wyświadczą swym synom, a przytem ich następcom w dziedzictwie, jeśli starać się będą umieszczać ich w krajowej niższej szkole rolniczej, gdzie nie tylko wyuczą się praktycznie postępowego gospodarowania, ale i moralnie należycie przysposobieni i wychowani będą. Również Towarzystwa rolnicze i Kółka rolnicze mogłyby zająć się pouczeniem gospodarzy rolnych o znaczeniu krajowych niższych szkół rolniczych dla synów włościan przeznaczonych i przyczynić się do rychlejszego osiągnięcia celu na wstępie wskazanego.

Warunki i termin przyjęcia kandydatów do szkoły.

Chcący wstąpić do krajowej niższej szkoły rolniczej w Jagielnicy powinien:

1. Najdalej do 15. maja wnieść do Dyrekcji szkoły w Jagielnicy (poczta Jagielnica) podanie z dołączeniem:

- a) metryki urodzenia udowadniającem, że kandydat ukończył 16-ty rok życia.
- b) świadectwa szkolnego z ukończenia szkoły ludowej z dobrym postępem;
- c) świadectwa moralności i dotychczasowego zatrudnienia, wystawionego przez właściwego duszpaatera i zwierzchność gminną;
- d) świadectwa zdrowia, wystawionego przez lekarza.

2. w dniu oznaczonym przez Dyrekcję złożyć egzamin wstępny, z którego kierownik szkoły osądzi, czyli kandydat jest dostatecznie umysłowo rozwinięty i czy posiada potrzebne

wykształcenie elementarne, ażeby mógł korzystać należycie z nauk w szkole rolniczej udzielanych. (Termin do tego egzaminu wyznacza się w drugiej połowie czerwca b. r.)

Za koszt utrzymania ucznia, tj. wikt, ubranie oprócz bielizny, pościel, pomieszkanie, opał, światło i pranie płaci się do kasy zakładu 150 złr. rocznie, w ratach półrocznych z góry. Od opłaty tej uwolnieni bywają niezamożni uczniowie.

Synowie jednakże włościan, posiadających własne gospodarstwo rolne, przyjęci będą przed innymi kandydatami i otrzymają bez względu na ich stan majątkowy, bezpłatne utrzymanie (pomieszkanie, pościel pranie i wikt), tudzież ubranie w zakładzie, kosztem funduszu krajowego.

Każdy wstępujący do zakładu, czy to na własny koszt, czy na fundusz krajowy powinien być zaopatrzony w dostateczną bieliznę i dobre juchtowe buty.

Trwanie nauk i rozpoczęcie roku szkolnego.

Kurs nauki rozpoczyna się 1. lipca a kończy 30. czerwca. Nauka cała w krajowej niższej szkole rolniczej w Jagielnicy trwa lat trzy. Rok szkolny rozpoczyna się w regule z d. 1. lipca a kończy 30. czerwca.

Egzamina i świadectwa.

Przy końcu każdego roku szkolnego składają uczniowie egzamina roczne z wszystkich przedmiotów nauki, przed komisją egzaminacyjną. O wyniku tego egzaminu, który stanowi o przejściu ucznia na rok wyższy, zawiadamia kierownik szkoły listownie rodziców lub opiekunów każdego ucznia. Uczeń który przy egzaminie rocznym nie otrzymał przynajmniej dostatecznego postępu z wszystkich przedmiotów nauki, nie może przejść na rok wyższy.

Po ukończeniu zaś całego trzechletniego kursu nauk, zdaje każdy uczeń egzamin końcowy czyli główny z całości nauk zawodowych (rolnictwa, hodowli zwierząt domowych, i administracji) przed osobną komisją egzaminacyjną, a wrazie pomyślnego wyniku tego egzaminu otrzymuje świadectwo ukończeniu nauk, w którym jest wyrażony ogólny postęp w naukach: celujący, bardzo dobry, dobry, dostateczny, a zachowanie się: zupełnie odpowiednie, odpowiednie, a względnie za ledwie odpowiednie. Świadectwo to służy jako dowód wiedzy wymaganej do zawodu rolniczego na małej posiadłości.

II. Skład grona nauczycieli

jest następujący:

1. Antoni Świeżawski, kierownik zakładu i nauczyciel fachowy, uczy: rolnictwa, i zarządu gospodarskiego, tudzież ustaw mających styczność z gospodarstwem; razem tygodniowo 10½ godzin; do niego też należy prowadzić całe gospodarstwo szkolne.

2. Franciszek Cisło, drugi nauczyciel fachowy, uczy: hodowli zwierząt domowych; wstępnych wiadomości z nauk przyrodniczych; pszczelnictwa; razem tygodniowo godzin 14.

3. Zygmunt Ziemiański, nauczyciel do nauk elementarnych ogólnie kształconych, uczy: rachunków, geografii, języka polskiego, ruskiego, kaligrafii, rysunków, tudzież historii, razem tygodniowo 24 godzin.

4. Karol Pastuszek, instruktor, uczy wykonywania wszelkich prac ręcznych i dozoruje uczniów przy pracach gospodarskich.

5. Ksiądz Eliasz Matkowski, gr. kat. proboszcz w Świdowej, uczy religii obu obrz. w 2 godzinach tygodniowo, a ksiądz Mroczyński, wikary obrz. łac. w Jagielnicy, miewa egzorty raz na tydzień w miesiącach letnich.

6. Władysław Michalski, weterynarz powiatowy, weterynaryi uczył 2 godzin tygodniowo, a

7. Zygmunt Jakliński c. k. oficyał fabryki tytoniu w Jagielnicy, szczegółowej uprawy tytoniu po 2 godzin tygodniowo.

III. Nauki w szkole udzielane.

a) Nauka teoretyczna. Rodzaj i treść nauk wszystkich podane zostały w sprawozdaniu roku poprzedniego.

b) Nauka praktyczna ma swą główną podstawę w gospodarstwie szkolnem. Uczniowie zajęci są codziennie w gospodarstwie szkolnem, mianowicie przez 9 miesięcy (t. j. od 1. października do końca czerwca) uczniowie tylko jednego roku lub dwóch lat na przemian, a przez 3 letnie miesiące uczniowie wszystkich trzech lat. Oprócz tego kolejno po dwóch uczniów obsługuje przez cały tydzień konie, dwóch bydło, dwóch świnie i owce a jeden pełni służbę gumienego (ogólną).

Nauczyciele fachowi i instruktor wskazują uczniom właściwe i poprawniejsze wykonanie robót gospodarskich, oraz wśród roboty dają stosowne objaśnienia, zwracając uwagę na zwyczajne błędne wykonania, jakoteż na właściwy cel roboty i jej skutki, zależne od stosownej pory wykonania. Instruktor jest nietylko nauczycielem robót ręcznych, ale także głównym dozorcą pracujących uczniów w gospodarstwie, przyczem w razie dalszego rozrzucenia robót bywa posiłkowany przez nauczycieli fachowych, w czasie wolnym od nauki szkolnej.

Tym sposobem obrabiają uczniowie samii całe gospodarstwo szkolne bez wszelkiego najmu i każdy uczeń przez cały trzyletni peryod nauki ma dosyć sposobności do nabrania należytej wprawy w wykonaniu wszelkich prac przy gospodarstwie.

IV. Srodki naukowe.

1. Głównym środkiem naukowym jest gospodarstwo szkolne na obszarze 30 morgowym z odpowiednimi budynkami i własnym inwentarzem. (O gospodarstwie tem dalej pod IX). Nadto służą do demonstracyi i ćwiczeń przy nauce:

2. Zbiór fizyczny, obejmujący 129 sztuk okazów, (w bieżącym roku przybyło ciał geometrycznych sztuk 10 z przykupienia).

3. Zbiór zoologiczny i hodowlany, obejmujący zwierzęta wypchane, szkielety konia, krowy, okazy z masy papierowej: serca, żołądka, wymienia krowy, dolnej części nogi końskiej (do rozbierania). Okazy z gipsu typów zwierząt rasowych (2 konie, 2 krowy, 3 barany, 1 świnia) dalej uprzęż na konie i woły i t. p.

4. Zbiór botaniczny obejmuje: 14 okazów z masy papierowej, tudzież przykupione w tym roku tablice ścienne.

5. Zbiór mineralogiczny: okazów minerałów, skał i skamielin sztuk 81. W roku bieżącym przybyło z daru naturalno-historycznego muzeum c. k. Dworu: soli potasowych okazów 21.

6. Biblioteka składa się z dzieł dotyczących:

a) rolnictwa, hodowli zwierząt domowych i pszczelnictwa	318	dziełek	
b) nauk przyrodniczych	48	"	
c) książek do nauki dla uczniów	22	"	(w 262 egz.)
d) różnej treści	438	"	
	<hr/>		
	Razem	826	dziełek

7. Do nauki i zajęcia uczniów, w porach roku w których przy gospodarstwie mało zatrudnieni być mogą, służy warsztat kołodziejski i stolarski z tokarnią.

V. Frekwencya uczniów.

Przy rozpoczęciu roku szkolnego było uczniów na każdym oddziale po 10, razem: 30.

Według wieku było: mających lat 16 = 6; — lat 17 = 9; — lat 18 = 7; — lat 19 = 5; — lat 20 = 1; lat 21 = 2.

Z uczniów tych ukończyło przed wstąpieniem do tutejszej szkoły: szkołę ludową 26; — wypiałową 1; — 1 szłą 2-gą i 3-cią klasę gimnazjalną 3.

Według powiatów było: z czortkowskiego 8; — z borszczowskiego 5; — z buczackiego 4; — z husiatyńskiego 3; — z rzeszowskiego 2; — z jarosławskiego, zaleszczyckiego, sokalskiego, horodeńskiego, stanisławowskiego, łańcuckiego i podhajeckiego po 1 uczniu.

Według zatrudnień rodziców było: synów włościańskich 21; — synów rzemieślników 3; — synów urzędników prywatnych 5; — syn nauczyciela ludowego 1.

Przy końcu roku szkolnego opuścił szkołę jeden uczeń II-go roku za poradą Dyrekcyi, przeszło więc na III rok 9-ciu.

Z I-go roku wykreślono 2 uczniów z powodu niedostatecznych postępów, przeszło więc na rok II-gi 8-miu.

Na rok I-szy przyjęto na podstawie egzaminów wstępnych 13 nowych uczniów w dniu 1-go lipca 1892.

Cały zaś kurs nauk ukończyli w ubiegłym roku szkolnym 1891/92 następnii uczniowie:

1. Lipowicz Andrzej	z postępem dobrym
2. Obarzanowski Ignacy	" "
3. Perun Jan	" "
4. Słobodzian Aleksander	" "
5. Bednarowski Albin	" dostatecznym
6. Kawalec Wojciech	" "
7. Jurczak Wawrzyniec	" "
8. Małkowski Władysław	" "
9. Podwin Jan	" "
10. Strutyński Leon	" "

VI. Wiadomości o byłych uczniach.

Z uczniów którzy ukończyli szkołę w r. 1890 i 1891 jest przy większych gospodarstwach 12; a w wojsku jeden; ten ostatni sierota, chociaż właściciel tylko 2 morgów, powrócił na własne gospodarstwo; niestety został wzięty do wojska, gdzie szybko awansuje. Poprzedni wszyscy są synami ludzi mniej zamożnych, więc pomieścili się w służbach dwor-kich.

VII. Sprawy internatu.

Uczniów 30 mieści się w 2 ch salach sypialnych; w jednej 9, a w drugiej 21.

Salie sypialne są cały dzień zamknięte, a uczniowie przebywają w dzień — o ile nie są w gospodarstwie szkolnem zatrudnieni, — tylko w 2-ch salach naukowych. Jest z tego wielka niedogodność i trudność w utrzymaniu sal naukowych w należytej czystości, osobliwie zimową porą. Urządzenie osobnej sali rekreacyjnej okazuje się przeto konieczne.

Pościel uczniów składa się z siennika, prześcieradła, poduszki sieczką napchanej i z 2-ch koców (jeden letni jeden zimowy).

Ubranie otrzymują uczniowie następujące: na 3 lata jedną czapkę wełnianą, 1 kożuszek i 1 guńkę, na 2 zimy 1 parę spodni wełnianych (chołoznie) do pracy; corocznie zaś 1 spo-

dnie i kamizelkę sukienne, tudzież kurtkę i spodnie letnie odświętne. W miarę zaś zużycia, do roboty ubranie z angielskiego kortu i obówie.

Stołowanie uczniów w odbywa się we własnym zarządzie. Jest to sposób najtańszy wyżywienia uczniów i bardzo odpowiedni przy własnem gospodarstwie, bo produkta tegoż dają się należycie spieniężyć. Daje to sposobność wdrażać uczniów w oszczędne gospodarstwo domowe, bo każdy kolejno miesięcznie pełni służbę szafarza, wydając do kuchni artykuły spożywcze na wagę według przepisu. Uczniowie sami zajmują się przeróbką mleka i tym sposobem mają najlepszą naukę praktycznego a należytego obchodzenia się z nabiałem i użycia separatora i innych poprawnych przyrządów w gospodarstwie nabiółowem.

Nadzór bezpośredni w internacie wykonuje kierownik szkoły, przy pomocy głównie instruktora oraz nauczyciela fachowego; nauczyciel zaś do nauk elementarnych nie może posiłkować w nadzorze uczniów, bo w braku pomieszczenia w zakładzie, mieszka we wsi w znaczniejszej odległości.

Stan zdrowotny uczniów był z tego względu niekorzystny, że większa część uczniów chorowała na trachomę, a chociaż, według zdania lekarza zesłanego przez Wysoki Wydział krajowy ze Lwowa, objaw tej choroby nie był silnym, przecież liczne oględziny lekarza miejscowego, narażyły budżet szkolny na przekroczenie tej rubryki, bo w b. r. same oględziny lekarskie kosztowały 165 złr. do 1. stycznia 1892.

VIII. Budynki szkolne.

są następujące:

1) Budynek główny szkolny mieści w sobie na dole: gabinet, 2 sale naukowe, infirmary; na piętrze zaś 2 sale sypialne, pokój dla instruktora i magazynik. Po obu stronach piętrowego budynku szkolnego dobudowane są parterowe mieszkania dla dwóch nauczycieli.

2) Naprzeciw budynku głównego mieści się w osobnym budynku parterowym: kuchnia, spiżarnia, jadalnia i mieszkanie gospodyni.

W bieżącym roku wycementowano wokoło cokoł w budynku mieszczącym kuchnię, przy czem odnowiono częściowo kruszący się fundament. Również postawiono w budynku głównym 4 nowe piece i wybielono wewnątrz wszystkie ubikacje.

Już sama potrzeba najmywania mieszkania dla nauczyciela do nauk elementarnych po za obrębem zakładu, wskazuje, że jest brak niezbędnych pomieszczeń. Oprócz pomieszczenia dla tego nauczyciela, koniecznem jest także mieszkanie dla żonatego instruktora, który już w żaden sposób po za zakładem mieszkać nie może, a gdy nadto i na kancelaryą Dyrekcyi pomieszczenia nie ma, w skutek czego kierownik sprawy dyrekcyjne w swoim prywatnem pomieszkaniu załatwia, zatem okazuje się konieczna potrzeba wybudowania jednego domu parterowego, w którymby się mieściło pomieszkanie kierownika z kancelaryą, oraz mieszkanie jednego nauczyciela lub instruktora. Dotychczasowe pomieszkanie kierownika zajmąby nauczyciel lub instruktor i ubyłyby coroczny wydatek w kwocie 120 złr. za mieszkanie nauczyciela po za obrębem zakładu najmywane.

Na piętrze w głównym budynku dałoby się z pokoju zajmowanego przez instruktora i magazyniku utworzyć trzecią sypialnię dla uczniów i wtedy możnaby liczbę uczniów powiększyć do 36 a nawet do 40. W ten sposób opłaciłyby się niezawodnie poniesiony koszt na wybudowanie nowego domu, zwłaszcza gdyby powiększono stosownie gospodarstwo szkolne do powiększonej liczby uczniów t. j. z 30 na 40 morgów. Poniżej zaś przytoczony wynik finansowy gospodarstwa szkolnego z zwiększoną przestrzenią, w porównaniu z przeszłorocznym, wykazuje ze strat z gospodarstwa tak powiększonego obawiać się nie należy.

IX. Gospodarstwo szkolne.

1. Obszar ziemi o powierzchni 30 morgów, do gospodarstwa tego należący, obejmuje tylko samą rolę, a to: 21 morgów obok budynków szkolnych w jednym kawałku (własność JW. hr. Lanckorońskiego), i 9 morgów w 4 parcelach obok siebie w obrębie gminy Ułaskowce położonych, od budynku szkolnego około 3 kilom. oddalonych, a zakupionych na własność szkoły z funduszu krajowego. Łąk gospodarstwo szkolne nie posiada, podobnie jak wielka część posiadłości podolskich.

2. Budynki gospodarskie są następujące: 1. stajnia z trzema przedziałami, na krowy, buhaja i cielęta oraz z osobną komorą na przysposobienie paszy (mieszczącą sieczkarnię i szarpacz do buraków); 2. stajnia z czterema oddziałami na konie robocze, jałownik, wozownię i stelmasznię; 3. budynek mieszczący wagę dla bydła z osobnym wchodem, chlewnię i drewnutnię zakładową; 4. stodoła wraz z szpichlerzem pod jednym dachem; 5. szopa na słupach 4ro-metrowych na zboże w snopie i paszę, w jednej piątej części tej szopy urządzono w b. r. tymczasową suszarnię tytoniu.

3. Inwentarz martwy używany w gospodarstwie szkolnem obejmuje: pług Sacka (D 8 M.), 1 pług Claytona, 1 pług 4-skibowy o drewnianej ramie, 1 kultywator, 1 parę bron żelaznych diagonalnych i 1 parę bron drewnianych lżejszych, siewnik 11-rzędowy Kühna, znacznik, wałek drewniany, dalej: okopywacz, pielnik konny, dwa wozy, młocarnię ręczną sztyftową Claytona, sieczkarnię Bentala, szarpacz do buraków, śrótownik, grabie ręczne mechaniczne, młynek do czyszczenia zboża rafowy, i polski (walnię) z fabryki Claytona, trieur Kühnego, ręczne: grace, motyki, rydle, widła, kosy, klepadła do kos i inne w gospodarstwie potrzebne ręczne narzędzia.

4. Inwentarz żywy składa się z koni roboczych, bydła rogatego, i trzody chlewnej. Do jesieni 1891 utrzymane były także i owce; — dla braku pastwiska, zostały jednakże sprzedane z przyzwoleniem Wydziału krajowego.

a) Koni roboczych zwykłych formalskich, zakupowanych w miarę potrzeby, utrzymuje się sztuk 4.

b) Bydła rogatego utrzymuje się stale 6 krów, 3 jałówki, dwoje cieląt oraz 1 buhaja (od dwóch lat utrzymuje się zamiast buhaja własnego, buhaj subwencyjny rasy Simmenthal). Dla utrzymania krowiarni w należytej ilości i dla odmłodzenia jej, przysadza się co roku, jedna lub duże cieliczek, co roku też przybywa z jałownika jedna krowa pierwiastka, a najstarszą, albo mniej mleczną krowę sprzedaje się.

Dwuletnie jałówki przyucza się do pociągu, aby później jako krowy, mogły posiłkować roboty sprężajne.

Buhaj subwencyjny rasy Simmentahalskiej, dopuszcza się według instrukcyi Towarzystwa gosp. do krów właściciach, za wynagrodzeniem po 50 ct. od skoku, która to opłata znacznieszą część kosztów utrzymania tego buhaja pokrywa.

Mleka od 6 krów otrzyje się w przecięciu rocznem około 1200 litrów (w roku 1891/92 = 1400 litr.), które oddaje się na rachunek stołownia uczniów, licząc w lecie po 4 centy, a w zimie po 4¹/₂ za litr. W tej samej cenie bywa też mleko stronom sprzedawane. Mleko i produkta przerobki mleka wystarczają nie tylko na potrzeby zakładu, ale pozostaje jeszcze pewna ilość do spieniężenia, mianowicie od czasu zaprowadzenia Separatora (Alpha-baby), o którym w poprzednim sprawozdaniu była mowa. Samego masła sprzedano w roku 1891/92: 82¹/₂ kilogr. za 65 zł. 98 ct.

c) Trzoda chlewna składa się z 1 knura, 2 macior, 1 wieprzka opasowego i 2 prosiąt. Świnie gospodarstwa szkolnego stanowią chlewnię zarodową, wielkiej rasy Yorkshire; — knur i dwie maciory są zakupione na wspólnie z Towarzystwem gospodarskiem galic., ale hodowla jest skierowaną tylko na sprzedaż prosiąt odsadnych, — mały odchówek materyału żeńskiego, — i na opas dla własnej potrzeby. Knura dopuszcza się także do macior włościańskich. Podstawę żywienia świń stanowią w zimie: drobne ziemniaki z gospodarstwa własnego a z kuchni oskrobiny ziemnia-

czane (dla stosownego unormowania karmy dokupuje się grysu), w lecie zaś głównem pożywieniem są: młoda lucerna i odpadki kuchenne i nabiałowe (serwatki).

5) Etatu służby gospodarskiej nie ma żadnego, bo uczniowie sami obrabiają i obsługują całe gospodarstwo szkolne, które porachunkiem płaci zarobek uczniów (co najmniej 360 złr.)

Blizsze szczegóły odnoszące się do gospodarstwa, objęte są osobnym planem gospodarskim, który dyrekcyja na podstawie wskazówek otrzymanych z Depart. II. Wydziału krajowego w porozumieniu z referentem tego Depart. p. Strusiewiczem wypracowała i Wydziałowi krajowemu do zatwierdzenia przedłożyła.

Wynik gospodarstwa w ubiegłym roku szkolnym 1891/92 był następujący:

d) W dziale produkcji rolnej:

Gatunek płodu	Prze- strzeń		P l o n						U w a g a	
			w ziarnie			w słomie	w głę- biach	w sianie		w li- ściach
	celny	średni	pośred.	k i l o g r a m y						
Żyto	2	60	847	32	—	1558	—	—	—	Wyprzało. {Nieurodzaj w sku- tek słoty podczas kwitnienia.
„ z wyką kos.	—	1148	446	28	—	1956	—	—	—	
Pszenica . . .	6	500	3338	195	100	9838	—	—	—	
Owies	2	210	1139	107	—	3509	—	—	—	
Jęczmień . . .	2	212	2034	162	—	4066	—	—	—	
Groch	1	—	733	—	—	1321	—	—	—	
Hreczka	—	200	—	20	—	259	—	—	—	
Wyka	—	400	194	—	—	398	—	—	—	
Kukurudza . . .	2	90	3525	—	—	4466	—	—	—	
Fasola	—	400	255	—	—	188	—	—	—	
Mohar	—	100	9	—	—	120	—	—	—	
Ziemniaki . . .	1	800	—	—	—	—	13638	—	—	
Buraki i mak	1	290	120	—	—	—	35054	—	—	
Marchew	—	100	—	—	—	—	1850	—	—	
Kapusta	—	200	—	—	—	—	2500	—	—	
Koniczyna . . .	2	1325	—	—	—	—	—	9283	—	
Mięszanka . . .	1	—	—	—	—	—	—	2142	—	
Tytoń	—	600	—	—	—	—	—	—	169	
Zielona pasza .	3	1365	—	—	—	—	—	—	—	
Reszta Ugor . .	2	—	—	—	—	—	—	—	—	
	30	—	12660	544	100	27677	53042	11425	169	

2) W dziale produkcji zwierzęcej:

a) Krowiarnia; Stan 30. czerwca 1892: 6 krów, 1 jałówka dwuletnia odlatowana 1. maja 1892, 2 jałówek 16. i 15. miesięcznych, 1 cieliczka półroczna, buhaj 3 letni.

Udój mleka:

Nr. I. krowa swego chowu „Malina“, (urodziła cieliczkę 23. grudnia 1891 która się wychowuje) dała mleka . . . . . 2.292 litrów

Nr. II. krowa swego chowu „Ostra“, (po pierwszym cielęciu odlatowana 2 paźdz. 1891) dała mleka . . . . . 1.466 „

Nr. III. „Tworzna“ siwa Mürztał, (urodziła cieliczkę 10 lutego 1891 sprzedana 17. lutego) dała mleka . . . . . 2.202 „

Nr. IV. „Dzika“ siwa Mürztal, (ur. byczka 21. września 1891 sprzedanego 28. września) dała mleka	2.294 ³ / ₄ litr.
{ Nr. V ₁ „Żydówka“ czerw. z białem (sprzed. jako brak 24 listop. 1891)	881 „
{ Nr. V ₂ „Śmiała“ czerw. swego chowu, (pierwiastka ocielona 4. listop., sprzedana 10. listopada	1.918 „
{ Nr. VI ₁ „Płocha“, czerw. sprzedana 29. lutego	1.378 ¹ / ₄ „
{ Nr. VI ₂ „Łagodna“, swego chowu, (pierwiastka urodziła byczka 2 listop. sprzed. 10. listop).	1.699 „
razem	14.131 litrów.

b) Trzoda chlewna. Stan 30. czerwca 1891: 1 knur 2 letni, 2 maciory dwuletnie i 1 wieprz 1 roczny i 6 prosiąt 3 tygodniowe.

Nr. I. Maciora Yorkshire z Schwechat urodziła 20 prosiąt, sprzedano 16 po 8 zł. za 128 zł.

Nr. II. Maciora Yorkshire z Schwechat urodziła 20 prosiąt, sprzedano 6 po 7 zł. — 42 zł. 6-ro prosiąt zostało na rok nowy a 12-ro zginęło i poduszone zostały przez lochy.

2 chude wieprze o wadze 342 sprzedano kilogr. po 35 ct. za 119 zł. 70.

Nawozem stajennym wyprodukowanym od powyżej wymienionego inwentarza żywego i 4 koni roboczych wygnojono:

na polach głównego płodozmianu	4	morgi	po 200 g. czyli 800 g.
na przykupionym polu	3.25	„	200 „ „ 650 „
pod tytoń i kapustę	0.56	„	300 „ „ 168 „
pod koński ząb i ogród	1.19	„	200 „ „ 238 „
Znawożono razem	9	morgów	ilością 1856 g. nawozu.

Nawóz utrzymuje się ciągle pod bydłem i prześciela się gnojem końskim i świńskim. Urabia się też kompost z odchodów ludzkich, plewidel z ziemi, który polewa się gnojówką scho-dzącą do zbiornika z pod krów i używa się na zasilenie lucerny.

Pod względem finansowym przedstawia się wynik gospodarstwa szkolnego w r 1891/92 jak następuje:

I. O g ó l n e:

<i>Rozchody (Dług):</i>	<i>Przychody (Mienie):</i>		
Czynsz dzierżawy z pola A.	50 zł. 19 ct.	— zł. — ct.	
Podatek z pola B.	12 „ 23 „	— „ — „	
Ubezpieczenie budynków	33 „ 02 „	— „ — „	
Utrzymanie „	11 „ 44 „	— „ — „	
Razem	106 zł. 88 ct.	Razem	— zł. — ct.

II. Inwentarz martwy:

1. Maszyny i narzędzia:

Wartość na początku r. 1891/92: 890 zł. — ct.	Wartość inwentarza martwego		
Utrzymanie i odnowienie	z końcem roku 1891/92 t. j.		
	30. czerwca 1892 po odno-		
	wieniu	840 zł. — ct.	
Razem	929 zł. 35 ct.	Razem	840 zł. — ct.

2. Uprząż:

Wartość na początku r. 1891/92	50 zł. — ct.
Odnowienie i utrzymanie .	14 „ 68 „
Razem .	64 zł. 68 ct.

Wartość uprzęży z końcem roku	
1891/92 po odnowieniu .	50 zł. — ct.
Razem .	50 zł. — ct.

III. Inwentarz żywy:

a) roboczy:

Wartość na początku r. 1891/92	
(3 = 315 zł., 1 = 140 zł.)	455 zł. — ct.
Dokupno konia 5 letniego .	150 „ — „
Razem .	605 zł. — ct.

Wartość koni z końcem r. 1891/92	
3 konie z r. poprzedniego .	300 zł. — ct.
1 koń nowo przykupiony .	150 „ — „
Razem .	450 zł. — ct.

b) bydło rogate:

Wartość na początku r. 1891/92:	
6 krów wagi 2663 kil.	
3 jałówek „ 1184 „	
2 cieląt „ 222 „	
Razem	4070 kil. po 20 ct.: 814 zł. — ct.

Wartość bydła rogatego z końcem	
r. 1891/92:	
6 krów wagi 2854 kil.	
3 jałówek „ 1018 „	
1 ciele „ 179 „	
Razem	4051 kil. po 20 ct.: 810 zł. — ct.

c) nierogacizna:

Wartość 1. lipca 1891:	
1 knur wagi 110 kil.	
1 maciora „ 124 „	
1 „ „ 94 „	
1 wieprz „ 134 „	
1 „ „ 130 „	
1 prosię „ 9 „	
Razem	601 kilo po 30 ct.: 180 zł. 30 ct.

Wartość 30. czerwca 1892:	
1 knur wagi 133 kilo	
1 maciora „ 142 „	
1 „ „ 152 „	
1 wieprz rocz. 124 „	
Razem	551 kilo po 30 ct.: 165 zł. 30 ct.
6 prosiąt cychkowych po 2 zł.	12 „ — „
Razem	177 zł. 30 ct.

d) owce:

Wartość 1. lipca 1891:	
6 matek po 5 złr.	30 zł. — ct.
3 jagniczek po 3 zł.	9 „ — „
Razem	39 zł. — ct.

Wysprzedano za zezwoleniem	
Wydziału krajowego za 48 zł.	— zł. — ct.
Razem	— zł. — ct.

IV. Zapasy płodów rolnych:

Pozostałość z roku ubiegłego:

a) płody zwierzęce .	— zł. — ct.
b) płody roślinne:	
żyta 911 kilo po 7.— = 63 77	
pszenicy 468 „ 9.— = 42 12	
pszenicy śr. 132 „ 6.— = 7 92	
grochu 685 „ 7.— = 44 49	
hreczki 112 „ 7.— = 7 84	
kukurudzy 779 „ 5 60 = 43 62	
koniczyny 1 „ 0 42 = 0 42	
mohar 40 „ 10.— = 4 00	
wyki 34 „ 5.— = 1 70	
Do przeniesienia .	225 zł. 88 ct.

Pozostałość na rok przyszły:

a) płody zwierzęce .	— zł. — ct.
b) płody roślinne:	
jęczmień obr. 408 kilo po 5 02 = 21 22	
hreczka śred. 26 „ 5.— = 1 30	
kukurudza 681 kg. po 6.— = 40 86	
owies 161 „ 6 05 = 8 46	
wyki 53 „ 5.— = 2 65	
mohar 31 „ 10.— = 3 10	
grys 82 „ 4 05 = 3 69	
koniczyna 1 „ 0 42 = 0 42	
Do przeniesienia .	81 zł. 70 ct.

	Z przeniesienia . 225 zł. 88 ct.	Z przeniesienia . 81 zł. 70 ct.
jęczmienia 531 kilo po 4.— = 21·24		
grys 32 " —·04 = 1·28		
ziemniaki 686 " 1·02 = 8·23		
	<u>Razem . 256 zł. 63 ct.</u>	<u>Razem . 81 zł. 70 ct.</u>

V. Obroty bieżące w ciągu r. 1891/92.

I. Na rachunek produkcji zwierzęcej:

a) Konie robocze:

Gotówką:		Gotówką:	
Kucie koni . . . . . 25 zł. 90 ct.		Za konia sprzedanego . . . . . 100 zł. — ct.	
Przykupno ziarna na obroki . 334 " 05 "			
" soli kamien. 25 kilo . 2 " 62 "			
Porachunkiem:		Porachunkiem . . . . . — " — "	
Obsługa uczniów w stajni 146 dni 14 " 60 "			
Z własnego gospodarstwa:		W własnym gospodarstwie:	
Na obroki ziarna 528 kg.		Roboczych dni parokonnnych 280 q.	
Na paszę siana 3745 kg.		Produkcya gnoju 300 q.	
Na ściólkę słomy 10957 kg.			
<u>Razem gotówką i porachunk. . 377 zł. 18 ct.</u>		<u>Razem gotówką i porachunkiem . 100 zł. — ct.</u>	

b) Bydło rogate:

Gotówką:		Gotówką:	
Za lekarstwa . . . . . 3 zł. 01 ct.		Za 2 krowy wybrakowane . . . . . 170 zł. — ct.	
Odnowienie inwentarza matwego		Za 4 cieląt . . . . . 33 " 82 "	
w krowiarni . . . . . 2 " 38 "		Skokowe od buhaja subwen. od	
Ubezpieczenie buhaja subwen. . 2 " 05 "		włościan po 30 ct. . . . . 17 " 10 "	
Dokupienie karmy:		Subwencya Tow. gosp. już wypła-	
Ziarna 1413 kg. = 70·65		cono za czas od 1/7—1/10 1891 34 " 80 "	
Makuchów 873 " = 46·99		Do żądania za czas od 1/10 1891	
Grysu 2620 " = 123·36 1/2		do 1/7 1892 (kwota 72 wpłynię	
Słomy 18100 " = 105·27		1/10 1892 . . . . . 72 " — "	
Soli 75 " = 7·87 1/2 354 " 15 "		Porachunkiem i gotówką:	
Porachunkiem:		Za mleko 6444 1/2 litr po	
Obsługa uczniów 322 1/4 dni po 10 32 " 22 1/2 "		4 = 257·78	
Z własnego gospodarstwa:		Za mleko 7686 3/4 litr po	
Ziarna 10·96 kg.		4 1/2 = 345·91 603 " 69 "	
Siana 87·96 "		W własnym gospodarstwie:	
Głabi 335·74 "		Wyprodukowano gnoju 1500 q.	
Słomy 135·77 "			
<u>Razem . 393 zł. 81 1/2 ct.</u>		<u>Razem . 931 zł. 41 ct</u>	

c) Trzoda chlewna:

Gotówką:		Gotówką:	
Lekarstwa . . . . . — zł. 04 ct.		Za 2 wieprzy chude 342 kg. . 121 zł. — ct.	
Karma dokupiona grys 13·06 . 58 " 74 "		Za 22 prosiąt odessanych . . . 170 " — "	
Do przeniesienia . 58 zł. 78 ct.		Do przeniesienia . 291 zł. — ct.	

Z przeniesienia	58 zł. 78 ct.	Z przeniesienia	291 zł. — ct.
Porachunkiem:		Za dopuszczanie knura 32 razy à 50	16 " — "
mleka zbier. 75 litr. = 1.50		Porachunkiem	— " — "
maślanki 360 litr. = 3.60		W własnym gospodarstwie:	
serwatki 2655 litr. = 6.64	11 " 74 "	produkcya gnoju 56 q.	
Z gospodarstwa własnego:			
Osyпки 289 kg.			
pośladu 314 "			
ziemniaków 2811 "			
plew 391 "			
słomy 2535 "			
Porach.: obsługa uczniów 46 dni	4 " 70 "		
Razem	75 zł. 22 ct.	Razem	307 zł. — ct.

d) owce:

Gotówką	— zł. — ct.	Gotówką:	
Porachunkiem	— " — "	Za sprzedane z polecenia Wydziału	
Z własnego gospod.:		kraj. 9 owiec	48 zł. — ct.
na karmę i podściół słomy 327 kg.	— " — "	Razem	48 zł. — ct.
Razem	— zł. — ct.		

2) Na rachunek produkcji roślinnej

a) folwarcznej.

Gotówką:		Gotówkę ze sprzedaży i porachun-	
Zakupno nasion	42 zł. 23 ct.	kiem na stołowanie uczniów.	
Ubezpieczenie zboża od		Za żyta 2010 kg. po różnej	
ognia 16.36		cenie =	184.60
Ubezpieczenie zboża od		" pszenicy 33.84 cel. }	367.87
gradu 38.96	55 " 32 "	" " 3.72 śred. }	
Zapasowe ziarno na obroki .	21 " 22 "	" jęczmień 17.25 kg. =	125.75
Porachunkiem:		" kukurudzy 31.28 " =	317.42
Robocizna uczniów 2819 ¹ / ₄ dni	281 " 97 ¹ / ₂ "	" groch 10.95 " =	85.52
W własnym gospod.		" owies 150.— " =	9.75
Robocizna sprzężajna parokon-		" hreczkę 137.— " =	9.84
nych dni 277.		" fasolę 321.— " =	25.86
Nawozu stajen. użyto 1720 q.		" maku 120.— " =	35.87
		" ziemniaków 90.56 " =	162.37
		" nasiona różne	10.46
		" kapusty kóp 18	35.50 = 1270 zł. 82 ct.
Razem	400 " 74 ¹ / ₂ ct.	Razem	1270 zł. 82 ct.

W własnym gospodarstwie spo-
trzebowano:

Na siew na ziarno.

żyta	82 kg.
pszenicy	405 "
jęczmienia	158 "

owsa	213	"	na paszę	37 kg.
grochu	223	"	"	38 "
hreczki	19	"	"	"
wyki	31	"	"	169 ¹ / ₄
kukurudzy	43 ¹ / ₂	"	"	100 kg.
koniczyny	—	kg.	"	31 "
traw	—	"	"	23 "
fasoli	28	"	"	"
ziemniak. 1957				
moharu	—	"	"	18 "
buraków	—	"	"	8 ¹ / ₂ kg.

Karma podana przy inwentarzu żywym.

b) Pole tytoniowe.

Gotówką:		Gotówką:	
Asekuracja od gradobicia	. 11 zł. 50 ct.	Za liście tytoniowe 169 kg.	. 27 zł. 93 ¹ / ₂ ct.
Porachunkiem:		Odszkodowanie za gradobicie	21 " 89 "
Robocizna uczniów 265 dni	. 26 " 50 "		
Z własnego gosp.:			
Gnoju 136 g.			
Robocizna sprzęż dni 3.			
Razem	. 38 zł. — ct.	Razem	. 49 zł. 82 ¹ / ₂ ct.

Z e s t a w i e n i e.

W y s z c z e g ó l n i e n i e	Dług		Mienie	
	zł.	ct.	zł.	ct.
I. Wydatki ogólne	106	88	—	—
II. Inwentarz martwy: 1. maszyny i narzędzia	929	35	840	—
2. uprząż	64	68	50	—
III. Inwentarz żywy: a) roboczy	605	—	450	—
b) bydło rogate	814	—	810	20
c) trzoda chlewna	180	30	177	30
d) owce	39	—	—	—
IV. Zapasy płodów i materiałów	256	63	81	71
V. Obroty bieżące w r. 1891/92.				
1. rachunek produkcji zwierzęcej:				
a) konie robocze gotówką	377	18	100	—
b) bydło rogate	393	81 ¹ / ₂	931	41
c) trzoda chlewna	75	22	307	—
d) owce	—	—	48	—
2. rachunek produkcji roślinnej:				
a) folwarcznej	400	74 ¹ / ₂	1270	82
b) pole tytoniowe	38	—	49	82
Razem	4280	80	5116	25
Po strąceniu wydatków (w tych 360 zł. policzonych za pracę uczniów)	—	—	4280	80

Zostaje czysty dochód . 835 45

Czyli z 1 morga 27 zł. 84 ct.

Dyrekcya krajowej niższej szkoły rolniczej.

W Jagielnicy dnia 24. sierpnia 1892.

Sprawozdanie

Dyrekcji krajowej niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach za r. 1891/92.

I. Ogólne wiadomości o szkole.

Cel szkoły. Głównym celem krajowej niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach jest przysposobić synów włościan do zawodu gospodarzy-rolnych, a to nie tylko przez udzielanie im teoretycznej i praktycznej nauki we wszystkich działach gospodarstwa wiejskiego, ale także przez ugruntowanie i uzupełnienie wykształcenia ogólnego w szkole ludowej nabytego, jak nie mniej przez pielęgnowanie strony moralnej i religijnej wychowanków szkoły i zaprawianie ich do ścisłego i sumiennego wykonywania wszelkich obowiązków.

Warunki i termin przyjęcia kandydatów do szkoły.

Chcący być do krajowej niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach przyjęty, powinien:

1. Wnieść do Dyrekcji szkoły w Kobiernicach (poczta Kęty) najdalej do dnia 15. maja o przyjęcie podanie z dołączeniem:

- a) metryki urodzenia, udowadniającej, że kandydat ukończył 16-ty rok życia.
- b) świadectwa szkolnego z ukończenia szkoły ludowej z dobrym postępem;
- c) świadectwa moralności i dotychczasowego zatrudnienia, wystawionego przez właściwego duszpasterza i zwierzość gminną;
- d) świadectwa zdrowia.

2. w dniu oznaczonym przez Dyrekcyą złożyć egzamin wstępny, z którego kierownik szkoły osądzi, czyli kandydat jest dostatecznie umysłowo rozwinięty i czy posiada potrzebne wiadomości elementarne, ażeby z nauk w szkole niższej rolniczej udzielanych mógł należycie korzystać. — (Termin do tego egzaminu przypada na drugą połowę czerwca k. r.).

Za koszt utrzymania ucznia, t. j. wikt, ubranie oprócz bielizny, pościel, pomieszkanie, opał, światło i pranie, płaci się do kasy zakładu 150 złr. rocznie, w ratach półrocznych z góry.

Od opłaty tej uwolnieni bywają niezamożni uczniowie.

Synowie jednakże włościan, posiadających własne gospodarstwo rolne, przyjęci będą przed innymi kandydatami i otrzymają, bez względu na ich stan majątkowy, bezpłatne utrzymanie (pomieszkanie, pościel, pranie i wikt) tudzież ubranie w zakładzie, kosztem funduszu krajowego.

Każdy wstępujący do zakładu, czy to na własny koszt, czy na fundusz krajowy, powinien być zaopatrzony w dostateczną bielizną i dobre juchtowe buty.

Trwanie nauki i rozpoczęcie roku szkolnego.

Nauka cała w krajowej niższej szkole rolniczej w Jagielnicy trwa lat trzy. — Rok szkolny rozpoczyna się w regule z dniem 1. lipca a kończy 30. czerwca.

Egzamina i świadectwa.

Przy końcu każdego roku szkolnego składają uczniowie egzamina roczne z wszystkich przedmiotów nauki, przed komisją egzaminacyjną. O wyniku tego egzaminu, który stanowi o przejściu ucznia na rok wyższy, zawiadamia kierownik szkoły listownie rodziców lub opiekunów każdego ucznia. — Uczeń który przy egzaminie rocznym nie otrzymał przynajmniej dostatecznego postępu z wszystkich przedmiotów nauki, nie może przejść na rok (oddział) wyższy.

Po ukończeniu zaś całego trzechletniego kursu nauk, obowiązany jest każdy uczeń składać egzamin końcowy czyli główny z całości nauk zawodowych (rolnictwa, hodowli zwierząt domowych i administracji), przed osobną komisją egzaminacyjną, a w razie pomyślnego wyniku tego egzaminu otrzymuje **Świadectwo ukończenia nauk**, w którym podany jest ogólny postęp w naukach stopniami: *celujący*, — *bardzo dobry*, — *dobry*, — *dostateczny*, — a zachowanie się stopniami: *zupełnie odpowiednie*, — *odpowiednie*, — *zaledwie odpowiednie*. — Świadectwo to służy jako dowód wiedzy potrzebnej do zawodu rolniczego na małej posiadłości gruntowej (gospodarstwie włościańskim).

Abituriënt, który egzaminu końcowego z postępow przynajmniej dostatecznym nie złożył, otrzymuje świadectwo, w którym stopień niedostateczny wiedzy w szkole nabytej jest wyraźnie podany.

Do roku 1891/2 istniał w szkole kobiernickiej tylko dwuletni kurs nauk. — Odtąd zaś zaprowadzono kurs trzechletni na mocy uchwały Wys. Sejmu z dnia 5. kwietnia 1892 i stosownie do otrzymanych wskazówek Wysokiego Wydziału krajowego, przekonawszy się, że w naszych stosunkach krajowych, — gdzie z powodu niskiego jeszcze stanu rozwoju rolnictwa osobliwie włościańskiego, abiturient szkoły niższej rolniczej nie ma możliwości uzupełnić wiedzę nabytą w szkole późniejszą praktyką gospodarczą, i gdzie zatem musi być uczeń już w czasie nauki teoretycznej w szkole wdrażany w praktykę gospodarczą na folwarku szkolnym, — niepodobna w czasie dwuletniego kursu przygotować należycie do zawodu rolniczego młodzież, przychodzącą do szkoły ze zbyt niskim poziomem wykształcenia elementarnego, jakie szkoła ludowa dać powinna.

II. Skład grona nauczycieli

jest następujący:

1. Edmund Bielski, p. o. nauczyciela fachowego i kierownika szkoły, uczył w ubiegłym roku szkolnym: rolnictwa (część ogólna), — hodowlę zwierząt domowych (część

ogólna i hodowlę bydła rogatego i koni) — administracyi i rachunkowości, razem tygodniowo 10 godzin w okresie letnim, a 12 godzin w okresie zimowym, — a nadto prowadził gospodarstwo szkolne przy pomocy instruktora.

2. Konstanty Bielecki, drugi nauczyciel fachowy, uczył: rolnictwa (uprawy szczegółowej roślin), hodowlę trzody chlewnej i owiec, — elementarnych wiadomości z nauk przyrodniczych — i znajomości ustaw mających z gospodarstwem rolnem styczność, razem tygodniowo 17, względnie 22 godz.

3. Mieczysław Rożański, nauczyciel do nauk elementarnych, uczył: języka polskiego, Rachunków, Geometrii Geografii i Historii ojczyznej, Kaligrafii i Rysunków, razem tygodniowo 18, a względnie 24 godzin.

4. Przemysław Cholewa, uczył mleczarstwa w 2 godzinach tygodniowo w okresie zimowym, — oprócz wykonywania wszelkich prac gospodarskich.

5. Ksiądz Benedykt Pysz, uczył religii w 3 godzinach tygodniowo, i miewał exhorty po mszy św.

6. Nadto udzielał weterynarz powiatowy Dr. B. Krwaricz wiadomości z Weterynaryi w 2 godzinach tygodniowo.

III. Nauki w szkole udzielane.

Nauki udzielane w krajowej niższej szkole rolniczej w Kobiernicach rozdzielane były pomiędzy poszczególnych nauczycieli jak następuje w r. 1891/92.

a) W okresie pierwszym t. j. od 1. października 1891. do 1. kwietnia 1892. na tydzień godzin:

		Rok I	Rok II.	Razem	
Kapelan i katecheta ks. Benedykt Pysz:	Religia nadto po mszy świętej miewał egzorty	2	1	—	3
Nauczyciel fachowy Edmund Bielski:	Rolnictwo: Ogólna część i mechaniczna uprawa ziemi	4	4	8	
	Hodowla ogólna i bydła rogat.	—	2	2	
	Administr. gosp. i rachunkowość	—	2	2	
	Sprawozdania gospod.	1	1	2	14
Nauczyciel fachowy K. Bielecki:	Wiadomości elementarne z				
	Fizyki	—	—	—	
	Chemii	—	—	—	
	Zoologii	7	6	13	
	Botaniki	—	—	4	
	Uprawa roślin	—	—	—	
	Hodowla trzody chlew. i owiec	—	4	4	
	Ustawodawstwo rolne	—	1	1	22
Nauczyciel do nauk elementarnych p. M. Rożański:	Język polski	6	3	9	
	Rachunki	5	2	7	
	Geometrya	1	1	2	
	Historya Polski i Geografia	3	—	3	
	Kaligrafia i rysunki	3	—	3	24
Instruktor p. Pr. Cholewa, oprócz praktyki rolniczej: Mleczarstwo		2	2	—	2
Weterynarz Dr. B. Krwawicz:	Anatomia i fizjologia zwierząt	—	—	—	—
	Wiadomości z weterynaryi.	2	2	4	4
Razem		36	35		69

b) W okresie drugim od 1. kwietnia do 30. czerwca 1892.

		Rok I.	Rok II.	Razem	
Kapelan i katecheta ks. Benedykt Pysz:	Religia nadto po mszy świętej miewał egzorty	2	1	—	3
Nauczyciel fachowy E. Bielski:	Rolnictwo	2	3	5	
	Hodowla koni	—	2	2	
	Administracya gosp. i rachunk.	—	2	2	
	Sprawozdania gospod.	—	1	1	10
Nauczyciel fachowy K. Bielecki:	Wiadomości elementarne z nauk przyrodniczych	10	2	12	
	Rolnictwo: Szczegół. upr. roślin	—	2	2	
	Hodowla owiec, — pszczelnictwo	—	2	2	
	Ustawodawstwo rolne	—	1	1	17
Nauczyciel do nauk elementarnych M. Różański:	Język polski	4	1	5	
	Rachunki	4	2	6	
	Geometrya	2	1	3	
	Historya polski i Geografia	2	2	4	18
Instruktor p. Cholewa:	Praktyka gospodarcza	—	—	—	—
Weterynarz Dr. B. Krwawin:	Wiadomości z weterynaryi.	—	2	2	2
Razem		26	24		50

W składzie grona nauczycielskiego zaszły następujące zmiany: dotychczasowy kierownik szkoły p. Mikołaj Wojciechowski przeniesiony został na posadę nauczyciela fachowego do krajowej średniej szkoły rolniczej w Czernichowie, a na jego miejsce w szkole kobiernickiej powołany został, rozporządzeniem Wydziału krajowego z dnia 7. sierpnia 1891 L. 34.060, krajowy nauczyciel wędrowny rolnictwa Edmund Bielski.

Z dniem 1. lipca 1891 objął obowiązek służbowy jako nauczyciel nauk elementarnych ogólnie kształcących i przygotowawczych Mieczysław Rożański, w miejsce dotychczasowego zastępcy nauczyciela, który z końcem roku szkolnego 1890/91 od obowiązków uwolniony został.

Treść nauk udzielanych w roku 1891/92, podana w poprzednich sprawozdaniach Dyrekcyi, rozłożoną była na poszczególne lata nauki w sposób przepisany Statutem organizacyjnym dla szkoły Jagielnickiej, stosownie do polecenia Wysokiego Wydziału krajowego. — Na roku I. przeważały nauki elementarne ogólnie kształcące i pomocnicze, a na roku II., nauki zawodowe rolnicze, które znajdują zakończenie swoje na roku III., jaki, w myśl nowej organizacji, od przyszłego roku szkolnego w życie wejdzie.

Nauka w salach udzielana, o ile być może pogładowa i ściśle do praktyki zastosowana, uzupełniana jest nauką praktyczną przy wykonywaniu wszelkich prac pospodarskich na polu, folwarku i stajniach. Uczniowie wykonują wszelkie prace we wszystkich działach gospodarstwa własnoręcznie, pod ciągłym kierunkiem instruktora i dotyczących nauczycieli, a kontrolą kierownika szkoły. Nadto przyznaczeni bywają uczniowie wyższego oddziału kolejno po dwóch do dozoru przy różnych działach gospodarstwa i sporządzają ze służby tej tygodniowe sprawozdania, które następnie omawiane bywają przez kierownika w obec zebranych uczniów.

Kurs pożarnictwa. W miesiącu październiku 1891 odbył się specjalny kurs pożarnictwa. Na żądanie Dyrekcyi wysłał centralny związek ochotniczych straży pożarnych instruktora swego p. Piotrowskiego, który straż ochotniczą szkolną zorganizował i wyuczył młodzież obchodzenia się z przyrządami pożarniczymi. Naczelnictwo ochotniczej straży pożarnej szkolnej objął nauczyciel M. Rożański i pod jego kierunkiem odbywają uczniowie każdej niedzieli po południu stosowne ćwiczenia.

IV. Środki naukowe.

Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach posiada zupełnie wystarczający zbiór przyrządów i okazów do demonstracyi i ćwiczeń przy naukach przyrodniczych, posiada odpowiednie przyrządy i maszyny do nauki mleczarstwa, dalej zbiór podków i używanych narzędzi do kucia koni; — natomiast zbiór do nauki rolnictwa i hodowli jest jeszcze stosunkowo ubogi, wzbogacony wszakże zostanie wkrótce zamówionymi przez Wydział krajowy okazami.

Tuż przy zakładzie znajdujący się ogród, używany jest jako pole okazowe. Cała przestrzeń tego ogrodu uprawnego wynosząca 8500 m², podzielony jest 1½ metra szerokiemi drożynkami na 6 głównych działów i służy do uwidocznienia uprawy najważniejszych roślin gospodarskich.

Głównym środkiem naukowym przy krajowej niższej szkole rolniczej w Kobiernicach jest gospodarstwo do szkoły należące. Gospodarstwo to obejmujące ogółem gruntów ornych i łąk morgów 50, zostało dopiero dnia 6. kwietnia 1891 przez Wysoki Wydział krajowy na rzecz szkoły wydzierzawione. Projekt urządzenia i zagospodarowania pojedynczych parceli gruntowych, czyli projekt systemu gospodarstwa został przez Dyrekcyę za pośrednictwem kuratoryi przedłożony Wydziałowi krajowemu.

V. Frekwencya uczniów.

W roku szkolnym niniejszego sprawozdania przyjęto do szkoły : nowoprzybyłych na rok I. = 19-tu, zapisano po ukończeniu roku I. na rok II. uczniów 13; razem = 32.

Z nowoprzyjętych uczniów liczyło : 1 lat 19, — 4 lat 18, — 9 lat 17, — 5 lat 16. Z liczby tej było synów : włościańskich 14; — ofycjalistów prywatnych 3, — nauczyciela ludowego 1, — wdowy po c. k. kapitanie 1. — Przygotowanie naukowe :

1	ukończył 1. rok seminarium nauczycielskiego,
1	„ 2. klasę gimnazjalną,
1	„ 1. „ „
16	„ szkołę ludową.

Uczniowie przyjęci do szkoły pochodzili z powiatów : bialskiego 3, — żywieckiego 1, — krakowskiego 4, — brzeskiego 2, — nowosądeckiego 1, — tarnowskiego 1, — rzeszowskiego 1, — mieleckiego 2, — chrzanowskiego 1, — bocheńskiego 1, — krośnieńskiego 1, — bobreckiego 1.

W ciągu roku szkolnego opuściło zakład 4ech uczniów (1 z roku II. i 3ech z roku I.); z końcem więc roku szkolnego było na roku II. 12tu, na roku I. 16tu, razem = 28.

Po skutecznionych egzaminach końcowych i odbytej klasyfikacji otrzymali następujący uczniowie świadectwa kwalifikacyjne :

1. Adamassek Józef	ze stopniem bardzo dobrym
2. Stanslicki Edward	„ bardzo dobrym
3. Bobak Dymitr	„ dobrym
4. Koziol Wawrzyniec	„ dobrym
5. Siuta Wojciech	„ dobrym
6. Zub Józef	„ dobrym
7. Jonkisz Antoni	„ dostatecznym
8. Ryszpler Czesław	„ dostatecznym
9. Sandacz Franciszek	„ dostatecznym
10. Sarna Antoni	„ dostatecznym
11. Töpfer Władysław	„ dostatecznym
12. Walczyk Wojciech	„ niedostatecznym

Po odbytych egzaminach rocznych z 16 uczniami roku I. uzyskało promocyę na rok wyższy 14tu, a mianowicie : z postępem dobrym 8

„ dostatecznym 6,

nie otrzymało promocyi 2óch, z których jednemu pozwolono powtarzać rok I., drugiego zaś jako nieudolnego a przytem i małej pilności, uwolniono ze szkoły.

VI. Wiadomości o byłych uczniach.

Pomimo starań i zabiegów nie udało się Dyrekcyi zasięgnąć jakichkolwiek bliższych szczegółów o dawnych uczniach. Uczniowie, którzy świeżo ukończyli szkołę, z wyjątkiem 2óch (Stanslicki i Koziol) którzy udali się jeszcze na rok jeden do kraj. niższej szkoły rolniczej w Horodence i jednego odbywającego służbę wojskową, wszyscy inni znajdują się przy gospodarstwach większych.

VII. Sprawy internatu.

W głównym budynku szkolnym pomieszczone są: 2 sale naukowe, 4 sale sypialne, infirmarya i sala jadalnia, służąca zarazem za czytelnię. W tymże samym budynku mieści się kancelarya Dyrekcyi i 2 mieszkania dla nauczycieli, składające się każde z 3 pokoiów i kuchni.

W salach naukowych, oprócz wygodnego pomieszczenia uczniów, mieszczą się szafy ze zbiorami środków naukowych; w salach sypialnych jest również dosyć miejsca na pomieszczenie 30 — do 33 uczniów; w sali zaś jadalnej, przeznaczonej równocześnie na czytelnię, oprócz 4 stołów przy których usiąść może wygodnie 32 osób, umieszczone są: duży stół dla czytających, szafa z przyrządami mleczarskimi, apteczka domowa i szafa na bieliznę.

W budynku ubocznym, oficyną zwanym, umieszczone są: kuchnia zakładowa, spiżarnia, pralnia, pokój dla gospodyni, kuchnia i pokój nauczyciela p. Rożańskiego, a nadto wozownia na sikawki i przybory strażackie jakoteż drwalnia.

Bezpośredni nadzór nad uczniami sprawują wszyscy nauczyciele mieszkający w obrębie zakładu, w kolei tygodniowej, a wszelkie z ich strony zrobione spostrzeżenia odnoszące się do nieporządków wewnętrznych, zapisywane bywają dla użytku Dyrekcyi do osobnej na ten cel księgi, umieszczonej w kancelaryi Dyrekcyi.

Kuchnia dla uczniów prowadzi się we własnem przedsiębiorstwie, — przysparza to wprawdzie wiele zatrudnienia Dyrekcyi, ale jest jedynym sposobem zapewniającym uczniom wikt zdrowy i dostatni. Bezpośrednią kontrolę nad spiżarnią (odbieranie wiktuałów do spiżarni, ich wydawanie kucharce i prowadzenie rejestrów spiżarnianych) poruciła Dyrekcyja — z upoważnienia Wysokiego Wydziału krajowego — instruktorowi szkoły, pod którego dozorem i uczniowie starsi do czynności tej się wdrażają.

Wikt uczniów jest następujący:

Na pierwsze śniadanie codziennie: Mleko gotowane z chlebem.

Na obiad: Rosół z fasolą i mięso z ziemniakami i kapustą; — lub barszcz zabiela-ny z ziemniakami i kasza jaglana ze słoniną; — rosół z ryżem i mięso z fasolą na kwaśno; — zupa ziemniarzana i pęczak z grochem ze słoniną; — rosół z ryżem i mięso z ziemniakami i kapustą; — barszcz z grochem i ryż na mleku; — kapuśniak z ziemniakami i pęczak z fasolą i słoniną.

Na podwieczorek: Chleb z powidłami lub smalcem, a w lecie z mlekiem lub masłem.

Na wieczerzę: Kluski ze słoniną, — albo: krupnik z ryżu ze słoniną, — żurek (barszcz z mąki) z ziemniakami i słoniną; — krupnik jęczmienny lub kukurudziany ze słoniną; — Żurek z ziemniakami ze słoniną; — krupnik z kaszy jaglanej z mlekiem; — krupnik z ryżu ze słoniną.

W okresie letnim dostają uczniowie nadto drugie śniadanie, składające się z chleba ze smalcem lub masłem.

Na jedną osobę wydaje się w przecięciu rocznem następująca ilość wiktuałów w kilogramach: Chleba 200, — mąki 23, — kaszy jaglanej 21, — kaszy jęczm. 10·50, — pęczaku 21, — ryżu 26, — grochu 11, — fasoli 42, — ziemniaków 220, — mięsa 26, — słoniny 7·40, — smalcu 8·25, — masła 1·50, — powideł 2·50 — soli 10, — cukru 1, — mleka 234 litrów, — Nadto kapusta, barszcz, ocet itp. w stosownych ilościach. — Koszt zaś tych wiktuałów wynosi razem na cały rok na jedną osobę 99 zł. 75 ct. w. a.

Ubranie uczniów kosztem funduszu krajowego wszystkim uczniom dawane, składa się z trzech garniturów letnich i jednego zimowego. Garnitur letni robiony jest z drelichów Wilamowickich, zimowy zaś ze sukna wyrabianego w fabryce E. Zippsera w Biale. Kożuszki zakupuje Dyrekcyja w Krakowie.

Pościel zakładową dostaje każdy uczeń następująca: 1 siennik wypchany słomą, 2 prześcieradła, 1 poduszkę wypchaną słomą, 1 koc wełniany do przykrycia na lato, a drugi dodatkowo na zimę. Pranie bielizny uskutecznia się w praczarni zakładowej.

Stan zdrowotny uczniów w bieżącym roku niniejszego sprawozdania nie można nazwać zadawalniającym. W miesiącu grudniu 1891 połowa uczniów chorowała na panującą influenzyę; wprawdzie przebieg tej epidemii był w ogóle łagodny, nie obeszło się jednak i bez cięższych kilku wypadków, gdyż trzech z chorych przebyło zapalenie płuc. W miesiącu lutym b. r. pojawiła się znowu wietrzna ospa u dwóch tutejszych uczniów, wskutek czego, i na polecenie Wysokiego Wydziału krajowego, dokonano szczepienia krowianką wszystkich uczniów. Nadto tak w jesieni jakoteż z wiosną zapadają uczniowie na dość uporczywe febry czyli zimnice.

VIII. Budynki szkolne.

Na podstawie zezwolenia Wys. Wydziału krajowego i wyasygnowania na ten ostatni cel kwoty 800 zł. jest już prawie na ukończeniu adaptacja oficyn na pomieszkanie dla nauczyciela do nauk elementarnych, na jadalnię i salę rekreacyjną dla uczniów. Budynek główny potrzebuje rekonstrukcyi i pokrycia dachu. W roku ubiegłym odrestaurowano pomieszkanie dla instruktora i ogrodzono część ogrodów i podwórza folwarcznego od drogi.

IX. Gospodarstwo szkolne.

W wypracowanym przez Dyrekcyę, a za pośrednictwem Kuratoryi szkoły przedłożonym Wysokiemu Wydziałowi krajowemu projekcie urządzenia gospodarstwa szkolnego wykazane zostały szczegółowo potrzeby na zakupno niezbędnych inwentarzy żywych i martwych, na postawienie koniecznych budynków i ogrodzeń, jakoteż na przeprowadzić się mające melioracye gruntowe. Z powołaniem się na powyż przytoczony projekt organizacyjny, Dyrekcyja nadmienić musi, że wydatki te są niezbędne i że bez włożenia preliminowanych funduszy, gospodarstwo szkolne nie da się odpowiednio i z korzyścią dla samej szkoły, jakoteż dla funduszu krajowego, urządzić i prowadzić.

Dodać tu także wypada że ubiegły rok gospodarczy, wskutek zupełnego nieurodzaju buraków pastewnych i w ogóle pasz (koniczyny nie było wcale zasianej), wskutek również nieudającego urodzaju roślin handlowych, jak buraków cukrowych, pszenicy, rzepaku, żyta i jęczmienia, był bardzo niepomyślny.

X. Kronika szkoły.

Egzamina roczne i końcowe za r. 1891/92 odbyły się w dniach 27. i 28. czerwca b. r. Przy egzaminach tych byli obecni: jako delegaci Wysokiego Wydziału krajowego: J. W. Tadeusz Romanowicz członek Wydziału krajowego i Wny Zygmunt Strusiewicz referent spraw rolniczych w Wydz. kraj.; — jako reprezentant Wys. c. k. Rządu: JW. Władysław Struszkiewicz poseł na Sejm krajowy i c. k. Inspektor kultury krajowej, — ze strony książęce-biskupiego konsystorza ks. Mateusz Warmuz, proboszcz z Kęt, — ze strony Kuratoryi szkoły: p. Maciej Kramarczyk, gospodarz rolny z Osieka, — ze strony Rady powiatowej w Białe: ks. Józef Hamerlak, wice-prezes tejże Rady i proboszcz z Biały, — a ze strony c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego Wny Adolf Lippoman. — Nadto byli obecni przy egzaminach: JW. Dr. Herman Czecz, właściciel Kobiernic, Wny Stanisław Chrzą-

stowski, inżynier Wydz. kraj. — ks. Jan Migdał, tudzież 2 gospodarzy rolnych z Brzeszcz, a 6 z Kobiernic.

W ciągu roku szkolnego zaszczytliwi odwiedzini swemi JWpp.: Tadeusz Romanowicz, — Prof. Dr. Stanisław Madeyski, — Mieczysław Dunin hr. Borkowski, — Stanisław Klucki. — Nie ominęli też szkoły naszej księża: Edward Królikowski, dziekan i proboszcz Czernichowski, — Józef Karaś, proboszcz z Radoczy, — Adam Słotwiński, pijar z Krakowa, — Mateusz Jeż, kapelan i Tom. Włodarczyk, wikary z Czernichowa, — dalej pp. Dr. Chrzanowski, adwokat z Kęt, — Bazyli Korol i Jan Biedroń, lustratorowie Kółek rolniczych, — Jan Stepek nauczyciel Dublański, i wielu innych.

Zaznaczyć też należy, że przewodniczący kuratorji JW. Dr. Hermann Czecz odwiedzał kilkakrotnie szkołę, udzielając swych cennych rad i wskazówek dyrekcji.

Z Dyrekcji krajowej niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach.

Wrzesień 1892.

Aleg. 26.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia funduszu pożyczkowego dla gmin na budowę szkół.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 5. kwietnia 1892 przekazał Wysoki Sejm wniosek posła Merunowicza i towarzyszy o utworzenie funduszu pożyczkowego dla gmin na budowę szkół Wydziałowi krajowemu z poleceniem, aby w porozumieniu z Radą szkolną krajową zbadał, czy kapitały będące własnością majątku zarodowego krajowego funduszu szkolnego mogłyby być użyte na utworzenie takiego funduszu pożyczkowego dla gmin wiejskich przy równoczesnem zobowiązaniu funduszu krajowego do płacenia odsetek i stopniowego spłacenia tych wypożyczonych kapitałów Radzie szkolnej krajowej.

W wykonaniu tego polecenia odniósł się Wydział krajowy odezwą z dnia 24. sierpnia 1892 l. 19.369 do Rady szkolnej krajowej o opinię w tej sprawie.

W odpowiedzi na to pismo oświadczyła się Rada szkolna krajowa odezwą z dnia 3. września 1892 l. 18.814 za utworzeniem funduszu pożyczkowego na budowę szkół w sposób określony powyższą uchwałą Wysokiego Sejmu.

W szczególności oznajmia Rada szkolna krajowa, że zastanowiła się nad trzema pytaniami:

1. czy użycie majątku zarodowego funduszu szkolnego krajowego na utworzenie funduszu pożyczkowego na budowę szkół jest prawnie dopuszczalne?

2. czy przez utworzenie funduszu pożyczkowego na budowę osiągnięte zostaną spodziewane korzyści? wreszcie

3. w jaki sposób ma być fundusz pożyczkowy użyty i administrowany i w jakim czasie funduszowi szkolnemu krajowemu zwrócony.

Na te pytania daje Rada szkolna krajowa następującą odpowiedź:

„ad 1. Majątek zarodowy funduszu szkolnego krajowego stanowią kapitały tudzież realności i inne prawa będące przedtem własnością funduszków szkół normalnych, które w danych czasach z rozmaitych źródeł powstały?

Fundusze szkół normalnych były przeznaczone na zakładanie szkół normalnych i głównych szkół cyrkularnych w celu kształcenia nauczycieli, a w miarę zasobów także na popieranie zakładania niższych szkół ludowych (trywialnych), których dotowanie należało w zasadzie do gmin i dominiów.

W kraju naszym był fundusz szkół normalnych rozdzielony na galicyjski i krakowski, które to fundusze w myśl art. 32. ustawy szkolnej z dnia 2. maja 1873 Dz. u. kr. Nr. 250 tworzą od

1. stycznia 1874 „wspólny fundusz szkolny krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.“

Powyższe fundusze zostały na mocy postanowienia art. 34. powołanej ustawy Wydziałowi krajowemu w zarząd oddane i są wyszczególnione w protokole oddania z dnia 8. listopada 1873 udzielonym Wydziałowi krajowemu odezwą Rady szkolnej krajowej z dnia 24. listopada 1873 l. 10.946. Ponieważ w myśl art. 34 powołanej ustawy zarząd funduszem szkolnym krajowym należy do Wydziału krajowego, przeto c. k. Rada szkolna krajowa jest zdania, że co do użycia majątku zarodowego a w szczególności kapitałów będących własnością krajowego funduszu szkolnego na utworzenie funduszu pożyczkowego zasadniczo nie może zachodzić żadna przeszkoda, jeżeli Wysoki Sejm zagwarantuje całość tego kapitału i przyjmie zobowiązanie, że fundusz krajowy opłacać będzie przez cały okres czasu, jak długo trwać ma użycie kapitału zarodowego na fundusz pożyczkowy, przypadające od tego kapitału odsetki, które corocznie w dochodach funduszu szkolnego krajowego wstawione być mają.

Jeżeli Wysoki Sejm uchwali użycie kapitału zarodowego funduszu szkolnego krajowego na utworzenie funduszu pożyczkowego na budowę szkół w gminach wiejskich, proponuje c. k. Rada szkolna krajowa użycie na ten cel kapitałów, wyszczególnionych w budżecie na rok 1892 w dziale „dochody“ w rubryce I. pod pozycjami 1 do 7, mianowicie efektu w łącznej imiennej wartości 214.600 zł.

ad 2. Uchwalana dotychczas przez Wysoki Sejm corocznie kwota jako zasiłek zwrotny na budowę szkół okazała się, jak to c. k. Rada szkolna krajowa już kilkakrotnie podnosiła, całkiem niedostateczną, gdyż wystarczała zaledwie na obdzielenie kilkunastu gmin pożyczkami.

Ponieważ gminy wiejskie nie posiadają w regule majątku, któryby mógł być użyty na budowę szkół, przeto według postanowień ustawowych koszta budowy szkół pokrywają strony konkurencyjne a wskutek tego obowiązana jest ludność składać na ten cel kwoty, które w najliczniejszych wypadkach kwotę podatkową kilkakrotnie przewyższają. Zbytecznym jest wykazywać, że lud tak wysokich datków złożyć naraz nie jest w stanie, przyczem nasuwają się i te trudności, że znaczniejsze obszary kraju nawiedzane są od dłuższego szeregu lat klęskami elementarnymi, oraz, że gminy ponosić muszą częstokroć jeszcze inne znaczne a nie cierpiące zwłoki wydatki, jak restauracye kościołów, plebanii itp. Znajdując się nieraz w tak przykrem położeniu materyalnym gminy wiejskie nie są w stanie pokryć w całości i naraz wydatków na budowę i wewnętrzne urządzenie szkół wynoszących zwyczajnie 2.000 do 3.000 zł. a wskutek tego w licznych gminach szkoły już od kilku lat zorganizowane dla braku budynku szkolnego dotąd nie mogły wejść w życie lub zniszczonych i zupełnie nie odpowiednich budynków szkolnych nie można zastąpić nowemi.

Zły budynek przeszkadza zaś rozwojowi szkoły, nieopuszcza do liczniejszej frekwencji i sprawia, że nauczyciel dla braku dobrego pomieszkania pobyt swój w takiej szkole uważa tylko za chwilowy i stara się o przeniesienie do innej szkoły posiadającej budynek odpowiedni.

Według sprawozdania c. k. Rady szkolnej krajowej o stanie wychowania publicznego w r. 1890/1 istniało 209 szkół zorganizowanych a nie czynnych dla braku budynku, zaś 855 szkół czynnych miało budynki nieopowiednie.

W celu osiągnięcia pomyślniejszych rezultatów nauki i w ogóle rozwoju szkolnictwa zachodzi więc konieczna potrzeba, ażeby przyjść w pomoc gminom, a najodpowiedniejszym środkiem ku temu byłoby zdaniem c. k. Rady szkolnej krajowej, utworzenie znacznego funduszu. z którego możnaby udzielać gminom wiejskim pożyczek bezprocentowych, spłacanych przez dłuższy szereg lat.

Tworząc fundusz pożyczkowy na budowę szkół już w przyszłym roku, możnaby udzielić pożyczek przeszło 200 gminom, a tym sposobem stanęłoby w niedługim czasie przeszło 200 budynków szkolnych w gminach, w których budynków dotąd pomimo, że szkoły są już dawno zorganizowane, albo wcale nie ma lub też w których budynki istniejące znajdują się w tak lichym stanie, że zachodzi konieczność zamknięcia ich ze względów higienicznych.

ad 3. Co do sposobu w jaki fundusz pożyczkowy będzie użyty i administrowany, proponuje c. k. Rada szkolna krajowa następujące zasady :

Fundusz pożyczkowy na budowę szkół stanowić będzie osobny fundusz zostający pod administracją c. k. Rady szkolnej krajowej, która udzielać będzie Wydziałowi krajowemu po upływie każdego roku zamknięcia rachunków tego funduszu.

Gotówkę uzyskaną ze spieniężenia efektów wartościowych przeznaczonych na utworzenie funduszu pożyczkowego a w przyszłości także raty wpływające ze spłat udzielonych pożyczek składać będzie c. k. Rada szkolna krajowa celem fruktyfikacji na conto corrente w banku krajowym i podnosić z tegoż banku w miarę potrzeby pokrycia udzielonych pożyczek, odpowiednie kwoty zaś wypłaty pożyczek i spłaty rat skutecznie a względnie pobierać będą c. k. urzędy podatkowe na rachunek c. k. głównej kasy krajowej względnie funduszu pożyczkowego na budowę szkół. Czas trwania funduszu pożyczkowego ustanawia się na lat 20 t. j. od 1. stycznia 1893 do końca grudnia 1912 r.

W ciągu roku 1893 użyty zostanie cały fundusz pożyczkowy na udzielenie gminom bezprocentowych pożyczek spłacanych w 10 rocznych ratach, a od tej zasady odstąpi c. k. Rada szkolna krajowa w tych wypadkach, gdzie gminy same złożą deklarację, że udzieloną im pożyczkę życzą sobie spłacić w krótszym okresie czasu.

Wpływające w roku 1894 i w latach następnych aż do roku 1902 włącznie raty pożyczkowe będą użyte na udzielanie dalszych pożyczek, które z końcem roku 1902 ustanie, tak że już począwszy od roku 1903 spłacane raty pożyczkowe będą pobierane jedynie na zwrot kapitału funduszu pożyczkowego, który do roku 1912 zostanie w zupełności pokryty.

Pożyczki udzielane będą gminom w sposób dotychczasowy za wystawieniem skryptów dłużnych, w których dla zabezpieczenia funduszu pożyczkowego zamieszczony będzie także warunek, że gmina zobowiązuje się wstawiać corocznie w swój budżet aż do zupełnego umorzenia pożyczki taką kwotę jaka według skryptu dłużnego w ciągu roku ma być spłaconą, a gdyby tego nie uczyniła, ma c. k. Rada szkolna krajowa prawo domagania się od właściwego Wydziału powiatowego, aby tenże przy zatwierdzaniu każdorocznego budżetu dłużnej gminy wstawiał do tego rzeczoną kwotę.

Przy udzielaniu pożyczek uwzględniane będą przedewszystkiem te gminy, w których szkoły zostały już zorganizowane, lecz dla braku budynku szkolnego dotąd nie mogły wejść w życie, następnie gminy, w których istnieją budynki w tak lichym stanie, że postawienie nowych budynków staje się koniecznym, a wreszcie gminy, w których przez przekształcenie szkół jednoklasowych na więcejklasowe zachodzi potrzeba rozszerzenia budynku szkolnego.

Wydział krajowy podziela w zupełności zapatrywania c. k. Rady szkolnej krajowej i sądzi, że wobec oczywistych korzyści, które utworzenie funduszu pożyczkowego na budowę szkół dla oświaty ludności krajowej zapewnia, może wnioski Rady szkolnej krajowej tylko jak najusilniej do przyjęcia zalecić.

Zarazem nadmieniam Wydział krajowy, że w przypuszczeniu, iż Wysoki Sejm utworzenie funduszu pożyczkowego uchwali, nie wstawiono w rubryce XXIII. poz. 73. preliminarza funduszu szkolnego krajowego na rok 1893 żadnej kwoty na zasiłki zwrotne na budowę szkół, na który to cel wstawiona była do budżetu na rok 1892 kwota 16.800 zł., w poprzednich zaś latach kwota 14.800 zł. Jeżeliby zatem Wysoki Sejm nie raczył przychylić się do uczynionego poniżej wniosku utworzenia funduszu pożyczkowego, to zachodziłaby potrzeba restytuowania odnośnej pozycji w wydatkach.

Również zaznaczyć musi Wydział krajowy, że podany przez Radę szkolną krajową stan majątku, który możnaby obrócić na fundusz pożyczkowy zmienił się o tyle, iż obecnie suma jego wynosi 214.781 zł. 5 ct w. a

Wydział krajowy wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy powziąć następujące uchwały:

I.

Począwszy od dnia 1. stycznia 1893 ustanawia się fundusz pożyczkowy na budowę szkół ludowych, z którego udzielane będą gminom wiejskim zasiłki zwrotne na budowę nowych albo też na przebudowywanie dawnych budynków szkolnych.

Fundusz ten będzie pozostawał pod zarządem Rady szkolnej krajowej, która udzielać będzie Wydziałowi krajowemu po upływie każdego roku zamknięcia rachunków tego funduszu.

Czas trwania tego funduszu ustanawia się na lat 20, od 1. stycznia 1892 do 31. grudnia 1912.

Bliższe określenie zasad i sposobu rozdawnictwa zasiłków i warunków ich zwrotu pozostawia się Radzie szkolnej krajowej w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Do majątku funduszu pożyczkowego wpłyną oprócz uchwalonej dla niego równocześnie jednorazowej dotacji wszystkie kwoty, które z tytułu zwrotu udzielanych z niego zasiłków uiszczane będą.

Po rozwiązaniu funduszu pożyczkowego t. j. z dniem 1. stycznia 1913 przechodzi cały jego majątek na własność krajowego funduszu szkolnego.

II.

Z majątku zarodowego krajowego funduszu szkolnego wydziela się z dniem 1. stycznia 1893 wszystkie należące do jego składu efekta, a mianowicie 6% listy zastawne zakładu kredytowego ziemskiego w Krakowie w imiennej wartości 6.000 zł.; 4% listy zastawne galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego w imiennej wartości 600 zł., 4½% listy zastawne tegoż Towarzystwa w imiennej wartości 83.800 zł., 4½% listy zastawne galicyjskiego Banku krajowego w imiennej wartości 11.900 zł., 4½% obligacje galicyjskiej pożyczki krajowej z r. 1883 w imiennej wartości 40.600 zł., także obligacje z r. 1884 w imiennej wartości 71.100 zł., także obligacje z r. 1888 w imiennej wartości 600 zł. i 4% książeczkę Banku krajowego na 181 zł. 5 ct., razem przeto efekta w łącznej imiennej wartości 214.781 zł. 5 ct. a względnie efekta, któreby w miejsce tych efektów przed dniem 1. stycznia 1893 zakupione zostały i przeznaczają się je na uposażenie funduszu pożyczkowego na budowę szkół.

III.

Kraj zobowiązuje się spłacać funduszowi szkolnemu krajowemu począwszy od 1. stycznia 1893 do 31. grudnia 1912 corocznie taką kwotę, jaką wydzielone z majątku zarodowego tegoż funduszu na rzecz funduszu pożyczkowego na budowę szkół efekta w chwili ich wydzielenia corocznie tytułem odsetek przynosiły.

Kraj poręcza, iż z rozwiązaniem funduszu pożyczkowego na budowę szkół w dniu 1. stycznia 1913 zostaną z funduszu pożyczkowego, a o ileby tenże nie wystarczał z funduszu krajowego zwrócone funduszowi szkolnemu krajowemu na rzecz jego majątku zarodowego takie same efekta, jakie z niego na rzecz funduszu pożyczkowego wydzielone zostały albo ich wartość w gotówce wedle kursu z dnia wydzielenia.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomerji wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 10. września 1892.

Marszałek krajowy :

Sanuszko w. r.

Sprawozdawca :

Chamiec w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Aleg. 27.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie stałej dotacji dla rymanowskiej kolonii leczniczej.

Wysoki Sejmie!

Instytucja leczniczej kolonii w Rymanowie rozwija się coraz pomyślniej z każdym rokiem pod względem higienicznym i pedagogicznym. Młodzież z różnych stron kraju bez różnicy obrzadku i narodowości znajduje ratunek w tej instytucji, mającej na celu zapobieganie chorobom skrofulicznym przez dostarczanie wód i kąpeli jodowych w Rymanowie. Zakład ten jest zarazem ogniskiem życia i miejscem przytułku dla całej dziatwy przebywającej w zdrojowisku w chwilach, gdy rodzice i opiekunowie nie mogą się nią zająć należycie.

Uznając potrzebę takiej Instytucji udzielił Wysoki Sejm na rok 1890 i 1891 subwencji w łącznej kwocie 2.000 zł. na budowę domu kolonii rymanowskiej, a Wydział krajowy asygnował w latach ostatnich po trzysta (300) zł. z funduszu dyspozycyjnego jako zasiłek na utrzymanie tej kolonii i uchwalił (jak L. W. kr. 28.734/92) prosić Wysokiego Sejmu o wyznaczenie stałej dotacji na powyższe cele.

Z uwagi więc na humanitarny cel leczniczy kolonii Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Dla Iszej kolonii leczniczej w Rymanowie wyznacza Sejm stałą dotację w kwocie rocznych trzystu (300) zł.

II. Na utrzymanie rymanowskiej kolonii leczniczej wstawia się do Rubr. VI. budżetu funduszu krajowego na rok 1893 trzysta (300) zł.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wiel. Ks. Krakowskiem.

Lwów dnia 12. września 1892.

Marszałek krajowy:

Sanguszko m. p.

Sprawozdawca:

Dr. Franciszek Hoszard m. p.

Członek Wydziału krajowego.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia posady drugiej etatowej akuszerki przy kraj. szpitalu powszechnym we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Uchwalony przez Wysoki Sejm w r. 1875 etat osób i płac krajowego szpitala powszechnego we Lwowie obejmuje tylko jedną posadę akuszerki z płacą roczną 400 zł.

Z powodu jednak zwiększającej się z każdym rokiem frekwencyi na oddziale położniczym zamianowane być musiały na tymże oddziale jeszcze dwie inne nadetatowe akuszerki z płacą po 300 zł. rocznie asygnowaną z funduszu tego szpitala.

Tak było do końca roku 1891. Ponieważ jedna z tych akuszerok nadetatowych przydzieloną być musiała stale do c. k. szkoły położnych, przeto z polecenia Wysokiego Sejmu przeprowadził Wydział krajowy układy z c. k. Rządem celem przyjęcia kosztów utrzymania tej akuszerki na c. k. Skarb państwa.

Rokowania te dały rezultat pomyślny i od 1. stycznia bieżącego roku płaca jednej z tych dwu nadetatowych akuszerok szpitala przeszła na Skarb państwa, w następstwie tego obniżony został wydatek rubryki II. poz. 18 budżetu o kwotę 300 zł. w. a.

Ponieważ praca na oddziale położniczym jest bardzo uciążliwą i wyczerpującą i dla tego ze strony władz pewnej wymaga zachęty, —

ze względu dalej, że frekwencya na tym oddziale rokrocznie się zwiększa, a z chwilą wykończenia budowy domu dla położnic jeszcze więcej wzrośnie i prawdopodobnie spowoduje pomnożenie liczby akuszerok, uchwalił Wydział krajowy przedstawić Wysokiemu Sejmowi potrzebę utworzenia posady drugiej etatowej akuszerki przy tutejszym szpitalu w miejsce dotychczasowej nie etatowej i wnosi

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. W ustanowionym przez Sejm etacie posad krajowego szpitala powszechnego we Lwowie ustęp Bb. dla zakładu położnic ma obecnie brzmieć:

1. profesor szkoły akuszerok jako prymaryusz
2. sekundaryusz.
3. akuszerka pierwsza
4. akuszerka druga.

II. Wetacie płac po punkcie 7. ma być zaprowadzoną następująca zmiana:

8. akuszerka pierwsza.

a) płacy 400 zł.

b) pomieszkanie w zakładzie z opałem

c) dodatku pięcioletniego po 40 zł.

9. akuszerka druga.

a) płacy 300 zł.

b) pomieszkanie w zakładzie z opałem.

c) dodatku pięcioletniego po 40 zł.

III. Płaca akuszerki drugiej ma być wstawianą do Rubryki I. budżetu szpitala lwowskiego zaczawszy od r. 1893.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 12. września 1892.

Marszałek krajowy:

Sanęuszko w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Franciszek Hoszard w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Aleg. 29.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie pokrycia kosztów budowy nowego kanału dla szpitala powszechnego w Tarnowie.

Wysoki Sejmie!

Na ubiegłej sesji sejmowej wniosła gmina miasta Tarnowa petycję do Wysokiego Sejmu z prośbą o pokrycie z tamtejszego funduszu szpitalnego połowy kosztów budowy nowego kanału dla szpitala powszechnego w kwocie 2041 zł. 7 ct.

Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 29. marca 1892 r. powziął w tej sprawie następującą uchwałę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby zbadał czy kanał zawalony, którego szpital w Tarnowie używał, był kosztem tegoż szpitala wybudowany, czy był wyłączną tegoż szpitala własnością, i czy tenże był obowiązany takowy własnym kosztem utrzymywać i naprawiać, i rezultat tego badania na następnej sesji przedłożył.“

Wskutek tego polecenia delegował Wydział krajowy inżyniera p. Franciszka Vetulaniego, aby sprawę własności i użytkowania tego kanału dokładnie zbadał; zarazem poleciliśmy Radzie szpitalnej w Tarnowie, by dostarczyła bliższych dat i wyjaśnień co do jego powstania i utrzymywania.

Ze sprawozdań Rady szpitalnej oraz p. Franciszka Vetulaniego wynika, że roku wybudowania kanału dokładnie oznaczyć niepodobna, najprawdopodobniej powstał on w tym samym czasie co i budynek szpitalny, staraniem i kosztem tamtejszego ordynaryatu biskupiego za czasów księdza biskupa Piszteka.

W tym więc czasie wykopano rów, który zwykłymi deskami ocembrowano i przykryto, i ów kanał dla wyłącznego użytku szpitala obrócono. Kanał ten utrzymywany był w dobrym stanie li tylko kosztem funduszu szpitalnego i szpital tylko z niego użytkował. W roku 1890. w jesieni kanał się zawalił, a z powodu, że naprawa tegoż okazała się niemożliwą, uchwaliła Rada gminna wybudować nowy kanał betonowy kosztem 4082 zł. w. a. i oddać go do użytku szpitalowi pod warunkiem, jeżeli tenże przyczyni się do budowy połową kosztów. Kanał nowy wybudowany został w roku 1891.; rozchodzi się teraz tylko o pokrycie jego kosztów budowy.

Oprócz szpitala i gminy nikt nie ma prawa wpustu do tego kanału, a starania, aby właściciele pobliskich domów wciągnąć do partycypowania w kosztach jego budowy, dając w zamian prawo użycia tegoż, nie odniosły pożądanego skutku.

Gmina miasta Tarnowa zawiniła wprawdzie, że ze sprawą budowy kanału dla szpitala nie odniosła się wpierw do Wydziału krajowego, nie porozumiała się, czy i jakim kosztem należy go naprawić ewentualnie nowy wybudować, jednak ze względu, że kanał ten był li tylko własnością szpitala i kosztem tylko szpitala go utrzymywano, że bez tego kanału szpital w żaden sposób obyć się nie może, stawia Wydział krajowy wniosek:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

1. Połowa kosztów budowy kanału szpitala w Tarnowie ma być pokrytą z funduszków szpitala powszechnego w Tarnowie.

2. W tym celu Sejm upoważnia Wydział krajowy do wstawiania w budżet szpitala powszechnego w Tarnowie począwszy od roku 1893 kwoty 510 zł. w. a. rocznie aż do zupełnego umorzenia kwoty 2.041 zł. 7 ct. a. w.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 12. Września 1892.

Marszałek krajowy:

Sanguszko w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Franciszek Hoszard w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Aleg. 30.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o petycyi gminy Jabłonowa i innych okolicznych w sprawie ustanowienia nowego c. k. sądu powiatowego w obrębie c. k. starostwa kołomyjskiego z siedzibą w Jabłonowie.

Wysoki Sejmie!

W sprawozdaniach naszych z dnia 7. października 1890. L. 2.624 i z dnia 13. października 1891. L. 44.256 przedłożyliśmy Wysokiemu Sejmowi wnioski względem potrzeby kreowania nowego c. k. sądu powiatowego w obrębie c. k. starostwa kołomyjskiego z siedzibą w Jabłonowie. Wysoki Sejm jednak uchwałą z dnia 5. kwietnia 1892 polecił nam jeszcze raz dokładnie zbadać potrzebę i życzenia gmin przydzielić się mających do przyszłego sądu w Jabłonowie i przedłożyć odpowiednie sprawozdanie.

Motywe do powyższej uchwały była okoliczność, iż c. k. sąd wyższy krajowy we Lwowie przeciwnym jest kreowaniu nowego sądu z powodu nieudowodnionych stanowczo życzeń gmin do przyszłego sądu powiatowego przydzielić się mających, albowiem uchwały ich rad gminnych w tym względzie były niejasne, a niektóre z sobą sprzeczne, co mogło wskazywać, że uległy tylko agitacyi interesowanej w tej sprawie gminy Jabłonów, pragnącej mieć siedzibę sądu u siebie. Przytem nieznaną jeszcze była cyfra ludności z ostatniego spisu r. 1890, która znów ze względu na wzrost przemysłu w okolicy Peczeniżyna mogła się znacznie powiększyć a zatem i wpłynąć dodatnio na utworzenie nowego sądu powiatowego w tej okolicy.

Powodowany powyższą uchwałą, zażądał Wydział krajowy od Wydziału powiatowego w Kołomyi ponownego zbadania tej sprawy, mianowicie stanowczego oświadczenia się Rad gminnych miejscowości zbliżonych do Jabłonowa, czy życzą sobie utworzenia nowego sądu.

Z przedłożonego przez pomieniony Wydział powiatowy sprawozdania wynika, że w uchwałach swoich rad gminnych oświadczyły się przychylnie:

a) z okręgu c. k. sądu w Peczeniżynie:

1. Jabłonów z ludnością	1.780
2. Akreszory	776
3. Berezów wyżny	1.670
4. Berezów niżny	3.737
5. Łuczza	1.225
6. Tekucza	1.259
7. Stopczatów	1.983
8. Myszyn	2.232
9. Kowalówka	408

b) z okręgu c. k. sądu powiatowego i c. k. starostwa w Kosowie:

10. gmina Utoropy z ludnością	1357
11. „ Kosmacz „	1784

Razem z ludnością . 18.211

która już stanowi dostateczną cyfrę dla czynności c. k. sądu powiat., zwłaszcza w okolicy górskiej, gdzie obszary gmin zajmują znaczne przestrzenie.

Z gmin pierwotnie proponowanych do przyłączenia do nowego sądu w Jabłonowie, obecnie oświadczyły się przeciw: Bania Berezowska z ludnością 1025 i Łuczka z ludnością 249. Jakkolwiek i bez tych gmin przyszedłby c. k. sąd powiatowy w Jabłonowie obejmowałby dostateczną dla czynności swych cyfrę ludności, to jednak ze względu na topograficzne położenie gmin powyższych (zostałyby bowiem odosobnione od terytorium okręgu sądu powiatowego w Peczeniżynie w granicach nowego okręgu sądu w Jabłonowie), wypada je do przyszłego okręgu sądu w Jabłonowie przyłączyć.

Tym sposobem nowy okręg sądowy mieściłby w sobie 13 gmin z ludnością 19.485 osób, a zmiany sąsiednich okręgów sądowych podług obliczenia ludności z r. 1890. przedstawilyby się w ten sposób: sąd powiat. w Jabłonowie miałby ludności 19.485, sąd w Peczeniżynie 18.041, a sąd powiat. w Kosowie 45.075, czyli że utworzenie nowego sądu w Jabłonowie dopomogłoby do równomiernego rozkładu ludności dzisiejszego okręgu c. k. sądu powiat. w Peczeniżynie na dwa, a odłączenie dwóch gmin Kosmacza i Utorop z okręgu sądowego w Kosowie mającego obecnie 48.216 ludności, umniejszyłoby czynności temu ostatniemu zapewniając mieszkańcom tej górskiej okolicy dogodniejszy wymiar sprawiedliwości.

Nadmieniamy wreszcie, iż znajdujące się w tych stronach obszary dworskie w Jabłonicy i Utoropach zgadzają się na kreowanie nowego c. k. sądu powiatowego z siedzibą w Jabłonowie.

Z tych powodów wnosimy:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w myśl ustawy z dnia 11. czerwca 1868. (Nr. 59. dz. u. p.) udziela c. k. Rządowi opinię, iż pożytecznym będzie dla mieszkańców powiatu kołomyjskiego ustanowienie tam 4-go c. k. sądu powiatowego z siedzibą w Jabłonowie, do okręgu którego należałoby przydzielić gminy i obszary dworskie: Akreszory, Bania berezowska, Berezów wyżny, Berezów niżny, Kowalówka, Jabłonów, Łuczka, Łuczki, Stopczatów, Myszyn, Tekucza, leżące w okręgu c. k. sądu powiatowego w Peczeniżynie, zaś z okręgu c. k. sądu pow. i c. k. starostwa w Kosowie gminy: Utoropy i Kosmacz.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 6. września 1892.

Marszałek krajowy:

Sanguszko w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Damian Sawczak w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Aleg. 31.

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujące ustawy, zmieniające statut krajowy i krajową ordynacją wyborczą.

I.

Ustawa

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zmieniająca §. 3. statutu krajowego z dnia 26. lutego 1881 roku.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

Art. I.

Postanowienie §. 3. statutu krajowego z dnia 26. lutego 1861 i ustawy z dnia 20. września 1866 roku, zawierającej dodatek do §. 9. statutu krajowego (Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 22.) znoszą się.

§. 3. statutu krajowego ma brzmienie jak następuje:

Sejm krajowy składa się ze stu pięćdziesięciu sześciu członków, mianowicie:

- a) z trzech arcybiskupów lwowskich, Księcia biskupa krakowskiego, dwóch biskupów przemyskich, biskupa tarnowskiego i biskupa stanisławowskiego.

W razie wakującej stolicy arcybiskupiej lub biskupiej administrator diecezji jest członkiem Sejmu krajowego.

- b) Z rektorów uniwersytetów krakowskiego i lwowskiego.
- c) Ze stu czterdziestu czterech posłów wybranych, a to:
- 1) z czterdziestu czterech posłów z klasy wielkich posiadłości gruntowych;
  - 2) z dwudziestu sześciu posłów miast w ustawie wyborczej wymienionych i Izb handlowych i przemysłowych;
  - 3) z siedmdziesięciu czterech posłów reszty gmin Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w wykonanie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

II.

U s t a w a

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zmieniająca §. 3. sejmowej ordynacyi wyborczej z dnia 26. lutego 1861 roku.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Postanowienie art. III. sejmowej ordynacyi wyborczej z dnia 26. lutego 1861 roku znosi się w jego obecnej osnowie i ma brzmieć jak następuje:

Lwów wybiera sześciu, Kraków czterech posłów, a każde z innych w §. 2. wymienionych miast po jednym.

Wszyscy do wyboru uprawnieni każdego miasta, tworzą jedno ciało wyborcze.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w wykonanie z dniem jej ogłoszenia.

Postanowienia przejściowe.

Art. III.

Zaraz po ogłoszeniu niniejszej ustawy przeprowadzone będą wybory dwóch posłów z miasta Lwowa, a jednego posła z miasta Krakowa. Mandaty posłów wybranych przy tych wyborach trwać będą tylko do końca VI. peryodu wyborczego Sejmu galicyjskiego.

Art. IV.

Wykonanie tej ustawy polecam memu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Dr. Weigel

Wnioskodawca.

Fruchtman, M. Michalski, Romanowicz, Klemensiewicz, Czyżewicz, Hoszard, Dr. Midowicz, Goldmann, Zbyszewski, Dworski, Lenartowicz, Palch. ks. Sawa, T. Merunowicz, W. Rogoyski, Gross, Albin Rayski, Szczepanowski, Balasits, Dr. Olpiński, Dr. Rutowski i Żardecki.

Aleg. 32.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w sprawie przeniesienia płac maszynisty zakładu dla umysłowo chorych na Kulparkowie i szpitala św. Łazarza w Krakowie z R. II do R. I.

Wydział krajowy uzasadnił w osobnem sprawozdaniu potrzebę przeniesienia płacy maszynistów między pobory osób etatowych. — Ze względu na przytoczone w sprawozdaniu Wydziału krajowego motywa, a mianowicie na ciągłą potrzebę maszyn parowych a zatem i obsługujących ich maszynistów i na coraz większe rozmiary urządzeń mechanicznych z powodu ciągłego rozszerzania się zakładu w Kulparkowie i szpitala św. Łazarza w Krakowie, które pracy i fachowej znajomości rzeczy wymaga, wnosi komisya budżetowa:

Wysoki Sejm raczy zezwolić na uzupełnienie uchwalonego przez Wysoki Sejm etatu z dnia 25 maja 1874 w ten sposób, iż posady maszynistów w Kulparkowie i w szpitalu św. Łazarza w Krakowie za stałe uznane zostają.

Zastępca przewodniczącego:

Stanisław Badeni w. r.

Sprawozdawca:

Włodzimierz Kozłowski w. r.

Aleg. 33.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o preliminarzach galicyjskiego funduszu propinacyjnego na rok 1893.

Wysoki Sejmie!

C. k. Dyrekcya galic. funduszu propinacyjnego wniosła do Wysokiego Sejmu sprawozdaniem z dnia 22. sierpnia 1892. preliminarze: funduszu propinacyjnego ogólnego, funduszu propinacyjnego zasobowego i funduszu propinacyjnego rezerwowego na rok 1893.

Te preliminarze Wydział krajowy przedłożył sprawozdaniem z 6. września 1892. a Wysoki Sejm przekazał tę sprawę komisji budżetowej do załatwienia.

Komisya, rozpatrując rzeczony preliminarze i zasiągnąwszy informacyi w biurze c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego, przysłała do przekonania, że preliminarze te może zalecić Wysokiej Izbie do przyjęcia bez zmiany.

Przedewszystkiem jednak podnieść należy, że preliminarz ogólnego funduszu propinacyjnego wykazuje znaczne podwyższenie dochodów, a to w rubryce czynszów dzierżawnych, zestawionych w szczegółowej konsygnacyi, która w porównaniu z budżetem na rok 1892. uchwalonym, nadwyżkę w kwocie 60.488 zł. w. a. przedstawia.

Według zaciągniętych informacyi suma dochodu z czynszów dzierżawnych, objęta preliminarzem na rok 1893. wynosząca 3,505.845 złr. została zestawioną na podstawie zawartych kontraktów, z dniem 20. sierpnia r. b. obowiązujących.

Ten podwyższony dochód z wykonywania prawa propinacyi, w porównaniu z sumą 3,445.357 złr. w. a. w budżecie na rok 1892. przyjętą, świadczy o sprężystej a skutecznej administracyi funduszem propinacyjnym, a względnie prawem propinacyi, przez kraj nabytem.

Po tych wstępnych uwagach przechodzimy do poszczególnych trzech preliminarzy.

I.

Budżet galicyjskiego funduszu propinacyjnego ogólnego na rok 1893.

Dyrekeya preliminuje na rok 1893. dochody funduszu propinacyjnego	
w sumie	4,611.494 złr.
Wydatki zaś w sumie	4,403.283 „
przeto nadwyżka dochodów wynosi	208.211 złr.
a gdy w budżecie na r. 1892. uchwalonym wynosiła nadwyżka dochodów	147.004 „
przeto obecnie więcej o	61.207 „

Oprócz wspomnianego już zwiększonego dochodu z czynszów jest także w preliminarzu dochód z opłat szynkarskich o kwotę 1.000 złr. podwyższony.

Dochód z subwencji państwowej preliminuje Dyrekeya w takiej samej kwocie, jak w budżecie na rok 1892. a mianowicie w kwocie 891.129 złr., która to kwota, jako wynikająca z dokładnego obliczenia udziału funduszu miast, corocznie powtarzać się będzie.

W dziale wydatków preliminuje Dyrekeya sumy potrzebne na wypłatę obligacyi wylosowanych, tudzież na opłatę kuponów, zgodnie z planem umorzenia, zatwierdzonym przez c. k. Ministerstwo skarbu.

Dalsze pozycye wydatków, mianowicie: podatek dochodowy i zarobkowy, należytość stęplowa od subwencji państwowej i prowizya bankowa za wypłatę kuponów i wylosowanych obligacyi, zgodne są z budżetem na rok 1892.

Komisya budżetowa wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący budżet dochodów i wydatków galicyjskiego funduszu propinacyjnego na rok 1893.

Dochody:

Poz. 1. Czynsze propinacyjne	3,505.845 złr.
„ 2. Opłaty od szynkarzy	203.000 „
„ 3. Opłaty od zakładania gorzelń	— „
„ 4. Grzywny	3.500 „
„ 5. Ze sprzedaży skonfiskowanych przedmiotów	20 „
„ 6. Odsetki zwłoki	7.000 „
„ 7. Subwencya rządowa	891.129 „
Suma dochodów	4,611.494 złr.

Wydatki:

Poz. 1. Wypłata wylosowanych obligacyi	1,571.900 złr.
„ 2. Wypłata kuponów	2,298.083 „
„ 3. Prowizya bankowa	3.200 „
„ 4. Należytość stęplowa	2.790 „
„ 5. Podatek dochodowy	527.250 „
„ 6. „ zarobkowy	60 „
Suma wydatków	4,403.283 złr.

Nadwyżka dochodów . . . . . 208.211 złr.

II.

Budżet galicyjskiego funduszu propinacyjnego zasobowego na rok 1893.

Fundusz ten ulokowany jest w 4% obligacjach propinacyjnych nominalnej wartości 548.300 złr., a Dyrekcya proponuje wstawić w rubrykę dochodów tego funduszu odsetki od rzeczonych obligacji, wynoszące rocznie 21.892 złr.

W budżecie na rok 1892. uchwalonym przyjęto dochody tego funduszu tylko w kwocie 12.044 złr., gdyż fundusz ten posiadał wówczas tylko papiery, przedstawiające taką właśnie kwotę dochodu rocznego, a zwiększył się obecnie nadwyżką dochodów ogólnego funduszu propinacyjnego za rok 1891.

Wydatków żadnych preliminarz tego funduszu nie obejmuje.

Komisya budżetowa wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący budżet galic. funduszu propinacyjnego na rok 1893.

Dochody:

Poz. 1. Odsetki od kapitałów	21.892 złr.
<i>Wydatki</i>	— „

III.

Budżet galicyjskiego funduszu propinacyjnego rezerwowego na rok 1893.

Dyrekcya preliminarzuje w dziale dochodów tego funduszu odsetki od kapitałów, będących własnością funduszu, w sumie . . . . . 234.631 złr.
a gdy w budżecie na rok 1892. przyjęto . . . . . 230.974 „
przeto obecnie więcej o . . . . . 3.657 złr.

W dziale wydatków preliminarzuje Dyrekcya koszta administracyjne w kwotach zgodnych z budżetem na rok 1892. uchwalonym.

Drobne różnice zachodzą tylko w poz. 1. płace urzędników, w której wstawiono o 560 złr. więcej z powodu awansów i w poz. 2. płace sług, obejmującej wydatek większy o 75 złr.

Natomiast w poz. 8. dyety i koszta podróży członków Dyrekcji jest wydatek preliminarzowany mniejszy o 500 złr. a w poz. 9. potrzeby kancelaryjne obniżono wydatek preliminarzowany o 2.000 złr. w porównaniu z kwotami na rok 1892. uchwalonymi.

Ogólna suma wydatków wynosi według preliminarza	99.512 złr.
a gdy na rok 1892. przyjęto	101.277 „
przeto obecnie żąda Dyrekcya mniej o	1.765 złr.

Komisya budżetowa, zasiągnąwszy szczegółowej informacji co do poszczególnych pozycji wydatków, przekonała się, że wydatki te odpowiadają ściśle rzeczywistej potrzebie i że administracya funduszu propinacyjnego, wykazująca tak dodatnie rezultaty, prowadzona jest z możliwą oszczędnością, w obec czego komisya wnosi zupełnie zgodnie z preliminarzem Dyrekcji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący budżet dochodów i wydatków galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego na rok 1893.

Dochody:

Poz. 1. Odsetki od kapitałów	234.631 złr.
--	--------------

Wydatki:

Poz. 1.	Place urzędników	.	.	.	.	.	.	.	.	24.100	złr.
"	2. Place sług.	.	.	.	.	.	.	.	.	939	"
"	3. Adjuta	.	.	.	.	.	.	.	.	800	"
"	4. Dyurna	.	.	.	.	.	.	.	.	15.873	"
"	5. Ryczałt do Skarbu państwa na koszt utrzymania kasy	.	.	.	.	.	.	.	.	10.000	"
"	6. Czynsz najmu lokalu biórowego	.	.	.	.	.	.	.	.	2.500	"
"	7. Koszta administracji powiatowej.	.	.	.	.	.	.	.	.	27.000	"
"	8. Dyety i koszta podróży członków Dyrekcyi.	.	.	.	.	.	.	.	.	1.500	"
"	9. Koszta kancelaryjne	.	.	.	.	.	.	.	.	5.000	"
"	10. Koszta zarządu	.	.	.	.	.	.	.	.	1.000	"
"	11. Koszta sądowe	.	.	.	.	.	.	.	.	800	"
"	12. Remuneracye, zapomogi i wydatki nieprzewidziane	.	.	.	.	.	.	.	.	10.000	"
	Suma wydatków	.	.	.	.	.	.	.	.	99.512	"

Nadwyżka dochodów . . . 135.119 złr.

We Lwowie 13. września 1892.

Zastępca przewodniczącego:
Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:
Skalkowski.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie pomocy udzielonej ludności dotkniętej zeszłorocznym nieurodzajem z wyznaczonego na ten cel przez Wysoki Sejm kredytu z funduszu krajowego w kwocie 100 000 zł.

Wysoki Sejmie!

Z powodu zeszłorocznej klęski nieurodzaju, jaka dotknęła ludność kraju naszego w ogóle, a w szczególności zachodniej części tegoż, wyznaczył Wys. Sejm uchwałą z 29. marca 1892 (L. 1.762 S.) Wydziałowi krajowemu kredyt z funduszu krajowego w kwocie 100.000 zł. celem przyścia w pomoc ludności potrzebującej, upoważniając go do użycia tej kwoty przeważnie na bezprocentowe pożyczki na zasiewy, a wyjątkowo na zapomogi bezzwrotne albo na dostarczenie zarobku.

Gdy Wys. Sejm przy powzięciu powyższej uchwały odniósł się także do c. k. Rządu o pomoc z funduszków państwowych i tenże Rząd wedle oznajmienia J. E. JW. P. Namiestnika z funduszu 360.000 zł., przyzwolonego ustawą państwową z 29. lutego 1892 na bezzwrotną zapomogę dla krajów koronnych, dla Galicji wyznaczył 50.000 zł.; — przeto postanowił Wydział krajowy po poprzednim porozumieniu z c. k. Prezydium Namiestnictwa co do rozdzielenia ze strony tegoż kwoty powyższej, udzielać ze swej strony pożyczek w ogóle tylko Wydziałom powiatowym na żądanie tychże i do ich dyspozycyi, gminom zaś lub poszczególnym petentom tylko pod gwarancją powiatów — ograniczając tym sposobem pomoc ratunkową na akcyę miejscową, bądźto Reprezentacyi powiatowej, bądź osobnych z ramienia tejsze ustanowionych komitetów.

W tym duchu wydał Wydział krajowy okólnik z 31. marca 1892, L. 15.721 do najbardziej klęską dotkniętych powiatów wzywając Wydziały powiatowe do przedłożenia ściśle określonych żądań co do pożyczki bezprocentowej dla każdego z nich stosownie do rzeczywistej potrzeby poszczególnych gmin, mając przytem na względzie, które gminy z robót publicznych w powiecie czyto ze strony Wydziału powiatowego zamierzonych, czy też ze strony Wydziału krajowego lub c. k. Rządu zarządzonych, bezpośredniej pomocy doznają, a które ze sposobności zarobku przy tych robotach niemniej lub wcale korzystać nie będą mogły.

Dla tem ściślejszego zaś ocenienia istotnej potrzeby poszczególnych gmin, jakoteż nagłości przyścia im w pomoc, przesłał Wydział krajowy dotyczącym Wydziałom powiatowym

wszystkie tak do Wydziału krajowego i do Wys. Sejmu bezpośrednio wniesione, jakoteż przez Wydziały powiatowe przedłożone odnośne petycye pojedynczych gmin.

Wniesione przez Wydziały powiatowe żądania pożyczek i zapomóg przewyższały o wiele wyznaczoną do dyspozycji Wydziału krajowego sumę 100.000 zł., dla tego też Wydział krajowy przy udzielaniu tychże kierował się wiadomościami zasiągniętymi od Komitetu centralnego Towarzystwa rolniczego w Krakowie co do rozmiarów klęski w powiatach zachodnich i porozumiewał się z c. k. Prezydum Namiestnictwa, które takichże wiadomości zażądało od c. k. Starostw, a uwzględniając pomoc udzieloną powiatom przez c. k. Prezydum Namiestnictwa w zapomogach bezzwrotnych z funduszu państwowego, rozdzielił wyznaczoną przez Wys. Sejm kwotę 100.000 zł. w sposób następujący:

Z kwoty 100.000 zł., wyznaczonej z funduszu krajowego na pożyczki i zapomogi otrzymał:

Wydział powiatowy	tytułem	
	bezzwrotej zapomogi	bezzwrotej pożyczki
	z ł o t y c h	
Biała	7.000	3.000
Bochnia		5.000
Bohorodeczany	500	
Brzesko	500	3.500
Chrzanów	1.000	4.000
Czortków		1.000
Dąbrowa		2.500
Gorlice	500	3 000
Grybów		3.000
Jaworów	500	
Kolbuszowa	500	4.000
Kraków	1.000	3.000
Limanowa		3.500
Mielec	500	3.000
Myślenice	2000.	4.000
Nadwórna	500	
Nisko		3.000
Nowy Sącz		3.500
Nowy Targ	500	3.500
Pilzno		3 000
Ropczyce		3.500
Rzeszów	500	2.500
Sambor	500	
Staremiasto	500	
Tarnobrzeg	1.000	2.000
Tarnów		4.500
Wadowice	2.000	3.500
Wieliczka	1.000	5.000
Żywiec		3.000
	<hr/>	<hr/>
	20.500	79.500
	<hr/>	
	100.000	

Repartycya powyższa uległa następnie zmianie o tyle, iż gdy Rada powiatowa Limanowska żądanej pierwotnie przez tamtejszy Wydział powiatowy i udzielonej temuż pożyczki w kwocie 3.500 zł, jako takiej nie przyjęła, lecz udzielenia kwoty tej dla ludności powiatu jako zapomogi bezzwrotnej się domagała, Wydział krajowy pozostawił temuż powiatowi z kwoty powyższej tylko 1.500 zł. tytułem zapomogi bezzwrotnej i zażądał zwrotu reszty w kwocie 2.000 zł.

Kwoty tej użył Wydział krajowy na bezzwrotne zapomogi dla tych gmin, które po szlorocznym nieurodzaju w roku bieżącym nową klęską gradobicia dotknięte pomocy doraźnej od Wydziału krajowego zażądały.

Zapomóg takich udzielono na ręce Wydziałów powiatowych do rozdziału wedle tychże uznania między poszkodowanych, w dotyczących gminach, bacząc na to, iżby zapomoga dostała się tylko najbardziej tego potrzebującym członkom gmin.

Mianowicie asygnowano:

Wydziałowi powiatowemu Bochnia dla gmin Borek i Zatoka	100 zł.
„ Buczków	200 „
„ Dąbrowka	200 „
Wydziałowi powiatowemu Brzesko	
dla gmin Biskupice radłowskie	200 „
Borzęcin	100 „
Radłów	500 „
Wydziałowi powiatowemu Dąbrowa	
dla gmin Konary i Nieciecza	100 „
Wydziałowi powiatowemu Jarosław	
dla gmin Mołodycz i Zaradawa część I.	100 „
Wydziałowi powiatowemu Kolbuszowa	
dla gmin potrzebujących najbardziej doraźnej pomocy	300 „
Wydziałowi powiatowemu Tarnów	
dla gminy Głów	200 „
	Razem powyższe . . . . . 2.000 zł.

O powyższem rozdzieleniu całej sumy 100.000 zł. uwiadomił Wydział krajowy c. k. Prezydium Namiestnictwa, które również oznajmiło Wydziałowi krajowemu, iż z zapomogi rządowej w kwocie 50.000 udzieliło powiatom:

Biała	1.000 zł	Myślenice	5.000 zł.
Bochnia	2.000 „	Nisko	5.000 „
Brzesko	2.000 „	Nowy Sącz	1.900 „
Chrzanów	500 „	Sambor	1.000 „
Dąbrowa	5.500 „	Skalał	300 „
Gorlice	1.000 „	Staremiasto	1.000 „
Grybów	1.000 „	Tarnobrzeg	500 „
Jaworów	800 „	Wadowice	3.000 „
Kolbuszowa	2.000 „	Wieliczka	6.000 „
Kraków	3.000 „	Żółkiew	1.000 „
Mościska	3.000 „	Żywiec	2.000 „

Co się tyczy wykazanych wyżej poszczególnym powiatom z terminem spłaty w 3 latach poczynszy od 1. października 1893 udzielonych pożyczek wynoszących po wyłączeniu powiatu Limanowskiego ogółem 76.000 zł. zażądał Wydział krajowy od dotyczących Wydziałów powiatowych odnośnych skryptów dłużnych i według tychże wstawił przypadające do zwrotu w roku 1893 raty tych pożyczek do preliminarza budżetu krajowego na rok 1893.

Co do udzielonych powiatom zapomóg bezzwrotnych, wynoszących wskutek zmiany spowodowanej nieprzyjęciem przez Radę powiatową Limanowską pożyczki w ogóle 24.000 zł. dodajemy, iż udzielona wyjątkowo Wydziałowi powiatowemu w Białej znaczniejsza zapomoga w kwocie 7.000 zł., udzieloną została wskutek polecenia Wys. Sejmu temuż powiatowi tytułem zasiłku krajowego na budowę kanału między Macochą a Sołą tak dla przysporzenia zarobku dotkniętej klęską ludności, jakoteż na cele melioracyi.

Wykonana wskutek uchwały Wys. Sejmu z 29. marca 1892 akcyja ratunkowa celem niesienia pomocy ludności dotkniętej nieurodzajem w r. 1891 nie ograniczała się tylko na użyciu wyznaczonego w tym celu kredytu w kwocie 100.000 zł. w sposób powyższy, lecz Wydział krajowy w znacznej części przyszedł ludności tej w pomoc także dostarczeniem jej sposobności zarobku przy robotach drogowych i melioracyj, zarządzonych w porozumieniu z c. k. Rządem krajowym w różnych częściach kraju.

Przedkładając Wys. Sejmowi niniejsze sprawozdanie z wykonania uchwały Wys. Sejmu z 29. marca 1892 Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy sprawozdanie to przyjąć do wiadomości.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wiel. Ks. Krakowskiem.

Lwów dnia 16. września 1892.

Marszałek krajowy:

Sanguszko m. p.

Sprawozdawca:

Romanowicz m. p.

Członek Wydziału krajowego.

Aleg. 35.

Sprawozdanie

Komisji gospodarstwa krajowego o petycyi Wydziału powiatowego w Krośnie, w sprawie założenia krajowej szkoły gospodyń wiejskich w Iwoniczu.

Wysoki Sejmie !

Wydział Rady powiatowej w Krośnie wniósł do Wysokiego Sejmu petycyę o założenie i subwencyonowanie krajowej szkoły gospodyń wiejskich w Iwoniczu. Komisya gospodarstwa krajowego, której ten przedmiot przydzielony został, ma zaszczyt złożyć następujące sprawozdanie :

W skutku inicjatywy komitetu c. k. Towarzystwa rolniczego Krakowskiego, Wysoki Sejm wielokrotnie zajmował się sprawą założenia szkoły gospodyń wiejskich, a myśl ta znalazła w kraju tak szerokie uznanie w poczuciu rzeczywistej i piękającej potrzeby, że nie zeszła już z porządku dziennego zarówno w opinii publicznej, jak w pracach przygotowawczych Wydziału krajowego.

Wywiązując się z poleceń Wysokiego Sejmu, Wydział krajowy badał projekta, plany itp. nader szczegółowo, wdrożył nawet rokowania z panią Hrabinią Zamoyską w Zakopanem, jednak bezskutecznie.

Założenie takiej szkoły natrafia na różnorodne trudności; naprzód co do odpowiedniego położenia Zakładu i potrzebnego gruntu dla demonstracyi gospodarstwa wiejskiego; powtóre co do ubikacyi dla szkoły i wielkich kosztów w razie stawiania nowych budynków; wreszcie — i co najważniejsze, co do odpowiedniego kierownictwa.

W projekcie wniesionym do Wysokiej Izby przez Wydział powiatowy Krośnieński trudności te są po większej części usunięte, albowiem miejscowość wskazana położona jest w środku kraju, na najlepszej komunikacyi tak gościńca państwowego, jak w pobliżu stacyi kolejowej, — w pośrodku ludności, która odczuwa potrzebę szkoły gospodyń wiejskich, a czcig i opieką otacza istniejącą już w tej miejscowości ochronkę dla dziewcząt. — Dom murowany o 20 ubikacyach, dachówką kryty, wzniesiony niezmordowanym staraniem miejscowego proboszcza księdza Podgórskiego, odstąpiony matkom Felicjankom, a przez Felicjanki wraz z ogrodem ofiarowany bezpłatnie na rzecz przyszłego Zakładu, wymaga tylko pewnych adaptacyi, żeby pomieścił wygodnie tak pożądaną instytucyę. — Grunt przyległy w przestrzeni 8 morgów, który w zupełności wystarczy na urządzenie gospodarstwa i ogród demonstracyjny może być nabyty na rzecz Zakładu.

Kierownictwo w końcu miałoby spocząć w doświadczonych rękach Matek Felicyanek, które z najlepszym skutkiem już od lat kilku prowadzą ochronkę dla sierót, gdzie 23 dziewcząt otrzymuje zupełne zaopatrzenie i wzorowe wychowanie.

Matki Felicyanki wniosły też do Wydziału krajowego, po zbadaniu planu kursów i nauk w podobnych zakładach zagranicznych, ogólny zarys nauk zastosowanych do poziomu naszego społeczeństwa wiejskiego, opracowany przez Matkę Stefanię, dobrze zasłużoną do niedawna kierowniczkę w Zakładzie hr. Skarbka w Drohowyżu.

Komisya gospodarstwa krajowego nie może wchodzić w bliższy rozbiór tych planów, ani ocenić rozmiaru adaptacyi, jakich wymagać będzie ofiarowany budynek i mniema, że Wydział krajowy przy cennej pomocy krajowej komisji dla spraw rolniczych z tego zadania się wywiąże i przedłoży szczegółowe sprawozdanie Sejmowi na najbliższej sesji; — sądzi jednak komisya, że myśl przewodnia przedłożonego projektu jest dobrą, daje rękojmię powodzenia przez wytrawne, umiejętne i bezpieczne kierownictwo, a cel wzniosły i niezmiernie pożyteczny małym stosunkowo kosztem osiągnięty być może.

Komisya gospodarstwa krajowego wyraża również przekonanie, że c. k. Rząd nie odmówi czynnego poparcia tak pożądanej instytucji i obok subwencji na skończenie i urządzenie gmachu szkolnego połowę kosztów utrzymania szkoły gospodyń wiejskich pokrywać będzie.

Skuteczne i ile możności prędkie załatwienie tej sprawy jest tak pożądane dla naszego społeczeństwa, że wszelkie jej opóźnienie dla względów formalnych szkodę tylko przynieść może. Ponieważ tyle korzystnych warunków się następuje, a rokowania z Matkami Felicyankami nie ulegną żadnym zapewne trudnościom i szkoła prawdopodobnie z końcem r. 1893 mogłaby być otwartą, przeto komisya gospodarstwa krajowego wnosi warunkowe przyzwolenie już obecnie Wydziałowi krajowemu koniecznych funduszków na wykończenie i urządzenie budynku szkolnego, co gdyby w roku przyszłym uskutecznione nie zostało, odroczy do lat dwóch przynajmniej wprowadzenie w życie zakładu.

Z tych powodów komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu przeprowadzenie rokowań z Matkami Felicyankami w Iwoniczu celem utworzenia szkoły gospodyń wiejskich pod ich kierownictwem i złożenia Sejmowi odnośnego sprawozdania na najbliższej sesji.

2) Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt na r. 1893 do wysokości 3.000 zł. w. a. na wykończenie budynku i urządzenie szkoły w razie pomyślnego załatwienia rokowań z Matkami Felicyankami.

3) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu wyjednanie u c. k. Rządu odpowiedniej jednorazowej subwencji na wykończenie i urządzenie budynku, jako też stałej subwencji rocznej na utrzymanie szkoły gospodyń wiejskich w Iwoniczu.

Lwów dnia 20 września 1892.

Przewodniczący
Polanowski w. r.

Sprawozdawca
Gorayski w. r.

Aleg. 36.

Sprawozdanie

komisji budżetowej o przedłożenie Wydziału krajowego w sprawie pokrycia kosztów budowy nowego kanału dla szpitala powszechnego w Tarnowie.

Wysoki Sejmie!

W skutek petycyi gminy m. Tarnowa, w której ta gmina upraszała o pokrycie z tarnowskiego funduszu szpitalnego połowy kosztów budowy nowego kanału dla szpitala powszechnego tamże w kwocie 2.041 zł. Wysoki Sejm polecił Wydziałowi krajowemu, aby sprawę tę zbadał i rezultat badania Sejmowi na następnej sesyi przedłożył. Wywiązując się z tego polecenia, Wydział krajowy przedłożył sprawozdanie, z którego wynika, że kanał, który się w r. 1890 zawalił, był własnością szpitala i utrzymywany był kosztem li tylko szpitala i że bez tego kanału szpital w żaden sposób obyć się nie mógł, przeto gmina uchwaliła wybudować nowy kanał kosztem 4.082 zł. i oddać go do użytku szpitalowi pod warunkiem, jeśli tenże przyczyni się do budowy połową kosztów.

Zgodnie z przedłożeniem Wydziału krajowego komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Połowa kosztów budowy kanału szpitala w Tarnowie ma być pokrytą z funduszu szpitala powszechnego w Tarnowie.
2. W tym celu Sejm upoważnia Wydział krajowy do wstawienia w budżet szpitala powszechnego w Tarnowie, począwszy od r. 1893, kwoty 510 zł. rocznie aż do zupełnego umorzenia kwoty 2.041 zł. 7 cent.

Lwów dnia 17 września 1892.

Zast. przewodniczącego:

Stanisław Badeni w. r.

Sprawozdawca:

Goldman w. r.

Sprawozdanie

komisji budżetowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia drugiej etatowej akuszerki przy kraj. szpitalu powszechnym we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Uchwalony w r. 1875 etat osób i plac krajowego szpitala we Lwowie obejmuje jedną posadę akuszerki. Faktycznie jednak musiały być zamianowane jeszcze dwie nadetatowe akuszerki, z których jedna z końcem r. 1891 przeszła na rachunek skarbu państwa, jako stale przydzielone do c. k. szkoły położnic. Druga nadetatowa akuszerka pobiera od długiego szeregu lat wynagrodzenie w kwocie 300 zł. z rubr. II. funduszu szpitala.

Gdy wskutek wzmagającej się z roku na rok frekwencyi na oddziale położnic o zwinięciu tej nadetatowej posady mowy być nie może, Wydział krajowy proponuje Wysokiemu Sejmowi utworzenie posady drugiej etatowej akuszerki przy tutejszym szpitalu w miejsce dotychczasowej nietatowej.

Komisja budżetowa, z powodów przez Wydział krajowy w sprawozdaniu z dnia 12. września r. b. bliżej określonych, wnosi zgędnie z projektem Wydziału krajowego:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. W ustanowionym przez Sejm etacie posad krajowego szpitala powszechnego we Lwowie ustępn *Bb*) dla zakładu położnic ma obecnie brzmieć:

1. profesor szkoły akuszerek jako prymaryusz;
2. sekundaryusz;
3. akuszerka pierwsza;
4. akuszerka druga.

II. W etacie plac po punkcie V ma być zaprowadzoną następnująca zmiana:

8. akuszerka pierwsza:
  - a) placa 400 zł.
  - b) pomieszkawie w zakładzie z opałem
  - c) dodatki pięcioletnie po 40 zł.
9. akuszerka druga:
  - a) placa 400 zł.
  - b) pomieszkawie w zakładzie z opałem
  - c) dodatki pięcioletnie po 40 zł.

III. Placa akuszerki drugiej ma być wstawioną do rubr. I. budżetu szpitala lwowskiego zaczęwszy od roku 1893.

Lwów dnia 17. września 1892.

Zastępnca przewodniczącego:
Stanisław Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Goldman w. r.

Sprawozdanie

Komisji budżetowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia funduszu pożyczkowego dla gmin na budowę szkół.

Wysoki Sejmie!

Sprawą utworzenia funduszu pożyczkowego dla gmin Wysoki Sejm od roku 1890 się zatrudniał.

Uchwałą z dnia 24. listopada 1890 powziął Wysoki Sejm na wniosek posła Merunowicza następującą rezolucyę:

„Należy wziąć pod rozwagę utworzenie krajowego funduszu pożyczkowego dla gmin na budowę szkół na wzór istniejącego już funduszu pożyczkowego na budowę koszar“.

W roku 1892 postawił dnia 7. marca poseł Merunowicz następujący wniosek już poprzednio w innej formie dnia 14. października 1881 i 23. września 1882 Wysokiemu Sejmowi przedkładany. Wys. Sejm raczy uchwalić: „Sejm ustanawia specjalny fundusz w sumie 300.000 zł. z którego mają być udzielane bezprocentowe pożyczki gminom na budowę szkół według warunków, które mają być oznaczone regulaminem ułożonym przez Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową.

Na utworzenie tego funduszu ma być wstawioną w budżet krajowy począwszy od roku 1892 kwota 50.000 zł. przez lat sześć“.

Komisya budżetowa, której w roku zeszłym wniosek posła Merunowicza Sejm dnia 11. marca 1892 przydzielił, przedłożyła Wysokiemu Sejmowi następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić: „Wniosek posła Merunowicza i towarzyszy o utworzenie funduszu pożyczkowego na budowę szkół przekazuje się Wydziałowi krajowemu z poleceniem, aby w porozumieniu z Radą szkolną krajową zbadał, czy kapitały będące własnością majątku zarodowego krajowego funduszu szkolnego, mogłyby być użyte na utworzenie takiego funduszu pożyczkowego dla gmin wiejskich, przy równoczesnem zobowiązaniu funduszu krajowego do płacenia odsetek i stopniowego spłacania tych wypożyczonych kapitałów Radzie szkolnej krajowej“.

Ponieważ wniosków powyższych Wysoki Sejm w r. b. załatwić nie był w stanie, przekazał je uchwałą z dnia 5. kwietnia r. b. wniosek posła Merunowicza Wydziałowi krajowemu, który w tejże sprawie w odezwie z dnia 24. czerwca 1892 L. 19.369 do Rady szkolnej o opinię się odniósł.

Rada szkolna krajowa zaś w podanej w sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 10. września 1892 LW. 46.662/92 odezwie z dnia 3. września 1892 L. 18.814 określiła warunki utworzenia funduszu pożyczkowego.

Już w r. zeszłym uznała komisya budżetowa potrzebę większej pomocy dla gmin na zakładanie szkół ludowych i niedostateczność kwoty 15.000 zł. do dyspozycji Rady szkolnej na ten cel oddanej. Zachodzi bowiem potrzeba postawienia nowych szkół tam, gdzie one jeszcze nie istnieją, i rozszerzenia a względnie zrestaurowania dawnych budynków. W kraju naszym bowiem 2.340 gmin administracyjnych nie posiada wcale szkół; jakkolwiek, co prawda, nie wszystkie z tychże gmin warunki utworzenia szkoły ustawa z dnia 2. lutego 1885 Dz. u. p. Nr. 29. przepisane posiadają, zawsze jednak jest w kraju naszym w r. szk. 1892/93 — 708 szkół, w których mimo bardzo znacznej liczby dzieci w wieku szkolnym będących nie ma dotąd szkół ludowych, w których też Rada szkolna krajowa rozporządzeniem z dnia 13. kwietnia 1891 L. 5.694 Radom szkolnym okręgowym przeprowadzenie pertraktacyi celem zorganizowania szkół poleciła.

Liczba szkół nieczynnych wynosi w r. 1892/93 300 i wzmaga się wciąż, jest bowiem o 44 większą od liczby szkół nieczynnych z r. 1890/91 a o 106 większą od przeciętnej liczby szkół nieczynnych w latach 1885 — 91.

Powodem bezczynności rzeczonych szkół w roku 1890/91 był w 46 wypadkach wyłącznie brak nauczycieli, w 209 wypadkach brak nauczycieli połączony z brakiem budynku. Liczba wypadków przeto, w których brak budynku obok braku nauczyciela na niemożność otwarcia szkoły zorganizowanej wpłynął — była o 38 większą od ich liczby w r. 1888/89, a o 53 większą od tejże liczby w roku szkolnym 1887/88.

Jakkolwiek tak co do liczby, jak i co do higienicznego urządzenia budynków szkolnych tak w porównaniu do czasu, w którym Rada szkolna zarząd szkół objęła i pierwsze skutki jej działalności na tem polu się objawiły, jak i w porównaniu do lat ostatnich jest pewien postęp, (n. p. liczba budynków szkolnych w stanie bardzo dobrym i odpowiednim z r. szk. 1890/1 była o 901 większą od tejże liczby w r. 1875/6, a o 326 większą od odnośnej liczby z r. 1886/7, liczba budynków w stanie bardzo dobrym była w r. 1891/2 o 153 większą od tejże liczby z r. 1888/9, a liczba budynków w stanie dobrym w r. 1890/1 była o 120 większą od ich liczby w r. 1888/9), — niemniej jednak wykazano, że w r. 1890/1 na 993 szkół mających budynki w stanie bardzo dobrym, na 933 w stanie dobrym, na 801 w stanie dość odpowiednim, 855 szkół miało budynki w stanie nieodpowiednim, przeto liczba nieodpowiednich budynków w r. 1890/1 była o 101 większą od ich liczby w r. 1875/6, o 86 większą od odnośnej liczby z r. szk. 1886/7, a jedynie tylko o 23 mniejszą od liczby nieodpowiednich budynków z roku 1888/9.

Na potrzebę rozszerzenia budynków wpływa także znacznie wzrost frekwencji w szkołach ludowych, która w ostatnich ośmiu latach o 112.927 dzieci się zwiększyła; z zestawienia frekwencji w roku 1890/91 z liczbą szkół w r. 1892/3 bez uwzględnienia prawdopodobnego przyrostu okazuje się, że na jedną szkołę przypada w r. 1892/3 124 dzieci, a na jedną klasę 79, że zatem liczba dzieci do jednej szkoły frekwentujących jest o 42% większą, aniżeli w r. szk. 1873/4, o 24% wyższą, jak w r. szk. 1888/9 a o 7% wyższą jak w r. szk. 1883/4. W skutek reorganizacyjnej pracy Rady szkolnej przedstawia się uieco korzystniej stosunek liczby dzieci przypadającej na jedną klasę, która jest o 9% niższą od odnośnej liczby w r. 1888/9, a jedynie tylko o 3% wyższą od r. 1883/4, ale zawsze o 40% przewyższa ich liczbę z r. szk. 1873/4, a w obec uzasadnionej powiększeniem pensyi nauczycielskich, stypendyów i wydatków na internaty, ró-

wniez jak i pomnozeniem seminaryów nauczycielskich nadziei, że brak nauczycieli, w krótkim przeciągu czasu da się usunąć, jest tembardziej zadaniem Wysokiego Sejmu w miarę możności także i drugiej przyczynie zwolnienia wzrostu liczby nowych szkół na przyszłość zapobiedz, ile że szybkie ściąganie całych kwot prestacyj konkurencyjnych na wystawienie szkół wedle artykułu 18 ust. z d. 28. grudnia 1882 i art. 24. ust. z dn. 2. lutego 1885 roku pobieranych, daje się uboższym gminom obok tego niejednokrotnie po 40 do 50% dodatków do podatków na pensyą nauczycieli opłacać mającym, dotkliwie we znaki i wpływa często na zniechęcenie ich do szkoły. Sejm też w latach dawniejszych używał w myśl alinei 3 art. 24. ustawy szkolnej, wedle której w razach wyjątkowych z funduszu szkolnego okręgowego zasiłki zwrotne gminom udzielane być mogą,—znaczniejszych, bądźto zwrotnych bądźto bezzwrotnych środków na budowę szkół, które w latach 1873—1876 przeciętnie po 56.500 zł. wynosiły; w r. 1876 przeznaczył Sejm na ten cel oprócz sumy 60.000 także i oszczędności budżetowe funduszu szkolnego w kwocie 120.444; później jednak musiał z powodu trudności finansowych ograniczyć się w tychże wydatkach, a mianowicie przeznaczył na zaliczki zwrotne dla gmin 1876—91 294.698 zł. czyli po 12.175 złr. corocznie. Z tych 294.694 złr. do końca r. 1891: 236.973 złr. spłacono. Wydatki w tym celu w preliminarzu na rok bieżący na . . . 23.800 złr. obliczone mianowicie: dzielą się na zasiłki bezzwrotne . . . . . 7.000 „ na zasiłki zwrotne wynosić mają: . . . . . 16.800 „ a w przecięciu lat 1889—91 ogółem . . . . . 14.700 „ z tego wynosiły zasiłki zwrotne . . . . . 9.733 „ a zasiłki bezzwrotne . . . . . 4.933 „

Zasiłki te jednak tak z powodu niezbyt ich wysokiej sumy, jak i z powodu rozstrzeżenia w ich rozdziale na kwoty do 200 lub 300 złr., które gminy na długi czas umieszczały w książeczkach kasy oszczędności, nie zdołały odpowiedzieć potrzebie.

Nie mogąc za przykładem krajów zamożniejszych podnieść zasiłków bezzwrotnych, dąży komisya do powiększenia zasiłków zwrotnych, do zapewnienia dla nich źródła, do ujęcia ich w pewien system i do ułatwienia ich obrotu, i pomimo niezbyt wielkiej skłonności do tworzenia osobnych funduszy komplikacye budżetowe wywołujących, w tym poszczególnym wypadku na utworzenie osobnego funduszu się zgodziła.

Zasiłki zwrotne wedle wniosków komisji płynąć mają z majątku funduszu szkolnego w łącznej imiennej wartości 224.281, z funduszy szkół normalnych powstałego, którego zarząd wedle artykułu 34. ust. z d. 2. maja 1873. Dz. u. kr. Nr. 250 do Wydziału krajowego należy.

Rada szkolna krajowa w powyżej powołanej opinii stwierdza wprawdzie, że co do użycia majątku zarodowego, a w szczególności kapitałów będących własnością krajowego funduszu szkolnego na utworzenie funduszu pożyczkowego zasadniczo nie może zachodzić żadna przeszkoda, żąda jednak zagwarantowania całości tego kapitału i opłacania przez cały okres czasu, jak długo trwać ma użycie kapitału zarodowego na fundusz pożyczkowy, przypadających od tego kapitału odsetek, które corocznie w dochodach funduszu szkolnego krajowego wstawione być mają.

Komisya przyjmuje we wnioskach swoich procenta od kapitału funduszu krajowego w kwocie 10.178 zł. jako wydatek funduszu krajowego, któryto obowiązek w skutku swoim podwyższy wydatki na zasiłki bezzwrotne o . . . . . 10.178 zł.

Ze względu na budżety trzech lat najbliższych jest środek przez komisją zalecony w porównaniu z r. b. korzystnym, suma bowiem na zasiłki bezzwrotne i odsetki od r. 1893 wydawać się mająca będzie o 6.622 zł. niższą, aniżeli suma zasiłków bezzwrotnych i zwrotnych na r. 1892 preliminowana; że zaś w trzech latach najbliższych płynąć będą zwroty zaliczek w latach dawniejszych

na budowę szkół udzielonych, których zaległość z końcem 1892 r. 42.725 zł. wynosić będzie, znajdują w r. 1893 i 1894 w zwrotach z zaliczek z lat dawniejszych nietylko odsetki od funduszu pożyczkowego całkowite pokrycie, ale jeszcze pozostanie 4.822 zł. na pokrycie zasiłków bezzwrotnych, tak iż istotny wydatek na zasiłki bezzwrotne i odsetki po odciążeniu dochodów ze zwrotów zaliczek gminom na budynki szkolne udzielonych a pod Rubr. IX. poz. 30. funduszu szkolnego (Dochody) wykazanych 3.178 zł., czyli o 4.822 mniej, aniżeli w r. 1892. wynosić będzie. W r. 1895. dochodów z tego źródła będzie jedynie tylko 12.725 zł., po pokryciu odsetek trzeba będzie dodać na zasiłki zwrotne 4.450 zł., cały zaś ciężar zasiłków bezzwrotnych w kwocie 7.000 zł. i odsetek 10.178 zł. spadnie na budżet krajowy bez żadnego wyrównania w Rubr. IX. poz. 30. Dochodów funduszu szkolnego. (Zwroty zaliczek gminom na budowę szkół udzielonych) dopiero w r. 1896.

Przedkładając Wysokiemu Sejmowi wniosek udzielenia gwarancyi, nie może komisya pominąć milczeniem pewnych zastrzeżeń, pragnie bowiem zabezpieczyć skarb krajowy przed dalszym ciężarem z tytułu gwarancyi wynikającym i zapewnić sprawiedliwy rozdział pożyczek.

Komisya spodziewa się, że za wpływem i pod ścisłym nadzorem Rady szkolnej krajowej, Rady szkolne okręgowe majątek, budżety i stosunki zamożności gmin, dla których pożyczki przeznaczone, badać będą i przed przedłożeniem Radzie szkolnej krajowej wniosku o udzielenie pożyczki zastanowią się nad tem, czyliby strony w moc ustawy do konkurencyi powołane o własnych siłach szkoły postawić, i bez pożyczki obejść się nie mogły; dalej, czyli przyjęcie procentów na fundusz krajowy znajduje w stosunkach gminy uzasadnienie, i czyliby gmina, postępując drogą w sprawozdaniu komisji budżetowej z dnia 12. września 1882 wskazaną pożyczki procentowej w Banku krajowym bez narażenia się na zbyt ciężkie obciążenie zaciągnąć nie była w stanie? Bez względu na warunki udzielenia pożyczki powinno być wykazanie możliwości oddania jej, a względnie egzekucyi. Udzielenie pożyczki bowiem tam, gdzie oddanie jej nie jest prawdopodobnem, jest dla dłużnika demoralizującym, i formę datku bezzwrotnego nosić powinno, a wszelkie odstąpienia od planu umorzenia w czasach normalnych mogą jedynie tylko powiększyć zaległości, a przeto i trudność wypłaty, zwolnienia zaś, które z góry wykluczyć należy, mogłyby tylko w gminach wywołać nieuzasadnioną dążność do zdjęcia z siebie ciężaru.

Również ma komisya budżetowa nadzieję, że Rada szkolna krajowa wpłynie na szybkie i sprężyste ściąganie rat umarzających pożyczkę za pomocą urzędów podatkowych, na oddanie całej jej sumy i na możliwie szybki jej obrót, który o ile bez uszczerbku dla sprawiedliwego rozdziału da się dokonać, leży zarówno w interesie tych gmin, dla których z tego samego źródła w r. 1902 pożyczki wypuścić się ma, jak i w interesie gwarantującego funduszu krajowego. Fundusz pożyczkowy na budowę szkół może w razie przyjęcia zgodnych z Wydziałem krajowym i Radą szkolną krajową wniosków komisji wystarczyć na założenie budynków szkolnych w 200 gminach.

W miejscowościach nie mających środków na spłatę pożyczki możnaby postępując śladem myśli Marszałka Zyblikiewicza, popartej w roku zeszłym przez posła Szczepanowskiego, dążyć drogą powolniejszą do zabezpieczenia szkoły na przyszłość przez ustanowienie nadzwyczajnych do stosunków zamożności gmin zastosowanych dodatków przed założeniem szkoły i przez poprzedzające orzeczenie organizacyjne utworzenie funduszu miejscowego, a im wcześniej się te dodatki pobierać zaczniesz, tem prędzej szkoła wejdzie w życie. Komisya spodziewa się, że Rada szkolna krajowa kwotę pożyczek wedle pewnego wszystkie uboższe okolice naszego kraju uwzględniającego planu rozdziałając te gminy przede wszystkim uwzględni, które na to najbardziej zasługują; w komisji podniesiono, że względ ten jest o wiele ważniejszym od szybkiego rozdziału pożyczek i wyrażono obawę, żeby gminy na uwzględnienie mniej zasługujące, w razie wcześniejszego zgłoszenia pierwszeństwa przed innymi nie uzyskały? W tej mierze pokłada jednak komisya ufność w zarządzeniach Rady szkolnej krajowej, i ma nadzieję, że zbyt

daleko idąca łatwość uzyskania pożyczek nie będzie ani powodem przerwania ciężaru procentowego z gmin zamożnych na kraj, ani też zachętą do niepotrzebnych lub budowli.

Komisya budżetowa już w sprawozdaniu z d. 12. września 1882 r. stwierdziła, że wiele gmin wskutek wymagań zbyt kownych i nadmiernie kosztownych budynków szkolnych w uciążliwym znalazło się położeniu, a kosztowne wykonanie budowli przyznał także wnioskodawca poseł Merunowicz w przemówieniu z 23. września 1882.

I w tegorocznych obradach komisji podniesiono z naciskiem obawę, aby utworzenie funduszu pożyczkowego nie stało się dla gmin pokusą do stawiania okazałych do stosunków ekonomicznych naszego kraju niezastósowanych budynków. Środki materyalne nie pozwalają nam bowiem trzymać się w tym względzie stopy w innych bogatszych krajach przyjętej, w których zresztą, jak np. we Francji zwrot do ograniczenia kosztów budowli szkolnych brać górę zaczyna, ale nakazują nam zamknąć się w granicach warunków dla zdrowia uczniów, dla potrzebnego w szkole światła i powietrza koniecznych. Leży to w interesie samych szkół, im taniej bowiem jedna szkoła kosztować będzie, tem więcej szkół postawić strony konkurencyjne będą w stanie. W tej mierze już Rada szkolna krajowa poczyniła pewne usiłowanie i oparłszy się na materyale dostarczone przez Radę powiatową bocheńską wypracowała dwa tańsze typy budynków szkolnych. Przypomniała też okólnikiem z dnia 31. marca 1891. do l 5937 c. k Radom szkolnym okręg okólnik z 13. września 1888. l. 8991. wedle którego udzielanie planów na nowe budynki należy do zakresu Rad szkolnych okręgowych.

Komisya mniema, że nawet i w tych wypadkach, w którychby gminy korzystając z ulgi w drodze pożyczki otrzymanej, a może nawet, jak to się niekiedy zdarzało, pod wpływem rad przedsiębiorców budowy ciągnących z niej korzyści do niepotrzebnej okazałości dążyły, Rady szkolne okręgowe w myśl okólników z dnia 24. lutego 1881. l. 1161. (Zbiór okóln. Nr. 135), 21. lutego 1887. l. 1583. (Zbiór okóln. Nr. 233) i 23. listopada 1887 L. 17.379 (Zbiór okóln. Nr. 256) do przekroczenia kosztów i rozmiarów niezbędną potrzebą wskazanych nie dopuszczają i obliczenia cen jednostkowych w sumaryczne zestawienia robót i materyalów wedle 4 typów przez Radę szkolną sporządzonych wstawiać się mające po zbadaniu miejscowych stosunków skrupulatnie sprawdzać będą.

Również komisya wyraża oczekiwanie, że Rada szkolna krajowa jedynie w tych miejscowościach na stawianie szkół zezwoli, dla których nauczycieli albo już zapewniła albo na pewnych podstawach pozyskać się spodziewa. Uskarżano się bowiem w Sejmie na wypadki w których szkoła z wielkim wysiłkiem wystawiona w braku nauczyciela pustką stać musiała.

Zarządzenie budowy nowej szkoły, tam gdzie dawniej istniejąca jest w złym stanie, albo wszystkich uczniów pomieścić nie zdoła, poprzedzić winno zbadanie, czyliby zrestaurowanie lub rozszerzenie dawnej szkoły nie wystarczyło, w żadnym bowiem razie nie powinno wpłynąć utworzenie funduszu pożyczkowego na wybredność pod względem budynków szkolnych w stosunkach naszego kraju wielce niepożądaną.

Sposób przyjęty przez Wydział, krajową Radę szkolną i komisją budżetową prowadzi prędzej do celu, aniżeli droga we wniosku posła Merunowicza wskazana, daje bowiem możność przedszego korzystania z pożyczek, podczas gdy przyjęcie wniosku posła Merunowicza zalecającego rozkład wyższej wprawdzie kwoty 300.000 na 6 rat rocznych po 50.000 pod względem finansowym dla budżetów 6 lat przyszłych także niekorzystne, byłoby się jedynie tylko do znacznie powolniejszego budowania potrzebnych szkół przyczyniło.

Co do sposobu użycia i administracyi funduszu pożyczkowego zgadza się komisya na następujące zasady w wymienionej odezwie Rady szkolnej krajowej zawarte:

„Fundusz pożyczkowy na budowę szkół stanowić będzie osobny fundusz zostający pod administracją c. k. Rady szkolnej krajowej, która udzielać będzie Wydziałowi krajowemu po upływie każdego roku zamknięcia rachunków tego funduszu.

Gotówkę uzyskaną ze spieniężenia efektów wartościowych przeznaczonych na utworzenie funduszu pożyczkowego a w przyszłości także raty wpływające ze spłat udzielonych pożyczek składać będzie c. k. Rada szkolna krajowa celem fruktyfikacji na conto corrente w banku krajowym i podnosić z tegoż banku, w miarę potrzeby pokrycia udzielonych pożyczek, odpowiednie kwoty, zaś wypłaty pożyczek i spłaty rat uskutecznić a względnie pobierać będą c. k. urzędy podatkowe na rachunek c. k. głównej kasy krajowej względnie funduszu pożyczkowego na budowę szkół. Czas trwania funduszu pożyczkowego ustanawia się na lat 20 t. j. od 1. stycznia 1893 do końca grudnia 1912 r.

W ciągu roku 1893 użyty zostanie cały fundusz pożyczkowy na udzielenie gminom bezprocentowych pożyczek spłacanych w 10 rocznych ratach, a od tej zasady odstąpi c. k. Rada szkolna krajowa w tych wypadkach, gdzie gminy same złożą deklarację, że udzieloną im pożyczkę życzą sobie spłacić w krótszym okresie czasu.

Wpływające w roku 1894 i w latach następnych aż do roku 1902 włącznie raty pożyczkowe będą użyte na udzielanie dalszych pożyczek, które z końcem roku 1902 ustanie, tak że już począwszy od roku 1903 spłacane raty pożyczkowe będą pobierane jedynie na zwrot kapitału funduszu pożyczkowego, który do roku 1912 zostanie w zupełności pokryty.

Pożyczki udzielane będą gminom w sposób dotychczasowy praktykowany za wystawieniem skryptów dłużnych, w których dla zabezpieczenia funduszu pożyczkowego zamieszczony będzie także warunek, że gmina zobowiązuje się wstawiać corocznie w swój budżet aż do zupełnego umorzenia pożyczki taką kwotę, jaka według skryptu dłużnego w ciągu roku ma być spłaconą, a gdyby tego nie uczyniła, ma c. k. Rada szkolna krajowa prawo domagania się od właściwego Wydziału powiatowego, aby tenże przy zatwierdzaniu każdego rocznego budżetu dłużnej gminy wstawiał do tego rzeczoną kwotę.

Przy udzielaniu pożyczek uwzględniane będą przedewszystkiem te gminy, w których szkoły zostały już zorganizowane, lecz dla braku budynku szkolnego dotąd nie mogły wejść w życie, następnie gminy, w których istnieją budynki w tak lichym stanie, że postawienie nowych budynków staje się koniecznym, a wreszcie gminy, w których przez przekształcenie szkół jednoklasowych na więcejklasowe zachodzi potrzeba rozszerzenia budynku szkolnego“.

Komisya wnosi:

„Wysoki Sejm raczy powziąć następujące uchwały:

I.

Począwszy od dnia 1. stycznia 1893 ustanawia się fundusz pożyczkowy na budowę szkół ludowych, z którego udzielane będą gminom wiejskim zasiłki zwrotne na budowę nowych albo też na przebudowywanie dawnych budynków szkolnych“.

Fundusz ten będzie pozostawał pod zarządem Rady szkolnej krajowej, która udzielać będzie Wydziałowi krajowemu po upływie każdego roku zamknięcia rachunków tego funduszu.

Czas trwania tego funduszu ustanawia się na lat 20, od 1. stycznia 1892 do 31. grudnia 1912.

Bliższe określenie zasad i sposobu rozdawnictwa zasiłków i warunków ich zwrotu pozostawia się Radzie szkolnej krajowej w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Do majątku funduszu pożyczkowego wpłyną oprócz uchwalonej dla niego równocześnie jednorazowej dotacji wszystkie kwoty, które z tytułu zwrotu udzielanych z niego zasiłków uiszczane będą.

Po rozwiązaniu funduszu pożyczkowego t. j. z dniem 1. stycznia 1913 przechodzi cały jego majątek na własność krajowego funduszu szkolnego.

II.

Z majątku zarodowego krajowego funduszu szkolnego wydziela się z dniem 1. stycznia 1893. wszystkie należące do jego składu efekta, a mianowicie 6% listy zastawne zakładu kredytowego ziemskiego w Krakowie w imiennej wartości 6.000 zł.; 4% listy zastawne galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego w imiennej wartości 600 zł., 4½% listy zastawne tegoż Towarzystwa w imiennej wartości 83.800 zł., listy 4½% zastawne galicyjskiego Banku krajowego w imiennej 11.900 zł., 4½% obligacye galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1883. w imiennej wartości 40.600 zł., także obligacye z r. 1884. w imiennej wartości 71.100 zł., także obligacye z r. 1888. w imiennej wartości 600 zł., 4% książeczkę Banku krajowego na 181 zł. 5 ct. i 9500 zł. wynoszącą dnia 1. grudnia 1892 płatną ratę kapitału pożyczonego funduszowi krajowemu razem przeto efekta w łącznej imiennej wartości 224.281 zł. 5 ct. a względnie efekta, któreby w miejsce tych efektów przed dniem 1. stycznia 1893 zakupione zostały przeznacza się je na uposażenie funduszu pożyczkowego na budowę szkół.

III.

Kraj zobowiązuje się spłacać funduszowi szkolnemu krajowemu począwszy od 1. stycznia 1893 do 31. grudnia 1912 corocznie taką kwotę, jaką wydzielone z majątku zarodowego tegoż funduszu na rzecz funduszu pożyczkowego na budowę szkół efekta w chwili ich wydzielenia corocznie tytułem odsetek przynosiły.

Kraj poręcza, iż z rozwiązaniem funduszu pożyczkowego na budowę szkół w dniu 1. stycznia 1913 zostaną z funduszu pożyczkowego, a o ileby tenże nie wystarczał z funduszu krajowego zwrócone funduszowi szkolnemu krajowemu na rzecz jego majątku zarodowego takie same efekta, jakie z niego na rzecz funduszu pożyczkowego wydzielone zostały albo ich wartość w gotówce wedle kursu z dnia wydzielenia.

IV.

Komisya wnosi pod Rubr. XIV. poz. 176 a, funduszu krajowego,	Funduszu
szkolnego wstawić:	
Odsetki funduszu pożyczkowego na budowę szkół	10.178 zł.

Lwów dnia 16. września 1892.

Zastępca przewodniczącego:
Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:
Włodzimierz Kozłowski.

Budżet krajowy na rok 1893.

Do Rubr. VII. poz. 53.

Sprawozdanie

Komisji budżetowej o krajowym funduszu emerytalnym na rok 1893.

Art. 54. ustawy z dnia 1. stycznia 1889. Dz. u. kr. Cz. III. Nr. 16, nakłada na Wysocki Sejm obowiązek ładania zamknięć rachunków zarządzanego w moc art. 52. ust. kr. z 2. maja 1873. L. 251 Dz. u. kr. funduszu emerytalnego i udzielania odnośnych absolutoryów, a z tytułu przepisanej ustawą powyższą art. 54. lit. g) pokrycia niedoborów rzeczzonego funduszu w miarę o ile inne źródła w ustawie wskazane, a poniżej wyszczególnione na to nie wystarczają, który to fakt od r. 1891. corocznie się powtarzał, posiada Sejm prawo wglądania w preliminarze funduszu emerytalnego.

Naturę prawną i genezę funduszu emerytalnego przedstawiają szczegółowo sprawozdania Wydziału krajowego z dnia 17. października 1887. LW. 27.574/87 i z 22. października 1888. L. 41.513/89. i sprawozdania Komisji budżetowej o budżecie krajowym na r. 1891. i 1892.

Wedle wniosków Wydziału krajowego i Rady szkolnej krajowej wynosić będą wydatki funduszu emerytalnego	208.302 zł.
a zatem więcej od kwoty uchwalonej na r. 1892. o	18.828 „
a zatem od wynikłości r. 1891. o	6.615 „
Dochody będą wynosić	82.995 „
a przeto więcej od kwoty uchwalonej na r. 1892. o	12.761 „
a mniej od wynikłości z roku 1891. o	44.179 „

Znaczna różnica dochodów w porównaniu z r. 1891. pochodzi ztąd, że w r. 1891 cały prawie fundusz zapasowy do majątku obrotowego funduszu emerytalnego należący, na potrzeby tegoż funduszu wydano. Istnienie tego zapasu zawdzięczał fundusz emerytalny tej okoliczności, że w pierwszej chwili istnienia funduszu dochody były znacznie większe, a wydatki znacznie mniejsze. Nadwyżki dochodów kapitalizowała Rada szkolna krajowa, nie wcielając ich jednakże do majątku zakładowego funduszu. Fundusz ten zapasowy, który w r. 1884. 263.121 zł. wynosił, wydatki z lat 1884—91 niemal całkowicie pochłonęły. Pozostała zaś z niego drobna kwota 258 zł. 37 ct. ma służyć za pokrycie niedoborów z lat dawniejszych.

Wyczerpanie tego funduszu jest przyczyną znaczniejszego obciążenia funduszu krajowego na r. 1892. i 1893. a o ile dochody poniżej wyszczególnione nie będą wyższe, także i na lata przyszłe.

Obliczenia wydatków w moc artykułu 39, 40, 41 ustawy z dnia 1. stycznia 1889. Dz. u. kr. Nr. 16. Rubr. I. Rubr. II. i Rubr. III. opierają się na wykazach odnośnych wydatków aż po dzień sporządzenia preliminarza na r. 1893. asygnowanych, i na trzechletnim przecięciu przybytku tychże wydatków, który po sporządzeniu preliminarza następował.

Wydatki Rubr. V. i VI. bardziej od przypadku zawisłe obliczyła Rada szkolna krajowa wedle trzechletniego przecięcia.

Niedobór przyjmuje Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym i Radą szkolną krajową w kwocie	125.325 zł.
czyli więcej aniżeli wstawiono w budżet r. 1892. o	6.085 „
zaś od wynikłości r. 1891. więcej o	47.852 „

Wydatki.

Rubr. I. Emerytury czasowe.

(Wedle art. 41. ust. z 2. maja 1873. wypłacane.)

Komisya wnosi zgodnie z wnioskiem Rady szkolnej krajowej i Wydziału krajowego	7.700 zł.
to jest więcej od kwoty uchwalonej na r. 1892. o	972 „
a więcej od wynikłości z roku 1891. o	1.560 „

Rubr. II. Emerytury dożywotnie.

(Wedle art. 34, 35, 39 ust. z 2. maja 1873. wypłacane.)

Komisya wnosi zgodnie z preliminarzem Rady szkolnej krajowej i Wydziału krajowego	126.700 zł.
czyli o	12.200 „
więcej od kwoty uchwalonej na r. 1892. a o	1.893 „
więcej od wynikłości z r. 1891.	

Rubr. III. Pensye dla wdów po nauczycielach.

(Wedle art. 43, 44, 45, 46 ust. z 2. maja 1873 wypłacane.)

Komisya przyjmuje zgodnie z wnioskiem Rady szkolnej i Wydziału krajowego wydatek na ten cel w kwocie	48.900 zł.
czyli o	4.000 „
więcej od kwoty uchwalonej na r. 1892. a o	3.731 „
mniej od wynikłości z r. 1891.	

Rubr. IV. Dodatki na wychowanie sierót po nauczycielach.

(Wedle art. 47. ust. z d. 2. maja 1873 wypłacane.)

Komisya przyjmuje zgodnie z Radą szkolną krajową i Wydziałem krajowym wydatek na ten cel w kwocie	15.900 zł.
to jest o	1.000 „
więcej od kwoty na r. 1892 uchwalonej, a o	1.195 „
mniej od wynikłości z r. 1881.	

Rubr. V. Odprawy i kwartały pozgonne.

(Wedle art. 40 i 48. ust. z d. maja 1873 wypłacane.)

Komisya wnosi zgodnie z preliminarzem Rady szkolnej kraj. Wydziału krajowego wydatek na ten cel w kwocie	7.850 zł.
to jest o	493 „
więcej od kwoty na r. 1892. uchwalonej a o	2.775 „
mniej od wynikłości z roku 1891.	

Rubr. VI. Zwroty przez nauczycieli i nauczycielki uiszczonych wkładek.

Komisya wnosi zgodnie z preliminarzem Rady szkolnej krajowej i Wydziału krajowego wydatek na ten cel	1.220 zł.
to jest o	161 „
więcej od kwoty na rok 1892 uchwalonej, a o	161 „
mniej od wynikłości z r. 1891.	

Rubr. VIII. Koszta Zarządu.

Komisya wnosi zgodnie z Radą szkolną krajową i Wydziałem kraj.	50 zł.
czyli o	20 „
więcej od kwoty na r. 1892 uchwalonej, a o	46 „
więcej od wynikłości z r. 1891.	

Rubryka ta stanowi wynagrodzenie za druki kosztem skarbu przez e. k. urzędy podatkowe na cele funduszu szkolnego emerytalnego corocznie spotrzebowane.

Dochody.

Rubr. I. Odsetki od efektów.

Komisya wnosi zgodnie z preliminarzem Rady szkolnej krajowej i Wydziału krajowego	1.461 zł.
t. j. tyle, ile na rok 1892. uchwalono, a o	1.320 „
mniej od wynikłości z r. 1891.	

Majątku zarodowego posiada fundusz 32.548 zł. 28 ct. w listach zastawnych gal. Tow. kredyt. ziem. i książeczce gal. Kasy oszczędn., czyli o 48 zł. 28 ct. więcej, aniżeli 1. stycznia 1892., majątku obrotowego 258 zł. 37 ct., kwota ta od 1. stycznia 1892. pozostała niezmienną. Zarodkiem tego majątku był datek ze Skarbu państwa w r. 1870. w kwocie 20.000 zł. udzielony.

Rubr. II. Datek stały z krajowego funduszu szkolnego.

(W myśl art. 4. ust. z d. 2. maja 1873. L. 251 dz. u. kr.).

Komisya wnosi zgodnie z preliminarzem Rady szkolnej krajowej i Wydziału krajowego	12.800 zł.
tyle, co na rok 1892. uchwalono i w r. 1891. pobrano.	

Rubryka powyższa jest niezmienną.

Rubr. IV. Interkalarya

od opróżnionych posad w moc art. 50 ust. kraj. z d. 2. maja 1873. lit. a) z ograniczeniem do maksymalnej granicy 3 miesięcy wskutek ustawy z 2. marca 1879. L. 63 dz. ust. kraj., oraz w moc Instrukcyi z d. 9. kwietnia 1876. do L. 4.330.

Komisya przyjmuje dochód z tego tytułu zgodnie z Radą szkolną krajową i Wydziałem krajowym . . . . . 11.983 zł.
czyli o . . . . . 841 „
więcej o kwoty na rok 1892. uchwalonej, a o . . . . . 2.361 „
mniej od wynikłości z r. 1892.

Dochody tejsze rubryki oblicza Wydział krajowy i Rada szkolna krajowa wedle trzechletniego przecięcia.

Rubr. V. Stałe wkładki nauczycieli i nauczycielek

które wedle art. 52. f) ust. z d. 2. maja 1873. w pierwszym roku po zamianowaniu wynoszą 10% pobieranej przez nich płacy a przy każdym podwyższeniu tejsze 10% od nadwyżki a oprócz tego corocznie 2% od rocznej płacy, równie jak i jednorazowe kwoty równające się dwom procentom od każdorazowej płacy przez wszystkie lata służby do emerytury policzone.

Komisya przyjmuje zgodnie z wnioskiem Rady szkolnej krajowej i Wydziałem krajowym . . . . . 46.279 „
czyli o . . . . . 9.856 „
więcej niż na r. 1892. uchwalono a o . . . . . 9.846 „
mniej od wynikłości z r. 1891.

Na powyższych postawach Komisya wnosi:

„Wysoki Sejm uchwalić raczy zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego i Rady szkolnej krajowej.“

Rubryka	Pozycja	P o s z c z e g ó l n i e n i e	W n i o s e k	
			Rady szk. kraj.	Wydziału krajowego
			zwyczajne złote austriackie	
Wydatki.				
I.	1	Emerytury czasowe	7.700	7.700
II.	2	„ dożywotnie	126.700	126.700
III.	3	Pensye dla wdów po nauczycielach	48.900	48.900
IV.	4	Dodatki na wychowanie sierot po nauczycielach	15.900	15.900
V.	5	Odprawy i kwartały pozgonne	7.850	7.850
VI.	6	Zwroty uiszczonych wkładek	1.220	1.220
VII.	7	„ z interkalaryów	—	—
VIII.	8	Koszta zarządu	50	50
IX.	9	Rozmaite wydatki	—	—
Suma wydatków .			208.320	208.320
Dochody.				
I.	1—4	Odsetki od efektów	1.461	1.461
II.	5	Datek stały z krajowego funduszu szkolnego	12.800	12.800
III.	6	Zapisy i darowizny	—	—
IV.	7	Interkalarya od opróżnionych posad	11.983	11.983
V.	8	Stałe wkładki nauczycieli i nauczycielek	46.279	46.279
VI.	9	Wkładki 2% za czas służby przedetatowej	10.472	10.472
VII.	10	Rozmaite przychody	—	—
VIII.	11	Dochód ze spieniężenia reszty efektów, będących własnością funduszu obrotowego	—	—
Suma dochodów .			82.995	82.995
Z porównania ze sumą wydatków .			208.320	208.320
okazuje się niedobór do pokrycia z funduszu krajowego			125.325	125.325

Komisyja wnosi: wstawić niedobór do pokrycia pod rubr. VII. poz. 53.
funduszu krajowego w kwocie . . . . . 125.325 zł.

Lwów dnia 18. września 1892.

Zastępca przewodniczącego
Stanisław Badeni.

Sprawozdawca
Włodzimierz Kozłowski.

Hauptstadt		Hauptstadt		Hauptstadt	
Wahlkreis	Stimmzahl	Wahlkreis	Stimmzahl	Wahlkreis	Stimmzahl
Wahlkreis					
1	100	1	100	1	100
2	200	2	200	2	200
3	300	3	300	3	300
4	400	4	400	4	400
5	500	5	500	5	500
6	600	6	600	6	600
7	700	7	700	7	700
8	800	8	800	8	800
9	900	9	900	9	900
10	1000	10	1000	10	1000
Wahlkreis					
11	1100	11	1100	11	1100
12	1200	12	1200	12	1200
13	1300	13	1300	13	1300
14	1400	14	1400	14	1400
15	1500	15	1500	15	1500
16	1600	16	1600	16	1600
17	1700	17	1700	17	1700
18	1800	18	1800	18	1800
19	1900	19	1900	19	1900
20	2000	20	2000	20	2000

Staatliche Bibliothek

Wahlkreis

Aleg. 40.

Sprawozdanie

komisji gospodarstwa krajowego o szkołach rolniczych, szkole gorzelniczej, gorzelnii, folwarku i torfiarni w Dublanach.

Wysoki Sejmie!

Uchwały Wysokiego Sejmu w sprawie szkół rolniczych, szkoły gorzelniczej, gorzelnii, folwarku i torfiarni w Dublanach zapadły w dniu 2. kwietnia r. b. Od tego czasu zbyt krótki okres upłynął do dnia dzisiejszego, ażeby sprawy w sprawozdaniu tem wskazane, a uchwałą Sejmu zalecone, mogły być dojsć do stanowczego załatwienia. Nadto zwołanie Sejmu nastąpiło tak niespodzianie, że ani zarząd szkół, ani też Wydział krajowy nie mógł przedłożyć wyczerpującego sprawozdania, zwłaszcza, że w tym krótkim czasie, jaki pozostał między wiadomością o zwołaniu Sejmu a chwilą wypracowania przedłożenia Wydziału krajowego wielu z tych profesorów, którzy mogli przygotować potrzebne materiały, bawiło na uzyskanym poprzednio urlopie. Przedłożenie Wydziału krajowego jest raczej objaśnieniem budżetu zakładów dublańskich, niż sprawozdaniem wchodzącem w meritum rzeczy.

W podobnem położeniu znajduje się i komisya gospodarstwa krajowego. Brakuje jej czasu i możności rozpatrzenia się szczegółowo w stanie rzeczy. Komisya też nie czuje się spowodowaną udzielania nowych poleceń lub wskazywania nowych dróg, lecz wyraża z naciskiem życzenie, aby postanowienia, objęte uchwałami z dnia 2. kwietnia r. b. jak najspieszniej mogły wejść w wykonanie. Z żalem powzięła komisya gospodarstwa krajowego do wiadomości, że sprawa ze wszystkich najważniejsza i najpilniejsza, sprawa obsadzenia posady dyrektora szkoły wyższej dublańskiej dotąd nie mogła być załatwioną, a to pomimo ułatwień daleko sięgających, jakie w tej sprawie uchwałami Wysokiego Sejmu postanowione zostały. Komisya gospodarstwa krajowego trwa silnie przy zdaniu, że byle znaleźć kandydata odpowiedniego, żadnymi formalnymi względami krępować się nie należy, lecz zważać przedewszystkiem na charakter, uzdolnienie i praktyczny kierunek człowieka na tę posadę powołać się mającego. Komisji wiadomo jest, że Wydział krajowy czynił w tej sprawie rozliczne starania, że na różne strony rozpozczynał układy, że układy podobne i dzisiaj są w toku — niestety, jak dotąd, nie doprowadziły one do pożądanego skutku, a bądź co bądź, dopóki ta sprawa ostatecznie i pomyślnie załatwioną nie będzie, szkoła pozostanie w prowizoryum, które tamować będzie jej rozwój i w innych kierunkach.

Tymczasowe zastępstwo dyrektora objął ze zwykłą dobrą wolą i poświęceniem dla sprawy prof. Tomasz Rylski.

Nieprzyjemne i gorszące zajęcia w wyższej szkole dublańskiej szczęściem nie powtórzyły się w tym roku. Jeżeli zmniejszyła się liczba uczniów, młodzież zachowywała się dobrze i uczyła pilnie. Wynik egzaminów był zadowalniający — z siedmiu uczniów trzeciego roku, pięciu zasiadło do egzaminu głównego z końcem roku i zdało go przeważnie z wynikiem zupełnie pomyślnym, dwóch zaś zobowiązało się stanowczo do zdania egzaminu po wakacjach. Obecnie zgłosiło się na pierwszy rok około trzydziestu kandydatów, ponieważ jednak wpisy odbywają się z reguły dopiero między 23. września a 1. października, nie podobna wyrobić sobie jeszcze sądu o kwalifikacji kandydatów.

Komisya gospodarstwa krajowego powołując się na swoje ostatnie sprawozdanie i dziś uważa za konieczne wprowadzenie zmian pewnych w przepisach dyscyplinarnych, porządkowych i egzaminowych. Sprawa ta jest tem ważniejszą i bardziej na czasie, że zaostrzenie i uregulowanie tych przepisów służyć może jako okres przejściowy do przygotowania uczniów na chwilę zaprowadzenia internatu. Inaczej przejście byłoby zbyt nagle i trudniej byłoby uczniom oddać się ścisłej dyscyplinie, jaka musi być zaprowadzoną z chwilą urządzenia internatu.

Nie obsadzona jest dotąd bardzo ważna posada profesora rolnictwa, wakująca po ustąpieniu Dra Jentysa. Wskutek rozpisanego konkursu zgłosiło się pięciu kandydatów na tę posadę — sprawa ta więc w krótkim czasie stanowczo załatwioną zostanie.

Wykłady administracyi po ustąpieniu dyrektora Lubomeńskiego objął adjunkt Dr. Stefan Pawlik i komisya gospodarstwa krajowego sądzi, że tenże w zupełności podolał zadaniu. Przyniesienie nauczyciela hodowli bydła, wobec z coraz większym naciskiem objawiającej się chęci ustąpienia prof. Pańkowskiego, staje się sprawą coraz ważniejszą i bardziej nagłą. Wydział krajowy zwrócił uwagę na p. Karola Malsburga, który jeżeli zda potrzebne egzamina, może w przyszłości wyrobić się na ukwalifikowanego profesora w tym zakładzie.

Sprawa umundurowania załatwioną została częściowo, a mianowicie Wydział krajowy wydał rozporządzenie, ażeby dla uczniów roku I. umundurowanie było bezwzględnie obowiązującym. Komisya gospodarstwa krajowego, w uwzględnieniu trudności, któreby napotkało umundurowanie od razu uczniów klas wyższych, zgadza się na ten sposób przeprowadzenia dotyczącej uchwały sejmowej, domagając się jednak z wszelkim naciskiem, aby na przyszły rok nastąpiło umundurowanie uczniów roku II., a w roku 1894 także i roku III.

Budowa internatu, w myśl postanowienia Sejmu z dnia 2. kwietnia nie mogła być dotąd rozpoczętą, a to z powodu, że nie został wypełniony warunek przez Sejm zastrzeżony, przyczynienia się ze strony rządu połową kwoty na budowę preliminowanej, a mianowicie 33.200 zł. Z tego powodu także komisya budżetowa nie proponuje Wysokiemu Sejmowi wstawienia żadnej kwoty do budżetu krajowego na r. 1893. W ostatniej chwili jednak otrzymała komisya gospodarstwa krajowego wiadomość, poufną wprawdzie, ale zupełnie autentyczną, że rząd wstawia w budżet państwowy na r. 1893 kwotę 5.000 zł. jako pierwszą ratę na sumę 33.200 zł. przeznaczoną jako zasilek na budowę internatu. Kwota ta 5.000 zł. jest zbyt szczupłą wprawdzie, ale zasada poniesienia przez rząd połowy kosztów budowy zostanie stanowczo uznana, tak, że nie obecnie nie przeszkadza do bezzwłocznego rozpoczęcia budowy; jest zresztą uzasadniona nadzieja, że następne raty na ten cel przez rząd przeznaczone będą wyższe. Bardzo na tem zależy, aby budowa, do której wszystkie potrzebne materiały w tym roku jeszcze przygotowane być mogą, skoro się na przyszłą wiosnę rozpocznie w jednym roku pod dach była doprowadzoną.

Finansowo tak się rzecz przedstawia: Wydział krajowy rozporządza obecnie kredytem otwartym do wysokości 15.000 zł. Od rządu wpłynie 5.000 zł. razem 20.000 zł. P. Radwański,

budowniczy, wykazuje, że z kosztorysu w okrągłej sumie 66.400 zł. na wyprowadzenie budynku pod dach potrzebne jest:

1. na roboty ziemne	770 zł.
2. " " murarskie	28.010 "
3. " " kamieniarskie	1.500 "
4. " " ciesielskie	4.000 "
5. " " blacharskie	800 "
6. " pokrycie dachu	1.550 "
7. " roboty stolarskie i ciesielskie	1.800 "
8. " żelazne dźwigary	2.570 "
razem	41.000 zł.

czyli okrągło czterdzieści tysięcy zł. Otóż odliczając od tej sumy, mniej więcej 10.000 zł. na materiały, których folwark dublański dostarczyć może, pozostałoby do pokrycia 30.000 zł. gotówką. Ponieważ jak wyżej powiedziano, Wydział krajowy będzie miał do rozporządzenia 20.000 zł. gotówką, komisya gospodarstwa krajowego przedkłada Wysokiej Izbie wniosek o otwarcie dalszego kredytu w kwocie 10.000 zł.

Wydział krajowy przedstawia w swoim sprawozdaniu wniosek na udzielenie wdowie po ogrodniku śp. Władysławie Kasprzyckim, dożywotniego zasiłku w kwocie 150 zł. rocznie. Komisya z uwagi, że śp. Kasprzycki był istotnie nader pilnym i sumiennym w pełnieniu obowiązków, że jego zasługą jest doprowadzenie ogrodu botanicznego do tego stanu, w jakim się on obecnie znajduje i założenie plantacyi naokoło budynków zakładowych, dalej że śp. Kasprzycki umarł w następstwie wypadku doznanego przy wykonywaniu swojego obowiązku, a że wdowa po nim pozostaje bez żadnego utrzymania, przedkłada Wysokiemu Sejmowi wniosek zgodny z przedłożeniem Wydziału krajowego.

Już na ostatniej sesyi sejmowej przedłożył był Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi wniosek o nadanie p. Manasterskiemu, adjunktowi wyższej szkoły rolniczej w Dublanach, charakteru ad personam stałego urzędnika krajowego. Wniosek ten uważa komisya gospodarstwa krajowego za zupełnie uzasadniony, a to z powodu, że posada, jaką p. Manasterski obecnie zajmuje, nie jest stabilizowaną, że prawdopodobnie katedra mineralogii w Dublanach nigdy utworzoną nie zostanie, a że p. Manasterski gorliwością i użyteczną pracą zasługuje na to, ażeby miał zapewnioną emeryturę, a w razie potrzeby zaopatrzenie dla rodziny. Komisya odpowiedni wniosek Wysokiemu Sejmowi przedkłada.

W szkole niższej od czasu ostatniego sprawozdania komisji nic się nie zmieniło. Jest wszelka nadzieja dalszego pomyślnego rozwoju tego zakładu.

O folwarku w Dublanach także nic nie ma do powiedzenia, zwłaszcza, że w nieobecności p. Pańkowskiego komisya nie mogła uzyskać potrzebnych informacji. W budowie szpichlerza Wydział krajowy zastosował się do uchwał Wysokiego Sejmu, zmniejszając znacznie rozmiary, w zeszłym roku zaprojektowane. Koszta budowy szpichlerza jednopiętrowego przekrocza, podług dotychczasowych obliczeń, preliminarz tylko o nieznaczną kwotę około 220 zł.

W szkole gorzelniczej także nie ma znacznych różnic od czasu ostatniego sprawozdania. Sprawozdanie Wydziału krajowego podaje do wiadomości, że Prezydium krajowej Dyrekcyi skarbu, urządzając kurs zapoznała urzędników conceptowych i straży skarbowej z przepisami odnoszącymi się do podatków konsumcyjnych, odniosło się do Wydziału krajowego z prośbą, aby celem umożliwienia dla słuchaczy tego kursu praktycznego zapoznania się z urządzeniem gorzelnii i z pędzeniem wódki, zarządził puszczenie w ruch gorzelnii na kilka dni w miesiącach letnich. Ze względu na bardzo pożądanę skutki, jakie może mieć dla przemysłu gorzelnianego gruntownie pojęte wykształcenie straży skarbowej, Wydział krajowy z całą

gotowością uczynił zadość temu życzeniu krajowej Dyrekcyi skarbu i gorzelnia odbyła w miesiącu lipcu dziewięciodniową kampanię.

Komisya gospodarstwa krajowego uważa to zarządzenie za odpowiednie i dobrze wróżące na przyszłość. Byłoby do życzenia, aby idąc dalej, zarządzono przy szkole gorzelniczej w Dublanach stacyę doświadczalną dla przemysłu gorzelnianego. Stacya tego rodzaju może być z wielkim pożytkiem dla praktycznych kierowników lub właścicieli gorzelń, i dałaby się urządzić stosunkowo niewielkim kosztem. Komisya pod tym względem wniosku Wysokiemu Sejmowi nie przedkłada, lecz uważałaby za rzecz pożądaną, ażeby Wydział krajowy zastanowił się nad tą sprawą i ewentualnie odpowiednie wnioski do Sejmu przygotował.

Eksploatacytorfu wyszła nakoniec w tym roku z epoki prób i doświadczeń i zdaje się jest dziś na drodze pomyślnego rozwoju. Kierownictwo prowadził kasyer szkolny, p. Maryan Krasuski, odpowiednio i gorliwie. Torf, którego zapasy w przybliżeniu wynoszą około 6000 *cm* jest dobrego gatunku i zdaje się być pewnem, że odtąd strat na tej produkcyi już nie będzie. Komisya gospodarstwa krajowego przedkłada wniosek upoważnienia Wydziału krajowego do dalszego eksploatowania torfu we własnym zarządzie na miejscową potrzebę.

Dowiedziała się także Komisya gospodarstwa kraj., że Wydział krajowy na prośbę p. Wacława Ibiańskiego i ze względu na potrzebę popieranie przemysłu w każdym kierunku wydzierżawił temuż p. Ibiańskiemu jeden morg nieużytku, na „Karwatach“, na którym p. Ibiański buduje fabrykę sadzy drukarskiej. Do produkcyi tej sadzy używać będzie p. Ibiański torfu, za którego wydobywanie będzie funduszowi krajowemu płacił odpowiednią kwotę. Produkcytorfu na potrzebę fabryki odbywać się będzie wprawdzie tylko w drobnej mierze, w każdym jednak razie komisya gospodarstwa krajowego przyjęła z zadowoleniem do wiadomości, że torf dublański dał pochop do pojawienia się nowej gałęzi przemysłu w kraju.

W myśl powyższego sprawozdania przedkłada komisya gospodarstwa krajowego Wysokiemu Sejmowi następujące wnioski:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o szkołach, folwarku, gorzelnii i torfiarni w Dublanach.

II. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu na budowę internatu w wyższej szkole rolniczej w Dublanach dalszy kredyt w wysokości 10.000 zł.

III. Sejm upoważnia Wydział krajowy do eksploatowania także w r. 1893 torfu na miejscową potrzebę w własnym zarządzie.

IV. P. Piotrowi Manasterskiemu, adjunktowi wyższej szkoły rolniczej w Dublanach, nadaje Sejm ad personam charakter stałego urzędnika krajowego.

V. Sejm przyznaje wdowie po ogrodniku dublańskim, śp. Mieczysławie Kasprzyckim, dożywotni zasiłek w rocznej kwocie 150 zł.

We Lwowie, dnia 20. września 1892.

Przewodniczący:
Polanowski.

Sprawozdawca:
L. Wodzicki.

Budżet krajowy na rok 1893.

Rubr. XV. p. 179 wyd. i Rubr. VII. p. 29—30 doch.

Sprawozdanie

Komisji budżetowej o preliminarzu szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie na rok 1893.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy oblicza wydatki tej szkoły na r. 1893 w kwocie 15.317 zł. czyli w porównaniu do uchwalonego budżetu na r. 1892 o 92 zł. wyższe; przybywa bowiem jedno pięciolecie przy płacach nauczycieli a ubywa płaca dozorey na Szumanówce tak, że ta nieznaczna różnica wzrostu wydatków jest zupełnie usprawiedliwiona. Wszystkie inne pozycje tak w dziale wydatków jak i dochodów przyjmuje Komisya zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego i wnosi: Wysoki Sejm uchwalić raczy wydatki i dochody szkoły lasowej we Lwowie jak następuje:

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycy		Złote austriackie		
Wydatki.					
I. Płace nauczycieli.					
1		Profesor fachowy, zarazem dyrektor, płaca	2.000 zł.		
		dodatek aktywalny	360 „		
			2.360 „	2.360	
2		Profesor fachowy, drugi, płaca	1.300 zł.		
		dodatek aktywalny	240 zł.		
		trzy dodatki pięcioletnie	600 „		
			2.140 „	2.140	
3		Profesor fachowy, trzeci, płaca	1.000 zł.		
		dodatek aktywalny	240 „		
		„ pięcioletni	137 „		
			1.377 „	1.377	
4		Dwóch nauczycieli-adjunktów do nauk podstawowych i zawo- dowych, płace po 800 zł. i dodatki aktywalne po 160 zł.			1.920
5		Docenci (nauczyciele-pomocnicy):			
		a) języka polskiego i niemieckiego	480 „		
		b) geografii fizycznej i politycznej	240 „		
		c) fizyki eksperymentalnej	300 „		
		d) chemii ogólnej	300 „		
		e) chemii technologicznej	300 „		
		f) geometrii wykreslonej	300 „		
		g) mechaniki zastosowanej	250 „		
		h) ekonomii społecznej i zastosowanej do leśnictwa	200 „		
		i) ustaw ogólnych i leśnych	200 „		
		k) encyklopedyi rolnictwa	300 „		
			2.870 „	2.870	
		Suma rubryki I.	10.667	—	10.667
		Do przeniesienia	10.667	—	10.667

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zyty)				
			Złote austriackie		
		Z przeniesienia	10.667	—	10.667
II.		Koszta administracji.			
6		Druki, inseraty, portorya i inne wydatki kancelaryjne	250		
7		Podatki	20		
8		Ubezpieczenie budynków i zbiorów	60		
9		Opał i oświetlenie	400		
10		Utrzymanie budynków	150		
11		Wewnętrzne urządzenie: a) utrzymanie	50		
		b) uzupełnienie <i>nadzwyczajne</i>	—	300	
12		a) Dozorca domu i pomocnik dozorey	540		
		b) „ ogrodu na Szumanówce	—		
		<u>Suma rubryki II. . . . .</u>	<u>1.470</u>	<u>300</u>	<u>1.770</u>
III.		Środki naukowe.			
13		Biblioteka i czytelnia	300		
14		Laboratoria :			
		a) chemii ogólnej i technologicznej	90 zł.		
		b) botaniczno-fizjologicznej	60 „	150	
15		Muzea, zbiory i środki do demonstracji i ćwiczeń :			
		a) do geografii fizycznej i politycznej	10 zł	— zł.	
		b) fizyki	20 „	50 „	
		c) meteorologii i klimatologii	20 „	— „	
		d) geometrii wykresłnej i mechaniki	50 „	— „	
		e) inżynierii leśnej	50 „	350 „	
		(350 zł. na zakupno teodolitu)			
		f) botaniki, fizjologii, geognozy i mineralogii	60 „	— „	
		g) zoologii	20 „	— „	
		h) technologii chemicznej	50 „	— „	
		i) leśnictwa w ogóle	150 „	250 „	
		(250 zł. na narzędzia do wymiaru drzew i drzewostanów)			
			430	650	
16		Wycieczki naukowe z uczniami	800		
17		Utrzymanie ogrodu :			
		a) przy szkole	150 zł.		
		b) na Szumanówce	— „	150	
		<u>Suma rubryki III. . . . .</u>	<u>1.830</u>	<u>650</u>	<u>2.480</u>
IV.		Splata pożyczki.			
18		Bankowi krajowemu we Lwowie splata kapitału i odsetek	400	—	400
		<u>Suma wydatków . . . . .</u>	<u>14.367</u>	<u>950</u>	<u>15.317</u>

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
Dochody.					
I.	1	Zasiłek z c. k. Skarbu Państwa	6.000	—	6.000
II.	2	Opłaty od uczniów:			
		a) wpisowe od 15 nowych po 2 zł. . . . . 30 zł.			
		b) czesne od 30 ogółem po 10 zł. . . . . 300 „	330	—	330
		Suma dochodów .	6.330	—	6.330
		W porównaniu z wydatkami	—	—	15.317
		okazuje się niedobór	—	—	8.987

Zastępca Przewodniczącego!
Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:
Stanisław Jędrzejowicz.

Budżet krajowy na rok 1893.

(Rubr. XV. poz. 180—184 wyd. i Rubr. VIII. poz. 31—35 doch.)

Sprawozdanie

Komisji budżetowej o preliminarzu wyższej szkoły rolniczej, szkoły parobków, kursu gorzelnianego, gorzelnii i folwarku w Dublanach na rok 1893.

A. Wyższa szkoła rolnicza.

Przedłożony przez Wydział krajowy preliminarz wydatków i dochodów wyższej szkoły rolniczej w Dublanach, w porównaniu do roku przeszłego wzrasta w wydatkach na r. 1890. o kwotę 2.643 zł. a to przeważnie w rubryce pierwszej w pozycjach obejmujących płace profesorów i docentów.

Komisja budżetowa badając powody tego ciągłego wzrostu tej rubryki, przyszła do przekonania, że obecny okres trzeba uważać dla szkoły w Dublanach za przejściowy i dla tego może najtrudniejszy do utrzymania w pewnych granicach stałego unormowanego etatu plac nauczycieli.

Jeszcze w Listopadzie 1890. roku polecił Sejm Wydziałowi krajowemu, aby z chwilą zorganizowania internatu w Dublanach przedłożył jednocześnie Wysokiemu Sejmowi projekt reorganizacji etatu plac nauczycieli przy wyższej szkole. Za nim jednak projektowany internat wejdzie w życie, parę lat upłynie a tymczasem należy może to trudne położenie strony administracyjnej uwzględnić. Dyrektora nie ma, zastępstwo objął chwilowo pan profesor Tomasz Ryłski; profesor Kazimierz Pańkowski kończy 30 lat służby, podał się o przeniesienie w stan spoczynku; Wydział krajowy uprosił go jednak, aby szkoły Dublańskiej nie opuszczał do tego czasu, póki z młodszych sił nie znajdzie się ktoś, coby dawał rękomię, że zadaniu odpowie i jego zastąpi. Panu Pańkowskiemu przybiecał Wydział krajowy na rok 1893. osobistego dodatku 800 złr., zaś na docenta hodowli powołał pana Malsburga, wstawiając w rubrykę pierwszą nową pozycję docenta hodowli z płacą 600 złr. rocznie. Tę nową pozycję usprawiedliwia Wydział krajowy tem, że kwestya przysposobienia nauczyciela hodowli staje się coraz więcej aktualną a że pod kierunkiem profesora Pańkowskiego i po uzupełnieniu studjów pan Karol Marsburg może się na dobrego nauczyciela hodowli wyrobić.

W tej samej rubryce w pozycji 3-ciej znajdujemy w preliminarzu jeszcze jedno podwyższenie płacy w propozycji, aby adjunkta pana dra Pawlika zamianować pełniącym obowiązki profesora administracji i przyznać mu prawa i pobory do tej posady przywiązane. Propozycja ta wyszła od kuratoryi szkoły z bardzo gorącym zaleceniem do Wydziału krajowego, aby zamianować raczył ale na rok jeden Dra Pawlika, pełniącym obowiązki profesora administracji.

Wszystkie te pozycje wskazują łataninę prowizoryczną i przejściową, a jeżeli nawet te wszystkie pozycje w myśl wniosku Wydziału krajowego przez Wysoki Sejm uchwalone zostaną to mimo to jeszcze najtrudniejsze zadanie przez Sejm Wydziałowi poleczone załatwione nie zostało.

Budowa gmachu internatowego, wypracowanie odnośnych regulaminów, najlepsze plany naukowe i najlepsze siły naukowe, wszystko to jeszcze nie wystarcza na zapewnienie pomyślnego

rozwoju szkoły, jeżeli nie znajdzie się osobistości odpowiedniej do kierownictwa zakładem. Sprawa wynalezienia odpowiedniej osobistości na Dyrektora jest nie tylko ważną ale i nagłą, tem więcej, że w dzisiejszem gremium profesorskiem, nie ma nikogo, który by temu trudnemu zadaniu podołał.

Sejm na szkołę w Dublanach nie szczędzi funduszów, wydatek na płacę Dyrektora chociażby wyższy, jak się znajdzie odpowiednią osobistość z pewnością się opłaci, bo od tego przyszłość szkoły zależy, która dziś jest w stanie nie zdrowym i przejściowym. Tak też i ten preliminarz uważać należy, który w najbliższych latach wraz z organizacją internatu uregulowania płac nauczycieli w myśl uchwały Sejmu z dnia 22. listopada 1890. r. stanowczo wprowadzić winien. Obecnie zaś Komisya wnosi aby Rubr. I. Wysoki Sejm co do kwoty przyjął zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego, jednak poszczególne nowe pozycye mają być w rubr. wydatków nadzwyczajnych pomieszczone.

Rubr. II. Inne płace i Rubr. III. „Zasługi“ przyjmuje komisya zgodnie z preliminarzem.

W Rubr. IV. poz. 39. na utrzymanie dziedzińców i ścieżek preliminarzuje Wydział krajowy zamiast dotychczasowej kwoty 100 złr. podwyższenie do kwoty 300 złr. Zdaniem komisy to żądanie nie jest dostatecznie uzasadnione, albowiem dziedzińce gospodarze utrzymuje administracya folwarku; ogród ma swoją dotacyę na ścieżki a sam zakład ma dwóch stróżów i nadto 100 złr. na ten cel do dyspozycyi, przeto komisya wnosi wykreślenie tej pozycyi zostawiając tak jak dotąd było 100 złr. na utrzymanie dziedzińca.

Poz. 48 datek na urządzenie telegrafu do Dublan 200 złr. jest wydatkiem nadzwyczajnym ale pożytecznym a komisya się zgadza i do budżetu przyjmuje o tyle o ile ma zapewnienie dane przez referenta Wydziału, że datek ten z funduszu krajowego będzie jednorazowym a nie roczną stałą subwencją.

W Rubr. V. poz. 50, 51 i 52 wykreśla się te kwoty, które w rubryce nadzwyczajnych wydatków Wydział krajowy pomieścił, na laboratoria i bibliotekę już tyle się wydało przez szereg lat że obecnie można skromniejszymi kwotami braki uzupełnić. W poz. 56 w wydatkach nadzwyczajnych mieści się kwota 500 złr. na postawienie nowej cieplarni a 175 złr. na poprawę istniejącej cieplarni tudzież inspektów. Ten wydatek zdaje się komisyi zupełnie zbyteczny, ogród w Dublanach ma dwie małe cieplarnie zupełnie wystarczające, jedna w całkiem dobrym stanie druga potrzebuje nowych okien na co zupełnie wraz z inspektami kwota 100 złr. wystarczy, którą też komisya w rubrykę wydatków nadzwyczajnych do budżetu wstawia. Szkoły ogrodniczej w Dublanach nie mamy, zaś do demonstracyi botanicznej potrzebne okazy w małej cieplarni wychowane zupełnie wystarczają.

Rubr. VI. podatki i opłaty Komisya zgodnie z preliminarzem przyjmuje.

Rubr. VII. poz. 60. na budowę internatu dalsza rata 10.000 zł. może być w obecnym budżecie usunięta a właściwie odroczone do chwili, gdy odpowiedni zasiłek z funduszków państwa na ten cel zapewniony zostanie. Sejm krajowy już kwotę 15.000 zł. na pierwsze przygotowawcze roboty przeznaczył, a kwota ta na razie zupełnie wystarcza do przygotowania materiałów. Gdyby więc z c. k. Ministerjum jeszcze tego roku nadeszła przychylna odpowiedź, natenczas Wydział krajowy przystąpi do budowy a na rok 1894 wstawi do preliminarza całą jeszcze na fundusz krajowy przypadającą wpłatę 18.100 zł. Reasumując wszystkie niniejszem sprawozdaniem objęte zmiany okazuje się, że wydatek ogólny na wyższą szkołę rolniczą w Dublanach wynosi na rok 1893 43.010 zł. a w porównaniu z preliminarzem Wydziału krajowego będzie o kwotę 11.454 zł. niższy. Komisya przeto wnosi, Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Wydatki	43.010 zł.
-------------------	------------

Dochody	<u>17.463 „</u>
-------------------	-----------------

Niedobór do pokrycia	25.547 zł. który w poszczególnych cyfrach poniżej wymienionych Komisya budżetowa Wysokiemu Sejmowi do przyjęcia zaleca:
--------------------------------	---

Niedobór do pokrycia . . . . . 25.547 zł. który w poszczególnych cyfrach poniżej wymienionych Komisya budżetowa Wysokiemu Sejmowi do przyjęcia zaleca:

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
Wydatki.					
I. Płace profesorów i docentów.					
1		Profesor fachowy, zarazem dyrektor, płaca	2 360		
2		Pięciu profesorów fachowych, płaca po 1.440 zł., dodatki pię- cioletnie dla dwóch po 600 zł., dla jednego 442 zł., do- datek osobisty dla jednego 800 zł.	8.842	800	
3		Pełniący obowiązki profesora administracyi, płaca	1.440		
4		Jeden adjunkt, płaca 800 zł., dodatek osobisty 400 zł.	1.200		
5		Asystent a zarazem docent zoologii, płaca 600 zł., remunera- cya 540 zł.	1.140		
6		Dwóch asystentów, płaca po 600 zł.	1.200		
7		Docent ekonomii	1.080		
8		" fizyki	800		
9		" hodowli	600		
10		" weterynaryi	480		
11		" leśnictwa	240		
12		" ustaw rolnych	360		
13		" ogrodnictwa	200		
14		" melioracyi	240		
15		" fizyologii zwierząt domowych	540		
16		" historii i literatury polskiej	600		
17		" hodowli ryb i gospodarstwa stawowego	200		
Suma rubryki I.			21.522	800	22.322
II. Inne płace.					
18		Lekarz zakładowy	400		
19		Dr. Skalkowski Władysław, emerytowany lekarz zakładowy	200		
20		Auowa Berta, wdowa po profesorze, dożywocie	300		
21		Kahane Aleksandra, wdowa po profesorze, dożywocie	600		
22		Kapelan	300		
23		Kasyer, zarazem rachmistrz, płaca 500 zł., dodatek aktywalny 100 zł. dodatek osobisty 50 zł.	650		
24		Kasprzycka Julia, wdowa po ogrodniku, dar z łaski jednorazowy	150		
25		Pisarz dyrekcji	540		
26		Remuneracya dla pomocnika w bibliotece	100		
Suma rubryki II.			3.240	—	3.240
III. Zasługi.					
27		Sługa szkolny oraz ubranie dla tegoż	330		
28		Dwóch stróżów, domowy i nocny	372		
29		Preparator i usługa dla uczniów w laboratoryach	1.440		
30		Pasiecznik i dozorca pola doświadczalnego	180		
31		Remuneracya dla służby (do rozporządzalności dyrekcji)	50		
Do przeniesienia			2.372	800	25.562
			24.762		

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy-	Nadzw-	Razem
ru-	po-		czajne	czajne	
bryki	zyczy		Złote austriackie		
III.		Z przeniesienia .	24.762	800	25.562
			2.372		
	32	Mudryk Wiktorya, wdowa po dozorczy	50		
	33	Macherowa Marya, wdowa po dozorczy	50		
		Suma rubryki III. .	2.472	—	2.472
IV.		Koszta administracyjne.			
	34	Zarząd:			
		a) potrzeby kancelaryjne	100 zł.		
		b) druki i inseraty	100 "		
		c) portorya i posyłki	100 "		
		d) koszta podróży dyrekcji	200 "	500	
	35	Opał		1.050	
	36	Oświetlenie		300	
	37	a) Utrzymanie budynków i ogrodzeń		1 500	400
		b) Na budowę domu dla profesorów (w zamian nie zreali- zowanych w r. 1891 obligów propinacyjnych)		—	
	38	Na restaurację kaplicy wewnątrz i na jej urządzenie		—	
	39	Utrzymanie dziedzińców i ścieżek		100	
	40	Ubezpieczenie budynków		400	
	41	Najem pomieszczeń:			
		a) dla kasyera	180 zł.		
		b) " dwóch asystentów	192 "		
		c) " sługi szkolnego	40 "	412	
	42	Płaca kominiarza		100	
	43	Sprzęty i ruchomości:			
		a) utrzymanie		120	
		b) uzupełnienie nowych		—	70
	44	Koszta przewozu prelegentów		1.400	
	45	" lustracyi zakładu		100	
	46	" nabożeństwa		50	
	47	Apteka i rozmaite inne		100	
	48	Datek na urządzenie telegrafu do Dublin		—	200
		Suma rubryki IV. .	6.132	670	6.802
V.		Potrzeby naukowe.			
	49	Eksperymenta przy wykładach:			
		a) dla profesora rolnictwa	50 zł.		
		b) " " hodowli zwierząt	50 "		
		c) " " anatomii i fizjologii	25 "		
		d) " " weterynaryi	25 "		
		Do przeniesienia	150 zł.	33.366	34.836
				1.470	

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy-	Nadzw-	Razem	
ru-	po-		czajne	czajne		
bryki	zycyi		Złote austriackie			
V.	49	Z przeniesienia	150 zł.	33.366	1.47C	34 836
		e) dla profesora botaniki	50 zł.	325		
		f) " " chemii rolniczej	50 "			
		g) " " " zwierząt	20 "			
		h) " " fizyki	40 "			
		i) " " miernictwa	15 "			
50		Zbiory i muzea, utrzymanie i uzupełnienie:				
			zwycz. nadzwycz.			
		a) zbioru rolniczego	50 zł.	— zł.		
		b) " hodowlanego	60 "	— "		
		c) " fizykalnego	150 "	— "		
		d) " botanicznego	75 "	— "		
		e) " zoologicznego	150 "	— "		
		f) " mechanicznego	300 "	— "		
		g) " mineralogicznego	40 "	— "		
		h) " technologicznego	60 "	— "		
		i) " okazów leśnych	10 "	— "		
		k) " " ogrodniczych	10 "	— "		
		l) " " weterynaryjnych	25 "	— "		
		m) " instrumentów mierniczych	10 "	— "		
		n) " modeli do budownictwa	50 "	— "		
		o) " okazów do geogr. fizycznej	10 "	— "		
		p) " " melioracyjnych	10 "	— "	1.010	
51		Laboratoria :				
			zwycz. nadzwycz.			
		a) laboratorium rolnicze	225 zł.	— zł.		
		α) na bibliotekę podręczną	60 "	— "		
		b) laboratorium chemiczne	600 "	— "		
		β) na bibliotekę podręczną	60 "	— "		
		c) laboratorium roślinno-fizyologiczne	250 "	— "		
		γ) na bibliotekę podręczną	60 "	— "		
		d) laboratorium zootomiczne	200 "	— "		
		δ) na bibliotekę podręczną	60 "	— "	1.515	
52		Biblioteka i czytelnia :				
			zwycz. nadzwycz.			
		a) na przykupno dzieł	500 zł.	— zł.		
		b) " oprawę książek	50 "	— "		
		c) " czasopisma	450 "	— "	1.000	
53		Utrzymanie pola doświadczalnego		350		
54		Wycieczki naukowe z uczniami		600		
55		Utrzymanie pasieki		30		
		Do przeniesienia		4.830		
				33.366	1.470	34.836

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy-	Nadzw-	Razem
ru-	po-		czajne	czajne	
bryki	zycy		Złote austriackie		
V.	56	Ogród:	33.366	1.470	34 836
		Z przeniesienia	4.830		
		zwycz. nadzwycz.			
		a) płaca ogrodnika	600 zł.	— zł.	
		b) utrzymanie ogrodu	450 "	— "	
		c) rekonstrukcyja cieplarni i zakupno narzędzi	— "	675 "	
		d) druk katalogu	25 "	— "	
			1.075	100	
	57	Wynagrodzenie dla folwarku dublańskiego za straty, pono- szone wskutek zastosowania stanu inwentarza do potrzeb szkoły	1.000		
		Suma rubryki V.	6.905	100	7.005
VI.		Podatki i opłaty.			
	58	Podatek gruntowy i domowy	66		
	59	Odsetki od pożyczki hipotecznej w kapitale 24 500 zł. na bu- dowę gorzelni	1.103		
		Suma rubryki VI.	1.169	—	1.169
VII.	60	Na budowę internatu (dalsza rata)	—	—	—
		Suma wydatków	41.440	1.570	43.010

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycy		Złote austrjackie		
Dochody.					
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	7.500	—	7.500
II.	2	Subwencya z funduszu kultury krajowej	3.433	—	3.433
III.		Opłaty od uczniów.			
	3	Wpisowe od 50 uczniów po 5 zł.	250		
	4	Czesne od 50 uczniów po 100 zł.	5.000		
	5	Opłaty za ćwiczenia w laboratoryach	200		
	6	Na bibliotekę od 50 uczniów po 4 zł.	200		
	7	Na usługę	300		
		<u>Suma rubryki III. . . . .</u>	5.950	—	5.950
IV.	8	Dochód z pasieki	230	—	230
V.	9	Sprzedaż płodów z pola doświadczalnego i ogrodu	250	—	250
VI.	10	Odsetki z legatu ś. p. Karola Skibińskiego (od kapitału 2.000 zł.)	100	—	100
		<u>Suma dochodów . . . . .</u>	17.463	—	17.463
		W porównaniu z wydatkami	—	—	43.010
		<u>okazuje się niedobór . . . . .</u>	—	—	25.547

B. Szkoła parobków i dozorców gospodarskich w Dublanach.

Preliminarz tej szkoły przez Wydział krajowy przedłożony w poszczególnych pozycjach rubr. I., II., III., IV i V. zupełnie nie różni się od tego budżetu, który Wysoki Sejm na rok 1892 uchwalił. Jedynie w Rubr. II. poz. 8 „Utrzymanie budynków“ napotykały małą zmianę. W roku zeszłym przyznał Sejm na pokrycie dachu 200 zł., obecnie niezbędnie jest potrzebne wybudowanie nowych wychodków za 400 zł. Komisya przeto wnosi. Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Wydatki szkoły parobków	13.419 zł.
Dochody „ „	2.988 „
Niedobór do pokrycia na rok 1893	10.431 zł.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
Wydatki.					
I. Płace nauczycieli.					
	1	a) Nauczyciel fachowy	—		
		b) Zastępstwo nauczyciela fachowego	—	1.375	
	2	Dwóch nauczycieli pomocniczych, płaca 800 zł. i 500 zł., do- datek osobisty dla jednego 200 zł. i dodatek pięcioletni dla jednego 100 zł.	1.600		
	3	Docent weterynaryi	150		
	4	Katecheta	200		
	5	Instruktor robót ręcznych	540		
		Suma rubryki I.	2.490	1.375	3.865
II. Koszta administracyjne.					
	6	Zarząd:			
		a) remuneracya dyrektora . . . . . 400 zł.			
		b) potrzeby kancelaryjne. inseraty, druki i por- torya 100	500		
	7	Opał i oświetlenie	240		
	8	a) Utrzymanie budynku szkolnego i ruchomości, ubezpie- czenie i kominiarz	300	400	
		b) Naprawa dachu	—		
	9	Koszta nabożeństwa obrządku gr. kat.	300		
		Suma rubryki II	1.340	400	1.740
III. Utrzymanie uczniów.					
	10	Stołowanie 36 uczniów po 144 zł.	5.184		
	11	Odzież, pościel i pranie dla 36 uczniów po 60 zł.	2.160		
		Suma rubryki III.	7.344	—	7.344
		Do przeniesienia	11.174	1.775	12.949

C. Folwark w Dublanach.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycy		Złote austriackie		
		Z przeniesienia .	11.174	1.775	12.949
IV.		Potrzeby naukowe.			
	12	Zaprzęgi do demonstracji	80		
	13	Przybory do pisania i nauki uczniów	120		
	14	Przykupno zwierząt do sekcji	30		
	15	„ modeli, machin i narzędzi	200		
		<u>Suma rubryki IV. .</u>	<u>430</u>	<u>—</u>	<u>430</u>
V.	16	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	40	—	40
		<u>Suma wydatków .</u>	<u>11.644</u>	<u>1.775</u>	<u>13.419</u>
Dochody:					
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	1.500	—	1.500
II.		Oplaty i datki.			
	2	Oplaty na utrzymanie uczniów	480		
	3	Datki Rad powiatowych, Towarzystw gospodarczych i innych	360		
		<u>Suma rubryki II. .</u>	<u>840</u>	<u>—</u>	<u>840</u>
III.	4	Zarobek 36 uczniów po 18 zł.	648		648
		<u>Suma dochodów .</u>	<u>2.988</u>	<u>—</u>	<u>2.988</u>
		W porównaniu z wydatkami .	—	—	13.419
		<u>okazuje się niedobór .</u>	<u>—</u>	<u>—</u>	<u>10.431</u>

C. Folwark w Dublanach.

Ponieważ nadzwyczajne wydatki w przeszłym roku budżetowym uchwalone w r. 1893 już się nie powtórzą, przeto i preliminarz folwarku w wydatkach jest o 3.470 zł. niższy a gdy dochody Wydział krajowy w tej samej wysokości preliniuje, przeto zamiast niedoboru jest spodziewaną nadwyżką dochodów w kwocie 3.215 zł. Zdaniem komisji ta nadwyżka jest bardzo wątpliwa a zamknięcia rachunkowe już kilkakrotnie przekonały, że preliminarze w dziale dochodów były optymistycznie zestawiane. Na poparcie tego twierdzenia i aby zwrócić uwagę Wydziału krajowego na potrzebę dokładniejszego preliminarza w przyszłości tych stereotypowo niezmiennie powtażających się pozycji, zwracam uwagę na Rubr. II. dochodów i wydatków, mianowicie cegielnia w dochodzie 600 zł. w rozchodzie 500 zł. Zaś zamknięcie rachunków z r. 1890 wykazuje w rozchodzie 4.315 zł. w dochodzie 1.345 zł. Zapewne w tym roku zostały jakieś zapasy i remanenta cegły, które w dochód nie wliczono i dlatego taka rażąca jest różnica ale w każdym razie ten rodzaj preliminarza w gospodarstwie nie uchodzi, szczególnie tam gdzie to gospodarstwo dla szkoły ma być nauką i wzorem. Dziwnem także wydało się Komisji że preliminarz dochodów z folwarku w Dublanach we wszystkich pozycjach jest zgodny z budżetem na rok 1892 uchwalonym, podczas gdy produkcja i cena produktów nie może być co rok ta sama. Cyfrowych wniosków Komisya nie stawia i dla tego wnosi, Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Wydatki folwarku w Dublanach	.	.	14.200 zł.
Dochody " " "	.	.	17.415 „
Okazuje się nadwyżka	.	.	3.215 zł.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycji		Złote austriackie		
			Wydatki.		
		Wydatki na gospodarstwo.			
I.	1	Place i zasługi wraz z wynagrodzeniem administratora i częścią płacy kasyera 200 zł.	1.800		
	2	Najem robotnika	3.500		
	3	Dokupno i zmiana nasienia	300		
	4	" nawozów dopełniających	400		
	5	" karmy (owsa, makuchów, kielków i t. d.)	2.000		
	—	Zakupno barana cienkowiełnistego, 5—6 matek i barana rasy Colswalda	—		
	6	Zastąpienie zużytych koni i uprzęży, oraz powiększenie stanu koni	400		
	7	Utrzymanie budynków i ogrodzeń	150		
	—	Na budowę szpichlerza i remizy	—		
	8	Utrzymanie i naprawa maszyn i narzędzi, oraz kucie koni	350		
	9	Utrzymanie rowów i dróg	50		
	—	Wywóz stawarki i urządzenie stawów	—		
	10	Melioracye łąk	—	300	
	11	Drenowanie pól	—	400	
	12	Zabezpieczenie od pożaru i zarazy	300		
	13	Kuchnia folwarczna	200		
	14	Koszta kancelaryjne	25		
	15	Światło i smarowidło	50		
Do przeniesienia			9.525	700	

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zyty		Złote austriackie		
			Z przeniesienia	9.525	700
	16	Kultura lasu i plantacje nieużytków	50		
	17	Rogatki, posyłki i jazdy w interesach folwarku	100		
		<u>Suma rubryki I. . . . .</u>	<u>9.675</u>	<u>700</u>	<u>10.375</u>
II.	18	Cegielnia	500	—	500
III.		Podatki i opłaty			
	19	Podatek gruntowy i domowy	582		
	20	Należność od przeniesienia własności folwarku, dziewiąta rata	268		
		<u>Suma rubryki III. . . . .</u>	<u>850</u>	<u>—</u>	<u>850</u>
IV.		Spłata kapitałów i odsetków dłużnych.			
	21	Bankowi krajowemu we Lwowie: umorzenie pożyczki 16.500 zł., 1-sza i 2 ga rata kapitału wraz z odsetkami	825		
	22	Renta c. k. galic. Towarzystwu gospodarczemu	1.600		
		<u>Suma rubryki IV. . . . .</u>	<u>2.425</u>	<u>—</u>	<u>2.425</u>
V.	23	Różne nieprzewidziane	50	—	50
		<u>Suma wydatków . . . . .</u>	<u>13 500</u>	<u>700</u>	<u>14.200</u>

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy-	Nadzw-	Razem
ru-	po-		czajne	czajne	
bryki	zycyi		Złote austriackie		
		Dochody.			
		Dochody z gospodarstwa.			
I.	1	{ a) Ze sprzedaży ziemiopłodów	8.300 zł.		
		{ b) Za owies i siano dostarczone szkołom	600 „	8.900	
	2	Z wynajętych łąk		1 000	
	3	Ze sprzedaży płodów zwierzęcych:			
		a) Krowiarnia: α) mleko	4.000 zł.		
		β) przychówek	400 „		
		γ) braki i opasy	600 „	5.000 zł.	
		b) Nierogaczna	120 „		
		c) Owce	60 „		
		d) Ryczałt od szkół rolniczych za straty, wynikające z zastosowania inwentarza do potrzeb szkół	1.000 „	6.180	
	4	Z lasu i stawów		280	
		Suma rubryki I.		16.360	—
					16.360
II.	5	Z cegielni		600	—
					600
		Z dzierżaw.			
III.	—	Z obligów propinacyjnych		230	
	6	Czynsz z karczmy i dodanych gruntów		150	
	7	Z polowania		25	
		Suma rubryki III.		405	—
					405
IV.	8	Różne nieprzewidziane		50	—
		Suma dochodów		17 415	—
					17 415
		W porównaniu z wydatkami		—	—
					14.200
		<u>okazuje się nadwyżka dochodów . . . . .</u>		—	—
					3215

D. Szkoła gorzelnicza w Dublanach.

Preliminarz tej szkoły przedłożony przez Wydział krajowy jest wyższy w wydatkach o 440 złr. w porównaniu do budżetu uchwalonego na r. 1892. mianowicie w Rubr. I. przy płacach nauczycieli stosownie do planu nauki wypadło na wynagrodzenie docentów o 210 złr. więcej co jest w sprawozdaniu Wydziału krajowego uzasadnione i co komisya za usprawiedliwione przyjmuje. W Rubr. III. zaś z tych samych powodów jak w roku zeszłym skreśla się poz. 8. na czasopisma 60 złr. i poz. 9. na wycieczki 150 złr.

Tym sposobem suma wydatków zredukowaną zostanie do kwoty 3.350 złr. a gdy dochody kwotę . . . . . 1.800 „
okazuje się niedobór . . . . . 1.550 złr. który z funduszu krajowego pokryć należy i dla tego komisya wnosi Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycy		Złote austriackie		
Wydatki.					
I. Płace nauczycieli.					
	1	Kierownik szkoły, zarazem kierownik gorzelnii zakładowej	600		
	2	Adjunkt, jednocześnie gorzelnik w gorzelnii	1.000		
	3	Docenci:			
		a) matematyki i rysunków	150		
		b) fizyki	100		
		c) chemii	150		
		d) gorzelnictwa	450		
		e) nauki o kotłach i maszynach	150		
		f) nauki o opodatkowaniu gorzelnii	150		
		g) administracji i rachunkowości	60		
		Suma rubryki I.	2.810	—	2.810
II. Koszta administracyjne.					
	4	Druki, inseraty, portorya i t. d.	30		
	5	Koszta przewozu prelegentów	60		
		Suma rubryki II.	90	—	90
III. Potrzeby naukowe.					
	6	Szkole rolniczej za użycie laboratorium	80		
	7	Przyrządy do laboratorium w gorzelnii	50		
	8	Książki i czasopisma	—		
	9	Wycieczki profesorów z uczniami	—		
		Suma rubryki III.	130	—	130
IV.	10	Zapomogi dla uczniów	300	—	300
V.	11	Różne drobne	20	—	20
		Suma wydatków	3.350	—	3.350

Liczba		P o s z c z e g o l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zyczy		Złote austriackie		
		Dochody.			
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	1.500	—	1.500
II	2	Oplaty od uczniów	300	—	300
		Suma dochodów .	1.800	—	1.800
		W porównaniu z wydatkami .	—	—	3.350
		okazuje się niedobór .	—	—	1.550

E. Gorzelnia w Dublanach.

Preliminarz kampanii Gorzelnianej na r. 1893 przedłożony przez Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi oblicza wydatki na 9.946 złr., dochody na 6.732 złr. a przeto przypuszcza stratę w wysokości 3.214 złr. Komisya budżetowa nie może się zgodzić na sposób w jaki preliminarz ułożony został bo podstawy obliczeń są nie zgodne z temi jakie inne gorzelnie i fachowi rolnicy komisji dostarczyli.

I tak preliminarz przyjmuje że przerobi gorzelnia 3.420 mc. kartofli tudzież 5% słodu czyli 171 mc. zboża a uzyska tylko 360 hektol. sto stopniowego spirytusu. Zdaniem komisji na 360 hekt. okowity za dużo wychodzi produktu tak kartofli jak i słodu podczas gdy w gorzej wiedzonych gorzelniach przy 16. procentowych kartoflach już dużo mniej produktu i nie pięć ale nawet 3. procent zboża używają.

Jaskrawiej przedstawia się mylna podstawa preliminarza co do otrzymanej ilości wywarów: 3.420 mc. kartofli podzielone przez 180 dni pędzenia okazuje że gorzelnia ma zamiar przerabiać dziennie 19 mc. kartofli i 5% słodu czyli 95 kilo, gdy tylko przyjmie że ze 100 kilo przerobionego produktu otrzymamy 2 hektol. brahy to dzienna wydatność będzie 39 hl. 80 l. czyli przez dni 180 otrzymamy 6.764 hektol. a nie 3.600 hl. jak preliminarz przyjmuje.

Gorzelnia parowa system Pauk'scha, który oszczędza robotę ręczną a w Dublanach widzimy, że potrzeba oprócz kierownika tj. gorzelnika także maszynistę i 7 parobków. W tak samo urządzonych gorzelniach napotyka się u racjonalnych gospodarzy bez maszynisty bo nim jest gorzelnik, 5 tylko parobków.

Chociaż gorzelnia w Dublanach nie jest integralną częścią gospodarstwa nie na zysk ale dla szkoły przeznaczoną to jednak preliminarz winien być na słusznych podstawach obliczony a mianowicie:

Wydatki.

Poz. 1. Maszynista	400 zł. — ct.
Poz. 2. 5 robotników po 12 zł. miesięcznie	360 " — "
Poz. 3. Opał 12 cm. torfu po 60 ct. dziennie 180 zł.	1.296 - -- "
Poz. 4. 3.420 mc. kartofli po 1 zł. 20 ct. (choć tylko powinno wyjść 3.000)	4.104 " — "
Poz. 5. 4% zboża 13.680 kilo po 6 ct.	820 " 80 "
Poz. 6. Światło, smarowidło, drożdże i t. p.	180 " — "
Poz. 7. Monter, drobne naprawy	300 " — "
Poz. 8. Na utrzymanie budynku i dziedzińca	100 " — "
Suma wydatków	7.560 zł. 80 zł.

Dochody.

Poz. 1. Za 360 hl. spirytusu po 12 zł.	4.320 zł. — ct.
Poz. 2. Bonifikacja po 5 zł. od hl	1.800 " — "
Poz. 3. Za 6.764 hl. brahy po 7 ct. (jako dla własnego folwarku połowa ceny wartości)	473 " 48 "
Suma dochodów	6.593 zł. 48 ct.
przeto okazuje się niedobór	967 " 32 "

który Komisya w okrągłej cyfrze 1.000 zł. do budżetu wstawia i Wysokiemu Sejmowi do uchwały zaleca.

Przy tej sposobności Komisya budżetowa porusza myśl czy nie jest wskazane a dla funduszu krajowego korzystne, aby weielić gorzelnię do folwarku w Dublanach, przeznaczając temuż pewien roczny ryczałt za straty wynikające z zastosowania gorzelni do potrzeb szkoły.

Zastępca przewodniczącego:

St. Badeni.

Sprawozdawca:

St. Jędrzejowicz.

Budżet krajowy na rok 1893.

(Rubr. XV. poz. 185 i 186 wyd. i Rubr. IX. poz. 36 i 37 doch.)

Sprawozdanie

Komisji budżetowej o preliminarzu krajowej średniej szkoły rolniczej i folwarku w Czernichowie na rok 1893.

Sprawozdawca poseł Stanisław Jędrzejowicz.

Wysoki Sejmie!

Przedłożony przez Wydział krajowy preliminarz krajowej średniej szkoły rolniczej w Czernichowie na rok 1893. zawiera:

w wydatkach kwotę	51.920 zł.
w dochodach „	28.500 „
zatem niedobór do pokrycia w kwocie	23.420 zł.

Uchwalony zaś przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 8. kwietnia b. r. budżet tej szkoły na rok 1892. mieści w wydatkach (po opuszczeniu tak w wydatkach jak i w dochodach kwoty 23.300 zł. przeznaczonej na budowę internatu)

kwotę	48.745 zł.
w dochodach „	28.250 „
zatem niedobór pokryty z funduszu krajowego	20.495 zł.

Z porównania wynika, że Wydział krajowy preliniuje na rok 1893.:

wydatki wyższe o kwotę	3.175 zł.
dochody wyższe o kwotę	250 „
zatem niedobór wyższy o	2.925 zł.

Przechodząc poszczególne pozycje preliniowanych wydatków, Komisya budżetowa nie może w zupełności podzielać motywów, które skłoniły Wydział krajowy bądź do preliniowania niektórych pozycy w dotychczasowej wysokości, bądź też do zaprojektowania podwyższenia.

I tak preliniuje Wydział krajowy:

W Rubr. I. poz. 3. podwyższenie dotychczasowej remuneracyi o 100 zł. dla nauczyciela chemii za nadobowiązkową pracę z uczniami w laboratorium chemicznem.

Przedewszystkiem zaznacza Komisya budżetowa, że przyznana w roku zeszłym remuneracya nauczycielowi chemii jest czasową i może być tylko tak długo udzielaną, dopóki przez rozszerzenie gmachu szkolnego nie uzyska się obszerniejszego laboratorium, w którym by wszyscy uczniowie jednego oddziału prace chemiczne wykonywać mogli równocześnie. Następnie zaś nie widzi Komisya budżetowa do podwyższania tej remuneracyi dostatecznego powodu, gdyż i liczba uczniów

a temsamem i ilość godzin nadobowiązkowych pozostała taką, jak w ubiegłym roku; dlatego wstawia Komisya remuneracyę tę w tejsamej wysokości jak na r. 1892., t. j. w kwocie 240 zł.

W Rubr. III. poz. 14a. na pomoc kancelaryjną dla kuratorji 400 zł. podobnie jak w ubiegłych latach.

W ubiegłych latach, kiedy był ustanowiony delegat do zwierzchniego nadzoru i zarządu szkołą i folwarkiem, załatwiający w zastępstwie i imieniem Wydziału krajowego rozliczne sprawy, kwota przyznawana na pomoc kancelaryjną znajdowała uzasadnienie. Ze zwinięciem jednak delegatury odpadła kompletnie potrzeba tej pomocy i dlatego sądzi Komisya budżetowa, że kwota 200 zł. najzupełniej powinna wystarczyć na wynagrodzenie chwilowo zatrudnianego mundanta, płatnego od arkusza przepisanego referatu. Kwota taka wydaje się Komisji budżetowej tem bardziej wystarczającą, że żadna z kuratorjy szkół rolniczych w kraju istniejących nie ma przyznanej dotacyi na pomoc kancelaryjną.

W Rubr. III. poz. 21. w wydatkach nadzwyczajnych 200 zł. na sprawienie 2 szaf i na naprawę ławek.

Komisya budżetowa mniema, że kwota 100 zł. wystarczy na naprawę zdezelowanych ławek. Sprawienie nowych szaf do zbiorów rolniczego i chemicznego byłoby przed rozszerzeniem gmachu przedwczesnem i spowodowałoby tylko trudności z ich umieszczeniem.

W Rubr. IV. poz. 33a. w wydatkach nadzwyczajnych 200 zł. na dalsze urządzenie infirmaryi.

Komisya sądzi, że należałoby się również wstrzymać z dalszem urządzaniem infirmaryi aż do czasu, gdy będą odpowiednie na ten cel ubikacye w nowym gmachu, i dlatego kwotę tę uchyla całkowicie z preliminarza.

W Rubr. V. poz. 38r. w wydatkach nadzwyczajnych kwotę 200 zł. na zakupno narzędzi i aparatów do utworzyć się mającego zbioru mleczarskiego.

Komisya redukuje tę kwotę do 100 zł., bo jest przekonaną, że dla pomieszczenia aparatów za tę kwotę sprawionych tylko z trudnością znajdzie miejsce w dzisiejszym budynku.

W Rubr. V. por. 40a. b. c. d. ogółem o 475 zł. wyżej jak na r. 1892.

Komisya budżetowa nie podziela zapatrywania, jakoby biblioteka i czytelnia szkoły Czernichowskiej po tyloletniem istnieniu i po wyłożeniu stosunkowo dość znacznej sumy z funduszu krajowego na jej wzbogacenie była tak ubogą, by nie zaspakajała potrzeb tamtejszego personelu nauczycielskiego i dlatego wstawia Komisya w tę pozycyę podobnie jak w ubiegłych latach kwotę 450 zł.

Podwyższenia w innych pozycyach wydatków uznaje Komisya budżetowa za usprawiedliwione i przedstawia je Wys. Sejmowi zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego.

Również zgodnie z propozycyą Wydziału krajowego oblicza Komisya spodziewane dochody szkoły.

Reasumując powyższe uwagi okazuje się, iż Komisya budżetowa obniża preliminowane przez Wydział krajowy wydatki:

w Rubr. I.	o kwotę	.	.	.	100 zł.
w Rubr. III.	"	.	.	.	300 "
w Rubr. IV.	"	.	.	.	200 "
w Rubr. V.	"	.	.	.	575 "
razem o kwotę				.	1.175 zł.

Że zaś Wydział krajowy obliczył niedobór do pokrycia na kwotę . 23.420 zł.
a komisya obniża wydatki o kwotę . 1.175 "

przeto wedle obliczenia komisji budżetowej przypadnie . 22.245 zł.

do pokrycia z funduszu krajowego na rok 1893., t. j. więcej o 1.750 zł. jak na rok 1892.

Na podstawie powyższego przedstawienia, Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący budżet wydatków i dochodów krajowej średniej szkoły rolniczej w Czernichowie na rok 1893.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
Wydatki.					
I. Płace nauczycieli.					
1		Profesor fachowy, zarazem dyrektor, płaca 1.700 zł., dodatek aktywalny 360 zł., dodatek osobisty 500 zł.	2.560		
2		5 profesorów fachowych do nauk zawodowych: płaca dla trzech po 1.300 zł., dla dwóch po 1.100 zł., dodatki aktywne dla jednego 240 zł., dla czterech po 140 zł., dodatki pięcioletnie dla trzech po 200 zł.	7.500		
3		2 profesorów fachowych do nauk zasadniczych: płaca po 1.100 zł., dodatki aktywne po 140 zł., dodatki pięcioletnie dla jednego 400 zł., dla drugiego (od 7. Listopada 1893. z rocznych 200 zł.) 30 zł., oraz dla jednego remuneracya za dodatkową pracę w laboratorium 240 zł.	3.150		
4		Profesor do nauk ogólnie kształcących	1.240		
5		Kapelan i katecheta (płaca 800 zł., wikt, opał i światło 250 zł.)	1.050		
6		Docent weterynaryi	800		
7		" leśnictwa	400		
8		" sadownictwa i warzywnictwa oraz chmielarstwa i uprawy wikli	100		
9		Instruktor do robót praktycznych	100		
10		Prefekt internatu i nauczyciel gimnastyki (płaca 800 zł., wikt, opał i światło 250 zł.)	1.050		
		Suma rubryki I.	17.950	—	17.950
II. Inne płace i zasługi.					
11		Kasyer, zarazem magazynier	800		
12		Pomoc kancelaryjna Dyrekcji	500		
13		Służba zakładowa:			
		a) sługa szkolny (płaca 150 zł., wikt 100 zł. ubranie 50 zł.)	300 zł.		
		b) Laborant chemii i fizyki:			
		α) (płaca 150 zł., wikt 100 zł.)	250 "		
		β) najem pomieszkania dla laboranta, opał i światło do czasu rozszerzenia zakładu	—	80	—
		c) sługa przy muzeach (płaca 50 zł., wikt 100 zł.)	150 "		
		Do przeniesienia	700 zł.		
			1.300	80	—
			17.950	—	17.950

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie			
II.		Z przeniesienia	700 zł.	17,950	—	17,950
				1.300	80	—
		d) stróż domowy (płaca 80 zł., wikt 100 zł.)	180 "			
		e) " nocny i podwórzowy (płaca 100 zł., wikt 100 zł.)	200 "	1.080		
		Suma rubryki II.		2 380	80	2 460
III.		Koszta administracyjne.				
	14	Zarząd:				
		a) pomoc kancelaryjna dla Kuratoryi szkoły	200 zł.			
		b) potrzeby kancelaryjne szkoły	100 "			
		c) druki i inseraty	100 "			
		d) portorya i przesyłki	100 "			
		e) koszta podróży w interesach zakładu i przywóz środków naukowych	450 "			
		f) koszta przywozu docenta weterynaryi	200 "	1.150		
	15	Opał		500		
	16	Oświetlenie		340		
	17	Utrzymanie budynków i ogrodzeń		800	1.000	
	18	Zabezpieczenie budynków i zbiorów		200		
	19	Najem pomieszczeń dla funkcyonaryuszów szkoły		800		
	20	Płaca kominiarza		100		
	21	Sprzęty i ruchomości		100	100	
	22	Koszta lustracyi zakładu		200		
	23	" nabożeństwa		120		
	24	Lekarz (500 zł.) i apteka (100 zł.)		600		
	25	Dowóz wody dla zakładu aż do czasu wybudowania gmachu internatu i wodociągów		250		
	26	Utrzymanie dziedzińców		150		
	27	Rozmaite nieprzewidziane		50		
		Do przeniesienia		5.360	1.100	—
				20.330	80	20.410

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy-	Nadzw-	Razem
ru-	po-		czajne	czajne	
bryki	zycyi		Złote austriackie		
III.		Z przeniesienia .	20,330	80	20,410
	28	Na urządzenie linii telegraficznej z Krakowa do Czernichowa	5,360	1,100	—
		Suma rubryki III. .	5,360	1,400	6,760
IV.		Utrzymanie uczniów.			
	29	Żywność (65 uczniów po 190 zł.)	12,350		
	30	Opał do kuchni	400		
	31	Służba internatu:			
		a) kredensowy uczniów (płaca 130 zł., wikt 100 zł.) 230 zł.			
		b) 3 chłopców do obsługi uczniów (płaca po 50 zł. wikt po 90 zł.) . . . . . 420 „	650		
	32	Służba kuchenna:			
		a) Gospodyni płaca 240 zł., wikt 170 zł. . 410 zł.			
		b) Kucharka „ 120 „ „ 120 „ . 240 „			
		c) Piekarz „ 100 „ „ 120 „ . 220 „			
		d) 3 dziewczki „ 90 „ „ 240 „ . 330 „	1,200		
	33	Sprzęty:			
		a) do sal sypialnych, infirmoryi i jadalni 100 zł. nadzw. — zł.			
		b) do kuchni i naczynia stołowe 80 „ „ 150 „	180	150	
	34	Odzież (65 uczniów po 50 zł.)	3,250		
	35	Pościel	150	100	
	36	a) Pranie bielizny i pościeli	300		
		b) Sprawienie magli korbowej	—	200	
		Suma rubryki IV. .	18,480	450	18,930
V.		Potrzeby naukowe.			
	37	Eksperymenta przy wykładach:			
		a) dla nauczyciela rolnictwa . . . . . 20 zł.			
		b) „ „ hodowli zwierząt . . . . . 25 „			
		Do przeniesienia 45 zł.	44 170	1,930	46,100

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy-	Nadzw-	Razem	
ru-	po-		czajne	czajne		
bryki	zycyi		Złote austriackie			
V.	37	Z przeniesienia . 45 zł.	44 170	1.930	46 100	
		<i>c)</i> dla nauczyciela zotomii . . . . . 20 "	265			
		<i>d)</i> " " weterynaryi . . . . . 25 "				
		<i>e)</i> " " botaniki . . . . . 30 "				
		<i>f)</i> " " fizyki . . . . . 20 "				
		<i>g)</i> " " miernictwa . . . . . 25 "				
		<i>h)</i> " " chemii ogólnej . . . . . 50 "				
		<i>i)</i> " " mleczarstwa . . . . . 50 "				
	38	Zbiory i muzea:				
		<i>a)</i> zbiór rolniczy . . . . . 100 zł.				
		<i>b)</i> " hodowlany . . . . . 100 "				
		<i>c)</i> " fizykalny . . . . . 100 "				
		<i>d)</i> " geograficzny . . . . . 50 "				
		<i>e)</i> " botaniczny . . . . . 50 "				
		<i>f)</i> " zoologiczny . . . . . 50 "				
		<i>g)</i> " zootomiczny . . . . . 50 "				
		<i>h)</i> " mechaniczny . . . . . 50 "				
		<i>i)</i> " mineralogiczny . . . . . 20 "				
		<i>k)</i> " technologiczny . . . . . 80 "				
		<i>l)</i> " okazów leśnych . . . . . 30 "				
		<i>m)</i> " " weterynaryjnych . . . . . 30 " 100 zł.				
		<i>n)</i> " narzędzi rolniczych . . . . . 100 "				
		<i>o)</i> " przyrządów mierniczych . . . . . 50 "				
		<i>p)</i> " modeli do budownictwa . . . . . 50 "				
		<i>r)</i> " mleczarski . . . . . 50 " 100 zł.				
		<i>s)</i> stacya meteorologiczna . . . . . 20 "	980	200		
	39	Laboratorya:				
		<i>a)</i> chemii ogólnej i gabinet . . . . . 300 zł.				
		<i>b)</i> " rolniczej . . . . . 100 "				
		<i>c)</i> technologiczne . . . . . 100 "				
		<i>d)</i> zootomiczne . . . . . 100 "				
		<i>e)</i> roślinno-fizyologiczne . . . . . 100 "	700			
	40	Biblioteka i czytelnia:				
		<i>a)</i> przykupno dzieł . . . . . 300 zł.				
		<i>b)</i> oprawa książek . . . . . 50 "				
		<i>c)</i> czasopisma . . . . . 100 "	450			
		Do przeniesienia	2.395 44.170	200 1.930	46.100	

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy-	Nadzw-	Razem
ru-	po-		czajne	yczajne	
bryki	zycyi		Złote austriackie		
V.		Z przeniesienia	44.170	1.930	46.100
			2.395	200	
41		Ogród pomologiczny i warzywny:			
		a) Ogrodnik, płaca (500 zł.) pięcioletnie (50 zł.)	550 zł.		
		b) pomocnik ogrodnika (płaca 150 zł., wikt 100 zł.)	250 "		
		c) utrzymanie i uzupełnienie ogrodów	400 "		
		d) sprawienie nowych okien do cieplarni	100 "	100	
			1.200		
42		Ogród botaniczny	100		
43		Utrzymanie pola doświadczalnego	150	200	
44		Wycieczki naukowe uczniów z profesorami	300		
		Suma rubryki V.	4.145	500	4.645
		Suma wydatków	48.315	2.430	50.745

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
Dochody.					
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	6.000	—	6.000
Opłaty od uczniów.					
II.	2	Opłaty na utrzymanie od 65 uczniów po 290 zł.	18.850		
	3	Czesne od 65 uczniów po 50 zł. . . . . 3.250 zł. po potrąceniu $\frac{1}{4}$ cz. przez Wydział krajowy uwolnionych . . . . . 800 „	2.450		
		<u>Suma rubryki II. . . . .</u>	21.300	—	21.300
Inne dochody.					
III.	4	Z gospodarstwa kuchennego i spiżarni	150		
	5	Ze sprzedaży płodów z ogrodów	1.000		
	6	" " " z pola doświadczalnego	50		
		<u>Suma rubryki III. . . . .</u>	1.200	—	1.200
		<u>Suma dochodów . . . . .</u>	28.500	—	28.500
		W porównaniu z wydatkami	—	—	50.745
		<u>okazuje się niedobór . . . . .</u>	—	—	22 245

Budżet krajowy na rok 1893.

Preliminarz folwarku w Czernichowie na r. 1893.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy oblicza na rok 1893:

wydatki folwarku Czernichowskiego na kwotę . . .	12.290 zł.
dochody " " " " . . .	14.082 "
<i>nadwyżkę dochodów na kwotę</i> . . .	1.792 zł.

Uchwałą Wysokiego Sejmu z d. 8. kwietnia b. r. prelininowano na r. 1892.:

wydatki na kwotę	11.364 zł.
dochody " "	13.492 "
<i>nadwyżkę dochodów na kwotę.</i>	2.128 zł.

Z porównania wynika, że Wydział krajowy oblicza na rok 1893.:

wydatki większe o	926 zł.
dochody większe o	590 "
<i>nadwyżkę mniejszą o</i>	336 zł.

Komisya budżetowa zbadawszy poszczególne pozycye dochodów i wydatków, przyjmuje dochody w wysokości przez Wydział krajowy podanej, t. j. w kwocie . . . . . 14.082 zł. obniża natomiast wydatki o kwotę 1.100 zł. i prelininuje je tylko w wysokości . . . . . 11.190 "
a skutkiem tego podnosi nadwyżkę dochodów do kwoty . . . . . 2.892 zł.
wyższej od prelininowanej przez Wydział krajowy nadwyżki o 1.100 zł., tudzież *wyższej* od uchwalonej nadwyżki na rok 1892. o 764 zł.

Obniżenie wydatków o kwotę 1.100 zł. proponuje Komisya budżetowa tylko w dwóch pozycyach, mianowicie:

W rubr. I. poz. 9. prelininuje Wydział krajowy 500 zł. w nadzwyczajnych wydatkach na zakupno nowej młocarni z kieratem dwukonnym po wybudowaniu nowej stodoły. Komisya sądzi, że wydatek nadzwyczajny na postawienie nowej stodoły, prelininowany na 2 500 zł. jest dosyć znaczny, że zatem nie należy budżet roku 1893. obciążać dalszym nadzwyczajnym wydatkiem. Z wybudowaniem stodoły, co ma w roku 1893. nastąpić, skończy się okres inwestycyjny w zabudowaniach folwarcznych czernichowskich, zatem zakupno młocarni można odłożyć do roku 1894. tem bardziej, że przed wybudowaniem stodoły zachodziłaby trudność w ulokowaniu młocarni.

Nadto proponuje Komisya budżetowa obniżenie wydatków

w rubr. VIII. poz. 27. o 600 zł., gdyż użycia tej kwoty na spłatę pożyczki nie zajdzie potrzeba, bo pożyczka hipoteczna w kwocie 12.000 zł. przyzwolona jedną z dawniejszych uchwał sejmowych nie została zrealizowaną, a obecnie nie ma potrzeby jej realizowania.

Na podstawie powyższego przedstawiona Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący preliminarz wydatków i dochodów folwarku Czernichowskiego na r. 1893.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
I.			Wydatki.		
		Wydatki na gospodarstwo.			
1		Płaca i zasługi:			
		a) ekonom (płaca, wikt, mieszkanie i opał)	500 zł.		
		b) służba folwarczna (płaca i ordynarya)	1.170 „		
				1.670	
2		Najem robotnika:			
		a) do gospodarstwa folwarcznego	600 zł.		
		b) do chmielarni:			
		α) dodatek zawiadującemu chmielarnią	50 „		
		β) utrzymanie i roboty przy chmielarni	150 „		
				800	
3		Dokupno i zmiana nasienia			300
4		„ nawozów dopełniających		—	200
5		„ słomy i karmy		600	
6		Inwentarz użytkowy:			
		a) dokupno lub zmiana koni	150 zł.		
		b) naprawa uprzęży	70 „		
				220	
7		a) Utrzymanie budynków folwarcznych		100	
		b) Budowa nowej stodoły		—	2.500
8		Naprawa narzędzi i sprzętów		100	
9		Dokupno maszyn i narzędzi		150	
10		Utrzymanie rowów		100	
11		Zabezpieczenie od pożaru i gradobicia		90	
12		Koszta kancelaryjne		20	
13		Światło i smarowidło		30	
		Suma rubryki I.	4.180	2.700	6.880
		Do przeniesienia	4.180	2.700	6.880

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
			Z przeniesienia .	4.180	2.700
II.		Las i plantacja wikła.			
	14	Służba, roboty i zalesienie	680	300	
	15	Wikle i ogrodnik, utrzymanie i uzupełnienie plantacyi .	400	450	
		Suma rubryki II. .	1.080	750	1.830
III.	16	Wydatki na piec wapienny	50	—	50
IV.	17	Wydatki na cegielnię	1.050	—	1.050
V.		Wydatki na przewóz.			
	18	Naprawa dwóch łodzi ratunkowych	30		
	19	Zakupno żelaznej liny	—	150	
		Suma rubryki V. .	30	150	180
VI.	20	Utrzymanie brzegów Wisły	170	—	
	20a	Na zasypywanie bagnisk w pobliżu zakładu	—	150	
		Suma rubryki VI. .	170	150	320
VII.		Podatki i opłaty.			
	21	Podatek gruntowy i domowy	275		
	22	„ dochodowy z promu	32		
	23	„ „ i zarobkowy od palenia wapna	86		
	24	„ „ „ wyrobu cegły	12		
	25	Opłata na utrzymanie dróg powiatowych, gminnych i własnych	75	50	
	26	Opłata konkurencyjna na szkołę ludową i kościół	50	50	
		Suma rubryki VII. .	530	100	630
VIII.	27	Fundusz dyspozycyjny dla Dyrektora	200	—	200
IX.	28	Rozmaite nieprzewidziane	50	—	50
		Suma wydatków .	7.340	3.850	11.190

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy-	Nadzw-	Razem
ru-	po-		czajne	czajne	
bryki	zycyi		Złote austriackie		
I.		Dochody. Z gospodarstwa.			
1		Ze sprzedaży płodów rolnych i chmielarni	1.000		
2		Ze sprzedaży płodów zwierzęcych:			
		a) krowiarnia	1.000 zł.		
		b) nierogacizna	1.500 „		
		c) owczarnia	100 „	2.600	
3		Z wynajętych ról i pastwisk	500		
4		Czynsz z kuźni	40		
5		Za wynajęte konie	500		
6		Za nawóz stajenny do ogrodów	120		
		Suma rubryki I.	4.760	—	4.760
II.		Z lasu i wikła.			
7		Ze sprzedaży drzewa opałowego i budulcowego	1.200		
8		Z wikła i trawy wśród wikła	2.100		
		Suma rubryki II.	3.300	—	3.300
III.	9	Z rybołówstwa	60	—	60
IV.	10	Z pieca opałowego	550	—	550
V.	11	Z cegielni	4.000	—	4.000
		Do przeniesienia	12.670	—	12.670

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy-	Nadzw-	Razem
ru-	po-		czajne	czajne	
bryki	zycyi		Złote austriackie		
		Z przeniesienia .	12.670	—	12.670
VI.	12	Z dzierżaw:			
		a) z bud jarmarcznych . . . . . 50 zł.			
		b) z promu na Wiśle . . . . . 100 „			
		c) z budynków propinacyjnych . . . . . 150 „	300	—	300
VII.		Odsetki od kapitałów.			
	13	Z obligów propinacyjnych (4% od kapitału 23 300 zł.) .	932	—	932
VIII.		Ładowe i olborne.			
	14	Z ładowego	30		
	15	Olborne za łamanie kamienia	100		
		Suma rubryki VIII. .	130	—	130
IX.	16	Rozmaite nieprzewidziane	50	—	50
		Suma dochodów .	14.082	—	14.082
		W porównaniu z wydatkami .	—	—	11.190
		okazuje się nadwyżka dochodów .	—	—	2.892

Zastępca Przewodniczącego:
St. Badeni.

Sprawozdawca:
St. Jędrzejowicz.

Budżet krajowy na rok 1893.

Rubr. XV. poz. 187—189 wydat. i rubr. X. poz. 38- 40 doch.

Sprawozdanie

komisji budżetowej o preliminarzu szkół niższych rolniczych w Horodence,
Jagielnicy i Kobiernicach na r. 1893.

Wysoki Sejmie!

A. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence.

Sprawozdaniem do LW. 28.298 przedkłada Wydział krajowy preliminarz szkoły na rok 1893. w którym oblicza wydatki na 12.278 zł. dochody zaś 2.610 zł., a stąd okazuje się niedobór 9.668 zł., któren w porównaniu z uchwalonym na r. 1892. w kwocie 10.002 jest o 334 zł. mniejszy.

W Rubr. I. poz. 1. do 5. włącznie „płace nauczycieli“ jest zupełnie zgodna z tą, którą Wysoki Sejm na r. 1892. uchwalił.

W Rubr. II. zniża się preliminarz w porównaniu do roku zeszłego o kwotę 818 zł. odpadł bowiem wydatek 1.250 zł. na dokonane w r. 1892. restauracye, natomiast zaś zachodzi konieczna potrzeba urządzenia umywalni dla 35 uczniów, dania podłogi w jednej sali, naprawy dachu na budynku mieszkalnym i naprawy ogrodzenia, co według kosztorysu kuratoryi i Dyrekyi wymaga wydatku 432 zł.

W Rubr. III. „utrzymanie uczniów“ wzrasta preliminarz o 450 zł. z powodu przyjęcia większej liczby uczniów mianowicie 35.

W Rubr. IV. „potrzeby do nauki“ obniża się preliminarz w porównaniu do roku 1892. o 350 zł. — odpadł bowiem wydatek 400 zł. na dokonane urządzenie ogródka doświadczalnego — natomiast zachodzi potrzeba zakupna nawozów i nasion kosztem 50 zł.

Dochody zaś wykazuje preliminarz niższe o 334 zł., ponieważ po przeprowadzeniu rokowań z właścicielem Horodenki okazuje się, że nie można żądać zwrotu zarobku uczniów.

Po tych wyjaśnieniach Komisya budżetowa wnosi: Wysoki Sejm raczy uchwalić wydatki i dochody szkoły w Horodence na r. 1893. zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego, jak następuje:

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zyty		Złote austriackie		
Wydatki.					
I. Płace nauczycieli.					
1		Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik, płaca	1.300 zł.		
		dodatek aktywalny	140 „		
		„ pięcioletni	200 „		
			1.640		
2		Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych, płaca	1.000 zł.		
		dodatek aktywalny	100 „		
			1.100		
3		Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca	480 zł.		
		dodatek na wikt	120 „		
			600		
4		Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca	500 zł.		
		dodatek aktywalny	50 „		
			550		
5		Katecheta obrz. łac. i gr. kat.			200
		Suma rubryki I.	4.090		4.090
II. Koszta administracji.					
6		Zarząd :			
		a) koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya	100 zł.		
		b) sługa szkolny	240 „		
			340		
7		Opał	500		
8		Oświetlenie	100		
9		Utrzymanie budynków (naprawy, ubezpieczenie, kominiarz)	200	432	
10		Sprzęty i ruchomości	100	75	
11		Utrzymanie koni do posług administracyjnych	400		
12		Należytość rządowa od przeniesienia własności gruntów szkol- nych z wymierzonych 463 zł. 75 ct., spłacalnych w 10 latach, 7 rata	46		
			25		
13		Podatek od gruntu szkolnego			
		Suma rubryki II.	1.711	507	2.218
III. Utrzymanie uczniów.					
14		Stołowanie			
15		Odzież, pościel i pranie } 35 uczniów po 150 zł.	5.250		
16		Lekarz, apteka i różne inne	150		
		Suma rubryki III.	5.400	—	5.400
		Do przeniesienia	11.201	507	11.708

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycy		Złote austriackie		
			Z przeniesienia .	11.201	507
IV.		Potrzeby do nauki.			
17		Przybory do nauki i pisania dla uczniów (książki, papiery, zeszyty i t. d.)	120		
18		Środki naukowe:			
		a) modele, maszyny, narzędzia, i inne przyrządy do demonstracyj i ćwiczeń praktycznych . . . . . 150 zł.			
		b) biblioteka i czytelnia . . . . . 80 "			
		c) ogród szkolny (nasiona okazy roślin, nawozy itp.) 20 "	250		
19		Ogródki doświadczalne do uprawy tytoniu (w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 11. listopada 1890.)	—	50	
		<u>Suma rubryki IV.</u>	<u>370</u>	<u>50</u>	<u>420</u>
V.		Kursy specjalne.			
20		Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	40		
21		" mleczarstwa	50		
22		" uprawy tytoniu	60		
		<u>Suma rubryki V.</u>	<u>150</u>		<u>150</u>
		<u>Suma wydatków</u>	<u>11.721</u>	<u>557</u>	<u>12.278</u>

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
Dochody.					
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	2.000	—	2.000
II.	2	Opłaty na utrzymanie uczniów : a) Rada powiatowa Horodeńska, 3 stypendya po 100 zł. i 1 stypendyum 150 zł. . . . . 450 zł. b) Gmina m. Horodenki, 1 stypendyum . . . . . 100 „	550	—	550
III.	3	Dochód z ogrodu (pola) szkolnego i z ogródka doświadczalnego tytoniowego	60	—	60
IV.	4	Zarobek 35 uczniów	—	—	—
		Suma dochodów .	2.610	—	2.610
		W porównaniu z wydatkami .	—	—	12 278
		okazuje się niedobór .	—	—	9.668

Zastępca przewodniczącego :

Stanisław Badeni.

Sprawozdawca :

Stanisław Jędrzejowicz.

B. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy.

Przedłożony preliminarz szkoły w Jagielnicy w wyniku cyfrowym jest ten sam jak uchwalony budżet na r. 1892. Mianowicie wydatki 11.810 zł., dochody 2.960 zł. niedobór do pokrycia 8.850 zł. W rubr. drugiej kosztu administracji jest oszczędność o 500 zł., odpada bowiem wydatek nadzwyczajny uchwalony na rok 1892. na adaptację budynków, natomiast w Rubr. czwartej preliminarzu Wydział krajowy, aby w ogródku doświadczalnym do uprawy tytoniu postawić susznię liści tytoniowych kosztem 500 zł. Nie da się zaprzeczyć, że przy wydatnie prowadzonej produkcji tytoniu susznia jest niezbędną a zarazem może służyć za wzór dla innych małych plantatorów. Zgodnie przeto z wnioskiem Wydziału Komisya wnosi: Wysoki Sejm uchwalić raczy wydatki i dochody szkoły w Jagielnicy na r. 1893. jak następuje:

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
Wydatki.					
I. Płace nauczycieli.					
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik, płaca	1.300 zł.		
		dodatek aktywalny	140 "		
		" pięcioletni od 1. lipca 1893.	100 "		
			1 540		
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych, płaca	1 000 zł.		
		dodatek aktywalny	100 "		
			1.100		
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca	480 "		
		dodatek na wikt	120 "		
			600		
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca	500 zł.		
		dodatek aktywalny	50 "		
		ryczałt na pomieszkanie	120 "		
			670		
	5	Katecheta obrz. łac. i gr.-kat.			200
		Suma rubryki I.	4.110	—	4.110
II. Koszta administracji.					
	6	Zarząd:			
		a) koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya	100 zł.		
		b) sługa szkolny	240 "		
			340		
	7	Opał			500
	8	Oświetlenie			100
	9	Utrzymanie budynków (naprawy, ubezpieczenie, kominiarz)			250
	10	Sprzęty i ruchomości			100
	11	Utrzymanie koni do posług administracyjnych			200
	12	Czynsz dzierżawny za grunta odstąpione szkole przez skarb Jagielnicki			50
		Suma rubryki II.	1.540	100	1.640
		Do przeniesienia	5.650	100	5.750

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy-	Nadzwy-	Razem
ru-	po-		czajne	czajne	
bryki	zycyi		Złote austriackie		
		Z przeniesienia .	5.650	100	5.750
III.		Utrzymanie uczniów.			
13		Stołowanie	} 30 uczniów po 150 zł.		
14		Odzież, pościel i pranie			
15		Lekarz, apteka i rozmaite inne			
		<u>Suma rubryki III.</u> .	4.650	—	4.650
IV.		Potrzeby naukowe.			
16		Przybory do nauki i pisanja dla uczniów (papier, zeszyty, książki, mapy i t. d.)	120		
17		Środki naukowe:			
		a) modele, maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstracyj i ćwiczeń praktycznych	150 zł.		
		b) biblioteka i czytelnia	80 "		
		c) ogród szkolny (nasiona okazów, nawozy i t. d.)	20 "	250	300
18		Ogródki doświadczalne do uprawy tytoniu (suszarnia)	—	500	
19		Wycieczki z uczniami	50		
		<u>Suma rubryki IV</u> .	420	800	1.220
V.		Kursa specjalne.			
20		Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	40		
21		" mleczarstwa	50		
22		" uprawy i suszenia tytoniu	100		
		<u>Suma rubryki V.</u> .	190	—	190
		<u>Suma wydatków .</u>	10.910	900	11.810

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycy		Złote austriackie		
Dochody.					
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	2.000	—	2.000
II.	2	Oplaty na utrzymanie uczniów : Od rady powiatowej w Borszczowie	—	300	300
III.	3	Czysty dochód z gospodarstwa szkolnego	300	—	300
IV.	4	Zarobek 30 uczniów po 12 zł.	360	—	360
<u>Suma dochodów</u>			<u>2.660</u>	<u>300</u>	<u>2.960</u>
W porównaniu z wydatkami			—	—	11.810
<u>okazuje się niedobór</u>			—	—	<u>8.850</u>

Zastępca przewodniczącego :
Stanisław Badeni.

Sprawozdawca :
Stanisław Jędrzejowicz.

C. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.

Sprawozdaniem do L. 28298 przedkłada Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi preliminarz szkoły w Kobiernicach, w którym oblicza wydatki na 12.778 zł., dochody zaś na 4.868 zł., a ztąd okazuje się niedobór 7.910 zł., który w porównaniu z uchwalonym na r. 1892. w kwocie 8.580 zł. o 670 zł. jest mniejszy.

Komisya zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego wnosi: Wysoki Sejm uchwalić ra-
czy wydatki i dochody szkoły w Kobiernicach na r. 1893. jak następuje:

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
Wydatki.					
I. Płace nauczycieli.					
1		Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik, płaca dodatek aktywalny (140 zł.) i osobisty (100 zł.)	1.300 zł. 240 „	1.540	
2		Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych, płaca dodatek aktywalny „ pięcioletni	1.000 „ 100 „ 100 „	1.200	
3		Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca dodatek na wikt	480 zł. 120 „	600	
4		Nauczyciel do nauk elementarnych płaca dodatek aktywalny	500 „ 50 „	550	
5		Katecheta obrz. łącz.	150		
Suma rubryki I.			4.040	—	4.040
II. Koszta administracji.					
6		Zarząd: a) koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya b) służa szkolny	100 zł. 240 „	340	
7		Opał	500		
8		Oświetlenie	100		
9		Utrzymanie budynków (naprawy, ubezpieczenie, kominiarz)	200	1.000	
10		Sprzęty i ruchomości	100	100	
11		Utrzymanie koni do posług administracyjnych	400		
12		Czynsz dzierżawny za folwark z inwentarzem	758		
Suma rubryki II.			2.398	1.100	3.498
III. Utrzymanie uczniów.					
13		Stołowanie	} 30 uczniów po 150 zł.	4.500	
14		Odzież, pościel i pranie		150	
15		Lekarz, apteka i rozmaite inne			
Suma rubryki III.			4.650	—	4.650
Do przeniesienia			11.088	1.100	12.188

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy-	Nadzw-	Razem
ru-	po-		czajne	czajne	
bryki	zycyi		Złote austriackie		
		Z przeniesienia .	11.088	1.100	12.188
IV.		Potrzeby naukowe.			
16		Przybory do nauki i pisanja dla uczniów (książki, papier, zeszyty i t. d.)	120		
17		Środki naukowe:			
		a) modele, maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demon-			
		stracy i ćwiczeń praktycznych	150 zł.		
		b) biblioteka i czytelnia	80 "		
		c) ogród szkolny (nasiona, okazy roślin, nawozy itd.)	50 "		
			280		
18		Wycieczki z uczniami	50		
		<u>Suma rubryki IV. . . . .</u>	450	—	450
V.		Kursa specjalne.			
19		Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	40	50	
20		" mleczarstwa	50		
		<u>Suma rubryki V. . . . .</u>	90	50	140
		<u>Suma wydatków . . . . .</u>	11.628	1.150	12.778

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycy				
Dochody.					
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	3.000	—	3.000
II.	Opłaty na utrzymanie uczniów :				
	2	a) Rada powiatowa Bialska . . . . . 450 zł.	690	—	690
		b) " " Bocheńska . . . . . 140 "			
		c) " " Mielecka . . . . . 100 "			
III.	3	Dochód z pola i ogrodu szkolnego	60	—	60
IV.	4	Dochód z dzierżawy folwarku	758	—	758
V.	5	Zarobek 30 uczniów po 12 zł.	360	—	360
Suma dochodów			4.868	—	4.868
W porównaniu z wydatkami			—	—	12.778
okazuje się niedobór			—	—	7.910

Zastępca przewodniczącego :

Stanisław Badeni.

Sprawozdawca :

Stanisław Jędrzejowicz.

Budżet krajowy na rok 1893.

(Rubr. XV. poz. 191 wyd. i Rubr. X. poz. 41 doch.)

Sprawozdanie

Komisji budżetowej o preliminarzu szkoły ogrodniczej w Tarnowie na r. 1893.

Wysoki Sejmie!

Wydatki tej szkoły oblicza Wydział krajowy na rok 1893

zwyczajne	9.665 zł.
nadzwyczajne	2.000 „
Razem	11.655 zł.

Zwyczajne wydatki w porównaniu do r. 1892 *wzrastają* o 1.405 zł., zaś nadzwyczajne właściwie odpaść zupełnie powinny jako te które fundusz krajowy w jednym roku pokrył, mianowicie 10.000 zł. na postawienie nowego budynku i 2.000 zł. na melioracyi ogrodu.

Wzrost wydatków zwyczajnych usprawiedliwia się przeważnie powiększeniem liczby uczniów na 25., a w tym stosunku naturalnie przypadają większe koszta stołowania, odzieży, sprzętów i t. d.

Jedna tylko pozycya zdaje się Komisji nie dość wyjaśnioną a mianowicie w rubr. pierwszej poz. 2 dla nauczyciela fachowego ryczałt na pomieszkanie 200 zł. To jest nowy dodatek którego dotąd nie było a przy postawionym nowym budynku jedno pomieszkanie było wzięte w rachubę dla kierownika albo dla jego pomocnika. Preliminarz zaś zatrzymuje przyznany dotąd ryczałt kierownikowi na pomieszkanie a wprowadza nową pozycyę 200 zł. dla nauczyciela pomocnika. Dla tego Komisya budżetowa te pozycye skreśla a również nie zgadza się na podwyższenie wynagrodzenia dla księdza katechety, bo dwie godzin tygodniowo zupełnie wystarcza.

W wydatkach nadzwyczajnych Rubr. II. poz. 11 wstawiono do preliminarza 2.000 zł. na zakupno sprzętów do nowego budynku szkolnego. Kwota ta zdaje się Komisji zbyt wysoką, zwłaszcza że znaczna część dotychczasowych sprzętów jeszcze do nowego budynku użytą być może i dlatego wnosi zamiast dwa tysiące 1.000 zł. pod poz. 11 Rubr. II. jako wydatek nadzwyczajny na rok 1893. Tym sposobem wydatki zwyczajne obniżą się o 200 zł. a wydatki nadzwyczajne o 1.000 zł., a gdy inne wszystkie pozycye przyjmuje Komisya zgodnie z Wydziałem krajowym, przeto wnosi: Wysoki Sejm uchwalić raczy wydatki i dochody szkoły ogrodniczej w Tarnowie na rok 1893 jak następuje :

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zyty		Złote austriackie		
Wydatki.					
I. Płace nauczycieli.					
1		Nauczyciel kierownik, płaca . . . . . 1.200 zł. dodatek aktywalny . . . . . 140 " ryczałt na pomieszkanie . . . . . 240 "	1.580		
2		Nauczyciel fachowy pomocniczy, płaca . . . . . 720 zł. dodatek aktywalny . . . . . 60 "	780		
3		Nauczyciel pomocniczy do miernictwa i rysunków	240		
4		Nauczyciel fachowy do nauk elementarnych: płaca . . . . . 500 zł. dodatek aktywalny . . . . . 100 " ryczałt na pomieszkanie . . . . . 180 "	780		
5		Ochmistrz i dozorca robót	480		
6		Kapelan i katecheta	150		
<u>Suma rubryki I.</u>			4.010	—	4.010
II. Koszta administracyjne.					
7		Zarząd: a) koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya 100 zł. b) służba szkolny . . . . . 180 "	280		
8		Opał	200		
9		Oświetlenie	60		
10		Utrzymanie budynków (naprawy, ubezpieczenie, kominiarz) .	100		
11		Sprzęty i ruchomości . . . . . 50 Najem pomieszkań dla nauczycieli	—	1.000	
<u>Suma rubryki II.</u>			690	1.000	1.690
III. Utrzymanie uczniów.					
12		Stołowanie } dla 25 uczniów po 165 zł 4.125	4.125		
13		Odzież, pościel i pranie }			
14		Lekarz, apteka i rozmaite inne wydatki 100	100		
<u>Suma rubryki III</u>			4.225		4.225
Do przeniesienia			8.925	1.000	9.925

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zyceji		Złote austriackie		
			Z przeniesienia .	8,925	1.000
IV.		Potrzeby naukowe.			
	15	Przybory do nauki	80		
	16	Zbiory środków do demonstracji	100		
	17	Biblioteka i czytelnia	100		
	18	Wycieczki naukowe	50		
	19	Na utrzymanie ogrodu szkolnego	200		
		Suma rubryki IV. .	530	—	530
		Suma wydatków .	9,455	1.000	10,455
		Dochody.			
I.	1	Z c. k. Skarbu Państwa	2.300		
	2	Od gminy miasta Tarnowa	250		
	3	„ Rady powiatowej w Tarnowie	300		
		Suma rubryki I. .	2.850	—	2.850
II.	4	Opłaty na utrzymanie uczniów	250	—	250
III.	5	Dochód czysty z ogrodu szkolnego	150	—	150
IV.	6	Zarobek 25 uczniów w ogrodzie miejskim	100	—	100
		Suma dochodów .	3.350	—	3.350
		W porównaniu z wydatkami .	—	—	10,455
		okazuje się niedobór .	—	—	7.105

Zastępca przewodniczącego:
Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:
Stanisław Jędrzejowicz.

No.	Date	Description	Amount
1		...	...
2		...	...
3		...	...
4		...	...
5		...	...
6		...	...
7		...	...
8		...	...
9		...	...
10		...	...
11		...	...
12		...	...
13		...	...
14		...	...
15		...	...
16		...	...
17		...	...
18		...	...
19		...	...
20		...	...
21		...	...
22		...	...
23		...	...
24		...	...
25		...	...
26		...	...
27		...	...
28		...	...
29		...	...
30		...	...
31		...	...
32		...	...
33		...	...
34		...	...
35		...	...
36		...	...
37		...	...
38		...	...
39		...	...
40		...	...
41		...	...
42		...	...
43		...	...
44		...	...
45		...	...
46		...	...
47		...	...
48		...	...
49		...	...
50		...	...
51		...	...
52		...	...
53		...	...
54		...	...
55		...	...
56		...	...
57		...	...
58		...	...
59		...	...
60		...	...
61		...	...
62		...	...
63		...	...
64		...	...
65		...	...
66		...	...
67		...	...
68		...	...
69		...	...
70		...	...
71		...	...
72		...	...
73		...	...
74		...	...
75		...	...
76		...	...
77		...	...
78		...	...
79		...	...
80		...	...
81		...	...
82		...	...
83		...	...
84		...	...
85		...	...
86		...	...
87		...	...
88		...	...
89		...	...
90		...	...
91		...	...
92		...	...
93		...	...
94		...	...
95		...	...
96		...	...
97		...	...
98		...	...
99		...	...
100		...	...

Total

Budżet krajowy na rok 1893.

Rubr. XV. poz 192 wyd i Rubr. X. poz. 42 doch.

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o preliminarzu szkoły wyprawy lnu i konopi
w Gródku na r. 1893.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy oblicza wydatki tej szkoły na r. 1893 w kwocie 4.040 zł. czyli w porównaniu do uchwalonego budżetu na r. 1892 o 160 zł. wyższe. Ten wzrost jest zupełnie usprawiedliwiony tem że w roku przeszłym obliczało się koszta utrzymania dla siedmiu uczniów obecnie zaś preliminarz obejmuje koszta na ośmiu uczniach do szkoły przyjętych.

Wszystkie inne pozycje są te same jak w budżecie przeszłorocznym przyjęte, tak że żadnych wydatków nadzwyczajnych ani nowych nakładów nie ma w obec zamiaru zwinienia tej szkoły.

Dla tego komisya wnosi: Wysoki Sejm uchwalić raczy dochody i wydatki szkoły jak następuje:

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote anstryackie		
Wydatki.					
I. Płace nauczycieli.					
1		Kierownik, zarazem nauczyciel rolnictwa	800		
2		Nauczyciel zawodowy do uprawy i wyprawy roślin włókni- stych	660		
3		Nauczyciel do nauk elementarnych	240		
4		Katecheta	60		
5		Relutum na pomieszkąnie dla nauczycieli	200		
Suma rubryki I.			1.960	—	1.960
Do przeniesienia			1.960	—	1.960

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zyczy		Złote austriackie		
		Z przeniesienia	1.960	—	1.960
		Koszta administracji.			
II.	6	Inspekcya zakładu	120		
	7	Potrzeby kancelaryjne, druki itd.	50		
	8	Opał i oświetlenie	120		
	9	Utrzymanie i asekuracja budynków	100		
	10	„ inwentarza szkolnego	60		
	11	Podatki	50		
		<u>Suma rubryki II. . . . .</u>	<u>500</u>	<u>—</u>	<u>500</u>
		Potrzeby do nauki.			
III.	12	a) Na utrzymanie i dokupno maszyn i narzędzi do uprawy roślin włóknistych (łamacz, trzepacz, młynek, wialnik i szczotki angielskie)	60		
		b) Na utrzymanie narzędzi do uprawy roli	40		
		c) „ „ moczarni	40		
	13	Przybory do pisania i książki do nauki uczniów	60		
	14	Zbiory okazów do demonstracyj	60		
	15	Biblioteka i czytelnia	40		
		<u>Suma rubryki III. . . . .</u>	<u>300</u>	<u>—</u>	<u>300</u>
		Utrzymanie uczniów.			
IV.	16	Stołowanie			
	17	Odzież i pościel { 8 uczniów po 160 zł.	1.280		
		<u>Suma rubryki IV. . . . .</u>	<u>1.280</u>	<u>—</u>	<u>1.280</u>
		<u>Suma wydatków . . . . .</u>	<u>4.040</u>	<u>—</u>	<u>4.040</u>
		Dochody.			
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	2.200	—	2.200
II.	2	Dochód czysty z gospodarstwa szkolnego i wyrobu włókna	98	—	98
III.	3	Zarobek uczniów	84	—	84
		<u>Suma dochodów . . . . .</u>	<u>2.382</u>	<u>—</u>	<u>2.382</u>
		W porównaniu z wydatkami	—	—	4.040
		okazuje się niedobór	—	—	<u>1.658</u>

Zast. przewodniczącego:

Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:

Stanisław Jędrzejowicz.

Budżet krajowy na rok 1893.

Rubr. XV. poz. 193.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o preliminarzu szkoły weterynaryi
we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Budżet tej szkoły polega przeważnie na pozycyach stałych, które fundusz krajowy przyjął na siebie, a mianowicie:

a) Subwencya c. k. Rządowi	2.000 zł.
b) Asekuracya budynku	41 „
c) Spłata Bankowi krajowemu $4\frac{1}{2}\%$ pożyczki 12.400 zł. na realności Nr. 466 $\frac{3}{4}$ we Lwowie ciężącej, IX. i X. rata wraz z odsetkami na rok 1893. przypadającymi (z końcem 1893. dług w kapitale wynosić będzie jeszcze 11.343 zł. 74 ct.)	773 „
d) 4 stypendya dla uczniów szkoły kucia we Lwowie	300 „
Razem	<u>3.114 zł.</u>

którą to kwotę Komisya do Rubr. XV. budżetu poz. 193 wstawia i Wysokiemu Sejmowi do uchwały zaleca.

Zast. przewodniczącego:

Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:

Stanisław Jędrzejowicz.

Budżet krajowy na rok 1893.

Do rubr. VII. poz. 52.

Sprawozdanie

**Komisji budżetowej z preliminarza krajowego funduszu
szkolnego na rok. 1893.**

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy i Rada szkolna krajowa proponuje w sprawozdaniu o budżecie krajowym i w dodatkowym sprawozdaniu z dn. 9. września 1893. sumę wydatków zwyczajnych	1,500.563 zł.
sumę wydatków nadzwyczajnych	48.084 „
razem	1,548.647 zł.
sumę dochodów	198.748 „
a przeto niedobór	1,349.899 zł.

Preliminarz Wydziału krajowego i Rady szkolnej krajowej wykazuje przeto dochody o 5.790 zł. czyli o 2·9% wyższe od kwoty uchwalonej na rok 1892., a o 51.527 zł. czyli o 25·9% niższe od wynikłości z roku 1891., a o 29.496 zł. czyli o 13·1% niższe od przecięcia zamknięć rachunków z lat 1889—1891.

Wydatki na rok 1893. obliczono na 173.933 zł. czyli o 11% wyżej od kwoty uchwalonej na rok 1892., o 357.616 zł. czyli o 24% wyżej od wynikłości z r. 1891. a o 505.681 zł. czyli o 33% wyżej od przecięcia zamknięć rachunków z lat 1889—1891.

Niedobór zatem na rok 1893. oblicza Wydział krajowy i Rada szkolna krajowa na 1,349.899 zł. t. j. o 168.143 zł. czyli 12% więcej od kwoty uchwalonej na rok 1892., o 409.143 zł. czyli 30·2% więcej od wynikłości z roku 1891., a o 535.179 zł. czyli 40% więcej od przecięcia zamknięć rachunków 1889—1891.

O wiele jaskrawszym wyda się wzrost wydatków na rok 1893., jeśli takowy porównamy z przecięciami 1886—1890, 1880—1885 i 1876—1879. W porównaniu do przecięcia 1886—1890 okażą się wydatki na rok 1893. o 741.177 zł. czyli o 48% wyższe, w porównaniu z przecięciem zamknięć 1880—1885 o 1,015,481 zł. czyli o 65% wyższe.

W porównaniu z przeciętnymi na lata 1876—9 preliminarzowanymi 355.267 zł. wynoszącymi wydatkami, są wydatki na rok 1893. wedle wniosków Wydziału krajowego i Rady szkolnej krajowej o 4½ razy wyższe.

Ponieważ tak znacznemu wzrostowi wydatków nie odpowiada stosunkowy wzrost dochodów na rok 1893, które w porównaniu z przecięciem zamknięć 1886—90 jedynie tylko o 1.596 zł. czyli o 0·8%, w porównaniu z przecięciem zamknięć 1880—5 o 36.307 zł. czyli o 18%,

a w porównaniu z przeciętnymi na lata 1876—9 w kwocie 98.581 zł. preliminowanymi wydatkami o dwa razy powiększyć się mają — okaże się zatem i niedobór z funduszu krajowego pokryć się mający wedle wniosków Wydziału krajowego i Rady szkolnej krajowej 1,349.899 zł. o 742.892 zł. czyli o 55% wyższy od niedoboru w przecięciu zamknięć 1886—90, o 979.174 zł., o 73% wyższy od niedoboru w przecięciu zamknięć 1880—85, a o 5 razy wyższy od niedoboru w latach 1876—9 na 256.686 zł. preliminowanego.

O ile przyczyną ciągłego podwyższania się wydatków w latach dawniejszych, a mianowicie w pierwszej i w drugiej połowie ubiegłego dziesięciolecia było głównie zakładanie nowych szkół, z których wielka liczba pomimo przyjęcia odnośnego wydatku z powodu braku budynku i nauczyciela pozostawała na papierze, jak n. p. w r. szkolnym 1875/6: 416 szkół nieczynnych, w roku szkolnym 1885/6: 209, w r. 1886.: 184, w r. 1890/1: 256, a z których to nowo założonych szkół pewna część jakkolwiek otwarta z powodu braku kwalifikacji nauczyciela wegetowała — o tyle zarówno chlubną charakterystyką, jak i powodem zwiększonego nakładu w latach ostatnich jest znacznie ruchliwsza czynność na polu pracy reorganizacyjnej w kierunku ustawami krajowymi z r. 1885., 1889. i 1892. wskazanym przez Radę szkolną właściwie i praktycznie pojętej i energicznie wykonywanej.

W roku szkolnym 1892/3 liczba czynnych szkół ludowych publicznych i prywatnych wynosi 3891 a zatem o 38 więcej, czyli o 0.9% jak w r. 1890/1 o 199 więcej jak w roku szkolnym 1889/90 czyli o 5.1% jak w roku 1890/1, o 411 więcej jak w roku 1885. czyli o 10.5%, a o 1523 więcej jak w roku szkolnym 1875/6. czyli o 39.2%.

Liczba szkół po otwarciu aż do roku szkolnego 1892/3 zorganizowanych ale nieczynnych szkół wyniesie 4241 czyli o 350 więcej t. j. o 0.8% więcej jak obecnie.

Ilość klas bowiem wynosi w roku szkolnym 1892/3., 6267 a zatem o 846 więcej, czyli o 13.4% jak w roku 1890/1, o 1797 więcej czyli o 28.6% jak w roku 1885.

Po otwarciu szkół zorganizowanych ale dotychczas nieczynnych 6626, czyli o 846 więcej, t. j. 12.7% jak w roku 1890/1, a o 1797 więcej t. j. o 27.1% jak w r. 1885.

W latach ostatnich przeto postęp co do ilości klas był znacznym, tempo otwierania nowych szkół zaś zwolniono, ale bynajmniej akcyi w tym kierunku nie wstrzymano.

Powodom, które wywołały powolniejszy wzrost liczby szkół, usiłował Wysoki Sejm w miarę możliwości zaradzić, czyniąc pomimo ciężkiego materialnego położenia znaczne ofiary na polepszenie stanu materialnego nauczycieli ludowych, powiększając znacznie kwotę przeznaczoną na stypendya dla kandydatów seminaryów nauczycielskich, wspierając czynnie internaty dla nich przeznaczone i wskazując ciągle na potrzebę powiększenia liczby seminaryów nauczycielskich, któremu to żądaniu przez otwarcie 1. klasy seminarjum w Samborze w części stało się zadość; — rokowania o założenie seminarjum w Krośnie biorą obrót pomyślny, a oprócz tego stara się Rada szkolna o założenie seminarjum w Buczaczu i w Nowym Targu.

Dwa pierwsze środki pomocy i zachęty, powiększenie pensyi i stypendyów, lubo dopiero w r. b. w życie wprowadzone, nie pozostały bez wpływu na liczbę młodzieży poświęcającej się zawodowi nauczycielskiemu, po wakacjach letnich bowiem znacznie większa liczba uczniów zgłosiła się do zapisu w seminariach nauczycielskich, jest zatem nadzieja, że w niedługim przeciągu czasu liczba nauczycieli odpowie w większej mierze znacznej frekwencji, której dwukrotne zwiększenie się w porównaniu do r. szkol. 1875/6, a o 30% w porównaniu z r. 1885/6, o obok świadczącej o większym pociągu do szkół gotowości do ich zakładania jest objawem coraz większego zrozumienia znaczenia oświaty przez ludność kraju, a przeto najlepszą nagrodą za starania Sejmu i Rady szkolnej krajowej.

W wykonaniu ustawy krajowej z d. 1. grudnia 1889. dz. ust. Nr. 71 proponuje Rada szkolna krajowa przyczynienie się kraju do remuneracyi za naukę religii w kwocie ośm razy wyższej, aniżeli przed trzema laty na ten cel wydano, a wydatek ten odpowiadający woli wyrażonej przez Wysoki Sejm, a wynikły ze słusznego ocenienia religii jako głównej podstawy wycho-

wania jest nietylko dowodem, że Sejm pracę duchowieństwa szanuje i ceni, ale także przy harmonijnem współdziałaniu Rady szkolnej krajowej i Ordynaryatów biskupich na regularne odbywanie nauki niewątpliwie wpłynie. Rada szkolna krajowa nie ograniczyła się na systemizowaniu posad warunki do tego mających, ale starała się w porozumieniu z Ordynaryatami biskupimi zapobiedz dydaktycznym usterkom w zakresie tejże nauki dostrzeżonym, i ułożyła wspólnie z Ordynaryatami szczegółowe plany naukowe dla każdej kategorii szkół, okólnikami Ordynaryatu arcybiskupiego obrz. łac. z d. 26. września 1890 do l. 13.580 i Ordynaryatu metropol. obrz. gr. kat. z d. 18. lipca 1890 do l. 2889 ogłoszone. Postęp, jaki plany te stanowią, da się czuć nietylko w szkołach, które posiadają osobnych katechetów, ale i w tych, w których duszpasterze religii uczą, szczególną pomocą będą one dla nauczycieli w nauczaniu tego przedmiotu.

Wnioski Wydziału krajowego i Rady szkolnej krajowej licząc się z faktycznym stanem rzeczy proponują sejmowi jedynie tylko materyalne przyczynienie się do założenia 50 szkół 1. września b. r. otworzonych, a na wypadek, gdyby stosunki od woli Rady szkolnej kraj. niezawisłe pozwoliły jej we wrześniu 1893 otworzyć znowu 50 szkół, obiecuje Rada szkolna wydatek ten pokryć oszczędnościami budżetowemi.

W poczuciu, że daleko więcej od ilości szkół w wykazach statystycznych zawartej, jakość ich jest miarą wartości szkolnictwa, że przeto tam, gdzie nie ma po temu skromnego ale zdrowego budynku, albo gdzie nauczyciel nie odpowiedziałby zadaniu, założenie szkoły jest jeszcze przedwczesnem, usiłuje Rada szkolna powetować poniewolne zwolnienie otwierania nowych szkół przez uzupełnienie i udoskonalenie szkół istniejących, a mianowicie przez wzmocnienie nadzoru i sprężyste tegoż wykonanie, przez niżenie cen książek szkolnych w r. 1890, a przedewszystkiem przez gorliwą pracę na polu pedagogicznem rozwijającą ducha i inicjatywy, a jednak powstrzymującą się od reform zbyt nagłych i do moralnego gruntu kraju naszego niezastosowanych. Praca ta przyczyni się niewątpliwie do stopniowego usuwania niestety zbyt licznych w sprawozdaniach komisji i rozprawach Sejmu, a nawet w sprawozdaniu Rady szkolnej krajowej podnoszonych stron ujemnych naszego szkolnictwa.

Dowodem tej pracy jest mająca w roku 1893 wejść w życie zmiana planów naukowych dla szkół ludowych, która równie jak znaczna liczba nowo wypracowanych książek szkolnych na zaleconem wielokrotnie przez sejmową komisję szkolną i budżetową ściśle odróżnieniu szkoły wiejskiej od miejskiej i indywidualizowaniu poszczególnych rodzajów szkół polegając, niewątpliwie do wskazanego w art. 3. ust. kr. z d. 2. maja 1873 Dz. u. kr. Nr. 250, w art. 8. ust. kr. z 2. lutego 1885. Dz. ust. kr. Cz. VIII. Nr. 28 i w sprawozdaniach komisji i rozprawach sejmowych praktycznego kierunku w szkolnictwie się przyczynią.

Wyrazem tego kierunku jest zaprowadzenie czwartego roku nauki we wszystkich seminariach nauczycielskich z wyjątkiem dwóch, głównie w celu przeprowadzenia zmienionego programu z rozszerzonym w myśl życzeń Sejmu planem nauki gospodarstwa wiejskiego, i zaprowadzenie tejże nauki w roku zeszłym na trzecim, a w roku bież. na czwartym roku w tychże seminariach, którą Rada szkolna kraj. z demonstracją tejże nauki w ogrodach i pasiekach do seminarów należących i podczas wycieczek naukowych z profesorami odbywanych połączyła a niewątpliwie przez otwieranie istniejących w innych krajach koronnych praktycznych bądźto 6-miesięcznych bądźto wakacyjnych kursów nauczycielskich dla rolnictwa, stósownie do możności pozyskania życie praktyczne i stosunki włościańskie znających sił nauczycielskich uzupełni. Praktyczna bowiem znajomość przyszłego zawodu większej części uczniów ze strony nauczycieli i oswojenie się z potrzebami wiejskiego życia; są to czynniki, które nietylko rodziców do posyłania dziecka do szkoły bez grozy kar w większym jeszcze stopniu, aniżeli pocieszający postęp nauki robót kobiecych i nauki zręczności, mogą zachęcić, ale także i aklimatyzowanie dziecka w szkole ułatwią.

Z przyjemnością zaznaczyć należy, że jakkolwiek ustawa z 15. czerwca 1892 Dz. ust. kr. Nr. 40 dopiero w lipcu stała się prawomocną, praca organizacyjna nią wywołana, a mianowi-

cie zmiana szkół filialnych na etatowe, nowy podział nauczycieli i wyższy wymiar ich pensyi jest na ukończeniu i w ostatnich dniach września wejdzie w życie, przez co Rada szkolna krajowa nie tylko zmysł organiczny w kierownictwie, ale i wielką pracowitość w wykonaniu okazała.

Że jednak preliminarz musiała Rada szkolna wypracować właśnie w okresie przejściowym, a mianowicie w chwili, w której zmiany nową ustawą wywołane były w pełnym toku, w której przeto dawne podstawy budżetowania przestały być prawnymi, co do nowych zaś nie było jeszcze ani doświadczeń, ani szczegółowego statystycznego obrazu, preliminarz rzeczony musi się w kilku pozycjach oprzeć jedynie tylko o domniemanie i obliczenie ryczałtowe i z powodów bowiem od woli niezawisłych, nie była Rada szkolna krajowa w stanie rozwinąć w roku bieżącym tej budżetowej ścisłości, za którą jej w ostatnich latach Komisya budżetowa wyrażała uznanie. Stąd też i Komisya w braku zupełnie dokładnych podstaw musi się przy kilku pozycjach oprzeć na kwotach na rok bieżący przyzwolonych, i na obliczeniach, w chwili przedłożenia Sejmowi ustawy z d. 15. czerwca 1889 r. w przybliżeniu dokonanych.

Rubr. I. Na pokrycie niedoboru z powodu płac i dodatków na pomieszkanie dla nauczycieli i nauczycielek etatowych według uchwały finansowej na rok 1892.

Komisya wnosi zgodnie z preliminarzem Rady szkolnej krajowej i Wydziału krajowego	699.526 zł.
czyli w porównaniu z kwotą uchwaloną na rok 1892 więcej o	106.425 „
w porównaniu z wynikłością z r. 1891 więcej o	271.056 „
w porównaniu zaś z trzechletniem przecięciem 1889—1891 więcej o	313.940 „

Ponieważ w dziale zasiłków dla funduszków szkolnych okręgowych na mocy art. 28. lit. e. ustawy z dnia 2. maja 1873 fundusz szkolny, a względnie skarb krajowy występuje jedynie tylko jako źródło w ostatnim rzędzie zasilające, a udział jego w powyższych wydatkach ustawa jedynie tylko wówczas nakazuje, jeżeli powiat, dla którego szkół ludowych pospolitych i wydziałowych, potrzeba zasiłku, wnosi do funduszu ogół dodatków przynajmniej 3% całej należności wszystkich podatków stałych, razem z dotychczasowymi dodatkami rządowymi wynoszący, istnienie tych warunków w poszczególnych okręgach, oraz samoistne dochody Rad okręgowych i gminnych i właściwość wydatkowania z ich strony, wpływa bezpośrednio na wysokość wydatków funduszu szkolnego i skarbu krajowego. Stąd Rada szkolna krajowa na żądanie Komisji budżetowej przez Sejm przyjęte do wiadomości, przedkładała zawsze Sejmowi preliminarze dochodów i wydatków okręgów szkolnych, które były przedmiotem badań Komisji budżetowej. W r. b. z powodów powyżej przytoczonych, Rada szkolna krajowa biorąc za główną podstawę kwotę na rok 1892 uchwaloną ze zmianami ustawą z 12. czerwca 1892. wywołanemi, preliminarzów okręgów szkolnych przedłożyć nie mogła. Przedłożone przez Radę szkolną zamknięcie rachunków okręgów szkolnych, natomiast z r. 1891 sprawdza wydatki przed wprowadzeniem w życie tychże zmian poniesione, przeto może jedynie tylko służyć za pomocniczą normę do liczbowego wykazania wzrostu wydatków w poszczególnych działach, z powodu innych warunków jednak, jak zeszłoroczne, nie może służyć za podstawę budżetowania.

Rubryka I. składa się z dwóch pozycji, mających na przyszłość stanowić jedną całość z 407.260 zł., która to suma równa się wydatkowi preliminarzowanemu na r. 1892, jest o	38.155 zł.
wyższą od wynikłości z roku 1891, a o	43.448 „
wyższą od przecięcia 1889—91.	

Jako jej uzupełnienie przebywa pod poz.: a) kwota . . . . . 200.000 „
na pokrycie wydatków spowodowanych ustawą krajową z dnia 15. czerwca 1892 (Dz. u. kr. Nr. 40.) o 106.425 zł. wyższą od wymierzonej jedynie tylko na 6 miesięcy kwoty na rok 1892. Kwota rze-

czona wyrównuje przybytek wydatków ustawą z dnia 15. czerwca 1892 spowodowany. Wedle obliczeń komisji szkolnej z lutego 1892, rozkład tego przybytku jest następujący:

1. Zwiększenie wydatku na podwyższenie płacy nauczycielom II. klasy w 7 większych miastach w Galicyi	6.500 zł.
2. Zwiększenie wydatku na przyznanie płacy rocznej dla nauczycieli szkół pospolicitych w 20 miastach zaliczonych do klasy III.	12.600 „
3. Wyrównanie pensyi nauczycielskich do 500 zł. dla 263 posad, do 450 zł. dla 264 posad w miastach i miasteczkach	23.200 „
4. Wyrównanie pensyi dla 3.390 nauczycieli po wsiach, z których 15% czyli 508 wskutek podniesienia pensyi i zmiany szkół filialnych na etatowe, rocznie 400 zł., 20% tj. 678 płacę 350 zł. a 65% czyli 2.204 płacę 300 zł. pobierać będzie w łącznej sumie 1,101.700 zł. zwiększa wydatek o	103.550 „
5. Podwyższenie pensyi nauczycieli młodszych wywołuje zwiększenie wydatku o	17.360 „
6. Zwiększenie wydatku na nauczycieli nadetatowych i młodszych tymczasowych	12.780 „
7. Przyznanie dodatku na mieszkanie nauczycielom w Krakowie	6.366 „
8. Przyznanie tego dodatku nauczycielom szkół wydziałowych w innych miastach	3.430 „
9. Podwyższenie dodatków na mieszkanie dla nauczycieli szkół pospolicitych w miastach i miasteczkach	3.049 „
10. Powiększenie dodatków miejscowych, jakie pobierają nauczyciele w gminach wiejskich położonych w promieniu 3 km. od Lwowa i Krakowa (z Podgórzem) 69 nauczycieli po 50 zł., a 47 po 100 zł.	6.520 „
11. Podwyższenie dodatku kierownikom szkół w 12 miastach	1.200 „
Pozycye te razem wynoszą 196.555 zł. Komisya przyjmuje okrągło	<u>200.000 zł.</u>
Poz. 2. Na pokrycie niedoboru na płace stałych nauczycieli religii i na remuneracye za udzielanie nauki religii	59.724 zł.
	<u>32.480 „</u>
razem	<u>92.204 zł.</u>

Komisya przyjmuje na ten cel zgodnie z wnioskiem Rady szkolnej krajowej i Wydziału krajowego . . . . .

czyli kwotę równającą się uchwalonej na rok 1892, a większą od wynikłości z roku 1891 o	38.901 „
zaś od przecięcia z lat 1890—1 większą o	51.398 „

Kwota 59.724 zł. w myśl §. 1. ustawy kraj. z dn. 1. grudnia 1889 r. Dz. ust. kr. Nr. 71. stanowi stałą płacę, osobnych etatowych nauczycieli religii w publicznych szkołach ludowych o 4-ch lub więcej klasach, tudzież wydziałowych, w których liczba godzin religii we wszystkich klasach, w których mają jej udzielać, wynosi przynajmniej 18 godzin tygodniowo, a liczba dzieci ich wyznania i obrządku przenosi 80.

Rada szkolna krajowa w r. 1890/1 systemizowała w całym kraju 66 posad katechetów, dla nauki religii rzym.-kat., którzy mieli pełnić obowiązki w 143 szkołach, a z liczby tych posad obsadziła 41 do 96 szkół w drodze konkursowej stałymi nauczycielami, a 25 posad systemizowanych dla 50 szkół zastępcami, którzy wchodzili całkowicie w obowiązki osobnych katechetów; celem uregulowania nauki religii obrz. gr.-kat., systemizowano 30 posad stałych katechetów, mających udzielać nauki w 69 szkołach, a z nich 14 posad na 35 szkół stałymi nauczycielami, a 16 posad w 34 szkołach zastępcami obsadzono, a wreszcie dla dzieci wyznania mojż. systemizowano 29 posad nauczycieli religii, a z ich rzędu obsadzono 20 przez powołanie nauczycieli pełniących

funkcyę w 38 szkołach; przeprowadzenie tego zadania kosztowało jedynie tylko 59.303 zł. Owóż w obec znacznie wyższego kredytu na ten cel na r. 1892 i 1893 udzielanego, spodziewać się należy, że Rada szkolna krajowa nie tylko dalsze posady systemizować będzie, ale że jej wyłączne poświęcenie się liczniejszych niż dotychczas kapłanów pracy nauczycielskiej, obsadzenie tychże posad ukwalifikowanymi nauczycielami umożliwi.

Podniesienie w komisji budżetowej niedostatecznej ilości nauczycieli religii wyznania Mojżeszowego dało JW. Wiceprezydentowi Rady szkolnej sposobność do wykazania postępu, jaki pod tym względem w ostatnich latach wywołano.

Drugą część kwoty pozycyi 2. preliminarzową . . . . . 32.480 zł. w moc §. 5. powyższej ustawy przeznaczono dla duchownych właściwej władzy kościelnej, względnie przełożenia izraelskiej gminy wyznaniowej, w wyższych klasach publicznych szkół ludowych począwszy od 4-tej, oraz w szkołach wydziałowych, w których nauka religii w myśl §. 1. nie jest zapewnioną nauczającym, a mającym prawo funkcyę tę łączyć z posadami duszpasterskimi, licząc za godzinę w tygodniu po 20 zł. rocznie.

W r. 1891 wynagrodzono w ten sposób duchownych obrz. rzym.-kat. w 70 szkołach, a duchownych obrz. gr.-kat. w 34 szkołach, a duchownych wyznania mojż. w 12 szkołach.

Poz. 29. Na utrzymanie budynku szkolnego w Tarnowie, będącego w części własnością funduszu szkolnego krajowego.

Komisya proponuje wedle wniosków Rady szkolnej krajowej i Wydziału krajowego . . . . . 150 zł. to jest tyle, ile uchwalono na r. 1892, a o 23 zł. mniej od wynikłości z r. 1891.

Wydatek ten wypływa z tytułu prawno-prywatnego.

II. Mniejsze potrzeby szkolne i urzędowe.

Komisya proponuje wedle wniosków Rady szkolnej krajowej i Wydziału krajowego kwotę . . . . . 45.310 zł. czyli w porównaniu z kwotą uchwaloną na r. 1892 więcej o . . . . . 2.113 „ w porównaniu z wynikłością z r. 1891 z r. 1891 więcej o . . . . . 4.549 „ w porównaniu z trzechletnim przecięciem 1889/91 więcej o . . . . . 6.130 zł.

Wydatek powyższy dzieli się na 2 części; jedna na potrzeby korespondencji urzędowej nauczycieli używana, ciąży w moc prawa na funduszu okręgowym, a względnie na krajowym i szkolnym jako na źródło uzupełniającym; drugą część na mniejsze potrzeby szkolne jak np. kreda gąbki, papier, pióra, przeznaczono, a w myśl art. 24. ustawy z 2. maja 1873 i noweli z 2. lutego 1885 Dz. u. kr. us. 29. i wywodów w dawnych sprawozdaniach Wydziału krajowego i Komisji budżetowej zawartych do wydatków Rad szkolnych miejscowych należąca, przyjął Wysoki Sejm w poprzednich preliminarzach jako dobrowolny datek funduszu szkolnego.

III. Przybory naukowe.

Komisya wnosi zgodnie z preliminarzem Rady szkolnej krajowej i Wydziału krajowego kwotę . . . . . 15.783 zł. to jest kwotę mniejszą od uchwalonej na rok 1892 o . . . . . 2.742 „ mniejszą od wynikłości z r. 1891 o . . . . . 900 „ a od przecięcia 1889/91 większą o . . . . . 4.505 zł.

Kwota powyższa natomiast jest znacznie niższą od wydatków na powyższe cele przed r. 1880 ponoszonych. Odpowiednio życzeniu Komisji budżetowej przez Sejm przyjętemu do wiadomości, Rada szkolna krajowa ujęła zakupno przyborów w pewien system na podstawie szczegółowego

planu ustanawiającego stałą, niekiedy jedynie tylko potrzebą zakupna wszystkich przyborów dla szkół nowo założonych przerywaną kolej. W myśl woli przez Komisję budżetową objawionej, a przez Sejm przyjętej do wiadomości, zakupuje Rada szkolna krajowa powyższe przybory z wyjątkiem map w kraju i postara się o pewne zniesienie cen, np. mapy, Galicyi i monarchii aust. i Europy, za które dawniej po 9 zł., płacono, kosztują obecnie 6 zł. 70 ct. i 4 zł. 35 ct.

Na rok 1893 ma Rada szkolna zakupić wedle preliminarza:

a) 163 map Galicyi i 163 monarchii austriackiej dla szkół, które ich w b. r. nie otrzymały	2.170 zł. 80 ct.
b) 1.750 map Europy	7.612 „ 50 „
c) na sprawienie liczydeł, modeli, miar i wag, obrazów do nauki poglądu i map Galicyi i monarchii austriackiej dla szkół I. i II. klasowych, które tych przyborów z końcem b. r. nie będą miały	4.000 „ — „
d) na sprawienie potrzebnych przyborów naukowych dla szkół wydziałowych i pospolitych więcej klasowych	2.000 „ — „
razem	<u>15.783 zł. 30 ct.</u>

Wedle sprawozdania Rady szkolnej kraj. na rok 1891 strona XLIII. było w r. 1891 na 3.587 szkół, 402 szkół bardzo dobrze, 963 dobrze, 1637 dostatecznie, 488 niedostatecznie w najniezbędniejsze przybory naukowe zaopatrzonych a 97 nie mających wcale żadnych przyborów naukowych.

Tablice poglądowe nakładem Towarzystwa pedagogicznego we Lwowie w r. 1890 wydane, a przez Radę szkolną dla szkół zakupione, na stosunkach wiejskich naszego kraju osnute, i przedstawiające zrazu rzeczy dobrze znane, jak wnętrze chaty wiejskiej, sprzęty domowe i gospodarskie, cerkiew wiejską, następnie zaś miasto, kościół Panny Maryi w Krakowie, ulicę Sykstuską we Lwowie z widokiem na Wysoki Zamek i kopiec Unii lubelskiej, sprzęty pokojowe, ozdoby kościelne, ikonostas i t. p. mogą w wysokim stopniu przyczynić się do zajęcia dziecka w pierwszych godzinach jego uczęszczania do szkoły, do oswojenia go z nauczycielem i do stopniowego rozwinięcia jego pojęć.

IV. Konferencye okręgowe.

Komisya oblicza wydatki na ten cel zgodnie z Radą szkolną krajową i Wydziałem krajowym na	27.207 zł.
czyli w porównaniu z kwotą na rok 1892 uchwaloną więcej o	7.433 „
w porównaniu z wynikłością z r. 1891 więcej o	8.244 „
a w porównaniu z trzechletniem przecięciem 1889 - 91 więcej o	9.075 „

Kredyty na wydatek powyższy kilkakrotnie Rada szkolna przekroczyła, opierała bowiem jego obliczenie na mylnej skali, biorąc za podstawę liczbę szkół, a nie liczbę nauczycieli. Również i pewne wątpliwości co do korzyści z rzeczonych konferencyj z powodu niektórych usterek ich organizacyi bywały powodem obniżenia tego wydatku przez Komisję budżetową. Obecnie ze względu na reformy w tym kierunku rozporządzeniem Rady szkolnej kraj. z 12. grudnia 1891 dokonane, dalej ze względu na temata, które w myśl powyższego rozporządzenia obok innych także i wiadomości z zakresu gospodarstwa wiejskiego uwzględnić mają, a wreszcie ze względu na zamiar Rady szkol. połączenia konferencyi z wykładami i demonstracyami lustratorów Kółek rolniczych, oraz nauczycieli szkół ekonomicznych, nie obniża Komisya budżetowa tego znacznie na rok przyszły podwyższonego wydatku, spodziewa się jednak, że pewne oszczędności pomimo powiększenia liczby nauczycieli z powodu zwiększenia liczby okręgów w r. 1888, liczby inspektorów z 37 na 48 i z powodu dalszego ich powiększenia wskutek ustawy państwowej z d. 8. czerwca 1892 mającego nastąpić, z powodu mniejszych rozmiarów okręgów, a przeto w myśl poprzednich sprawozdań komisji budżetowej także i mniejszych kosztów podróży,

umożliwią Radzie szkolnej krajowej urządzenie konferencyi poszczególnie naukę dopełniającą gospodarstwa wiejskiego ułatwiających w granicach powyżej preliminowanej kwoty bez osobnego na ten cel kredytu.

V. Biblioteki okręgowe.

Komisya przyjmuje na ten cel zgodnie z Radą szkolną krajową i Wydziałem krajowym kwotę . . . . . 4.125 zł.
czyli tyle, ile uchwalono na rok 1892., w porównaniu z wynikłością z r. 1891. o 57 zł. więcej,
w porównaniu zaś z trzechletnim przecięciem 1889/91 o . . . . . 69 zł. więcej.

Znaczny wzrost preliminowanego powyżej wydatku tłumaczy się powiększeniem liczby okręgów w myśl kraj. ust. z dnia 6. grudnia 1887., o ile bowiem w 19 dawniej urzędowych bibliotekach ilość dzieł przekracza 500 tomów, o tyle w nowo założonych bibliotekach nigdzie do 200 nie dochodzi. W całości miały wszystkie biblioteki 19.133 dzieł w 20.134 tomach i 800 map, z których korzystało 3390 osób w roku 1890—1891, czyli o 220 więcej, niż w roku poprzedzającym.

VI. Na rozmaite wydatki.

Komisya proponuje wedle wniosków Rady szkolnej krajowej i Wydziału krajowego na ten cel kwotę . . . . . 15.447 zł.
czyli kwotę równą uchwalonej na r. 1892., a większą od wynikłości z roku 1891. o 3.818 zł.,
od trzechletniego przecięcia 1889/91 zaś większą o . . . . . 4.194 zł.

Z kwoty powyższej przypada 4.000 zł. na rozmaite drobne wydatki, jak n. p. ogłoszenia konkursów, komisye i dochodzenia dyscyplinarne.

Drużga część składowa powyższej kwoty 11.447 zł. służy na pokrycie rachunkowości Rad szkolnych okręgowych.

Zcentralizowanie rachunków w Radzie szkolnej krajowej, zatrudniające 16 urzędników, podniosło wprawdzie znacznie wydatek ryczałtowy, czego jednak w obec wzorowego prowadzenia rachunkowości i podniesionego już w poprzednim sprawozdaniu większego ładu w budżetowaniu żałować nie można; jeżeli rozliczymy preliminowany wydatek na liczbę okręgów, wynosi on na jeden okręg 155 zł. czyli o 20 zł. mniej, aniżeli w ubiegłym dziesięcioleciu, a to głównie z powodu powiększenia liczby, a zmniejszenia rozmiaru okręgów.

VII. Na utrzymanie 54 szkół nowych dnia 1. września 1892. utworzyć się mających.

Komisya wnosi zgodnie z preliminarzem Rady szkolnej krajowej i Wydziału krajowego kwotę . . . . . 11.500 zł.
czyli o . . . . . 4.110 zł.
więcej od kwoty uchwalonej na rok 1892.,
czyli o . . . . . 6.967 zł.
więcej od wynikłości z roku 1891.,
a o . . . . . 6.651 zł.
więcej od przecięcia z lat 1889/91.

Obliczenie powyższego wydatku opiera się na wykazie nowo zorganizowanych szkół, Al. B. do l. 15415, wedle którego do utrzymania nowych szkół wynoszącego łącznie 17.135 zł., fundusz okręgowy a względnie krajowy kwotą 11 530 zł. przyczynić się ma. Na jedną szkołę przeto przypada zasilek funduszu szkolnego 215 zł.

Pięćdziesiąt szkół, które w razie sprzyjających warunków Rada szkolna krajowa dnia 1. września 1893 otworzyć zamierza, układa sobie Rada szkolna krajowa pokryć z oszczędności Rub. I. i Rub. VII. poz. 9.

VIII. Płace i dodatki na pomieszkowanie dla nauczycieli i nauczycielek nadetatowych na rok szkolny 1892/3.

Komisya oblicza wydatki na ten cel zgodnie z Radą szkolną krajową i Wydziałem krajowym	302.341 zł.
czyli w porównaniu z kwotą uchwaloną na rok 1892. o	18.115 zł. więcej,
w porównaniu z wynikłością z roku 1891. o	37.103 zł. więcej,
a w porównaniu z trzechletnim przecięciem 1889—91 o	85.273 zł. więcej.

Wedle wykazu Al. C. do l. 15.415/1892. wynosiła ilość nauczycieli nadetatowych w roku szkolnym 1891/2 — 1.121 z płacą 336.512 zł. Z tych zwinięto 249 posad z płacą 67.697 zł., pozostało na posadzie 872 z płacą 268.815 zł. — Na rok 1892/3 potrzebują szkoły 1.081 nauczycieli nadetatowych z płacą 329.620 zł.

IX. Zaliczki zwrotne dla funduszy szkolnych okręgowych.

Komisya przyjmuje na ten cel zgodnie z Radą szkolną krajową i Wydziałem krajowym kwotę	20.000 zł.
równą kwocie uchwalonej na rok 1892, a o	3.399 „
mniejszą od wynikłości z roku 1891, zaś o	27.008 „
mniejszą od trzechletniego przecięcia z lat 1889—91.	

Zaliczki powyższe będące wydatkiem pozornym w Rubr. VII. poz. 24 dochodów wyrównanie znajdującym, stanowią jedynie tylko środek manipulacji kasowej w zastępstwie zalegających kontrybuentów na potrzeby niecierpiące zwłoki Rady okręgowe czasowo zasilaający. Wyjątkową naturę tego wydatku, który w razie klęsk elementarnych się powiększa i potrzebę energiczniejszego ściągania prestacyj w stosunkach normalnych, Komisya budżetowa już niejednokrotnie stwierdziła.

Dział II.

Wydatki własne funduszu szkolnego.

X. Substytucye.

Komisya proponuje na ten cel wedle wniosków Rady szkolnej krajowej i Wydziału krajowego kwotę	60.000 zł.
czyli o	13.510 „
większą od uchwalonej na r. 1892 o	4.959 „
mniejszą od wynikłości z r. 1891, a o	13.510 „
większą od trzechletniego przecięcia 1889—91.	

Wydatki tej rubryki rozdzielają się na dwa działy:

Poz. 13. Na wynagrodzenie dla nauczycieli i nauczycielek za godziny nadobowiązkowe przypada na r. 1893	53.000 zł.
--	------------

czyli o 13.282 zł. więcej aniżeli na r. 1892 preliminowano, o 4.055 zł. więcej, aniżeli wynikłość z roku 1891, o 3.971 zł. więcej od przecięcia 1889—91.

Komisya wyraża nadzieję, że wskutek częściowego zdjęcia z nauczycieli obowiązku do udzielenia nadobowiązkowych godzin religii i wskutek zarządzeń Rady szkolnej ograniczających liczbę godzin nadobowiązkowych do 10-ciu, gdyż większej liczbie siły nauczyciela poddać nie mogą, uda się przeprowadzić oszczędności przy rzeczonyj pozycyi. Dalszych uproszczeń spodziewa się komisya od unormowania liczby godzin w szkołach wiejskich w mających wejść w życie na rok przyszły planach naukowych.

Niemniej jednak przyzwala Komisya ten wydatek w całej rozciągłości, przywiązuje bowiem wielkie znaczenie do rozwoju nauki dopełniającej, a pod tym względem liczba kursów w r. 1890/1891 . . . . . 3.715 zł.

wynosiła, frekwencya jednak nie wszędzie jest regularną i równomierną. Co do nauki półdniewej i przybierania dla niej nauczycieli nadetatowych, przyjął Wys. Sejm na wniosek Komisji budżetowej w r. 1886 rezolucyę, aby ich tam tylko przybierać, gdzie w moc art. 18. i 28. ust. z 2. maja 1873 3-letnie przecięcie frekwencyi przedstawia wymaganą liczbę uczniów, gdzie szkoły etatowe są w całym okręgu obsadzone i gdzie znajduje się osobna izba do nauki. Komisya budżetowa nie odstępując od zasady wówczas powziętej, przyjęła do wiadomości oświadczenie JW. Wiceprezydenta Rady szkolnej, że zbyt ścisła interpretacya powyższej zasady mogłaby w niektórych wypadkach być powodem trudności; często bowiem w niektórych gminach w braku budynku szkoły otworzyć nie można, a inna pobliska szkoła z powodu przepełnienia właściwie funkcyonować nie może; niejednokrotnie także i nauczyciel pod kierunkiem innego starszego nauczyciela mógłby korzystnie pracować, a szkołę samodzielnie kierować jeszcze nie może. Stąd w powyższych wyjątkowych i szczególnego względnienia godnych wypadkach bezwzględne stósowanie powyższej zasady nie jest wskazaniem.

Poz. 14. *Na zastępstwo nauczycieli i nauczycielek nie mogących h udzie*
lać nauki wskutek choroby, lub innych przyczyn . . . . . 7.000 zł.
a zatem o 268 zł. więcej od kwoty na r. 1892 uchwalonej, o 904 zł. mniej od wynikłości z roku 1891, a o 147 zł. więcej od przecięcia 1889—91.

XI. Zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacye.

Wydział krajowy i Rada szkolna krajowa proponują	16.084 „
Komisya wnosi	16.184 „
czyli kwotę o 100 zł. większą od preliminarza Wydziału krajowego i od kwoty na r. 1892 uchwalonej, a o 241 zł. mniejszą od preliminarza na rok 1891, a o 594 zł. mniejszą od przecięcia 1889—1801, a o	4.947 „
większą od kwoty wykazanej pod Rubr. VII. poz. 51—59.	

Kwota 3.810 zł. w preliminarzu Wydziału krajowego i Rady szkolnej jako wynikłość podana jest mylną, nie uwzględnia bowiem, że w budżecie na rok 1892 wydatki z pod Rubr. VII. poz. 51—9. pod Rubr. XI. funduszu szkolnego przeniesiono.

Komisya uchwaliła zgodnie z odezwą Rady szkolnej krajowej z dnia 4. września 1892 l. 16.614, wstawić pod tą rubryką poz. 24.:

Szkoła ludowa ewangelicka w Steinau datek jednorazowy	100 „
z tem zastrzeżeniem, że gdyby gmina ewangelicka w Steinau dalszej pomocy kraju pragnęła, kroki celem uznania tejże szkoły za publiczną poczynić ma.	

XII. Stypendya dla kandydatów i kandydatek stanu nauczycielskiego.

Komisya oblicza wydatki na ten cel zgodnie z Radą szkolną krajową i Wydziałem krajowym na kwotę	60.000 zł.
---	------------

Kwotę rzezoną wykazywano dotychczas pod Rubr. VII. poz. 77—81. budżetu. W roku 1892 ustanowił Sejm stałą subwencję na stypendya dla uczniów i uczennice seminaryów nauczycielskich i kursów przygotowawczych do rozporządzenia Rady szkolnej krajowej. Kwota rzezona jest o 18.000 zł. wyższą od kwoty na r. 1892 uchwalonej, o 31.000 zł. wyższą od łącznego wydatku na stypendya i na internaty na rok 1891.

Wstawiając w budżet tę zeszłoroczną uchwałą Sejmową za stałą uznaną kwotę, ponawia Komisya budżetowa zgodnie z wnioskami Komisji szkolnej z dnia 28. marca 1892, następującą rezolucję:

1). Sejm wzywa c. k. Rząd o podwyższenie subwencji państwowej na stypendya dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych.

2) W myśl rezolucji w r. b. uchwalonej Rada szkolna czuwa ściśle nad tem aby uczniowie i uczennice seminaryów, którzy stypendya z funduszków krajowych pobierają, nietylko przyjmowali zobowiązania, iż natychmiast po ukończeniu seminaryów posadę w publicznej szkole ludowej przyjmą, lecz, aby ten na siebie przyjęty obowiązek wypełnili.

XIII. Remuneracye i zapomogi.

Komisya przyjmuje na ten cel zgodnie z Radą szkolną krajową i Wydziałem krajowym kwotę . . . . . 43.270 zł.
czyli w porównaniu z kwotą na r. 1892 uchwaloną o . . . . . 3.470 zł. więcej
w porównaniu wynikłością z r. 1891 o . . . . . 9.209 „ więcej
a w porównaniu z przecięciem z lat 1889/91 o . . . . . 9.816 „ więcej

Pozycya 20. remuneracye i zapomogi dla nauczycieli.

Komisya przyjmuje na ten cel zgodnie z Radą szkolną krajową i Wydziałem krajowym kwotę . . . . . 14.000 zł.
równą uchwalonej na r. 1892, o . . . . . 76 „
większą od wynikłości z r. 1891, a o . . . . . 502 „
większą od przecięcia z lat 1889/91.

Z rubryki powyższej ubywa w zamknięciach rachunków zamieszczony wydatek na remuneracye dla katechetów.

Poz. 21. Remuneracye za naukę robót ręcznych.

Komisya proponuje wedle wniosków Rady szkolnej krajowej i Wydziału krajowego . . . . . 29.270 zł.
czyli w porównaniu z kwotą na rok 1892 uchwaloną o . . . . . 3.470 „ więcej
w porównaniu z wynikłością z r. 1891 o . . . . . 9.133 „ „
a w porównaniu z przecięciem 1889—91 o . . . . . 18.944 „ „

Nauka robót kobiecych znacznie się rozwija. W roku 1890/1 uczono jej w 3.498 szkołach ludowych, czyli o 1.505 więcej, aniżeli w r. 1885/6. W r. 1892/3 kraj płacić będzie za naukę robót kobiecych w 1.174 szkołach, w których liczba dzieci tę naukę pobierających 53,307 wynosiła. Liczba godzin ma wynosić 1.174. Ponieważ w moc ustawy pań. z 14. maja 1868 L. 62. Dz. u. p. nauka robót ręcznych jest przedmiotem obowiązkowym, nauczycielki klasowe wtedy tylko za nią pobierają remuneracyę, gdy ilość godzin przez nie udzielanych, jest większą; aniżeli 30 na tydzień.

XIV. Remuneracye dla inspektorów okręgowych.

Komisya wnosi zgodnie z preliminarzem Rady szkolnej krajowej i Wydziału krajowego . . . . . 2.000 zł.
czyli tyle, ile wynosi kwota na r. 1892 uchwalona, i przecięcie z lat 1889—91.

Wobec faktu, że ustawy z d. 9. czerwca 1892, stabilizującej inspektorów dotychczas jeszcze nie przeprowadzono, komisya na razie zatrzymuje powyższy wydatek, przypomina jednak rezolucyę z r. 1884., w której Sejm nietylko należytego uposażenia, ale wspierania inspektorów przez remuneracye i zapomogi się domagał.

Komisya budżetowa spodziewa się, że c. k. Rząd przeprowadzając organizacyę nową ustawą wskazaną nietylko zaradzi materialnej potrzebie inspektorów, ale w celu zachęty osobnymi remuneracyami ich gorliwość nagradzać będzie.

XV. Podatki i daniny.

Komisya oblicza wydatki na ten cel zgodnie z Radą szkolną krajową i Wydziałem krajowym na kwotę . . . . . 650 zł.
czyli tyle, ile na rok 1892 uchwalono, zaś o . . . . . 477 „
więcej od wynikłości z r. 1891, a o . . . . . 393 „
więcej od przecięcia z lat 1889—91.

Poz. 28. Na podatki i ekwiwalenta z gruntów i realności szkolnych.

Komisya przyjmuje na ten cel zgodnie z preliminarzem Rady szkolnej krajowej i Wydziału krajowego kwotę . . . . . 500 zł.
równającą się kwocie uchwalonej na r. 1892, o . . . . . 492 „
większą od wynikłości z roku 1891, a o . . . . . 225 „
większą, jak cały wydatek trzechlecia 1889—91.

Komisya nie redukuje tego wydatku, nie jest jej bowiem wiadomo, czyli w r. 1893 nie przypada wypłata ekwiwalentów. Tak w stosunku do wynikłości z r. 1891 i 1889—91, jak i w stosunku do wykazanych pod Rubr. II. poz. 13. dochodów z posiadłości funduszu szkolnego, które 171 zł. wynoszą, a przeto od prelimitowanej przez Wydział krajowy i Radę szkolną krajową znacznie mniejsze, wydaje jej się kwota na podatki przeznaczona za wysoko obliczoną. Komisya spodziewa się, że w przyszłym preliminarzu Rada szkolna krajowa kwotę powyższą ściślej obliczy.

XVI. Koszta podróży i diety.

Komisya wnosi zgodnie z preliminarzem Rady szkolnej krajowej i Wydziału krajowego . . . . . 2.000 zł.
czyli w porównaniu z kwotą na r. 1892 uchwaloną o . . . . . 1.000 „
więcej, w porównaniu z wynikłością z r. 1891 o . . . . . 1.001 „
więcej, a w porównaniu z przecięciem z lat 1889—91 o . . . . . 1.188 „
więcej.

Wobec faktu, że wskutek prawomocności art. 9 ust. z d. 1. stycznia 1889 Dz. u. kr. Cz. III. Nr. 16, Rada szkolna krajowa z prawa przenoszenia nauczycieli częścię korzystać jest w stanie, podwyższenie powyższego wydatku ze względu na dobro służby okazało się potrzebnem.

XVII. Dodatki pięcioletnie.

Komisya oblicza wydatki na ten cel zgodnie z Radą szkolną krajową i Wydziałem krajowym na kwotę . . . . . 170.000 zł.
czyli mniej o . . . . . 26.652 „
od kwoty na rok 1892 uchwalonej, o . . . . . 4.095 „
więcej od wynikłości z roku 1891, a o . . . . . 24.880 zł.
więcej od przecięcia z lat 1889/91.

Na wzrost tego wydatku w porównaniu do lat 1889/90 i do r. 1891 wpłynął, naturalny wzrost dodatków jedynie tylko przy skutecznej pracy udzielanych; również i ustawa z 25. czerwca 1892 (dz. u. kr. nr. 40) wskutek opuszczenia ustępu 3. artykułu 13 ust. kr. 15 czerwca 1889 Dz. nr. 18 pozwalającego przyznanie dodatku pięcioletniego tylko do lat 30 służby na posadzie stałego nauczyciela i wskutek uchylecia 5 ustępu w rzeczonym artykule, wedle którego nauczycielowi przenoszącemu się do innej miejscowości na posadę z płacą wyższą potrącano z uzyskanych poprzednio dodatków pięcioletnich kwotę, o którą płaca jego się podwyższyła, na podwyższenie tego wydatku wpłynęła.

Rubr. XVIII. Dodatek do funduszu emerytalnego.

Komisya wnosi zgodnie z preliminarzem Rady szkolnej krajowej i Wydziału krajowego . . . . . 12.800 zł.
to jest kwotę równą uchwalonej na rok 1892., wynikłości z roku 1891. i przecięciu z lat 1889—91.

Rubr. XIX. Emerytury.

Komisya oblicza wydatki na ten cel zgodnie z Radą szkolną krajową i Wydziałem krajowym na kwotę . . . . . 5.000 zł.
to jest tyle, ile uchwalono na rok 1892., a o . . . . . 124 „
mniej od wynikłości z roku 1891., a o . . . . . 102 „
więcej od przecięcia z lat 1889—91.

Rubr. XX. Dary z łaski.

Rada szkolna krajowa i Wydział krajowy proponuje . . . . . 4.319 zł.
Na wniosek Wydziału krajowego zawarty w sprawozdaniu z dnia 6. września 1892. pod Rubr. XX. poz. 66a). następujące wydatki: Damian Iwancio, prowizoryczny nauczyciel szkół ludowych, od chwili przeniesienia go w stan spoczynku, dożywotnie zaopatrzenie z łaski rocznych . . . . . 120 zł.
2) Jadwiga Knihinicka, wdowa po nauczycielu ludowym, dożywotnie wsparcie z łaski z rocznych . . . . . 60 „
3) Szymon Bukowski, emer. nauczyciel ludowy, podwyższenie emerytury do kwoty rocznej . . . . . 150 „
4) Rozalia Panek jednorazowa zapomoga . . . . . 50 „
5) Teoflla Proskurnicka . . . . . 50 „
6) Rozalia Stobiecka . . . . . 50 „
7) Cecylia Pyż . . . . . 40 „
8) Marya Sulatycka . . . . . 40 „
9) Pelagia Duszyńska . . . . . 30 „
10) Sierota po nauczycielu Antonim Danek . . . . . 25 „
razem . . . . . 615 zł.

Również uchwaliła Komisya zgodnie z opinią Rady szkolnej krajowej z dnia 7. września 1892. l. 16.843 wstawić:

poz. 66c. Podwyższenie pensyi wdowiej dla Michaliny Kabarowskiej wdowy, po nauczycielu szkół ludowych . . . . . 83 zł.

Zamiast sumy Rubr. XX. w preliminarzu Wydziału krajowego zawartej proponuje Komisya wstawić . . . . . 5017 zł., czyli o 698 zł. więcej od kwoty przez Wydział krajowy prelimitowanej, o 56 zł. mniej od obliczenia na rok 1892, o 28 zł. więcej od wynikłości z roku 1891, a o 705 zł. więcej od przecięcia 1889—91.

XXI. Potrzeby szkół ogólnej natury.

Komisya proponuje na ten cel zgodnie z wnioskiem Rady szkolnej krajowej i Wydziału krajowego . . . . . 11.346 zł.
czyli o . . . . . 4.090 „
więcej, aniżeli na rok 1892. uchwalono, o . . . . . 5.454 „
więcej od wynikłości z roku 1891., a o . . . . . 7.863 „
więcej od trzechletniego przecięcia z lat 1889—91.

Poz. 68. Na potrzeby szkół wedle obecnego stanu . . . . . 1.000 „

Poz. 68b) Na krajową konferencyę nauczycieli w myśl §. 66 noweli z d. 2. maja 1883. odbywać się mającą, prelimituje Rada szkolna krajowa i Wydział krajowy . . . . . 5 000 zł.
czyli o 1.000 zł. więcej od kwoty na ten cel w roku 1887. przyzwolonej, a to z powodu zwiększenia liczby inspektorów okręgowych, dyrektorów szkół wydziałowych, oraz delegatów okręgów szkolnych.

Poz. 69. *Na kurs wakacyjny nauki zręczności dla nauczycieli szkół ludowych* . . . . . 1.600 „
tyle, ile na rok 1892 przyzwolono i w roku 1891. wydano.

Poz. 70. Na zakupno narzędzi dla nauki zręczności . . . . . 3.746 „
czyli o 904 zł. mniej, aniżeli kwota przyzwolona na rok 1892., a o 454 zł. więcej niż wydano w roku 1891.

Rada szkolna krajowa dołącza stósownie do życzenia przez Komisję budżetową wyrażonego, wykaz potrzebnych zasiłków na zakupno narzędzi dla nauki zręczności.

Narzędzia potrzebne na urządzenie pierwszego roku nauki „słójdu“ w 28 szkołach kosztować będą . . . . . 2.682 zł. 51 ct.
czyli przeciętnie po 96 zł. na szkołę.

Z tego pokrywają fundusze lokalne na narzędzia 216 zł. 81 ct.
a na warsztaty . . . . . : 156 „ — „
razem . . . . . 372 zł. 81 ct.

Urządzenie 2-go i 3-go roku nauki słójdu w 51 szkołach, które w roku 1892/3 narzędzia już otrzymały, kosztować będzie . . . . . 1.425 zł.

Ogólna liczba szkół, które w roku 1892/3 w narzędzia zaopatrzyć się ma, wynosi 78.

W obec faktu, że czynniki miejscowe gminy, obszary dworskie i Rady powiatowe na rok 1892/3 nader szczupłą i w słusznej proporecy do ofiar kraju nie stojącą kwotę 361 zł. świadczyć mają oraz że prestacye ich na ten cel w porównaniu z rokiem poprzednim o 727 zł. się zmniejszyły, Komisya, oceniając pożyteczność nauki zręczności, wyraża życzenie, ażeby Rady szkolne okręgowe czynniki miejscowe bezpośrednio z tejże nauki korzystające do większego udziału w kosztach pobudzały. Zarazem ponawia komisya zastrzeżenie zeszłoroczne, ażeby tylko w razie odpowiedniego udziału czynników miejscowych, kraj do pokrycia kosztów nauki zręczności się przyczyniał. Co do 28 szkół, dla których 1 rok tejże nauki otworzyć się ma, wprawdzie czynniki miejscowe do udziału w kosztach wedle życzenia Komisji budżetowej przyjętego przez Sejm do wiadomości, przyczynić się zobowiązały, ale kwota, którą na ten cel łożyć mają, jest nader szczupłą.

XXII. Przebieżne wydatki.

Komisya wnosi zgodnie z preliminarzem Rady szkolnej krajowej i Wydziału krajowego . . . . . 12.324 zł.
czyli tyle, ile na rok 1892. uchwalono, w porównaniu z wynikłością z r. 1891. o 49.251 zł. mniej,
a w porównaniu z trzechletnim przecięciem 1889—91 o . . . . . 17.366 zł. mniej.

XXIII. Zasiłki na budowę szkół.

Komisya oblicza wydatki na ten cel zgodnie z Radą szkolną krajową i Wydziałem krajowym na . . . . . 7.000 zł.
czyli mniej o . . . . . 16.800 „
od kwoty na rok 1892. uchwalonej, mniej o . . . . . 8.000 „
od wynikłości z roku 1891. i mniej o . . . . . 6.700 „
od trzechletniego przecięcia 1889—91.

Cała kwota 7.000 zł. równa prelininowanej na r. 1892., o 2.000 zł. większa od kwoty na ten cel w roku 1891. wydanej, a o 2 007 zł. większa od przecięcia 1889—91., jest przeznaczoną na zasiłki bezzwrotne.

Zasiłków zwrotnych Komisya nie wstawia — w tej mierze bowiem Wydział krajowy wniósł osobne przedłożenie a Komisya przedłożyła osobne sprawozdanie. — Wydatek na ten cel obciąża bezpośrednio fundusz krajowy.

Dochody.

Rubryka I. Odsetki od kapitałów.

Komisya przyjmuje dochód z tej rubryki zgodnie z Radą szkolną krajową i Wydziałem krajowym . . . . . 14.057— zł.
czyli w porównaniu z kwotą uchwaloną na rok 1892. o . . . . . 60— „ mniej
w porównaniu z wynikłością z roku 1891. o . . . . . 566— „ więcej
a w porównaniu z trzechletnim przecięciem 1889—91. o . . . . . 572·20 „ więcej.

Rubryka II. Dochody z dóbr realności i innych praw.

Komisya wstawia w tej rubryce dochód zgodnie z preliminarzem Rady szkolnej krajowej i Wydziału krajowego, w kwocie . . . . . 171 zł.
to jest równającej się uchwalonej na r. 1892., o 3 zł. większej od wynikłości roku 1891., a o 17 zł. 06 ct. mniejszej od przecięcia z lat 1889—91.

Rubryka III. Dodatki od c. k. Skarbu salin, od gminy i obszaru dworskiego w Zaleszczykach i od tarnowskiej szkoły żydowskiej.

Komisya przyjmuje dochód z tego tytułu zgodnie z Radą szkolną krajową i Wydziałem krajowym w kwocie . . . . . 530— zł.
to jest tyle, ile uchwalono na rok 1892., o . . . . . 477— „ więcej
od wynikłości z r. 1891, o . . . . . 451·14 „
więcej od trzechletniego przecięcia 1889—91.

Rubryka IV. Zysk ze sprzedaży książek szkolnych.

Komisya proponuje dochód w tej rubryce zgodnie z preliminarzem Rady szkolnej krajowej i Wydziału krajowego w kwocie . . . . . 2.835 zł.
czyli tyle, ile uchwalono na rok 1892., tyle ile wynosi wynikłość z roku 1891.
i tyle ile wynosi trzechletnie przecięcie z lat 1889—91.

Rubryka VI. Taksy od spadków.

Komisya oblicza dochód z tego tytułu zgodnie z wnioskiem Rady szkolnej krajowej i Wydziału krajowego na kwotę . . . . . 8.600 zł.
czyli w porównaniu z kwotą uchwaloną na rok 1892. o . . . . . 400 zł. mniej
w porównaniu z wynikłością z roku 1891. o . . . . . 521 „ więcej
a w porównaniu z trzechletnim przecięciem z lat 1889—91 o . . . . . 4·03 mniej.

Rubryka VII. Różne wpływy.

Komisya wnosi zgodnie z preliminarzem Rady szkolnej krajowej i Wydziału krajowego dochód w tej rubryce w kwocie . . . . . 102.612 zł.
czyli o . . . . . 6.250 „
więcej od kwoty uchwalonej na r. 1892, o . . . . . 56.855 „
mniej od wynikłości z r. 1891, a o . . . . . 32.510 zł. 90 ct.
mniej od trzechletniego przecięcia 1889—91.

Na zwroty zaliczek udzielonych Radom szkolnym okr. preliminuje komisya zgodnie z Wydziałem krajowym . . . . . 30.000 zł.
Do poz. 24. Zaliczki niespłacone przez fundusze szkolne okręgowe z końcem roku 1890 wynosiły kwotę . . . . . 90.329 zł. 58¹/₂ ct.
w roku 1891 udzielo nowych zaliczek w sumie . . . . . 23.399 „ 31¹/₂ „
razem . . . . . 113.728 zł. 90 „
na to uiszczono w roku 1891 . . . . . 30.527 „ 87¹/₂ „
pozostała zaległość z końcem roku 1891 . . . . . 83.201 zł. 02¹/₂ ct.

Uwzględniając zatem wynikłość z roku 1891 tudzież z powodu, że dochód tej pozycji jest niejednostajny, preliminuje się tylko 30.000 zł.

Poz. 25. Zwroty mylnych zarachowań c. k. Urzędów podatkowych na dobro funduszów szkolny miejscowy albo okręgowy zapisanych . . . . . 22.600 „ — „
Do poz. 25. Dochód wynosił w roku 1889 . . . . . 18.124 zł. — ct.
„ 1890 . . . . . 20.706 „ — „
w roku zaś 1891 . . . . . 61.939 zł. 54¹/₂ ct.
32.977 „ — „
a po strąceniu nadzwyczajnego dochodu . . . . . 28.962 „ 54¹/₂ „
razem . . . . . 67.792 zł. 54¹/₂ ct.
przeciętnie . . . . . 22.597 „ — „

preliminuje się w zaokrągleniu 22.600 zł.

Poz. 28. Zwroty zaoszczędzeń w zasiłkach danych funduszom szkol. okręg. za czas od r. 1874 do r. 1891 . . . . . 50.000 „

Pozycya 28. Fundusze szkolne okręgowe zalegały z końcem roku 1890. z tytułu nadebranych zasiłków w sumie	209.055 zł. 11½ ct.
w roku 1891. przybyła bieżąca należność w kwocie	72.873 zł. 73 ct.
Razem	281.928 zł. 84½ ct.
z tej należności odpisano w roku 1891.	3.119 zł. 20 ct.
pozostało	278.809 zł. 64½ ct.
na to uiszczono w roku 1891.	65.854 zł. 95½ ct.
pozostało w zaległości z końcem roku 1891.	212.954 zł. 69 ct.

Ze względu, iż zwroty z tego tytułu wynosiły:

w roku 1889.	55.120 zł.
„ 1890.	50.749 „
„ 1891.	65.855 „
Razem	171.724 zł.
przeciętnie zaś	57.241 „

preliminuje się w zaokrągleniu prawdopodobny dochód w sumie 50.000 zł.

Rubryka VIII. Dodatek z c. k. Skarbu państwa

Komisya przyjmuje dochód z tego tytułu zgodnie z preliminarzem Rady szkolnej krajowej i Wydziału krajowego w kwocie . . . . . 54.943 zł. to jest tyle, ile uchwalono na rok 1892., tyle ile wynosi wynikłość z roku 1891. i tyle, ile wynosi przecięcie z lat 1889—91.

Rubryka IX. Zwroty zaliczek gminom na budynki szkolne udzielonych.

Komisya przyjmuje zgodnie z Radą szkolną krajową i Wydziałem krajowym dochód z tego tytułu w kwocie . . . . . 15.000 zł. czyli tyle, co na rok 1892. uchwalono, a o . . . . . 3.761 „ więcej od wynikłości z roku 1891., zaś o . . . . . 2.012 „ więcej od trzechletniego przecięcia z lat 1889—91.

Do rubr. IX. Według załączonego do sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym wykazu E) rozdane gminom od roku 1876. do końca roku 1891. zaliczki wynoszą kwotę . . . . . 294.698 zł. 26 ct. na to uiszczono w powyższym okresie czasu . . . . . 236.973 „ 24 „ pozostała zaległość z końcem roku 1891. wynosi . . . . . 57.725 „ 02 „ z której przypada do spłaty ratami:

a) w roku 1893.	8.973 zł. 26 ct.
b) z lat dawniejszych po koniec roku 1891.	6.150 „ 65½ „
Razem	15.123 zł. 91½ ct.

Ze względu jednak na wynikłość z roku 1891., która wynosiła 11.208 zł. 95½ ct., preliminuje się, jak na rok 1892., tylko 15.000 zł.

Ogół dochodów wynosić przeto będzie wedle wniosków Komisji Wydziału krajowego i Rady szkolnej krajowej . . . . . 198.748 zł. Ogół wydatków wedle wniosków Komisji . . . . . 1,548.830 „ czyli z powodu zmian przy Rubryce XI. i XX. o . . . . . 798 „ więcej od wniosków Wydziału krajowego i Rady szkolnej krajowej.

Niedobór wynosić będzie wedle wniosków komisji . . . . . 1,350.082 zł.
czyli więcej od preliminarza Wydziału i Rady szkolnej o kwotę . . . . . 798 „

Na tej podstawie Komisya budżetowa wnosi:

I. Wysoki Sejm raczy uchwalić:

A. Wydatki krajowego funduszu szkolnego za rok 1892.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi				
Złote austriackie					
Wydatki.					
DZIAŁ I.					
Zasiłki dla funduszków szkolnych okręgowych.					
I.	1-3	Na pobrycie niedoboru z powodu płac i dodatków na pomieszkanie dla nauczycieli i nauczycielek etatowych według uchwały finansowej na rok 1892	699.526	—	699.526
II.	4	Na mniejsze potrzeby szkolne i urzędowe	45.310	—	45.310
III.	5	Na przybory naukowe	15.783	—	15.783
IV.	6	Na konferencye okręgowe	27.207	—	27.207
V.	7	Na biblioteki okręgowe	4.125	—	4.125
VI.	8	Na rozmaite wydatki	15.447	—	15.447
VII.	9-10	Na utrzymanie szkół nowych	11.500	—	11.500
VIII.	11	Na płace i dodatki na pomieszkanie dla nauczycieli i nauczycielek nadetatowych na rok szkolny 1892/93	302.341	—	302.341
IX.	12	Zaliczki zwrotne dla funduszków szkolnych okręgowych	—	20.000	20.000
Suma działu I.			1,121.239	20.000	1,141.239
DZIAŁ II.					
Własne wydatki krajowego funduszu szkolnego.					
X.	13-14	Substytucye	60.000	—	60.000
XI.	15-23	Zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacye	—	16.184	16.184
XII.	24	Stypendya	60.000	—	60.000
XIII.	25-26	Remuneracye i zapomogi	43.270	—	43.270
XIV.	27	„ „ dla inspektorów okręgowych	2.000	—	2.000
XV.	28-29	Podatki i daniny	650	—	650
XVI.	30	Koszta podróży i dyety	2.000	—	2.000
XVII.	31-33	Dodatki pięcioletnie	170.000	—	170.000
XXIII.	34	Dodatek do funduszu emerytalnego	12.800	—	12.800
XIX.	35	Emerytury	—	5.000	5.000
XX.	36-67	Dary z łaski	5.017	—	5.017
XXI.	68-70	Potrzeby szkół ogólnej natury	11.346	—	11.346
XXII.	71	Przebieżne wydatki	12.324	—	12.324
XXIII.	72-73	Zasiłki na budowę szkół	—	7.000	7.000
Suma działu II.			379.407	28.184	407.591
„ „ I.			1,121.239	20.000	1,141.239
Suma wydatków			1,500.646	48.184	1,548.830

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
Dochody.					
I.	1-12	Odsetki od kapitałów	14.057	—	14.057
II.	13-17	Dochody z dóbr, realności i innych praw	171	—	171
III.	18-20	Dodatki	530	—	530
IV.	21	Zysk ze sprzedaży książek szkolnych	2.835	—	2.835
V.	22	Zapisy i darowizny	—	—	—
VI.	23	Taksy od spadków	8.600	—	8.600
VII.	24-28	Rozmaite wpływy	102.612	—	102.612
VIII.	29	Dodatek z c. k. Skarbu państwa	54.943	—	59.943
IX.	30	Zwroty zaliczek gminom na budynki szkolne udzie- lonych	15.000	—	15.000
<u>Suma dochodów</u>			198.748	—	198.748
Z porównania ze sumą wydatków			1,500.646	48.184	1,548.830
Okazuje się niedobór do pokrycia z funduszu krajo- wego			1,301.898	48.184	1,350.082

- II. Wysoki Sejm raczy zezwolić na wstawienie niedoboru do pokrycia 1,350.082 zł. przy rubryce VII. pozycyi 52 Wydatków.
- III. Wysoki Sejm raczy zezwolić na wzajemne przenoszenie kredytów uchwalonych w rubrykach wydatków I., VII., VIII. i X.
- IV. Wysoki Sejm raczy zezwolić na wzajemne przenoszenie kredytów uchwalonych w rubrykach wydatków XVI. i XXI.
- V. Wysoki Sejm raczy zezwolić na wzajemne przenoszenie kredytów uchwalonych w rubrykach XIII. i XXI.

Sprawozdaniem niniejszem załatwiła Komisya Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 6. września 1892. l. 36.705 w przedmiocie petycyi emerytowanych nauczycieli, tudzież wdów i sierót po nauczycielach o udzielenie lub podwyższenie emerytury względnie daru z łaski, oraz zakomunikowane przez Wydział Sejmowi w ubiegłym jeszcze okresie wniesione petycye Ewangelickiej gminy w Steinau L. S. 20422/92, oraz Odezwę Rady szkolnej krajowej z dnia 7. września 1892. L. 16.843, LW. 44681 i petycya Michaliny Kabarowskiej z dnia 3. marca 1892. LS. 298, LW. 44681.

Zastępca przewodniczącego:

Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:

Włodzimierz Kozłowski.

Aleg. 43.

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby na najbliższej sesji sejmowej przedłożył nową ustawę drogową, w którejby usunięto pręstacę w naturze, to jest szarwarki i daremszczyzny i zamieniono takowe na dodatki do podatków rządowych stałych i niestałych, tak w gminie jak i na obszarze dworskim opłacanych. Dodatek ten nie może wynosić w gminach wiejskich i na obszarach dworskich więcej jak 15% od jednego złotego wal. austr. i ma być przez c. k. Urząd podatkowy repartowany, razem z podatkiem ściągany i za kwitem potwierdzonym przez Wydział Rady powiatowej Zarządowi drogowemu wypłacony.

Wnioskodawca

Konstanty Bobczyński.

Dr. Olpiński, Dr. Midowicz, Rogoyski, Fruchtman, Dworski, Zbyszewski, Żardecki, Hamorak, Okuniewski, Rożankowski, Kramarczyk, Potoczek, Stręk, Sala, Kowalski, Klemensiewicz, Weigel, Goldman, Barabasz, Huryk, Herasymowicz.

Wniosek

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

A) Sejm wzywa c. k. Rząd:

Ażeby obecne zarządzenia weterynarsko-policyjne ustanowione dla ochrony przed zawleczeniem zarazy bydłowej z Rumunii i Rosyi bezwarunkowo w mocy obowiązującej utrzymał.

B) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby zwracał baczna uwagę na powyższą sprawę i w razie potrzeby użył swej interwencji u c. k. Rządu.

Wnioskodawca

Włodzimierz Kozłowski.

Sala, A. Wodzicki, K. Gnoiński, M. Scipio, Puzyna, Szeptycki, L. Chrzanowski, Żywicki, Chamiec, Z. Słonecki, Łączyński, S. Koziebrodzki, Tadeusz Romer, Polanowski, Rozwadowski, E. Jędrzejowicz, Schnell, Gniewosz, Pilat, Palch, Borkowski, Niezabitowski, A. Jędrzejowicz, Jaworski, Pietruski, Popowski, Szczepanowski, Abrahamowicz, Jan Tarnowski, F. Paszkowski, F. Jędrzejowicz, Trzeciecki, St. Tarnowski, E. Micewski, St. Jędrzejowicz, Brygzyński, Kornei Horodyski.

1892

Whiosek

...

...

...

...

Aleg. 45.

Sprawozdanie

komisji gospodarstwa krajowego z przedłożenia Wydziału krajowego o popieraniu kultury krajowej na polu budowli wodnych.

Wysoki Sejmie!

W przekazaniem uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 10. września 1892 r. L. s 31. Komisji gospodarstwa krajowego do załatwienia sprawozdania o popieraniu kultury krajowej na polu budowli wodnych, przedkłada Wydział krajowy tylko wnioski zostające w ścisłym związku z budżetem krajowym na rok 1893., zapowiadając wniesienie szczegółowego sprawozdania z wykonania całego szeregu uchwał sejmowych z dnia 6. kwietnia 1892 do następnego zebrania się Wysokiego Sejmu, a to z powodu nadspodziewanie rychłego zwołania Sejmu na obecną sesję.

Sprawozdanie to obejmuje:

1. Pięć projektów ustaw mających na celu przeprowadzenie nowych przedsięwzięć melioracyjnych na podstawie ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 116;
2. Uzasadnienie proponowanych dotacji na regulacje miejscowe rzek niespławnych, oraz subwencyonowanie kultury torfowisk we wschodniej części kraju, i popieranie melioracji prywatnych przez bezpłatne dostarczanie pomocy technicznej, wreszcie zakładanie subwencyonowanych fabryk drenarskich.

Idąc za sprawozdaniem Wydziału krajowego, Komisya gospodarstwa krajowego przedstawia swą opinią co do powyższych wniosków Wydziału krajowego, jak następuje:

I. Nowe przedsięwzięcia melioracyjne.

Przedłożone przez Wydział krajowy nowe projekty melioracyjne, które Komisya uważa za dojrzałe, mają na celu wykonanie regulacji dwóch większych rzek: Bugu i Złotej Lipy, osuszenie 8.320 morgów zabagnionych gruntów w 13 gminach i obszarach dworskich powiatu Łańcuckiego i Jarosławskiego, wreszcie dwie mniejsze roboty górskie w dorzeczu Dunajca, mianowicie

zabudowanie potoku Michalów w powiecie Nowotarskim i potoku Niszkówki w powiecie Nowosądeckim.

Zrealizowanie pierwszego z tych projektów regulacyi Bugu, odpowiada dawno już przez Wysoki Sejm uznanej potrzebie, bo ma na celu nie tylko osuszenie nadbrzeżnych gruntów podlegających zalewom i zabagnieniu, ale nadto umożliwia regulacyę licznych dopływów Bugu i zrobienie tej rzeki spławną, co dla przyległych okolic obfitujących w lasy, rokuje w przyszłości znaczne korzyści.

Koszta tej regulacyi na przestrzeni 105¹/₂ kilometrów wyniosą 594.000 zł.

Komisya gospodarstwa krajowego podnosi z uznaniem, że Wydziałowi krajowemu powiodło się uzyskać u Rządu na tę regulacyę z tytułu spławu 20%^o-wym zasiłek z państwowej dotacyi budowli wodnych, tak iż przy 40%^o-wym zasiłku kraju, a 30%^o-wym datku państwowego funduszu melioracyjnego, przypadnie tylko 10%^o kosztów na strony interesowane.

Regulacya rzeki Złotej Lipy od stawu w Brzeżanach do Litwinowa w powiatach Brzeżańskim i Podhajeckim, zarządzoną została w skutek podania gmin nadbrzeżnych do Tronu i należy do bardzo pożytecznych przedsięwzięć, gdyż przez wykonanie projektowanych robót ma być osuszonym i ochronionym od zalewu obszar 1.944 morgów najżyźniejszych łąk.

Koszt tej regulacyi wynosić ma 132.000 zł.

Osuszenie bagien Łańcucko-Jarosławskich między Sanem, Wisłokiem i Mleczką, było już przedmiotem oddzielnego przedłożenia Wydziału krajowego na ostatniej sesyi Wysokiego Sejmu, odnośny zaś wniosek Komisji gospodarstwa krajowego odraczający wykonanie tej melioracyi do czasu, kiedy inne przedsięwzięcia zostaną wykończone, nie przyszedł weale na stół obrad Wysokiej Izby.

Na usilną prośbę Reprezentacyi powiatowych w Łańcucie i Jarosławiu ponawia Wydział krajowy obecnie swe przedłożenie, a czyniąc zadość intencjom Komisji gospodarstwa krajowego, nie normuje w projekcie ustawy terminu rozpoczęcia robót, podobnie jak przy regulacyi Złotej Lipy, zamierzając rozpocząć roboty koło tej melioracyi w czasie, kiedy wydatki na ustawowe przedsięwzięcia melioracyjne zmniejszą się w rubryce XIII.

Melioracya ta ma na celu osuszenie 8.320 morgów zabagnionych, jednakże urodzajną glebę posiadających gruntów kosztem 86.250 zł., z uwagi więc, że cały nakład na 1 morg wynosi zaledwie 10 zł. 37 ct. zaliczoną być musi do najrentowniejszych przedsięwzięć w kraju.

Oprócz projektów powyższych trzech większych przedsięwzięć przedkłada Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi do uchwały dwa mniejsze projekty zabudowania potoków górskich w dorzeczu Dunajca na podstawie planów sporządzonych przez sekcję Przemyską c. d. oddziału leśno-technicznego, mianowicie: potoku Michalów w gminie Maniowy powiatu Nowotarskiego i potoku Niszkówki w powiecie Nowosądeckim.

Zabudowanie potoku Michalów niezbędnem dla utrzymania drogi krajowej Czorsztyń-Nowy targ i ma być wykonanem stosunkowo małym kosztem 8.000 zł. — zabudowanie zaś Niszkówki, którego koszt wynosi 25.726 zł., ma na celu ochronę gruntów i mieszkań pięciu gmin od wylewów i zasypywania żwirem.

Obydwie te roboty wedle wniosku Wydziału krajowego ze względu na ich nagłość mają być rozpoczęte w roku 1893.

Rozkład kosztów powyższych pięciu przedsięwzięć, które zgodnie z kilkakrotnie już objawioną opinią Komisji mają być wykonane w drodze przedsięwzięcia krajowego przedstawia się jak następuje :

	Koszta zł.	Datek kraju		Datek		Datek konkurencyjny	
		%	zł.	%	zł.	%	zł.
1. Regulacja Bugu	594.000	40	237.600	50	297.000	10	59.400
2. Regulacja Złotej Lipy	132.000	40	52.800	30	39.600	30	39.600
3. Obsuszenie bagień Łańcucko-Jarosławsk.	86.250	40	34.500	30	25.875	30	25.875
4. Zabudowanie potoku Michalów	8.000	50	4.000	50	4.000	—	—
5. Zabudowanie potoku Niszkówki	25.726	50	12.863	50	12.863	—	—
Razem	845.976	—	341.763	—	379.338	—	124.875

Proponowany przez Wydział krajowy procentowy udział kraju w kosztach odpowiada ściśle postanowieniom państwowej ustawy melioracyjnej i Komisya przeciw temu rozkładowi kosztów nie ma nic do nadmienienia.

Roczna rata zasiłku krajowego wynosić będzie:

1. Przy regulacji Bugu (12-letni okres budowy)	19.800 zł.
2. Przy regulacji Złotej Lipy (4-letni okres budowy)	13.200 „
3. Przy osuszeniu bagien Łańcucko-Jarosławskich (3-letni okres budowy)	11.500 „
4. Przy zabudowaniu potoku Michalów (2-letni okres budowy)	2.000 „
5. Przy zabudowaniu potoku Niszkówki (3-letni okres budowy)	4.288 „

Wedle wniosków Wydziału krajowego obciążąby budżet krajowy w roku 1893., datki kraju na następujące przedsięwzięcia:

1. Na regulacje Bugu	19.800 zł.
2. Na zabudowanie potoku Michalów	2.000 „
3. Na zabudowanie potoku Niszkówki	4.288 „
Razem	<u>26.088 zł.</u>

Pomimo, że c. k. Ministerstwo rolnictwa w reskrypcie z dnia 3. września 1892. roku l. ¹²⁶³⁸/₁₉₀₈, który udzielony został Komisji w krótkiej drodze przez Wydział krajowy, oświadcza, że pierwsza rata datków z państwowego funduszu melioracyjnego i dotacyi dla budowli wodnych nie może być oddaną do rozporządzenia przed rokiem 1894., Komisya ze względu na nagłość i ważność tej regulacji, zaleca Wysokiemu Sejmowi uchwalenie dotacyi 19.800 zł. w budżecie roku 1893. w celu bezzwłocznego rozpoczęcia robót, tymczasowo na rachunek zasiłku krajowego i przedstawia do uchwały odnośną do Wydziału krajowego rezolucyę.

Z uwagi, że przedłożone przez Wydział krajowy projekty do ustaw melioracyjnych są pod każdym względem uzasadnione i dojrzałe, a przytem liczą się ze stanem finansów kraju, Komisya gospodarstwa krajowego zaleca takowe Wysokiemu Sejmowi do przyjęcia bez zmiany, z wyjątkiem projektu ustawy o regulacji Bugu, który Komisya przedkłada Wysokiemu Sejmowi z drobnymi modyfikacyami zażądananymi w powołanym reskrypcie ministeryalnym.

II. Dotacje na regulacje rzek niespławnych i poparcie melioracji prywatnych.

Wnioskami Wydziału krajowego, które przekazane zostały Komisji gospodarstwa krajowego do oceny, objęte są następujące dotacje na rok 1893.:

- a) na regulacje lokalne 9 rzek niespławnych (Soly, Raby, Dunajca, Wisłoki, Wisłoka, Sanu, Świcy, Łomnicy i Bystrzycy nadworniańskiej) w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 6. października 1882, roku zasiłek bezzwrotny w wysokości $\frac{1}{3}$ części kosztów, w kwocie 58.995 zł. (1447 zł. po nad budżet r. 1892.)
- b) na subwencyonowanie doświadczeń z kultury torfowisk w Korsowie (powiecie Brodzkim) 1.000 zł. w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 6. kwietnia 1892. r.:
- c) na zdjęcia i projekty dla melioracji prywatnych, które to koszty w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 6. kwietnia 1892. r. pokrywać ma fundusz krajowy, 6.000 zł.;
- d) wreszcie na subwencyonowanie fabryk drenarskich w myśl przytoczonej pod c) uchwały 5.000 zł.

Dotację na miejscowe regulacje rzek niespławnych, która się corocznie w budżecie powtarza, zaleca Komisya Wysokiemu Sejmowi do przyjęcia w kwocie 58.995 zł., preliminowanej przez Wydział krajowy na wniosek Namiestnictwa. Komisya zwraca jednak uwagę Wydziału krajowego, że zasiłki krajowe preliminowane na te regulacje w niektórych miejscowościach zbyt często się powtarzają, z czego wnosićby należało, że te dorywczo prowadzone miejscowe roboty, podlegają łatwo uszkodzeniu.

Komisya gospodarstwa krajowego wyraża też życzenie, ażeby Wydział krajowy przedkładając zapowiedziane sprawozdanie z rezultatów osiągniętych przy wykonanych dotychczas robotach melioracyjnych ustawowych, nie zaniedbał objąć tem sprawozdaniem subwencyonowanej z funduszu krajowego regulacji rzek niespławnych, mianowicie co do stanu tych robót i osiągniętych przez nie skutków.

Przeciw subwencji 1.000 zł. na doświadczenia z kulturą torfowisk w Korsowie, której wysokość wymierzył Wydział krajowy na równi z podobnym zasiłkiem dla stacyi doświadczalnej w Rudniku, Komisya nie ma nic do zarzucenia.

Dotacją 6.000 zł. na zdjęcia i projekty dla melioracji prywatnych uzasadnił Wydział krajowy cyfrowo w wyjaśnieniach do poz. 150 b) preliminarza na rok 1893., przyjmując liczbę 8 techników w 5 ekspozyturach, które się mają wyłącznie zajmować zdjęciami, projektowaniem i kontrolą melioracji, przeprowadzanych przez poszczególnych właścicieli gruntów. Roboty te zdaniem Wydziału krajowego trwać mają przez sześć miesięcy, na każdy zaś miesiąc przyjmuje Wydział krajowy 25 dni roboczych, w czasie których 8 techników pobierać będzie z względu na dostarczyć się mające przez strony pomieszczenie, odpowiednio zredukowane diety z funduszu krajowego (elew i asystent 2 zł., adjunkt 2 zł. 50 ct., wyżsi zaś urzędnicy techniczni 3 zł. dziennie).

W ten sposób wydatek z tytułu dyet oblicza Wydział krajowy na	3.225 zł.
koszta podróży zaś po 300 zł. dla 8 techników	2.400 „
razem	<u>5.625 zł.</u>

którą to kwotę ze względu na projektowane z dniem 1. sierpnia 1893. przydzielenie 2 elewów (stypendystów krajowych) do ekspozytur, zaokrągliła Wydział krajowy na 6.000 zł.

Z uwagi, że zazwyczaj roboty w polu trwają 8 miesięcy (od kwietnia do listopada), uważa Komisya preliminowaną przez Wydział krajowy dotacją za całkiem uzasadnioną i zaleca taką Wysokiemu Sejmowi do przyjęcia.

W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 6. kwietnia 1892., powziętej zgodnie z wnioskami krajowej komisji dla spraw rolniczych, proponuje Wydział krajowy utworzenie w roku 1893

dziesięciu subwencyonowanych fabryk drenarskich (po 2 w obrębie każdej ekspozytury: lwowskiej, krakowskiej, tarnowskiej, sanockiej i kołomyjskiej), mianowicie pięciu fabryk przy pomocy kraju, dalszych zaś pięciu przy pomocy państwowej dotacyi melioracyjnej.

Na każdą taką fabrykę, której miałyby być bezpłatnie dostarczone urządzenia mechaniczne, preliniuje Wydział krajowy 1.000 zł i domaga się na ten cel łącznie 5.000 zł.

Wedle informacji otrzymanej w krajowym biurze melioracyjnym koszta zakupna mechanicznego urządzenia dla fabryki drenarskiej przedstawiają się według cennika jednej z fabryk w kraju istniejących, następująco:

1) kompletna maszyna ręczna	373 zł.
2) malakser	125 „
3) przyrząd walcowy do miażdżenia grudek marglowych	120 „
razem	<u>618 „</u>

loco fabryka.

W razie potrzeby sprowadzenia prasy z najsłynniejszej fabryki zagranicznej w Greifswald podwyższą się koszta o 20 do 30% i osiągną kwoty 800 zł. Uwzględnwszy zaś koszta transportu, analizy gliny i pomocy technicznej kierownika kraj. stacji ceramicznej, przyjąć można zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego kwotę 1.000 zł. na subwencyonowanie jednej fabryki drenarskiej w myśl wspomnianej uchwały Wysokiego Sejmu.

Gdy zaś wobec dotychczasowych zgłoszeń 25 właścicieli, którzy obowiązują się dostarczać sąsiadom rurek drenowych po kosztach produkcji, jeżeli otrzymają subwencyę krajową, liczba pięciu subwencyonowanych przez kraj fabryk może być uważana za minimalną, komisya aprobeuje żądaną przez Wydział krajowy dotacyą i zaleca Wysokiemu Sejmowi odnośną rezolucyę do Rządu domagającą się dalszej na ten cel subwencyi.

Na podstawie powyższego przedstawienia rzeczy, komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyznaje na regulacyę rzek niespławnych w myśl uchwały swej z dnia 6. października 1882 w Rub. XIII. poz. 163 budżetu na rok 1893 następujące zasiłki:

a)	na regulacyę	Soły	w powiecie Żywieckiem, II. rata	1.000 zł.
b)	„	„	Raby pod Dolną wsią i Brzącovicami	1.500 „
c)	„	„	„ pod Winiarami, Stadnikami i Gdowem, III. rata	1.800 „
d)	„	„	„ pod Dąbrowicą, Nieznanowicami i Marszowicami	1.200 „
e)	„	„	„ pod Damienicami i Proszówkami	1.500 „
f)	„	„	„ pod Ujściem solnem	2.806 „
g)	„	„	Dunajca pod Czorsztynem	561 „
h)	„	„	„ pod Rożnowem	1.579 „
i)	„	„	„ pod Trąbkami i Czchowem	2.000 „
k)	„	„	„ pod Filipowicami	1.387 „
l)	„	„	„ pod Biskupicami lanekorońskimi	1.016 „
m)	„	„	„ pod Olszynami i Sukmaniem	1.500 „
n)	„	„	„ pod Janowicami	1.400 „
o)	„	„	„ pod Wielką wsią	2.344 „
p)	„	„	Wisłoki pod Błąkową	1.363 „
r)	„	„	„ pod Skurową, II. rata	722 „
s)	„	„	„ pod Dęborzynem	3.373 „
t)	„	„	„ pod Parkoszem	518 „
u)	„	„	Wisłoka pod Gieszyną, Wiśniową, Jazową i Kobylem, II. rata	1.600 „
w)	„	„	„ pod Dobrzechowem	900 „

x)	Na regulację Wisłoka pod Drabinianką	1.000	„
y)	„ „ Sanu pod Hroszówką	2.422	„
z)	„ „ „ pod Krzemienną i Jabłonicą ruską, II. rata	1.831	„
aa)	„ „ „ pod Krzemienną	1.177	„
bb)	„ „ „ pod Bartkówką, Bachorzem i Pawłokową	2.850	„
cc)	„ „ „ pod Ruską wsią	763	„
dd)	„ „ „ pod Ruską wsią i Nienadową	3.930	„
ee)	„ „ „ pod Chyrzyną, II. rata	385	„
ff)	„ „ „ pod Prałkowcami i Przemysłem, I. rata	2.468	„
gg)	„ „ Świcy pod Hoszowem	1.500	„
hh)	„ „ Łomnicy pod Perehińskiem, III. rata	1.000	„
ii)	„ „ „ pod Błudnikami i Temerowcami, I. rata	1.600	„
kk)	„ „ Bystrzycy nad wórnianiskiej pod Nazawizowem, III. rata	1.000	„
ll)	„ „ premiovania zawiklenia odsypisk na rzekach podkarpackich	2.000	„
mm)	„ „ do rozporządzalności Wydziału krajowego	5.000	„
	ogółem	58.995	zł.

II. Sejm przyznaje na doświadczenia z kulturą torfowisk w Korsowie subwencyą roczną w kwocie 1.000 zł. pod warunkiem, że c. k. Rząd te doświadczenia subwencyonować będzie z c. k. skarbu państwa.

III. Sejm przyzwala na rok 1893 celem poparcia melioracyj lokalnych następane dotacye :

- a) na zdjęcia i projekty dla melioracyj prywatnych w kwocie 6.000 zł.;
- b) na subwencyonowanie fabryk drenarskich w kwocie 5.000 zł.

IV. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby na urządzenie fabryk drenarskich w kraju przyznał w roku 1893 subwencyą 5.000 zł. z państwowej dotacyi melioracyjnej.

Aleg. 1 do 5.

V. Sejm uchwała załączone % projekty ustaw :

- a) o regulacji rzeki Bugu;
- b) o regulacji rzeki Złotej Lipy;
- c) o osuszeniu bagien w powiatach Łańcuckim i Jarosławskim;
- d) o zabudowaniu potoku Michalów;
- e) o zabudowaniu potoku Niszkówki.

VI. Sejm przyznaje na rok 1893 tytułem pierwszych rat zasiłków krajowych :

- a) na regulacją rzeki Bugu dotacyą w kwocie 19.800 zł.;
- b) na zabudowanie potoku Michalów dotacyą w kwocie 2.000 zł.;
- c) na zabudowanie potoku Niszkówki dotacyą w kwocie 4.288 zł.

VII. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby w roku 1893 rozpoczął roboty koło regulacji Bugu na rachunek datku krajowego.

VIII. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wydatkowania kwot preliminowanych w rubryce XIII. na rok 1893 aż do końca marca 1895 r., a to według zasad przyjętych przy podobnych rubrykach budżetu państwowego.

Uchwałą pod V. i VI. załatwioną zostaje petycja l. S. 117 gminy Gaj, Świniarsko i Niszkowa o regulację potoku Niszkówki.

Lwów, dnia 20. września 1892.

Przewodniczący :

Stanisław Polanowski.

Sprawozdawca :

Jan Tarnowski.

Projekt.

U s t a w a

z dnia . . . . . o regulacyi rzeki Bugu.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje :

§. 1.

Regulacya rzeki Bugu od ujścia Pełtwi w Busku aż do granicy państwa ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z r. 1891, preliniujący koszta budowy na 594.000 zł. w. a.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta budowy włącznie z wydatkami na założenie plantacyj wikliny potrzebnych dla uzyskania taniego materiału faszynowego, na utrzymanie w czasie budowy i na zarząd pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

- a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliniowanych kosztów;
- b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 2. i §. 4. ustępu 1. ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 116. bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent kosztów z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;
- c) państwowa dotacya budowli wodnych ze względu na objętą projektem regulacyjnym spławną przestrzeń między Dobrotworem a granicą państwa tudzież zamierzone uspławnienie przyległej górnej przestrzeni mię-

- d) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które są położone w okręgu konkurencyjnym przez władze administracyjne oznaczyć się mającym, resztą preliminowanych kosztów budowy a to w myśl §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 (Dz. u. i rozp. kr. Nr. 38.) według stosunku korzyści, których oczekiwać należy lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Dla rozłożenia i ściągnięcia datków prywatnych stron interesowanych w §. 3. pod *d*) wymienionych zawiązaną będzie przez Administrację państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym spółka wodna.

Bliższe szczegóły co do wyboru i liczby członków Wydziału tej spółki określi statut przez władzę polityczną wydać się mający.

§. 5.

Prestacje konkurencyjne mają być uiszczone w czasie budowy w równych ratach rocznych z góry, zasiłki zaś krajowe i państwowe w miarę konstytucyjnego zezwolenia. Wypłata zasiłków z funduszu melioracyjnego i dotacji budowli wodnych, odbywać się ma w miarę rzeczywistej potrzeby dla programowego wykonania przedsiębiorstwa.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzonym oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z kwoty osiągniętej ze sprzedaży gruntów uzyskanych przez regulację, jako kapitału zakładowego;
2. z odsetek tej kwoty, jakie narosną w czasie budowy;
3. z dochodów uzyskanych z wydzierzawienia szkarp rzeki.

Dalsze postanowienia co do rozkładu reszty kosztów utrzymania na kraj i strony interesowane, ewentualnie utworzenia w tym celu jednej lub więcej spółek wodnych i innych zarządzeń potrzebnych dla konserwacji wykonanych budowli wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego po skończeniu budowy.

§. 7.

Wykonanie robót oraz zarząd funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Administracją państwa, której podobnie jak i stronom interesowanym przyznanym będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, co do rozpoczęcia i czasu trwania budowy, co do terminów płatności i sposobu uiszczania datków, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdzia-

łania rządowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsięwzięcia określi rozporządzenie wykonawcze, które wyda Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§. 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, skarbu i spraw wewnętrznych.

Alegat 2. do Ls. 169/92.

Projekt.

U s t a w a

z dnia . . . . . o regulacji rzeki Złotej Lipy.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Regulacja rzeki Złotej Lipy od stawu w Brzeżanach do Litwinowa w powiecie Brzeżańskim i Podhajeckim ma być wykonaną jako przedsięwzięcie krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacji służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1889 prelininujący koszta robót na 132.000 zł. w. a.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta regulacji włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego w tym celu utworzyć się funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczyniać:

- a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent prelininowanych kosztów;

- b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 1. i §. 4. ustępu 1. ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 116. bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent kosztów z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;
- c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym przez władze polityczne oznaczyć się mającym resztą preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14 marca 1875. Dz. u. i rozp. kr. Nr. 38 według stosunku korzyści, których oczekiwać należy lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się uskutecznić, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Dla rozłożenia i ściągnięcia datków prywatnych stron interesowanych w §. 3. pod c) wymienionych zawiązaną będzie przez Administrację państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym spółka wodna.

Bliższe szczegóły co do wyboru i liczby członków Wydziału tej spółki określi statut przez władzę polityczną ułożyc się mający.

§. 5.

Datki oznaczone w §. 3. pod a, b i c mają być oddane do rozporządzenia w czasie budowy w równych ratach rocznych; rzeczywista zaś wypłata pojedynczych rat rocznych zasiłku z państwowego funduszu melioracyjnego odbywać się ma w miarę potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót regulacyjnych po skończeniu budowy ma być utworzony oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z kwoty osiągniętej ze sprzedaży uzyskanych przy regulacji gruntów;
2. z odsetek tej kwoty jakie narosną w czasie budowy.

Dalsze postanowienia co do rozkładu reszty kosztów utrzymania na kraj i strony interesowane ewentualnie utworzenia w tym celu jednej lub więcej spółek wodnych i innych zarządzeń potrzebnych dla konserwacji wykonanych robót wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§. 7.

Wykonanie robót regulacyjnych i konserwacyjnych zarówno jak i zarząd funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsięwzięcia i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu podobnie jak i stronom interesowanym przyznanym zostaje wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsięwzięcia.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, co do rozpoczęcia i czasu trwania budowy, co do terminów płatności i sposobu uiszczania datków, oraz co do ewentualnego współdziałania państwowych or-

ganów technicznych przy wykonaniu tego przedsięwzięcia, określi rozporządzenie wykonawcze ułożone przez Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem a zatwierdzone przez Ministerstwo rolnictwa.

§. 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, skarbu i spraw wewnętrznych.

Alegat 3. do Ls. 169/92.

Projekt.

U s t a w a

z dnia . . . . . o osuszeniu bagien w powiatach łańcuckim i jarosławskim.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

§. 1.

Osuszenie bagien w gminach i obszarach dworskich powiatu łańcuckiego i jarosławskiego: Gorzyce, Jagiełła, Chałupki, Rozbórz, Ujezna, Leżachów, Wola Buchowska, Manasterz, Nielipkowice, Wola pełkińska, Wiązownica, Pełkinie z Kruhelem pełkińskim i Kruhel pawłosiowski, ma być wykonane jako przedsięwzięcie krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1891, preliminarz kosztów na 86.250 zł. w. a.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta budowy włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu budowy.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić :

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliniowanych kosztów ;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustawy z dnia 30. czerwca 1884. dz. ust. pań. Nr. 116. bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent kosztów z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia ;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położone w okręgu konkurencyjnym przez władze administracyjne oznaczyć się mającym resztą preliniowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. kraj. ust. wodnej z dnia 14. marca 1875, dz. ust. kraj. Nr. 38, według stosunku korzyści, których oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tych podstawach nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Dla rozłożenia i ściągnięcia datków stron interesowanych w §. 3. pod c) wymienionych, zawiązaną będzie przez administrację państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym spółka wodna.

Bliższe szczegóły co do wyboru i liczby członków Wydziału tej spółki określi statut przez władzę polityczną wydać się mający.

§. 5.

Datki oznaczone w §. 3. pod a. b. i c. mają być oddane do rozporządzenia w czasie budowy w równych ratach rocznych ; rzeczywista zaś wpłata zasiłku państwowego funduszu melioracyjnego do funduszu budowy odbywać się ma w obrębie poszczególnych rat rocznych tylko w miarę potrzeby dla wykonania programowego robót.

§. 6.

Wykonanie robót oraz zarząd funduszu budowy obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu podobnie jak i stronom interesowanym przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania rządowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa, określi rozporządzenie wykonawcze, ułożone przez Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa, które ma być przedłożone do zatwierdzenia Ministerstwu rolnictwa.

§. 7.

Koszta utrzymania wykonanych robót ponosić mają członkowie spółki wodnej, według wskazanego w §. 3, pod c. stosunku.

§. 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, skarbu i spraw wewnętrznych.

Alegat 4. do Ls. 169/92.

Projekt.

U s t a w a

z dnia . . . . o zabudowaniu potoku Michalów w gminie Maniowy.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Zabudowanie potoku górskiego Michalów w gminie Maniowy powiatu Nowotarskiego ma być wykonane po myśli §. 4. ustawy z dnia 30. czerwieca 1884. Dz. u. p. Nr. 116 począwszy od roku 1893. jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich z roku 1892., prelimi-nujący kosztą robót na 8.000 zł.

Wydział krajowy jest jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Do pokrycia kosztów budowy przyczynić się ma tak galicyjski fundusz krajowy, jak i państwowy fundusz melioracyjny, ostatni z zastrzeżeniem kon-

stytucyjnego zezwolenia, bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości po pięćdziesiąt procent preliminowanych kosztów to jest kwotą po 4.000 zł.

§. 4.

Datki kraju i państwa mają być uiszczone w czasie budowy w miarę rzeczywistej potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§. 5.

Koszta utrzymania wykonanych robót mają być pokrywane przez krajowy fundusz drogowy i gminę Maniowy po połowie.

§. 6.

Bliższe postanowienia co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa i utrzymywania wykonanych budowli, kierownictwa budowy i wpływu Administracyi państwa na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa, określi rozporządzenie wykonawcze ułożone przez Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem, które ma być przedłożone Ministerstwu rolnictwa do zatwierdzenia.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa.

Alegat 5. do L. s. 169/92.

Projekt.

U s t a w a

z dnia . . . . . o zabudowaniu potoku Niszkówki.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Zabudowanie potoku Niszkówki w powiecie Nowosądeckim ma być wykonane począwszy od roku 1893 jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej melioracji służyć ma projekt c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich z roku 1891, preliniujący koszta robót na 25.726 zł. w. a.

Wydział krajowy jest jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracją państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Do pokrycia kosztów budowy ma się przyczynić:

- a) galicyjski fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości pięćdziesięciu procent preliniowanych kosztów;
- b) państwowy fundusz melioracyjny z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia w myśl §. 6. ustępu 1. ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 116. takimże bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości pięćdziesięciu procent.

§. 4.

Datki kraju i państwa mają być uiszczone w czasie budowy w miarę rzeczywistej potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§. 5.

Bliższe postanowienia co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa, kierownictwa budowy i wpływu Administracji państwa na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa, określi rozporządzenie wykonawcze ułożone przez Wydział krajowy wspólnie z Namiestnictwem a zatwierdzone przez Ministerstwo rolnictwa.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być po ukończeniu budowy utworzoną po myśli §. 45. ustawy krajowej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 38 w drodze administracyjnej spółka interesowanych właścicieli gruntów i innych nieruchomości, a to bez względu, czy się na to zgodzą lub nie, a rozkład datków na poszczególnych członków spółki ma być uskuteczonym według postanowień §. 66. powołanej ustawy.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa.

Aleg. 46.

Sprawozdanie

komisji administracyjnej o wniosku Wydziału krajowego z dnia 25. maja 1892 L. 23160|1892 z projektem ustawy o przeniesienie miejscowości Machliniec z okręgu Reprezentacji powiatowej w Stryju, do okręgu tejże Reprezentacji w Żydaczowie.

Wysoki Sejmie!

Gmina Machliniec należała do okręgu Starostwa i Sądu powiatowego w Stryju.

Podezas regulacyi granic okręgów pojedynczych Starostw i Sądów powiatowych w r. 1878, przydzieloną została gmina Machliniec do okręgu Starostwa w Żydaczowie, i Sądu powiatowego w Żurawnie.

Co do zakresu czynności Rady powiatowej, rzeczona gmina Machliniec pozostała w okręgu Reprezentacji powiatowej w Stryju, dokąd też jeszcze zawsze przynależy.

Gmina Machliniec dopraszała się kilkakrotnie tak u Wydziału krajowego jak u Wysokiego Sejmu o udzielenie pomocy, aby przywróconą została do okręgu Starostwa i Sądu powiatowego w Stryju, skutkiem czego Wysoki Sejm uchwałami swojemi z dnia 25. września 1882, z dnia 9. października 1888 i z dnia 30. października 1890 r. zatem trzykrotnie oświadczył się przychylnie za wyłączeniem gminy Machliniec z okręgu Starostwa w Żydaczowie i Sądu powiatowego w Żurawnie, a przyłączeniem tejże napowrót do Starostwa i Sądu powiatowego w Stryju.

Pomimo tych przychylnych oświadczeń Sejmu, c. k. Rząd, względnie Ministerstwo sprawiedliwości, reskryptem z dnia 5. maja 1890, tudzież reskryptem z dnia 2. grudnia 1890, odmówiło stanowczo wydzielenia gminy Machliniec z okręgu Sądu powiatowego w Żurawnie.

Dla uporządkowania czynności wpływających z ustawy o reprezentacji powiatowej, nie pozostaje inny środek, jak przenieść gminy Machliniec z okręgu Reprezentacji powiatowej w Stryju, do okręgu Reprezentacji powiatowej w Żydaczowie.

Zgodnie zatem z wnioskiem Wydziału krajowego z dnia 25. maja 1892, który już na poprzedniej Sesyi Wysokiego Sejmu przez ówczesną komisję administracyjną był postawiony, a do porządku dziennego nie doszedł, obecnie komisya administracyjna w myśl §. 3. ustawy o Reprezentacji powiatowej, przedstawia wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony ./. projekt ustawy.

Lwów dnia 21. września 1892.

Przewodniczący :

Ziemiałkowski, w. r.

Sprawozdawca:

Zbyszewski, w. r.

U s t a w a

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, o zmianie obszarów Reprezentacyi powiatowych w Stryju i Żydaczowie.

Za zgodą Sejmu mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Gmina Machliniec ma być przeniesioną z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Stryju do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Żydaczowie.

Art. II.

Ustawa niniejsza wejdzie w wykonanie z dniem 1-go stycznia roku następnego po jej ogłoszeniu.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Aleg. 47.

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 14. czerwca 1892 L. W.kr. 2605|1892 z projektem ustawy o przeniesienie miejscowości Domażyr, Zielów i Żorniska z okręgu Reprezentacyi powiatowej we Lwowie, do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Gródku.

Wysoki Sejmie!

Gminy Domażyr, Zielów i Żorniska należą od roku 1878 do Starostwa w Gródku i do Sądu powiatowego w Janowie, zaś co do czynności samorządu krajowego, należą dotąd do okręgu Reprezentacyi powiatowej we Lwowie.

Od lat czterestu, starały się rzeczzone gminy i obszary dworskie, aby odzyskały przydzielenie tychże do Starostwa i Sądu powiatowego miejskiego delegowanego we Lwowie, dokąd rozporządzeniem Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 19. czerwca 1867 L. 87. Du. u. p. zostały przydzielone; wszakże trzebkrotne uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 29. maja 1875, z dnia 25. września 1882 i z dnia 12. listopada 1889, z przychylnem dla takowego przydzielenia oświadczeniem, nie uzyskały u c. k. Rządu pożądanego skutku; — gdyż ostatecznie Ministerstwo sprawiedliwości, Reskryptem z dnia 9. grudnia 1890, zawiadomiło Wydział krajowy, iż nie może się przychylić do żądanego wydzielenia gmin Domażyr, Zielów i Żorniska z okręgu Sądu powiatowego w Janowie.

Dla uporządkowania czynności, a względnie dla zrównania granic powiatu politycznego, z autonomicznym, stosownie do §. 3. ustawy o Reprezentacyi powiatowej potrzebne jest wydzielenie oznaczonych gmin Domażyr, Zielów i Żorniska z okręgu Reprezentacyi powiatowej we Lwowie i przydzielenie takowych do Reprezentacyi powiatowej w Gródku. Z tego powodu, zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego, komisya administracyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ./ ustawy.

Lwów dnia 21. września 1892.

Przewodniczący:

Ziemiałkowski w. r.

Sprawozdawca:

Zbyszewski w. r.

U s t a w a

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem
Krakowskiem, o zmianie obszarów Reprezentacyi powiatowej
we Lwowie i Gródku.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakow-
skiem rozporządzam:

Art. I.

Mają być przeniesione gminy i obszary dworskie: Domażyr,
Zielów i Zorniska z okręgu Reprezentacyi powiatowej we Lwowie
do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Gródku.

Art. II.

Ustawa niniejsza wejdzie w wykonanie z dniem 1. stycznia
roku następnego po jej ogłoszeniu.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw
wewnętrznych.

Aleg. 48.

Sprawozdanie

komisji petycyjnej o petycji Jurka Ditkuna i towarzyszy z Koszlak w powiecie zbaraskim, w sprawie upadłego Towarzystwa kredytowego miejskiego (l. s. 18. pet. 6).

Wysoki Sejmie!

Jurko Ditkun i sześciu innych włościan ze wsi Koszlaki, powiatu zbaraskiego, dotkniętych egzekucją za wierzytelności upadłego Towarzystwa kredytowego miejskiego, spółki zarejestrowanej o poręce nieograniczonej zwracają się do Wysokiej Izby z petycją, w której proszą o obronę przeciwko takiej napaści.

Towarzystwo kredytowe miejskie, założone w roku 1874, przez trzy lata zajmowało się wyłącznie tylko werbowaniem członków i zbieraniem podpisów na udziały przez ustanawianych w tym celu w różnych okolicach kraju agentów, gdyż według postanowień swojego statutu nie mogło wcześniej rozpocząć swojej działalności, dokąd na udziały nie byłaby subskrybowaną przynajmniej kwota 50.000 zł. a przynajmniej połowa jej wpłaconą.

Udziały wynosiły zaś 10 zł. i nadto mogły być wpłacane w bardzo drobnych ratach. Potrzeba więc było znacznej ilości członków, ażeby zebrać od nich tytułem pierwszej wpłaty ratalnej na udziały 25.000 zł.

Po kilkuletnich zabiegach zebrano nareszcie, przeważnie pomiędzy włościanstwem i ludnością małomiasteczkową, potrzebną ilość członków, t. j. zastęp, wynoszący kilkanaście tysięcy osób, i w roku 1877 rozpoczęło Towarzystwo kredytowe miejskie swoją działalność, która jednak skończyła się już w marcu 1878 roku ogłoszeniem konkursu i uwięzieniem dyrektora przez c. k. Sąd karny.

Konkurs trwał lat przeszło jedenaście. Tymczasem członkowie, którzy niemal bez wyjątku przystąpili do Towarzystwa kredytowego miejskiego w nadziei otrzymania pożyczek, jeżeli który z nich otrzymał pożyczkę, spłacił ją w toku trwania konkursu, i sądził, że tem zaspokoił już wszelkie zobowiązania wobec Towarzystwa, reszta zaś tych, którzy doznali zawodu co do nyskania spodziewanej pożyczki, tem bardziej nie poczuwała się do jakichkolwiek zobowiązań dla upadłej instytucji.

Nie pamiętali jednak o tem i jedni i drudzy, iż przystępując do Towarzystwa kredytowego miejskiego podpisali deklarację, w której poddali się przepisom statutu,

gdzie §. 16. stanowi, iż w wypadku, gdy zajdzie potrzeba odwołania się do solidarnej poręki będzie kwota, w tej drodze ściągnać się mająca na członków Towarzystwa w stosunku do ich udziałów rozłożoną, a w razie niewypłacalności jednego lub kilku członków, część na nich przypadająca na resztę tychże członków tak długo rozkładaną, dopóki należność w całości nie będzie ściągnięta, zaś według §. 15. statutu, ręczyli za wszelkie zobowiązania Towarzystwa, w obec osób trzecich przyjęte „całym swoim majątkiem“.

Po ukończeniu postępowania konkursowego, wierzyciele mieli jeszcze do żądania przeszło 280.000 zł. z tytułu niezaspokojonych należności. W skutek tego ustanowiona sądownie w roku 1890 dyrekcya likwidacyjna, przystąpiła do repartyeyi tej sumy pomiędzy członków w myśl przepisów §. 61. ustawy o stowarzyszeniach zarobkowych i gospodarczych z dnia 9. kwietnia 1873, Nr. 70. Dz. ust. państw.

Lista członków obejmowała według ksiąg, znajdujących się w przechowaniu c. k. Sądu, 15.922 nazwisk. Po dokładnem zbadaniu prawnej formy deklaracyi przystąpienia, wyłączyła dyrekcya 9.457 członków takich, którzy podpisali deklaracyę tylko krzyżkami, albo bez świadków lub z innymi uchybieniami. Pozostało więc 6.535 członków, których deklaracye są formalnie obowiązujące. Na nich też rozłożono do spłaty w stosunku do kwoty subskrybowanych udziałów sumę pasywów 283.917 zł. i c. k. Sąd krajowy we Lwowie tę repartycyę zatwierdził.

Uzyskawszy dekret, zatwierdzający repartycyę, przeciwko któremu rekurs nie jest dopuszczalnym, starała się dyrekcya likwidacyjna w drodze ugody nakłonić wierzycieli do zredukowania swoich pretensyj. Wierzyciele zniżyli je dobrowolnie na trzecią część, stawiając jednak za warunek, ażeby do pół roku choćby tę trzecią część prawomocnie przyznanych im należności w gotówce otrzymali.

Rozpoczęło się więc ściąganie. Z wymienionych powyżej 6.535 członków objętych repartycyą, jest około 3.500 z Galicyi i w Krakowskiem, zaś około 3.000 na Bukowinie. W Galicyi wniesiono dotychczas 2.000 podań egzekucyjnych. Z tego było około 1.000 bezskutecznych, paręset jest w toku, a paręset zostało istotnie wykonanych. O licytacyę ruchomości wniesiono 155 podań, przeprowadzono zaś istotnie licytacyę tylko w czterech wypadkach. Wynikiem zaś całej tej tak rozgałęzionej akcyi jest to, iż ściągnięto dotychczas zaledwie dopiero około 10.000 zł. na 280.000 zł. sądownie uznanych wierzytelności!

Cóż będzie, jeżeli w myśl wyraźnych i stanowczych przepisów §. 67. ustawy z 9. kwietnia 1873 przyszedłoby do nowych repartyeyi, na członków już raz egzekwowanych, aż do całkowitego zaspokojenia wierzycieli? Ewentualność ta przedstawia się tem groźniej, gdy już przy terażniejszej, pierwszej repartyeyi, niemal połowa w drożonych egzekucyj okazuje się bezskuteczną z różnych powodów, jak np. z powodu ubóstwa członków, śmierci, emigracyi itd. Pomiędzy innymi także i Jurko Ditekun z Szelpak, pierwszy podpisany na petycyi, wykazał się, iż niema zkład zapłacić nałożonej mu kwoty, wskutek czego egzekucya stała się u niego bezprzedmiotową. Lecz tym sposobem będą ograniczały się repartyeye na coraz ciaśniejsze koło obowiązanych, którzy nękanymi ponawianymi ciągle egzekucjami musieliby być zrujnowani.

Komisya petycyjna nie dziwi się włościanom, którzy istotnie ciężko dotknięci tym ubolewaniem godnym wypadkiem i nie mając pojęcia o prawnej jego podstawie, nie uważają owych egzekucyj za nic innego, jak tylko za napaść, obleczoną w formy legalne. Lecz źli to są doradcy, którzy obiecują im uwolnienie od tych nieszczęsnych dopłat inaczej, jak przez możliwie najszybsze zaspokojenie wierzycieli.

Tem bardziej zaś jest to wskazaniem, gdy, jak zapewnia Dyrekcya likwidacyjna i dziś są wierzyciele skłonni do daleko idących ustępstw, byle tylko doczekać się choć częściowego zaspokojenia przez sąd prawomocnie przyznanych im należności. Zamiast więc ludzi tych ludzi pisaniem im petycyj, które żadnego skutku odnieść nie mogą, wypadaloby raczej po powiatach, w których znajduje się znaczniejsza ilość członków upadłego Towarzystwa kredytowego miejskiego, podjąć akcyę w tym kierunku, ażeby dopomóc im bez niepotrzebnego mnożenia kosztów nieuchronnej

egzekucyi do spłaty przypadających na nich kwot. Znajdują się oni bowiem w położeniu kogoś takiego, kto zaręczył za czyjeś zobowiązanie dłużne i zmuszony jest potem poręczoną kwotą zapłacić. Jest to niewątpliwie rzecz przykra bardzo, ale wiadomo, iż najmniejszą jeszcze w takim razie stratę ponosi ten, kto możliwie jak najprędzej, nie narażając się na nieprzyjemności i koszta długich procesów, jeżeli właściwy dłużnik zawiódł, sam poręczoną kwotą zaspokoi.

Powyższe przedstawienie rzeczy opiera komisya petycyjna na informacjach, czerpanych z aktów dyrekcji likwidacyjnej Towarzystwa kredytowego miejskiego i na sprawozdaniu, którego ona z uznania godną skwapliwością nam udzieliła, a które w pełnej osnowie do niniejszego sprawozdania dołącza się %.

Na podstawie zaś przeprowadzonego w ten sposób zbadania istoty przedmiotu, poruszonego w petycji, o której tu mowa, komisya petycyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad petycją l. s. 18 Jurka Ditkuna i sześciu innych włościan z Koszlak w powiecie zbarskim w sprawie upadłego Towarzystwa kredytowego miejskiego, przechodzi się do porządku dziennego.

Lwów dnia 20. września 1892.

Przewodniczący:

Golejewski, w. r.

Sprawozdawca:

T. Merunowicz, w. r.

The following information is for the purpose of providing a general overview of the project. It is not intended to be a detailed description of the project's objectives, scope, or results. The information is provided for informational purposes only and should not be used for any other purpose.

The project was conducted in accordance with the principles of scientific inquiry and the highest standards of ethical conduct. The results of the project are presented in the following sections.

The project was conducted in accordance with the principles of scientific inquiry and the highest standards of ethical conduct. The results of the project are presented in the following sections.

The project was conducted in accordance with the principles of scientific inquiry and the highest standards of ethical conduct. The results of the project are presented in the following sections.

Sprawozdanie

Dyrekcji likwidacyjnej Towarzystwa kredytowego miejskiego we Lwowie o stanie likwidacji tego zakładu, przedłożonego Sejmowej Komisji petycyjnej.

Po ukończeniu postępowaniu konkursowem ułożyła Dyrekcya upadłego Towarzystwa kredytowego miejskiego spółki zarej. o nieogran. poręce, po myśli §. 61 i nast. ust. z 9. kwietnia 1873. Repartycją dopłat w celu pokrycia niedoboru wierzytelności uznanych w sądowem postępowaniu konkursowem. Niedobór ten wynosił wraz z kosztami i procentami, obliczonymi po koniec roku 1890 ogólną kwotę 283.917 złr., która także sądownie została uznana.

Wedle ustawy z 9. kwietnia 1873 i statutu Towarzystwa powołanymi byli do pokrycia tej sumy 15.992 członków, których deklaracje przystąpienia znajdują w przechowaniu sądowem. Układając jednak Repartycję dopłat Dyrekcya Towarzystwa przesyła do przekonania, że znacznie większa część deklaracji — tych przeważnie włościańskich — są nieważne, gdyż podpisano jedynie krzyżykami bez świadków i formalności ustawą przepisanych żadnego nie obejmują zobowiązania. Wskutek tego wypuściła Dyrekcya z tejże Repartycji 9.457 takich członków rozdzielając powyższą ogólną sumę 283.917 do spłaty między 6.535 członków, których deklaracje są formalnie obowiązujące, a to w stosunku do subskrybowanego udziału. Sąd zatwierdził tę Repartycję prawomocnie. (3. lipca 1889 L. 21.627).

Uzyskawszy to zatwierdzenie Dyrekcya starała się uzyskać od wierzycieli opustu pretensyi, ażeby całą spłatę sumy zmniejszyć — ominąć mozolną i kosztowną egzekucję i w drodze ugodowej sprawę całą załatwić. Wierzyciele chętnie też godzili się na znaczny opust, pod warunkiem jednak otrzymania spłaty do pewnego czasu — ale cóż kiedy zobowiązani członkowie nie rozumiejąc swego interesu dotyczącej sumy (około 100.000 zł.) dobrowolnie złożyć nie chcieli, nie pomagały namowy, przedstawienia, ogłoszenia dziennikami, ani liczne korespondencje — tak iż ostatecznie Dyrekcya zmuszoną się widziała rozpocząć kroki egzekucyjne.

Nadmienić tu wypada, że z pomiędzy powołanych do zapłaty 6.535 członków przeważnie większa część żadnej nie dają nadziei zapłaty. Trzy lub cztery piąte tych członków są osoby obecnie już nieistniejące — bo albo wymarli bez majątku, albo zubożeli, albo wyemigrowali do Ameryki, Węgier, Królestwa i t. p. Inni znów starają się wszelkimi siłami od zapłaty usunąć, a w tym celu pomoc znajdują nie tylko w różnych pokątnych doradcach, ale także u wielu sądów powiatowych i egzekwujących tychże organów, tak że egzekucje na prowincyi bardzo rzadko kiedy pomyślny przynoszą rezultat.

Jedynie c. k. Sąd krajowy we Lwowie popiera w dobrze zrozumianym interesie członków staranie sądownie zamianowanej Dyrekcji, tudzież niektóre Sądy powiatowe i kroki egzekucyjne, które dotychczas przyniosły rezultat wyłącznie temu poparciu należy zawdzięczyć.

Z powyższych 6535 członków przypada około 3500 na Galicyę, a około 3000 na Bukowinę. Na Bukowinie dotąd jeszcze bardzo mało podano egzekucyi, a to z powodu trudności uzyskania informacji. W Galicyi i Krakowie podano dotychczas podań egzekucyjnych 2000. Z tego było bezskutecznych około 1000, paręset jest w toku, a paręset zostało istotnie wykonanych. Z tych wykonanych spłaciła pewna część przypadające kwoty bądź w całości, bądź spłaca je ratami i z tego uzyskano do dziś w gotówce około 10.000 zł. O licytację ruchomości podano dotąd podań 155, zaś przeprowadzono istotnie tylko w 4 wypadkach.

Wierzyciele i dziś chętnieby się zgodzili na znaczny opust, gdyby tylko gotówkę otrzymali, ale jeżeli sprawa i dalej spodem pójdzie tak, jak dotąd, a członkowie tylko pod ostatnim przymusem licytacyjnym płacić będą, to nie ma nadziei prędkiego ukończenia sprawy, co dla każdego z oczywistą połączonemby było szkoda, bo tymczasem rosną procenta i koszta. Nadmieniam tu, że wierzyciele zniecierpliwieni zwłoką poczynają się także ruszać i rozpoczynają kroki bezpośredniej egzekucyi za swe pretensye przeciwko majątniejszym członkom, od czego dotychczas się wstrzymywali.

Co się tyczy powiatu zbaraskiego, to takowy obejmuje 130 członków w gminach: Zbaraż, Palczyńce, Hrycowce, Bararzyńce, Dobromirka, Kapuścińce, Szelpak, Czahary, Toki, Hołodki, Koszlaki, Kryłowce, Załuże, Stryjówka, Romanowesioło, Łubianki wyższe, Czemiechowce, Sieniawa Suchowce. Z pomiędzy członków tych zapłaciło dotychczas pod presją egzekucyi dwóch łączną kwotę 7 zł., egzekucya podana wprawdzie przeciwko wszystkim, lecz nie przeprowadzona jeszcze u 119, u 2 bezskuteczna (między tymi Jurko Ditekun z kwotą 48 zł.), zaś u 7 przeprowadzono i podano dalsze podania o licytację zajętych ruchomości. Można jednakowoż liczyć z całą pewnością, że i z tych nieprzeprowadzonych wróca bez skutku z 80 sztuk. Cała łączna suma dopłaty na powiat zbaraski wynosi kwotę 2019 zł. 40 ct.

Sądownie zamianowana Dyrekeya Towarzystwa dąży wszelkimi siłami do tego, ażeby sprawę załatwić z pierwszą repartycją, a do dalszych nie dopuścić, dlategoż w wielu wypadkach postępowanie jej wydaje się bezwzględne. Ma też nadzieję tę ciągle, pomimo tego, że egzekucye trudno idą, ale czy ostatecznie cel swój osiągnie, za to nikt dziś zaręczyć nie może.

Lwów, 19. września 1892.

Dr. Jan Kuczkiewicz, m. p.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o budżecie krajowym na rok 1893 tudzież o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie stałego uregulowania stosunków skarbu krajowego.

Wysoki Sejmie!

Przedewszystkiem komisya z ubolewaniem stwierdzić musi, iż w obec konieczności załatwienia całego preliminarza na r. 1893 w przeciągu kilku dni, było jej niemożliwem tak szczegółowo jak w latach ubiegłych, badać wszelkie podstawy, na których oparte jest sprawozdanie Wydziału krajowego o budżecie na rok 1893, a to tembardziej, że w wielu działach jak n. p. w szkołach rolniczych brak było szczegółowych sprawozdań Wydziału krajowego i specjalnych komisyj.

Komisya budżetowa stwierdzając, że brak dostatecznego czasu do załatwienia budżetu, gdyby nie miał być wyjątkiem, musiałby szkodliwie wpłynąć na tok administracyi krajowej, wyraża nadzieję, że w przyszłości Wysokiemu Sejmowi a względnie komisyi budżetowej przeznaczony zostanie dla załatwienia budżetu taki czas, jaki się okaże niezbędnym dla dokładnego badania i załatwienia budżetu.

Preliminarz Wydziału krajowego na r. 1893 na podstawie sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym wynosi: w wydatkach	. . . . .	6,532.114 zł.
„ dochodach	. . . . .	938.576 „
wydatki netto według preliminarza Wydziału krajowego	. . . . .	5,593 538 zł.
Według wniosków komisyi budżetowej wynoszą wydatki	. . . . .	6,502.145 zł.
a dochody	. . . . .	938.437 „
wydatki netto przeto według preliminarza komisyi	. . . . .	5,563.708 zł.
Preliminarz komisyi jest przeto w dochodach niższy od preliminarza		
Wydziału krajowego o	. . . . .	139 zł.
w wydatkach niższy o	. . . . .	29.969 „
wydatki netto są przeto według wniosków komisyi niższe o	. . . . .	29.830 zł.
W budżecie przez Wysoki Sejm na r. 1892 uchwalonym wynosiły		
dochody	. . . . .	937.374 zł.
wydatki	. . . . .	6,673.201 „
wydatki netto wynosiły w budżecie na rok 1892	. . . . .	5,735.827 zł.

a więc o 172.119 zł. więcej niż w projekcie komisyi na rok 1893.

Gdy już przedkładając wnioski ostateczne w budżecie na rok 1892 rozdzieliła komisya budżetowa ogół wydatków brutto na rok 1892 preliminowanych, na wydatki zwyczajne i nadzwyczajne, przeto chcąc przeprowadzić ściśle porównanie między uchwalonym na r. 1892 budżetem a projektem na rok 1893, który komisya obecnie Wysokiemu Sejmowi przedstawia, należy i w wydatkach na r. 1893 preliminowanych według tych samych zasad wydatki zwyczajne od nadzwyczajnych rozdzielić.

W preliminarzu na rok 1893 znajdują się następujące wydatki nadzwyczajne względnie inwestycyjne:

Rubr.	II.	taksy od dekretów nominacyjnych	2.000	zł.
"	"	zaliczki na płace urzędników	4.800	"
"	VII.	na pokrycie dachu zakładu głuchoniemych	4.400	"
"	"	zaliczki zwrotne dla funduszów szkolnych okręg.	20.000	"
"	"	zasiłki na budowę szkół	7.000	"
"	VIII.	restauracya kościoła na Skałce w Krakowie	2.000	"
"	IX.	pomnożenie korpusu żandarmeryi o 180 ludzi	12.794	"
"	X.	budowa drogi Dynów - Kańczuga	30.000	"
"	"	rekonstrukcyja dróg krajowych	20.000	"
"	"	fundusz pożyczkowy drogowy	20.000	"
"	XI.	budowa zakładu położnic we Lwowie	120.000	"
"	"	" w zakładzie Kulparkowskim	29.832	"
"	"	" pawilonu chirurgicznego w Krakowie	43.200	"
"	XIII.	budowy wodne	234.312	"
"	XIV.	odsetki dla funduszu szkolnego krajowego od efektów wydanych na fundusz pożyczkowy na budowę szkół	10.178	"
"	XV.	fundusz pożyczkowy dla Kółek rolniczych	5.000	"
"	"	założenie szkoły rolniczej w Uhersku	15.000	"
"	"	podniesienie hodowli bydła	42.500	"
"	XVI.	budynek dla szkoły tkackiej w Krośnie	3.500	"
"	"	szkoła sukiennicza w Rakszawie	4.200	"
"	"	budowa szkoły ślusarskiej w Świątnikach	10.000	"
"	"	dotacya funduszu przemysłowego	60.000	"
"	XVII.	kolej Pałahicze - Tłumacz	2.000	"
"	"	dotacya funduszu koszarowego	80.000	"
"	"	subwencya na budowę kolei wschodnio - galic.	500.000	"

Suma wydatków nadzwyczajnych wynosi . . . . . 1,282.716 zł.

Gdy zaś suma wydatków brutto na rok 1893 preliminowanych wynosi . . . . . 6,502.145 zł.
przeło wydatki zwyczajne wynoszą . . . . . 5,219.429 zł.

W uchwalonym na rok 1892 preliminarzu wynosi ogół wydatków
brutto . . . . . 6,673.201 zł.
z czego przypada: na wydatki nadzwyczajne . . . . . 1,646.065 zł.
a na wydatki zwyczajne . . . . . 5,027.136 zł.

Preliminowane na rok 1893 wydatki są przeło w dziale nadzwyczajnych o 363.349 zł. niższe niż na rok 1892, a w dziale zwyczajnych o 192.293 zł. wyższe niż na rok 1892.

Różnica w wydatkach zwyczajnych na niekorzyść roku 1893 pochodzi głównie obok innych pomniejszych przyczyn z podwyższenia Rubr. VII (na cele wykształcenia i oświaty), która wzrosła w roku 1893 w porównaniu z rokiem 1892 o 131.481 zł. głównie z powodu wprowadzenia w życie nowej ustawy szkolnej.

Natomiast wydatki nadzwyczajne zmniejszyły się o 363.349 zł., głównie z tego powodu, iż budżet na r. 1892 zawierał dwa znaczniejsze wydatki nadzwyczajne a mianowicie: na spłatę niedoboru z lat ubiegłych i reszty długu do banku dla krajów koronnych 714.381 zł., tudzież dla dotkniętych nieurodzajem 100.000 zł., które to wydatki w budżecie na r. 1893 odpadły a przybył tylko jeden nowy wyższy wydatek: subwencya dla kolei podolskich w kwocie 500.000 zł. w. a.

Szczegółowe choć nieznaczne różnice między preliminarzem Wydziału krajowego a wnioskami komisji uwidocznione są w następującem zestawieniu:

Sumaryusz budżetu krajowego na rok 1893.

Rubryka	W y d a t k i	Według	Według	Z porównania	
		projektu	wniosków	więcej	mniej
		Wydz. krajow.	komisji budżetowej		
		złoty	złoty	złoty	złoty
I.	Koszta reprezentacji kraju	108.446	108.446	—	—
II.	„ zarządu	258.883	264.504	5.621	—
III.	„ leczenia	850.000	850.000	—	—
IV.	„ szczepienia	66.000	66.000	—	—
V.	Wydatki sanitarne	8.000	8.000	—	—
VI.	Zasiłki dla zakładów dobroczynności	16.874	17.776	902	—
VII.	Na cele wykształcenia i oświaty	1,604.459	1,617.957	13.498	—
VIII.	Utrzymanie pomników historycznych	15.404	15.404	—	—
IX.	Kwaterunkowe żandarmeryi	179.381	179.381	—	—
X.	Drugi krajowe	952.701	952.201	—	500
XI.	Dotacje dla zakładów krajowych	207.447	202.197	—	5.250
XII.	Wydatki na szupaśnictwo	26.500	26.500	—	—
XIII.	Budowy wodne i melioracje	300.252	280.452	—	19.800
XIV.	Umarzanie pożyczek	691.977	702.155	10.178	—
XV.	Na cele rolnictwa i górnictwa	424.927	404.376	—	20.551
XVI.	„ „ przemysłu	166.133	169.433	3.300	—
XVII.	Różne wydatki	654.730	637.363	—	17.367
Suma wydatków		6,532.114	6,502.145	33.499	63.468
					29.969
D o c h o d y					
I.	Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych	—	—	—	—
II.	Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych	5.000	5.000	—	—
III.	Dochody z dróg krajowych	231.669	231.669	—	—
IV.	Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych	3.529	3.529	—	—
V.	Zwroty zaliczek z lat ubiegłych	37.000	37.000	—	—
VI.	Zwroty pożyczek	61.255	61.255	—	—
VII.	Dochody szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie	6.330	6.330	—	—
VIII.	„ szkół i folwarku w Dublanach	46.398	46.259	—	139
IX.	„ „ w Czernichowie	42.582	42.582	—	—
X.	„ „ innych szkół rolniczych krajowych	16.170	16.170	—	—
XI.	Zwroty za sprawdzanie rachunków aptekarskich	600	600	—	—
XII.	Dochody z przelania do Skarbu krajow. pozostałości z fund. zapomogi z r. 1866	5.008	5.008	—	—
XIII.	Dochody z kwaterunku żandarmeryi	54.064	54.064	—	—
XIV.	Dochód ze zwrotu wydatków szupasowych	7.500	7.500	—	—
XV.	Dochody z krajowych składów zbożowych i spirytusowych	44.524	44.524	—	—
XVI.	Dochody z krajowych opłat konsumcyjnych	325.500	325.500	—	—
XVII.	Różne dochody	51.447	51.447	—	—
Suma dochodów własnych		938.576	938.437	—	139

Szczegółowe sprawozdania komisji o pojedynczych działach i rubrykach budżetu krajowego, zawierają powody, dla których komisja bądź to przedstawia Wysokiemu Sejmowi do uchwały cyfry zgodne z wnioskami Wydziału krajowego, bądź to przedstawia odmienne wnioski.

Dla poglądu zestawiamy poniżej uzasadnienie różnic między preliminarzem Wydziału krajowego a komisji budżetowej:

Różnice między preliminarzem Wydziału krajowego a Komisji budżetowej, są następujące:

		W wydatkach:	<i>Więcej</i>	<i>Mniej</i>
W	rubryce II.	podwyższono o	5.621 zł.	
		mianowicie:		
		udzielono dary z łaski w kwocie	900 zł.	
		„ zaliczek na płace	4 800 „	
		„ dodatek osobisty adjuntowi rachun- kowemu Trandzie	150 „	
		razem podwyższono	5.850 zł.	
		zniżono natomiast:		
		dyurna oddziału conceptowego o 23 zł.		
		„ „ statystycznego o 125 „		
		„ „ manipulacyjnego o 81 „	229 „	
		pozostaje podwyższenie j. w.	5.621 zł.	
„	„	VI. podwyższono o	902 „	
		z powodu przyznania zakładowi św. Józefa we Lwowie na opłacenie taks przenośnych 602 „		
		i dla kolonii rymanowskiej	300 „	
		razem j. w.	902 zł.	
„	„	VII. podwyższono o	13.498 „	
		mianowicie:		
		niedobór funduszu szkolnego krajowego o 798 zł.		
		przyznano: Towarzystwu „Bojan“	200 „	
		na koszt założenia nowych internatów	1.000 „	
		Macierzy szkolnej ks. Cieszyńskiego	500 „	
		Towarzystwu „Proświta“	1.500 „	
		Al. Barwińskiemu na wydawnictwo history- cznej biblioteki	500 „	
		Ks. Dżułyńskiemu na ruskie wydawnictwa 400 „		
		Redakcyi „Dźwinok“	100 „	
		Wydawnictwu dziełek ludowych we Lwowie 1.000 „		
		Towarzystwu „Przymierze braci“	300 „	
		„ „Oświaty ludowej“ w Tarnowie 100 „		
		„ historycznemu we Lwowie	700 „	
		Na zasiłki dla burs	4.000 „	
		Stowarzyszeniom akademickim	700 „	
		Towarz. im. Adama Mickiewicza	200 „	
		Stowarzyszeniom rzemieślniczym	1 100 „	
		Stowarz. „Przytulisko wiedeńskie“	100 „	
		Szkole SS. Felicjanek w Uhnowie	300 „	
		razem j. w.	13.498 zł.	
		Do przeniesienia	20.021 zł.	— zł.

		Z przeniesienia	Więcej 20.021 zł.	Mniej — zł.
W rubryce	X.	zniżono poz. 123 na koszta komisyjne, ogłoszenia, etc. o		500 „
„	„	XI. „ o		5.250 „
		mianowicie: w szpitalu lwowskim o	2.000 zł.	
		w zakładzie kulparkowskim	2.100 „	
		w szpitalu św. Łazarza	1.150 „	
		razem j. w.	5.250 zł.	
„	„	XIII. zniżono o		19.800 „
		gdyż odpadła dotacya na regulację Bugu.		
„	„	XIV. podwyższono o	10.178 „	
		z powodu wstawienia odsetek dla funduszu szkolnego kraj. od efektów wydanych z majątku zarodowego na fundusz pożyczkowy dla gmin na budowę szkół.		
„	„	XV. zniżono ogółem o		20.551 zł.
		mianowicie:		
		w wyższej szkole roln. w Dublanach o	11.454 zł.	
		w szkole gorzelnictwa „ „ „	210 „	
		w gorzelnii krajowej „ „ „	2.385 „	
		w szkole rolniczej w Czernichowie o	1.175 „	
		w folwarku w Czernichowie o	1.100 „	
		w szkole ogrodniczej w Tarnowie	1.200 „	
		w składach publicznych we Lwowie o	1.027 „	
		rozmaite zasiłki na cele rolnicze (poz. 222)	2.000 „	
		razem j. w.	20.551 zł.	
„	„	XVI więcej o	3.300 „	
		z powodu wstawienia dodatkowego zasiłku dla szkoły tkackiej w Krośnie.	2.500 zł.	
		i podwyższenia poborów sekretarza komisji przemysłowej o	800 „	
		razem	3.300 zł.	
„	„	XVII. zniżono ogółem o		17.367 „
		z powodu zmniej. dot. dla fund. koszarowego o	20.000 zł.	
		i przeniesienia dodatku osobistego dla adj. Trandy do rubryki II.	150 „	
		razem	20.150 zł.	
		natomiast podwyższono:		
		Związkowi straży pożarnych	2.000 zł.	
		Gm. Serwery, koszta utrzymania	203 „	
		Julii Szaszkiewicz	100 „	
		Pogorzelncom w Miejscu	250 „	
		„ „ Nawaryi	200 „	
		„ „ Turówce	30 „	
		pozostaje zniżenie j. w.	17.367 zł.	
		Razem	33.499 zł.	63.468 zł.
		Ogółem zmniejszono o		29.969 zł.

W dochodach zniżono jedynie

rubr. VIII. poz. 35 „Gorzelnię krajową w Dublanach“ o 139 zł.

Poszczególnienie (wedle preliminarza Wydziału krajowego)		Wedle preliminarza Wydz. kraj. wydatki <i>netto</i> zł.	W stosunku do ogółu czy- stych wydat- ków ^{o/n}	Wedle uchwał kom. budżet. wydatki <i>netto</i> zł.	W stosunku do ogółu czy- stych wydat- ków ^{o/n}
Z przeniesienia . . .		4,620.012	77.69	4,613.431	77.99
VI. Na cele gospodarstwa krajowego.					
(Rolnictwo, górnictwo i przemysł, z wyłączeniem 30.193 zł. na raty umorzenia pożyczek: w preliminarzu szkoły lasowej, dublańskiej, czernichowskiej, weterynary i składow publicznych)					
<i>Wydatki:</i>	Rubr. XV.	394.734			
	„ XVI.	166.133			560.867
<i>Dochody:</i>	Rubr. VI. poz. 22	40			
	„ „ „ 24	50			
	„ „ „ 25	100			
	„ „ „ 26	40			
	„ VII.	6.330			
	„ VIII.	46.398			
	„ IX.	42.582			
	„ X.	16.170			
	„ XV.	44.524			
	„ XVII. poz. 58	100			
	„ „ poz. 60	4.000	160.334	400.533	6.73
				383.421	6.48
VII. Na bezpieczeństwo publiczne.					
<i>Wydatki:</i>	Rubr. IX.	179.381			
	„ XII.	26.500			
	„ XVII. poz 308	100.000	305.881		
<i>Dochody:</i>	Rubr. IV. poz. 7.	3.529			
	„ XIII.	54.064			
	„ XIV.	7.500	65.093	240.788	4.05
				222.788	3.77
VIII. Na umorzenie pożyczek i opłatę procentów.					
<i>Wydatki:</i>	Rubr. VII. p. 61.	7.000			
	„ XIV.	691.977			
	„ XV. (jak poszczegól. w dz. VI.)	30.193	729.170		
<i>Dochody:</i>	„ II	5.000			
	„ XVII. p. 59	38.564	43.564	685.606	11.53
				695.784	11.76
Suma działów I—VIII		5,946.939	100.00	5,915.424	100.00
IX. Na cele rozmaite.					
<i>Wydatki:</i>	Rubr. VI.	16.874			
	„ XVII. p. 302	12.000			
	„ „ „ 303	4.000			
	„ „ „ 304	5.000			
	„ „ „ 305	1.500			
	„ „ „ 306	80			
	Do przeniesienia	39.454			

Poszczególnienie (wedle preliminarza Wydziału krajowego)				Wedle preliminarza Wydz. kraj. wydatki netto zł.	W stosunku do ogółu czy- stych wydat- ków %	Wedle uchwał kom. budżet. wydatki netto zł.	W stosunku do ogółu czy- stych wydat- ków %
Z przeniesienia .				39.454			
<i>Dochody:</i>	Rubr.	V. poz.	15 .	2.000			
	"	VI. "	16 .	470			
	"	" "	19—21	900			
	"	" "	23 .	33.333			
	"	" "	27 .	120			
	"	" "	28 .	25.334			
	"	XII.	.	5.008			
	"	XVII.	56b .	100			
	"	" "	56c .	90	67.355		
Dział IX. pozostawia zatem nadwyżkę dochodów:							
a) wedle preliminarza Wydz. krajowego				27.901			
b) wedle uchwał komisji budżetowej				26.216			
głównie z tego powodu, że wliczone tu są zwroty pożyczek udzielonych w latach poprzednich z powodu klęsk elementarnych, które nie tylko pokrywają wydatki tego działu w całości, ale nadto pozostawiają nadwyżkę.							

Porównując powyższy obraz gospodarki krajowej z budżetem na rok 1892 okazuje się, że w dziale I. na reprezentację i zarząd wydatki netto na rok 1893 są o 48.801 zł. niższe a w stosunku do całości również niższe o 0·97%.

W dziale II. na cele zdrowotne jest preliminarz na rok 1893 o 43 398 zł. a procentowo o 0·39% wyższy.

W dziale III. na koszta oświaty jest preliminarz na rok 1893 o 118.525 zł. a procentowo o 1·52% wyższy.

W dziale IV. na drogi i komunikacje jest preliminarz na rok 1893 o 566.058 zł. a w stosunku do całości o 9·37% wyższy.

W dziale V. na budowy wodne i melioracje jest rok 1893 o 42.445 zł. i o 0·64% wyższy.

W dziale VI. na cele gospodarstwa krajowego jest rok 1893 o 108 zł. i 0·13% niższy.

W dziale VII. na bezpieczeństwo publiczne jest preliminarz na rok 1893 o 94.932 zł. a o 1·57% wyższy od roku bieżącego.

W dziale VIII. na umorzenie pożyczek i opłatę procentów jest preliminarz na rok 1893 o 611.648 zł. a w stosunku do całości o 10·76% niższy niż w preliminarzu na rok 1892.

Dział IX. na cele dobroczynne i rozmaite wynosił w preliminarzu na r. 1892 — 94.832 zł. i stanowił 1·63% ogółu wydatków netto.

W preliminarzu na rok 1893 wydatku netto nie ma w tym dziale żadnego z powodu, iż do dochodów tego działu wpływają zwroty pożyczek udzielonych w latach poprzednich z powodu klęsk elementarnych, które to zwroty są wyższe niż wydatki brutto w tym dziale na rok 1893 preliminowane.

Komisja budżetowa sądzi, iż powyżej umieszczony obraz gospodarstwa krajowego i cyfry porównawcze przekonają Wysoki Sejm, iż w preliminarzu na rok 1893 znajduje się

wierny obraz trwających od szeregu lat usiłowań Wysokiego Sejmu, by nie szcędząc wydatków w dziale oświecenia z jednej strony a w dziale komunikacji z drugiej strony dążyć trwale i usilnie do podniesienia oświaty i ekonomicznego rozwoju kraju.

Dla pokrycia niedoboru wynoszącego 5,563.708 zł. proponuje Wydział krajowy pobór w r. 1893 dodatków do podatków w wysokości 39½ ct. tj. o pół centa wyżej niż na rok 1892.

Wydział krajowy wniosek podwyższenia dodatków do podatków o pół centa uzasadnia tem, iż w preliminarzu funduszu indemnizacyjnego na r. 1893 proponuje Wydział krajowy obniżenie pobieranych w Galicyi wschodniej i zachodniej w roku bieżącym dodatków o pół centa tj. zamiast 29 ct 28½ ct. tak, że według wniosku Wydziału krajowego, biorąc dodatki krajowe i indemnizacyjne jako całość, obciążenie opodatkowanych w Galicyi wschodniej i zachodniej nie byłoby w roku 1893 wyższe niż jest obecnie.

Gdy jednak preliminarze funduszy indemnizacyjnych w tej chwili jeszcze przez Wysoki Sejm uchwalone nie zostały a przeto nie ma pewności czy obniżenie dodatków na rzecz funduszy indemnizacyjnych pobierane będzie możliwe, gdy dalej obliczanie dodatków na ułamki centa pociąga za sobą wiele niedogodności i gdy nakoniec zmiana stopy dodatków bez istotnej i wydatnej korzyści dla funduszu krajowego nie jest wskazana, komisya budżetowa proponuje nałożenie na rok 1893 dodatków do podatków w tej samej wysokości, jak były na rok 1892 pobierane, to jest 39 ct.

Wydatność centa preliminarzu komisya zgodnie z Wydziałem krajowym na 105.500 zł. tj. o 500 zł. więcej niż przecięcie z ostatnich lat trzech, które wyniosło 104.979 zł., a jakkolwiek wynikłość z r. 1891 daje z jednego centa 109.651 zł. to jednak cyfra ta nie może być podstawą dla preliminarza na rok 1893, ponieważ tak w r. 1890 jak i w r. 1891 wpłynęły wyjątkowo znaczne zaległości z lat ubiegłych, które z powodu klęski nieurodzaju ściągnięte pierwiej być nie mogły.

Przyjmując przeto wydatność centa na 105.500 zł. i nakładając 39 ct. dodatków do podatków, otrzymamy dochód z dodatków do podatków w sumie 4,114.500 zł., a gdy wydatki netto tj. po potrąceniu dochodów własnych wynoszą 5,563.708 zł., pozostaje przeto do pokrycia inną drogą kwota 1.449.208 zł.

Zanim komisya przystąpić może do przedstawienia wniosku, w jaki sposób powyższa suma w budżecie na r. 1893 pokrytą być ma, omówić należy sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie uregulowania stosunków skarbu krajowego, które uchwałą Wys. Sejmu komisji budżetowej do zdania sprawy przekazane zostało.

Powyższe sprawozdanie Wydziału krajowego spowodowane zostało następującą uchwałą przez Wys. Sejm w dniu 9. kwietnia 1892. powziętą:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, by na najbliższej sesji sejmowej przedłożył projekt takiej operacji finansowej, któraby umożliwiła pokrywanie niedoborów funduszu krajowego przez dłuższy szereg lat bez dalszego podwyższania dodatków do podatków i bez zaciągania corocznych pożyczek“.

Powyższa uchwała, na wniosek komisji budżetowej powzięta, określa niewątpliwie granice, w których uregulowanie stosunków skarbu krajowego przedsięwziętem być winno, a powody, które Wys. Sejm do powzięcia powyższej uchwały skłoniły, w obec dzisiejszego stanu finansowego kraju w ogóle i stanu budżetu krajowego w szczególności, pod żadnym względem zmianie nie uległy.

Jako środek do uregulowania stosunków skarbu krajowego wiodący, wskazywaną była niejednokrotnie pożyczka krajowa kilku lub kilkunastumilionowa, któraby służyć mogła na lat kilka a przynajmniej do końca r. 1898., na pokrywanie w corocznych budżetach tych wydatków, które dochodami

własnymi funduszu krajowego i dochodem uzyskanym przez nałożenie 39 centów dodatków do podatków pokryte być nie mogą. Operacja taka przyniosłaby w każdym razie tę niewątpliwą a znaczną szkodę, znajdującą zupełnie jasne określenie w różnicy między procentem opłaconym od zaciągniętej jednorazowo pożyczki a procentem uzyskanym z lokacji tej części zrealizowanej pożyczki, któraby na pokrycie niedoborów lat następnych przeznaczoną była.

Wydział krajowy a za nim zgodnie komisya budżetowa widzi jedyny sposób trwałego i korzystnego uregulowania stosunków skarbu krajowego w operacji finansowej, któraby na tem polegała, by kraj zaciągnął pożyczkę 4-procentową w 50 latach spłacalną, któraby spłacił jednorazowo w roku 1893 wszystkie niespłacone obligi dłużne funduszków indemnizacyjnych Galicyi wschodniej, Galicyi zachodniej i Wielkiego Księstwa Krakowskiego.

Gdy kapitał indemnizacyjny niespłacony wynosić będzie w r. 1893 — 26,924.427 zł., przeto kraj musiałby zaciągnąć pożyczkę w takiej nominalnej wartości, jakaby była potrzebną dla uzyskania 26,924.427 zł. w gotówce. — Gdy rata, którą obecnie kraj nie odtrącając subwencji rządowej na spłatę indemnizacji we wszystkich 3 funduszach opłaca, wynosi 5,681.876 zł., zaś rata pożyczki na spłatę długu indemnizacyjnego zaciągniętej choćby tylko po kursie 90 za 100 sfinansowanej wynosiłaby 1,388.268 zł., przeto kraj zaoszczędziłby w następnych latach pięciu t. j. w tych latach, w których pobierać mamy subwencję rządową po 2,425.000 zł. — rocznie 4,293.608 zł.

Te nadwyżki umożliwiłyby krajowi pokrywanie przy dotychczasowej stopie dodatków do podatków niedoborów budżetów krajowych, spłatę wszystkich obecnie istniejących pożyczek emisyjnych, pożyczki z r. 1892. w kwocie 1,650.000 zł., pożyczki do funduszu policyi krajowej a nadto dałyby z końcem r. 1897. rezerwę w kwocie około cztery i pół miliona, która przeznaczoną być może na spłatę długu do skarbu państwa z tytułu ugody indemnizacyjnej. W latach następnych byłby kraj w możności uiścić sumę dłużną państwu z tytułu ugody indemnizacyjnej, pokrywać wszelkie wydatki funduszu krajowego nie tylko bez niedoboru, ale ze zwyżkami, a prócz pożyczki na spłatę długu indemnizacyjnego zaciągniętej i pożyczek hipotecznych nie spłaconych w sumie 491.772 zł., nie pozostałyby inne długi.

W takiej operacji finansowej upatruje komisya budżetowa przedewszystkiem korzyść tę, jaką przynieść bezwarunkowo musi przemiana długu wyżej oprocentowanego, a w danym wypadku 5%owego, na dług niżej oprocentowany t. j. 4%owy. Korzyści niewątpliwe z takiej przemiany długów są powodem, że starają się o jej przeprowadzenie państwa, kraje, gminy i prywatni właściciele hipotek bez względu na specjalne stosunki finansowe tych jednostek a tylko z powodu niewątpliwej korzyści takiej operacji samej dla siebie.

Zysk finansowy przemiany pożyczki wyżej oprocentowanej na pożyczkę niżej oprocentowaną polega na różnicy między kursem faktycznie przy nowej pożyczce uzyskanym a tym, przez który obydwie pożyczki, t. j. nowa i skonwertowana, co do wysokości raty umorzenia się zrównają. Między pożyczką 4%ową w 50 ratach płatną a pożyczką 5%ową płatną w tymże samym okresie, stanowi paritas kurs 84:98 uzyskany dla pożyczki 4%owej. Zyskiem konwersyi jest przeto różnica między kursem 84:98 za 100 a tym, który za 4%owe obligi uzyskamy.

Gdybyśmy przeto dla spłacenia wszystkich obligów indemnizacyjnych zaciągnęli pożyczkę w kapitale 26,924.427 zł. a uzyskali choćby tylko kurs 90 za 100, wyniesie przy sumie nominalnej pożyczki 29,916.030 zł. finansowy zysk na konwersyi 1,351.608 zł.

Już ta jedna okoliczność udowadnia dostatecznie, że spłata długu indemnizacyjnego 5%owego za pomocą zaciągnięcia nowej pożyczki 4%owej jest dla kraju jako interes finansowy korzystną i zdrową.

Dalszą korzyść spłaty długu indemnizacyjnego widzi komisya w tem, iż obligi nowej pożyczki na spłatę długu indemnizacyjnego zaciągniętej byłby uwolnione od podatku dochodowego, podczas gdy pożyczki emisyjne, które kraj obecnie zaciąga i które w przyszłości dla pokrywania ciągłych niedoborów zaciągać by musiał, tym podatkiem obciążone są i będą.

Przypuszczenie, iż nowa pożyczka krajowa od podatku kuponowego uwolnioną by została, opiera komisya na tem, iż inne kraje, jak Styrya, Morawa i Austria wyższa, zaciągając w takich samych warunkach pożyczki na spłacenie długów indemnizacyjnych, uwolnione zostały od podatku kuponowego pod warunkiem, iż podatek dochodowy od procentów od będących jeszcze w chwili konwersyi w obiegu obligów indemnizacyjnych do końca planu umorzenia w terminach tym planem umorzenia oznaczonych spłacanym być ma.

W każdym razie komisya uzyskanie takiego samego uwolnienia od podatku kuponowego jako warunek przeprowadzenia operacyi konwersyjnej uważa a tem samem i korzyść tego uwolnienia w rachubę wziąć może.

Przy pożyczce okragło 30,000.000 zł. wynosi roczny podatek kuponowy 120.000 zł., co przez lat 50, biorąc w rachubę, iż podatek kuponowy zmniejsza się w miarę postępującego okresu amortyzacyjnego, przedstawia kapitał w kwocie 2,585.000 zł. a potrącając od tej sumy tę kwotę, którąby kraj w każdym razie zapłacić musiał jako podatek kuponowy od obecnie niespłaconych obligów indemnizacyjnych aż do końca ich umorzenia t. j. 461.000 zł. otrzymamy 2,124.000 zł. jako wartość uwolnienia od podatku kuponowego od pożyczki 30,000.000 przez lat 50.

Podezas obrad komisyi oświadczył jeden z członków komisyi, iż nie uznaje wartości uwolnienia od podatku kuponowego z tego powodu, gdyż jest przekonany, iż nowe ustawy podatkowe w Radzie państwa przez c. k. Rząd wniesione, przyznają wszelkim pożyczkom emisyjnym zupełne uwolnienie od podatku kuponowego.

Gdy jednak postanowienie takie w przedłożonym projekcie rządowym wcale się nie znajduje, gdy dalej nie ma żadnej pewności, czy i kiedy projekta do ustaw podatkowych staną się prawem, przeto komisya sądzi, iż korzyść z uwolnienia od podatku kuponowego jest istotną a tem samem daje operacyi konwersyjnej prawo pierwszeństwa przed każdą inną, dla której by kraj uwolnienia od podatku kuponowego uzyskać nie mógł.

Gdy jednak stan funduszków krajowych jest taki, iż kraj od lat kilku wydatków budżetu krajowego ani dochodami własnymi, ani dodatkami do podatków pokrywać nie jest w stanie, i musi już od lat kilku corocznie do kredytu publicznego odwoływać się, a stan ten rzeczy trwać jeszcze będzie przez cały szereg lat następnych, przeto korzyści konwersyi szukać należy także w tem, iż ona krajowi przywrócenie równowagi budżetowej umożliwia, uwalniając go od konieczności na długi szereg lat następnych pokrywania niedoborów pożyczkami.

Wydział krajowy dołączył do sprawozdania w przedmiocie uregulowania stosunków skarbu krajowego tabele porównawcze, w których przedstawiony jest obraz przybliżony budżetów krajowych od roku 1893 do r. 1904 włącznie, z jednej strony w razie gdyby kraj przez spłatę całego długu indemnizacyjnego uregulował swe stosunki finansowe, z drugiej zaś strony gdyby pokrywał coroczne niedobory pożyczkami corocznie w miarę potrzeby zaciąganiem. W tabelach tych porównawczych nie może komisya szukać ostatecznego uzasadnienia wniosków tak Wydziału krajowego jak i komisyi budżetowej; są one bowiem na przypuszczeniach oparte, których ziszczenie zawsze wątpliwem być musi, gdyż zawisło obok wielu innych okoliczności od woli i uchwał przyszłych Sejmów. Mogą te zestawienia przeto zawierać trafny i słuszny materiał porównawczy między dwoma sposobami gospodarki finansowej kraju, lecz ostateczne ocenienie projektu Wydziału krajowego i komisyi polegać musi na korzyści projektowanej operacyi jako takiej bez względu na przedstawione w tabelach przyszłe budżeta krajowe.

Sprowadziwszy tabele porównawcze budżetu przez Wydział krajowy przedłożone do takiego znaczenia, stwierdza komisya budżetowa, iż zasady, na których Wydział krajowy oparł przybliżone budżeta z lat 1893 do 1904 „w razie spłaty długu indemnizacyjnego“, za trafne i słuszne uważa, a tem samem i cyfrowe wyniki tych zestawień mogą być wzięte jako przedmiot porównania z wynikami, jakie uzyskamy przeprowadzając przybliżony obrachunek budżetów w razie pokrywania corocznych niedoborów przez pożyczki.

Natomiast zaś w przedłożonym przez Wydział krajowy zestawieniu budżetów w okresie drugim od r. 1898 do roku 1904, w razie pokrywania corocznych niedoborów przez pożyczki, wkradła się znaczna pomyłka w budżecie na rok 1898, która z natury rzeczy bardzo znacznie wpływa na obraz budżetów lat następnych, a w dalszem następstwie ostateczne wyniki gospodarstwa finansowego w tem zestawieniu przedstawionego bardzo znacznie pogarsza.

Komisyja budżetowa przeprowadziła w porozumieniu i za zgodą Członka Wydziału krajowego odpowiednią zmianę tabeli IIgiej w alegacie B. sprawozdania Wydziału krajowego i uzasadnia ją jak następuje:

W wydatkach r. 1898 przyjął Wydział krajowy pod pozycją b) „na indemnizację“ 1,000.000 zł. w tem przypuszczeniu, iż w r. 1898, w którym ostatnie raty do funduszu indemnizacyjnego przez kraj spłacone być mają, wszelkie aktywa funduszu indemnizacyjnych w tej wysokości, jaką zamknięcie rachunkowe za r. 1891 dotąd Sejmowi nie przedłożone wykazuje, w rzeczywistości i w gotówce do funduszu krajowego wpłyną.

Przypuszczenie to jednak Wydziału krajowego jest mylne, zapasy bowiem kasowe i obligacye własność funduszu stanowiące, zużyte zostaną stopniowo na pokrycie niedoborów funduszu indemnizacyjnych tak, że z końcem r. 1897 nie tylko żadnych zapasów nie będzie, lecz nadto powstanie niedobór, który nie znajdzie pokrycia w dodatkach do podatków w tej wysokości, jak obecnie, na rzecz funduszu indemnizacyjnych pobieranych; nadto nie można przypuścić, iż zaległe dodatki do podatków, które wykaże zamknięcie rachunkowe z r. 1897, wpłyną w rzeczywistości w r. 1898 do funduszu krajowego, chyba przypuścić należało, że o taką samą kwotę wpłynę mniej dodatków do podatków krajowych na r. 1898 przypisanych, przez które to przypuszczenie uiszczenie zaległych dodatków indemnizacyjnych żadnego faktycznego wpływu na dochody z r. 1898 mieć nie może.

Celem wypośrodkowania właściwej kwoty, jaką fundusz krajowy na indemnizację w r. 1898 wypłacić będzie musiał, zestawiała komisyja przypuszczalne budżeta indemnizacyjne A/ na lata 1893 do 1898 w załączonej tabeli pod A/.

W zestawieniu tem przyjęliśmy wydatność centa indemnizacyjnego według przeciętnej wynikłości z ostatnich lat trzech, a to z powodu, iż zamknięcia z ostatnich lat udowadniają, iż wynikłość centa indemnizacyjnego była znacznie niższą od preliminowanego a powstałe ztąd niedobory pokrywane były z zapasów kasowych i ze sprzedaży obligacyj własność funduszu stanowiących.

Ztąd też wynika, że przepuszczalne te budżeta muszą się różnić już w roku 1893. od budżetu przez Wydział krajowy przedłożonego; podczas gdy bowiem Wydział krajowy może słusznie preliminarować wydatność centa indemnizacyjnego wyższą licząc z góry na to, że gdy wyniki nie odpowiedzą nadziejom preliminarza, pokrytym będzie niedobór z zapasów kasowych, musiała komisyja oprzeć swe przepuszczalne budżeta na faktycznych danych t. j. na przeciętnej wynikłości centa z ostatnich lat trzech.

Z załączonych zestawień przekonujemy się, że w roku 1898 fundusz krajowy zapłaci na indemnizację 4,616.352 zł. Cyfra ta zmienia w zupełności przedstawione przez Wydział krajowy przybliżone budżeta w latach od 1898 do 1904 a obraz tych zmienionych budżetów przed-B/ stawiamy w tabeli w załączniku B/.

Okazuje się z tego zestawienia, że w okresie od r. 1898 do 1904 kraj musiałby zaciągnąć pożyczki na pokrycie corocznych niedoborów, nie jak obliczył Wydział krajowy w sumie 3,368.000 zł., lecz 9,177 000 zł.; czyli razem z pożyczkami w kwocie 12,049.000 zł., któreby kraj zaciągnął od r. 1893 do 1897 musiałby kraj, pokrywając coroczne niedobory pożyczkami w miarę potrzeby zaciąganiem od 1893 do r. 1904 zaciągnąć pożyczki w ogólnej sumie 21,226.000 zł. Jeżeli zestawimy przeto stan obdłużenia kraju, w razie pokrywania niedoborów

corocznemi pożyczkami i w razie natychmiastowej spłaty obligów indemnizacyjnych, otrzymamy następujący obraz :

Przybliżony stan długów krajowych obu rachunków w r. 1905.

	<i>W rachunku pożyczkowym</i>	<i>W rachunku konwersyjnym</i>
Suma dawnych pożyczek	6,051.229 zł.	491.772 zł.
Suma nowych pożyczek	20,265.000 „	27,152.296 „
Razem	<u>26,316 229 zł.</u>	<u>27,644.068 zł.</u>
Od tego nieuwzględnione przy spłatach obecnych pożyczek emisyjnych obniżenie Rubr. XIV. o koszta stempla i podatku kuponowego		334.934 „
Od tego zwyczajka w rachunku konwersyjnym pozostała z końcem roku 1904.		622 982 „
Stan bierny		<u>26,686.152 zł.</u>
W rachunku pożyczkowym		26,316.229 „
Mniej od konwersyjnego		<u>369.923 zł.</u>

Roczne obciążenie budżetu od r. 1905.

	<i>W rachunku pożyczkowym</i>	<i>W rachunku konwersyjnym</i>
Raty dawnych pożyczek	506.079 zł.	60.181 zł.
Raty nowych pożyczek	1,066.020 „	1,388.268 „
	<u>1,572.099 zł.</u>	<u>1,448.449 zł.</u>
	1,448.449 „	
W rachunku konwersyjnym mniej o	<u>123.650 zł.</u>	

Gdybyśmy nawet nie uwzględnili ostatecznej różnicy z powodu skapitalizowania raty znacznie niższej w rachunku konwersyjnym, przyjąć można z całą stanowczością, że stan obciążenia kraju w r. 1905 w razie natychmiastowej spłaty obligów indemnizacyjnych w żadnym razie większym być nie może, niż w tym razie gdybyśmy pokrywali coroczne niedobory corocznemi pożyczkami.

Wobec podniesionej w komisji myśli zastąpienia pożyczek corocznych przez pożyczki większe a co lat kilka tylko zaciągane, pamiętać należy, iż suma zaciągniętych pożyczek nie byłaby w żadnym razie niższą, niż suma pożyczek co roku zaciąganych a nadto wyniki finansowe w razie użycia takiego środka musiałyby być jeszcze znacznie gorsze, gdyż kraj musiałby lokować zrealizowaną już pożyczkę na tak długo, póki jej na pokrycie niedoborów lat następnych potrzebować nie będzie, na niższy procent niż ten, który za pożyczkę będzie płacił.

Gospodarka finansowa, na zaciąganiu corocznych pożyczek oparta, powoduje nadto dla kraju szkody i straty, które są niemniej znaczące, choć w cyfrach ująć się nie dadzą, czego najlepszym dowodem, że niemasz państwa, kraju ani gminy, któraby jeżeli chwilowo okolicznościami niepomyślnymi do takiej gospodarki jest zmuszoną, niedokładała wszelkich starań, nie uważała za swe pierwszorzędne zadanie przywrócenia równowagi w swym budżecie. A więc trudno przyszłości finansowej kraju opierać na tem, co powszechnie za klęskę uważanem jest.

Powaga kraju, jego wewnętrzna siła, a co zatem idzie, jego polityczne znaczenie

musi cierpieć na tem, jeżeliby on przez lat kilkanaście corocznie do targu pieniężnego o kredyt apelować musiał, nie mając nigdy pewności, czy warunki tego kredytu nie będą wprost uciążliwe i upokarzające. Gdyby kraj dla uniknięcia tej ewentualności miał ponieść i pewną ofiarę, powinienby ją — zdaniem komisji — ponieść; ale jeżeli może uzyskać równowagę w budżecie bez ofiar, a nawet z korzyścią finansową, to jest obowiązkiem większości komisji z całą stanowczością Wysokiemu Sejmowi doradzać zastosowanie tego środka, który jedynie tę równowagę budżetową przywróci, a tem samem krajowi na długi szereg lat możność prawidłowej gospodarki finansowej zapewnić może.

Już w ciągu dyskusji budżetowej w r. 1892 z wielu stron podnoszono, że obciążenie kraju dodatkami do podatków w tej wysokości, w jakiej one w roku zeszłym uchwalone zostały jest zbyt wysokie i że koniecznie dążyć należy do zmniejszenia dodatków do podatków przez kraj nakładanych.

Nasuwa się przeto pytanie, czy w razie, gdyby Wysoki Sejm w myśl wniosków komisji uchwalił natychmiastową spłatę długów indemnizacyjnych, byłoby wskazaniem, a względnie możliwym znizzenie podatków dotąd nakładanych i na rok 1893 projektowanych.

Zdaniem większości komisji budżetowej znizzenie dodatków do podatków na r. 1893 z tego powodu nastąpić nie może, iż komisya wnosi, by Wysoki Sejm upoważnił tylko Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki na spłatę długów indemnizacyjnych w tym razie, jeżeli ta operacya z korzyścią dla kraju przeprowadzić się da. Z chwilą jednak, gdy operacya finansowa dokonana zostanie, nie ulega żadnej trudności, by Wysoki Sejm dodatki do podatków obecnie pobierane zniżył przy uchwalaniu preliminarza na r. 1894, nie narażając kraju na to, by równowaga budżetowa przez konwersyę uzyskana, wskutek obniżenia dodatków na szwank narażoną została. W szczególności zwraca uwagę komisya, że gdy w budżecie na r. 1893 znajduje się wydatek nadzwyczajny w kwocie 500.000 zł. jako subwencya na koleje podolskie, przeto o ileby Wysoki Sejm w budżecie na r. 1894 nie uchwalił nowego a znaczniejszego wydatku nadzwyczajnego, byłoby nie tylko możliwym, ale nawet i wskazaniem obniżyć dodatki do podatków w miarę zmniejszenia z tego powodu wydatków budżetu krajowego w porównaniu do wydatków r. 1893.

W każdym razie stwierdza większość komisji, że przez spłatę długów indemnizacyjnych zapomocą zaciągnięcia nowej pożyczki, Sejm znajdzie się w możności obniżenia obecnych ciężarów w formie dodatków do podatków na kraj nałożonych, w razie zaś pokrywania niedoborów corocznymi lub co lat kilka zaciąganymi pożyczkami jest ta ewentualność stanowczo wykluczona.

W toku obrad komisji budżetowej podniesiono, że położenie finansowe kraju może się polepszyć przez to, iż w razie wejścia w życie ustawy o podatku osobisto dochodowym, kraj może się spodziewać bonifikacyi na około milion preliminowanej, jako udziału kraju w podatkach bezpośrednich. Komisya budżetowa sądzi, że jest niemożliwym plan uregulowania stosunków finansowych kraju opierać na projektach, o których nie ma żadnej pewności, czy i kiedy staną się ustawą obowiązującą. Gdyby jednak projektowana ustawa ze spodziewanym efektem finansowym miała wejść w życie, to zdaniem komisji, należy przedewszystkiem wszelkimi siłami dążyć do tego celu, by stosunki finansowe kraju pozwoliły mu użyć spodziewanej bonifikacyi na ten cel, na który jest przeznaczoną, t. j. na ulgę opodatkowanych nowym podatkiem osobisto dochodowym dotkniętych. Ten cel zaś osiągnąć się da tylko wtedy, jeżeli Wysoki Sejm już dziś przez spłatę długów indemnizacyjnych równowagę w budżecie krajowym przywróci.

Wydział krajowy w sprawozdaniu swem przedstawia przykładowo w jaki sposób i na jaki cel mogłyby być użyte zwyczajki, któremi kraj po przeprowadzonej konwersyi rozporządzać będzie.

Komisya budżetowa sądzi, że nie da się tu już dziś ułożyć plan ogólny, który zależy od wielu okoliczności w każdym roku budżetowym zmieniających się; zależność to musi od stanu ekonomicznego kraju, jego potrzeb, od wysokości dodatków do podatków, jakie Sejm w przyszłości nakładać zechce, a nakoniec także od stosunków targu pieniężnego, które mogą stanowić o tem, czy i której pożyczki emisyjnej z dotychczasowych spłata w pewnym roku korzystną będzie. Dlatego też na wypadek, gdyby konwersya w r. 1893 dokonana została, proponuje komisya Wysokiemu Sejmowi ogólnikowe polecenie do Wydziału krajowego, by ze zwyczaj roku 1893 spłacił te pożyczki krajowe, których spłata w danej chwili będzie najkorzystniejszą.

Wydział krajowy proponuje, by Wysoki Sejm do przeprowadzenia konwersyi dodał mu komitet doradczy z 5 członków złożony a przez Wysoki Sejm wybrać się mający, powołując się na fakt, że Sejm morawski podobnie postąpił przy uchwaleniu pożyczki konwersyjnej. Komisya budżetowa zgadza się w zasadzie z wnioskiem Wydziału krajowego, sądzi jednak, że komitet taki tylko wtedy pewne znaczenie mieć będzie, jeżeli działalność jego nie zostanie ograniczoną na samą operacyę konwersyjną, ale przede wszystkim na ten czas, gdy Wydział krajowy będzie miał za zadanie odpowiednią a korzystną fruktyfikacyę zwyczaj wskutek konwersyi powstałych

Gdy obecny na posiedzeniu komisyi referent i Członek Wydziału krajowego podzielał w zupełności zapatrywania komisyi co do zadania komitetu doradczego, oświadczając zarazem, że Wydział krajowy nie będzie wcale uważał, jakoby odpowiedzialność jego w obec Wys. Sejmu przez dodanie komitetu doradczego w jakimkolwiek kierunku była zmniejszoną, przeto komisya przedstawia Wys. Sejmowi do uchwały wniosek Wydziału krajowego co do wyboru komitetu doradczego z rozszerzonym w powyższym kierunku zakresem działania.

Przy jednorazowem spłaceniu w r. 1893 wszystkich długów indemnizacyjnych muszą być uwzględnieni opodatkowani miasta Krakowa i powiatu krakowskiego i chrzanowskiego z powodu, iż mają oni osobny fundusz indemnizacyjny, który kończy spłatę swego długu w połowie r. 1896 i do którego przyczyniają się już obecnie tylko 16 centów dodatku do podatków, nie mając zarazem udziału w subwencji rządowej.

Uwzględnienie to nastąpić powinno zdaniem komisyi na tej podstawie, aby podatujący m. Krakowa, tudzież powiatów krakowskiego i chrzanowskiego, wskutek konwersyi długów indemnizacyjnych nie zapłacili sumy ogólnej większej, aniżeli byliby zapłacili, gdyby spłata długu nastąpiła według planu amortyzacyjnego.

Komisya sądzi jednak, że ostateczne uregulowanie tej sprawy nastąpić winno po dokonanej konwersyi a przy uchwaleniu preliminarza na r. 1894 i dlatego proponuje polecenie dla Wydziału krajowego przedłożenia wniosków na powyższych zasadach opartych.

W razie przeprowadzenia konwersyi już w r. 1893 znajdzie kwota 1,449.208 zł. dodatkami do podatków w preliminarzu na rok 1893 nie pokryta w zwyczajach budżetowych łatwo pokrycie a w przybliżonym obrachunku Wydziału krajowego mieści się ona już w ogólnej sumie wydatków r. 1893.

Gdy jednak komisya nie przedkładał Wys. Sejmowi wniosku na stanowcze polecenie Wydziałowi krajowemu, by pożyczkę na spłacenie długu indemnizacyjnego zaciągnął lecz tylko upoważnienie, by operacyę powyższą przeprowadził, o ile się takowa w warunkach dla funduszu krajowego korzystnych przeprowadzić da, przeto należy obmyśleć pokrycie dla kwoty 1,449.208 zł. na wypadek, gdyby z jakiegokolwiek powodu Wydział krajowy z danego mu upoważnienia skorzystać nie mógł. W tym celu przedstawia komisya budżetowa Wys. Sejmowi do uchwały wniosek, by Wydział krajowy upoważniony został do zaciągnięcia pożyczki krótkoterminowej w gotówce na wypadek, gdyby operacya konwersyjna z jakiegokolwiek powodu przeprowadzić się nie dała.

Wydział krajowy w sprawozdaniu swem wypowiada zdanie, iż dla upoważnienia Wydziału krajowego do zaciągnięcia pożyczki na spłatę długu indemnizacyjnego przeznaczonej nie jest potrzebna ustawa krajowa, lecz uchwała Najwyższej Sankcyi podlegająca i powołuje się w tej mierze na analogię z innymi krajami monarchii austryackiej, których Sejmy również tylko uchwały a nie ustawą upoważniały swe Wydziały krajowe do zaciągnięcia pożyczki na spłatę długów indemnizacyjnych przeznaczonej. Gdy jednak Wysoki Sejm dając Wydziałowi krajowemu w latach ubiegłych upoważnienie do zaciągania pożyczek emisyjnych czynił to w formie ustaw krajowych a w szczególności w r. 1891 upoważnienie do zaciągnięcia pożyczki krajowej 4% wej w łącznej sumie 1,500 000 zł udzielonem zostało Wydziałowi krajowemu ustawą krajową z dnia 19. stycznia 1891, przeto komisya budżetowa i dziś przedstawia Wysokiemu Sejmowi do uchwały projekt do ustawy, w której się upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki 4% wej z 50 letnim terminem umorzenia w takiej wysokości, jaka będzie potrzebna dla uzyskania gotówki w sumie 26,925.000 zł.

Komisya budżetowa przedstawia poniżej w uchwale VIII. wnioski co do tych rubryk i pozycy między którymi Wydziałowi krajowemu przyznane ma być prawo przenoszenia oszczędności.

Wnioski komisji oparte są przeważnie na żądaniu Wydziału krajowego. W dwóch tylko pozycyach komisya nie może Wysokiemu Sejmowi doradzać przyzwolenia prawa virement, którego domaga się Wydział krajowy, a mianowicie:

w rubr. XIII. między pozycyą 152 a 154 i

„ „ XVI. „ „ 300 a 291 i 297.

W pierwszym wypadku domaga się Wydział krajowy prawa virement między przyznanymi zasiłkami na regulacyę rzek niespławnych szczegółowo wymienionych a dotacyą na popieranie mniejszych robót melioracyjnych. Gdy jednak zdaniem komisji przez takie virement byłoby dla Wysokiego Sejmu stale niemożliwem ocenienie, do jakiej kwoty fundusz krajowy w każdym roku budżetowym do robót mniejszych melioracyjnych przyczyniać się ma, przeto komisya nie przedstawia Wysokiemu Sejmowi wniosku na przyznanie prawa virement między temi dwoma pozycyami.

Również nie może komisya doradzać Wysokiemu Sejmowi przyznania prawa virement do pozycy 300 rubr. XVI. „na stypendya dla młodzieży handlowej“, gdy bowiem kwota na ten cel w preliminarzu na rok 1893 po raz pierwszy wstawioną została z powodu potrzeby kształcenia młodzieży handlowej, to nie może leżeć w intencji Wysokiego Sejmu przez wstawienie do preliminarza na rok 1893 tej nowej pozycy, specjalną potrzebą uzasadnionej, podwyższać na wypadek, gdyby ona wydatkowaną nie była, kwot w poz. 291 i 297 na zupełnie inne cele preeliminowanych.

Na podstawie powyższych wywodów komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

- I. Na rok 1893 ustanawia się wydatki funduszu krajowego w sumie . 6,502.145 zł.
a dochody własne w sumie . . . . . 938.437 „
- II. Na pokrycie wydatków funduszu krajowego pozostałych po strąceniu dochodów własnych, pobierane będą w roku 1893 dodatki do podatków rządowych bezpośrednich w wysokości 39 centów od każdego złotego całej należności tych podatków.
- III. Celem upoważnienia Wydziału krajowego aby wszystkie dotąd niespłacone obligi dłużne funduszu indemnizacyjnych Galicyi wschodniej, Galicyi zachodniej i Wiel-

kiego Księstwa Krakowskiego spłacił w jednym terminie w roku 1893 i w tym celu zaciągnął imieniem kraju pożyczkę w takiej nominalnej wysokości, jaka się okaże potrzebną dla uzyskania gotówki 26,925.000 zł., raczy Wysoki Sejm uchwalić następującą ustawę krajową.

U s t a w a.

z dnia . . . . o zaciągnięciu pożyczki celem skonwertowania obligacyj funduszków indemnizacyjnych Galicyi wschodniej i zachodniej, tudzież Wielkiego Księstwa Krakowskiego.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam co następuje:

Art. I.

W celu spłacenia niewylosowanych dotychczas 5% obligacyj funduszków indemnizacyjnych Galicyi wschodniej, Galicyi zachodniej tudzież Wielkiego Księstwa Krakowskiego, upoważnia się Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki krajowej w 4% obligacjach krajowych z 50-letnim terminem umorzenia w takiej wysokości, jaka będzie potrzebną do uzyskania gotówki w sumie 26,925.000 zł. w. a. (53,850.000 koron).

Art. II.

Wszelkie aktywa i passywa wymienionych w art. I. funduszków indemnizacyjnych przechodzą po dokonanej konwersyi obligacyj indemnizacyjnych na fundusz krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi skarbu i Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

IV. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby w drodze właściwej z możliwym pospiechem wyjednał dla pożyczki konwersyjnej:

- a) uwolnienie wszelkich z powodu tej pożyczki zdziałanych dokumentów prawnych, wystawionych przez kraj zapisów dłużnych i kuponów, od wszelkich opłat, stempli i należności;
- b) uwolnienie procentów tej pożyczki od podatku dochodowego I i III klasy i od wszystkich przyszłych podatków, jakieby w jego miejsce zaprowadzone były, przyczem jednak podatek dochodowy od procentów obligacji indemnizacyjnych Galicyi wschodniej, zachodniej i Wielkiego Księstwa Krakowskiego będących jeszcze w obiegu, ma być do końca obecnego planu umorzenia w terminach dotychczasowych spłacony;
- c) nadanie zapisom dłużnym tej pożyczki krajowej charakteru pupilarnego bezpieczeństwa tak, aby one mogły być używane na lokacye kapitałów fundacyjnych, kapitałów stanowiących własność zakładów, które zostają pod dozorem publicznym, tudzież funduszków pupilarnych, fideikomisowych i depozytowych i służyć według kursu giełdowego, wszakże nie ponad nominalną wartość, jako kaucye w stosunkach służbowych i kontraktowych, tudzież jako zabezpieczenie wojskowych kaucyj małżeńskich;

- d)* zezwolenie na notowanie kursu tych obligacyj krajowych w urzędowym cenniku giełdy wiedeńskiej.
- V. Sejm zastrzega, iż w razie gdyby Wydział krajowy nie uzyskał ulg i praw w uchwale IV ad *a)* do *d)* wymienionych, nie będzie miał prawa korzystać z upoważnienia, danego mu w ustawie o konwersyi długów indemnizacyjnych.
- VI. Do przeprowadzenia operacyi konwersyjnej a po przeprowadzeniu takowej, do odpowiedniej i korzystnej fruktyfikacyi zwyżek z powodu konwersyi w każdym roku budżetowym powstających, dodaje się Wydziałowi krajowemu komitet doradczy z pięciu członków złożony a przez Sejm wybrany. Komitet doradczy będzie jako taki istnieć tak długo, póki uchwałą Sejmu jego zadanie za spełnione uznaniem nie zostanie.
- VII. Gdy uchwalone na rok 1893 wydatki w kwocie 6,502.145 zł. po potrąceniu uchwalonych dochodów własnych w kwocie 938.437 zł. wynoszą wydatki netto 5,563.708 zł. a uchwalone jako pokrycie dodatki do podatków po 39 ct. od sta uczynią 4,114.500 zł., przeto kwota 1,449.208 zł. nie pokryta uchwałą pod II. powziętą, ma być pokrytą ze zwyżek budżetowych, jakie wykonanie uchwały pod III. powoduje.
- VIII. Na wypadek, gdyby Wydział krajowy z upoważnienia danego mu uchwałą III niżej wymienionych wniosków, z jakiegokolwiek powodu korzystać nie mógł, upoważnia się Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki krótkoterminowej w gotówce najwyżej na 4% oprocentowanej w kwocie 1,450.000 zł.
- IX. Kwoty przyzwolone na rok 1893 w rubrykach i pozycjach wydatków budżetu funduszu krajowego w znaczeniu ściślejszem, niemniej funduszu krajowym w znaczeniu obszerniejszem, jakoteż wszystkich innych zakładów krajowych, winne być wydawane tylko na cele oznaczone w pojedynczych rubrykach i pozycjach, a to osobno w dziale wydatków zwyczajnych i nadzwyczajnych.
- Przenoszenie zaoszczędzeń dozwolone jest tylko przy następujących pozycjach wydatków zwyczajnych funduszu krajowego w znaczeniu ściślejszem :
- a)* w rubr. I. między pozycyą 5., 6. i 7. i między pozycyami 8., 9. i 10;
- b)* w rubr. II. między literą *a)*, *b)*, *d)* i *e)* poz. 24;
- c)* w rubr. X. między pozycyami 117. i 118. tudzież między pozycyami 122, 123 i 124;
- d)* w rubr. XV. między pozycyami 194, 198 i 199, między pozyc. 205 i 206, między pozyc. 212 i 213, między pozyc. 221 i 222, wreszcie w należących do tej rubryki budżetach szkół rolniczych, szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, szkoły ogrodniczej w Tarnowie i szkoły uprawy lnu w Gródku, między wszystkiemi pozycyami każdej rubryki zwyczajnych wydatków tych szkół;
- e)* w rubr. XVI. między pozycyami 251 i 292, między pozyc. 291 i 297, wreszcie między pozyc. działów A., B., D. i E. wydatków na szkoły przemysłowe zawodowe połączone z warsztatami wzorowymi, wszakże tylko w granicach każdego działu z osobna.
- X. Poleca się Wydziałowi krajowemu, by w razie, gdyby z upoważnienia danego mu w ustawie konwersyjnej pod L. III. skorzystał, użył wszelkich zwyżek budżetowych, jakie w r. 1893 pozostaną, oprócz kwoty 1,449.208 zł., na pokrycie wydatku z r. 1893 przeznaczonej, na spłatę w części lub całości tych pożyczek krajowych, których spłata dla funduszu krajowego okaże się najkorzystniejszą.

- XI. Poleca się Wydziałowi krajowemu, by na najbliższej sesji sejmowej zdał sprawę z wykonania uchwał pod L. III., IV. i X.
- XII. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by przy projekcie preliminarza na rok 1894 przedłożył Wysokiemu Sejmowi należycie uzasadnione wnioski co do stosunku w jakim się opodatkowali w Wielkiem Księstwie Krakowskiem czyli w mieście Krakowie, w powiatach Chrzanowskim i Krakowskim do ogólnych wydatków funduszu krajowego przyczyniać mają, a to na takiej podstawie, aby podatkujący miasta Krakowa tudzież powiatów Krakowskiego i Chrzanowskiego w skutek konwersyi długów indemnizacyjnych nie zapłacili sumy ogólnej większej, aniżeli byliby zapłacili, gdyby konwersya wykonaną nie była.

Lwów dnia 20. września 1892.

Przewodniczący :
Dunajewski.

Sprawozdawca :
Stanisław Badeni.

Przybliżone obliczenie budżetów indemnizacyjnych od r. 1893. do końca spłaty długu indemnizacyjnego.

A. Galicya wschodnia i zachodnia.

Rok	Fundusz	W y d a t k i												D o c h o d y												Nadwyżka dochodów	U w a g a	
		Spłata kapitałów przez zrealizowanie wylosowanych obligów						Zapłacony kupon						Razem	Dodatki do podatków		Subwencje rządowe		Dochód z wylosowanych własnych obligów			Kupon od własnych obligów			Razem			Niedobór
		I. półrocze		II. półrocze		Suma		I. półrocze		II. półrocze		Suma			I. półrocze	II. półrocze	Suma	I. półrocze	II. półrocze	Suma	I. półrocze	II. półrocze	Suma					
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.				
1893 . .	Galicya wschodnia .	1,362.900	—	1 424.850	—	2,787 750	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Zapasy z końcem roku budżetowego 1891 wynoszą: a) Gal. wsch. . . . . 329.836 zł. 54 ct. b) " zach. . . . . 88.558 " 84 " razem . . . . . 418.390 zł. 38 ct. Potrąciwszy tę kwotę od wykazanego obok ogólnego niedoboru 3,408.019 " 21 " Okazuje się rzeczywisty niedobór 2,994.628 zł. 83 ct. Do tego zaległe renty . . . . . 718.067 " 03 " wylosowane a nie wypłacone oblig. indemniz. . . . . 789.810 " — " Ogólny niedobór 4,502.505 zł. 86 ct.
	" zachodnia .	749.700	—	785.400	—	1,535 100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Suma . .	2 112 600	—	2 210 250	—	4 322 850	—	659.883 26	607.068 26	1 266 951 52	5 589 801 52	2 845 440	—	2 425 000	—	42 252	—	44 205	—	86 457	—	13 151 25	12 094 95	25 246 20	5 382 143 20	207 658 32		
1894 . .	" wschodnia .	1,424.850	—	1,486.800	—	2,911.650	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	" zachodnia .	821 100	—	821 100	—	1 642 200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Suma . .	2 245 950	—	2 307 900	—	4 553 850	—	551.812 01	495.663 26	1 047 475 27	5 601 325 27	2 858 464	—	2 425 000	—	44 919	—	46 158	—	91 077	—	10 989 82	9 866 85	20 856 67	5 395 397 67	205 927 60		
1895 . .	" wschodnia .	1,486.800	—	1,548.750	—	3,035.550	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	" zachodnia .	856.800	—	856.800	—	1,713.600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Suma . .	2 343 600	—	2 405 550	—	4 749 150	—	437.965 76	379.375 76	817 341 52	5 566 491 52	2 871 488	—	2 425 000	—	46 872	—	48 111	—	94 983	—	8 712 90	7 541 10	16 254	5 407 725	158 766 52		
1896 . .	" wschodnia .	1,610.700	—	1,610 700	—	3 221 400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	" zachodnia .	892.500	—	928.200	—	1 820 700	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Suma . .	2 503 200	—	2 538 900	—	5 042 100	—	319.237 01	256.657 01	575 894 02	5 617 994 02	2 884 512	—	2 425 000	—	50 064	—	50 778	—	100 842	—	6 338 32	5 086 72	11 425 04	5 421 779 04	196 214 98		
1897 . .	" wschodnia .	1,672 650	—	1,672 650	—	3 345 300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	" zachodnia .	928 200	—	963 900	—	1 892 100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Suma . .	2 600 850	—	2 636 550	—	5 237 400	—	193.184 51	128.163 26	321 347 77	5 558 747 77	2 897 536	—	2 425 000	—	52 017	—	52 731	—	104 748	—	3 817 27	2 516 85	6 334 12	5 433 618 12	125 129 65		
1898 . .	" wschodnia .	1 069 456 50	—	—	—	1 069 456 50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	" zachodnia .	963 900	—	456 624	—	1 420 524	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Suma . .	2 033 356 50	—	456 624	—	2 489 980 50	—	62 249 51	11 415 60	73 665 11	2 563 645 61	—	—	—	—	40 667	—	7 276	—	47 943	—	1 198 57	181 90	1 380 47	49 323 47	2 514 322 14		
	Suma . .	13 839 556 50	—	12 555 774	—	26 395 330 50	—	2 224 332 06	1 878 343 16	4 102 675 21	30 498 005 71	14 357 440	—	12 125 000	—	276 791	—	249 259	—	526 050	—	44 208 13	37 288 37	81 496 50	27 089 986 50	3 408 019 21		

B. Wielkie Księstwo Krakowskie.

Rok	Fundusz	W y d a t k i						D o c h o d y						Nadwyżka dochodów	U w a g a												
		I. półrocze		II. półrocze		Suma	I. półrocze		II. półrocze		Suma	I. półrocze				II. półrocze		Suma									
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.										
1893	W. Ks. Krakowskie	77 700	—	78 750	—	156 450	—	13 222 91	11 280 41	24 503 32	180 953 32	153 153	—	—	—	12 950	—	13 125	—	26 075	—	2 189 25	1 865 50	4 054 75	183 282 75	—	2 329 43
1894	"	80 850	—	82 950	—	163 800	—	9 311 66	7 290 41	16 602 07	180 402 07	153 862	—	—	—	13 475	—	13 825	—	27 300	—	1 537 37	1 200 50	2 737 87	183 899 87	—	3 497 80
1895	"	85 050	—	87 150	—	172 200	—	5 216 66	3 090 41	8 307 07	180 507 07	154 571	—	—	—	14 175	—	14 525	—	28 700	—	854 37	500 50	1 355 37	184 626 37	—	4 119 30
1896	"	36 466 50	—	—	—	36 466 50	—	911 66	—	911 66	37 378 16	77 640	—	—	—	5 495	—	—	—	5 495	—	137 37	—	137 37	83 272 37	—	45 894 21
	Suma . .	280 066 50	—	248 850	—	528 916 50	—	28 662 89	21 661 23	50 324 12	579 240 62	539 226	—	—	—	46 095	—	41 475	—	87 570	—	4 718 86	3 566 50	8 285 36	635 081 36	—	55 840 74

U w a g a. Za podstawę przyjęto następujący stan długu:

- a) Galicya wschodnia . . . . . 16,371.106 zł. 50 ct. wal. austr.
- b) " zachodnia . . . . . 10,024.224 " — " " "
- c) W. Ks. Krakowskie . . . . . 528.916 " 50 " " "

U w a g a. Wydatność centa obliczano w preliminarzach dotychczasowych na podstawie wykazów podatków przedkładanych przez c. k. Urzędy podatkowe. W preliminarzu na rok 1893 wzięto za podstawę także wykazy za rok 1891.

Ponieważ wydatność centa preliminowana na powyższej podstawie zawsze była wyższą od rzeczywistych z tego tytułu dochodów, przeto w obecnym projekcie preliminarzy za czas od r. 1893 do końca spłaty długu indemnizacyjnego, wzięto za podstawę trzyletnie przecięcie z lat ostatnich rzeczywistej wydatności centa przyjmując wzrost tejże co roku o 500 zł. w całym kraju z czego przypada na Galicyę wschodnią i zachodnią razem 91.34%, czyli 457 zł. a na Wielkie Ks. Krakowskie 8.66% czyli 43 zł.

Przeciętnie wydatność centa przyjęta za podstawę (na rok 1893):	
Galicyi wschodniej i zachodniej	W. Ks. Krakowskie
rok 1889 . . . . . 94.724 zł. 50 ct.	9.571 zł. 53 ct.
" 1890 . . . . . 102.326 " 92 "	9.810 " 20 "
" 1891 . . . . . 102 468 " 10 "	8.963 " 95 "
razem . . . . . 299.519 zł. 52 ct.	27.845 zł. 68 ct.
przeciętnie . . . . . 99.840 zł. — ct.	9.282 zł. — ct.

Ogólne przecięcie . . . . . 109.122 zł.

Zapasy z końcem roku budżetowego 1891 w W. Ks. Krakowskiem wynosi . . . . . 2.186 zł. 27 ct.
 dodawszy do tego obok wykazaną nadwyżkę . . . . . 55.840 " 74 "
 . . . . . 58.027 zł. 01 "

Potrąciwszy od tego zaległe renty 122.313 50

tudzież wylosowane a nie spłacone obl. indemn. 49.563 00 171.873 zł. 50 ct.
 okazuje się niedobór . . . . . 118.846 zł. 49 ct.

Coroczne pożyczki: Pierwszy okres 1893 do 1897.

	1893		1894		1895		1896		1897	
	szczeǳół	ogół	szczeǳół	ogół	szczeǳół	ogół	szczeǳół	ogół	szczeǳół	ogół
Wydatki			6,632.114 -71.979*)							
zwykłe funduszu krajowego	—	6,532.114	—	6,560.135	—	6,660.35	—	6,760.135	—	6,860.135
Dochody:										
a) własne funduszu krajowego	938 346		963 346		988.346		1,013.346		1 038.346	
b) z dodatków do podatków	4,167.250		4,186.750		4,206.250		4,225.750		4,245.250	
Razem	—	5,105.596	—	5,150.096	—	5,194.096	—	5,239.096	—	5,283.596
Niedobór										
własny każdego roku	—	1,426 518	—	1 410 039	—	1,465.339	—	1,521.039	—	1,576.539
<i>Do tego:</i> raty pożyczek od r. 1893. zaciąganych	—		169.372		169.372		253.966 84.594		345.828 100.096	
Kuponowy podatek tych pożyczek	—		14.728		14.728		22.084 253.966 22.084		37.776 345.828 29.072	
Razem	—	1,782.859	—	184.100	—	276.050	276.050	374.900	374.900	483.700
Cały niedobór										
zatem wynosi	—	3,209.377	—	1,594.139	—	1,741.389	—	1,895.939	—	2,060.239
Przy emisji po kursie 90 za sto, trzeba pożyczyc	3 565.974		1,771.265		1,933.988		2,106.599		2,289.265	
<i>Do tego:</i>										
półroczna rata (2.3%)	82.017		40.739		44.482		48.451		52.906	
Podatek od 1go (półrocznego) kuponu (0.2%)	7.132		3.542		3.868		4 213		4.600	
Koszta konfekcyi, stempel itp. (0.75%)	26 744		13.284		14.570		15.799		17.252	
Suma pożyczki										
do zaciągnięcia	3,681 867	3,682.000	1,828.830	1 829.000	1,996.908	1,997.000	2,175.062	2,176.000	2,364.023	2,365.000
Z tego nowe obciążenie roku następnego	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rata	169.372	—	—	84.594	—	91.862	—	100.096	—	109.296
Podatek kuponowy	14.728	—	—	7 356	—	7.988	—	8 704	—	9.504
Razem	—	184.100	—	91.950	—	99 850	—	108.800	—	118 800

Nowe pożyczki:

1893	3,682.000
1894	1,829.000
1895	1,997.000
1896	2,176.000
1897	2,365.000
Razem	12,049 000
	8,093.000
	20,142.000

Nowe obciążenie budżetu:

	rata	podatek
1893	169.372	14.728
1894	84 594	7 356
1895	91.862	7.988
1896	100.096	8 704
1897	109.296	9.504
razem:	555.220	48.280
	48.280	
	603.500	

*) Potrąca się w roku 1894 zł. 71.979 jako objęte budżetem oprocentowanie dwóch pożyczek, w r. 1893 spłaconych.

Coroczne pożyczki: Drugi okres: 1898 do 1904.

	1898		1899		1900		1901		1902		1903		1904	
	szczeǳół	ogół	szczeǳół	ogół	szczeǳół	ogół	szczeǳół	ogół	szczeǳół	ogół	szczeǳół	ogół	szczeǳół	ogół
Wydatki														
a) zwykłe	6,960.135		7,060.135		7,160.135		7,260.135		7,360.135		7,460.135		7,560.135	
b) na indemnizacyę	4,616.352	11,576.487	1,625.000	8,685.135	1,625.000	8,785.135	1 625.000	8,885.135	500 000	7,860.135	500.000	7,960.135	400.000	7,960.135
Dochody:														
a) własne funduszu kraj.	1,063 346		1,088 346		1,113 346		1,138.346		1 163.346		1,188.346		1,213.346	
b) z dodatków do podatków po 68 ct.	7,344 000	8 407.346	7,378 000	8,466.346	7,412.000	8,525.346	7,446.000	8,584 346	7,480 000	8,643 346	7,514 000	8,702.346	7,548.000	8,761.346
Niedobór														
własny każdego roku	—	niedobór: 3,169.141	—	218.789	—	259.789	—	300 789	—	zwyżka 783 211	—	zwyżka 742.211	—	zwyżka 801.211
<i>Do tego:</i>														
Raty pożyczek od r. 1893. zaciągniętych	555.220		555.220 200.866		756.086 55.958		812 044 60 830		872 874 66 538		939.412 12.667		952.079 15 590	
Kuponowy podatek od tych pożyczek	48 280	603 500	48.280 17.316	821.682	65.596 4.824	70 420	882.464	75 664	948 538	81.400	1,020.812	82.492	1,034.571	83 836
Cały niedobór														
zatem wynosi	—	3,772.641	—	1,040.471	—	1,142 253	—	1,249 327	—	237.601	—	292.360	—	250.294
Przy emisji po kursie 90 za sto	4,191.823		1,167.190		1,269 170		1 388.141		264.001		324.844		278 104	
<i>Do tego:</i>														
półroczna rata	97.250		27.079		29.445		32 205		6.125		7 535		6.452	
Podatek od 1go (półrocznego) kuponu (0.2%)	8.384		2.335		2.539		2 776		528		649		556	
Koszta konfekcyi, stempel (0.75%)	31 437		8 754		9.519		10.410		1.980		2 436		2 085	
Suma pożyczki	4,328.894	4,329.000	1,205 358	1,206.000	1,310.673	1,311 000	1,433 532	1,434.000	272 634	273.000	335.464	336.000	287 197	288.000
Nowe obciążenie:														
a) rata	200 866		55.958		60 830		66.538		12.667		15 590		13.363	
b) podatek kuponowy	17.316	218.182	4.824	60 782	5.244	66.074	5.736	72,274	1 092	13.759	1 344	16.934	1.152	14.515

Nowe pożyczki:

1898:	4,329.000
1899:	1,206.000
1900:	1,311.000
1901:	1,434.000
1902:	273.000
1903:	336.000
1904:	288.000
Razem	9,177.000
1893-1897:	12,049.000
	21,226.000

Nowe obciążenie:

	rata	pod. kup.	razem
1898:	200.866	17.316	218.182
1899:	55.958	4.824	60.782
1900:	60.830	5.244	66.074
1901:	66.538	5.736	72.274
1902:	12.667	1.092	13.759
1903:	15.590	1.344	16.934
1904:	13.363	1.152	14.515
	425.812	36.708	462.520
1893-1897:	555 220	48.280	603 500
	981.032	84.988	1,066.020

Wniosek mniejszości komisji budżetowej.

Mniejszość komisji budżetowej zważywszy:

Po 1-sze, że Wys. Sejm na sesji sejmowej w październiku i listopadzie 1890 roku, uchwalając budżet na r. 1891, po długich rozprawach i dokładnem roztrząśnieniu rachunków przedłożonych przez komisją budżetową a dotyczących się konwersji długów indemnizacyjnych — tj. po roztrząśnieniu rachunków, na podstawie których komisja budżetowa oświadczyła się wówczas przeciw konwersji długów indemnizacyjnych uznając tę konwersję za „środek bardziej niekorzystny dla finansów kraju, niż proste zaciągnięcie długów corocznych“, — usunął projekt konwersji tychże długów.

Po 2-gie zważywszy, że aby Wys. Sejm bardzo ważną sprawę konwersji długów indemnizacyjnych — pociągającą za sobą następstwa na długi szereg lat i powodującą zaciągnięcie pożyczki krajowej kilkudziesięciu milionów złotych, — mógł należycie roztrząsnąć i przyjść do przekonania opartego na gruntownem zbadaniu rzeczy i do powzięcia uchwały odmiennej od tej jaką powziął po długich obradach na sesji sejmowej w jesieni 1890 roku, potrzebuje dłuższego czasu i rachunków dokładnych, któreby mu były przedłożone.

Po 3-cie zważywszy, że rachunki przedłożone Sejmowi teraz przez Wydział krajowy dla wykazania korzyści konwersji długów indemnizacyjnych, sporządzone pospiesznie z powodu nagłego zwołania Sejmu — uznane zostały mylnymi w kilku ważnych punktach nawet przez sprawozdawcę większości komisji, który wytknął w nich pomyłki wynoszące kilka milionów zł. w. a ; a w rachunkach sporządzonych jeszcze pospieszniej z powodu braku czasu, przez sprawozdawcę większości komisji, wykazała mniejszość komisji także znaczne błędy; zaś wys. Sejm nie ma potrzebnego czasu do sprawdzenia tych rachunków, co jest nieodzowne tem więcej iż rachunki te, przedkładane teraz tak przez Wydział krajowy jak i przez większość komisji budżetowej, są całkiem niezgodne z rachunkami przedłożonymi Sejmowi przez sprawozdawcę komisji budżetowej posła Bilińskiego w listopadzie 1890 roku, z rachunkami uznanymi przez Sejm za uzasadnione i sprawdzone, bo na nich oparł wówczas Sejm swoją uchwałę.

Po 4-te zważywszy, że nawet większość komisji budżetowej uznaje sprawę konwersji długów indemnizacyjnych za nieprzygotowaną należycie do wydania orzeczenia co do ważnego pytania w tej sprawie, mianowicie: w jaki sposób usunąć niesłuszność wyrządzaną przez konwersję długów indemnizacyjnych miastu Krakowowi i dwom powiatom krakowskiemu i chrzanowskiemu, które mają swój oddzielny fundusz indemnizacyjny, nie brały nigdy żadnych zasiłków ze skarbu państwa, a resztę swoich obligacji indemnizacyjnych, wynoszącą obecnie zaledwie pół miliona zł., spłaciłyby dotychczasowym sposobem w trzech latach, gdyby konwersya długów indemnizacyjnych nie nastąpiła, zaś w razie konwersji długów i spłacenia ich wielką pożyczką krajową kilkudziesięciu mi-

lionów zł. pociągane byłyby przez lat 50 do płacenia dodatków krajowych na oprocentowanie i umorzenie tej wielkiej pożyczki krajowej. Przeto większość komisji budżetowej nie przedkłada i nie jest w stanie przedłożyć wys. Sejmowi żadnego konkretnego wniosku co do rozstrzygnięcia powyższego pytania i usunięcia wskazanej niesprawiedliwości, lecz tylko wnosi o odroczenie całej tej kwestyi do przyszłej sesyi sejmowej.

Wreszcie zważywszy, że sesya sejmowa ma być zakończona i odroczone w kilka dni po przedłożeniu Wys. Izbie przez większość komisji budżetowej wniosków co do konwersyi długów indemnizacyjnych i sprawozdania uzasadnić mającego te wnioski, — które to przedłożenie dopiero ma nastąpić — przeto Wys. Sejm nie będzie miał ani niezbędnego czasu, ani potrzebnych, jak wykazaliśmy, rachunków do należytego zbadania tej ważnej sprawy, która w sobie łączy nie tylko kwestyę finansowe wielkiej doniosłości, ale także kwestyę prawnopolityczne i kwestyę słuszności względem części kraju, a w której to sprawie Sejm orzeczenie swoje oprzeć musi na gruntownem i wszechstronnem roztrząśnieniu rzeczy.

Z tych powodów mniejszość komisji budżetowej proponuje, aby Wys. Sejm odroczył wydanie orzeczenia w tej sprawie do dalszego ciągu sesyi, na którą ma być w styczniu roku przyszłego Wys. Izba zwołaną, według wyraźnych przyrzeczeń c. k. rządu. Zarazem mniejszość komisji, pragnąc zapewnić na wszelki wypadek pokrycie niedoboru wykazanego budżetem na r. 1893, proponuje powzięcie przez Wys. Sejm takiej samej uchwały, jaką proponuje także w tym celu większość komisji, t. j. danie upoważnienia Wydziałowi krajowemu do zaciągnięcia pożyczki krótkotrwałej, w gotowiznie, oprocentowanej najwyżej na 4°/_o, w kwocie 1,450.000 zł. w. a.

Jeżeli zaś Wys. Sejm na sesyi w styczniu i lutym 1893 roku, mając więcej czasu do zbadania rzeczy i należyte w tym celu rachunki i materiały, postanowi zaprojektowaną przez Wydział krajowy konwersyę długów indemnizacyjnych, lub też uchwali inną operacyę finansową porządkującą na długi szereg lat finanse krajowe, — wówczas, w pierwszym razie, t. j. w razie orzeczenia konwersyi, uchwała sejmowa upoważniająca Wydział krajowy do zaciągnięcia krótkotrwałej pożyczki dla pokrycia niedoboru w 1893 roku, pozostałaby musiała na przypadek, gdyby ta konwersya nie mogła być przeprowadzoną, jak to także większość komisji uznaje; w drugim zaś razie Wys. Sejm usunąłby swoją uchwałę co do tymczasowego pokrycia niedoboru na r. 1893 uchwalając w inny sposób stałe uporządkowanie finansów krajowych.

Na podstawie powyższego uzasadnienia, mniejszość komisji budżetowej wnosi :

Wysoki Sejm uchwalić raczy :

1) Sejm odracza do dalszego ciągu sesyi w styczniu 1893 roku załatwienie przedłożenia Wydziału krajowego „w przedmiocie stałego uregulowania stosunków skarbu krajowego“.

2) Dla pokrycia niedoboru w budżecie na r. 1893 Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki krótkotrwałej, w gotowiznie, oprocentowanej najwyżej na 4°/_o, w kwocie 1,450.000 zł. w. a.

We Lwowie, dnia. 20 września 1892.

Przewodniczący komisji:

Dunajewski w. r.

Mniejszość komisji budżetowej:

Sprawozdawca:

Leon Chrzanowski w. r.

Abrahamowicz w. r.

Eustachy Zagórski w. r.

Wniosek mniejszości komisji budżetowej.

Mniejszość komisji budżetowej zważywszy:

Po 1-sze, że Wys. Sejm na sesji sejmowej w październiku i listopadzie 1890 roku, uchwalając budżet na r. 1891, po długich rozprawach i dokładnem roztrząśnieniu rachunków przedłożonych przez komisją budżetową a dotyczących się konwersji długów indemnizacyjnych — tj. po roztrząśnieniu rachunków, na podstawie których komisja budżetowa oświadczyła się wówczas przeciw konwersji długów indemnizacyjnych uznając tę konwersję za „środek bardziej niekorzystny dla finansów kraju, niż proste zaciąganie długów corocznych“, — usunął projekt konwersji tychże długów.

Po 2-gie zważywszy, że aby Wys. Sejm bardzo ważną sprawę konwersji długów indemnizacyjnych — pociągającą za sobą następstwa na długi szereg lat i powodującą zaciągnięcie pożyczki krajowej kilkudziesięciu milionów złotych, — mógł należycie roztrząsnąć i przyjść do przekonania opartego na gruntownem zbadaniu rzeczy i do powzięcia uchwały odmiennej od tej jaką powziął po długich obradach na sesji sejmowej w jesieni 1890 roku, potrzebuje dłuższego czasu i rachunków dokładnych, któreby mu były przedłożone.

Po 3-cie zważywszy, że rachunki przedłożone Sejmowi teraz przez Wydział krajowy dla wykazania korzyści konwersji długów indemnizacyjnych, sporządzone pośpiesznie z powodu nagłego zwołania Sejmu — uznane zostały mylnymi w kilku ważnych punktach nawet przez sprawozdawcę większości komisji, który wytknął w nich pomyłki wynoszące kilka milionów zł. w. a.; a w rachunkach sporządzonych jeszcze pośpieszniej z powodu braku czasu, przez sprawozdawcę większości komisji, wykazała mniejszość komisji także znaczne błędy; zaś wys. Sejm nie ma potrzebnego czasu do sprawdzenia tych rachunków, co jest nieodzowne tem więcej iż rachunki te, przedkładane teraz tak przez Wydział krajowy jak i przez większość komisji budżetowej, są całkiem niezgodne z rachunkami przedłożonymi Sejmowi przez sprawozdawcę komisji budżetowej posła Bilińskiego w listopadzie 1890 roku, z rachunkami uznanymi przez Sejm za uzasadnione i sprawdzone, bo na nich oparł wówczas Sejm swoją uchwałę.

Po 4-te zważywszy, że nawet większość komisji budżetowej uznaje sprawę konwersji długów indemnizacyjnych za nieprzygotowaną należycie do wydania orzeczenia co do ważnego pytania w tej sprawie, mianowicie: w jaki sposób usunąć niesłuszną wyrządzaną przez konwersję długów indemnizacyjnych miastu Krakowowi i dwom powiatom krakowskiemu i chrzanowskiemu, które mają swój oddzielny fundusz indemnizacyjny, nie brały nigdy żadnych zasiłków ze skarbu państwa, a resztę swoich obligacji indemnizacyjnych, wynoszącą obecnie zaledwie pół miliona zł., spłaciłyby dotychczasowym sposobem w trzech latach, gdyby konwersja długów indemnizacyjnych nie nastąpiła, zaś w razie konwersji długów i spłacenia ich wielką pożyczką krajową kilkudziesięciu mi-

lionów zł. pociągane byłyby przez lat 50 do płacenia dodatków krajowych na oprocentowanie i umorzenie tej wielkiej pożyczki krajowej. Przeto większość komisji budżetowej nie przedkłada i nie jest w stanie przedłożyć wys. Sejmowi żadnego konkretnego wniosku co do rozstrzygnięcia powyższego pytania i usunięcia wskazanej niesprawiedliwości, lecz tylko wnosi o odroczenie całej tej kwestyi do przyszłej sesyi sejmowej.

Wreszcie zważywszy, że sesya sejmowa ma być zakończona i odroczone w kilka dni po przedłożeniu Wys. Izbie przez większość komisji budżetowej wniosków co do konwersyi długów indemnizacyjnych i sprawozdania uzasadnić mającego te wnioski, — które to przedłożenie dopiero ma nastąpić — przeto Wys. Sejm nie będzie miał ani niezbędnego czasu, ani potrzebnych, jak wykazaliśmy, rachunków do należytego zbadania tej ważnej sprawy, która w sobie łączy nie tylko kwestyę finansowe wielkiej doniosłości, ale także kwestyę prawnopolityczne i kwestyę słuszności względem części kraju, a w której to sprawie Sejm orzeczenie swoje oprzeć musi na gruntownem i wszechstronnem roztrząśnieniu rzeczy.

Z tych powodów mniejszość komisji budżetowej proponuje, aby Wys. Sejm odroczył wydanie orzeczenia w tej sprawie do dalszego ciągu sesyi, na którą ma być w styczniu roku przyszłego Wys. Izba zwołaną, według wyraźnych przyrzeczeń c. k. rządu. Zarazem mniejszość komisji, pragnąc zapewnić na wszelki wypadek pokrycie niedoboru wykazanego budżetem na r. 1893, proponuje powzięcie przez Wys. Sejm takiej samej uchwały, jaką proponuje także w tym celu większość komisji, t. j. danie upoważnienia Wydziałowi krajowemu do zaciągnięcia pożyczki krótkotrwałej, w gotowiznie, oprocentowanej najwyżej na 4%, w kwocie 1,450.000 zł. w. a.

Jeżeli zaś Wys. Sejm na sesyi w styczniu i lutym 1893 roku, mając więcej czasu do zbadania rzeczy i należyte w tym celu rachunki i materiały, postanowi zaprojektowaną przez Wydział krajowy konwersyę długów indemnizacyjnych, lub też uchwali inną operacyę finansową porządkującą na długi szereg lat finanse krajowe, — wówczas, w pierwszym razie, t. j. w razie orzeczenia konwersyi, uchwała sejmowa upoważniająca Wydział krajowy do zaciągnięcia krótkotrwałej pożyczki dla pokrycia niedoboru w 1893 roku, pozostałaby musiała na przypadek, gdyby ta konwersya nie mogła być przeprowadzoną, jak to także większość komisji uznaje; w drugim zaś razie Wys. Sejm usunąłby swoją uchwałę co do tymczasowego pokrycia niedoboru na r. 1893 uchwalając w inny sposób stałe uporządkowanie finansów krajowych.

Na podstawie powyższego uzasadnienia, mniejszość komisji budżetowej wnosi :

Wysoki Sejm uchwalić raczy :

- 1) Sejm odracza do dalszego ciągu sesyi w styczniu 1893 roku załatwienie przedłożenia Wydziału krajowego „w przedmiocie stałego uregulowania stosunków skarbu krajowego“.
- 2) Dla pokrycia niedoboru w budżecie na r. 1893 Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki krótkotrwałej, w gotowiznie, oprocentowanej najwyżej na 4%, w kwocie 1,450.000 zł. w. a.

We Lwowie, dnia. 20 września 1892.

Przewodniczący komisji:

Dunajewski w. r.

Mniejszość komisji budżetowej:

Sprawozdawca:

Leon Chrzanowski w. r.

Abrahamowicz w. r.

Eustachy Zagórski w. r.

Aleg. 50.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o petycyi gminy Jazłowiec w sprawie reaktywowania
zniesionego w r. 1880. c. k. Sądu powiatowego w Jazłowcu.

Wysoki Sejmie!

W wykonaniu uchwały Wys. Sejmu z dnia 26. Listopada 1889 r. przekazującej nam do załatwienia petycyę gminy Jazłowiec o przywrócenie napowrót c. k. Sądu powiatowego w tej miejscowości, który tam istniał do 1. listopada 1880, mamy zaszczyt po zarządzeniu odpowiednich dochodzeń przedłożyć.

C. k. Sąd powiat. w Jazłowcu przeniesiony został do Złotego Potoka w skutek uchwały sejmowej z d. 29. maja 1875 r.

W roku 1886 wniosła gmina Jazłowiec petycyę do Wys. Sejmu i reaktywowanie a raczej utworzenie tam nowego c. k. Sądu powiatowego.

Petycyę tę odstąpioną nam do załatwienia po zasięgnięciu opinii rady powiat. w Buczaczu załatwiliśmy odmawiając jej dalszego poparcia, albowiem i rada powiat. była przeciwną tworzeniu w granicach c. k. Starostwa buczackiego czwartego sądu, i z zapytanych gmin w tej okolicy tylko część oświadczyła się za wcieleniem ich do okręgu przyszłego c. k. Sądu w Jazłowcu.

W roku 1889 ponownie wniosła gmina Jazłowiec petycyę do Wys. Sejmu w tej samej sprawie, lecz już popartą licznymi uchwałami rad gmin okolicznych.

Petycyę ta uchwałą Wys. Sejmu z d. 26. listopada 1889 przekazaną nam została do załatwienia. Przytem i właściciel obszaru dworskiego w Dulibach Witold Wolański wniósł do Wydziału kraj. podanie z prośbą o ustanowienie Sądu powiat. w Jazłowcu. Wydział powiat. w Buczaczu, od którego zażądaliśmy opinii w tej sprawie, gorąco popiera otwórczenie Sądu w Jazłowcu, do okręgu którego proponuje wydzielenie z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Buczaczu gmin 9, z Czortkowskiego gmin 3, z Sądu w Tłustem gmin 9, które w uchwałach swoich rad gminnych zgodziły się na przynależenie do przyszłego c. k. Sądu w Jazłowcu.

Również bardzo przychylną opinię w kierunku utworzenia nowego Sądu w Jazłowcu udziela nam c. k. Sąd wyższy kraj. we Lwowie, z uwagi na zbyt obszerne i zaludnione okręgi sąsiednich sądów powiatowych w Buczaczu i Czortkowie.

W r. 1891 Sądy pomienione mając systemizowany personal, składający się z jednego sędziego i po 4-ch adjunktów, miały do załatwienia spraw:

a) Sąd w Buczaczu z ludnością 51.358 osób		
podań cywilnych	22.772	
" karnych	7.839	
	razem	30.611
b) Sąd w Czortkowie z ludnością 64.771 osób		
podań cywilnych	18.676	
" karnych	9.266	
	razem	27.942
c) w Tłustem z ludnością 35.601 osób		
podań cywilnych	10.574	
" karnych	5.151	
	razem	15.698

Z tego powodu, jak również z uwagi, że miasteczko Jazłowiec nadaje się zupełnie na siedzibę przyszłego Sądu, jest bowiem znacznie zaludnione, ma targi tygodniowe, połączone jest gościńcem szutrowanym z Buczaczem, Tłustem i Zaleszczykami, wreszcie jest siedzibą urzędu pocztowego i telegraficznego, ma aptekę, lekarza i odpowiednie pomieszczenie dla Sądu i urzędników, — proponuje, aby przydzielić do przyszłego Sądu w Jazłowcach.

A) z Sądu powiat. w Buczaczu:

N. b.	miejscowość	ludność	odległość	
			od Jazłowca	od Buczacza
1.	Browary	786	2 klm.	kil. 14.5
2.	Duliby	978	5 "	20
3.	Jazłowiec	3195	5 "	15
4.	Nowosiołki Jazłowieckie	1303	3 "	18
5.	Przedmieście	700	2 "	14
6.	Zaleszczyki małe	794	5 "	13
7.	Znibrody	757	9 "	25

razem siedm miejscowości o 8.513 mieszkańcach.

B) z Sądu powiat. w Tłustem:

N. b.	miejscowość	ludność	odległość		
			z Jazłowca	z Tłustego	z Buczacza
1.	Beremiany	1313	klm 13	25	28
2.	Chmielowa	702	13 1/2	21	28 1/2
3.	Drohiczówka	923	17 1/2	16 1/2	32 1/2
4.	Latacz	1571	17 1/2	24 1/2	32 1/2
5.	Świerszkowce	603	12 1/2	22	27 1/2

razem ludności 5.112.

C) Z powiatu sądowego Czortków:

N. b.	miejscowość	ludność	odległość		
			z Jazłowca	z Tłustego	z Buczacza
1.	Bazar	1806	klm 10	23 1/2	20
2.	Krzywołuka	685	7	25 1/2	16
3.	Pauszówka	1854	10	21	18

razem ludności 4.345.

Tym sposobem przyszedł okręg c. k. Sądu powiatowego w Jazłowcu obejmował by 17.970 ludności w 15 gminach.

Wydział krajowy jest zdania, że propozycja c. k. Sądu wyższego kraj. we Lwowie odpowiada potrzebom miejscowym, uważa jednak, iż przyłączenie gmin Pomorce i Rzepińce z ludnością 1.703 mieszkańców z okręgu sądowego Buczackiego byłoby tu wskazanem, raz dlatego, że pomienione gminy i rada powiatowa buczacka życzą sobie tego, powtóre, że Sąd powiatowy w Buczaczu jest za obszerny a zatem zmniejszenie jego jest pożądanem.

W takim razie przyszedł Sąd powiatowy w Jazłowcu obejmowałyby 17 gmin z ludnością 19.673 mieszkańców, co już wystarcza do zajęcia Sądu przy zwyczajnym personalu urzędowym.

Rada powiatowa w Zaleszczykach zgadza się tylko na wyłączenie z Sądu powiatowego w Tłustem dwóch gmin Świerszkowce i Beremiany a Rada powiatowa w Czortkowie sprzeciwia się jakimkolwiek zmniejszeniu terytorium swego okręgu autonomicznego i przedkłada nawet powtórnie powzięte uchwały rad gminnych w Krzywołuce i Pauszówce wraz z deklaracjami obszarów dworskich tych miejscowości, że pragną i nadal pozostać w okręgu c. k. Sądu i Starostwa w Czortkowie.

Pomimo jednak tych oświadczeń Wydział krajowy jest zdania, iż utworzenie nowego Sądu w Jazłowcu nie dało by się przeprowadzić bez przyłączenia pomienionych gmin: Bazar, Krzywołuka i Pauszówka z okręgu Sądu i Starostwa w Czortkowie, które poprzednio w deklaracjach swoich i uchwałach rad gminnych jednogłośnie powziętych w listopadzie 1885 r. i w tymże miesiącu 1889 r. oświadczyły się za przynależnością swoją do przyszłego Sądu w Jazłowcu.

Rzeczywiście gminy te prawie stykają się z granicami gminy Jazłowca, mają zatem daleko bliżej tu i do miasta powiatowego Buczacza, aniżeli do Czortkowa, a wreszcie do r. 1880, to jest do czasu zniesienia Sądu powiatowego w Jazłowcu, należały do jego okręgu sądowego.

C. k. Sąd wyższy krajowy we Lwowie popiera utworzenie nowego Sądu w Jazłowcu, i przyłączenie do niego 3 gmin z powiatu Czortkowskiego ze względu na przeciążenie zbyt zaludnionego Sądu powiatowego w Czortkowie, jedyne na cały obszar Starostwa, które podług spisu ludności z roku 1890 liczy 64.771 mieszkańców.

W ten sposób po przyjęciu naszych wniosków i utworzeniu nowego c. k. Sądu w Jazłowcu, zaludnienie okręgów sądowych w tej okolicy uregulowałyby się tak, że:

a) Sąd powiatowy w Buczaczu liczyłby mieszkańców	41.142,
b) w Jazłowcu	19.673,
c) „ Tłustem	30.448,
d) „ Czortkowie	60.426.

Zapewne, że względy na zmniejszenie się terytorium c. k. Starostwa Czortkowskiego o 3 gminy z ludnością 4.345 ma pewne znaczenie dla finansów autonomicznego powiatu i że daleko dogodniejsze byłoby załatwienie tej sprawy przez utworzenie drugiego okręgu Sądu powiatowego w granicach c. k. Starostwa Czortkowskiego; gdy jednakże tego nie żądają ani mieszkańcy ani władze a reaktywowanie Sądu w Jazłowcu odpowie potrzebom tamtejszej dość zaludnionej okolicy i ulży dziś istniejącym Sądom w ich czynnościach, Wydział krajowy zdecydował się popierać tę sprawę w obec Wysokiego Sejmu, dlatego wnosi:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w myśl ustawy z d. 11. czerwca 1868 r. (Nr. 59. D. u. p.) udziela c. k. Rządowi swoją opinię, iż pożytecznem będzie dla mieszkańców okolicy miasteczka Jazłowca, w c. k. Starostwie Buczackim, zaprowadzenie w tej miejscowości nowego c. k. Sądu powiatowego, do którego okręgu należałyby przydzielić:

- a) z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Buczaczu miejscowości: Browary, Duliby, Jazłowiec, Nowosiółki Jazłowieckie, Przedmieście, Pomorce, Rzepińce, Zaleszczyki małe, Żnibrody;
- b) z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Tłustem i z c. k. Starostwa Zaleszczyckiego: Beremiany, Chmielowa, Drohiczówka, Latacz, Świerszkowce;
- c) z okręgu c. k. Sądu powiatowego i c. k. Starostwa w Czortkowie miejscowości: Bazar, Krzywołuka i Pauszówka.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 5. sierpnia 1892.

Marszałek krajowy:

Sanguszko w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Damian Sawczak w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Budżet krajowy na rok 1893.

Docho*dy*.

Rubryka I—XVII. dochodów.

(Sprawozdawca poseł Zagórski.)

Wysoki Sejmie!

W sprawie prelininowanych przez Wydział krajowy dochodów własnych funduszu krajowego na r. 1893. komisya budżetowa ma zaszczyt przedstawić następujące sprawozdanie:

Rubryka I.

Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych.

- Poz. 1. Zamknięcie rachunków funduszy krajowych za rok 1890. wykazuje, że rok ten skończył się niedoborem, a zamknięcie rachunków za rok 1891. nastąpić jeszcze nie mogło. Komisya budżetowa nie proponuje więc co do tej rubryki żadnej zmiany preliminarza Wydziału krajowego i żadnej też nie wstawia w nią sumy.

Rubryka II.

Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych.

- Poz. 2. Z kapitałów uposażnia Kasy krajowej, przy częstej potrzebie zaradzania niedostatkowi kasowemu, z powodu nierównomiernego wpływu dodatków krajowych, dochody tej rubryki nie mogą być znacznymi. Komisya budżetowa na podstawie wyniku z roku ubiegłego, zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego proponuje wstawienie w tej rubryce dochodów budżetu krajowego sumę 5.000

Rubryka III.

Dochody z dróg krajowych.

Według sprawozdania dotyczącego preliminarza.

Poz. 3.	Myta na drogach krajowych	225.000 zł.
" 4.	Odsetki zwłoki i kary konwencyjonalne	430 "
" 5.	Grzywny za przestępstwa drogowe	100 "
" 6.	Datki dobrowolne od stron prywatnych na budowę dróg krajowych	6.139 "
	Suma rubryki III.	<u>231.669 zł.</u>

Rubryka IV.

Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych.

Poz. 7.	Od funduszu policyi krajowej	3.529 zł.
" 8.	" " szpitala św. Łazarza w Krakowie	— "
" 9.	" " szpitala lwowskiego	— "
" 10.	" " zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie	— "
	Suma rubryki IV.	<u>3.529 zł.</u>

Rubryka V.

Zwroty zaliczek z lat ubiegłych.

Zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego:

Poz. 11.	Od urzędników krajowych z płac	19.000 zł.
" 12.	" " szpitali powszechnych z rachunków kwartalnych	13.600 "
" 13.	" " gmin za dawniejsze koszty leczenia	600 "
" 14.	" " stron rozmaitych ze spraw drogowych	1.800 "
" 15.	Rozmaite	2.000 "
	Suma rubryki V.	<u>37.000 zł.</u>

Rubryka VI.

Zwroty pożyczek.

Zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego.

Poz. 16.	Sanok gmina, 32 (ostatnia) rata pożyczki 10.000 zł.:	
	a) w kapitale	470 zł. 17 ¹ / ₂ ct.
	b) w 6 ^o / _o odsetkach	— " — "
		<u>470 zł.</u>
" 17.	Jasielska Spółka wodna, reszta z pożyczki bezprocentowej 1.500 zł. na regulację Wisłoka	150 "
—	Łańcut, Wydział powiatowy, spłata bezprocentowej pożyczki 4.500 zł. na budowę mostu na Wisłoku. Z powodu zupełnego uiszczenia komisya wnosi wykreślenie tej pozycyi.	
	Do przeniesienia	<u>620 zł.</u>

		Z przeniesienia . . .	620 zł.
Poz. 18.	Chorzewska Spółka wodna dla odpływu wód w powiecie mieleckim między Wisłoką a drogą krajową Dębicko-Tarnobrzeską, od pożyczki 6 300 zł., 7 rata:		
	a) w kapitale	630 zł. — ct	
	b) w 4 ^o / _o odsetkach	88 " 20 "	718 "
—	Fibich Władysław, zwrot reszty z zaliczki 6.490 zł. udzielonej na pogłębienie szybu w Ropiance. Z powodu zupełnego uiszczenia, komisya wnosi wykreślenie tej pozycyi.		
" 19.	Chrzanów, Wydział powiatowy, 4 rata bezprocentowej pożyczki 3.000 zł. dla ludności dotkniętej gradobiciem		300 "
" 20.	Myslenice, Wydział powiatowy, 5 rata bezprocentowej pożyczki 3.000 zł. dla ludności dotkniętej gradobiciem		300 "
" 21.	Wieliczka, Wydział powiatowy, 7. i 8. rata bezprocentowej pożyczki 3.000 zł. dla ludności dotkniętej gradobiciem		300 "
" 22.	Kańczuga, szkoła koronkarska, 3. i 4. rata bezprocentowej pożyczki 200 zł. udzielonej na fundusz obrotowy		40 "
" 23.	Od Wydziałów powiatowych, zwrot bezprocentowych pożyczek udzielonych dla ludności dotkniętej klęską nieurodzaju, w roku 1889, mianowicie:		
	1. Borszczów, Wydział powiatowy, II. rata od pożyczki	25.000 zł.	4.167 "
	2. Brzesko, Wydział powiatowy, II. rata od pożyczki	3.500 "	583 "
	3. Brzozów, Wydział powiatowy, II. rata od pożyczki	8.000 "	1.333 "
	4. Buczacz, Wydział powiatowy, II. rata od pożyczki	10.000 "	1.667 "
	5. Chrzanów, Wydział powiatowy, II. rata od pożyczki	5.000 "	833 "
	6. Czortków, Wydział powiatowy, II. rata od pożyczki	41.000 "	6.833 "
	7. Horodenka, Wydział powiatowy, II. rata od pożyczki	15.000 "	2.500 "
	8. Kolbuszowa, Wydział powiatowy, II. rata od pożyczki	12.000 "	2.000 "
	9. Mielec, Wydział powiatowy, II. rata od pożyczki	18.000 "	3.000 "
	10. Rohatyn, Wydział powiatowy, II. rata od pożyczki	4.000 "	667 "
	11. Ropczyce, Wydział powiatowy, II. rata od pożyczki	2.000 "	333 "
	12. Sokal, Wydział powiatowy, II. rata od pożyczki	9.000 "	1.500 "
	13. Stryj, Wydział powiatowy, II. rata od pożyczki	8.000 "	1.333 "
	14. Trembowla, Wydział powiatowy, II. rata od pożyczki	10.000 "	1.667 "
	15. Wadowice, Wydział powiatowy, II. rata od pożyczki	10 000 "	1.667 "
	16. Zbaraż, Wydział powiatowy, II. rata od pożyczki	18.000 "	3.000 "
	17. Złoczów, Wydział powiatowy, II. rata od pożyczki	1.500 "	250 "
" 24.	Zarząd centralny galic. Towarzystwa dla ogrodnictwa i pszczelnictwa we Lwowie, zwrot bezprocentowej pożyczki 500 zł. II. rata		50 zł.
" 25.	Zarząd wzorowego warstata szewskiego w Uhnowie, zwrot zaliczek 200 zł. i 300 zł., ogółem 500 zł., udzielonych na zakupno materiałów, 3 i 4 rata		100 "
" 26.	Muszyna, szkoła koronkarska, zwrot zaliczki 200 zł., udzielonej na zakupno materiałów, 2. i 3. rata		40 "
" 27.	Sanok, komitet parafialny gr. kat., zwrot pożyczki bezprocentowej 1.200 zł. udzielonej na restauracyę cerkwi, 2 rata		120 "
			<u>35.921 zł.</u>
		Do przeniesienia . . .	

Z przeniesienia . 35.921 zł.

Poz. 28. Od Wydziałów powiatowych, zwrot bezprocentowych pożyczek, udzielonych dla ludności dotkniętej klęską nieurodzaju w roku 1891., mianowicie:

1. Biała, Wydział powiatowy I. rata od pożyczki	3.000 zł.	1.000 „
2. Bochnnia „ „ „ „ „	5.000 „	1.667 „
3. Brzesko „ „ „ „ „	3.500 „	1.167 „
4. Chrzanów „ „ „ „ „	4.000 „	1.333 „
5. Czortków „ „ „ „ „	1.000 „	333 „
6. Dąbrowa „ „ „ „ „	2.500 „	833 „
7. Gorlice „ „ „ „ „	3.000 „	1.000 „
8. Grybów „ „ „ „ „	3.000 „	1.000 „
9. Kolbuszowa „ „ „ „ „	4.000 „	1.333 „
10. Kraków „ „ „ „ „	3.000 „	1.000 „
11. Mielec „ „ „ „ „	3.000 „	1.000 „
12. Myślenice „ „ „ „ „	4.000 „	1.333 „
13. Nisko „ „ „ „ „	3.000 „	1.000 „
14. Nowy Sącz „ „ „ „ „	3.500 „	1.167 „
15. Nowy Targ „ „ „ „ „	3.500 „	1.167 „
16. Pilzno „ „ „ „ „	3.000 „	1.000 „
17. Ropczyce „ „ „ „ „	3.500 „	1.167 „
18. Rzeszów „ „ „ „ „	2.500 „	833 „
19. Tarnów „ „ „ „ 2.500 zł.		
i 2.000 zł. razem od	4.500 „	1.500 „
20. Tarnobrzeg, Wydział powiat., I. rata od pożyczki	2.000 „	667 „
21. Wadowice „ „ „ „ „	3.500 „	1.167 „
22. Wieliczka „ „ „ „ „	5.000 „	1.667 „
23. Żywiec „ „ „ „ „	3.000 „	1.000 „
Ogół danych na ten cel pożyczek zwrotnych	<u>76.000 zł.</u>	
	Suma rubryki VI.	<u>61.255 zł.</u>

Rubryka VII.

Dochody szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie.

	Wedle specjalnego preliminarza.	
Poz. 29.	Subwencya z c. k. Skarbu państwa	6.000 zł.
„ 30.	Oplaty od uczniów	330 „
	Suma rubryki VII.	<u>6.330 zł.</u>

Rubryka VIII.

Dochody krajowych szkół rolniczych i folwarku w Dublanach.

	Wedle specjalnych preliminarzy:	
Poz. 31.	Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach	17.463 zł.
„ 32.	Szkoła parobków w Dublanach	2.988 „
	Do przeniesienia	<u>20.451 zł.</u>

	Z przeniesienia	20.451 zł.
Poz. 33.	Folwark w Dublanach	17.415 „
„	— Torfiarnia w Dublanach	—
„ 34.	Szkoła gorzelnicza w Dublanach	1.800 „
„ 35.	Gorzelnia krajowa w Dublanach	6.593 „
	<u>Suma rubryki VIII.</u>	<u>46.259 zł.</u>

Rubryka IX.

Dochody krajowej szkoły rolniczej i folwarku w Czernichowie.

Wedle specjalnych preliminarzy:

Poz. 36.	Szkoła średnia rolnicza w Czernichowie	28.500 zł.
„ 37.	Folwark w Czernichowie	14.082 „
	<u>Suma rubryki IX.</u>	<u>42.582 zł.</u>

Rubryka X.

Dochody innych szkół rolniczych krajowych.

Wedle specjalnych preliminarzy:

Poz. 38.	Niższa szkoła rolnicza w Horodence	2.610 zł.
„ 39.	„ „ „ w Jagielnicy	2.960 „
„ 40.	„ „ „ w Kobiernicach	4.868 „
„ 41.	Szkoła ogrodnicza w Tarnowie	3.350 „
„ 42.	Szkoła uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku	2.382 „
	<u>Suma rubryki X.</u>	<u>16 170 zł.</u>

Rubryka XI.

Zwroty za sprawdzanie rachunków aptekarskich.

Poz. 43	Od szpitali powszechnych	<u>600 zł.</u>
---------	--------------------------	----------------

Rubryka XII.

Dochód z przelania do skarbu krajowego pozostałości z funduszu zapomogi z roku 1866.

Poz. 44	Wpływy ze zwrotu pożyczek udzielonych Wydziałom powiatowym	<u>5.008 zł.</u>
---------	--	------------------

Rubryka XIII.

Dochody z kwaterunku żandarmeryi.

Wedle specjalnego preliminarza.

Poz. 45	Kwaterunkowe	10.017 zł.
Poz. 46	Noclegowe	18.214 „
Poz. 47	Udział administracyi politycznej	12.897 „
Poz. 48	Dochód z gmachu lwowskiego	12.936 „
Suma rubryki XII.		<u>54.064 zł.</u>

Rubryka XIV.

Poz. 49	Dochód ze zwrotu wydatków szupasowych	<u>7.500 zł.</u>
---------	---------------------------------------	------------------

Rubryka XV.

Dochody z krajowych składów zbożowych i spirytusowych.

Wedle specjalnego preliminarza.

Poz. 50.	We Lwowie	14.474 zł.
„ 51.	W Krakowie	30.050 „
	Dochód z pożyczki na zakupno gruntu dla kraj. składu publicznego w Krakowie	—
Suma rubryki XV.		<u>44.524 zł.</u>

Rubryka XVI.

Poz. 52.	Dochód z krajowych opłat konsumcyjnych	<u>325 500 zł.</u>
----------	--	--------------------

Rubryka XVII.

Rozmaite dochody.

Zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego.

Poz. 53.	Taksy krajowego archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie	300 zł.
„ 54.	Od c. k. Skarbu państwa zasiłek dla biura melioracyjnego przy Wydziale krajowym	1.000 „
„ 55.	Od c. k. Skarbu państwa zasiłek na utrzymanie kursu praktycznego dla dozorców melioracyjnych	1.000 „
„ 56.	Przypadkowe:	
	a) Sprzedaż książek i druków	2.100 „
	b) „ papierów wyszkartowanych i wzorów drukowych	100 „
	c) Różne drobne	90 „
Do przeniesienia		<u>4.590 zł.</u>

	Z przeniesienia	4.590 zł.
Poz. 57.	Datki deklarowane przez Wydziały powiatowe na wykupno gruntów pod kolej transversalną (c. k. państwową):	
	a) Buczacz, rata roczna	1.370 zł. 30 ct.
	b) Czortków, " "	528 " 99 "
	c) Krosno, " "	631 " 62 "
	d) Limanowa " "	— " — "
	e) Nowy Targ " "	— " — "
	f) Sanok " "	— " — "
	g) Stanisławów rata roczna	944 " 22 "
	h) Tlumacz " "	717 " 69 "
		<u>4.193 "</u>
" 58.	Za analizy wykonane dla stron przez stacyę doświadczalną produktów naftowych	100 "
" 59.	Fundusz 4½% pożyczki krajowej z roku 1889. dla Spółek wodnych na umorzenie rat kapitału i odsetek od pożyczki 700.000 zł.	38.564 "
" 60.	Od c. k. Skarbu państwa zasiłek na utrzymanie 4 nauczycieli wędrow.	4.000 "
	<u>Suma rubryki XVII.</u>	<u>51.447 zł.</u>

Wysoki Sejm raczy niniejsze sprawozdanie przyjąć do wiadomości, i odnośne pozycje budżetu na rok 1893 w niem zawarte, uchwalić.

Zastępca Przewodniczącego:
Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:
Zagórski.

Budżet krajowy na rok 1893.

Rubryka III. Dochody.

Dochody z dróg krajowych.

(Sprawozdawca poseł J. Stadnicki.)

Wydział krajowy preliniuje w tym dziale dochodów kwotę wyższą od zeszłorocznej o 6.349 zł., którą to zwyżkę zawdzięcza fundusz krajowy pomyślniejszemu wydzierżawieniu w bieżącym roku 87 stacyi mytniezych. Zwyżka w poz. 3. Rubryki III. dochodów według preiiminarza Wydziału krajowego wynosi 9.000 zł., a jeżeli ogół dochodów z dróg krajowych preliniowany jest wyżej od roku zeszłego tylko o 6.349 zł. przypisać to należy obniżeniu preliniowanej kwoty na dochód z datków dobrowolnych o 2.081 zł. i nieznacznych różnic w pozycyach 4. i 5.

Po tych uwagach, Komisya budżetowa zaleca Wysokiemu Sejmowi przyjęcie preliniarza Wydziału krajowego w Rubryce III. dochodów bez zmiany:

Pozycya 3. Myta na drogach krajowych	225.000 zł.
„ 4. Odsetki zwłoki i kary konwencyonalne	430 „
„ 5. Grzywny za przestępstwa drogowe	100 „
„ 6. Datki dobrowolne od stron prywatnych na budowę dróg krajowych	6.139 „
Suma rubryki III.	<u>231.669 zł.</u>

Zastępca Przewodniczącego :

Stanisław Badeni.

Sprawozdawca :

J. Stadnicki.

Budżet krajowy na rok 1893.

Rubryka I.

Koszta reprezentacji kraju.

(Sprawozdawca poseł Skrzyński.)

Na wydatki tą rubryką objęte, preliniuje Wydział krajowy kwotę 108.446 zł. Wynikłość z roku 1890 przedstawia sumę 103.060 zł. jest przeto niższą od żądanej obecnie o 5.386 zł. Przecięcia i wynikłości z lat ubiegłych nie mogą być dostateczną podstawą do dokładnego obliczenia rzeczywistych kosztów reprezentacji kraju, gdyż te są zależne od czasu każdorazowego trwania Sejmu, a ponieważ wszystkie pozycje Wydział krajowy preliniuje w tej samej wysokości, jak w roku zeszłym, przeto Komisya budżetowa przedstawia bez zmiany Wysokiemu Sejmowi w rubryce I. do przyjęcia:

A. Sejm krajowy:

Pozycja 1.	Koszta podróży pp. Posłów	4.486 zł.
" 2.	Dyety pp. Posłów	36.000 "
" 3.	Koszta druków	20.000 "
" 4.	Spisywanie sprawozdań	5.000 "
" 5.	Pisarze dzienni	650 "
" 6.	Remuneracye urzędników Wydziału krajowego za dodatkowe zatrudnienie podczas Sejmu	1.200 "
" 7.	Służba	1.200 "
" 8.	Opał	1.300 "
" 9.	Oświetlenie	950 "
" 10.	Zapuszczenie i mycie podłóg	100 "
" 11a	Potrzeby kancelaryjne	200 "
" 11b	Na uzupełnienie biblioteki sejmowej	100 "
" 12.	Różne drobne wydatki	260 "
	Razem	71.446 zł.

B. Wydział krajowy:

Pozycja 13.	Marszałek krajowy	6.000 zł.
	i dodatek na reprezentacyę	4.000 "
		<u>10.000 zł.</u>
" 14.	Sześciu członków Wydziału po 4.000 zł.	24.000 "
" 15.	Zastępcy	2.000 "
" 16.	Dodatek dla członka Wydziału, mianowanego przez Marszałka zastępcą do kierownictwa w Wydziale krajowym	1.000 "
	Razem	<u>37.000 zł.</u>

Komisya budżetowa wnosi zatem: Wysoki Sejm raczy uchwalić na wydatki rubryką I. objęte sumę 108.446 zł.

Zastępca przewodniczącego:
Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:
Skrzyński.

Budżet krajowy na rok 1893.

Rubryka II.

Koszta zarządu.

(Sprawozdawca poseł Skrzyński.)

Na wydatki tą rubryką objęte preliniuje Wydział krajowy	258.883 zł.
ponieważ uchwalono w roku 1892. na koszta zarządu	314.990 „
przeło preliniarz jest niższy o	56.107 zł.
uwzględniając jednak jednorazowo na rok 1892. przez Wysoki Sejm przyznany do- datek drożyzniany w kwocie	30.320 zł.
dalej dary z łaski i zaliczki	4.950 „
oraz z uwagi, że koszta personelu technicznego poz. 20, 24 c, 26 f i 26 g w kwocie	22.198 „ 57.468 „
przeniesiono do rubryki X. „Drogi krajowe“, okazuje się właściwie zwiększenie wy- datków w rubryce II. o	1.361 zł.

Poz. 24a, 24d i 24e „Dyurniści“, żąda Wydział krajowy o 229 zł. więcej, Komisya budżetowa nie może jednak uznać projektowanego podwyższenia za wskazane i usprawiedliwione, i proponuje Wysokiemu Sejmowi do przyjęcia kwoty uchwalone na rok 1892.

Poz. 30b preliniuje Wydział krajowy . . . . . 2.000 zł.
na pokrycie połowy należności stempłowych od dekretów nominacyjnych urzędników i służb kra-
jowych, a to w skutek przeprowadzonej reorganizacji oddziałów: conceptowego, technicznego,
rachunkowego i kasowego. Komisya budżetowa uważa preliniowany wydatek za uzasadniony i
proponuje przyjęcie tej pozycyi.

Poz. 26g „Dodatki osobiste“, podwyższa się o . . . . . 150 zł.
jako dodatek osobisty dla adjunkta rachunkowego, Edwarda Trandy.

Poz. 30. „Dary z łaski“, wstawia Wydział krajowy . . . . . 1.056 „
Komisya budżetowa preliniuje nadto w załatwieniu otrzymanych petycyj, następujące subwencye:

a) l. p. 63. 34. Emilia Sternalowa jednorazowo	150 zł.
b) „ „ 28. 16. Rozalia Piotrowska „	150 „
c) „ „ 74. 45. Karolina Ploder „	150 „
d) „ „ 26. 14. Marya Barycka „	150 „
e) „ „ 25. 13. Wanda Dziubińska „	200 „
f) „ „ 27. 15. Helena Komaniewska „	100 „

Zarazem wnosi Komisya budżetowa przejście do porządku dziennego nad petycją l. p. 85. 54.

Poz. 33. „Zaliczki dla urzędników“:

a) Zaliczka dla Wincentego Brzyskiego, oficyała rachunkowego Wydziału krajo- wego, zwrotna w 120 miesięcznych ratach	800 zł.
b) Zaliczka dla Władysława Słomkowskiego, wicesekretarza Wydziału krajowego, zwrotna w 100 miesięcznych ratach	1.500 „

- c) Zaliczka dla Leopolda Brąglewicza, adjunkta konceptowego Wydziału krajowego, zwrotna w 120 miesięcznych ratach . . . . . 1.500 zł.
- d) Zaliczka dla Alojzego Paklerskiego, adjunkta rachunkowego Wydziału krajowego, zwrotna w 100 miesięcznych ratach . . . . . 1.000 „

Police asekuracyjne, któremi zwrot tych zaliczek zostanie ubezpieczony, mają opiewać na Wydział krajowy a nie na okaziciela.

Wszystkie inne pozycje preliminowane przez Wydział krajowy, uznaje Komisya budżetowa za uzasadnione.

Komisya budżetowa wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poz. 17.	Płace urzędników oddziału konceptowego	. . . . .	48.120 zł.
„ 18.	„ „ „ rachunkowego	. . . . .	58.770 „
„ 19—20.	„ „ „ kasowego	. . . . .	11.710 „
„ 21.	„ „ „ sanitarnego	. . . . .	2.300 „
„ 22.	„ „ „ statystycznego	. . . . .	3.540 „
„ 23.	„ „ „ manipulacyjnego	. . . . .	19.460 „
„ 24a	Dyurniści dla „ konceptowego	. . . . .	3.477 „
„ 24b	„ „ „ rachunkowego	. . . . .	3.500 „
„ 24c	„ „ „ statystycznego	. . . . .	2.375 „
„ 24d	„ „ „ manipulacyjnego	. . . . .	11.419 „
„ 25.	Zasługi	. . . . .	4.266 „
„ 26a - f	Emolumenta i pięciolecia	. . . . .	13.471 „
„ 26g	Dodatki osobiste	. . . . .	1.680 „
„ 27.	Remuneracye	. . . . .	5.450 „
„ 28.	Koszta podróży i dyety	. . . . .	6.400 „
„ 29.	Pensye i zaopatrzenia	. . . . .	22.509 „
„ 30.	Dary z łaski	. . . . .	1.956 „
„ 30b	Na pokrycie połowy należności stemplowych od dekretów nominacyjnych urzędników i sług krajowych	. . . . .	2.000 „
„ 31.	Potrzeby kancelaryjne	. . . . .	18.800 „
„ 32.	Gmach krajowy i jego utrzymanie	. . . . .	6.501 „
„ 33.	Zaliczki na płace	. . . . .	16.800 „
Suma rubryki II.			<u>264.504 zł.</u>

Zastępca Przewodniczącego:
Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:
Skrzyński.

Budżet krajowy na rok 1893.

Rubr. III. poz. 34.

Koszta leczenia ubogich w szpitalach krajowych, zagranicznych i wojskowych.

(Sprawozdawca poseł **Marchwicki**).

Wydział krajowy preliminuje koszta leczenia ubogich chorych na rok 1893 w kwocie 850.000 zł., o 10.000 zł. więcej niż uchwalono na rok 1892.

Wynikłości z ostatnich trzech lat były:

W roku 1889.	.	.	.	807.205 złr.
„ 1890.	.	.	.	847.135 „
„ 1891.	.	.	.	851.244 „
				<hr/>
				2,505.584 złr.
			przecięcie	835.194 „

Z uwagi jednak, że rzeczywiste wydatki w roku 1891. wynosiły 851.244 zł., a rozstrzygająca w tym względzie ilość dni leczenia nie tylko nie zmniejszyła się, ale przeciwnie znacznie wzrosła, przeto wstawia się ogólną kwotę 850.000 zł., która co najmniej będzie potrzebną na pokrycie wydatków w tej rubryce na r. 1893. Z tego powodu Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

W rubryce III.

poz. 34. wydatków, koszta leczenia ubogich chorych, wstawi się . . . 850.000 zł.

Lwów dnia 11. Września 1892.

Zastępca Przewodniczącego:

Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:

Marchwicki.

Budżet krajowy na rok 1893.

Rubryka IV.

Koszta szczepienia.

(Sprawozdawca poseł Goldman).

Na potrzeby tej rubryki preliminuje Wydział krajowy ogólną kwotę 66.000 zł. o 1.000 zł. więcej niż uchwalono na r. 1892 a to na podstawie przeciętnego wydatku na kosztą podróży i diety lekarzy z powodu szczepienia ospy.

Zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego Komisya budżetowa wnosi:

poz. 35. Utrzymanie i odświeżanie krowianki	10.000 zł.
„ 36. Koszta podróży i diety dla lekarzy z powodu szczepienia ospy	56.000 „
Suma rubryki IV.	<u>66.000 zł.</u>

Rubryka V.

Wydatki sanitarne.

W poz. 37 tej rubryki na $\frac{1}{3}$ część za lekarstwa dla epidemicznie chorych, preliminuje Wydział krajowy 4 000 zł. o 100 zł. więcej niż uchwalono na r. 1892 a to na podstawie 3-letniego przecięcia. W poz. 38 „na kosztą podróży lekarzy okręgowych, oraz na subwencye dla powiatów, na pokrycie przewyżki wydatków na płace ponad 1% dodatku powiatowego preliminuje Wydział krajowy 4.000 zł. o 2.000 zł. więcej niż uchwalono na r. 1892 a to na mocy uchwały Wys. Sejmu z dnia 30. marca 1892, upoważniającej Wydział krajowy do wstawięcia takiej kwoty do preliminarza na r. 1893.

Komisya budżetowa zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego wnosi:

Rubryka V.

Wydatki sanitarne.

poz. 37. $\frac{1}{3}$ część za lekarstwa	4.000 zł.
„ 38. Koszta podróży lekarzy okręgowych oraz na subwencye dla powiatów	4.000 „
Suma rubryki V.	<u>8.000 zł.</u>

Zastępca przewodniczącego:
Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:
Goldman.

Budżet krajowy na rok 1893.

Rubryka VI.

Zasiłki dla zakładów dobroczynności.

(Sprawozdawca poseł Romanczuk).

Wydział krajowy przelimituje w tej rubryce na rok 1893 sumę 16 874 zł., t. j. taką samą, jaką Wysoki Sejm uchwalił na rok 1892. Także w pojedynczych pozycjach nie proponuje Wydział krajowy żadnej zmiany. Są to pozycje, co najmniej od 3 lat niezmiennie w tej samej wysokości przedkładane i uchwalane. Komisya budżetowa wnosi więc na przyjęcie preliminarza całej rubryki zgodnie z propozycją Wydziału krajowego, z dodatkiem 300 zł. w poz. 49c, w uwzględnieniu osobnego sprawozdania Wydziału krajowego, i 602 zł. 25 ct. w poz. 49b, w uwzględnieniu dotyczącej petycji, a mianowicie:

Poz. 39. Szpitale Sióstr Miłosierdzia w Czerwonogrodzie, Rozdole i Bursztynie	900 zł.
„ 40. Szpital Sióstr Miłosierdzia w Nowosiólkach	300 „
„ 41. Dom ubogich i sierot w Krakowie	5,424 „
„ 42. Zakład św. Józefa dla osieroconych chłopców w Krakowie	1,000 „
„ 43. Komitet ochronek w Krakowie	550 „
„ 44. Towarzystwo ochronek chrześcijańskich we Lwowie	500 „
„ 45. Towarzystwo miłosierdzia pod godłem „Opatrzności“ we Lwowie	1,200 „
„ 46. Zakład osieroconych dziewcząt im. księdza Józefa Ziemiańskiego w Przemyślu	500 „
„ 47. Zarząd Towarzystwa weteranów z r. 1831 w Krakowie	2,700 „
„ 48. Komitet wykonawczy opieki weteranów z r. 1831 we Lwowie	1 800 „
„ 49a Zakład św. Józefa dla chorych nieuleczalnych i wyzdrowieńców we Lwowie	1 000 „
„ 49b Jednorazowy datek dla tegoż zakładu na opłacenie taks przenośnych z zastrzeżeniem, że akt fundacyjny należycie sporządzony i przez władze zatwierdzony zostanie, do rozporządzalności Wydziału krajowego 602 zł. 25 ct.	602 „
„ 49c Na utrzymanie rymanowskiej kolonii leczniczej	300 „
„ 50. Lecznice lwowskie, do rozporządzalności Wydziału krajowego	1,000 „
Suma rubryki VI.	17,776 zł.

Tem załatwione zostało Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie stałej dotacji dla rymanowskiej kolonii leczniczej (L. W. kr. 43.481/1892) i petycja l. 79/49 zarządu Zakładu św. Józefa dla nieuleczalnych pod l. 43. przy ul. Kurkowej o podwyższenie subwencji.

Zastępca Przewodniczącego:
Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:
J. Romanczuk.

Budżet krajowy na rok 1893.

Rubryka VII. poz. 51, 54 – 61, 70—85.

Wydatki na cele wykształcenia i oświaty.

(Sprawozdawca hr. Jan Stadnicki).

Rubryka ta składa się z pozycji, z których kilka jest stałych opierających się na poprzednich uchwałach Wysokiego Sejmu, zaś kilkanaście jednorazowych, zmieniających się z roku na rok w miarę wpływających petycji od różnych stowarzyszeń, zakładów i osób prywatnych, którym Wysoki Sejm udzielał subwencji z funduszu krajowego.

Rubryka ta załatwiana była zazwyczaj w końcu sesji sejmowej, to jest wówczas, gdy przeważna ilość petycji już była wpłynęła. Obecnie zaś gdy petycje dotyczących Stowarzyszeń Zakładów i osób prywatnych nie wpłynęły, a Komisya budżetowa krótkością czasu zniewolona jest zdać sprawę z tej rubryki wydatków Wysokiemu Sejmowi, przyjęto w Komisyi budżetowej zasadę wstawienia wydatków w pozycjach t. z. stałych w kwotach identycznych z temi, które na rok 1892. uchwalone zostały; w pozycjach zaś jednorazowych, co do których Wysoki Sejm mógł powziąć uchwały jedynie na podstawie wniesionych petycji, Komisya budżetowa nie chcąc w braku tychże pozbawiać strony interesowane subwencji, któreby był Sejm nie wątpliwie uchwalił, gdyby petycje były wpłynęły, postanowiła również postawić wnioski co do przyjęcia kwot w budżet r. 1893. równych tym, jakie na r. 1892. uchwalone zostały, z zastrzeżeniem, że jeżeli dotyczące petycje nie wpłyną, lub jeżeliby Wydział krajowy znalazł, iż petycje nie są dostatecznie uzasadnione, kwoty uchwalone wydatkowane nie będą.

Poz. 51.	Akademia Umiejętności w Krakowie	25.000 zł.	
	<i>(Poz. 52. i 53. Sprawozdawca poseł Włodz. Koźłowski:)</i>		
Poz. 54.	Sześciu członków Rady szkolnej krajowej po 1.200 zł.	7.200 „	
Poz. 55.	Zakład głuchoniemych we Lwowie:		
	a) na stypendya dla 70 wychowanków	8.400 zł.	
	b) na utrzymanie zakładu	500 „	
	c) subwencya na pokrycie części budynku zakładowego dachem ogniotrwałym, w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 8. Kwietnia 1892.	4.400 „	
	jako wydatek nadzwyczajny.		
		<hr/>	
		13.300 zł.	13.300 „
Poz. 56.	Szkoła głuchoniemych Izaaka Bardacha we Lwowie	400 „	
Poz. 57.	Zakład ciemnych we Lwowie	2.000 „	
Poz. 58.	Towarzystwo gimnastyczne „Sokoł“ we Lwowie	1.000 „	
Poz. 59.	Towarzystwo gimnastyczne „Sokoł“ w Krakowie	500 „	
Poz. 60.	Dla Towarzystw gimnastycznych „Sokoł“ rzezałt do dyspozycyi Wydziału krajowego	500 „	
	(tem samem załatwioną jest petycja Towarzystwa gimnastycznego „Sokoł“ w Jaworowie L. 24/12).		

Poz. 61.	Szkoła sztuk pięknych w Krakowie, XV. rata umorzenia pożyczki 100.000 zł. na budowę gmachu	7.000 zł.
	<i>(Poz. 62—68. Sprawozdawca poseł hr. Stanisław Lubomirski)</i>	
Poz. 70.	Na koszt założenia nowych internatów przy seminariach nauczycielskich (do rozporządzalności c. k. Rady szkolnej krajowej)	1.000 „
Poz. 70a)	Internatowi XX. Zmartwychwstańców we Lwowie (do rozporządzenia Wydziału krajowego)	4.500 „
Poz. 71.	X. Siemaszki Kaźmierza dom schronienia i dobrowolnej pracy dla opuszczo-nych i moralnie zaniedbanych chłopców w Krakowie	500 „
Poz. 72.	Jedno stypendyum im. Matejki dla uczniów szkoły sztuk pięknych w Kra-kowie	1.000 „
Poz. 73a)	Na wydawnictwo polskich podręczników dla szkół średnich	2 000 zł.
Poz. 73b)	Na wydawnictwo ruskich książek szkolnych w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 8. Kwietnia 1892. polecającej „ażebym w preliminarzu na rok 1893. stałą subwencję . . . . . 2.000 zł. Na wydawnictwo książek ruskich podwyższono o kwotę przypuszczalnego dochodu z ich rozsprzedaży“ na podstawie trzechletniego przecięcia wykazującego dochód tenże w wysokości 2.111 zł. w okrągłej sumie <u>2.100 „ 4.100 zł.</u>	6.100 „
	do rozporządzalności c. k. Rady szkolnej krajowej a względnie komisji ksią-żek szkolnych przez tąż Radę ustanowionej.	
Poz. 74.	Zasiłek dla czasopisma „Szkoła“	500 „
Poz. 75.	„ „ „ „Muzeum“	1.000 „
Poz. 76.	„ „ „ „Kosmos“	400 „
Poz. 77.	„ „ „ ruskiej gazety „Uczytel“ do rozporządzalności Wydziału krajowego	500 „
Poz. 78.	Zasiłek na utrzymanie wyprawy naukowej pod kierunkiem profesora Uniwer-sytetu Jagiellońskiego dr. Stanisława Smolki (I rata z trzechlecia 1892/3—1894/5) w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 9. kwietnia 1892	1.500 „
Poz. 79.	Dla młodzieży kształcącej się w naukach i sztukach, ryczałt (do rozporządze-nia Wydziału krajowego) . . . . . Petycję Wacława Heppena L. 42/20 przekazuje się zarazem Wydziałowi krajowemu do załatwienia	3.000 „
Poz. 80.	Dla fundacji „Macierz Polska“ na wydawnictwo dzieł i peryodycznych pism ludowych	5.000 „
Poz. 80.a)	Macierz szkolna dla księstwa Cieszyńskiego (jednorazowo)	500 „
Poz. 80.b)	Dla towarzystwa Proświta (jednorazowo)	1.500 „
Poz. 80.c)	Aleksander Barwiński c. k. profesor seminarium nauczycielskiego w Tarno-polu, na dalsze wydawnictwo historycznej biblioteki (do rozporządzenia Wy-działu krajowego) jednorazowo	500 „
Poz. 80.d)	Ks. Dzułyński gr. kat. paroch w Łapszynie, na wydawnictwo ruskie „Posłannik“ i książeczki ruskie (do rozporządzenia Wydziału krajowego) jednorazowo	400 „
Poz. 80.e)	Redakcyja dwutygodnika dla dzieci „Dzwinok“ (do rozporządzenia Wydziału krajowego) jednorazowo	100 „
Poz. 81.	Na stypendyum dla ucznia wydziału lekarskiego w Krakowie, oddającego się studyom w szkole operacyjnej, jak corocznie	500 „
Poz. 81.a)	Wydawnictwo dziełek ludowych we Lwowie (do rozporządzenia Wydziału kra-jowego) jednorazowo	1.000 „

Poz. 81.b)	Towarzystwo „Przymierza braci“ (Agudas Achim) (do rozporządzenia Wydziału krajowego) jednorazowo	300 zł.
Poz. 82.	Towarzystwo „Oświaty ludowej“ we Lwowie (do rozporządzenia Wydziału krajowego)	1.000 „
Poz. 83.	Towarzystwo „Oświaty ludowej“ w Krakowie (do rozporządzenia Wydziału krajowego)	1.000 „
Poz. 83.a)	Towarzystwo „Oświaty ludowej“ w Tarnowie (do rozporządzenia Wydziału krajowego) jednorazowo	100 „
Poz. 83.b)	Towarzystwo historyczne we Lwowie na tegoż wydawnictwa (do rozporządzenia Wydziału krajowego) jednorazowo	700 „
Poz. 83.c)	Ryczałt na zasiłki dla burs mieszczących ubogą młodzież polską i ruską, ze względu na udowodnioną potrzebę i większy napływ młodzieży do burs (do rozporządzenia c. k. Rady szkolnej krajowej) jednorazowo	4.000 „
	Tem samem załatwia się petycję ruskiej bursy w Tarnopolu L. 41/19.	
Poz. 83.d)	Dla stowarzyszeń akademickich, ryczałt (do rozporządzenia Wydziału krajowego w porozumieniu z senatem akademickim) jednorazowo	700 „
	Tem samem załatwia się petycję Towarzystwa bratniej pomocy słuchaczy politechniki we Lwowie, L. 21/9, 22/10, 23/11.	
Poz. 83.e)	Towarzystwo im. Adama Mickiewicza, na wydawnictwo pamiętnika (jednorazowo)	200 „
Poz. 83.f)	Stowarzyszeniom rzemieślniczym we Lwowie i na prowincyi ryczałt (do rozporządzenia Wydziału krajowego) jednorazowo	1.100 „
Poz. 84.	Zarząd główny Towarzystwa pedagogicznego, na lwowską kolonię wakacyjną, zasiłek stały	200 „
Poz. 84.a)	Stowarzyszeniu Przytulisko wiedeńskie, jednorazowo	100 „
Poz. 84.b)	Dla szkoły S. S. Felicjanek Uhnowie, jednorazowo	300 „
Poz. 85.	Zarząd główny towarzystwa pedagogicznego we Lwowie, na pokrycie kosztów walnego zgromadzenia, jak corocznie	200 zł.

Zastępca przewodniczącego:

St. Badeni.

Sprawozdawca:

J. Stadnicki.

Budżet krajowy na rok 1893.

Rubryka VII. poz. 52, 53.

Na cele wykształcenia i oświaty.

(Sprawozdawca poseł Włodzimierz Kozłowski.)

Poz. 52.	Rada szkolna krajowa, na pokrycie niedoboru funduszu szkolnego krajowego	1,350.082 zł.	} wedle osobnych sprawozdań.
„ 53.	Rada szkolna krajowa, na pokrycie niedoboru funduszu szkolnego emerytalnego	125.325 „	

Budżet krajowy na rok 1893.

Rubr. VII. poz. 62—69.

Na cele wykształcenia i oświaty.

(Sprawozdawca poseł hr. Stan. Badeni).

Sprawozdanie

Komisji budżetowej o preliminarzu funduszu krajowego Rubr. VII. poz. 62. do 69. i o petycyach do tego działu budżetu odnoszących się.

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poz. 62. „Teatr polski w Krakowie“
do rozporządzalności Wydziału krajowego . . . . . 8.000 zł.

Gdy Wydział krajowy nie przedłożył dotąd Wysokiemu Sejmowi sprawozdania z czynności, które zawierać będzie sprawozdanie Komisji artystycznej teatr krakowski nadzorującej, przeto przy załatwieniu rzeczzonego sprawozdania daną będzie możność Wysokiemu Sejmowi rozpatrzenia obecnego stanu sceny polskiej w Krakowie.

Poz. 63. „Teatr polski i opera polska we Lwowie“.

Aż do r. 1892. przeznaczał Wys. Sejm oprócz subwencji w kwocie 20.000 zł. dla teatru i opery polskiej we Lwowie kwotę 4.200 zł. jako zasilek stały wypłacany fundacyi hr. Skarbka z tytułu zobowiązania kontraktem między Wydziałem Stanów a Stanisławem hr. Skarbkiem w r. 1845. zawartym przyjętego. Obowiązek ten ustał z dniem 5. kwietnia 1892, gdyż w tym dniu ustał także obowiązek fundacyi skarbkowskiej utrzymywania teatru polskiego we Lwowie. Według brzmienia powyżej powołanego kontraktu subwencya 4.200 zł. przeznaczoną była do 28. marca 1855. na rzecz funduszu emerytalnego aktorów polskich, od tego dnia zaś „na rzecz przedsiębiorstwa teatru polskiego we Lwowie“.

Z tego też powodu od r. 1855. zasilek stały w kwocie 4.200 zł. wypłacany był wprawdzie przez Wydział krajowy fundacyi skarbkowskiej, która jednak całą tę kwotę przedsiębiorstwu teatralnemu w całości oddawała.

Gdyby przeto Wysoki Sejm z powodu, iż zgaś już obowiązek fundacyi skarbkowskiej utrzymywania teatru polskiego chciał skreślić z preliminarza na r. 1893 zasilek stały przez tę fundacyę dotąd pobierany w kwocie 4.200 zł., byłoby to tylko zmniejszeniem subwencji, którą teatr polski we Lwowie pobiera, czego w obec potrzeb sceny polskiej we Lwowie ani Wydział krajowy ani Komisya budżetowa Wys. Sejmowi doradzać nie może.

Według punktu 8. kontraktu z dnia 14. listopada 1845 między Wydziałem Stanów a hr. Skarbkiem zawartego, miał być po upływie przywileju teatralnego fundusz emerytalny

aktorów polskich oddany kasie funduszu domestykalnego stanowego. Jest przeto obowiązkiem Wydziału krajowego natychmiast zażądać od fundacyi hr. Skarbka oddania funduszu emerytalnego, który odtąd przez Wydział krajowy administrowanym być ma.

Stanu sceny polskiej w ostatnich czasach pomyślnym nazwać nie można, a Komisya budżetowa z zadowoleniem stwierdza, iż Wydział krajowy z całą stanowczością zażądał od Dyrekcyi teatru, by braki przez Komisję artystyczną wskazane usunęła. Dyrekcyja teatru przyjęła w tej mierze w obec Wydziału krajowego stanowcze i szczegółowo określone zobowiązania, których spełnienia ścisłego oczekiwać należy. Komisya budżetowa nie wątpi, że Wydział krajowy użyje w danym razie wszelkich i najenergiczniejszych środków, by to, co Wydział krajowy za konieczne, a zarazem możliwe uznał, w całej pełni wykonane zostało.

W szczególności z zadowoleniem podnieść należy słuszne żądanie Wydziału krajowego, by repertuar na cały sezon teatralny do wiadomości komisyi artystycznej podanym został. Byłoby wskazaniem, by repertuar ten podanym został także do publicznej wiadomości tak, by się sama publiczność przekonać mogła, jaka kierowała myśl przewodnia Dyrekcyją przy układaniu repertuaru, a następnie i czuwać by program przez samą Dyrekcyę ułożony wypełniony został.

Na razie podnieść należy pozyskanie dla teatru polskiego we Lwowie znakomitej siły w osobie p. Żelazowskiego, co uważać należy za zadatek choć jeszcze nie za pewność lepszej przyszłości sceny polskiej we Lwowie.

Komisya budżetowa wnosi:

Poz. 63. Teatr polski i opera polska we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego:

a) dramat i komedya	14.200 zł.	
b) opera polska	10.000 „	24.200 zł.

Poz. 64. Teatr ruski pod zarządem Towarzystwa Besida do rozporządzalności Wydziału krajowego . . . . . 7.250 „

Poz. 65. „Towarzystwo muzyczne w Krakowie“ . . . . . 800 „

„ 66. „Konserwatorium Towarzystwa muzycznego w Krakowie“ . . . . . 2.000 „

„ 67. Towarzystwo muzyczne we Lwowie . . . . . 3.000 „

„ 68. „ Harmonia „ „ . . . . . 300 „

„ 69. a) „ spiewackie Lutnia we Lwowie“ . . . . . 500 „

„ 69. b) „ „ Bojan „ „ . . . . . 200 „

Wszystkie powyższe pozycye preliniuje Komisya zgodnie z Wydziałem krajowym.

Petycye o subwencye i zasiłki na kształcenie się w muzyce i śpiewie wnieśli:

Irena Bohuss l. 43, Oktawia Rojek l. 61, Wanda Zawistowska l. 66, Mieczysława Babecka l. 94, Emma Raabówna l. 96.

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Powyższe petycye przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego uwzględnienia z poz. 79. Rub. VII., gdyby nabył przekonania, że między petentami są talenta istotne i wybitne, tudzież, że udzielona subwencya cel, na który jest przeznaczoną, osiągnie.

Lwów, dnia 14. września 1892.

Zastępca przewodniczącego i sprawozdawca:

Stanisław Badeni.

Budżet krajowy na rok 1893.

Rubryka VIII.

Utrzymanie pomników historycznych.

(Sprawozdawca poseł Romanczuk.)

Wydział krajowy preliniuje w tej rubryce na rok 1893 sumę 15.404 zł., t. j. 13.404 zł. zwyczajnych a 2.000 zł. nadzwyczajnych wydatków. Na rok 1892 uchwalił Wysoki Sejm 19.060 zł., a więc o 3.656 zł. więcej od niniejszego preliminarza. Mianowicie odpada na rok 1893 suma 2.500 zł. na restaurację kościoła parafialnego w Bieczu i suma 1.200 zł. na restaurację pomników Ostrogskich i Tarnowskich w katedrze tarnowskiej, które to obie sumy, łącznie 3.700 zł., były na rok 1892, drugimi z rzędu i ostatnimi ratami. Zaś przybywa na rok 1893 suma 44 zł., jako przypadająca część nowego dodatku pięcioletniego dla dwóch adjunktów krajowego archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie. Zresztą rubryka ta zawiera same pozycje stałe. Komisya budżetowa wnosi przeto zgodnie z Wydziałem krajowym:

Poz. 86.	Na utrzymanie kancelaryj konserwatorskich we Lwowie i w Krakowie, sporządzanie i publikacje naukowych i urzędowych spisów pomników znajdujących się w naszym kraju	3.000 zł.
„ 87.	Na restaurację kościoła i grobu Zasłużonych na Skałce w Krakowie, II. połowa z subwencji 4.000 zł.	2.000 „
„ 88.	Badanie i ocalanie zabytków starożytnych, piśmiennych i archeologicznych dla Zakładu narodowego im. Ossolińskich we Lwowie	500 „
„ 89.	Stała subwencya roczna dla Muzeum narodowego w Krakowie	500 „
„ 90	Krajowe archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie:	
	a) Dyrektor we Lwowie	1.200 „
	b) „ w Krakowie	1.000 „
	c) Adjunkt we Lwowie: płaca 1.200 zł., dodatek aktywalny 200 zł. i trzy dodatki pięcioletnie po 80 zł. rocznie, trzeci od 13. października 1893	1.577 „
	d) Adjunkt w Krakowie: płaca 1.200 zł., dodatek aktywalny 200 zł. i trzy dodatki pięcioletnie po 80 zł. rocznie, trzeci od 1. września 1893	1.587 „
	e) 4 aplikantów we Lwowie, adjutum po 300 zł.	1.200 „
	f) 2 aplikantów w Krakowie, adjutum po 300 zł.	600 „
	g) Czynsz za najem lokalu we Lwowie	600 „
	h) Stróże	840 „
	i) Opał, potrzeby kancelaryjne i rozmaite inne wydatki	500 „
	k) Dożywotnie zaopatrzenie Jadwigi Liske	300 „
	Suma rubryki VIII.	15.404 zł.

Zastępca Przewodniczącego:
St. Badeni.

Sprawozdawca:
J. Romanczuk.

Budżet krajowy na rok 1893.

Rubryka IX.

(Sprawozdawca poseł St. Szczepanowski).

Sprawozdanie

Komisji budżetowej o wydatkach na kwaterunkowe żandarmeryi w preliminarzu na rok 1893.

Wysoki Sejmie!

Preliminarz wydatków wynosi 179.381 zł., czyli o 15.782 zł. więcej niż przeszłego roku. Z kwoty preliminowanej na rok 1893. przypada 12.794 zł. na pozycyą 110 jako wydatek nadzwyczajny i jednorazowy, mający służyć na pokrycie kosztów spowodowanych przez pomnożenie korpusów żandarmeryi w roku 1892. o 180 ludzi. Komisya budżetowa jednakowoż jest zdania, że ta kwota należy do budżetu roku 1892. i powinna być uważaną jako przekroczenie pozycyi 118. z tego roku zawierającej 1.000 zł. na urządzenie nowych koszar, mających się otworzyć w ciągu roku. To przekroczenie wraz z innymi wydatkami nieprzewidzianymi, wynikającymi z tak znacznego pomnożenia korpusu żandarmeryi, powinno znaleźć umieszczenie jako dodatkowy kredyt na rok 1892., a do budżetu za rok 1893. należy tylko stały przyrost kosztów umieszczenia, wynikający z pomnożonej liczby posterunków i ludzi, co też w wysokości odnośnych pozycyi uwzględnionem zostało.

Wykreślając zatem z preliminarza za rok 1893 całą pozycyę 110., pozostaje preliminarz bieżących wydatków w wysokości 166.587 zł., wydatek uchwalony na potrzeby bieżące za r. 1892 wynosi 163.599 zł., mniej 7.713 zł. na dodatkowe roboty w gmachu żandarmeryi we Lwowie, czyli 155.886 zł. Wzrost zatem wydatków zwyczajnych wynosi w tym roku 10.701 zł., podczas kiedy zwroty z tego tytułu wzmogły się tylko z 52.714 zł. na 54.064 zł., czyli tylko o 1.350 zł., tak, że obciążenie kraju wzmoże się o przeszło 9.000 zł. Absolutnie nie jest to wprawdzie suma bardzo wielka; niemniej zasługuje ona na uwagę, bo wzrost stosunkowy do roku poprzedniego wynosi około 7 procent, i od szeregu już lat wzrost wydatków kraju na cele kwaterunku żandarmeryi w coraz to szybszem odbywa się tempie i należy się obawiać, że jeżeli ustawy obecnie obowiązujące i stosunki istniejące się nie zmieniają, to dalszy znaczny wzrost tej rubryki jest nieunikniony. Do wzrostu tej rubryki przyczyniają się następujące powody:

- a) pomnożenie liczby posterunków i ludzi. W dawniejszych latach Sejm się kilkakrotnie domagał tego pomnożenia. Ostatnia odnośna uchwała jest z dnia 16. Lipca 1880 r. Od tego czasu stosunki jednakowoż znacznie się zmieniły — jak wynika z cyfr następujących wykazujących stan korpusu żandarmeryi podług tabel dyslokacyjnych z lat 1880 i 1892:

przy sztabie:

	1892	1880
komendant pułkownik	1	—
podpułkownik	1	—
majorów	2	2
poruczników adjutantów	2	1
podporuczników rachmistrzów	2	1
wachmistrzów rachunkowych	2	2
wachmistrz pisarz	1	1
komendant posterunkowy pisarz	1	1
woźnych	2	2

przy oddziale rachunkowym:

poruczników	2	1
wachmistrz manipulant	1	1
wachmistrz	1	—
komendant posterunkowy	1	1

przy komendach oddziałowych:

rotmistrzów	7	4
poruczników	7	6
podporuczników	12	3
wachmistrzów manipulacyjnych	7	5
wachmistrzów	74	74
komendantów posterunku	355	192
żołnierzy	1.784	983
służących	36	18

Razem ludzi	2.301	1.298
stacy posterunkowych	429	266
ekspozytur	40	53
komend oddziałowych	19	13

W ciągu lat dwunastu nastąpiło więc powiększenie o przeszło 1.000 ludzi, a liczba posterunków i ekspozytur wzmogła się równocześnie z 319 na 469. Mamy więc obecnie nie tylko o połowę więcej posterunków aniżeli przed 12 laty, ale i dawniej istniejące posterunki zostały znacznie wzmocnione. Tak samo cyfra wyższych oficerów jest znacznie większą aniżeli dawniej. Jednakowoż wzięwszy na uwagę i rozległość kraju, długość linii granicznej i stosunki wewnętrzne, trzeba przewidywać dalsze jeszcze pomnożenie i liczbę posterunków i liczbę ludzi, a zatem dalsze zwiększenie wydatków krajowych na kwatery żandarmeryi. Usiłowania Wydziału krajowego, ażeby uzyskać pewien udział Rządu w wydatkach odnoszących się do posterunków granicznych nie doprowadziły do celu ze względu na literę ustawy. Natomiast Komisya budżetowa jest przekonana, że należy się ponownie domagać zrównania zwrotów tytułem noclegowego, które kraj otrzymuje za dostarczane kwatery żandarmeryi z noclegowem, który w myśl ustawy z dnia 11. czerwca 1879. roku państwo płaci dziennie za jednego żołnierza c. i k. armii. Usiłowania w tym kierunku trwają od kilku lat, w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 24. stycznia 1889. Ulga dla skarbu krajowego by była znaczna, albowiem podług skali 2¹/₂ ct. za nocleg, kraj otrzymuje zwrot 9 zł. 12¹/₂ ct. za każdego żandarma, podczas gdy przy skali 6 ct. kraj by otrzymywał zwrot 21 zł. 90 ct., czyli blisko o 13 zł. za każdego żandarma więcej, co przy coraz zwiększającej się ilości żandarmów, znaczyło by około 30.000 zł. rocznie. Z tego powodu Komisya budżetowa proponuje wznowienie rezolucyi już dawniej uchwalanej.

b) Druga przyczyna stałego wzrostu kosztów kwaterunkowego jest to stałe powiększanie się kosztów najmu domów lub ubikacji dla pomieszczenia żandarmeryi służących. Ażeby zapobiedz tej niedogodności, Wydział krajowy w wykonaniu uchwały sejmowej z dnia 24. stycznia 1889. r. już sprawozdaniem z dnia 13. lipca 1889. proponował wstawić w budżet kwotę 15.000 zł. czy to na zakupno, lub na wybudowanie własnych domów. Sprawozdanie zaś Wydziału krajowego na przeszłej sesji sejmowej zawierało obliczenie, że całkowity koszt dla kraju, lub dla gmin, wybudowanie budynków dla c. k. żandarmeryi wynosiłby 1,600.000 zł., ale że przy istniejących czynszach najmu taki wydatek by się jeszcze nie opłacił dla całego kraju, chociaż nie jest wykluczonym, że w pojedynczych miejscowościach zakupno lub wybudowanie domu było by korzystnym. Budżet tak roku zeszłego jak też i obecny wykazuje dalszy wzrost czynszów. Komisya budżetowa jednak nie uważa sprawy za dostatecznie dojrzałej do postawienia konkretnych wniosków w kierunku dawniejszej uchwały.

Coraz to rosnące wydatki na meble i przybory do urządzenia kwater żandarmów, zwróciły uwagę Komisji na okoliczność, że chociaż kraj dostarcza pieniędzy, to zakupno tych przedmiotów uskutecznia się zwykle przez władzę rządową z fabryk wiedeńskich lub innych po za granicami kraju położonych. Ponieważ skutkiem przedstawień reprezentacyi kraju, rząd nawet w zaopatrywaniu armii już poniekąd uwzględnił przemysł krajowy, to zdaje się Komisji budżetowej że wypada się upomnieć u c. k. Rządu, ażeby w podobny sposób zaopatrywał potrzeby żandarmeryi o ile można w kraju.

Co do poszczególnych cyfr, to uzasadnienie pojedynczych pozycji tak wydatków jak też dochodów znajduje się w kontraktach lub akordach zawartych lub też w pauszalach ustawą przepisanych. Jedyna zmiana przyjęta przez Komisję budżetową tyczy się pozycji 110 już na wstępie sprawozdania wspomnianej jako należącej właściwie do budżetu roku 1892. Pozycję tę Komisya wyklucza z preliniarza na rok 1893 i wstawia jako kredyt dodatkowy na rok bieżący, umieszczając zarazem pokrycie w preliniarzu roku 1893, na rok 1892.

Komisya budżetowa zatem przedkłada Wysokiemu Sejmowi następujące wnioski:

Wysoki Sejm raczy zgodnie z preliniarzem wstawić do budżetu kwoty do poszczególnych pozycji rubryki IX.

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi				
Złote austriackie					
IX.		Kwaterunkowe żandarmeryi.			
	91	Czyszczenie koszar i innych pomieszczeń, zapalanie lamp i dostarczanie mioteł	8.149		
	92	Oświetlenie koszar	2.961		
	93	Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów i pościeli dla oficerów i służących	900		
	94	Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów dla niższych stopni	20		
	95	Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów i pościeli dla żołnierzy	2.693		
	96	Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów kuchennych	962		
	97	Pranie bielizny pościelnej dla żołnierzy, furyerów i woźnych	3.116		
		Do przeniesienia	18.801		

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi				
Złote austriackie					
IX.		Z przeniesienia	18.801		
	98	Naprawa bielizny pościelnej	272		
	99	Pranie koców zimowych i letnich, sienników, poduszek włosiennych i słomianych	725		
	100	Świeże napełnianie i dopełnianie sienników i poduszek słomianych	1.699		
	101	Uzupełnienie bielizny pościelnej, koców, sienników i poduszek	6.690		
	102	Opał i oświetlenie kancelaryj oddziałowych	1.039		
	103	Opał i oświetlenie pomieszczeń oficerów, rachmistrzów, furyerów i woźnych	1.536		
	104	Różne inne wydatki	500	—	31.262
	105	Najem pomieszczeń i koszar	117.873		
	106	Wartość czynszowa gmachu lwowskiego	12.936	—	130.809
	107	Na urządzenie nowych koszar utworzyć się mających	1.000	—	1.000
	108	Na podwyższenie czynszów najmu i na pomnożenie ilo- ści posterunków	2.000	—	2.000
	109	Na koszt administracji gmachu żandarmeryi	1.516	—	1.516
		<u>Suma preliminarza na rok 1893 . . . . .</u>	<u>166.587</u>	<u>—</u>	<u>166.587</u>
		Do tej samej rubryki wstawia się jako kredyt dodat- kowy na rok 1892.			
	110	Na pokrycie jednorazowych kosztów spowodowanych przez pomnożenie korpusu żandarmeryi w roku 1892 o 180 ludzi	—	12.794	12.794
		<u>Suma rubryki IX. . . . .</u>	<u>166.587</u>	<u>12.794</u>	<u>179.381</u>

oraz następujące dwie **rezolucje**:

1) Wzywa się c. k. Rząd do poczynienia na właściwej drodze odpowiednich kroków w celu podwyższenia noclegowego, opłacanego teraz przez skarż państwa za pomieszczenie c. k. żandarmeryi w kwocie 2¹/₂ ct. za jednego żandarma i za dobę do kwoty 6 ct. jaką skarż państwa opłaca z tego samego tytułu w myśl § 31. ustęp I.)1 ustawy z dnia 11. czerwca 1879 Nr. 93. Dz. p. p. dziennie za jednego żołnierza c. k. armii.

2) Wzywa się c. k. Rząd ażeby przy zakupie przedmiotów do urządzenia kwater c. k. żandarmeryi na które z mocy ustawy kraj dostarcza funduszy, oraz przy zakupie wszelkich innych potrzeb żandarmeryi jako to: mundurów, butów, etc. opłacanych z budżetu państwowego, zastosował rozporządzenia wydane w celu uwzględnienia przemysłu krajowego przy dostawach wojskowych.

Lwów, dnia 13. września 1892.

Zastępca przewodniczącego:

Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:

St. Szczepanowski.

Budżet krajowy na rok 1893.

Rubryka X.

Wydatki na drogi.

(Sprawozdawca poseł hr. Stadnicki Jan.)

Suma wydatków rubryki X. według preliminarza Wydziału krajowego wynosi 952.701 zł. czyli o 72.857 zł. więcej niż kwota uchwalona na r. 1892 a o 158.727 zł. więcej niż wynikłość z r. 1890.

Do podwyższenia tychże wydatków, w porównaniu z r. zeszłym przyczyniają się głównie dwie kwoty: a mianowicie różnica między kosztami zarządu na r. 1892 a temież kosztami na r. 1893 wynosząca 36.661 zł., i wzrost kwoty preliminarzowej na bezzwrotne zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych w poz. 119 o 50.000 więcej w porównaniu z tem co uchwalono na r. 1892.

Prócz tych dwóch kwot, które razem przeszło 86.000 zł. wynoszą, są niektóre podwyższenia preliminarza mniej znaczące, mianowicie: w poz. 113 wzrost kwoty przeznaczonej na ryczałty o 1.352 zł. i w poz. 116 wzrost kwoty przeznaczonej na koszty komisyjne o 1.000 zł.

Natomiast odpadają całkowicie niektóre kwoty z budżetu na r. 1892, a mianowicie:

Pięciolecia z kwotą 6.246 zł. (poz. 112), z pozycyi 113 dodatki na prowadzenie oddziałów konduktorskich 500 zł. i z pozycyi 114b) zapomoga stała przyzwołona przez Wysoki Sejm konduktorom w kwocie 2.123 zł. Prócz tego zmniejsza się o 5.000 zł. pozycja 120, przeznaczona na dojazdy kolejowe, wreszcie preliminarzuje Wydział krajowy z mniejszemi cyframi kilka drobnych pozycyi przy zaopatrzeniach.

Komisya budżetowa przystępując do badania poszczególnych działów tej rubryki, winna jest wykazać Wysokiemu Sejmowi o ile w dziale A „koszta Zarządu“, reorganizacya służby technicznej wpłynęła na zwiększenie obecnego preliminarza — przy czem zaraz na wstępie dodać należy, że w obecnym preliminarzu kwota 22.198 zł., którą była obciążona rubryka II. w poz. 20, 24 i 26 tytułem wydatku na oddział techniczny, na dyurnistów oddziału technicznego, na pięciolecia dla inżynierów i na dodatki osobiste dla tychże, przeniesioną została w skutku reorganizacyi na rubrykę X. i takową stale obciążała.

Jeżeli przeto tę kwotę 22.198 zł. dodamy do kwoty 95.142 zł. uchwalonej na r. 1892 w dziale A rubryki X. pod tytułem „koszta Zarządu“, jeżeli do tego dodamy kwotę 6.246 zł. uchwaloną na r. 1892 w poz. 112 (pięciolecia) i kwotę 2.123 w poz. 114b) (zapomoga stała przyzwołona konduktorom), a które to dwie ostatnie kwoty na r. 1893 zupełnie odpadają, okaże się iż efekt finansowy roczny reorganizacyi służby technicznej w rubryce X. pociąga za sobą zwiększenie kosztów o 6.094 zł., względnie o 5.794 zł., jeżeli się weźmie w rachubę 300 zł. preliminarzowanych na r. 1893 dla dwóch drożników obsadzonych na nowo wybudowanej drodze Kańczuga-Dynów.

Pamiętać jednak należy, że należące się pięciolecia inżynierom drogowym na r. 1893 wynoszą około 4.060 zł. i że Wydział krajowy tej kwoty na r. 1893 nie preliminarzuje jedynie dla tego, iż z powodu reorganizacyi służby krajowej technicznej będącej jeszcze w toku, spodziewa się z oszczędności w „kosztach Zarządu“ w r. 1893 opędzić wydatki na pięciolecia petentów, że

zatem na r. 1894 wydatki na pięciolecie po zupełnem przeprowadzeniu reorganizacji w r. 1893 wymagać będzie znów osobnej pozycyi w preliminarzu Rubr. X.

Po tem objaśnieniu, zaleca Komisya budżetowa Wysokiemu Sejmowi przyjęcie preliminarza Wydziału krajowego w dziale A „koszta Zarządu“.

Poz. 111 bez zmiany, a mianowicie:

a) Dyrektor oddziału technicznego, płaca	2.800 zł.	
dodatek aktywalny	480 „	
	<hr/>	3.280 zł.
b) Zastępca dyrektora oddziału technicznego, płaca	2.000 „	
dodatek osobisty	400 „	
„ aktywalny	360 „	
	<hr/>	2.760 „
c) 4 inżynierów starszych z płacą po 2.000 zł.	8.000 „	
dodatek aktywalny po 360 zł.	1.440 „	
	<hr/>	9.440 „
d) 9 inżynierów I klasy z płacą po 1.500 zł	13.500 „	
dodatek aktywalny dla 4 po 300 zł.	1.200 „	
„ „ 1 „ 250 „	250 „	
„ „ 4 „ 200 „	800 „	
	<hr/>	15.750 „
e) 7 inżynierów II. klasy z płacą po 1.200 zł.	8.400 „	
dodatek aktywalny dla 2 po 240 zł.	480 „	
„ „ 1 „ 200 „	200 „	
„ „ 4 „ 160 „	640 „	
	<hr/>	9.720 „
f) 2 inżynierów adjunktów techn. płaca po 1.000 zł.	2.000 „	
dodatek aktywalny dla 2 po 180 zł.	360 „	
	<hr/>	2.360 „
g) 3 asystentów technicznych z płacą po 800 zł.	2.400 „	
dodatek aktywalny dla 3 po 180 zł.	540 „	
	<hr/>	2.940 „
h) 3 elewów technicznych, adjutum po 700 zł.	2.100 „	
3 „ „ „ „ 600 „	1.800 „	
3 „ „ „ „ 500 „	1.500 „	
	<hr/>	5.400 „
i) 2 rysowników dziennie po 2 zł.	1.460 „	
2 „ „ „ 1 „ 50 ct.	1.095 „	
1 dyurnista jako manipulant dziennie po 1 zł. 50 ct.	548 „	
	<hr/>	3.103 „
k) 6 konduktorów I klasy po 800 zł.	4.800 „	
dodatek aktywalny dla 6 po 100 zł.	600 „	
16 konduktorów II klasy po 650 zł.	10.400 „	
dodatek aktywalny dla 16 po 75 zł.	1.200 „	
16 konduktorów III klasy po 500 zł.	8.000 „	
dodatek aktywalny dla 16 po 75 zł.	1.200 „	
	<hr/>	26.200 „
l) 339 droźników po 150 zł.		50.850 „
Razem jak wyżej suma pozycyi 111		131.803 zł.

Kwoty na zaliczki dla inżynierów i konduktorów nie wstawia Wydział krajowy, motywując to opuszczeniem tem, że udzielane zaliczki na płacę inżynierów i konduktorów wykazuje się w rocznych zamknięciach jako przekroczenia⁴. Komisya budżetowa przypominając Wydziałowi krajowemu swe sprawozdanie o „zamknięciu rachunków funduszu krajowego za rok 1889“ przyjęte przez Wysoki Sejm, ponownie zaznacza że zaliczki udzielone urzędnikom krajowym winny być czerpane jedynie z kwoty uchwalonej w pozycyi 33 rubryki II. w której to pozycyi odpowiedni potrzebie wydatków winien być preliminowanym.

Poz. 112 na ten rok odpada, ale Komisya budżetowa nie chce zmieniać porządku pozycji, przyjmuje następującą pozycję jako poz. 113.

Poz. 113 ryczały.

Komisya budżetowa przyjmuje wydatki w tej pozycyi bez zmiany, jako oparte na uchwale Wys. Sejmu z dnia 1. kwietnia 1892.

a) Na obowiązkowe objazdy dróg krajowych:

1. dla 12 inżynierów na prowincyi	6.000 zł.	
2. dla 38 konduktorów na prowincyi	<u>7.776 „</u>	13.776 zł.

b) Na pomieszczenie bióra okręgowego:

1. dla 2 inżynierów we Lwowie i Krakowie po 120 zł.	240 zł.	
2. dla 10 inżynierów na prowincyi po 60 zł.	<u>600 „</u>	840 „

c) Na kancelaryę:

1. dla 12 inżynierów na prowincyi po 48 zł.	576 zł.	
2. dla 38 konduktorów na prowincyi po 16 zł	<u>608 „</u>	1.184 zł.

w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 1. kwietnia 1892.

Pozycya 114. Remuneracye i zapomogi dla urzędników i sług, jak w r. 1892. . . . . 3.000 „

Pozycya 115. Sprawienie, uzupełnienie i naprawa wzorów i naczyń dla oddziału technicznego inżynierów okręgowych i konduktorów, jak na r. 1892. . . . . 3.000 „

Pozycya 116. Koszta komisyjne dla inżynierów, konduktorów, inspektorów i komisyj nadzwyczajnych . . . . . 7.000 „

Komisya budżetowa przyjmuje zwiększenie tej pozycyi o 1.000 zł. z motywów przytoczonych w sprawozdaniu Wydziału krajowego. Zrównanie bowiem dyet inżynierów na prowincyi i konduktorów z dyetami dla urzędników krajowych, podnosi dyetę inżyniera z 3 zł. na 5 zł., konduktora z 1 zł. 50 ct. na 2 do 3 zł., przy czem nadzorowanie budujących się dróg powiatowych i gminnych w coraz większej ilości, wymaga coraz to większych kosztów.

B. Nowe budowy i rekonstrukcyje dróg.

Wydatki nadzwyczajne:

Pozycya 117. *a)* Na budowę drogi Dynów-Kańczuga . . . . . 30.000 zł.
według preliminarza i w myśl sprawozdania Wydziału krajowego jak w r. 1892.

b) na rekonstrukcyę dróg krajowych . . . . . 20.000 „
w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 8 kwietnia 1892.

Razem przeto w pozycyi 117 a) i b) . . . . . 50.000 „

C. Utrzymanie dróg krajowych.

Pozycya 118. Na utrzymanie dróg krajowych dawniej wybudowanych i oddanych do użytku publicznego, jako też nowo zbudowanej drogi Dynów-Kańczuga. razem długości 1807 kilom. według przyjętej zasady po 220 zł. od kilometra, w wydatkach zwyczajnych . 397.540 zł.

D. Zasiłki.

Pozycya 119. Na bezwrotne zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych prelinuje Wydział krajowy 300.000 zł., o 50.000 zł. więcej niż uchwalono w roku zeszłym, o 70.000 zł. więcej niż w r. 1891., a o blisko 140.000 zł. więcej, niż wykazana sprawozdaniem Wydziału krajowego wynikłość z r. 1890.

Według zasięgniętych w Wydziale krajowym informacyi przez Komisya budżetową, wydano z funduszu krajowego na drogi powiatowe i gminne od r. 1867, do 1889. 1,804.617 zł., w r. 1890. według wynikłości wykazanej sprawozdaniem dołączonym do preliminarza 160.715 zł., w r. 1891. około 292.920 zł. a zasiłki przyznane na ten cel w r. 1892. wynoszą około 254.481 zł., razem przeto 2,512.193 zł., w okrągłej cyfrze po koniec 1892. r. 2½ miliona przeż przeciąg lat 25, to jest w przecięciu 100.000 zł. rocznie.

Komisya budżetowa przyznaje, że jest to wydatek jeden z najpotrzebniejszych i najproduktywniejszych w kraju z powodów tak jasnych i tak znanych, że ich dłużej omawiać nie potrzeba; ale komisya budżetowa zadała sobie pytanie, czyli jest pożytecznem iść nawet w tym wydatku pewną po za granicę i czy zwiększanie coroczne tego wydatku nie jest bodźcem do budowania dróg mniej potrzebnych, przyspieszonym tempem, co już z samego względu na brak sił technicznych w niejednym powiecie czuć się dający, nie koniecznie jest pożytecznem. Komisya budżetowa sądzi, że wstrzymanie wydatku w wysokości prelinowanej przez Wydział krajowy jest wskazanem w obec coraz liczniejszych zgłoszeń stron interesowanych ale zarazem komisya budżetowa twierdzi że jest to ostateczna granica wydatku na ten cel po za którą w następujących prelinacjach nie należy wychodzić, wstawia się przeto w tej pozycji 119. kwotę przez Wydział krajowy proponowaną w wysokości . . . . . 300.000 zł. a zarazem stawia komisya budżetowa wniosek do przyjęcia następującej rezolucyi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by przy układaniu preliminarza na r. 1894. i następne nie przekraczał w pozycji przeznaczony na bezwrotne zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych kwoty 300.000 zł. uchwalonej na ten cel w budżecie na r. 1893.

Pozycya 120. Na budowę i utrzymanie dojazdów kolejowych w myśl wniosku sprawozdania Wydziału krajowego . . . . . 15.000 „

Pozycya 121. Na utworzenie zakładowego funduszu pożyczkowego w sumie 300.000 zł. jedynasta rata jak na r. 1892 . . . . . 20.000 „

E. Wydatki na myta.

Pozycya 122. Budowa i utrzymanie domków mytniczych w wydatkach nadzwyczajnych 3.000 „

Pozycya 123. Koszta komisyjne, ogłoszenia licytacyi i inne w wydatkach zwyczajnych Komisya budżetowa w obec wynikłości z roku 1890 i poprzednich obniża prelinowaną kwotę o 500 zł. i wnosi wstawienie w tej pozycji . . . 1.500 „

Pozycya 124. Przerwy z powodu wypadków elementarnych . . . . . 400 „

F. Zaopatrzenia.

Zgodnie z wnioskami Wydziału kraj. prelinuje się

W Poz.	125. Borzęcki Leonard emerytowany konduktor dróg krajowych	312 zł.
„	126. Hlawaty Alojzy „ „ „ „	300 „
„	127. Ulanowski Rafał „ „ „ „	180 „
„	128. Darowski Stanisław „ „ „ „	230 „
	Do przeniesienia	1.022 zł.

		Z przeniesienia		
				1.022 zł.
W Poz.	129.	Skwarczyński Jan	" " " "	481 zł.
"	130.	Reicher Stanisław	" " " "	546 "
"	131.	Niewiadomska z Hoszowskich Sabina wdowa po inżynierze okręgowym		
		rocznie		350 zł.
		i dla dwojga jej dzieci po 58 zł.		116 "
				466 "
"	132.	Pohowska Ewelina, wdowa po peł. obow. inżyniera		200 zł.
		i dla czworga dzieci po 50 zł.		200 "
				400 "
"	133.	Szeliska Laura wdowa po konduktorze		167 "
"	134.	Chodorowska Leokadia, wdowa pod konduktorze		100 "
"	135.	Zarembiny Franciszki dwojgu dzieciom, pozostałym po kondukt. po 13 zł.		26 "
"	136.	Grzymalina z Gerzabków Melania Bronisława, wdowa po konduktorze		
		rocznie		250 zł.
		i dla czworga jej dzieci po 25 zł.		100 "
				350 "
"	137.	Zienkowiczowa Aleksanera, wdowa po inżynierze okr.		600 "
			Razem	4.158 zł.

Zastępca przewodniczącego:

Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:

J. Stadnicki.

Budżet krajowy na rok 1893.

Rubryka XI. poz. 138 — 143.

Dotacye dla zakładów krajowych.

Poz. 138.	Krajowy szpital powszechny we Lwowie	130.669 zł.	} wedle osobnych sprawozdań.
„ 139.	„ zakład dla obłąkanych na Kulparkowie	17.687 „	
„ 140.	Fundusz podrzutek w Lwowie	5.414 „	
„ 141.	Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie	44.977 „	
„ 142/143.	Fundusz podrzutek w Krakowie	3.450 „	

Budżet krajowy na rok 1893.

Rubryka XII.

Sprawozdanie

Komisji budżetowej o wydatkach na szupaśnictwo w preliminarzu
na rok 1893.

Wysoki Sejmie!

Tak wydatki, jako też dochody rubryki XII. wydatków budżetu, prelininowane są na podstawie przecięć trzechletnich. Jak to wykazano szczegółowiej przy zeszłych budżetach, koszta szupaśnictwa obniżają się z roku na rok w sposób zadowalniający.

Komisya budżetowa wnosi zatem zgodnie z preliminarzem:

Wysoki Sejm raczy wstawić do budżetu na rok 1893:

Rubrykę XII. pozycyę 144. wydatków, ryczałt na pokrycie wydatków szupasowych	. 26.500 zł.
a w rubryce XIV. dochodów pozycyę 49., dochód ze zwrotu wydatków szupasowych	. 7.500 „

Lwów 13. Września 1892.

Zastępca Przewodniczącego:

Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:

Stanisław Szczepanowski.

Budżet krajowy na rok 1893.

Rubryka XIII wydatków.

Budowy wodne i melioracje.

(Sprawozdawca poseł Skałkowski.)

Wydatki w tej rubryce preliniuje Wydział krajowy w sumie	300.252 zł.
co w porównaniu z wydatkami w budżecie na rok 1892. uchwalonemi	240.961 zł.
przedstawia wzrost wydatków o	59.291 zł.

W dziale **A.** tej rubryki obejmującym wydatki na płace urzędników, stypendya, koszta podróży, utrzymanie personelu pomocniczego i t. p. wynoszą wydatki według preliminarza Wydziału krajowego . . . . . 57.140 zł.

w porównaniu zatem z budżetem na rok 1892. uchwalonym, który w tym dziale wydatków obejmował kwotę . . . . . 44.557 zł.

okazuje się zwiększenie wydatków o . . . . . 12.583 zł.

Dział **B.** tej rubryki obejmuje wydatki na wykonanie budowli wodnych, a mianowicie na regulację rzek, tak systematyczną jak lokalną, dalej na popieranie przedsięwzięć melioracyjnych, wykonywanych na mocy ustaw specjalnych, — wreszcie na drobne melioracje.

Ogólny wydatek w tym dziale preliniowany jest przez Wydział krajowy na rok 1893. w kwocie . . . . . 243.112 zł.

a gdy na rok 1892. uchwalono . . . . . 196.404 „

przeło obecnie żąda Wydział krajowy na powyżej wskazane cele więcej o 46.708 zł.

Jest zatem wzrost wydatków w tej rubryce budżetu bardzo znaczny — Komisya budżetowa jednak proponuje obniżenie preliminarza Wydziału tylko o kwotę 19.800 zł., wykreślając ratę na regulację Bugu, zresztą zaś przyjmuje preliminarz Wydziału bez zmiany.

Zwiększenie bowiem wydatków w dziale **A.** (płace urzędników, koszta podróży i t. p.) spowodowane jest wzrostem dwóch pozycji, zwiększonych uchwałami Wys. Sejmu. Mianowicie w poz. 145. zostały płace urzędników podwyższone, przez częściowe zastosowanie nowego etatu biura, w r. 1892. uchwalonego, co spowodowało większy wydatek w kwocie 3913 zł. tudzież przez wstawienie w te same pozycje według tegorocznej uchwały sejmowej na stypendya kwoty 3.000 zł. i pozycji 150. zdjęcia i projekty, w której na koszta techniczne projektowania i wykonywania melioracji prywatnych nowy wydatek w kwocie 6000 zł. wstawiono.

W dziale **B.** (koszta wykonania regulacji i melioracji) zwiększone są wydatki przez wstawienie rat subwencyjnych na koszta regulacji Biały i Dniestru, różne subwencje na cele melioracyjne, w zasadzie już w Wysokiej Izbie w r. b. uchwalone, tudzież przez preliniowanie rat na trzy nowe przedsięwzięcia melioracyjne, t. j. regulację Bugu, i dwóch potoków górskich: Michałów i Niszkówka. Te trzy nowe przedsięwzięcia melioracyjne, równie jak cały szereg lokalnych regulacji rzek niespławnych, objęte są osobnym sprawozdaniem Wydziału krajowego, które komisji gospodarstwa krajowego do załatwienia przekazaniem zostało; komisya budżetowa jednak, podobnie jak przy przedłożeniu budżetu na rok 1892. — zmuszona jest przed uchwałą Wys. Sejmu

	Z przeniesienia	15.610 zł.
Pozycya 145d) płaça trzech inżynierów II. klasy po 1200 zł.	3.600 zł.	
dodatki aktywalne i osobiste	<u>1.250 „</u>	
razem	4.850 zł.	
a po potrąceniu $\frac{2}{3}$ części poborów jednego inżyniera, przy- padających na fundusz regulacyi Łęgu w kwocie	<u>1.000 „</u>	
pozostaje do pokrycia w budżecie krajowym		3.850 „
Pozycya 145e) płaça 9 inżynierów adjunktów po 1.000 zł.	9.000 zł.	
dodatki aktywalne i osobiste	<u>2.000 „</u>	
razem	11.000 zł.	
a po potrąceniu 8-mio miesięcznych poborów inżynierów, wy- słanych do kierowania robotami, z funduszu na regulacye i obwałowania wyznaczonych w kwocie	<u>4.933 „</u>	
pozostaje do pokrycia w budżecie krajowym		6.067 „
Pozycya 145f) Płaçe 6 inżynierów asystentów po 800 zł.	4.800 zł.	
dodatki aktywalne	<u>1.200 „</u>	
razem	6.000 zł.	
potrącając 8-mio miesięczne pobory inżyniera delegowanego do kierownictwa robót, z funduszu na obwałowanie	<u>667 „</u>	
pokrywa budżet krajowy		5.333 „
Pozycya 145g) płaçe trzech elewów technicznych (adjuta)		1.100 „
Pozycya 145h) płaçe dyetaryuszy i rysownika		1.940 „
Pozycya 145i) ekspozytury		850 „
Pozycya 145k) stypendya dla dwóch techników melioracyjnych	2.000 zł.	
dla dwóch techników komasacyjnych	<u>1.000 „</u>	
razem		3.000 „
zgodnie z uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 6. kwietnia 1892., którą utworzenie takich stypendyów postanowionem zostało.		
	Suma pozycyi 145.	<u>37.750 zł.</u>
Pozycya 146. narzędzia i potrzeby rysunkowe		1.000 „
Pozycya 147. utrzymanie ośmiu dozorców drenarskich przy ekspozyturach		1.140 „
Pozycya 148. kurs praktyczny dla dozorców melioracyjnych		3.500 „
Pozycya 149. obserwacye ombrometryczne		2.750 „
wszystkie te pozycye od 146 do 149 włącznie zgodnie z budżetem na rok 1892.		
Pozycya 150a) koszta zdjęć i projektów dla robót publicznych		5.000 „
zgodnie z budżetem na rok 1892.		
Pozycya 150b) koszta zdjęć i projektów dla melioracyj prywatnych		6.000 „
nieprzesadzając uchwale, jaka co do kosztów dotyczących melio- racyi prywatnych na podstawie sprawozdania Komisji gospodarstwa krajowego zapadnie.		

B. Wykonanie budowli wodnych.

W pozycyi 151. wstawia Komisya budżetowa na podstawie ustaw przez Wysoki Sejm uchwalonych:

a) na regulację Biały — II. ratę	30.000 zł.
b) na regulację Dniestru — uzupełnienie I. raty	24.667 „
razem	<u>54.667 zł.</u>

W pozycyi 152. wstawia Komisya na regulację rzek niespławnych $33\frac{1}{3}\%$ zasiłki w kwotach preliminowanych przez Wydział krajowy z zastrzeżeniem, że wstawieniem tych kwot nieprzesądza się stanowczej uchwały, jaka co do tej regulacji zapadnie na wniosek Komisji gospodarstwa krajowego, a mianowicie:

a) na regulację Soły w powiecie Żywieckim, II. rata	1.000 zł.
b) „ „ Raby pod Dolną Wsią i Brzącowicami	1.500 „
c) „ „ „ „ Winiarami, Stadnikami i Gdowem, III. rata	1.800 „
d) „ „ „ „ Dąbrowicą, Nieznanowicami i Marszowicami	1.200 „
e) „ „ „ „ Damienicami i Proszówkami	1.500 „
f) „ „ „ „ Ujściem Solnem	2.806 „
g) „ „ Dunajca pod Czorsztynem	561 „
h) „ „ „ „ Rożnowem	1.579 „
i) „ „ „ „ Trąbkami i Czchowem	2.000 „
k) „ „ „ „ Filipowicami	1.387 „
l) „ „ „ „ Biskupicami lanckorońskimi	1.016 „
m) „ „ „ „ Olszynami i Sukmaniem	1.500 „
n) „ „ „ „ Janowicami	1.400 „
o) „ „ „ „ Wielką Wsią	2.344 „
p) „ „ Wisłoki pod Błazkową	1.363 „
r) „ „ „ „ Skurową, II. rata	722 „
s) „ „ „ „ Dęborzynem	3.373 „
t) „ „ „ „ Parkoszem	518 „
u) „ „ Wisłoka pod Cieszyną, Wiśniową, Jazową i Kobylem, II. r.	1.600 „
w) „ „ „ „ Dobrzechowem	900 „
x) „ „ „ „ Drabinianką	1.000 „
y) „ „ Sanu pod Hroszówką	2.422 „
z) „ „ „ „ Krzemienną i Jabłonicą ruską, II. rata	1.831 „
aa) „ „ „ „ Krzemienną	1.177 „
bb) „ „ „ „ Bartkówną, Bachorzem i Pawłokomą	2.850 „
cc) „ „ „ „ Ruską wsią	763 „
dd) „ „ „ „ Ruską wsią i Nienadową	3.930 „
ce) „ „ „ „ Chyrzyną, II. rata	385 „
ff) „ „ „ „ Prałkowicami i Przemysłem, I rata	2.468 „
gg) „ „ Świcy pod Hoszowem	1.500 „
hh) „ „ Łomnicy pod Perehińskiem, III. rata	1.000 „
ii) „ „ Łomnicy pod Błudnikami i Temerowcami, I. rata	1.600 „
kk) „ „ Bystrzycy nadwórniańskiej pod Nazawizowem, III. rata	1.000 „
ll) „ „ premiowanie zawikłania odsypisk na rzekach podkarpackich	2.000 „
mm) do rozporządzalności Wydziału krajowego	5.000 „
razem	<u>58.995 zł.</u>

W pozycyi 153. wstawia Komisya, na podstawie ustaw melioracyjnych, przez Wysoki Sejm uchwalonych:

a) na regulacyę Nowego Brnia IV. ratę	15.471 zł.
b) na obwałowanie Wisły i Sanu w powiecie Tarnobrzeskim V. ratę	45.373 „
c) na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Skawy II. ratę	10.394 „
d) na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Stryja II. ratę	2.684 „
e) na obwałowanie Wisły między Podgórzem a Niepołomicami II. rata	17.440 „

Dalej wstawia Komisya w tej samej pozycyi wydatków, z zastrzeżeniem późniejszej decyzji stanowej na podstawie sprawozdania Komisji gospodarstwa krajowego, na dwa nowe przedsiębiorstwa melioracyjne:

f) na zabudowanie potoku Michałów I. rata	2.000 „
g) na zabudowanie potoku Nizskówka I. rata	4.288 „

Suma pozycyi 153. 97.650 zł.

W pozycyi 154. wstawia Komisya, zgodnie z zeszłorocznym budżetem, preliminowaną przez Wydział krajowy na popieranie mniejszych melioracyi w myśl uchwały z roku 1889. kwotę . . . . . 5.000 zł.

W pozycyi 154a) wstawia Komisya, z zastrzeżeniem jak przy pozycyi 152. co do stanowej uchwały później zapaść mającej, na popieranie doświadczeń kultury trofowisk 2.000 zł.

Wreszeie w pozycyi 154b) z tem samym zastrzeżeniem — subwencyą na zakładanie cegielni drenarskich . . . . . 5.000 zł.

Według tych wniosków Komisji, wynosi suma wydatków rubryki XIII. . 280.452 zł. zatem o kwotę 19.800 zł. mniej od preliminarza Wydziału krajowego.

Zastępca Przewodniczącego:

Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:

Skatkowski.

Budżet krajowy na rok 1893.

Rubryka XIV.

Odsetki od pożyczek i umarzanie tychże.

(Sprawozdawca poseł Goldman)

Wydział krajowy preliniuje w tej rubryce ogólną kwotę 691.977 zł., o 692.383 zł. mniej niż uchwalono na rok 1892; na ten rok wstawiono do tej rubryki kwotę 290.134 zł. na pokrycie niedoboru z roku 1889, kwotę 39.247 zł. na pokrycie niedoboru za rok 1890 i kwotę 393.663 zł. jako zwrot pożyczki zaciągniętej u funduszu pożyczkowego dla spółek wodnych na spłatę banku dla krajów koronnych. Trzy te pozycje wynoszące razem kwotę 723.044 zł. odpadły w preliminarzu na rok 1893. Natomiast wstawiono do preliminarza na rok 1893 kwotę 66.000 zł. na oprocentowanie pożyczki 1,650.000 zł. zaciągniętej na pokrycie niedoboru budżetowego w roku 1892 podczas gdy na rok 1892 uchwalono kwotę 33.000 na półroczne odsetki od tej pożyczki. Różnice w pozostałych pozycjach w ogólnej kwocie 1.933 zł. są wynikiem planów umorzenia i zmniejszonych odsetków od pożyczek nie emisyjnych. Preliminarz Wydziału krajowego opiera się na planach umorzenia, na uchwałach sejmowych a względnie na rzeczywistej potrzebie i dla tego Komisyja budżetowa proponuje wstawienie tych kwot w preliminowanej wysokości.

Poz. 155.	umorzenie reszty pożyczki 27.000 zł.	.	.	.	.	.	.	.	1.485 zł.
" 156.	" pożyczki 40.400 zł.	.	.	.	.	.	.	.	2.515 "
" 157.	" " 10.000 "	.	.	.	.	.	.	.	675 "
" 158.	" " 5.000 "	.	.	.	.	.	.	.	376 "
" 159.	" " krajowej z roku 1883	.	.	.	.	.	.	.	225.133 "
" 160.	funduszowi szpitala św. Łazarza	.	.	.	.	.	.	.	19.578 "
" 161.	umorzenie pożyczki krajowej z roku 1884	.	.	.	.	.	.	.	59.403 "
" 162.	" " 22.500 zł.	.	.	.	.	.	.	.	2.025 "
" 163.	" " 70.000 "	.	.	.	.	.	.	.	7.095 "
" 164.	" " krajowej z roku 1885	.	.	.	.	.	.	.	21.234 "
" 165.	pokrycie niedoboru pożyczki krajowej z roku 1873	.	.	.	.	.	.	.	50.788 "
" 166.	umorzenie pożyczki krajowej z roku 1888	.	.	.	.	.	.	.	26.294 "
" 167.	" " " " " 1889	.	.	.	.	.	.	.	38.564 "
" 168.	" " " " " 1891	.	.	.	.	.	.	.	81.053 "
" 169.	umorzenie połowy kapitału 27.500 zł.	.	.	.	.	.	.	.	1.403 "
" 170.	" pożyczki hipotecznej 3.000 zł.	.	.	.	.	.	.	.	282 "
" 171.	" " od funduszu szkolnego	.	.	.	.	.	.	.	12.492 "
" 172.	odsetki bierne od chwilowych pożyczek	.	.	.	.	.	.	.	15.000 "
" 173.	umorzenie pożyczki 300.000 zł.	.	.	.	.	.	.	.	53.748 "
" 174.	4 ¹ / ₂ % odsetki od pożyczki 132.859 zł.	.	.	.	.	.	.	.	5.979 "
" 175.	4 ¹ / ₂ % odsetki od 19.000 zł.	.	.	.	.	.	.	.	855 "
" 176.	4 ⁰ / ₁₀ odsetki od pożyczki 1.650.000 zł.	.	.	.	.	.	.	.	66.000 "
	Razem rubr XIV.	.	.	.	.	.	.	.	691.977 zł.

Zastępca przewodniczącego:
Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:
Goldman.

Budżet krajowy na rok 1893.

Dodatkowe sprawozdanie

do rubr. XIV. wydatków.

Poz. 176a) Funduszowi szkolnemu krajowemu, odsetki od efektów wydanych z majątku zarodowego na fundusz pożyczkowy dla gmin na budowę szkół . . . . . 10.178 zł.

Budżet krajowy na rok 1893.

Rubryka XV. Poz. 177, 178, 194—225.

Na cele rolnictwa i górnictwa.

(Sprawozdawca poseł hr. Jan Stadnicki.)

Pozycje wyżej wymienione tej rubryki ulegają z roku na rok wielkim zmianom, w miarę jak Wysoki Sejm coraz szczerzej wspiera usiłowania dążące do podniesienia górnictwa i rolnictwa. Nie może być przeto mowy w tym dziale o normalnym budżecie, i na nieby się nie przydało zestawiać porównania, zwykle w sprawozdaniach komisji budżetowej umieszczane między wydatkami preliminowanymi na rok następny, a wynikami lat poprzednich.

Obecnie preliminuje Wydział krajowy wszystkie kwoty, które Sejm w ubiegłej sesji na cele rolnictwa i górnictwa przeznaczył, podwyższając je: w poz. 177. o 200 zł. celem wyrównania płacy inżyniera górnika z płacami inżynierów służby drogowej i melioracyjnej; w poz. 201 o 100 zł. na zakupno przyrządów do analizy gazów kopalń naftowych; w poz. 202 o 1.000 zł. jednorazowego wydatku na stworzenie muzeum narzędzi wiertniczych w c. k. szkole politechnicznej, przyczem zauważyć należy, że c. k. Rząd równą kwotą 1.000 zł. muzeum powyżej wymienione udotuje, w pozycyi 200b) o 100 zł. na środki demonstracyjne do nauki mleczarstwa; w pozycyi 223 2.000 zł. więcej na rozmaite zasiłki dla rolnictwa i przemysłu rolniczego; w pozycyach 204, 205, 206, razem o 1.400 zł. na stypendya dla uczniów krajowych szkół rolniczych i lasowej, wreszcie w pozycyach 223 i 224. razem o 2.600 zł. na ułożenie podręczników dla szkół rolniczych.

Natomiast odpada z tej rubryki datek jednorazowy 100 zł. dany Oddziałowi Czarnohorskiemu Towarzystwa tatrzańskiego na ukończenie schroniska w Żabiu, 300 zł. z pozycyi 199. na chemiczno-technologiczne przeróbki nafty i woska ziemnego, datek jednorazowy 1.000 zł. na adaptację stacji doświadczalnej dla produktów naftowych i 1.200 zł. w pozycyi 220 c) na naukę praktyczną mleczarstwa w krajowych niższych szkołach rolniczych z powodu że szkoły są już w przyrządzie zaopatrzone.

Razem przeto preliminuje Wydział krajowy wydatki w pozycyach, z których Komisya budżetowa zdaje sprawę o 2.200 zł. więcej niż kwoty uchwalone na rok 1892.

Komisya przy pojedynczych pozycyach zdaje sprawę ze swego zapatrywania na preliminowane podniesienie wydatków.

Pozycya 177. Inżynier górnik przy Wydziale krajowym.

Podniesienie płacy tegoż o 200 zł. w porównaniu z rokiem zeszłym, uważa Komisya za usprawiedliwione w celu zrównania tejże płacy z płacami inżynierów służby drogowej i melioracyjnej, Komisya sądzi że wypada wyrównać do granic możliwości jeszcze i tę płacę, by przez dalszy szereg lat Wysoki Sejm nie znalazł się w położeniu ciągłego częściowego podnoszenia pensyi i płac swoich urzędników i wstawia w tej pozycyi zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego . . . . . 2.360 zł.

Pozycya 178. Urzędnik fachowy dla spraw rolniczych jak w r. zeszłym . . . . . 1.800 „

(Pozycya 179 -193. Sprawozdawca poseł Stan. Jędrzejowicz).

Pozycya 194. Na wydanie atlasu geologicznego wraz z textem . . . . . 2.500 „

Przy czem komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić!

Poleca się Wydziałowi krajowemu by na następną sesję sejmową zdał sprawę z użycia kwot w tej pozycyi przez szereg lat ubiegłych uchwaloną

nych i przedłożył Wysokiemu Sejmowi w jednym egzemplarzu, karty atlasu dotąd wydane.

Pozycya 195.	Towarzystwo rolnicze we Lwowie jak corocznie	3.000 zł.
Pozycya 196.	" " w Krakowie " "	3.000 "
Pozycya 197.	" Tatrzańskie " "	400 "
Pozycya 198.	Na badania kraju, celem zestawienia pożytecznych kopalin i popularnego opisu ich występowania	1.500 "
	Przy czem Komisya robi uwagę, że pozycya ta będąca w ścisłym związku z pozycją 194, objęta będzie w roku przyszłym sprawozdaniem, co do którego Wydział krajowy od Wysokiego Sejmu powyżej polecenie otrzymał.	
Pozycya 199.	Na chemiczno-technologiczne studia przeróbki nafty i wosku ziemnego o 300 zł. mniej niż w roku zeszłym.	500 "
Pozycya 200.	Subwencye praktycznym szkołom wiercenia i górnictwa naftowego jak w roku zeszłym	3.200 zł.
Pozycya 201.	Na stacyę doświadczalną produktów naftowych	1.000 "
	o 100 zł. więcej niż w roku zeszłym z powodu konieczności zakupna przyrządów do analizy gazów kopalń naftowych.	
Pozycya 202.	Udział kraju w dotacyi na stworzenie muzeum narzędzi wiertniczych dla wykładów górnictwa naftowego w c. k. Szkole politechnicznej, jednorazowo	1.000 "
Pozycya 203.	Na zalesienie wydm piaszczystych:	
	a) w okręgu roboczym Tarnobrzeskim	305 zł.
	b) " Jarosławsko-Cieszanowskim	400 "
	c) " Jaworowsko-Mościskim	400 "
	d) " Niskim	700 "
	e) " Krakowskim	100 "
		<u>1.905 "</u>

jak na rok 1892. w myśl uchwał Wysokiego Sejmu z dnia 23. Stycznia 1889. i 29. listopada 1890.

Pozycya 204.	Stypendya dla abiturjentów krajowej wyższej Szkoły rolniczej w Dublanach lub krajowej średniej Szkoły rolniczej w Czernichowie, kształcących się na nauczycieli szkół średnich i niższych rolniczych	1.600 "
--------------	--	---------

Wydział krajowy uzasadnia podniesienie wydatku w tej pozycyi o 800 zł. naglącą potrzebą wykształcenia nowych sił nauczycielskich dla szkół rolniczych.

Komisya budżetowa przychyła się do wniosku Wydziału krajowego, gdyż założenie w ostatnich latach czterech niższych szkół rolniczych musiało wywołać potrzebę wykształcenia dla tychże sił nauczycielskich, i to zaraz, długo nie zwlekając. Komisya budżetowa jednak nie może się powstrzymać od uwagi, że wydatki na stypendya tego rodzaju nie mogą ani ciągle wzrastać, ani nawet ustalać się na zawsze w budżecie, że przeto skoro siły nauczycielskie potrzebne *obecnie*, wykształcenie otrzymają, kwota na stypendya przeznaczona, obniżoną będzie do miary potrzeby *ówczesnej*. Komisya budżetowa mniema również, że Wydział krajowy powinien brać rewersa od stypendystów, że pewien przeciąg lat po ukończeniu studyów poświęcą rzeczywiście w kraju zawodowi nauczycielskiemu, w przeciwnym zaś razie będą obowiązani do zwrotu stypendyów pobranych.

Pozycya 205.	Stypendya dla uczniów krajowej Szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie o 200 zł. więcej niż na rok 1892.	2.500 zł.
--------------	---	-----------

Pozycya 206. Stypendya dla uczniów i abiturjentów krajowej Szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, wysyłanych na praktykę . . . . . 1.200 zł.
o 400 zł. więcej niż w roku zeszłym.

Komisya budżetowa już przed dwoma laty, mianowicie w roku 1890. zwróciła uwagę na wzrastającą ciągle kwotę na stypendya dla uczniów i abiturjentów Szkoły gospodarstwa lasowego, i znajdowała umotywowanie wniosku Wydziału krajowego mnożącą się liczbą uczniów za niedostateczne. Stypendya bowiem powinny być nagrodą za wzorowe nauki i wzorowe sprawowanie się, i to, a nie liczebny wzrost uczniów wogóle może skłaniać Wysoki Sejm do podnoszenia kwoty na stypendya przeznaczonej.

Przytem Komisya budżetowa nie może zataić swego przekonania, że wysyłanie abiturjentów na praktykę jedynie do dóbr rządowych i do wielkich kompleksów, będących własnością kilkunastu zamożniejszych właścicieli w kraju, nie odpowiada celowi, który sobie zakłada Wysoki Sejm, wspierając szczerymi datkami Szkołę gospodarstwa lasowego i uczniów z niej wychodzących.

Bardzo znaczna przestrzeń lasów w kraju jest w rękach średnich właścicieli o obszarze 400—1.200 morgów. Służba w takich kompleksach jest trudniejsza niż w dużych majątkach, raz dlatego, że leśniczy na początku już swej kariery musi być na małej przestrzeni samodzielnym, mając za przełożonego jedynie właściciela, powtóre, że w lasach mniejszych gospodarstwo zazwyczaj nie jest z dawien dawna usystemizowane, i że najczęściej dopiero pewien system zaprowadzić należy, do czego leśnik, przyjmujący służbę w takim majątku, jest w pierwszym rzędzie powołanym, wreszcie że służba sama w sobie jest ciężka, warunki życia, jak mieszkanie, wikt i t. p. gorsze, wygody mniejsze jak w wielkim skarbie.

Komisya budżetowa przeto usilnie zaleca wysyłanie młodych leśników stypendystów na praktykę do kompleksów mniejszych, gdzieby ci młodzi ludzie obeznali się z warunkami życia, które ich czeka, i nauczyli się zawczasu do nich się stosować.

Pozycya 207. Stypendya dla górników i uczniów praktycznych szkół wiertniczych i akademii górniczych . . . . . 3.000 „
jak w roku zeszłym.

Pozycya 208. Dla kółek rolniczych na koszta zakładania i lustracyi tychże, na urządzenie zjazdów i t. d. . . . . 5.000 „
w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 8. kwietnia 1892.

Pozycya 209. Na utworzenie funduszu pożyczkowego dla kółek rolniczych, III. (i ostatnia) rata z uchwalonych 15.000 . . . . . 5.000 „

Pozycya 210. Na koszta strzeżenia granic kraju w czasie zarazy na bydło i zamknięcia miejsc zarazy, za pomocą wojska i żandarmeryi, jak corocznie . . . . . 1.000 zł.

Pozycya 211. Na umorzenie pożyczki 400.000 zł., zaciągniętej w Towarzystwie wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie na założenie składów publicznych we Lwowie i Krakowie:

a) IX. i X. rata kapitału . . . . . 10.542 zł. 15 ct.
b) 4½% odsetki z góry za I. i II. półrocze . . . . . 15.949 „ 85 „ 26.492 „

Pozycya 212. Na utrzymanie składów publicznych we Lwowie . . . . . 16.712 „

Pozycya 213. Na utrzymanie składów publicznych w Krakowie . . . . . 28.270 „
wedle specjalnych preliminarzy.

W tych pozyceyach Wydział krajowy prelininuje dla składów publicznych we Lwowie w wydatkach zwyczajnych 17.514 zł., w nadzwyczajnych 225 zł., razem 17.739 zł. a w dochodach 14.474 zł., przeto wynik prelininowany wykazuje na r. 1893. niedobór w kwocie 3265 zł.

Dla składów publicznych w Krakowie prelininuje Wydział krajowy na r. 1893. w wydatkach 28.270 zł., w dochodach 30.050 zł., przeto wynik prelininowany wykazuje nadwyżkę 1.780 zł.

Cheąc dać Wysokiemu Sejmowi ogólny obraz dotychczasowego wyniku finansowego publicznych składów zbożowych, Komisya budżetowa oparła się na tych cyfrach, które w sprawozdaniach Wydziału krajowego znalazła. - I tak :

Na rok 1890. nie było prelininarza, ponieważ składy publiczne dopiero w r. 1890. w życie wprowadzono.

Zamknięcie rachunków wykazało dla składów lwowskich niedobór w kwocie 2.460 zł. 75 ct., dla składów krakowskich niedobór w kwocie 11.336 zł. 67 ct. (Sprawozdanie Komisji gospodarstwa kraj. L. s. 1882, 1892. przyjęto do wiadomości uchwałą sejmową z dn. 5. kwietnia 1892.)

Na rok 1891. prelininarz dla składów Lwowskich wykazywał nadwyżkę 6.929 zł. (uchwała Sejmu z dnia 27. listopada 1890. zgodna z wnioskiem Wydziału krajowego i Komisji budżetowej) a wynik za tenże rok 1891. według sprawozdania Wydziału krajowego dołączonego do prelininarza budżetu krajowego na r. 1893. wykazuje stratę przy składach lwowskich w kwocie 2.471 zł. czyli że efekt finansowy jest o 9400 zł. gorszy od prelininarza.

W składach krakowskich prelininarz na r. 1891. wykazywał nadwyżkę w kwocie 6.346 zł. a tenże rok zamknięty został stratą 2.215 zł. czyli że efekt był o 8561 zł. gorszy od prelininarza.

Na rok 1892. prelininowano w składach lwowskich nadwyżkę 1.749 zł., na rok 1893. prelininuje Wydział krajowy niedobór w kwocie 3.265 zł.

W składach krakowskich prelininowano na rok 1892. nadwyżkę w kwocie 1.475 zł., na rok 1893., nadwyżkę w kwocie 1.780 zł.

Wszystkie te cyfry okazują że nie wyszliśmy przy składach publicznych ze stadyum experymentów i że ułożenie prelininarza, któryby miał jakkolwiek szansę okazania się zbliżonym do prawdy jest jeszcze dziś zupełnie nie możliwym.

Komisya budżetowa przeto musiała w obec tego przyjąć prelininarz Wydziału krajowego tak co do składów publicznych we Lwowie jak i co do składów publicznych w Krakowie tak w rubryce wydatków jak i w rubryce dochodów bez zmiany z wyjątkiem jednej pozyeyi w rubryce II. poz. 2. wydatków przy składach publicznych lwowskich a to z następującej przyczyny.

W powyżej wymienionej pozyeyi prelininowany jest wydatek w kwocie 1.026 zł. 67 ct. na podatek domowo-czynszowy za r. 1893. Sprawa ta o ile dotyczy podatku za r. 1892 jest w rekursie, a rekurs wniesiony d. e. k. kraj. dyrekeyi skarbu oparł Wydział krajowy na orzeczeniu e. k. Trybunału admin. z dnia 13. czerwca 1882 L. 1.209 mocą którego: „Budynki będące własnością kraju są i wtedy wolne od podatku domowo-czynszowego, jeżeli w nich mieszczą się zakłady (Zakład pożyczkowy, Bank hipoteczny i t. p.) nie płacące funduszowi krajowemu czynszów i stojące pod bezpośrednim zarządem reprezentacyi kraju“.

Komisya budżetowa w przekonaniu, że e. k. krajowa Dyrekeya Skarbu uwzględni rekurs Wydziału krajowego, postanowiła skreślić pozyeyę 1.026 zł. 67 ct. i o tę kwotę rubryka wydatków składów publicznych lwowskich się zmniejszy.

Komisya budżetowa z uwagi, że prelininarze wydatków i dochodów są układane w składach lwowskich inaczej jak w składach krakowskich, uchwaliła przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosek do następującej **rezolucyi**:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by prelininarze składów publicznych lwowskich i krakowskich przedkładane były o ile możności w jednolitej formie.

Preliminarz na rok 1893.

Wydatki. Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu we Lwowie.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	Wyni- kłość z roku 1891.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.		
ru- bryki	po- zycy		Złote austriackie						
		Wydatki.							
I.	1	Koszta zarządu.							
		a) Dyrektor, płaca z dodatkiem na fiakra	3.000	zł.					
		b) Buchalter	1.500	"					
		c) Likwidator	1.200	"					
		d) Kasyer	800	"					
		e) 2 magazynierów	1.600	"					
		f) Maszynista	600	"					
		g) Pomocnik biurowy	—	"					
		h) Woźny	360	"					
		i) Stróż nocny	292	"					
		k) Odźwierny, zarazem stróż dzienny	216	"	9.568	—	9.568	9.732	9.576
II.		Koszta administracji.							
	2	Należytości rządowe i opłaty stałe:							
		a) Ekspozytura cłowa	1.400	—	1.400	1.378	1.200		
		b) Podatki:							
		gruntowy	10	zł. 35 ct.					
		zarobkowy	190	" 97 "					
		dochodowy	63	" — "	264	—	264	191	320
		c) Ubezpieczenie od wypadków	250	—	250	244	250		
		d) Asekuracja budynków	187	—	187	187	200		
		e) Telefon	100	—	100	180	100		
		f) Czynyse dzierżawne	65	—	65	65	61		
		g) Kominiarz	23	—	23	21	23		
	3	Gaz do motoru, opał, światło, oliwa do ma- szyn, etc.	700	—	700	591	1.200		
	4	Książki i druki	150	—	150	133	100		
	5	Inseraty i ogłoszenia.	250	—	250	225	200		
	6	Drobne potrzeby kancelaryjne	60	—	60	59	100		
	7	Manipulacya: robocizna i dostawa wagonów .	2.500	—	2.500	2.644	2.100		
	8	Konserwacya budynków, urządzeń (drobne na- prawki) i inwestycye	300	225	525	254	100		
	9	Utrzymanie torów, dojazdów, chodników i zwrotnicy	250	—	250	250	100		
	10	Kasa chorych 1% służbodawcy	20	—	20	15	21		
	11	Noworoczne dla służby kolejowej, pocztowej, etc., drobne podróże	400	—	400	500	400		
		Suma rubryki II.	6.919	225	7.144	6.937	6.475		
		Suma wydatków	16.487	225	16.712	16.669	16.051		

Preliminarz na rok 1893.

Dochody. Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu we Lwowie.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	Wyni- kłość z roku 1891.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.
ru- bryki	po- zycyi						
			Złote austriackie				
Dochody.							
I.		Składowe za spirytus.					
	1	Rachunek składowego od spirytusu z uwzględ- nieniem rotacyi 12.000 hektolitrów	8 500	—	8.500	8.463	9.360
II.		Manipulacya przy spirytusie.					
	2	a) 12.000 hl. wyładowania à 3 ct. . . . . 360 zł. b) " " oznacz. miary, stopnia, etc. à 1 ct. . . . . 120 " c) " " dostawa i ekspedycya 120 wagonów . . . . . 240 "	720	—	720	716	720
III.		Składowe za zboże.					
	3	Rachunek składowego od zboża, z uwzględ- nieniem rotacyi 500 wagonów	1.600	—	1.600	1.591	3.450
IV.		Manipulacya zbożowa.					
	4	a) wyładowanie 500 wagonów . . . . . 1.000 b) załadowanie " " . . . . . 750 c) wysypanie, szufflowanie, nabieranie, etc. 200 wagonów à 3½ ct. . . . . 700 d) wietrzenie elewatozem i przyrządami 100 wagonów . . . . . 150 e) młynkowanie 50 wagonów . . . . . 175 f) trienrowanie 20 wagonów . . . . . 180 g) różne drobne manipulacye . . . . . 155 Suma rubryki IV.	3.110	—	3.110	2.911	4.020
V.		Manipulacya ogólna.					
	5	Dochód z asekuracyi, odsetków, warantów, etc. Suma dochodów	544	—	544	517	250
		w porównaniu z wydatkami	—	—	16.712	—	16.051
		okazuje się niedobór	—	—	2.238	—	1.749

Preliminarz na rok 1893.

Wydatki. Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu w Krakowie.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	Wy- nikłość z roku 1891.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie				
Wydatki.							
I. Koszta zarządu i służby.							
	1	Dyrektor, płaca	2.000			9.469	2.000
	2	Buchalter, zarazem zastępca dyrektora, płaca	1.500				1.500
	3	Magazynier	1.200				1.200
	4	Kontrolor magazynów, płaca	1.200				1.200
	5	Korespondent, zarazem kasyer	1.000				1.000
	6	Registrator, zarazem pomocnik magazyniera	750				600
	—	Cenzor i rzeczoznawca	—				500
	7	Kancelista	600				600
	8	Maszynista	600				600
	9	Woźny i dwóch stróżów, ...	900			1.000	
		Suma rubryki I.	9.750	—	9.750	9.469	10.200
II. Koszta administracyjne							
	10	Podatki i zabezpieczanie robotników	1.150			1.185	1.000
	11	Utrzymanie budynków :					
		a) magaz. zbożowych . . . . . 700 zł.					
		b) „ spirytusowych . . . . . 300 „					
		c) administracyjnych . . . . . 100 „	1.100			1.770	700
	12	Zabezpieczenie budynków od ognia	270			268	275
	13	Inseraty i potrzeby kancelaryjne	700			724	400
	14	Opał i światło	200			201	475
	15	Rozmaite (sprzęty, stemple itd.)	600			1.974	—
	16	Droga dojazdowa (przez grunta kolejowe)	150			—	150
	17	Do dyspozycji Towarzystwa Wzajemnego Kredytu	1 000			1.389	1.000
		Suma rubryki II.	5.170	—	5.170	7 511	4.000
III. Ekspozytura cłowa.							
	18	Płace dwóch urzędników (wymiar c. k. Rządu)	1.250			1.770	1.250
	19	Strawne dochodzących („ „)	600				600
		Suma rubryki III.	1 850	—	1.850	1.770	1 850
IV. Manipulacja magazynowa.							
	20	Robotnik dzienny	8.500			11.636	4.975
	21	Motor gazowy	700				400
	22	Procenta od rachunku bieżącego, asekuracja zboża	2.300				—
		Suma rubryki IV.	11 500	—	11.500	11.636	5.375
Suma wydatków			28.270	—	28.270	30.386	21.425

Preliminarz na rok 1893.

Dochody. Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu w Krakowie.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	Wyni- kłość z roku 1891.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	
ru- bryki	po- zyceji		Złote austriackie					
		Dochody.						
I.		Składowe za zboże.						
	1	Z przecięcia 200 wagonów	8.000	—	8.000	7.841	7.200	
II.		Składowe za spirytus.						
	2	Z przecięcia 4.000 HL	3.600	—	3.600	3.120	3.900	
III.		Manipulacja przy zbożu.						
	3	Dostawa wagonów	1.300			15.700	—	
	4	Wylądowanie	3.700				2.800	
	5	Manipulacja przy magazynach	3.500				3.500	
	6	Naładowanie	2.500				2.800	
	7	Formalności cłowe	800				800	
	8	Wypożyczenie wozów	200				100	
	9	Ubezpieczenie od ognia	1.000				—	
	10	Ekspedycye	250				250	
	11	Wystawienie warrantów	150				100	
	12	Przyjęcie i wydanie partyi	600				—	
	13	Procent od opłat za frachty	1.000				—	
	14	Zwrot zaliczek i rozmaite	1.700				500	
		Suma rubryki III.	16.700	—	16.700		15.700	10.850
IV.		Manipulacja przy spirytusie.						
	15	Dostawa wagonów	150			1.510	950	
	16	Stopniowanie i ładowanie	850					
	17	Ekspedycya	150					
	18	Komisye akcyzowe	250					
	19	Wystawienie warrantów	25					
	20	Ubezpieczenie od ognia	250					
	21	Rozmaite	75					
		Suma rubryki IV.	1.750	—	1.750	1.510	950	
		Suma dochodów	30.050	—	30.050	28.171	22.900	
		W porównaniu z wydatkami	—	—	28.270	—	21.425	
		<u>okazuje się nadwyżka dochodów . . . . .</u>	—	—	1.780	—	1.475	

Pozycya 214.	Krakowskiemu Towarzystwu gospodarskiemu na wydawnictwo „Tygodnika rolniczego“, jak w r. zeszłym	500 zł.
Pozycya 215.	Galicyskiemu Towarzystwu leśnemu na wydawnictwo organu „Sylwan“, jak roku zeszłym	100 „
Pozycya 216.	Na utrzymanie 4 nauczycieli wędrownych rolnictwa dla włościan, jak w roku zeszłym	8.000 „
Pozycya 217.	Na środki demonstracyjne przy nauce wędrownej rolnictwa, jak w roku zeszłym	320 „
Pozycya 218.	Towarzystwu rybackiemu w Krakowie jak w r. zeszłym	250 „
Pozycya 219.	Towarzystwo na podniesienie uprawy tytoniu w Galicyi jak w r. zeszłym	2.000 „
Pozycya 220.	Na podniesienie gospodarstwa nabiałowego w Galicyi :	
	a) na utrzymanie instruktora mleczarstwa, płaca z kosztami podróży	2.000 „
	b) na środki demostracyjne do nauki mleczarstwa	200 „
	o 100. zł. więcej niż w roku zeszłym a to w uzasadnieniu Wydziału krajowego, iż przeznaczona na ten cel w r. 1892 kwota nie wystarcza.	
	Przy czem komisya sanitarna wnosi następującą rezolucyę :	
	Wysoki Sejm raczy uchwalić: Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby bacznie śledził rozpoczynające się działania instruktora mleczarstwa i zdawał sprawę w corocznem sprawozdaniu, jakie rezultaty praktyczne zawdzięcza kraj tej nowo kreowanej posrdzie.	
Pozycya 221.	Krajowa komisya dla spraw rolniczych, komisye naukowe i konferecye nauczycieli szkół niższych, do dyspozycyi Wydziału krajowego jak w r. zeszłym	3.000 „
Pozycya 222.	Na rozmaite zasiłki mające na celu podniesienie rolnictwa i przemysłu rolniczego tudzież wiedzy rolniczej (do dyspozycyi Wydziału krajowego).	
	Wydział krajowy preliminarzuje o 2.000 zł. więcej w tej pozycyi motywując swój wniosek tem, że kwota uchwalona 2.000 zł. nie wystarcza aby zadość uczynić licznym a zupełnie uzasadnionym prósbom.	
	W braku szczegółowego sprawozdania z czynności Wydziału krajowego za rok 1892 nie może komisya budżetowa powziąć wiadomości o ile powyższe motywowanie Wydziału krajowego jest słusznem. Komisya budżetowa wychodzi jednak z zasady, że podwojenie z roku na rok kwoty uchwalonej przez Wysoki Sejm na cele bardzo ogólnikowo zakreślone, powinno być dokładnie i szczegółowo umotywowane. Przy takich celach które się ściśle określić nie dadzą, lepiej byłoby zdaniem komisji budżetowej gdyby Wydział krajowy żądał od Wysokiego Sejmu stałej kwoty na przeciąg lat kilku 6—10, w którym to okresie możnaby poznać rezultaty osiągnięte za pomocą kwot uchwalonych, aniżeli stawiać wniosek podwojenia kwoty uchwalonej na cele ogólne, i motywować takowy ogólnikowo.	
	Z tych powodów komisya budżetowa stawia wniosek obniżenia kwoty żądanej przez Wydział krajowy do wysokości na r. 1892 uchwalonej	2.000 „
Pozycya 223.	Na wydawnictwo podręczników dla uczniów niższych szkół rolniczych	1.000 „
Pozycya 224.	Na wydawnictwo podręczników dla średniej szkoły rolniczej w Czernichowie	1.300 „

Komisya budżetowa przyjmując wnioski Wydziału krajowego w pozycyi 223 i 224. bez zmiany, dołącza do tego uwagę, że zakładanie szkół rolniczych zniewala Wydział krajowy do zajęcia się wydawnictwem dla tychże podręczników i z uznaniem przyjmuje usiłowania Wydziału krajowego do wiadomości. Komisya budżetowa jednak pragnąc by koszta tych

nowych wydawnictw mogły być do właściwej miary zredukowane, zaleca Wydziałowi krajowemu, by zwrócił baczną uwagę na stare wydawnictwa polskie, które temu lat kilkadziesiąt w szkole rolniczej Królestwa Polskiego Marymoncie jako podręczniki były użyte (Oczapowski), jako też na *vade mecum* śp. Kazimierza Wodziekiego i inne, które jako wzory praktycznej nauki różnych działów gospodarstwa służyć mogą.

Pozycya 225. Na podniesienie hodowli bydła (w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 1 kwietnia 1892:)

- a) I rata na utworzenie stałego funduszu hodowlanego w sumie 50.000 zł. 12.500 zł.
 b) Na inne środki podniesienia hodowli bydła , ... 30.000 „

Zastępa przewodniczącego:

St. Badeni.

Sprawozdawca:

J. Stadnicki.

Budżet krajowy na rok 1893.

Rubryka XV. poz. 179—193.

Na cele rolnictwa i górnictwa.

(Sprawozdawca poseł St. Jędrzejowicz.)

Poz. 179.	Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie	15 317 zł.	} wedle osobnych sprawozdań.
„ 180.	„ wyższa rolnicza w Dublinach	43.010 „	
„ 181.	„ parobków „ „	13.419 „	
„ 182.	Folwark „ „	14.200 „	
„ 183.	Szkoła gorzelnictwa „ „	3.350 „	
„ 184.	Gorzelnia krajowa „ „	7.561 „	
„ 185.	Szkoła średnia rolnicza w Czernichowie	50.745 „	
„ 186.	Folwark w Czernichowie	11.190 „	
„ 187.	Szkoła niższa rolnicza w Horodence	12.278 „	
„ 188.	„ „ „ „ Jagielnicy	11.810 „	
„ 189.	„ „ „ „ Kobiernicach	12.778 „	
„ 190.	Na założenie niższej szkoły rolniczej w Uhersku	15.000 „	
„ 191.	Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie	10.455 „	
„ 192.	„ „ uprawy lnu w Gródku	4.040 „	
„ 193.	Szkoła weterynaryi we Lwowie	3.114 „	

Zastępca przewodniczącego:
Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:
Stanisław Jędrzejowicz.

Rubryka XVI.

Wydatki dla podniesienia rękodzielnictwa i przemysłu krajowego.

(Sprawozdawca, poseł Leon Chrzanowski).

Wysoki Sejmie!

Przedłożony wys. Izbie projekt budżetu na rok 1893, sprawozdanie komisji krajowej dla spraw przemysłowych, rozwój przemysłu domowego i wystawy jego wyrobów wykazują, że wzrost wydatków na zakładanie i utrzymanie szkół przemysłowych uzupełniających i szkół przemysłowych zawodowych przynosi błogie dla kraju owoce. Liczba szkół przemysłowych uzupełniających zorganizowanych i liczba uczniów uczęszczających do nich wzrastają corocznie; szkoły przemysłowe zawodowe założone w poprzednich latach rozwijają się i lepiej urządzają, a powstają nowe odpowiednio miejscowym stosunkom i potrzebom kraju.

Szkół przemysłowych uzupełniających zreorganizowanych było: w 1890 roku 19, w 1891 roku 22, z początkiem 1892 roku 24 a z końcem tegoż roku 28; zaś liczba uczniów uczęszczających do tych szkół przemysłowych uzupełniających wzrosła z 3.357 w 1890, na 4.231, chociaż jeszcze nie wszędzie z należytą energią wykonywane są przepisy co do posyłania uczniów do tych szkół.

Wydatki preliminowane w budżecie na r. 1892. na utrzymanie 24 szkół przemysłowych uzupełniających, które istniały na początku 1892 roku, wynosiły 38.614 zł. w. a. według szczegółowych budżetów tychże szkół na r. b. Na pokrycie tych wydatków dochody obrachowane w tych budżetach wynosiły takąż samą sumę, a powstały z zasiłków dawanych przez gminy, korporacje, skarb krajowy i skarb państwa. Tą sumą dochodów objęte zasiłki z skarbu krajowego, uchwalone przez wys. Sejm dla tych 24 szkół wynosiły, 10.792 zł. A nadto wys. Sejm wyznaczył w budżecie na 1892 rok 3.000 zł. na nowe szkoły przemysłowe uzupełniające, które miały wejść w życie w ciągu 1892 roku. Razem przeto zasiłki z skarbu krajowego uchwalone w budżecie na r. b. dla szkół przemysł. uzupeł. istniejących na początku r. b. i dla nowych mających wejść w życie w ciągu tego roku, wynosiły 13.792 zł. Jakoż istotnie w ciągu r. b. zorganizowano już i wprowadzono w życie dwie nowe szkoły przemysłowe uzupełniające: w Białej i Nowym Targu, a właśnie kończy się organizacja szkół przemysłowych uzupełniających w Brodach i Stryju. Przeto z końcem roku 1892 będzie 28 zorganizowanych szkół przemysłowych uzupełniających, jak to już wspomnieliśmy.

Według przedłożonych przez komisję krajową dla spraw przemysłowych szczegółowych preliminarzy wydatków i dochodów na 1893 rok 28 szkół przemysłowych uzupełniających, wydatki na utrzymanie tych szkół na rok przysły preliminowane, (nie licząc lokali na pomieszczenie tych szkół) wynoszą ogółem 46.109 zł.; dochody ich obliczone są na tę samą sumę, jeżeli wys. Sejm uchwali zasiłki z skarbu krajowego dla każdej z tych szkół odpowiednio wnioskom Wydziału krajowego. Zasiłki te ze skarbu krajowego na utrzymanie 28 szkół przemysłowych uzupełniających w 1893 roku, preliminowane przez Wydział krajowy na podstawie wspomnianych budżetów szczegółowych, wynoszą ogółem 13.200 zł. a wraz z kwotą 2.000 zł. preliminowaną na nowe szkoły, które mają wejść w życie w ciągu 1893 roku, wynosić będą 15.200 zł. więcej o 1.408 zł. niż uchwalili wys. Sejm w budżecie na 1892 na utrzymanie 24 szkół przem. uzup. które istniały na początku r. b. (10.792 zł.) i na szkoły które miały wejść w życie w ciągu 1892 r. (3.000 zł.).

Komisja budżetowa zbadawszy szczegółowe preliminarze na r. 1893 wydatków i dochodów 28 szkół przemysłowych uzupełniających, oraz zważywszy, że rozpoczęto już przygotowania do zorganizowania w ciągu 1893 roku kilku nowych szkół przem. uzup. mianowicie: w Sanoku, Złoczowie, Sądowej Wiszni, Gródku, Dolinie, Czortkowie, zgadza się z wnioskami Wydziału kraj. co do zasiłków z skarbu kraj. na utrzymanie tych szkół w 1893 roku i odpowiednie wnioski poniżej przedkłada wys. Sejmowi do uchwały.

W przedłożonym wys. Sejmowi przez Wydział kraj. projekcie budżetu na r. 1893, wszystkie wydatki ze skarbu krajowego na utrzymanie i rozszerzenie *krajowych szkół przemysłowych zawodowych* i krajowych warsztatów wzorowych (nie wliczając zasiłków ze skarbu krajowego dla subwencyonowanych szkół robót kobiecych i dla państwowych szkół przemysłowych zawodowych) wynoszą ogółem 38.546 zł. Ponieważ zaś wydatki ze skarbu kraj. na utrzymanie krajowych szkół przem. zawodowych, uchwalone przez wys. Sejm na rok 1892, wynosiły 45.548 zł.; przeto preliminowane na 1893 przez Wydział, są mniejsze o 7.002 zł. w. a.

Następujące są powody, że wydatki ze skarbu krajowego na utrzymanie i rozszerzenie szkół przemysłowych zawodowych preliminowane przez Wydział kraj. w projekcie budżetu na r. 1893, są mniejsze o 7.002 zł. od uchwalonych przez Sejm na 1892 rok. 1) W r. b. zakupiono grunt i budynki w Rakszawie i przebudować je miano dla pomieszczenia tam szkoły sukiennictwa, a na ten cel w budżecie na r. b. wyznaczył Sejm kwotę 11.500 zł. jako wydatek jednorazowy; natomiast w budżecie na r. 1893 preliminuje Wydział kraj. tylko wydatek 5.000 zł. na wewnętrzne urządzenie tej szkoły i na utrzymanie jej w ostatnim kwartale roku przyszłego, gdyż wcześniej nie może wejść w życie. Po 2ie w budżecie na r. 1892 zamieszczono wydatek nadzwyczajny 1.000 zł. na budynek dla szkoły koronkarstwa w Zakopanem, który to wydatek nie powtórzy się już w roku przyszłym. Wreszcie po 3ie z powodu uzyskania większych zasiłków z skarbu państwa dla szkół przemysłowych zawodowych krajowych, wydatki z skarbu krajowego na utrzymanie tych szkół w 1893 roku mogą być zmniejszone, mianowicie na utrzymanie szkół zawodowych: kołodziejstwa i bednarstwa w Kamionce strumiłowej z 3.546 zł. na 3.011 zł.; warsztatu wzorowego stolarstwa i tokarstwa w Stanisławowie z 1.500 na 1.160 zł. warsztatu stolarskiego w Żywcu z 1.235 na 800 zł.; wzorowego warsztatu garncarskiego w Porębie z 1.534 na 1.036 zł.; warsztatu szewskiego w Uhnowie z 800 na 600 zł., wzorowych warsztatów tkackich: w Glinianach z 970 na 800 zł.; w Kossowie z 850 na 650 zł.: w Rychwałdzie z 850 na 700 zł.; w Wilamowicach z 900 na 650 zł., szkoły koronkarskiej w Muszynie z 858 na 688 zł.

Lecz natomiast Wydział kraj. preliminuje na 1893 wydatki większe niż uchwalono na r. 1892: po 1sze, na wzorowy warsztat kołodziejski w Grybowie z powodu, że oprócz zwykłego wydatku 1.200 zł. na utrzymanie tego warsztatu (w tej samej kwocie jak w roku 1892), proponuje wyznaczyć na r. 1893 także kwotę 1.520 zł. jako wydatek nadzwyczajny na budowę,

kuźni i wozowni dla tego przed dwoma laty założonego warsztatu. Po 2ie, dla wzorowego warsztatu kołodziejstwa przeniesionego z Toustego do Grzymałowa, oprócz zwyczajnego wydatku 1.320 zł. na utrzymanie tego zakładu w 1893 roku, preliminuje Wydział kraj. wydatek nadzwyczajny 1.400 zł. na rozszerzenie tej szkoły i uzupełnienie urządzeń warsztatowych. Wreszcie po 3cie na utrzymanie krajowej szkoły tkactwa w Krośnie preliminuje Wydział kraj. wydatek zwyczajny w kwocie 3.798 zł., więcej o 662 zł. niż uchwalono na r. b. z powodu „większych wydatków na umieszczenie tej szkoły w nowym wielkim budynku“.

Wskutek powiększenia wydatków na 1893 r. w powyższych trzech pozycjach, ogólne zmniejszenie wydatków z skarbu krajowego na utrzymanie szkół przem. zawodowych krajowych w 1893 roku wynosiłoby tylko 7.002 zł. w porównaniu z wydatkami uchwalonymi dla tych szkół w budżecie na rok 1892. Lecz Wydział kraj. w oddzielnem sprawozdaniu przedkładanem właśnie wys. Sejmowi a udzielonem w krótkiej drodze komisji budżetowej, wnosi o wypłacenie miastu Krosno kwoty 5.000 zł. jako zasiłku z tego powodu, iż na postawienie wielkiego budynku dla pomieszczenia krajowej szkoły tkactwa, wydało istotnie m. Krosno 43.394 zł. jt. j. o 13.983 zł. więcej niż pierwotnie preliminowano na ten budynek. Wprawdzie przyznał uż poprzednio wys. Sejm miastu Krosno na wystawienie tego budynku zasiłek 5.000 zł., płatny w pięciu rocznych ratach, z których wypłacenie trzeciej przydada w roku przyszłym. Lecz Wydział kraj. w sprawozdaniu swoim przedstawia, iż Krosno wystawiwszy ten wielki budynek dla szkoły, obciążyło się bardzo, a przez wzgląd na swoją ofiarność dla sprawy krajowej, zasługuje na pomoc ze strony kraju.

Komisja budżetowa zbadawszy szczegółowo preliminarze na rok 1893 wydatków i dochodów krajowych szkół przemysłowych zawodowych, zgadza się z wnioskami Wydziału krajowego co do wydatków z skarbu krajowego na utrzymanie tych szkół, z tą tylko drobną różnicą, iż zaprojektowany przez Wydział kraj. wydatek 5.000 zł. dla zakładanej szkoły sukiennictwa w Rakszawie, rozdziela: na wydatek *nadzwyczajny* 4.200 zł. na urządzenie tej szkoły, bo będzie jednorazowy, i na wydatek *zwyczajny*, 800 zł. na utrzymanie tej szkoły w ostatnim kwartale przyszłego roku. Uznaje także komisja budżetowa uzasadnionym wniosek Wydziału krajowego, poparty sprawozdaniem komisji krajowej dla spraw przemysłowych, aby wys. Sejm raczył przyznać m. Krosnu dodatkowy zasiłek 5.000 zł., płatny w dwóch równych rocznych ratach po 2.500 zł. w 1893 i 1894 roku. Jeżeli wys. Sejm wnioski te przyjmie, ogół wydatków ze skarbu krajowego na utrzymanie *krajowych* szkół przemysłowych zawodowych w 1893 roku wynosiłby 41.046 zł.; ale jeszcze byłby mniejszy o 4.502 zł. od ogółu tychże wydatków uchwalonych w budżecie na r. 1892.

Na zasiłki dla trzech zakładów nauki robót kobiecych subwencyonowanych corocznie z skarbu krajowego, preliminuje Wydział krajowy na r. 1893 takie same kwoty, jakie uchwalil Sejm na r. b., z wyjątkiem dla szkoły robót kobiecych w klasztorze pp. Benedyktynek w Przemyslu, dla której to szkoły preliminuje na 1893 r. zasiłek w kwocie 420 zł., zamiast 640 zł., które Sejm uchwalil na r. b., a preliminuje zmniejszenie zasiłku z powodu, że uzyskał dla tej szkoły zasiłek także z skarbu państwa. Komisja budżetowa zgadza się z tym wnioskiem.

Zasiłki z skarbu krajowego dla szkół przemysłowych zawodowych utrzymywanych przez państwo w Zakopanem, Świątnikach i Sułkowicach a subwencyonowanych przez kraj, wyznacza Wydział kraj. w projekcie budżetu na r. 1893 w dziale wydatków zwyczajnych w kwotach takich samych, jakie uchwalono w budżecie na r. 1892. Ale w rubryce wydatków nadzwyczajnych t. j. jednorazowych nie wyznacza bo nie potrzeba już w 1893 r. wyznaczać jakiegokolwiek kwoty na wystawienie budynku w Sułkowicach dla pomieszczenia tam szkoły kowalstwa, gdyż w budżecie na r. b. dał Sejm cały potrzebny na to ze strony kraju zasiłek 10.000 zł. Lecz na dokończenie nowego budynku szkolnego w Świątnikach dla państwowej szkoły ślusarstwa, preliminuje Wydział kraj. w wydatkach nadzwyczajnych 10.000 zł. jako trzecią i ostatnią ratę na ten cel, na który w budżecie na r. b. uchwalil Sejm 9.000 zł. jako drugą ratę. Komisya

budżetowa, która w zeszłorocznym sprawozdaniu swoim do XVI. rubryki wydatków krajowych przedstawiwszy szczegółowo całą sprawę postawienia budynku nowego dla szkoły ślusarstwa w Świątnikach pieniędzmi kraju i gminy miejscowej, odroczyła wyznaczenie tej ostatniej raty 10.000 zł. do roku przyszłego, zgadza się z wnioskiem Wydziału, który właśnie wynikł z jej wniosków i z uchwały Sejmu do tej pozycji wydatków w budżecie na r. 1892. Wreszcie dla szkoły państwowej przemysłu drzewnianego w Zakopanem — dla której w budżecie na r. b. wyznaczył Sejm zasiłek 1.400 zł. w wydatkach zwyczajnych na czynsz z lokalu, a 633 zł. w wydatkach nadzwyczajnych jako zwrot dawnego wydatku na naprawę budynku, — preliminuje Wydział kraj. na r. 1893 w wydatkach zwyczajnych 1.650 zł. na czynsz z lokalu, o 250 zł. więcej niż na r. b., z powodu podniesienia tego czynszu opłaconego przez skarb krajowy. Lecz wydatek nadzwyczajny 633 zł. już nie powtórzy się w roku przyszłym.

Ogół preliminowanych przez Wydział kraj. i przyjętych przez komisję budżetową na r. 1893 zasiłków z skarbu krajowego dla wspomnianych trzech szkół przemysłowych zawodowych utrzymywanych przez państwo z pomocą kraju, wynosi 12.817 zł., mniej o 9.383 zł. od ogółu zasiłków ze skarbu krajowego dla tych szkół, uchwalonych w budżecie na r. b. w sumie 22.200 zł.

Uczynić tu musimy uwagę, iż Wydział kraj. nie wykonał dotychczas uchwały wys. Sejmu z dnia 5. kwietnia 1892 r. brzmiącej: „Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby rozpoczął rokowania z c. k. rządem o założenie w Tarnopolu instrukcyjnego warsztatu kowalstwa i ślusarstwa maszynowego, utrzymywanego kosztem skarbu państwa z pomocą zasiłków dawanych z skarbu krajowego i od innych czynników krajowych. Równocześnie poleca Sejm Wydziałowi krajowemu, aby rokował z Radami powiatów przyległych Tarnopolowi i z Radą gminną Tarnopola o zobowiązanie się do dawania zasiłków dla założenia i utrzymywania wzorowego warsztatu kowalstwa i ślusarstwa maszynowego, w razie gdyby zakład taki rząd założył i utrzymywał w Tarnopolu kosztem po większej części skarbu państwa“.

Wydział kraj. nie rozpoczął dotychczas wzmiankowanych rokowań, mianowicie nie przedstawił jeszcze rządowi żądania Sejmu założenia w Tarnopolu wzorowego warsztatu kowalstwa i ślusarstwa maszynowego, który to warsztat instrukcyjny utrzymywałyby skarb państwa z pomocą zasiłków dawanych ze skarbu krajowego i przez czynniki miejscowe. Komisya krajowa dla spraw przemysłowych i komisya przemysłowa sejmowa wykazały potrzebę i użyteczność dla całej wschodniej części Galicyi, oddalonej od fabryk narzędzi i maszyn rolniczych, takiego instrukcyjnego warsztatu kowalstwa i ślusarstwa maszynowego, któryby kształcił rękodzielników mogących wyrabiać dobre narzędzia rolnicze i naprawiać maszyny rolnicze, a wys. Sejm uznając to, powziął uchwałę powyżej przytoczoną. Komisya budżetowa przypomina Wydziałowi kraj. powyższą uchwałę Sejmu, tem słuszniej, że w trzecim dziale tej rubryki XVI., t. j. w wydatkach ogólnych na cele szkolnictwa przemysłowego, Wydział kraj. preliminuje (tak jak i w budżecie na r. b.) kwotę 2.500 zł. w dziale wydatków nadzwyczajnych jako zasiłek na nowe warsztaty wzorowe, mające powstać w roku 1893, a komisya budżetowa wniosek ten przedkłada wys. Sejmowi do uchwały.

W tym III. dziale rubryki XVI., Wydział kraj. preliminując inne wydatki w kwotach tychsamyh jak uchwalono na r. b., projektuje zamieścić nowy wydatek nadzwyczajny 1.500 zł. „na druki rachunkowe dla szkół zawodowych“. Komisya budżetowa zważywszy na potrzebę tych druków w celu uregulowania rachunkowości w szkołach zawodowych i umożliwienia ściślejszej kontroli Wydziałowi krajowemu, zgadza się z tą propozycją Wydziału i odpowiedni wniosek Sejmowi przedstawia poniżej.

Resztę wydatków w dziale III. oraz w działach IV. i V. rubryki XVI. t. j.: IV. „Wydatki komisji dla spraw przemysłowych“, V. „Zasiłki i pożyczki na cele przemysłowe“ preliminuje Wydział krajowy w przedłożonym Sejmowi projekcie budżetu na r. 1893 w tych

samych kwotach jakie uchwalił Sejm w budżecie na r. 1892; zaś komisya budżetowa wnioski Wydziału w tych działach rubryki XVI. przedstawia bez zmiany wys. Sejmowi do uchwalenia.

Jednak w oddzielnem sprawozdaniu, które wys. Sejmowi wkrótce przedłoży, a komisji budżetowej zakomunikował już bezpośrednio, uczynił Wydział krajowy, na podstawie żądania wniesionego przez komisję krajową dla spraw przemysłowych, wniosek o podwyższenie płacy rocznej sekretarza tej komisji z 1.000 zł. na 1.200 zł., oraz o wyznaczenie dodatku osobistego w kwocie 600 zł. dla zajmującego obecnie tę posadę sekretarza komisji, p. Juliusza Starkla. Wniosek ten uzasadniony jest szczegółowo w sprawozdaniach tak Wydziału krajowego jak i komisji krajowej dla spraw przemysłowych, które to sprawozdania przedłożono wys. Sejmowi, przeto uzasadnień powtarzać tu nie będziemy. Komisya budżetowa uznawszy słuszność przytoczonych motywów, zgadza się z wnioskiem Wydziału krajowego, i odpowiednie kwoty przedstawia wys. Izbie do uchwalenia.

W dziale VI. „Szkoly handlowe i zasiłki na popieranie wykształcenia handlowego“, oprócz zwykłej pozycji 1.000 zł. jako zasiłku na utrzymanie szkoły handlowej w Krakowie, proponuje Wydział kraj. zamieścić w rubryce wydatków zwyczajnych 2 000 zł. „na stypendya dla młodzieży handlowej“, a czyni to „na podstawie uchwały Wydziału kraj. z dnia 2. sierpnia 1892 r., powziętej z powodu wniosku posła Merunowicza wniesionego w tej sprawie do wys. Sejmu na ostatniej sesji sejmowej“. Komisya budżetowa uznając potrzebę w kraju naszym stypendyów dla młodzieży, któraby się kształciła w naukach handlowych, zgadza się z tym wnioskiem Wydziału wyrażając go dokładniej, aby w pozycji 300. zamieścić kwotę 2.000 zł. na stypendya dla młodzieży kształcącej się w szkołach handlowych. Wniosek ten przedstawia niżej do uchwalenia Sejmowi, z tem jednak wyraźnem zastrzeżeniem, że kwota zamieszczona w pozycji wydatków noszącej liczbę 300, i przeznaczona na stypendya dla młodzieży kształcącej się w szkołach handlowych, nie podpada pod *virement* z pozycją 291, mieszczącą kredyt na stypendya przemysłowe, i może być wydana tylko ściśle na cel oznaczony; gdyby zaś nie było odpowiednich kandydatów, winna być zaoszczędzona.

Ogół wszystkich wydatków rubryki XVI. preliminowanych przez Wydział kraj. na r. 1893 a przyjętych przez komisję budżetową i przedłożonych wys. Sejmowi do uchwalenia wynosi 138.663 zł. w wydatkach zwyczajnych, 30.770 zł. w wydatkach nadzwyczajnych, razem 169.433 zł., mniej o 8.897 zł. niż uchwalił Sejm w budżecie na 1892 wszystkie wydatki w tej rubryce w sumie 178.330 zł.

Na podstawie powyższego sprawozdania i uzasadnienia wydatków w 1893 roku ze skarbu krajowego na szkoły przemysłowe oraz dla podźwignienia rękodzielnictwa i przemysłu, komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Rubryka XVI.

Wydatki dla podniesienia rękodzielnictwa i przemysłu.

Liczba pozyty		Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
		Złote austriackie		
I. Szkoły przemysłowe uzupełniające.				
226	W Białej	550		550
227	" Bochni	360		360
228	" Brodach	500		500
229	" Brzeżanach	438		438
230	" Drohobyczu	570		570
231	" Gorlicach	540		540
232	" Jarosławiu	600		600
233	" Jaśle	418		418
234	" Kołomyi	515		515
235	" Krakowie (cztery szkoły: na Kleparzu, w Ogrodzie angielskim, na Smoleńsku i na Kazmierzu po 400 zł.)	1.600		1.600
236	" Lwowie (izraelicka im. Marka Bernsteina)	426		426
237	" Nowym Sączu	600		600
238	" Nowym Targu	500		500
239	" Podgórzu	365		365
240	" Przemyśle	600		600
241	" Rzeszowie	440		440
242	" Samborze	500		500
243	" Stanisławowie	590		590
244	" Starym Sączu	480		480
245	" Stryju	500		500
246	" Tarnopolu	550		550
247	" Tarnowie	600		600
248	" Wadowicach	218		218
249	" Wieliczce	360		360
250	" Żółkwi	380		380
251	Na nowe szkoły, które mają w roku 1893 wejść w życie	—	2.000	2.000
	Razem	13.200	2.000	15.200
II. Szkoły przemysłowe zawodowe, połączone z warsztatami wzorowymi.				
A) Dla wyrobów z drzewa i łożyny.				
252	Szkoła koszykarska w Czerwonej Woli (dawniej w Jarosławiu)	890	—	890
253	Szkoła koszykarska w Jaśle	400	—	400
254	Wzorowy warsztat kołodziejski w Grybowie:			
	a) utrzymanie warsztatu	1.200	—	1.200
	b) wystawienie kuźni i rozszerzenie warsztatu	—	1.520	1.520
	Do przeniesienia	2.490	1.520	4.010

Liczba pozywi		Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
		Złote austriackie		
	Z przeniesienia	2.490	1.520	4.010
255	Wzorowy warsztat kołodziejski w Grzymałowie (Toustem)	1.320	1.400	2.720
256	Krajowa szkoła kołodziejstwa i bednarstwa w połączeniu z ku- źnią w Kamionce strumiłowej	3.011	—	3.011
257	Wzorowy warsztat stolarstwa i tokarstwa w Stanisławowie	1.160	—	1.160
258	" " stolarski i wyrobu zabawek dziecinnych w Żywcu	800	—	800
259	Zasiłek dla warsztatu wyrobów drewnianych, utrzymywanych przez Spółkę huculską w Kołomyi	1.300	—	1.300
	Razem A)	10.081	2.920	13.001
	B) Dla wyrobów garncarskich.			
260	Krajowa szkoła garncarska w Kołomyi	1.700	—	1.700
261	Zasiłek na rozszerzenie budynku szkolnego w Kołomyi (III. rata)	—	1.000	1.000
262	Wzorowy warsztat garncarski w Porembe	1.036	—	1.036
263	" " " w Toustem	900	—	900
	Razem B)	3.636	1.000	4.636
	C) Dla wyrobów ze skóry.			
264	Wzorowy warsztat szewski w Uhnowie	600	—	600
	D) Dla wyrobów tkackich.			
265	Krajowa szkoła tkacka w Krośnie	3.798	—	3.798
266	Zasiłek na budowę nowego budynku szkolnego w Krośnie: a) pierwotny zasiłek III. rata	—	1.000	} 3.500
	b) dodatkowy zasiłek I. rata	—	2.500	
267	Wzorowy warsztat tkacki w Błażowej	1.190	—	1.190
268	" " " " Glinianach	550	250	800
269	" " " " Korczynie	1.040	100	1.140
270	" " " " Kossowie	650	—	650
271	" " " " Łańcucie	1.290	300	1.590
272	" " " " Rychwałdzie	700	—	700
273	" " " " Wilamowicach	650	—	650
274	Szkoła sukiennicza w Rakszawie	800	4.200	5.000
	Razem D)	10.668	8 350	19 018
	E) Dla wyrobów koronkarskich.			
275	Szkoła koronkarska w Kańczudze	763	—	763
276	Krajowa szkoła koronkarska w Muszynie	688	—	688
277	" " " " Zakopanem	2.040	—	2.040
278	Szkoła koronkarska u SS. Miłosierdzia w Przeworsku	300	—	300
	Razem E)	3.791	—	3.791
	F) Subwencyonowane zakłady dla nauki robót kobiecych.			
279	Szkoła wydziałowa im. św. Scholastyki w Krakowie	500	—	500
280	" robót, utrzymywana przez Tow. „Pracy kobiet we Lwowie“	700	—	700
281	Szkoła specjalna robót kobiecych u pp. Benedyktynek w Prze- myślu	420	—	420
	Razem F)	1.620	—	1 620

Liczba pozycji		Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
		Złote austriackie		
G) C. k. szkoły przemysłowe zawodowe, subwencyonowane ze skarbu krajowego.				
282	C. k. szkoła zawodowa przemysłu drzewnego w Zakopanem	1 650	—	1.650
283	" " " ślusarstwa w Świątnikach	667	—	667
284	Zasiłek na zapomogi dla majstrów, kształcących się w c. k. szkole ślusarskiej w Świątnikach	500	—	500
285	Reszta sumy na wystawienie budynku dla szkoły ślusarskiej w Świątnikach	—	10.000	10.000
—	Zasiłek jednorazowy na wystawienie budynku dla wzorowego warsztatu kowalskiego w Sułkowicach	—	—	—
	Razem G.	2.817	10.000	12 817
III. Wydatki ogólne na cele szkolnictwa przemysłowego.				
286	Krajowa ceramiczna stacya doświadczalna przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie	3.390	—	3.390
287	Na założenie stacyi doświadczalnej mechaniczno-technologicznej przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie, II. rata	—	2.500	2.500
288	Muzeum przemysłowe w Krakowie	2.000	—	2.000
289	" " " we Lwowie	2.000	—	2.000
290	Na wydawnictwo wzorów rysunkowych (dalsza rata)	1.500	—	1.500
291	Na stypendya przemysłowe:			
	a) na zasiłki dla kandydatów kształcących się na nauczycieli szkół przemysłowych uzupełniających	2.000	—	2.000
	b) Na inne stypendya przemysłowe	6.000	—	6.000
292	Na nowe warsztaty powstać mające w roku 1893	—	2.500	2.500
293	Druki rachunkowe dla szkół zawodowych	—	1.500	1.500
294	Dyety i koszta podróży inspektorów szkół przemysłowych	1.600	—	1.600
	Razem III.	18.490	6.500	24.990
IV. Wydatki Komisji krajowej dla spraw przemysłowych.				
295	Prenumerata czasopism i zakupno dzieł	200	—	200
296	Biuro komisji krajowej dla spraw przemysłowych:			
	a) koszta podróży i dyety . . . . . 1.400 zł.			
	b) Płaca sekretarza komisji . . . . . 1.200 zł.)			
	c) Osobisty dodatek do płacy sekretarza 600 " }	1.800 "		
	d) Płaca pomocnika biurowego . . . . . 360 "	3.560	—	3.560
	Razem IV.	3.760	—	3.760
V. Zasiłki i pożyczki na cele przemysłowe.				
297	Na zasiłki bezzwrotne na cele przemysłowe	7.000	—	7.000
298	Dotacya krajowego funduszu przemysłowego (rata 9. i 10.)	60.000	—	60.000
	Razem V.	67.000	—	67.000
VI. Szkoły handlowe i zasiłki na popieranie wykształcenia handlowego.				
299	Szkoła handlowa w Krakowie	1.000	—	1.000
300	Na stypendya dla młodzieży kształcącej się w szkołach handlowych	2.000	—	2.000
	Razem VI.	3.000	—	3.000
	Suma całej XVI. rubryki wydatków	138.663	30.770	169.433

We Lwowie dnia 13. września 1892.

Zastępca przewodniczącego:
Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:
Leon Chrzanowski.

Budżet krajowy na rok 1893.

Rubryka XVII.

Rozmaite wydatki.

(Sprawozdawca poseł Scipio).

W rubryce tej preliminuje Wydział krajowy wydatki na rok 1893. w sumie zł. 654.730, wstawiając jako główne i najbardziej tę rubrykę obciążające pozycje 308 i 309, razem na zł. 600.000; pierwszą zł. 100.000 podwyższającą fundusz pożyczkowy dla gmin na budowę koszar dla c. k. wojska - drugą zł. 500.000 na zabezpieczenie budowy kolei lokalnych wschodnio - galicyjskich, w myśl uchwały Wys. Sejmu z 5. kwietnia 1892. Nie preliminuje natomiast Wydział krajowy żadnej z tych pozycji wydatków, które Wysoki Sejm corocznie uchwała w uwzględnieniu licznych petycji i na podstawie osobnych sprawozdań Wydziału.

Komisya budżetowa widzi się spowodowaną, po zbadaniu stanu rzeczy, skreślić w pozycji 308 zł. 20.000 i preliminować tylko zł. 80.000 na podwyższenie funduszu budowy koszar dla c. k. wojska; ta zaś kwota jest nieodzownie potrzebną. Gminy Czortków, Kraków, Nowy Sącz, Przemyśl, Trembowla i Żółkiew muszą otrzymać pożyczki z funduszu koszarowego w łącznej kwocie 400.000 złr., a to przed końcem b. r. i z początkiem roku 1893.

Na pokrycie tych promes, już nie do cofnięcia, posiada Wydział krajowy: 1. nie wydany zapas w funduszu koszarowym zł. 30.000; 2. spodziewane wśród roku 1893 zwroty ratalne zł. 100.000 i 3. uchwalone przez Wysoki Sejm w budżecie na r. 1892. zł. 200.000; pozostaje zatem różnica zł. 80.000 którą Komisya do uchwały proponuje. Odnośne sprawozdanie Wydziału krajowego nie mogło być jeszcze wypracowane. Pomimo polecenia Wysokiego Sejmu z dnia 5. kwietnia r. b., nie mógł także Wydział krajowy przedłożyć sprawozdania żadnego co do kolei wschodnio - galicyjskich, rokowania bowiem z c. k. Rządem przy końcu r. b. dopiero odbyć się mają; Komisya budżetowa, wstawiając sumę na tę subwencję, przypomina zastrzeżenia przez Wysoki Sejm uchwalone.

Komisya widzi się spowodowaną preliminować w wydatkach Rubr. XVII. kilka pozycji jeszcze, a to w uwzględnieniu osobnego przedłożenia Wydziału krajowego, przydzielonych petycji i takich, które podczas przerwy posiedzeń Wysokiego Sejmu do łaski Marszałkowskiej wpłynęły.

Gmina Serwery powiatu Złoczowskiego prosi o przyjęcie na fundusz krajowy kwoty 202 zł. 75 ct. należnej gminie Tarnopol za utrzymanie Anny Wołoszyn. — Ta ostatnia nie posiada nie, a gmina Serwery nie jest zamożną; majątek cały stanowi 1½ morga pastwisk i 500 zł. nom. obligacyj, a siła podatkowa zupełnie jest wyczerpaną. — Komisya budżetowa zatem zgodnie z wnioskiem Wydziału wstawia żadaną kwotę pod poz. 310 wydatków.

Z wniesionych petycji przedkłada Komisya do uwzględnienia następujące: L. 16, Pogorzalców w Miejsu — L. 17. Pogorzalców w Nawaryi — L. 52. Pogorzalców w Turówce; następne: L. 92. Związku ochotniczych straży pożarnych — L. 62. Julii Szaszkiewicz.

Nad petycje L. 40. Straży ogniowej w Nadwornie, proponuje Komisya przejście do porządku dziennego

Komisya budżetowa wnosi przeto :

Wysoki Sejm uchwalić raczy

w rubryce XVII. następujące wydatki na r. 1893.

poz. 301.	Do rozporządzalności Wydziału krajowego	30.000 zł.
„ 302.	Na fundacyę wieczystą im. J. C. i K. Apostolskiej Mości Cesarza Franciszka Józefa I.	12.000 „
„ 303.	Dotacya dożywotnia J. E. dr. Fr. Smolki	4.000 „
„ 304.	Dotacya dożywotnia J. W. Okt. Pietruskiego	5.000 „
„ 305.	Dla księży Unitów Chełmskich ich wdów i sierót	1.500 „
„ 306.	Subwencya na budowę kolei od stacyi Pałahicze do miasta Tłumacza, II. rata	2.000 „
„ 307.	Na podwyższenie funduszu pożyczkowego dla gmin na budowę koszar dla c. k. wojska	80.000 „
„ 308.	Jednorazowa subwencya na zabezpieczenie budowy sieci kolei lokalnych wschodnio-galicyjskich z Tarnopola do Zaleszczyk, Skały i Iwania pustego	500.000 „
„ 309.	Związkowi ochotniczych straży pożarnych (L. P. 92).	2.000 „
„ 310.	Koszta utrzymania Anny Wołoszyn, gminie Tarnopol za gminę Serwery	203 „
„ 311.	Pogorzecom w miejscu (L. pet. 16)	250 „
„ 312.	„ w Nawaryi (L. pet. 17)	200 „
„ 313.	„ w Turówce (L. pet. 51)	30 „
„ 314.	Julii Szaszkiewicz (L. pet. 62)	100 „
„ 315.	Felicya Korosteńska, stały dar roczny	80 „
Suma Rubr. XVII.		637.363 zł.

o zł. 17.367 mniej od kwoty zł. 654.730, prelininowanej na rok 1883 przez Wydział krajowy.

Lwów dnia 14. września 1892.

Zastępca Przewodniczącego :

Stanisław Badeni.

Sprawozdawca :

Scipio.

Budżet krajowy na rok 1893.

Lit. C.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie. Fundusz chorych i położnic.

(Sprawozdawca poseł Marchwicki).

A. Wydatki.

Preliminowana na rok 1893. przez Wydział krajowy kwota wydatków wynosi zł. 333.103 i w porównaniu do kwoty uchwalonej na rok 1892 (215,917) wynosi więcej o 117.186 zł. Wzrost ten wydatków pochodzi wskutek wstawienia do budżetu drugiej raty na budowę domu położnic we Lwowie w kwocie zł. 120.000, albowiem zauważyć należy, że pierwsza rata zł. 70.000 kosztów powyższej budowy wstawioną została w budżecie funduszu krajowego na rok 1892. w rubr. XI. poz. 154 a).

W razie przyjęcia wniosków Komisji budżetowej, ogólna kwota wydatków wyniesie jak wyżej 333.103 zł.

Dochody przyjmuje Komisja budżetowa w kwocie zł. 202.434 o zł. 2.000 więcej aniżeli preliminarz Wydziału krajowego a mianowicie:

w rubr. I. poz. 2. więcej o 900 zł.

„ II. „ 6. „ o 1.100 „

Jeżeli podwyższenie to dochodów uchwalonem zostanie, natenczas dochody preliminarzowe na rok 1893. będą wyższe o zł. 1.300 niż przyjęte w budżecie z r. 1892. (201.134), a ogólny niedobór wyniesie 130.669 zł., o 115.886 więcej aniżeli niedobór w roku 1892, a o 2.000 mniej aniżeli niedobór przewidziany przez Wydział krajowy.

Poszczególnienie wydatków.

Rubr. I. poz. 1—15.

Płace i emolumenta etatowe.

Wydział krajowy preliminarzuje 35.335 zł., o 1.694 zł. mniej niż na rok 1892.

Podwyższenie preliminarza w tej rubryce ma miejsce:

a)	przy poz. 1d) i 11e) z powodu wyższych cen drzewa w r. 1892. o kwotę	16 zł.
b)	przy poz. 5. z powodu uzupełnienia płac 3 sekundaryuszy od 1. stycznia do 30. kwietnia z rocznych 1.500 zł. o	500 „
c)	z powodu uzupełnienia pięcioleci:	
	przy poz. 2 b) Dr. Ziembickiemu o kwotę	194 „
	„ „ 9 b) chemikowi Dr. Wiczkowskiemu o kwotę	17 „
	„ „ 13 b) pisarzowi Strzeleckiemu o kwotę	12 „
	do przeniesienia	739 zł.

		z przeniesienia .	400 zł.
w poz. 45	(oświetlenie)	.	200 "
" 46	(sprzęty zakupno i naprawa)	.	300 "
		<u>Razem o kwotę .</u>	<u>900 zł.</u>

wskutek powyższych uwag, Komisya budżetowa wnosi:

w poz. 42a)	zwykła strawa i dodatki	.	.	.	.	w kwocie	56.000 zł.
" 42b)	siostry miłosierdzia	.	.	.	.	"	1.167 "
" 42c)	koszta służby kuchennej	.	.	.	.	"	2.440 "
" 42d)	drzewo do kuchni	.	.	.	.	"	1.800 "
" 42e)	naczynia i sprzęty kuchenne	.	.	.	.	"	350 "
" 42f)	pieczywo dla chorych	.	.	.	.	"	7.800 "
" 42g)	wino dla chorych	.	.	.	.	"	1.000 "
" 43	wikt lekarza dyżurnego	.	.	.	.	"	365 "
" 44	opał sal i łazienek	.	.	.	.	"	4.200 "
" 45	oświetlenie naftą	.	.	.	.	"	1.800 "
" 46	sprzęty, zakupno i naprawa	.	.	.	.	"	2.000 "
" 47	fiakrowe dla rządu	.	.	.	.	"	200 "
" 48	utrzymanie ogrodu spacerowego	.	.	.	.	"	100 "
" 49	pralnia	.	.	.	.	"	7.200 "
" 50a)	bielizna zakupno i naprawa	.	.	.	.	"	10.000 "
" 50b)	Siostry miłosierdzia	.	.	.	.	"	292 "
" 51	słoma do sienników	.	.	.	.	"	750 "
						<u>Razem łączną kwotę .</u>	<u>97.464 zł.</u>

którą wstawia się w rub. VII. wydatków, z której przypada:

na fundusz chorych	.	90.779 zł.
" położnic	.	6.685 "

Rubr. VIII. poz. 52—58.

Koszta sanitarne.

Wydział krajowy preliminuje w tej rubryce 19.150 zł., o 2.400 zł. więcej niż na rok 1892. podwyższenie to:

przy poz. 52	lekarstwa o kwotę	.	900 zł.
" "	53 potrzeby sanitarne	.	1.500 "

jako spowodowane nadzwyczajnym wzrostem dni leczenia, jest zupełnie usprawiedliwionem, wskutek czego komisya budżetowa wnosi zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego

w poz. 52	lekarstwa	.	w kwocie	8.000 zł.
" 53	potrzeby sanitarne	"	"	8.800 "
" 54	szczudła i t. p.	"	"	750 "
" 55	laboratoryum	"	"	100 "
" 56	prosektoryum	"	"	250 "
" 57	instrumenta chir.	"	"	750 "
" 58	koszta pogrzebowe	"	"	500 "
			<u>Razem .</u>	<u>19.150 zł.</u>

którą to kwotę wstawia się w rubrykę VIII. wydatków budżetu szpitala powszechnego we Lwowie z tem, że z tej kwoty przypada

na fundusz chorych	.	18.091 zł,
" położnic	.	1.059 "

*Rubr. IX.***Koszta kancelaryjne.**

Poz. 59. 1.000 zł. — o 50 zł. więcej jak na rok 1892.

*Rubr. X.***Koszta kapliczne**

Poz. 60. . . . . 240 zł.

Komisya budżetowa prelininuje rubr. IX, i X. zgodnie z Wydziałem krajowym.

*Rubr. XI. poz. 61—63.***Utrzymanie budynków.**

Na podstawie przecięcia z trzech lat ostatnich (3.123 zł.) prelininuje Wydział krajowy przy poz. 61a) na zwyczajne konserwacye i reperacye zł. 3.200, o 200 zł. więcej niż na rok 1892, uchwalono; — *na nadzwyczajne* zaś wstawiono w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 4. kwietnia 1892. zł. 120.000 jako drugą ratę z przyznanej na budowę połoźnic kwoty zł. 245.000 z tą uwagą, że pierwsza rata wstawioną była do budżetu funduszu krajowego w rubr. XI. poz. 154a).

Komisya budżetowa wnosi, aby łącznie z kosztami asekuracyi budynków zł. 180 i kosztami kominiarzy i straży ogniowej zł. 450, wstawić w budżet wydatków rub. XI. poz. 61—63. zgodnie z Wydziałem krajowym ogólnę kwotę

na wydatki zwyczajne	3.830 zł
„ <i>nadzwyczajne</i>	120.000 „
	<hr/>
Razem	123.830 „
z kwoty tej przypada :	
na fundusz chorych	3.562 zł.
„ połoźnic	120.268 „

*Rubr. XII. poz. 64 i 65.***Odsetki od kapitałów dłużnych**

w kwocie 1.760 zł.

Z kwoty tej przypada :

na fundusz chorych	1.408 zł.
„ „ połoźnic	352 „

*Rubr. XIII. poz. 66.***Podatki i daniny**

w kwocie 20 zł.

*Rubr. XIV. poz. 67, 68.***Rozmaite.**

Poz. 67 w kwocie	125 zł.
„ 68a) „	200 „
„ 68b) „	300 „
	<hr/>
razem	625 zł.

Wszystkie trzy rubryki (XII., XIII., XIV.) preliniuje się zgodnie z Wydziałem krajowym.

Rubr. XV. poz. 69.

Koszta utrzymania dzieci, zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic.

Wstawia się w poz. 69. . . . . 30 zł.

Rubr. XVI. poz. 70.

Ryczałt na utrzymanie dzieci w szpitalu św. Zofii.

Poz. 70. preliniuje się uchwalona przez Sejm krajowy kwota . . . . 16.000 zł.

B. Dochody.

Wydział krajowy preliniuje dochody szpitalu powszechnego we Lwowie na rok 1893. w kwocie 200.434 zł. (w funduszu chorych 188.028 zł., w funduszu położnic 12.406 zł.) o 700 zł mniej, niż na rok 1892.

Komisya budżetowa wnosi, aby w rubr. I. poz. 2. przyjąć dochód większy o 900 zł., tak jak na rok 1892., w rubr. III. poz. 6. dochód większy o 1.100 zł. — a to jako logiczne następstwo zwiększenia się dni leczenia i na podstawie rzeczywistych wyników z r. 1891 (10.416) i pierwszego półrocza 1892 (5.222), w innych zaś pozycyach przyjmuje się wnioski Wydziału krajowego wskutek czego komisya budżetowa preliniuje ogólny dochód w kwocie zł. 202.434, a mianowicie:

w rub.	I.	poz. 1.	od c. k. skarb [≈] za drzewo opałowe	1.450 zł
"	I.	" 2.	od kasy miejskiej $\frac{1}{5}$ dochodów z rogatek	25.900 "
"	I.	" 3.	od kasy miejskiej na utrzymanie trupiarni	84 "
"	II.	" 4.	opłaty pośmiertne	9.000 "
"	III.	zwroty kosztów leczenia:		
		poz. 5.	od funduszu krajowego galicyjskiego	151.000 "
		" 6.	od samoplacących	10.200 "
		" 7.	od funduszy obokrajowych i innych publicznych	4.650 "
"	IV.	" 8.	Rozmaite	150 "
				<hr/>
Razem suma dochodów				202.434 zł.

Sumaryczne zestawienie wydatków.

Rubryka	Fundusz chorych	Fundusz położnic	Razem
I.	32.373	2.962	35.335
II.	25.900	2.477	28.377
III.	6.925	653	7.578
IV.	176	63	239
V.	93	7	100
VI.	1.260	95	1.355
VII.	90.779	6.685	97.464
VIII.	18.091	1.059	19.150
IX.	930	70	1.000
X.	223	17	240
XI.	3.562	120.268	123.830
XII.	1.408	352	1.760
XIII.	19	1	20
XIV.	581	44	625
XV.	—	30	30
XVI.	16.000	—	16.000
Suma wydatków	198.320	134.783	333.103

Sumaryczne zestawienie dochodów.

Rubryka	Fundusz chorych	Fundusz położnic	Razem
I.	27.278	156	27.434
II.	9.000	—	9.000
III.	153.600	12.250	165.850
IV.	150	—	150
Suma dochodów	190.028	12.406	202.434

Bilans funduszu chorych przedstawia się następująco :

Wydatki	.	.	198.320 zł.
Dochody	.	.	190.028 „
Zatem niedobór	.	.	8.292 zł.

zaś bilans funduszu łącznie

wydatki	.	.	134.783 zł.
dochody	.	.	12.406 „
Zatem niedobór	.	.	<u>122.377 zł.</u>

Bilans całego szpitalu powszechnego we Lwowie wykazuje.

Wydatki	.	.	333.103 zł.
Dochody	.	.	202.434 „
Zatem niedobór	.	.	<u>130.669 „</u>

podczas gdy Wydział krajowy preliminował niedobór w kwocie 132.669 zł.

Wysoki Sejm raczy przyjąć powyższy preliminarz krajowego szpitalu powszechnego we Lwowie na rok 1893. i wstawić wykazany niedobór w kwocie 130.669 zł. w rubr. XI. budżetu krajowego na rok 1893.

Lwów, dnia 11. września 1892.

Zastępcą przewodniczącego
Stanisław Badeni w. r.

Sprawozdawca
Marchwicki w. r.

Budżet krajowy na rok 1893.

Lit. D.

Fundusz podrzutków we Lwowie.

(Sprawozdawca poseł **Marchwicki**).

Wydział krajowy prelininuje wydatki w kwocie 5.414 zł. o 1.000 zł. więcej, jak na rok 1892. a mianowicie na podstawie przecięcia z ostatnich lat trzech, i ciągle wzrastającej liczby chorych położnic — na zapomogi dla tychże rub. V. poz. 7. o 1.000 zł. więcej, zaś we wszystkich innych rubrykach zgodnie z kwotami uchwalonemi na rok 1892.

Komisya budżetowa wnosi zgodnie z Wydziałem krajowym :

W rubr. I. potrzeby kancelaryjne . . .	10 zł.
„ II. remuneracye i zapomogi . . .	70 „
„ III. koszta utrzymania dzieci . . .	264 „
„ IV. koszta leczenia dziecka . . .	10 „
„ V. zapomogi dla położnic . . .	5.000 „
„ VI. rozmaite wydatki . . .	60 „
Razem j. w. . .	5.414 zł.

Dochodów ten fundusz niema żadnych, przeto Wysoki Sejm raczy uchwalić całą sumę wydatków funduszu podrzutków we Lwowie w kwocie 5.414 zł. pokryć z funduszu krajowego rubr. XI.

Lwów dnia 11. Września 1893.

Zastępca przewodniczącego:
Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:
Marchwicki.

Budżet krajowy na rok 1893.

Lit. E.

Krajowy Zakład dla obłąkanych w Kulparkowie.

(Sprawozdawca Włodzimierz Kozłowski).

Preliminarz Wydziału krajowego na rok 1893 wykazuje wydatki

w kwocie	206.267 zł.	
zaś dochody w kwocie	186.480 „	
Komisyja budżetowa wnosi wstawić w wydatkach	204.167 „	
czyli w porównaniu z preliminarzem Wydziału krajowego o	2.100 „	mniej
w porównaniu z kwotą na rok 1892. uchwaloną o	15.706 „	mniej
w porównaniu z przecięciem 1889—91. o	38.524 „	więcej
w porównaniu z wynikłością z r. 1891. o	26.222 „	„
w porównaniu z wynikłością z r. 1890. o	49.058 „	„

Głównym powodem tak znacznego podwyższenia ogólnej sumy wydatków jest uchwalona dnia 8. kwietnia 1892. przez Wysoki Sejm budowa pawilonów.

Dochody wstawia Komisyja zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego w kwocie 186.480 zł., a w porównaniu z kwotą uchwaloną na rok 1892. o	9.400 zł.	wyższej
w porównaniu z przecięciem 1889—91. o	1.647 „	niższej
w porównaniu z kwotą na rok 1891. uchwaloną o	18.058 „	wyższej
a w porównaniu z wynikłością z r. 1890. o	8.661 „	niższej

Z porównania proponowanych przez Komisyję wydatków	204.167 „	
z dochodami	186.480 „	
Okazuje się niedobór	17.687 zł.	
w porównaniu z niedoborem przez Wydział krajowy obliczonym o	2.100 „	niższy
w porównaniu z niedoborem przyjętym na rok 1892. o	25.106 „	„

Wydatki zwyczajne wynosić będą według wniosków Komisyji	173.335 „	
czyli w porównaniu z preliminarzem Wydziału krajowego o	2.100 „	mniej
w porównaniu z kwotą na rok 1892. uchwaloną o	492 „	„
w porównaniu z przecięciem 1889—91. o	11.358 „	więcej
w porównaniu z wynikłością z r. 1891. o	6.387 „	„
w porównaniu z wynikłością z r. 1890. o	20.644 „	-

Przyczyną obniżenia preliminarza Wydziału krajowego jest poniżej uzasadnione obniżenie wydatku na pieczywo i na bieliznę pod rubr. VII. poz. 32/) i 42, oraz ubytek dodatku pięcioletniego pod rubr. I. poz. 6. lit. b) i c) i 7.

Obniżenie wydatku w porównaniu z kwotą uchwaloną na rok 1892. wynika głównie z obniżenia niektórych artykułów żywności w ostatnich miesiącach b. r.

Znaczne podwyższenie wydatków zwyczajnych w porównaniu z przecięciem 1889—91. i z r. 1890. i 1891. pochodzi z tego powodu, że wielka część artykułów żywności, jakkolwiek

obecnie tańsza, aniżeli w pierwszym kwartale b r., kosztuje zawsze drożej, aniżeli w r. 1890. i 1891., a obok tego w zakładzie przeprowadzono pewne ulepszenia.

Suma wydatków nadzwyczajnych wynosić będzie z powodu budowy pawilonu . . . . . 30.832 zł.
czyli w porównaniu z kwotą na rok 1892. uchwaloną . . . . . 15.214 „ mniej,
w roku bieżącym bowiem obok budowy pawilonu rozszerzono budynek gospodarski.

Poszczególnienie wydatków.

I. Płace i emolumenta etatowe.

Wydział krajowy preliminuje 21.405 zł. czyli o 759 zł. więcej od kwoty uchwalonej na r. 1892., o 1.084 zł. więcej od wynikłości z r. 1891., a o 2.208 zł. więcej od zamknięcia rachunków z r. 1890.

Wyższe żądania uzasadnia Wydział krajowy podwyższeniem wydatków na dodatki pięcioletnie pod poz. 4 d) które w pomniejszeniu odnośnego wydatku pod poz. 7 znajdują częściową kompensatę.

Ponieważ już po oddaniu preliminarza do druku przeniesiono mającego prawo do dodatku pięcioletniego i osobistego, oficyała p. Bienkowskiego i przyjęto innego oficyała, odpada pod poz. 6 b) 300 zł. dodatku pięcioletniego, a pod tą samą pozycją lit. c) drugich 300 zł. Komisya budżetowa wstawia przeto pod poz. 6 lit. b) jedynie tylko kwotę 325 zł., a pod poz. lit. c) 300 zł.

Ustanowienie posady etatowej maszynisty, i przeniesienie tego wydatku z rubr. II. poz. 14. a) i b) pod rubr. I. poz. 9, które wpłynęło na podwyższenie wydatków w rubr. I. znalazło jednak w stosunkowym ubytku wydatków pod rubr. II. całkowite wyrównanie, — uzasadnia Wydział krajowy w osobnem sprawozdaniu; Komisya budżetowa przedkłada Wys. Sejmowi także osobne sprawozdanie z tego wniosku dotyczącego powiększenia etatu zakładu w Kulparkowie.

Suma rubryki I. wynosić zatem będzie wedle wniosków Komisji 20.805 zł. czyli o 600 zł. mniej od preliminarza Wydziału krajowego ale o 159 zł. więcej od kwoty uchwalonej na r. 1892., o 485 zł. więcej od wynikłości z r. 1891., a o 1.701 zł. więcej od wynikłości z r. 1890.

II. Koszta utrzymania osób nieetatowych.

Komisya wnosi przyjąć preliminowaną przez Wydział krajowy kwotę 34.767 zł. o 1.973 zł. niższą od kwoty uchwalonej na rok 1892., o 2.237 zł. wyższą od wynikłości z r. 1891., a o 3.079 zł. wyższą od wynikłości z r. 1890.

Obniżenie żądania w porównaniu z kwotą uchwaloną na r. 1892. pochodzi z powodu obniżenia płacy nowo przyjętego ślusarza i palacza pod poz. 4. lit. a), równie jak i z tego powodu, że ceny artykułów żywności są po większej części niższe, aniżeli w początku r. 1892., wyższe jednak aniżeli w r. 1891. i 1890. Mięso wołowe i cielęce np., które w r. 1891. kosztowało 45 i 43 ct. za 1 klg. zakontraktował Wydział krajowy w I. półroczu b. r. po 59 ct. za 1 klg. w II. półroczu po 56 ct. za 1 kg.; za masło 1. lutego płacił zakład w r. 1891 1 zł. 6 ct. i 86 ct. za klg., w lipcu 80 ct., w sierpniu 86 ct., we wrześniu 92 ct., a przeciętnie 86 ct. za 1 klg. Natomiast przybywa pod poz. 12. lit. a) i b) płaca roczna i koszt utrzymania jednej Siostry miłosierdzia, a pod poz. 15. lit. a) i c) o 2 dozorców więcej, jak w r. 1892., a to z powodu rozszerzenia zakładu przez wybudowanie nowego pawilonu.

Wikt jednej Siostry miłosierdzia oblicza Wydział krajowy pod poz. 12. lit. b) w kwocie 230 zł. o 6 zł. niższej od kwoty na r. 1892. uchwalonej, o 31 zł. wyższej od wynikłości z roku 1891. a o 33 zł. niższej aniżeli wynikłość z roku 1890.

Wikt służby wyższej pod poz. 14 *c)* oblicza Wydział krajowy dla 8 osób po 220 zł., o 20 zł. niżej, aniżeli w r. 1892., a o 15 zł. wyżej od wynikłości z r. 1891. a dla 3 osób przyjmuje wikt w kwocie po 150 zł. o 4 zł. wyższej od kwoty uchwalonej na r. 1892., a o 16 zł. niższej, aniżeli wydano w r. 1891.

Wikt służby oddziałowej pod poz. 15. lit. *c)* oblicza Wydział krajowy w kwocie 142 zł. o 12 zł. niższej od kwoty uchwalonej na r. 1892., a o 8 zł. wyższej od wynikłości z r. 1891., a o 15 zł. wyższej od wynikłości z r. 1890.

Wikt służby domowej pod poz. 17. oblicza Wydział krajowy w kwocie 125 zł., o 11 zł. niższej od kwoty na r. 1892. uchwalonej, o 14 zł. wyższej od wynikłości z r. 1890.

III. Pensye i emerytury

wnosi Komisya zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego w kwocie 1.351 zł. równie wysokiej, jak uchwalono na r. 1892, a kwota rzeczona jest z powodu śmierci emeryta dra Hankiewicza i dozorecy Szymańskiego o 413 zł. niższą od wydanej w r. 1891. a o 407 zł. niższą od wydatku w roku 1890.

IV. Zaopatrzenia, odstawnie i dary z łaski

wnosi komisya zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego w kwocie 14 zł. w równej wysokości, jak uchwalono na r. 1892. i wydano w r. 1891. i 1890.

V. Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych.

Komisya wnosi zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego w kwocie 40 zł. równid wysokiej, jak uchwalona na rok 1892.

W roku 1890. i 1891. nie było na ten cel żadnych wydatków.

VI. Remuneracye i zapomogi

Komisya wnosi zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego w kwocie 726 zł. równie wysokiej, jak uchwalona na rok 1892., o 464 zł. niższej, aniżeli w r. 1891, a o 48 zł. niższej, aniżeli w r. 1890, na ten cel wydano.

VII. Koszta gospodarcze

poz. 32. Żywienie chorych.

a) Zwykła strawa i dodatki oblicza Wydział krajowy na 48.000 zł. czyli o 1.000 zł. więcej od wydatku uchwalonego na r. 1892., o 2.736 zł. więcej od wynikłości z r. 1891., a o 8.881 zł. więcej od wynikłości z roku 1890. Ponieważ jednak w latach ubiegłych wydatek na mleko produkowane w zakładzie liczono wedle kosztów produkeyi, a w preliminarzu na rok 1893. obliczył je Wydział krajowy w myśl przyjętego przez Sejm do wiadomości, życzenia komisji budżetowej, wedle cen targowych, który to o 2.000 zł. wyższy wydatek znajduje w dochodach wyrównanie, za podstawę porównania z poprzednimi latami brać jedynie tylko można kwotę 46.000 zł. po odliczeniu różnicy wydatku na mleko otrzymaną. Kwota 46.000 zł. jest o 1.000 zł. niższą od uchwalonej na ten cel na rok 1892, o 736 wyższą od wynikłości z r. 1891., a o 6.881 wyższą od wynikłości z r. 1890.

Wydział krajowy oparł rachunek dni leczenia na wynikłości z r. 1891 i obliczył dni na r. 1893 (218.180), a otrzymawszy koszt dnia leczenia 20·7 przyjął takowy w zaokrąglonej kwocie 21 kr.

Pod poz. 32. lit. f) preliniuje Wydział krajowy wydatki na pieczywo z piekarzem i drzewem w kwocie 9.200 zł. równie wysokiej, jak przyjęta na rok 1892., ale o 1.369 zł. wyższej od przecięcia z lat 1889—91., o 349 zł. niższej od wynikłości z r. 1891., a o 1.336 zł. wyższej od wynikłości z r. 1890.

Ponieważ cena ziemiopłodów w porównaniu z początkiem r. b. znacznie spadła a mąkę zakupuje zakład po cenach znacznie niższych, aniżeli służące w żądaniach na rok 1892. za podstawę obliczenia Wydziału krajowego ceny ze stycznia, lutego i marca 1892. — I tak 100 kg. mąki Nr. 0 kosztował w styczniu 1892, 19 zł. 60 ct., w lutym 19 zł. 40 ct., w marcu 18 zł. 82 ct., w kwietniu 18 zł. 12 ct., w maju 17 zł. 86 ct., w czerwcu 17 zł. 12 ct. w lipcu 16 zł. 91 ct., w sierpniu 16 zł. 33 ct.; 100 kg. mąki Nr. 4. kosztowało w styczniu 17 zł. 91 ct., w lutym 17 zł. 44 ct., w maju 16 zł. 38 ct., w sierpniu 14 zł. 61.; 100 kg. mąki Nr. 5. w lutym 17 zł. 44 ct., w maju 15 zł. 92 ct., w sierpniu 14 zł. 61 ct.; 100 kg. mąki razowej kosztowało w styczniu 11 zł. 20 ct., w lutym 11 zł. 38 ct., w maju 10 zł. 38 ct., w sierpniu 8 zł. 26 ct.—Mąka żytnia Nr. 3. w lutym 12 zł. 40 ct., w maju 10 zł. 70 ct., w sierpniu 9 zł. 17 ct.—Mąka razowa w lutym 1892. 10 zł. 10 ct., w czerwcu 8 zł. 9 ct., w sierpniu 7 zł. 15 ct., 1 kg. chleba kosztował w r. 1891: 8·5, w lutym 1892: 11·7, w maju 11·4 ct., w lipcu 10·2 ct., przeciętnie 11·1 ct. — 1 kg. bułek kosztował w lutym 17 ct., w maju 16·1 ct., w lipcu 15·6 ct., przeciętnie 16·2 ct. — Wobec ciągle zwiększającego się zniżenia cen wnosi Komisya budżetowa wstawić pod poz. VII. lit. f.) Pieczywo z piekarzem i drzewem kwotę 8.600 zł. o 600 zł. niższą od preliminarza Wydziału krajowego i od uchwalonego na r. 1892. wydatku, a o 769 zł. wyższą od przecięcia z lat 1889—1891.

Kwotę 1.000 zł. preliniowaną jako wydatek nadzwyczajny pod poz. 35., 2) na sprzęty gospodarze przeznaczają Wydział krajowy na sprzęty potrzebne do nowo wybudowanego pawilonu i warsztatów. — JW. Szef V. Departamentu złożył w komisji oświadczenie, że nabycie sprzętów nową budową spowodowane oraz znaczniejsze zakupno łóżek siatkowych znajdzie w tej kwocie całkowite pokrycie.

Pod poz. 42. lit. a) preliniuje Wydział krajowy na zakupno i naprawę bielizny pościeli i odzieży 6.500 zł. wykazując, że kwota rzeczona jest znacznie niższą od ogólnej sumy wydatków na ten cel. Komisya uważa jedynie tylko trzechletnie przecięcie wydatków zwyczajnych 5.509 zł. za normalną podstawę do obliczenia powyższego wydatku — wnosi przeto wstawić pod poz. 42. lit. a) zamiast kwoty 6.500 zł. kwotę 5.600 zł. o 900 zł. niższą od preliminarza Wydziału krajowego i od kwoty na rok 1891. wydanej, a o 91 zł. wyższą od przecięcia z lat 1889—1891., o 572 zł. wyższą od wynikłości z r. 1890., a o 600 zł. wyższą od zwyczajnych wydatków na ten cel z r. 1889.

Kwota przez Komisję proponowana tem bardziej wystarczyć powinna, ile że zakład oprócz wydatków zwyczajnych poniósł znaczne wydatki nadzwyczajne na zakupno bielizny w roku 1889., 7.198 zł. i r. 1891., 6.497 zł., a jeśli się sumę wydatków na sprzęty gospodarskie i na bieliznę i odzież i pościel rozliczy na liczbę dni leczenia, okaże się, że w Kulparkowie wydano na ten cel w latach 1889—91. więcej, aniżeli w innych zakładach w ciepłą odzież i w bardzo porządną pościel zaopatrzonych. — A mianowicie na 1. dzień leczenia przypada w latach 1889—91. w Kulparkowie 6·01 ct. na cel powyższy, w Dalldorf pod Berlinem wedle ostatnich przystępnych dat 5·90 ct., w Pradze 5·41 ct., w Kosmanos w Czechach 5·62 ct., w Bernie 5·12 ct., w Dobran w Czechach 4·74 ct. — Należy przeto przypuszczać, że zakład Kulparkowski poniósłszy wydatek stosunkowo wyższy znaczniejsze zapasy ciepłej bielizny i pościeli posiadać powinien.

Przy tej sposobności zwraca Komisya uwagę na potrzebę uwzględnienia różnicy wydatków zwyczajnych od nadzwyczajnych w trzechletnich przecięciach w preliminarzu zawartych.

Suma wydatków zwyczajnych rubr. VII. Koszta gospodarze wynosić przeto będzie wedle wniosków Komisji 97.752 zł. czyli o 1.500 zł. mniej od preliminarza Wydziału krajowego, o 352 zł. więcej od kwoty na r. 1892. uchwalonej, o 13.789 zł. więcej od przecięcia z lat

1889—1891, o 7.489 zł. więcej od wynikłości z r. 1891, a o 14.992 zł. więcej od wynikłości z roku 1890.

Suma wydatków nadzwyczajnych rubr. VII. wynosić będzie zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego 1.000 zł. Ogólna suma wydatków zwyczajnych i nadzwyczajnych na kosztą gospodarze wynosić będzie wedle wniosków Komisji 98.752 zł. czyli o 1.500 zł. mniej od preliminarza Wydziału krajowego, o 552 zł. mniej od kwoty uchwalonej na rok 1892, ale o 10.224 zł. więcej od przecięcia z lat 1889—1891, a o 15.992 więcej od wynikłości z r. 1890.

VIII. Koszta sanitarne.

Komisja wnosi zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego w kwocie 6.260 zł. równie wysokiej, jak uchwalono na rok 1892, wyższej o 142 zł. od r. 1891, a o 320 zł. wyższej aniżeli wydano w roku 1890.

IX. Koszta kancelaryjne i druki.

Komisja wnosi zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego w kwocie 450 zł. równie wysokiej, jak uchwalono na rok 1892., o 34 zł. wyższej, aniżeli wydano w r. 1891., a o 50 zł. niższej, od wydanej w r. 1890.

X. Koszta kapliczne.

Komisja wnosi zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego w kwocie 200 zł. w kwocie równie wysokiej, jak uchwalono na rok 1892., i wydano w r. 1890., a o 17 zł. niższej od wydanej w roku 1891.

XI. Koszta utrzymania budynków, dróg i urzędzeń.

Komisja wnosi zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego w kwocie 8.050 zł. równie wysokiej, jak suma wydatków zwyczajnych na rok 1892. uchwalona i w r. 1891. i 1890. wydana, a o 3.004 niższej od sumy wydatków zwyczajnych i nadzwyczajnych na r. 1892. przyjętej, a o 4.505 zł. niższej od ogólnej sumy wydatków zwyczajnych i nadzwyczajnych w r. 1891.

XII. Podatki, daniny.

Komisja wnosi zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego w kwocie 120 zł. równie wysokiej, jak uchwalona w r. 1892.

XIII. Rozmaite.

Komisja wnosi zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego w kwocie 2.600 zł. o 700 zł. wyższej. aniżeli kwota na r. 1892. przyjęta, o 482 zł. niższej od wynikłości z r. 1891., a o 434 zł. wyższej od wynikłości z r. 1890.

Na wzrost sumy odnośnych wydatków wpłynęło (pod poz. 60 i) przyjęcie wyższej kwoty na kosztą przywozu i odstawienia chorych do zwrotu od gmin przynależności, 800 zł. czyli o 740 zł. więcej od kwoty na rok 1892. uchwalonej, a o 64 zł. więcej od kwoty w r. 1891., a o 197 zł. więcej od kwoty w r. 1890. wydanej.

Zaliczka rzeczona znajduje pod rubr. V. poz. 10. doch. częściowe wyrównanie. Ponieważ ciągłe podwyższanie się tego rodzaju zaliczek jest dowodem, że c. k. Starostwa dość powolnie ściąganie ich załatwiają, mniema Komisja, że Wydział krajowy w razie dalszego trwania tego

stanu rzeczy, który często jest powodem długiej i uciążliwej korespondencji z c. k. Starostwami, przedstawi c. k. Namiestnictwu potrzebę szybszego ściągania powyższych kosztów.

XIV. Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe.

Komisya wnosi zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego w kwocie 50 zł. równej uchwalonej na ten cel na r. 1892. i wydanej w r. 1890, a o 13 zł. niższej od wynikłości z r. 1891.

XV. Koszta podróży i dyety Członków Komisji opieki nad obłąkanymi.

Komisya przyjmuje zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego w kwocie 150 zł. a zatem w równej wysokości, jak kwota na rok 1892. uchwalona.

XVI. Nowe budynki w zakładzie postawić się mające.

Nadzwyczajne.

Komisya wnosi w moc uchwały Sejmowej z dnia 8. kwietnia na 2 pawilony z przyznanej kwoty 59.664 zł. płatnej w dwóch ratach, drugą ratę 29.832 zł.

Jeden pawilon na 20 łózek z 28 ubikacyami i przybudowane dwa budynki gospodarcze na warstwy po 6 ubikacyi zawierające, magazyn bielizny, szwalnię i mieszkanie dla sług kuchennych znajduje się już pod dachem. Na drugi pawilon na 20 łózek z 28 ubikacyami właśnie zaciągają krokwie.

Dochody.

I. Odsetki od kapitałów.

Komisya wnosi zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego kwotę 230 zł. równą uchwalonej na rok 1892.

II. Dodatki.

Komisya wnosi zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego kwotę 660 zł, równą kwocie uchwalonej na rok 1892., a o 47 zł. niższą od wynikłości z r. 1891., a o 19 niższą od wynikłości z r. 1890.

III. Dochody z dóbr.

Komisya wnosi zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego 11.890 zł., czyli z powodu obliczenia mleka po cenach produkeyi w porównaniu z kwotą na rok 1892. uchwaloną o 2.000 zł. więcej.

IV. Zwroty kosztów leczenia.

Komisya wstawia zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego w kwocie 172.500 zł., przyjmując dochód od funduszu krajowego galicyjskiego, niższy od trzechletniego przecięcia 149. 304 zł. w kwocie 145.000. Dochód od samopłacących oblicza Komisya poniżej trzechletniego przecięcia 26.270 zł., i nie chcąc w roku przyszłym dawać powodu do przekroczenia preliminarza w zamknięciu rachunków, preliminarzuje jedynie tylko 24.000 zł., spodziewa się jednak, że po

rozszerzeniu się zakładu, dochód z tego źródła wzrośnie. Dochód od funduszków obceokrajowych i innych publicznych przyjmuje Komisya poniżej trzyletniego przecięcia 3.975 zł. w kwocie 3.500 zł.

V. Rozmaite.

Komisyja wnosi zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego . . . . . 1.200 zł.
o 400 zł. więcej od kwoty na rok 1892 uchwalonej, a o 454 zł. więcej od wynikłości z roku 1891.

Podwyższenie dochodów pochodzi głównie z powodu zaległych kosztów przewozu pod poz. 10.

Projekt budżetu gospodarstwa rolnego i krowiarni oblicza wydatki:

I. Na gospodarstwo rolne i krowiarnię zgodnie z uchwaloną na rok 1892. kwotą	8.219 „
II. Na ogród warzywny zgodnie z uchwaloną na r. 1892. kwotą	624 „
III. Podatki i daniny	102 „
IV. Różne	45 „

Suma wydatków wynosić przeto będzie . . . . . 8.990 zł.

Ponieważ dochody z gospodarstwa rolnego i krowiarni wynosić mają . . . . . 10.890 zł.
czyli o 2.000 zł. więcej, aniżeli na rok 1892. uchwalono, czysty dochód z gospodarstwa rolnego i krowiarni wynosić będzie po odtrąceniu sumy wydatków na gospodarstwo, podatki i rozmaite nieprzewidziane . . . . . 2.524 „

Ponieważ dochody ze sprzedaży warzyw ogrodowych wynoszą kwotę	1.000 „
Po odtrąceniu wydatku okaże się czysty dochód z ogrodu	376 „
Po odtrąceniu sumy wydatków	8.990 „
Od sumy przychodów	11.890 „

Pozostanie czysty dochód z gospodarstwa . . . . . 2.900 zł.
czyli o 1.958 zł. wyższy od uchwalonego na rok 1892.

Komisyja budżetowa wnosi:

I. Wys. Sejm raczy przyjąć powyższy preliminarz kraj. Zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie na r. 1893 i wstawić wykazany niedobór w kwocie 17.687 zł. przy rubr. XI. poz. 139. wydatków funduszu krajowego.

Lwów dnia 11. września 1892.

Zastępca przewodniczącego
Stanisław Badeni.

Sprawozdawca
Włodzimierz Kozłowski.

Liczba		Sumaryusz	zwy-	Od prelimi-	
ru-	pozy-		czajne	narza Wy-	działu kra-
bryki	eyi		zł.	wię-	mniej
				cej	
Wydatki.					
I.	1-11	Płace i emolumenta etatowe	20.805		600
II.	12-17	Koszta utrzymania osób nieetatowych	34.767		
III.	18-26	Pensye i emerytury	1.351		
IV.	27-28	Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski	14		
V.	29	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	40		
VI.	30-31	Remuneracye i zapomogi	726		
VII.	32-43	Koszta gospodarcze	97.752		1.500
			1.000		
VIII.	44-48	„ sanitarne	6.260		
IX.	49	„ kancelaryjne	450		
X.	50	„ kapliczne	200		
XI.	51-55	„ utrzymania budynków dróg i urzędzeń { 1. zwyczajne	8.050		
			—		
XII.	56	Podatki i daniny	120		
XIII.	57-60	Rozmaite	2.600		
XIV.	61	Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe	50		
XV.	62	Koszta podróży i diety członków opieki nad obłąkanymi	150		
XVI.	63	Na nowe budowy (<i>nadzwyczajne</i>)	29.832		
		Suma wydatków } 1. zwyczajne	173.335		2.100
			30.832		
		Razem .	204.167		2.100
Dochody.					
I.	1	Odsetki od kapitałów	230		
II.	2-3	Dodatki	660		
III.	4-5	Dochody z dóbr	11.890		
IV.	6-8	Zwroty kosztów leczenia	172.500		
V.	9-11	Rozmaite	1.200		
		Suma dochodów .	186.480		
		W porównaniu z wydatkami .	204.167		
		Okazuje się niedobór .	17.687		

Lit. F.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

(Sprawozdawca poseł Dr. Adam Czyżewicz.)

Preliminarz Wydziału krajowego oblicza wydatki na łączną kwotę 233.656 zł. i to w dziale wydatków zwyczajnych 189.376 zł., zaś nadzwyczajnych (nowe budowle) 44.280. W porównaniu z rokiem 1892 prelininuje Wydział krajowy o 10.703 zł. obecnie więcej, i to w wydatkach zwyczajnych o 617 zł. mniej, zaś nadzwyczajnych o 11.320 więcej jak w roku 1892. Ponieważ zaś wydatki nadzwyczajne odnoszą się do nowych budowli przez Wysoki Sejm uchwalonych, przeto właściwie prelininarz na rok 1893 jest o kwotę 617 zł. mniejszy, jak był w r. 1892.

Dochody prelininuje Wydział krajowy w kwocie 187 529 zł. t. j. o 1.999 zł. więcej jak w roku 1892. W ten sposób zamyka Wydział krajowy swój prelininarz niedoborem 46.127 zł. Od tego niedoboru odtrącić należy wydatki nadzwyczajne w kwocie 44.289 zł., pozostaje jako rzeczywisty niedobór kwota 1.847 zł.

Komisya budżetowa wstawia w prelininarz wydatków kwotę 232.506 zł. i to zwyczajnych 188.226 i nadzwyczajnych zgodnie z Wydziałem krajowym 44.280. Przyjmuje zgodnie z Wydziałem krajowym dochody w kwocie 187.529 i zamyka niedoborem w kwocie 44.977 zł. — od którego znów wydatki nadzwyczajne na inwestycje w kwocie 44.280 zł. odtrącić należy. Właściwy zatem niedobór na zwyczajne potrzeby szpitala św. Łazarza w Krakowie w myśl wniosków komisji wynosi 697 zł.

W myśl rezolucyj uchwalonych przez Wysoki Sejm, przy układaniu budżetu św. Łazarza w Krakowie na rok 1892, wydelegował Wydział krajowy komisję w celu zbadania przyczyny nadmiernych kosztów utrzymania w tymże szpitalu, oraz drugą komisję w celu zbadania maszyny parowej i wodociągów.

Rezultat tych badań wykazał, że jak opiewa reskrypt Wydziału krajowego wysłany pod l. 17.023/92 i 22.534 w administracji szpitalu św. Łazarza „panował pod wielu względami nieład i nieporządek, brak kontroli i jakiegokolwiek nadzoru.“ Tak samo badanie maszyny parowej i wodociągów wykazało „przedewszystkiem brak nadzoru nad urządzeniem mechanicznem, które potrzebuje naprawy i powoduje ciągle marnowanie paliwa.“

Wskutek tego ujął Wydział krajowy i wydał bardzo energiczne rozporządzenia, zdążające do naprawy złęgo. Spodziewać się należy, że takowe w krótkim czasie w całości usuniętem zostanie. Opróżnione miejsce rządcy szpitala po przejściu dawnego na emeryturę nadane zostało urzędnikowi zakładu kulparkowskiego. Dalsze badanie sprawy doprowadziło do wdrożenia śledztwa dyscyplinarnego, którego rezultatu wyczekiwać dopiero należy. Również w myśl drugiej rezolucji Wysokiego Sejmu z r. 1892, komitet administracyjny szpitala św. Łazarza zajął się sprawą zakupna węgla opałowych wprost z kopalni, nie zaś od przedsiębiorcy miejscowego

i obecnie już przedstawił wniosek, aby mu wolno było tą drogą, rezolucjami sejmowemi wskazaną, zakupywać materiał opałowy, przyczem zestawienie rachunkowe wykazuje, że po opłaceniu wszelkich kosztów oraz dostawy węgla do szpitala, takowy o 13⁵ centa na jednym metrycznym cetnarze może być tańszym jak dotąd.

W ten sposób wszystkie wytknięcia jakie w komisji budżetowej ze stanowiska czysto budżetowego, tj. z mowy cyfer zrobione były, znalazły poparcie w zbadaniu faktycznego słowa rzeczy i można mieć otuchę, że administracja szpitala św. Łazarza dostanie się w ręce sprężyste, a w przyszłości wydatki odpowiadać będą rzeczywistej potrzebie.

Rubryka I. Płace i emolumenta etatowe preliniuje Wydział krajowy **31.980 zł.**
tj. 511 zł. więcej jak na rok 1892 uchwalono. Podwyższenie wydatku powstało z powodu systemizowania maszynisty z płacą 750 zł., wskutek czego ta kwota z rubryki II. weszła w I. Różnica zaś między tą kwotą a rzeczywistym podniesieniem potrzeb rubr. I., wynoszącem tylko 511 zł., wynikła z drobnych pozycji, powstałych przez zaokrąglenia w koszcie wiktury i opuszczenia dodatków 5-letnich nowomianowanych funkcyjaryuszów, których poprzednicy poszli na emeryturę.

Komisja budżetowa wstawia zatem zgodnie z budżetem krajowym w rubr. I. 31.980 zł.

Rubryka II. Koszta utrzymania osób nieetatowych.

Preliminuje Wydział krajowy, oraz Komisja budżetowa kwotę **25.327 „**
t. j. o 1.171 zł. mniej jak na rok 1892 uchwalono. Zmniejszenie jest usprawiedliwione niżeniem kosztu wiktury, oraz przeniesieniem rachunkowem niektórych pozycji do innych rubryk, gdzie one należą; mianowicie maszynisty do rubr. I. piekarza i 2 parobków do VII.

Rubryka III. pensye i emerytury.

Zgodnie z wnioskiem **2.425 „**
t. j. o 2.175 zł. więcej jak na rok 1892 uchwalono. Gwałtowne podniesienie się wydatków tej rubryki znajduje usprawiedliwienie w przejściu rządcy szpitala i akuszerki w stan spoczynku.

Rubryka IV. Zaopatrzenia odstawnne i dary z łaski.

Zgodnie z wnioskiem, tak samo jak w r. 1892 **356 „**

Rubryka V. Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych.

Zgodnie z wnioskiem **50 „**

Rubryka VI. Remuneracye i zapomogi.

Preliminuje Wydział krajowy **900 „**
t. j. o 200 zł. więcej jak na rok 1892 uchwalono. Podwyższenie wynosi właściwie na korzyść funkcyjaryuszów szpitala 400 zł., gdyż 200 zł., które pobierali urzędnicy c. k. urzędu podatkowego w Krakowie za czynności kasowe, pójdzie obecnie dla urzędników szpitala, którzy w myśl zarządzenia Wydziału krajowego, czynności te sami nadal sprawować będą. Podwyższenie zaś rzeczywiste o 200 zł. wydatków tej rubryki motywuje Wydział krajowy istotną potrzebą. Komisja budżetowa corocznie uwydatniała, że obniżenie tej pozycji, spowodowane było: potrzebą wskazania, iż służy ona do wynagrodzenia rzeczywistego nadmiaru pracy i gorliwego spełniania obowiązków. Obecnie w przekonaniu, że gorliwość w wypełnieniu obowiązków się wzmoże oraz, że czynności kasowe wykonywane przez zarząd szpitala, nie podniosą na przyszłość wydatków rubryki budżetu wstawia zgodnie z Wydziałem krajowym kwotę **900 zł.**

Rubryka VII. Koszta gospodarcze.

Preliminuje Wydział krajowy **89.792 zł.**

t. j. o 4.534 zł. mniej jak na rok 1892 uchwalono, a o 949 zł. więcej jak okazuje wynikłość z roku 1890. Względnie do kwoty na rok 1892 uchwalonej, preliminuje Wydział krajowy obniżenie wydatków przy poz. 32a „zwykła strawa i dodatki“ o 2.500 zł, przy poz. 32g „wino dla chorych“ o 200 zł, przy poz. 39, „utrzymanie pralni“ o 442 zł, przy poz. 40, „bielizna pościel i odzież“ o 481 zł. wreszcie przy poz. 41, „słoma do sienników“ o 100 zł. Podwyższenie zaś wydatku, oprócz drobnych pozycji rachunkowych, wnosi Wydział krajowy przy poz. 32d, „opał do kuchni“, o 150 zł, przy poz. 32f, „pieczywo“, o 269 zł, przy poz. 34, „opał sal i łazienek“, 400 zł, przy poz. 35, „oświetlenie“, o 295 zł, wreszcie przy poz. 37, „utrzymanie jednej pary koni“, o 45 zł. i przy poz. 38b, „utrzymanie ogrodu warzywnego“, o 50 zł. We wszystkich pozycjach usprawiedliwia Wydział krajowy podwyższenie wydatku przeciętną cyfrą tegoż z lat ostatnich. Podwyższenie zaś wydatku przy pozycji 38b. motywuje Wydział krajowy potrzebę kwoty 50 zł., dla zadrzewienia części ogrodu warzywnego, przeistoczonej na spacerowy dla chorych.

Komisya budżetowa uznaje za usprawiedliwione podwyższenie pozycji tych, które nie odnoszą się do opału, gdyż od lat 3 ciągle zwracała uwagę na nadmierne spotrzebowanie materiału opałowego, które zostało stwierdzonem. Z przecięt więc z tych lat nie można obliczyć rzeczywistej potrzeby, tym mniej z wynikłości roku ostatniego, a to tym bardziej, że komitet administracyjny w piśmie z dnia 4. maja 1892 l. 22.534, sam oblicza: że przy zakupie węgla wprost z kopalni w Sierzy uzyska oszczędność na każdym wagonie po 13 zł. 50 ct. czyli na 100 tylko wagonach węgla obecnie pod kotły parowe potrzebnego 1.350 zł. Prócz tego, w temże samem piśmie, wykazuje komitet administracyjny, że przywóz węgla z kolei do szpitala, da się z łatwością uskutecznić przez użycie do tego celu koni szpitalnych, przez co znów na 100 wagonach tylko, oszczędzi się 400 zł.

Z tych powodów nie może się komisya budżetowa zgodzić na podwyższenie kosztów opału i przyjmuje tylko taką tegoż wysokość, jaka na rok 1892 uchwaloną została.

Wskutek tego przy poz. 32d. opał do kuchni i pod kotły parowe do wytwarzania pary w miejsce preliminowanej kwoty 1.200 zł. t. j. wyższej o 150 zł. od uchwalonej na rok 1892, wstawia komisya budżetowa kwotę 1.050 zł. zaś przy poz. 34: opał sal i łazienek i innych ubikacyi wstawia komisya budżetowa, w miejsce preliminowanej kwoty 7.000 zł., wyższej o 400 zł. od uchwalonej na rok 1892, takąż samą kwotę 6.600 zł.

Cała więc Rubryka VII. w miejsce preliminowanej kwoty 89.792 zł., wynosić ma . . . . . 89.242 zł.
tj. o 5.084 zł. mniej jak na rok 1892 uchwalono.

Rubryka VIII. Koszta sanitarne zgodnie z wnioskiem . . . . . 12.161 „
tj. więcej o 302 zł. jak na rok 1892 uchwalono. Usprawiedliwia tę nadwyżkę w zupełności większa ilość dni leczenia, którą z natury rzeczy i koszta sanitarne powiększa.

Rubryka IX. koszta kancelaryjne z godnie z wnioskiem . . . . . 1.000 „
Podwyższenie wydatku tej pozycji o 100 zł. usprawiedliwione jest potrzebą nakładu druków na księgi kasowe, ponieważż zarząd szpitalu kasę sam prowadzić będzie.

Rubryka X. Koszta kapliczne, zgodnie z wnioskiem co do wydatków zwyczajnych w kwocie 250 zł. i nadzwyczajnych w kwocie 1.080 zł. łącznie . . . . .

1.330 zł.

Tem samem załatwione zostaje sprawozdanie Wydziału krajowego l. 42.941/92 w przedmiocie odrestaurowania wnętrza kościoła przy szpitalu św. Łazarza w Krakowie.

Kosztorys inżyniera szpitalnego uwzględnia już, jak z relacji jego wpływa możliwość odbicia tynków na gurtach i ewentualnie małych klinowań od wewnątrz, o czym dopiero przekonać się będzie można po ustawieniu rusztowania, i obejmuje tę możliwość w cenie jednostkowej od metra kwadratowego.

Rubryka XI. Utrzymanie budynków proponuje Wydział krajowy w wydatkach zwyczajnych kwotę 5.648 zł. t. j. o 500 zł. mniej jak na rok 1892 uchwalono i która to cała kwota przy poz. 53. utrzymanie wodociągów i maszyny parowej, oszczędzoną być ma — zaś w wydatkach nadzwyczajnych przekracza kwota proponowana 43.200 zł. takąż samą w roku 1892 o 13.200 zł. i to w myśl uchwały Wysokiego Sejmu, odnośnie do drugiej raty przeznaczonej na budowę pawilonu chirurgicznego. Ogółem więc preliminuje Wydział krajowy w tej rubryce kwotę 48.848 zł.

Przy poz. 56. „wynagrodzenie za czynności techniczne“, wstawiona jest w preliminarzu kwota 600 zł. Takiej pozycji nie ma w żadnym innym zakładzie szpitalnym krajowym i te zakłady wliczają ten wydatek, gdyby się okazał potrzebnym, do wydatków zwyczajnej konserwacji i reperacji budynków. Wszystkie prace techniczne przy nadzwyczajnych budowach tak samo jak i nadzór tychże budowli, bywają osobno wynagradzane i wchodzi w rachunek tychże budowli. W skutek zbadania urządzeń mechanicznych szpitalu św. Łazarza przez komisję ad hoc wydelegowaną, widział się Wydział krajowy spowodowanym wytknąć przedewszystkiem „brak nadzoru w całym urządzeniu mechanicznem, które powoduje ciągle marnowanie paliwa“. Z tego wynika, że nie ma potrzeby wynagradzania osobnego czynności technicznych, tym więcej że dla tych czynności w żadnym zakładzie szpitalnym w kraju nie ma osobnej rubryki wydatków. Z tych powodów komisya budżetowa skreśliła przy poz. 56. kwotę wstawioną 600 zł. — a w ten sposób cała Rubryka XI. wynosić będzie w wydatkach zwyczajnych 5.048, w nadzwyczajnych 43.200 razem . . . . .

48.248 „

i zawsze jeszcze w wydatkach zwyczajnych wyższą jest o 1.218 zł., jak ta sama rubryka w szpitalu we Lwowie.

Rubryka XII. Podatki i daniny zgodnie z wnioskiem . . . . . 1.027 „

Rubryka XIII. Rozmaite zgodnie z wnioskiem . . . . . 750 „

Rubryka XIV. „Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na oddziale położnic“ zgodnie z wnioskiem . . . . . 500 „

t. j. o 50 zł. więcej jak na rok 1892 z powodu większej ilości dzieci.

Rubryka XV. „Koszta utrzymania matek i dzieci w szpitalu św. Ludwika“, zgodnie z wnioskiem . . . . . 16.700 „

t. j. o 300 zł. więcej jak w r. 1892 z powodu przy rubryce XIV. podanego.

Rubryka XVI. „Zapisy“ zgodnie z wnioskiem . . . . . 109 „

Rubryka XVII. „Wydatki z prawa patronatu i konkurencji wyniki“ zgodnie z wnioskiem . . . . . 50 „

Rubryka XVIII. „Diety koszta podróży i inne“ zgodnie z wnioskiem . . . . . 350 „

Zestawienie.

Wydatki	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	232.506 zł.
Dochody	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	187.529 <u>n</u>
										Niedobór	.	44 977 zł.

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy przyjąć powyższy preliminarz krajowego szpitalu św Łazarza w Krakowie na rok 1893 i polecić pokryć niedobór w kwocie 44.977 zł. z funduszu krajowego.

Lwów 14. września 1892.

Zastępca przewodniczącego:

Stanisław Badeni.

Dr. Czyżewicz,

referent.

Budżet krajowy na rok 1893.

Lit. G.

Fundusz podrzutków w Krakowie.

(Sprawozdawca poseł *Dr. Adam Czyżewicz.*)

Wydział krajowy preliniuje w dziale wydatków kwotę 5.105 zł. w. a. t. j. o 586 zł. więcej jak na rok 1892 uchwalono; w dziale dochodów preliniuje Wydział krajowy kwotę 1.655 zł. t. j. 36 zł. więcej jak w roku 1892. Okazuje się więc niedobór w kwocie 3.450 zł. który w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 25 listopada 1889 ma być pokryty z funduszu krajowego, a raczej zwrócony funduszowi podrzutków, jako zapomoga dla położnic, które z dziećmi bezpłatny oddział położniczy po zniesieniu domów dla podrzutków opuszczają.

Komisyja budżetowa wstawia tak w dziale dochodów, jakoteż wydatków cyfry zgodnie z Wydziałem krajowym:

W y d a t k i.

Rubr.	I.	<i>Płace urzędników zgodnie z wnioskiem</i>	. . . . .	50 zł.
Rubr.	II.	<i>Koszta kancelaryjne</i>	" "	20 "
Rubr.	III.	<i>Remuneracye</i>	" "	20 "
Rubr.	IV.	<i>Koszta utrzymania podrzutków zgodnie z wnioskiem</i>	. . . . .	1.525 "
Rubr.	V.	<i>Koszta leczenia dzieci</i>	" "	10 "
Rubr.	VI.	<i>Podatki i daniny</i>	" "	— "
Rubr.	VII.	<i>Zapomogi dla położnic</i>	" "	3.450 "
		więcej o 550 zł. jak na rok 1892 wedle faktycznej potrzeby. Ciągły wzrost tej rubryki powoduje corocznie zwiększająca się liczba kobiet, w zakładach położniczych, a tem samem i zwiększająca się liczba dzieci, dla których Wysoki Sejm zapomogę przeznaczył, jeśli matki ich zabierają je z sobą do domu, a nie pozostawiają w domach podrzutków, które zniesione zostały.		
Rubr.	VIII.	<i>Rozmaite zgodnie z wnioskiem</i>	. . . . .	30 "
		Ogólna suma wydatków	. . . . .	5.105 zł.

D o c h o d y.

Rubr.	I.	<i>Odsetki od efektów, kapitałów i fundacyj zgodnie z wnioskiem</i>	. . . . .	1.655 zł.
		Ogólna suma dochodów	. . . . .	1.655 zł.

Z e s t a w i e n i e .

Wydatki	5.105 zł.
Dochody	1.655 <u>n</u>
Niedobór	3.450 zł. w. a.

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy powyższy preliminarz funduszu podrzutków w Krakowie przyjąć na rok 1893 i polecić pokryć niedobór w kwocie 3.450 zł. w. a. z funduszu krajowego.

Lwów dnia 14 września 1892.

Zastępca przewodniczącego

Stanisław Badeni.

Sprawozdawca

Dr. Adam Czyżewicz.

Budżet krajowy na rok 1893.

Lit. III.

Fundusz policji krajowej.

(Sprawozdawca poseł Goldman.)

W dawniejszych latach fundusz ten żadnych nie ponosił wydatków, a cały jego dochód wpływał do funduszu krajowego. Gdy jednak na mocy ustawy państwowej z 24. Maja 1885, w innych prowincjach państwa weszły w życie domy przymusowej pracy i poprawy, fundusz ten pokrywa koszta utrzymania przynależnych do Galicyi w tychże zakładach. Koszta te z roku na rok znacznie się zwiększają. W roku 1889 wypłacono z tego tytułu 330 zł., w roku 1890 1.451 zł., a w roku 1891 1.956 zł. Na rok 1892 uchwalono 2.000 zł., a na rok 1893 Wydział krajowy preliminuje 2 500 zł. Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Dochody funduszu policji krajowej	6.034 zł.
Wydatki	2.505 „
Nadwyżka dochodów w kwocie	3.529 zł.

wpływie do funduszu krajowego (rubr. IV. poz. 7) dochodów funduszu krajowego.

Zastępca Przewodniczącego:

Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:

Goldman.

Budżet krajowy na rok 1893.

Lit. I. — N.

Fundusze samoistne.

(Sprawozdawca p. Goldman).

Preliminarze tych funduszków przedłożone przez Wydział krajowy opierają się co do dochodów na rzeczywistym stanie odnośnych funduszków a co do wydatków na uchwałach i postanowieniach sejmowych przeto komisya budżetowa wnosi przyjęcie tych preliminarzy bez zmiany:

Lit. I. Fundusz domestykalny.

Wydatki	5 zł.
Dochody	5.996 „
Nadwyżka dochodów	5.991 zł.

użyta zostanie na pomnożenie majątku zarodowego.

Lit. K. Fundusz kultury krajowej.

Dochody	3.448 zł.
Wydatki	15 „
Nadwyżka dochodów	3.433 zł.

użyta będzie jako zasiłek dla szkoły rolniczej w Dublanach (rubr. II dochodów wyższej szkoły rolniczej w Dublanach).

Lit. L. Fundusz stanowy sierociński.

Dochody	1.807 zł.
Wydatki na utrzymanie sierot	1.692 „
Nadwyżka dochodów	115 zł.

użyta zostanie na pomnożenie majątku zarodowego.

Lit. M. Fundusz Aleksandra hr. Stadnickiego.

Dochody	1.105 zł.
Wydatki	1.105 „

Lit. N. Fundusz pożyczki krajowej z r. 1873.

Termin spłat ratalnych pożyczek udzielonych w swoim czasie Wydziałom powiatowym skończył się w r. 1883, jednak z końcem r. 1891 zaległości czynne tytułem zwrotu

Aleg. 51.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z czynności w zakresie przemysłu krajowego.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie Komisji
krajowej dla spraw prze-
mysłowych.

Komisya krajowa dla spraw przemysłowych przedłożyła Wydziałowi krajowemu sprawozdanie z czynności za czas od sierpnia 1891 do sierpnia 1892, zawierające oraz szczegóły o stanie szkół przemysłowych, warsztatów naukowych i innych zawodowych zakładów przemysłowych, utrzymywanych kosztem kraju lub zasilanych ze skarbu krajowego, jako też wyczerpujące szczegóły o rozdawnictwie stypendyów i zasiłków na cele przemysłowe, o udzielaniu pożyczek z funduszu przemysłowego i o stanie tego funduszu według zamknięcia rachunkowego za I. półrocze 1892, które Bank krajowy Wydziałowi krajowemu przedłożył. Sprawozdanie komisji zawiera również uzasadnienie preliminowanych za r. 1893 wydatków na cele przemysłowe i gruntownie opracowane wnioski.

Alegat.

Przedłożenie to Wydział krajowy w myśl §. 2. statutu komisji przedkłada Wysokiemu Sejmowi w załączeniu % i oświadcza, że przyjmuje wszelkie wnioski komisji i przedstawia je Wys. Sejmowi jedynie ze zmianą we wniosku co do podwyższenia wynagrodzenia dla sekretarza komisji na 1.800 zł. rocznie, począwszy od 1. stycznia 1893. Wydział krajowy wnosi mianowicie, ażeby wstawić do preliminarza budżetu krajowego w Rubr. XVI. wydatków kwotę 1.200 zł. tytułem wynagrodzenia dla sekretarza komisji kwotę 600 zł. w. a., zaś jako osobisty dodatek dla terażniejszego sekretarza komisji p. Juliusza Starkla.

Uchwały sejmowe
w sprawach przemysłowych.

Komisya krajowa zdaje także sprawę o wykonaniu uchwał Wysokiego Sejmu z dnia 24. marca, 1. kwietnia i 5. kwietnia 1892. Ponieważ sprawozdanie komisji wyczerpuje rzecz, przeto Wydział krajowy poprzestaje na przytoczeniu powyższych uchwał w całej osnowie.

W załatwieniu sprawozdania sejmowej komisji przemysłowej z przedłożenia Wydziału krajowego, obejmującego czynności w zakresie

przemysłu krajowego, Wysoki Sejm na posiedzeniach w dniu 24. marca i dnia 1., 5. kwietnia 1892. powziął następujące uchwały:

I. „1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z działalności na polu szkół przemysłowych uzupełniających.

2. Sejm wzywa ponownie c. k. Rząd, ażeby wzorowy statut dla uzupełniających szkół przemysłowych, przedłożony c. k. Ministerstwu wyznań i oświaty, pismem komisji krajowej dla spraw przemysłowych z dnia 19. września 1889 l. 272, uznał za normalny dla uzupełniających szkół przemysłowych w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z W. Księstwem Krakowskiem.

3. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby tenże przy pomocy krajowej komisji dla spraw przemysłowych opracował projekt stałej organizacji krajowego nadzoru nad szkołami przemysłowymi uzupełniającymi.

4. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby tenże nie ustawał w usiłowaniu powołania do życia nowych szkół przemysłowych uzupełniających w miejscowościach, w których czynniki lokalne sprawą tą dostatecznie nie zajęły się.

5. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby tenże wdrożył rokowania z gminą miasta Lwowa celem ujednostajnienia organizacji szkół przemysłowych uzupełniających na zasadach normalnego statutu krajowego dla tychże szkół.“

II. 1. „Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności w zakresie przemysłu krajowego i dołączone do onego sprawozdanie komisji krajowej dla spraw przemysłowych, odnośnie do stypendyów, zasiłków na cele przemysłowe i krajowego funduszu przemysłowego.

2. Sejm pozostawia na przyszłość uznaniu Wydziału krajowego, w jakiej wysokości mają być wyznaczane i pobierane prowizye od pożyczek z krajowego funduszu przemysłowego, bez względu na wysokość kwoty pożyczkowej.

3. Sejm wzywa ponownie c. k. Rząd, ażeby przyspieszył uregulowanie stosunku komisji krajowej dla spraw przemysłowych, jako organu doradczego c. k. Namiestnictwa w sprawach dotyczących się szkół przemysłowych w Galicyi przez c. k. Rząd zakładanych i utrzymywanych“.

III. I. „Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z jego czynności w zakresie szkół przemysłowych zawodowych.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby rozpoczął rokowania z c. k. Rządem o założenie w Tarnopolu instrukcyjnego warsztatu kowalstwa i ślusarstwa maszynowego, utrzymywanego kosztem skarbu państwa z pomocą zasiłków dawanych z skarbu krajowego i od innych czynników krajowych. Równocześnie poleca Sejm Wydziałowi krajowemu, aby rokował z Radami powiatów przyległych Tarnopolowi i z radą gminną Tarnopola o zobowiązanie się do dawania zasiłków dla założenia i utrzymania wzorowego warsztatu kowalstwa i ślusarstwa maszynowego, w razie gdyby zakład taki Rząd założył i utrzymywał w Tarnopolu kosztem części skarbu państwa.

III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby stabilizował Henryka Gruszeckiego na posadzie kierownika krajowej szkoły dla nauki

tkactwa w Krośnie, nadanej mu prowizorycznie dekretem Wydziału krajowego z dnia 5. lutego 1889 r., oraz przyznał mu prawo do emerytury na równi z innymi urzędnikami krajowymi stabilizowanymi, wymienionymi w §. 12. ustęp 2 lit. b) statutu emerytalnego uchwalonego w dniu 21. stycznia 1889 r., tudzież w zastosowaniu uchwały sejmowej z dnia 3. stycznia 1874 r. i pod warunkami tą uchwałą określonymi, wymierzał Henrykowi Gruszeckiemu pięciolecia po 200 zł. w miarę ukończenia 5, 10 i 15 lat służby pełnionej na posadzie kierownika krajowej szkoły dla nauki tkactwa w Krośnie. Służbę policzalną do emerytury i pięcioleci należy liczyć od dnia 1. stycznia 1889 roku.

Nadmienić tu wypada, że uchwały przytoczone wyżej pod I. 2. i II. 3. zawierające wezwania do c. k. Rządu udzielono c. k. Prezydium Namiestnictwa pismami z dnia 24. marca i 1. kwietnia 1892 L. s. 1393 i 1593. Do dnia zamknięcia niniejszego sprawozdania nie nadeszła od c. k. Rządu odpowiedź na te pisma. Uchwały Wysokiego Sejmu w sprawie stabilizacji Herynka Gruszeckiego Wydział krajowy wykonał rozporządzeniem z dnia 3. maja 1892. l. 21.563.

Ustawa o uwolnieniu zakładów i spółek przemysłowych, tudzież towarzystw akcyjnych od niepaństwowych dodatków do podatków.

W załatwieniu sprawozdania sejmowej Komisji przemysłowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie krajowej ustawy o uwolnieniu zakładów i spółek przemysłowych, tudzież przemysłowych towarzystw akcyjnych od niepaństwowych dodatków do podatków. Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 9. kwietnia 1892 powziął następującą uchwałę:

Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby przyspieszył załatwienie uchwały sejmowej z dnia 18. listopada 1890 w sprawie wydania ustawy krajowej obowiązującej w Królestwie Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o uwolnienie zakładów i spółek przemysłowych, tudzież przemysłowych Towarzystw akcyjnych od wszelkich dodatków do podatków z wyjątkiem państwowych na okres dziesięciu lat“.

O tej uchwale zawiadomiono c. k. Prezydium Namiestnictwa pismem z dnia 9. kwietnia 1892 L. s. 2.034. Pismami zaś z dnia 6. maja 1892 L. 20.099. Wydział krajowy odniósł się w tej sprawie do poselskiego Koła polskiego we Wiedniu, do JE. Ministra Zaleskiego i do c. k. Prezydium Namiestnictwa.

Ponieważ ani uchwała Wysokiego Sejmu ani też starania Wydziału krajowego nie odniosły dotąd skutku, — Wydział krajowy przedkłada Wysokiemu Sejmowi wniosek o ponowienie w tej sprawie wezwania do c. k. Rządu.

Petycje przekazane Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

Wszystkie petycje w sprawach przemysłowych, przekazane przez Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do załatwienia, Wydział krajowy udzielił Komisji krajowej dla spraw przemysłowych do objawienia zdania, a następnie załatwił je zgodnie z wnioskiem Komisji

A. Uchwałą dnia 30. marca 1892 Wysoki Sejm przekazał Wydziałowi krajowemu do załatwienia między innymi petycję L. s. 1.972 Boleśława Bzowskiego o pożyczkę bezprocentową 2.000 zł. na powiększenie zakładu koszykarskiego w Zbożowicach, tudzież petycję L. s. 1.871 Farnowskiego i Guniewicza o pożyczkę na wprowadzenie w życie przyrzędu do kierowania zwrotnicy z pociągu podczas ruchu.

Petycję Bzowskiego Wydział krajowy załatwił odnośnie (LW. 18.882/92, 24.745/92.) petycję Farnowskiego i Guniowicza wraz z ich petycjami w tej samej sprawie, przekazane Wydziałowi krajowemu uchwałami Wysokiego Sejmu z dnia 8. kwietnia 1892, załatwiono również od-
mownie (LW. 16.735/92. 22.593/92, 23.325/92, 25.179/92).

B. uchwałą z dnia 5.
kwietnia 1892.

Petycja L. s. 2.077, miejscowej Rady szkolnej w Dulczy wielkiej o stypendyum dla ucznia Kazimierza Siębaby, przekazana Wydziałowi krajowemu uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 5. kwietnia 1892, została zała-
twiona odmownie (LW. 21.478/92, 38.852/92).

C. uchwałą z dnia 8.
kwietnia 1892.

W rozprawie nad Rubr. XVI. wydatków preliminarza funduszków krajowych na r. 1892 powziął Wysoki Sejm między innymi następujące uchwały:

1. Sejm przekazuje Wydziałowi krajowemu i krajowej komisji dla spraw przemysłowych do zbadania i załatwienia petycję L. s. 156 Wiktora Pohoreckiego pomocnika introligatorskiego o udzielenie stypendyum celem wydoskonalenia się w zawodzie galanteryjno- i artystyczno-introligatorskim; petycję L. s. 709 Stanisława Czajkowskiego, właściciela zakładu artystyczno-litograficznego we Lwowie, o jednorazową subwencyę na rozszerzenie zakładu; petycję L. s. 1.150 Towarzystwa tkackiego w Rychwałdzie o udzielenie bezwrotnej zapomogi w kwocie 1.000 zł. na powiększenie kapitału w celu zakupu przędzy i przyrządów tkackich.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu aby w porozumieniu z krajową komisją dla spraw przemysłowych zbadał i ile możności uwzględnił petycję L. s. 1.797 braci Muranyi o pożyczkę z funduszu przemysłowego.

3. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu aby w porozumieniu z krajową komisją dla spraw przemysłowych zbadał i o ile możności uwzględnił petycję Stowarzyszenia pracy kobiet w Kołomyi L. s. 1.314 z kwoty wyznaczonej w budżecie na r. 1892 w Rubr. XVI. w poz. 300.

Petycyę pod 1. 2. Wydział krajowy załatwił odmownie (LW. 23.322, 23.324, 23.326, 23.327, 28.463, 28.467, 28.468, 38.853 z r. 1892), petycja zaś stowarzyszenia pracy kobiet w Kołomyi jest przedmiotem badań ze strony krajowej komisji dla spraw przemysłowych.

D. Uchwałami z dnia 9.
kwietnia 1892.

W załatwieniu wniosków sejmowej komisji przemysłowej o przydzielonych jej petycjach powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 9. kwietnia 1892 następujące uchwały:

a) Petycję L. s. 1.581 Teofili Zielińskiej fabrykantki sztucznych kwiatów o odpisanie reszty pożyczki udzielonej jej w r. 1887 w kwocie 500 zł. z krajowego funduszu przemysłowego przekazuje się Wydziałowi krajowemu a względnie krajowej komisji dla spraw przemysłowych do uwzględnienia

b) Petycyę L. s. 1.324 Boromira Narolskiego o subwencyę na wykonanie modeli wynalezionych przez siebie narzędzi rolniczych udziela się Wydziałowi krajowemu a względnie krajowej komisji przemysłowej do zbadania i możliwego uwzględnienia.

c) Petycyę 1. L. s. 1.004. Antoniego Waligóry, właściciela wzorowej pracowni machin rolniczych w Starym Sączu o subwencyę, 2. L. s. 1.005. Franciszka Pększyca, rzeźbiarza i nauczyciela fachowego przy szkole wydziałowej w Sokalu, o subwencyę, 3. L. s. 1.009. Felicji Gumowskiej, uczennicy II. kursu robót w szkole im. Jadwigi we Lwowie, o subwencyę na kształcenie się w robotach kobiecych, 4. L. s. 1.016. Eleonory Karwowskiej o pożyczkę na urządzenie piekarni, 5. L. s. 1.051. Dawida Reicha, właściciela fabryki knotów i pasków we Lwowie, o subwencyę i pożyczkę, 6. L. s. 1.433. Aleksandra Kuniewicza, właściciela pracowni koszykarskiej we Lwowie, o zapomogę, 7. L. s. 1.509. Komitetu zawiązanego celem otwarcia szkoły rzemieślniczej w połączeniu z wzorowym warsztatem szewskim w Rzeszowie, o subwencyę i przyjęcie tej szkoły na fundusz krajowy, 8. L. s. 1.516. Jerzego Tyrowicza i Stanisława Romańskiego, ślusarzy ze Lwowa, o subwencyę na kształcenie się za granicą, 9. L. s. 1.635. Bazylego Czeremszyńskiego i Antoniego Kraińskiego z Jezierzan, o subwencyę na założenie fabryki napojów i produktów roślinno-pszczelnych, 10. L. s. 1.661. Jana Śmieszka, nauczyciela nauki zręczności przy szkole wydziałowej w Sokalu o podwyższenie płacy, 11. L. s. 1.796. Towarzystwo kuśnierzy i białoskórników w Tyśmienicy, o zasiłek, 12. L. s. 1.799. Teofila Wańczyckiego, właściciela zakładu fotolitograficznego we Lwowie, o subwencyę — przykazuje się Wydziałowi krajowemu, a względnie kraj. komisji dla spraw przemysłowych do zbadania i załatwienia.

Petycyę Teofili Zielińskiej Wydział kraj. uwzględnił o tyle, że uwolnił petentkę od opłacania trzyprocentowej prowizji od udzielonej jej pożyczki z funduszu przemysłowego oraz upoważnił Bank krajowy jako zarządcę funduszu przemysłowego, do rozłożenia spłaty pożyczki na dłuższy czas i zmniejszenia rat do wysokości 10 zł. kwartalnie (Lw. 20.097/92, 25.382/92). Franciszkowi Pększycowi Wydział kraj. przyznał jednorazowy zasiłek w kwocie 100 zł. na sprawienie warsztatu stolarskiego i tokarni (Lw. 22582/92 39366/92). Ślusarzom mechanicznym Jerzemu Tyrowiczowi i Stanisławowi Romańskiemu udzielono po 100 zł. zasiłku na dalsze kształcenie się zawodowe za granicą) Lw. 22.589/92 26459/92), Towarzystwu kuśnierzy i białoskórników w Tyśmienicy zaś przyznano jednorazowy zasiłek w kwocie 300 zł. na pokrycie kosztów założenia Towarzystwa (Lw. 22592/92 28466/92). Petycyę Jana Śmieszkę odstąpiono c. k. krajowej Radzie szkolnej do załatwienia i możliwego uwzględnienia (Lw. 41.147/92), — resztę zaś powyższych petycyi Wydział krajowy załatwił odmownie (Lw. 26.400, 28.461, 28.462, 28.464, 28.465, 32.091, 36.861, 38.854 i 44.362 z r. 1892) Na posiedzeniu z dnia 9. kwietnia 1892 Wysoki Sejm powzłął następującą uchwałę:

Wszystkie petycyę w Izbie niezadowolone przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

W myśl tej uchwały Wydział krajowy otrzymał do załatwienia między innymi także: petycyę l. 1934 Towarzystwa handlu skór w likwidacyi w Sanoku o darowanie mu pożyczki udzielonej z funduszu przemysłowego. 2. Petycyę l. 1842 Emilii Pydynkowskiej, właścicielki zakładu sztucznego haftu w Krakowie, o subwencyę na rozszerzenie zakładu; 3. petycyę l. 1.872 Eleonory Klauzowej, właścicielki zakładu dla robót kobiecych we Lwowie, o pożyczkę i subwencyę na rozszerzenie pracowni;

4. petycyę l. 1.311 cukrowni w Tłumaczu o uwolnienie jej od niepaństwowych dodatków do podatków i 5. petycyę l. 1663 włóścieli wapieników w Podgórzu i Płazie i uwolnienie tych zakładów od niepaństwowych dodatków do podatków.

Wydział kraj. przychylił się do prośby Towarzystwa handlu skór w Sanoku (LW. 26.668/92), resztę zaś powyższych petycyj załatwił odmownie (LW. 24.233, 24.351, 28.469 i 28.470, z r. 1892).

Fundacye stypendyjne na cele przemysłowe.

W r. 1892 zgłosiło się 1207 kandydatów o przypuszczenie do losowania premii z fundacyi ś. p. Wincentego Łodzka Ponińskiego przeznaczonej dla czeladników rzemieślniczych, posiadających uzdolnienie i prawną kwalifikacyę do samoistnego wykonywania rzemiosła, którzy jednak dla ubóstwa nie mogą otworzyć własnego warsztatu.

Nie przypuszczono do losowania dla braku warunków wymaganych aktem fundacyjnym 49 kandydatów, wydano zatem kart legitymacyjnych uprawniających do losowania 1158. Z tych nie odebrano 30, przystąpiło więc 1128 czeladników rzemieślniczych do losowania, które się odbyło dnia 19. lipca 1892.

Przy losowaniu wyciągnęli:

1. Michał Wojtowicz, czeladnik stolarski ze Lwowa I. premię w kwocie 858 zł.
2. Karol Syciczyszyn, czeladnik szewski ze Lwowa II. premię w kwocie 715 zł.
3. Jan Jaremowicz, czeladnik szewski urodzony w Przemyślanach zamieszkały we Lwowie III. premię w kwocie 572 zł.
4. Władysław Sikora, czeladnik murarski ze Lwowa IV. premię w kwocie 429 zł.

Oprócz powyższej fundacyi przydzielone są do Departamentu II. Wydziału krajowego jeszcze następujące fundacye a mianowicie: fundacya wystawy krajowej rolniczej i przemysłowej we Lwowie z r. 1877; fundacya Franciszka Slerkowskiego z Jasła, fundacya Feliksy Maryi dw. im. z hr. Golejewskich Czarkowskiej, fundacya ks. Wojciecha Mielny, fundacya Stowarzyszenia oszczędności i kredytu urzędników i służby c. k. uprzyw. gal. kolei Karola Ludwika we Lwowie.

Od dnia 19. lutego 1892 t. j. od daty ostatniego sprawozdania Wydziału krajowego z czynności w zakresie przemysłu krajowego, przedłożonego Wysokiemu Sejmowi (LW. 9.300 z r. 1892) w sprawach powyższych fundacyj nie zaszło nic ważniejszego.

Uchwały z d. 9. kwietnia 1892 w sprawie opodatkowania towarzystw zarobkowych tudzież w sprawie petycyi 29 mieszkańców gminy Bielicza w przedmiocie nałożenia na nich podatku zarobkowego od handlu owocami.

O wykonaniu uchwał Wysokiego Sejmu z dnia 9. kwietnia 1892 w sprawie opodatkowania towarzystw zarobkowych tudzież w sprawie petycyi 29 mieszkańców gminy Bielicza w przedmiocie nałożenia na nich podatku zarobkowego od handlu owocami Wydział krajowy przedłożył Wysokiemu Sejmowi osobne sprawozdanie.

Na podstawie powyższego wyводу i sprawozdania krajowej Komisji dla spraw przemysłowych Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

- I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności w zakresie przemysłu krajowego i dołączone do niego sprawozdanie z czynności krajowej Komisji dla spraw przemysłowych.
- II.
  1. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wypłacenia gminie m. Krosna po 500 zł. rocznie tytułem czynszu za oddanie (wynajęcie) do użytku krajowej szkoły tkackiej w Krośnie całego przez gminę dla tej szkoły wystawionego budynku wraz z pomieszkaniem dla kierownika i instruktora szkoły.
  2. Sejm przeznacza do rozporządzenia Wydziału krajowego sumę 5.000 zł. tytułem dalszej jednorazowej subwencji bezwrotnej dla gminy m. Krosna, na częściowe pokrycie kosztów wystawienia budynku na umieszczenie krajowej szkoły tkackiej w Krośnie wraz z pomieszkaniem dla kierownika i instruktora szkoły. Suma ta jest płatną w 2 równych ratach począwszy od r. 1893.
  3. Sejm wstawia w budżet krajowy za r. 1893 kwotę 2.500 zł. tytułem I. raty powyższej subwencji i poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby w preliminarz budżetu krajowego za r. 1894 wstawił 2.500 zł. jako II. ratę tej subwencji.
- III.
  1. Sejm przeznacza na pokrycie kosztów założenia mechaniczno-technologicznej stacji doświadczalnej przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie sumę 7.500 zł. płatną w 3 równych ratach rocznych począwszy od r. 1892.
  2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu ażeby do preliminarza wydatków budżetu krajowego za rok 1894 wstawił kwotę 2.500 zł. jako ostatnią ratę powyższej sumy.
- IV. Sejm wstawia do budżetu krajowego za r. 1893 kwotę 1.200 zł. jako wynagrodzenie dla sekretarza krajowej komisji dla spraw przemysłowych, tudzież kwotę 600 zł. tytułem osobistego dodatku dla terażniejszego sekretarza tej komisji.
- V. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby wydał polecenia władzom politycznym pierwszej instancji, iżby jako władze przemysłowe przynaglały majstrów do posyłania terminatorów na uzupełniającą naukę przemysłową.
- VI. Sejm wzywa ponownie c. k. Rząd, ażeby przyspieszył załatwienie uchwały sejmowej z 18. listopada 1890 w sprawie wydania ustawy krajowej, obowiązującej w Królestwie Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim Księstwem Krakowskim o uwolnieniu zakładów i spółek przemysłowych, tudzież przemysłowych towarzystw akcyjnych od wszelkich dodatków do podatków, z wyjątkiem państwowych — na okres dziesięciu lat.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim.

We Lwowie dnia 12. Września 1892.

Marszałek krajowy:

Sanguszko w. r.

Sprawozdawca:

Tadeusz Romanowicz w. r.

Członek Wydziału krajowego.

SPRAWOZDANIE

z czynności

Komisji krajowej dla spraw przemysłowych

za czas

od sierpnia 1891 do końca sierpnia 1892.

L W O W.

I. Związkowa Drukarnia we Lwowie.

1892.

Wysoki Wydziale krajowy!

Wzmaganie się liczby szkół przemysłowych i rękodzielników, należycie w zawodzie swym przysposobionych, większa wreszcie skwapliwość do angażowania kapitałów w celu dźwignia przemysłu krajowego, wpływają na rozrost spraw i zadań, które leżą w zakresie działania Komisji krajowej dla spraw przemysłowych. I nie tylko co do ilości wypadków, w których współdziałanie Komisji jest powoływane, lecz i co do ich ważności, wzmagają się prace Komisji a pracy tej odpowiada bezustanny wzrost zasiłków ze źródeł miejscowych, z funduszy kraju i ze skarbu państwa, łożonych na to, aby ruszyć ludność z uspienia na polu rękodzielnictwa i przemysłu, dążyć do istotnego rozwoju krajowego przemysłu i zapewnienia ludności tych korzyści i tego dobrobytu, jakie potężnie rozwiniętemu przemysłowi towarzyszą.

Komisya usiłowała i w tym roku jak lat poprzednich trudnemu zadaniu swemu odpowiedzieć, a licząc się niejako z przeszłością, i pragnąc dać żywy komentarz do sprawozdania, które miała zaszczyt w zeszłym roku Wysokiemu Wydziałowi krajowemu przedłożyć, urządziła wystawę prac szkolnych i wyrobów warsztatowych, wykonanych w zawodowych szkołach, którymi Wys. Wydział krajowy wraz z Komisją zarządza. Jak ta wystawa wypadła wiadomo wszystkim posłom Wysokiego Sejmu, chcąc bowiem oszczędzić wydatków na najmowanie i urządzenie odnośnego lokalu, rozłożono okazy wśród arkad klatki schodowej gmachu sejmowego, aby je tym sposobem rzucić przed oczy reprezentantów kraju, którzy hojnymi zasiłkami przemysł wspierają, nie narażając ich na stratę czasu i potrzebę szukania wystawy.

Odzywały się wprawdzie głosy, że podobne, jakgdyby jarmarczne porozkładanie najróżnorodniejszych okazów krajowego przemysłu nie licowało w zupełności z powagą obrad sejmowych i gmachu na te obrady przeznaczonego; cóżkolwiek bądź obudziło ono ogólny interes, dało poznać wyroby oddalonych zakładów naukowych, o których mało kto co wiedział, i stało się w istocie najwymowniejszym załącznikiem sprawozdania Komisji, świadczącym, że grosz kraju, uchwalony przez jego reprezentację na popieranie krajowego przemysłu, nie idzie na marne.

Jak dalece zaś wyroby te krajowych szkół zawodowych się podobały, dość powiedzieć, że bardzo znaczna ich część została w ciągu kilkudniowej wystawy przez samych prawie posłów sejmowych rozkupioną i przyszła wcale pokaźną kwotą 2446 zł. 67 ct. w pomoc rzezonym szkołom. Nie naraziła zaś ta wystawa na znaczne wydatki funduszu krajowego, na całe urządzenia jej bowiem, sprowadzenie i odsyłkę okazów, oraz obsłużenie wystawy w ciągu siedmiodniowego jej trwania, wydano tylko 471 zł. 13¹/₂ ct. z kwoty na ogólne cele przemysłowe przeznaczonej.

W mnożących się pracach swoich doznała Komisya w ciągu ubiegłego roku niemałej trudności skutkiem zmian, jakie zaszły w jej składzie. Długoletni, z tokiem spraw

od początku istnienia Komisji wszechstronnie obeznany, i w usługach swych niezmordowany jej członek, p. Ludwik Wierzbicki, ustąpił z grona członków Komisji, a oraz i jej sekcji administracyjnej, z powodu przesiedlenia się do Wiednia. Ubytek współpracownika tak doświadczonego, który i referaty wielu spraw w rękę swym gromadził i inspekcję wielu szkół zawodowych przeprowadzał, dał się Komisji ciężko uczuć i nie wnet uda się zapłacić lukę, która przez ustąpienie p. L. Wierzbickiego powstała.

Sekcja administracyjna Komisji poniosła jeszcze drugą, nie łatwo powetować się dającą stratę, przez przeniesienie członka jej, radcy c. k. Namiestnictwa, Kazimierza Laszkowskiego do Krakowa. Wysoki Wydział kraj. nie przyjął wprawdzie rezygnacji p. radcy Laszkowskiego z Komisji, nie uważał bowiem wyjazdu do Krakowa za przeszkodę, nie pozwalającą brać udziału w posiedzeniach Komisji pełnej, zawsze jednak postradała sekcja administracyjna cenną tę siłę.

Skutkiem tych ubytków powołał Wydział kraj. do grona Komisji na jej wniosek p. Augusta Sołtyńskiego, inżyniera kolei państwowej, z łona zaś swego wyznaczyła Komisja prof. J. Zacharjewicza na stałego członka sekcji administracyjnej, która jeszcze dalszego zasilenia z powodu ubytku dwóch sił będzie potrzebowała.

Przechodzimy obecnie do sprawozdania ze szczególnych działów czynności Komisji tym porządkiem, w jakim i umieszczony przy końcu preliminarz na rok 1893 jest ułożony.

I. Szkoły przemysłowe uzupełniające.

Szerzenie oświaty wśród młodzieży rękodzielniczej jako środka, przyczyniającego się do podniesienia przemysłu krajowego i dobrobytu klas pracujących, było i jest nieustanną troską Wys. Sejmu i Wydziału krajowego. Wyływem tej troski są uchwały Wys. Sejmu z d. 29. listopada 1890 i z d. 1. kwietnia 1892, którymi polecono Wydziałowi krajowemu, ażeby nie ustawał w usiłowaniach zakładania nowych szkół przemysłowych uzupełniających. Stosując się do tych uchwał czyniła też i czyni Komisya kraj. dla spraw przemysłowych usiłowania, ażeby liczbę szkół przemysłowych uzupełniających pomnażać i należycie je w środki naukowe i odpowiednie siły nauczycielskie wyposażać, a podnieść tu winna, że w usiłowaniach tych wspiera ją dzielnie ofiarnosc czynników miejscowych i uznanie potrzeby szkół przemysłowych uzupełniających, wzmagające się nietylko w kołach rękodzielniczych, lecz również w zarządach gmin i Radach powiatowych.

Jakim jest postęp w tych pracach Komisji i Wys. Wydziału krajowego, wskazuje następujące zestawienie cyfr z ostatniego trzechlecia:

W roku 1890 liczono	19	szkół	z	ilością	3.357	uczniów
W roku 1891	22	"	"	"	3.662	"
W roku 1892 liczymy	28	"	"	"	4.231	"

Nadmienić należy, iż w ostatniej cyfrze 28 szkół mieszczą się trzy szkoły takie, (Brody, Nowy Targ, Stryj) w których dopiero tej jesieni rozpocznie się nauka, że przeto liczba uczniów w tych szkołach nie mogła być podana.

Co do kosztów utrzymania szkół przemysłowych uzupełniających, preliminowano na nie:

	na r. 1891	na r. 1892
a) z funduszków gminnych	9.220 zł. 52 ct.	11.805 zł. 52 ct.
b) z fundacyj prywatnych	1.775 " 48 "	1.845 " 48 "
c) od Kas oszczędności	1.150 " — "	1.400 " — "
d) od towarzystw zaliczkowych	250 " — "	422 " — "
e) z opłat szkolnych	150 " — "	150 " — "
f) z innych funduszków miejscowych	530 " — "	824 " — "
g) od Rad powiatowych	1.850 " — "	2.500 " — "
h) od Izb przemysłowo-handlowych	— " — "	900 " — "
i) z funduszu krajowego	9.198 " — "	12.842 " — "
k) ze skarbu państwa	8.650 " — "	11.580 " — "

Razem 32.776 zł. — ct. 44.269 zł. — ct.

Pogląd na szczegóły statystyczne, tyczące się szkół przemysłowych uzupełniających, dają zamieszczone przy końcu ./. trzy tabele. Należy przytem zauważyć, że co do cyfry subwencji krajowej i rządowej, mieści tabela trzy takie pozycje (Brody, Nowy Targ, Stryj), które są cyframi preliminarza na rok 1893, skutkiem czego w cyfrze zasiłków ze skarbu państwa zaliczoną jest nietylko kwota 9.530, wypłacona faktycznie w r. b, dwudziestu jeden

szkołom w myśl reskryptu J. E. Ministra wyznań i oświecenia z d. 28. maja b. r. L. 11.717, lecz także kwota 2050 zł., wstawiona do preliminarza na rok 1893. Szkoły w Podgórzu i Tarnopolu, otwarte przy końcu zeszłego roku, nie były już ze skarbu państwa zasilone, co się zaś tyczy szkoły izraelskiej im. Bernsteina we Lwowie, należy nadmienić, iż ze względu na niezadowolający stan nauki rysunków nie przyznał jej Wys. Rząd w roku ubiegłym zasiłku ze skarbu państwa.

Dodać w końcu trzeba i to wyjaśnienie, że udział gmin w utrzymaniu szkół przemysłowych uzupełniających nie ogranicza się do wykazanych powyżej zasiłków pieniężnych, lecz obejmuje także w znacznej części dostarczanie ubikacji, opału i oświetlenia, o ile budynki szkolne, w których nauka się odbywa, są budynkami gminnymi. Tam, gdzie budynek jest własnością Rządu, zawdzięczamy c. k. Radzie szkolnej krajowej, iż z wszelką gotowością zezwała używać sal szkolnych na naukę uczniów szkół przemysłowych uzupełniających.

Wysoki c. k. Rząd, oprócz stałych zasiłków na utrzymanie szkół tej kategorii nie szczędzi również funduszków na wyposażenie ich odpowiednimi środkami naukowymi. I tak: w myśl powołanego wyżej reskryptu ministeryjalnego z d. 28. maja 1892 L. 11.717 przeznaczył c. k. Rząd dla szkół w Gorlicach i w Wieliczce po 450 zł. w. a., a dla szkół w Samborze, Starym Sączu, Wadowicach i Żółkwi po 300 zł. w. a., t. j. razem 2.100 zł. w. a. na zakupno modeli gipsowych i innych środków naukowych.

Nauka w szkołach przemysłowych uzupełniających udzielaną była wedle planu dla szkół tych przez Komisję w r. 1889 przepisanego. Bliższą uwagę zwróciła Komisya jedynie na ożywienie i bliższe uregulowanie nauki religii w tych szkołach, opierając się na przeświadczeniu, że wzmocnienie ducha religijnego i dążenie do poprawy obyczajów między młodzieżą rękodzielniczą na tle nauki religii, staje się dziś bardziej niż kiedykolwiek obowiązkiem szkoły, mającej na celu wychowanie rękodzielnika. Dało to powód Komisji, iż odniosła się w załączonem tu piśmie / do Najprzewielebniejszych Ordynaryatów obu obrządków katolickich w kraju, które inicjatywę w tej mierze podjętą bardzo życzliwie przyjęły, a skutkiem tego dla szkół w obrębie dyecezyi przemyskiej i tarnowskiej wydały dla katechetów specjalne instrukcje, które tu w całej osnowie / podajemy.

Ze sprawozdań szkół poszczególnych przytaczamy następujące ważniejsze daty.

1. **Biała.** Szkoła została w dniu 16. listopada 1891 otwartą. W skład Wydziału szkolnego wchodzi: Karol Strzygowski, burmistrz miasta jako przewodniczący, Herman Czecz de Lindenwald prezes bialskiej Rady powiatowej, delegat Wydziału krajowego, dr. Jan Rosner i Dr. Maciej Kwieciński, delegaci gminy, Samuel Frankel delegat Izby handlowo-przemysłowej w Krakowie, Franciszek Vogt, delegat bialskiej Kasy oszczędności i Józef Wiśniowski, kierownik szkoły.

Grono nauczycielskie stanowili: Józef Wiśniowski, dyrektor miejscowych szkół ludowych męskiej i żeńskiej; nauczyciele: Jan Bieroński, Jan Broszkiewicz, Jan Dudziński, Roman Dworzański, Franciszek Farny i Alojzy Schaschek.

Pierwszy rok szkolny zakończony został w d. 29. maja b. r. popisem, przy którym byli obecni wszyscy członkowie Wydziału szkolnego i delegowany *ad hoc* z ramienia Wys. Wydziału krajowego dr. Jan Cieszyński. Z popisem łączyła się wystawa rysunków i piśmiennych wypracowań uczniów.

„O postępie uczniów — pisze delegat Wydziału kraj. — jak niemniej o nauczycielach, którzy w szkole przemysłowej nauki udzielali, nie mogę jak tylko bardzo pochlebnie się wyrazić. Uczniowie okazali się w przeważnej części bardzo pojętnymi i z małymi wyjątkami na przedłożone im zagadnienia bardzo trafne odpowiedzi dawali, chociaż odpowiedzi za z góry przygotowane uważać nie można, gdyż tak ja, jak i inni na popisie obecni, a w szczególności członkowie tut. Rady gminnej, stawialiśmy pytania, na które uczniowie przygotowani być nie

Aleg. IV.

Aleg. V. i VI.

mogli. Przedewszystkiem podnieść muszę postępy w dziedzinie rachunków, zasad buchalteryi i stylu kupieckiego. Widocznem jest, że nauczyciele, co za zupełnie słuszne uważam, starali się, by uczniowie specyalnie w tych kierunkach nabyli potrzebnych wiadomości jako przygotowanie do życia praktycznego. W wypracowaniach pisemnych uczniów zauważyłem pewną staranność, a uderzyła mnie czystość zeszytów. Wreszcie ze szczególniejszym naciskiem podnieść muszę rysunki przez uczniów wykonane, których wystawa w sali egzaminacyjnej urządzoną została, a które powszechne znalazły uznanie.

- „Jeżeli szkoła przemysłowa tak dalej rozwijać się będzie, to nie ulega wątpliwości, że działalność jej, szczególnie dla stanu rzemieślniczego, będzie bardzo korzystną.“

Na zakończenie popisu przemawiał do uczniów w języku polskim i niemieckim kierownik szkoły, wykazując im cały pożytek podawanej im nauki, i zakończył trzykrotnym okrzykiem na cześć Naj. Pana, jako najżyyczliwszego orędownika rękodziel i dobroczyńcy stanu rękodzielniczego.

2. Bochnia. Szkoła założona w r. 1890. W skład Wydziału szkolnego wchodzi: Dr. A. L. Serafiński, burmistrz, jako przewodniczący, Jakób Michnik i Marek Gatty, delegaci gminy, Jędrzej Pawulski, delegat rękodzielników, Henryk Machnicki, kierownik szkoły.

Grono nauczycielskie stanowią: Henryk Machnicki, prof. gimnazjalny, ks. Jan Wnękowicz, katecheta, Michał Szklarz, prof. gim., Wiktor Hostynek, Jan Rożański, Jan Żukowski i Józef Kozłowski, nauczyciele szkoły ludowej.

3. Brzeźany. Szkoła założona w r. 1885. W skład Wydziału szkolnego wchodzi: Józef Gärtler, burmistrz, jako przewodniczący, Dr. Albert Zauderer, delegat Rady powiatowej, Józef Werschler i Stanisław Radecki, delegaci gminy, Mikołaj Baczyński, kierownik szkoły.

Grono nauczycielskie stanowią: Mikołaj Baczyński, prof. gimn., ks. Feliks Malarski i ks. Włodzimierz Kalba, katecheci, Bazyli Sanat, prof. gimn., Jan Kazienko, Jan Wojciechowski, Józef Bazylewski, Tomasz Błaszkiwicz, Kalikst Lewanowski i Józef Bielański, nauczyciele szkoły ludowej.

Rok szkolny, rozpoczęty 17. września 1891, zakończono d. 15. maja b.r. uroczystem nabożeństwem, odprawionem w kościele przed południem; po południu odbył się publiczny popis pod przewodnictwem delegata Wys. Wydz. krajowego, dra Franciszka Grzegorzycy, dyr. c. k. gimnazjum, przy udziale reprezentantów władz miejscowych, członków Wydziału szkolnego, przełożonych stowarzyszeń rękodzielniczych i rzemieślników różnych korporacyj.

Po odbytych popisach rozdano uczniom, którzy w przedmiotach naukowych zrobili dobre postępy, uczęszczali do szkoły regularnie i zachowywali się wcale dobrze, nagrody w książeczkach brzeżańskiego Towarzystwa zaliczkowego.

O wynikach nauki pisze dr. Grzegorzycy co następuje:

„Wynik popisu w całości uważany przedstawia się nieco korzystniej, niż w roku ubiegłym; odpowiedzi bowiem uczniów, a zwłaszcza kursu przemysłowego, były zadowalniające i dowodziły, że nauczyciele, pracujący w tej szkole, spełniali swe obowiązki, mimo różnorodnych nauk regularną w wysokim stopniu utrudniających przeszkód, gorliwie, sumiennie i skutecznie, o czem się podpisany sam przekonał dowodnie, egzaminując uczniów z języka polskiego, a przytem także z historii krajowej, geografii i statystyki. Na różne pytania podpisanego odpowiadali uczniowie z pewną łatwością i z wielką znajomością rzeczy, cennych a w późniejszym życiu przemysłowca prawie nieodzownie potrzebnych, co z przyjemnością na tem miejscu zaznaczam. Jest to jednak wyłączną zasługą nauczycieli, którzy niestrudzenie pracują, nie zrażając się niczem i uchylając, o ile to od nich zależy, wszystkie nauce ze strony niektórych majstrów

stawiane zapory. To też w przemówieniu swem do majstrów starał się podpisany przekonać ich o wielkich z nauki płynących korzyściach nietylko dla uczniów, ale także dla nich samych, zachęcał ich do regularnego posyłania uczniów do szkoły, uczniów zaś do pilnej i wytrwałej pracy i do moralnego zachowania się w szkole i poza szkołą, przyczem powinni zawsze pamiętać, że „modlitwa i praca — uszlachetnia i wzbogaca“; wreszcie pouczył młodzież, komu się za te starania o jej wykształcenie należy prawdziwa, serdeczna i trwała wdzięczność.“

4. **Drohobycz.** Szkoła założona w r. 1882. W skład Wydziału szkolnego wchodzi: Ksenofont Ochrymowicz, burmistrz, jako przewodniczący, Jan Niewiadomski, delegat gminy, Jan Bussek, delegat Rady powiatowej, Władysław Hempel i Rudolf Harlender, delegaci Tow. pedagog., Karol Szufa, delegat Towarz. zaliczkowego w Drohobyczu i Zygmunt Kunstmann, kierownik szkoły.

Grono nauczycielskie stanowią: Zygmunt Kunstmann, prof. gimn., ks. Józef Antosz i ks. Justyn Ralko katecheci, Joachim Blumenblat, naucz. rel. moźż., Rudolf Harlender, Mikołaj Kunaniec, Bolesław Laskowski, Leonard Łukasiewicz i Bazyli Stojalowski, naucz. szkoły ludowej.

Rok szkolny, otwarty 29. września 1891, zakończono 29. maja br. nabożeństwem i popisem, w połączeniu z wystawą prac piśmiennych i rysunków uczniów, pod przewodnictwem delegata Wydziału krajowego dra Wiktora Lechowskiego.

„Frekwencya na kursie przemysłowym w b. r. — mówi sprawozdanie kierownika — znacznie się polepszyła, natomiast na kursie przygotowawczym zawsze jeszcze wiele pozostawia do życzenia. Nie wiele pomagały nawet częste upominania pśmienne, z czego wysnuć można wnioszek, że frekwencya dobra w naszym mieście, więcej od uczniów samych, niż od ich opiekunów zależy, gdyż młodzież starsza, przeświadczona o potrzebie nauki, sama się do niej garnie i w rzadkich wypadkach doznaje w tem przeszkody od swoich majstrów, młodzież zaś z kursów przygotowawczych, która z powodów rozmaitych a po większej części z lenistwa i lekkomyślności już od nauki w szkole ludowej się uchylała i takowej nie ukończyła, usuwa się i tutaj z pod wpływu szkoły i miasto iść do szkoły biegnie na swywołę uliczną. Karność w b. r. była zupełnie zadowalniająca. Nawet krzyki i bójki uliczne, do których młodzież rzemieślnicza w powrocie ze szkoły bywała pochopna i u nas jak po innych miastach, w tym roku należała do rzadkich wypadków, przeciw którym energicznie występowano. Do podniesienia karności przyczyniła się obok sumiennej działalności wychowawczej grona także działalność księży katechetów obu obrządków i duchowieństwa miejscowego, które troskliwą opieką otacza młodzież rzemieślnicza“.

5. **Gorlice.** Szkoła założona w r. 1890. W skład Wydziału szkolnego wchodzi: Wojciech Biechoński, burmistrz, jako przewodniczący, Józef Jankiewicz i Henryk Stabach, delegaci gminy, ks. kan. Marceł Żabicki, delegat Rady powiatowej, Władysław Płocki, delegat Towarzystwa zaliczkowego w Gorlicach, Karol Skwarczowski, kierownik szkoły.

Grono nauczycielskie stanowią: Karol Skwarczowski, starszy nauczyciel szkoły ludowej, ks. Gabryel Kraus, katecheta, Józef Rakucki, Jan Śmietana, Stanisław Reściuła i Jan Ligęza, nauczyciele szkoły ludowej.

„Prócz przedmiotów planem nauki zakreślonych — czytamy w sprawozdaniu kierownika — uczono poza godzinami obowiązkowymi śpiewu świeckiego i kościelnego. Młodzież uczęszczała gremialnie w każdą niedzielę do kościoła pod przewodnictwem pp. nauczycieli, do spowiedzi i komunii św. przystąpiła trzykrotnie.

„Zachowanie się młodzieży pod względem obyczajności było wcale pomyślne, ustały zupełnie ekscesa uliczne, swawole i inne dzikie i niemoralne wybryki, jakie się z początku roku ubiegłego i bieżącego wydarzały. Młodzież garnęła się dość chętnie do nauki i zdobyła postęp

dobry, a byłby jeszcze lepszy, gdyby wszyscy majstrowie zrozumieli swój własny i swoich terminatorów interes i posyłali chętnie tychże na naukę szkolną.

Rok szkolny, rozpoczęty d. 16. września 1891, zakończono d. 15. maja b. r. uroczystem nabożeństwem w kościele parafialnym i publicznym popisem, na który Dyrekcyja szkoły zaprosiła wszystkie reprezentacyę, instytucyę miejscowe i rzemieślników różnych korporacyj. Przy zakończeniu popisu rozdano uczniom, którzy w przedmiotach naukowych zrobili postęp bardzo dobry, regularnie do szkoły uczęszczali i zachowywali się zupełnie odpowiednio, nagrody pieniężne w książeczkach gorlickiego Towarzystwa zaliczkowego.

6. Jarosław. Szkoła założona w r. 1881. W skład Wydziału szkolnego wchodzi: Dr. Adolf Dietzius burmistrz, jako przewodniczący, ks. Tomasz Oleksiński, delegat gminy, J. E. ks. Jerzy Czartoryski, delegat Wydziału krajowego, Emanuel Dworski, kierownik szkoły.

Grono nauczycielskie stanowili: Emanuel Dworski, dyrektor c. k. gimnazjum, ks. Stanisław Fałęcki, katecheta, Józef Dziewoński, Walenty Głowiński, Jan Rębacz, Józef Ostrowski i Kazimierz Eliasza naucz. gimnazjalni, Adolf Alszner i Stanisław Bar, nauczyciele szkoły ludowej.

Mimo trudnych warunków, bo szkoła użala się na brak poparcia ze strony władz miejscowych, dzięki gorliwości grona nauczycielskiego i sprężystego kierownika szkoły, zdołano w szkole tej, z dawnych lat dość zaniedbanej, doprowadzić do dość zadowalniających wyników. Delegat Wydziału krajowego podnosi, iż nieregularna frekwencya i uczęszczanie 13 analfabetów do szkoły utrudniały bardzo postęp w nauce, a przecież przyznaje, że popis publiczny, który się odbył w dniu 15. maja b. r., źle nie wypadł.

„Kierownik p. dyrektor Dworski — pisze delegat Wydziału krajowego — oraz i pp. profesorowie gimnazjalni i nauczyciele szkoły głównej ludowej, którzy nauki udzielają, musieli szczerze pracować, żeby doprowadzić do względnie dobrego wyniku. Najslabiej odpowiadali uczniowie z nauki religii. Czytali dość płynnie, piszą niektórzy niezłe, rachunki łatwiejsze zadowalniająco przeprowadzali, a rysunki przedłożone były nawet bardzo dobre“.

7. Jasło. Szkoła założona w r. 1890. W skład Wydziału szkolnego wchodzi: Alojzy Metzger, burmistrz, jako przewodniczący, Michał Zacharyasz, Tomasz Wolski i Emil Berger, delegaci gminy, Romuald Palch, delegat Rady powiatowej, Józef Sękiewicz, delegat Kasy oszczędności, Klemens Sieńkiewicz, kierownik szkoły.

Grono nauczycielskie składają: Klemens Sieńkiewicz, dyrektor c. k. gimnazjum, ks. Michał Dukiet, katecheta, Aleksander Truszkowski, Kasper Brzostowicz i Włodzimierz Maślak, nauczyciele gimn., Andrzej Jakiel i Jędrzej Stopiński, nauczyciele szkoły ludowej.

Rok szkolny, otwarty dnia 1. października 1891, zakończono klasyfikacyą w dniu 15. maja b. r. „Z przykrością konstatuje kierownictwo — czytamy w sprawozdaniu kierownika szkoły — „iż uczęszczanie do szkoły w ubiegłym roku było nieregularne; panowie majstrowie nie poczuli się do obowiązku względem swych uczniów, „nie nakłaniali ich do uczęszczania do szkoły i nie pozostawiali im czasu potrzebnego do uczęszczania na naukę wieczorną“, jak tego wymaga §. 75. i §. 100. ustawy przemysłowej. Kilkakrotne upominanie ze strony szkoły jakoteż Wydziału szkolnego zostały bezskuteczne. Wobec tej apatyj dla szkoły ze strony niektórych przemysłowców nawet inteligentniejszych, z których niejeden i w Radzie gminnej zasiada, wobec oporu i niechęci niektórych majstrów, którzy nie chcą widzieć w nauce własnego swego i swych uczniów interesu i obawiają się, by przypadkowo 8-godzinne tygodniowe zajęcia uczniów w szkole nie przyniosło im uszczerbku w zarobku, konieczną będzie rzeczą, ścisłem przestrzeganiem środków przymusowych wobec terminatorów jakoteż i majstrów podnieść w przyszłym roku frekwencyę. W tym celu Wydział poczynił już stosowne kroki, albowiem przeszło 20 maj-

strów, niedbałych o naukę swych terminatorów, podał do wiadomości władzy przemysłowej prośbę o zaaplikowanie środków ustawą wskazanych“.

8. **Kołomyja.** Szkoła założona w r. 1884. W skład Wydziału szkolnego wchodził: ks. Jan Koblański, delegat Rady powiatowej, jako przewodniczący, dr Maksymilian Trachtenberg, Salomon Wieselberg (zmarł), p. Schädcl, pastor ewangelicki i Włodzimierz Korzeniewicz, jako delegaci gminy i nauczycielstwa, Euzebiusz Szajdzicki, kierownik szkoły.

Grono nauczycielskie składają: E. Szajdzicki, prof. gimnazjalny, ks. Józef Szelegiewicz i ks. Mikołaj Łepki, katecheci, Silberbusch, nauczyciel religii mojżeszowej, Józef Brajer, Jan Czerkawski, dr. Stanisław Kubisztal, Arkadiusz Małecki i Ludwik Mikula, nauczyciele gimnazjalni, Łucyan Baeker, inżynier, Michał Hołejko, budowniczy, Karol Balicki, c. k. oficyał rachunkowy, Stanisław Daczyński, artysta-malarz, Michał Charęża, Erazm Czechowicz, Jerzy Kawalec i Jan Stetkiewicz, nauczyciele szkoły ludowej.

9. **Kraków.** Szkoła na Kleparzu założona w r. 1884. Zarząd szkoły sprawuje Komisya przemysłowa, z łona Rady m. Krakowa wybrana, pod przewodnictwem Prezydenta miasta.

Grono nauczycielskie stanowią: Aleksander Pająk, kierownik szkoły, ks. Zygmunt Karaś, katecheta, Józef Balcarczyk, Wojciech Guzdek, Tomasz Klimonda, Jan Motak, Józef Parczyński, Paweł Paszcza, Roman Sworzeniowski, Franciszek Żmuda, nauczyciele szkoły ludowej.

„Uczęszczanie do szkoły — użala się kierownik w swem sprawozdaniu — było u wielu uczniów bardzo nieregularne, wielu uczniów opuściło szkołę wskutek wyzwolenia się na czeladników lub z niewiadomego powodu. Pomimo że Zarząd szkolny co poniedziałku przedkładał świetnemu Magistratowi wykaz majstrów, obowiązanych posyłać do szkoły i uczniów, obowiązanych uczęszczać do tejże, nie został jednakże przymus szkolny należycie i skutecznie przeprowadzony. Należało było postarać się o to, aby do szkoły regularnie uczęszczali uczniowie, którzy należą do analfabetów i ci, którzy pomimo przekroczenia 18 roku swego życia nie korzystali z nauki szkolnej, a takich uczniów było w kursie przygotowawczym 32, — ci należeli albo do analfabetów, albo do tych uczniów, którzy, wstępując do szkoły, słabo czytać, pisać i rachować umieli. Zamiast takich uczniów w dobrze zrozumianej sprawie zachęcić i nakłonić do pilnego uczęszczania do szkoły, chętnie ich pouczyły osoby, mające przeprowadzać przymus szkolny, że nie mają obowiązku uczęszczania do szkoły, nie sprawdzwszy nawet poprzednio na podstawie metryki urodzenia wieku tych uczniów.

„Na uczęszczanie do szkoły wpływała szkodliwie także ta okoliczność, że osoby, które miały przeprowadzić przymus szkolny, najmniej uzasadnione i zgodne z prawdą powody przyjmowały na usprawiedliwienie nieuczęszczania do szkoły“.

„Roczny popis odbył się dnia 16. maja r. b. pod przewodnictwem radców miejskich pp. dr. Jordana, Rzący, Federowicza i Chęcińskiego, tudzież komisarza biskupiego ks. dra Józefa Krukowskiego. Na popisie było obecnych 10 majstrów.

„Przed popisem zwiedzano wystawę rysunków, po popisie odczytano klasyfikacją uczniów, poczem przewodniczący popisowi przemówili w ciepłych słowach do uczniów. Dnia 21. maja r. b. wręczył radca m. p. Rząca Karol 15 uczniom nagrody pieniężne z fundacyi śp. dra Dietla i krakowskiej kasy oszczędności, tak w gotówce jakoteż i w książeczkach kasy oszczędności pocztowych“.

10. **Kraków.** Szkoła w Ogrodzie angielskim, założona w r. 1884. Zarząd szkoły sprawuje Komisya przemysłowa, z łona Rady m. Krakowa wybrana, pod przewodnictwem Prezydenta miasta.

Grono nauczycielskie stanowią: Władysław Lachowicz, kierownik szkoły, ks. Wojciech Janas, katecheta, Jan Samborski, Jan Klimunt, Maryan Rudnicki, Julian Krókowski, Edward Hannytkiewicz, Józef Krzanowski, Henryk Wacięga, Walerj Krzanowski, nauczyciele szkół ludowych.

Frekwencya uczniów wzrasta się w tej szkole i była regularniejszą. Analfabetów, zapisało się dziesięciu. Rok szkolny zakończono publicznym popisem, odbytym w dniu 16. maja 1892 pod przewodnictwem WW. PP. Dra Franciszka Kasparka, Dra Stanisława Paszkowskiego, ks. kanonika Teofila Midowicza i Józefa Jawornickiego, radców miejskich, tudzież ks. Piotra Strzelichowskiego, jako delegata ze strony książęco-biskupiego Konsystorza; wreszcie Stanisława Twaroga c. k. inspektora szkolnego, jako delegata z ramienia c. k. Rady szkolnej okręgowej.

11. Kraków. Szkoła na Smoleńsku, założona w r. 1884. Zarząd szkoły sprawuje Komisya przemysłowa, z łona Rady m. Krakowa wybrana, pod przewodnictwem Prezydenta miasta.

Grono nauczycielskie stanowią: Julian Maciołowski, kierownik szkoły, ks. Ludwik Fonferko, katecheta, Leopold Miaskowski, Kazimierz Brochocki, Tadeusz Woźny, Mieczysław Gotkiewicz, Franciszek Sembrat i Antoni Juszczyński, nauczyciele szkół ludowych.

Kierownik w sprawozdaniu skarży się na ociąganie się z zapisywaniem do szkoły, tak, iż niemal do ostatnich tygodni roku szkolnego napływali nowi uczniowie i na nieregularność frekwencyi uczniów zapisanych, co do której energiczniejsze współdziałanie władz jest niezbędne.

Rok szkolny zakończył się popisem w dniu 16. maja b. r., a komisya, złożona z reprezentantów gminy, kościoła i władzy szkolnej, opinię swą w księdze wizyt wyraziła w następujący sposób: „Podpisani delegaci stwierdzają należyty postęp we wszystkich przedmiotach i wyrażają uznanie kierownikowi i nauczycielom zakładu. Kraków d. 16. maja 1892. (Podpisano): Dr. Ernest Bandrowski, radca miejski, Michał Chyliński, radca miejski, Stanisław Feintuch, radca miejski, Ernest Stockmar, delegat c. k. Rady szk. okr., Leon Zieleniewski, del. komisji kraj. przem. Komisarz biskupi wyraził również piśmiennie następującą opinię: „Z przyjemnością przysłuchiwałem się trafnym i pewnym odpowiedziom z religii, zadawanym przez księdza katechetę i cieszę się, iż nadarzyła mi się sposobność przypatrzenia się dobremu i religijnemu prowadzeniu tak ważnej szkoły, jak jest szkoła przemysłowa. Kraków dnia j. w. ks. J. Wolff, delegat konsystorski“. Uczniowie, odznaczający się wzorowym zachowaniem, gorliwym uczęszczaniem do szkoły i pilnością w nauce otrzymali pieniężne nagrody z funduszków miejskich.

12. Kraków. Szkoła na Kaźmierzu, założona w r. 1884. Zarząd szkoły sprawuje Komisya przemysłowa, z łona Rady m. Krakowa wybrana, pod przewodnictwem Prezydenta miasta.

Grono nauczycielskie stanowią: Majer Munk, kierownik szkoły, Józef Kozłowski, Majer Schlesinger, Karol Drozdowski, Salomon Spitzer, Adolf Lilienthal, Antoni Armhaus, Ludwik Peszkowski, Leon Silberstein, Ignacy Neuger, Tadeusz Woźny, Szymon Zeitner, Menasse Metalman, Bernard Bieder, Franciszek Sembrat, Stanisław Michalski, Abraham Tłumak, nauczyciele szkół ludowych.

Dnia 16. maja 1892 odbył się popis publiczny z uczniami poszczególnych klas pod przewodnictwem radców, wydelegowanych przez Komisję przemysłową i c. k. Radę szkolną okręgową miejską. Po odbytym popisie, rozdawszy między pilnych uczniów nagrody pieniężne w kwotach od 2—5 złr. w. a., w łącznej sumie 58 złr. 80 ct. w. a., delegaci przemówili stósownie do okoliczności, poczem rozdano uczniom świadectwa szkolne.

13. **Lwów.** Szkoła izraelicka im. Marka Bernsteina, założona w r. 1862. W skład zarządu szkolnego wchodzi: Dr. Jecheskel Caro, rabin, jako przewodniczący, Samuel Klaerman, Dr. Emil Byk, Dr. Józef Czeszer, Dr. Bernard Sternberg, Adolf Silberstein, Szymon Kräuterblüth i Salomon Mandel, kierownik szkoły.

Grono nauczycielskie stanowią: Salomon Mandel kierownik, Karol Skwarczyński i Władysław Zbierzchowski nauczyciele c. i k. wyższej szkoły realnej, Adolf Arendt i Justyn Głowacki nauczyciele c. k. państw. szkoły przemysłowej, Herman Federbusch, Edward Rein, Samuel Schlag i Wolf Teitelbaum, nauczyciele szkoły ludowej.

Z powodu niekorzystnego stanu rysunków w tej szkole, odmówił był c. k. Rząd subwencji na utrzymanie tejże, gdy jednakże szkoła została zreorganizowaną, nowe siły nauczycielskie przybrane i nauce rysunków znacznie więcej poświęcono uwagi, jest nadzieja, że lepszy stan nauki spowoduje c. k. Rząd, aby szkołę tę, jak poprzednio, zasiłkami ze skarbu państwa wspierał. Popis publiczny, którym w dniu 30. maja b. r. zakończono rok szkolny, świadczył, iż stan szkoły pod każdym względem się polepsza.

14. **Nowy Sącz.** Szkoła założona w roku 1885. W skład zarządu szkoły wchodzi: Michał Sękowski, prof. gimnazjalny jako przewodniczący, Ignacy Drewnowski i Karol Miler, delegaci gminy, Kazimierz Mieczyski delegat Rady powiatowej, Jan Szafarski delegat Towarz. pedagog., Jan Kosman reprezentant nauczycielstwa, Adam Oleksik reprezentant rękodzielników, Henryk Kisielewski kierownik szkoły.

Grono nauczycielskie stanowią: Henryk Kisielewski, kierownik, ks. Józef Wątarek, katecheta, Józef Launhardt zastępca naucz. gimn., Leon Barbacki, Waleryan Kraszewski, Jan Marek, Ferdynand Misiewicz i Ludwik Pawłowski, nauczyciele szkół ludowych.

Rok szkolny, rozpoczęty dnia 16 września 1891, zakończono publicznym popisem, który odbył się dnia 15 maja pod przewodnictwem prezesa zarządu, p. Michała Sękowskiego a w obecności delegata Wydziału krajowego dr. Gustawa Romera, oraz poważnej liczby gości z pośród inteligencji i pracodawców. Z odpowiedzi uczniów, tudzież z wypracowań ich piśmiennych i rysunkowych można było nabyć przeświadczenia, że zakład rozwija się prawidłowo i zasługuje na uznanie, które to uznanie wynurzył przy końcu popisu przewodniczący kierownikowi szkoły i gronu nauczycielskiemu.

15. **Podgórze.** Szkoła założona w r. 1891. W skład Wydziału szkolnego wchodzi: Wacław Adamski burmistrz jako przewodniczący, Emil Serkowski i Dr. Aronsohn, delegaci gminy, Gustaw Baruch delegat Wydziału krajowego, Wojciech Bednarski, kierownik szkoły.

Grono nauczycielskie stanowią: Wojciech Bednarski, dyrektor szkoły męskiej, ks. Józef Tomasik katecheta, Ferdynand Jasiński, Antoni Domański, Józef Hahn, Kazimierz Janusz i Stanisław Bierczyński, nauczyciele szkoły ludowej.

Szkoła ukończyła dopiero pierwszy rok swego istnienia. Nauka rozpoczęła się dnia 1. października 1891 a odbywała się w lokalnościach 5-cio klasowej szkoły męskiej w niedziele od 9 do 12-tej, w poniedziałki, środy i czwartki od 7 do 9-tej wieczór.

„Uczęszczanie w ciągu roku -- pisze kierownik w swem sprawozdaniu -- nie było całkiem regularne, tak, że Wydział szkolny był zmuszony upominać pracodawców. Zachowanie się uczniów w szkole i poza szkołą było wcale odpowiednie. Młodzież przystępowała do spowiedzi wielkanocnej i komunii św. pod przewodnictwem swojego katechety. Członkowie Wydziału szkolnego zwiedzili szkołę raz w ciągu roku, a Delegat w. Wydziału krajowego W. Pan Baruch zwiedził zakład dwa razy w roku. Grono nauczycielskie odbyło sześć konferencyj,

a Wydział szkolny cztery posiedzenia. Rok szkolny zakończono dnia 22. maja publicznym popisem.

„Popisowi przewodniczył delegat Komisji krajowej dla spraw przemysłowych W. P. Jan Rotter, dyrektor państwowej szkoły przemysłowej w Krakowie. Przy popisie byli obecni: a) ze strony Duchowieństwa: Wielebny ks. kanonik Edward Serszeń, b) z Wydziału szkolnego: Wny Gustaw Baruch, delegat wys. Wydziału krajowego, członek krakowskiej Izby przemysłowej, c) ze strony reprezentantów władz świeckich: Wny Dr. Górski, c. k. naczelnik sądu, d) ze strony przemysłowców miejscowych: p. Władysław Terpiński, przełożony cechu rzemieślniczego, tudzież poważna liczba gości z inteligencji i pracodawców. Po odbytem popisie rozdano uczniom, którzy przy regularnem uczęszczaniu i odpowiedniem zachowaniu, w przedmiotach naukowych porobili bardzo dobre postępy, nagrody w książeczkach wkładkowych Stowarzyszenia pożyczkowego i oszczędności w Podgórzu. Najwyższą nagrodą była wkładka 5 zł. a. w., a najniższą 2 zł. w. a.“

16. **Przemysł.** Szkoła założona w roku 1880. W skład Wydziału szkolnego wchodzi: Dr. Aleksander Dworski burmistrz, jako przewodniczący, Ferdynand Majerski i Dr. Leon Ziemiański delegaci gminy, ks. Teofil Łękański delegat Rady powiatowej, Stanisław Linde delegat c. k. starostwa, Dr. Wacław Skórski delegat kasy oszczędności w Przemysłu, Michał Dornwald delegat Towarzystwa przemysłowego, Jerzy Harwot kierownik szkoły.

Grono nauczycielskie stanowią: Jerzy Harwot prof. gimnazjalny, ks. Konstanty Bieda i ks. Michał Mryc katecheci, Stanisław Goliński, Ludwik Bryliński i Jan Kossowicz, nauczyciele gimnazjalni, Wiktor Krzanowski, Teofil Czykiel, Tomasz Patryń, Grzegorz Piotrowski, Mieczysław Hławaty, Michał Niemirowski, Ludwik Pierzchała, nauczyciele szkół ludowych.

Rok szkolny, rozpoczęty dnia 6. września 1891, zakończono dnia 22. maja 1892 r. publicznym popisem pod przewodnictwem wicemarszałka Rady powiatowej dr. Władysława Czajkowskiego w obecności licznych uczestników ze sfer rzemieślniczych w ogóle, a przewodniczących tutejszych towarzystw przemysłowych w szczególności. Jak w poprzednich latach tak i w tym roku odpowiedzi uczniów zadowolili gości całkowicie, a wypracowania piśmienne i rysunki uczniów obudzały żywe zainteresowanie i wywołały głośne pochwały tak ze strony przewodniczącego jak i obecnych przemysłowców.

17. **Rzeszów.** Szkoła założona w r. 1881. W skład Wydziału szkolnego wchodzi: Br. Brunicki, komisarz rządowy, pełniący obowiązki burmistrza, jako przewodniczący, Wojciech Kalinowski i Ludwik Proczkowski, delegaci gminy, Jan Andrzej, delegat kasy oszczędności w Rzeszowie, Władysław Towarnicki imieniem fundacji Towarnickiego, Leon Schott, deleg. Wydziału kraj. i Rady powiatowej, Franciszek Gotwald, kierownik szkoły.

Grono nauczycielskie stanowią: Franciszek Gotwald, dyrektor szkoły wydziałowej żeńskiej, ks. Stanisław Stankiewicz, katecheta, Stanisław Piotrowski, naucz. rysunków, Leon Cholewickiewicz inżynier, Leon Urbański, Jan Krawecki i Leon Kublin, nauczyciele szkół ludowych.

Rok szkolny, rozpoczęty w dniu 15. września 1891, zakończono w dniu 15. maja b. r. popisem w obecności c. k. starosty dra Fedorowicza, proboszcza ks. Gryzieckiego, inspektora szkół okręgowych, delegatów Rady powiat. i Zarządu miasta tudzież cechmistrzów i majstrów.

„Z odpowiedzi uczniów na zadane im pytania — pisze delegat Wydziału krajowego — przekonałem się, że postęp w naukach jak w latach poprzednich był zupełnie zadowolniający, przedłożone kajety pisemne, rachunkowe, stylistyczne i rysunki czysto i dobrze wykonane. Środki do nauki fachowej, jako to wzory i modele, utrzymywane w porządku. Panowie nauczyciele zajmują się chętnie i gorliwie, dlatego szkoła ta zasługuje na życzliwe poparcie Wysokiego Wy-

działu krajowego. Nagród udzielono 36 w kwocie 75 zł. za wzorowe obyczaje, odznaczenie się w naukach i pilne uczęszczanie do szkoły, a mianowicie: Z funduszu szkoły 40 zł. od Towarzystwa zaliczkowego 10 zł. i od c. k. Starosty Dra Fedorowicza 25 zł. Nagrody te udzielono w książeczkach kasy oszczędności z zastrzeżeniem, że kwoty dopiero po wyzwoleniu z terminu podniesione być mogą“.

18. Sambor. Szkoła założona w r. 1890. W skład Wydziału szkolnego wchodzi: Dr. Ignacy Budzynowski burmistrz, jako przewodniczący, Bronisław Bukietyński i Dr. Józef Steuermann, delegaci gminy, ks. Herman Kulisch, deleg. Rady powiatowej, Franciszek Neuhauser deleg. korpor. kupców i przemysłowców, Ludwik Słotwiński, deleg. kasy oszczędn. w Samborze, dr. I. Petelenz kierownik szkoły.

Grono nauczycielskie stanowią: Dr. Ignacy Petelenz, dyrektor c. k. gimnazjum, ks. Aleksy Watulewicz, ks. Hilaryon Gmitryk, katecheci, Teofil Zosel, Mikołaj Łaskiewicz, Władysław Śluzar i Emil Petzold, nauczyciele gimnazjalni, Ludwik Zagajewski i Stanisław Głogowski nauczyciele szkoły ludowej.

Rok szkolny rozpoczął się d. 21. września 1891. Znaczna część uczniów w pewnych dniach tygodnia nie przybywała na lekcye, tłumacząc się brakiem zezwolenia ze strony majstrów. Szczupłość ubikacji i brak odpowiedniego ich urządzenia utrudniały prowadzenie nauki. Stosunki te zmieniają się jednak, gdyż gmina m. Sambora, zbudowawszy nowy budynek na pomieszczenie gimnazjum, z którym połączona jest szkoła przemysłowa, przeznaczyła w nim trzy obszerne sale i jeden pokój na zbiory wyłącznie dla szkoły przemysłowej. Rok szkolny zakończono 25. maja br. rozdaniem zawiadomień przez kierownika szkoły w obecności nauczycieli, gdyż popisu nie było gdzie odbyć.

19. Stanisławów. Szkoła założona w r. 1890. W skład Wydziału szkolnego wchodzi: Dr. Walery Szydłowski, burmistrz, jako przewodniczący, Hersch Halpern i Stanisław Maksymowicz, delegaci gminy, Grzegorz Nowicki deleg. Tow. pedagogicznego, Edmund Bączalski, kierownik szkoły.

Grono nauczycielskie stanowią: Edmund Bączalski, profesor szkoły realnej, ks. Stanisław Świdecki i ks. Jan Porajko, katecheci, Józef Bittner, Karol Borowiczka Franciszek Miazga, nauczyciele szkoły realnej, Hilary Hołubowicz naucz. gimn., Włodzimierz Baranowski, Kazimierz Hollender i Michał Nadachowski, nauczyciele szkół ludowych.

Sprawozdanie kierownika podnosi, iż dzięki energicznemu poparciu ze strony c. k. Starostwa, frekwencya uczniów się wzmogła i była dość regularną. Zachowanie się uczniów w salach wykładowych podczas nauki i w ogóle w budynku szkolnym było przyzwoite. Około Wielkanocy przystępywali uczniowie podobnie jak w poprzednich latach do wielkanocnej spowiedzi i komunii św.

Rok szkolny rozpoczął się 5. października 1891 i trwał do 15. maja b. r., w którym to dniu zakończony został uroczystą wystawą rysunków i piśmiennych wypracowań uczniów w sali popisowej, tudzież rozdaniem świadectw i nagród w książeczkach kasy oszczędności.

20. Stary Sącz. Szkoła założona w r. 1889. W skład Wydziału szkolnego wchodzi: Wojciech Pawlikowski burmistrz, jako przewodniczący, Adolf Przybylski i Wojciech Tokarczyk, delegaci gminy, Stanisław Rosół, kierownik szkoły.

Grono nauczycielskie stanowią: Stanisław Rosół, kierownik, ks. Leon Gruszowiecki, katecheta, Franciszek Japoł, Karol Kmieciecki, Jan Kamiński i Józef Jeleń, nauczyciele szkoły ludowej.

Nauka rozpoczęła się 15 września 1891 wedle planu dla szkół przemysłowych uzupełnianego.

„W ciągu roku — pisze kierownik szkoły — przystępowała młodzież dwukrotnie do spowiedzi i komunii św. a ogólne zachowanie tejże było zadowalniające, czego dowodem, iż nie zachodziła potrzeba użycia surowszych kar porządkowych. Młodzież tutejszej szkoły przemysłowej złożyła także bardzo piękny dowód, że nauka oddziaływała na nią w szlachetnym kierunku. Z uczniów naszych utworzyła się bowiem orkiestra i ta pomyślnie się rozwija, jak się o tem przekonali goście w czasie egzaminu, na którym odegrano poprawnie kilka utworów.“

„Publiczny egzamin — zdaje sprawę przewodniczący — odbył się na dniu 15. maja br. popołudniu, poprzedzony uroczystym nabożeństwem, odbytem w tut. paraf. kościele. Napływ publiczności, pracodawców i rodziców był daleko większy niż dawniej. Ponieważ tutejsza szkoła liczy cztery klasy, tj. dwie przygotowawcze i dwie uzupełniające, przeto egzamina odbywały się odrębnie dla każdej klasy. Pytano uczniów religii, rachunkowości i stylistyki przemysłowej, odpowiedzi zaś świadczyły, iż całe grono nauczycielskie sumiennie i z bardzo dobrym skutkiem pracuje nad ukształceniem i umoralnieniem młodzieży rzemieślniczej. W sąsiedniej izbie szkolnej urządzono wystawę wszystkich prac pisemnych oraz rysunków uczniów. Była ona nader obfita a przede wszystkim uderzała systematyczność nauki, dzięki której postępy były w ogólności bardzo dobre. Szczególniej podnieść należy rysunki uczniów wolnoręczne, geometryczne oraz zawodowe tj. szewskie, kowalskie, stolarskie, krawieckie i t. p., przez które uczeń odnosi zaraz praktyczne korzyści, co się też powszechnie wszystkim podobało. Po egzaminie rozdano uczniom, odznaczającym się pilnością w nauce i dobrym zachowaniem, liczne nagrody w książeczkach do nabożeństwa, treści historycznej lub naukowej. Na zakończenie uroczystości wystąpiła ze swoimi produkcjami orkiestra, złożona z uczniów tut. szkoły przemysłowej w liczbie 12. Podnieść tu należy, że orkiestra ta funkcjonuje dopiero od roku, a dzięki tylko zabiegom p. Naturskiego jako kapelmistrza (bezpłatnego) wywiązała się znakomicie ze swego zadania.“

21. Tarnopol. Szkoła założona w r. 1891. W skład Wydziału szkolnego wchodzi: Dr. Leon Kozmiński, burmistrz, jako przewodniczący, Szczęsny Pohorecki, Mojżesz Parnas, Antoni Kuliński i Dr. Michał Landau, delegaci gminy, Dr. Stanisław Glogier delegat Wydziału krajowego, Emil Michałowski, kierownik szkoły.

Grono nauczycielskie stanowią: E. Michałowski dyr. c. k. seminaryum nauczycielskiego, ks. Władysław Librewski i ks. Adam Markowski, katecheci, Edward Strutyński, prof. gimn., Sylwester Ochnicz, Władysław Orosz, Zygmunt Turecki i Aleksander Pragłowski, nauczyciele ludowi.

Sprawozdania o zakończeniu roku szkolnego dotychczas nie złożono.

22. Tarnów. Szkoła założona w r. 1881. W skład Wydziału szkolnego wchodzi: Witold Rogoyski, burmistrz, jako przewodniczący, Franciszek Nowicki i Stanisław Szeli-giewicz, delegaci gminy, Dr. Karol Benoni, delegat Wydziału kraj., Artur Szancer, delegat Rady powiatowej, Hipolit Parasiewicz, kierownik szkoły.

Grono nauczycielskie stanowią: Hipolit Parasiewicz, prof. c. k. seminaryum naucz., ks. Józef Palewski, katecheta, Jan Jaworski, naucz. gimnaz., Janusz Rypuszyński, inżynier cywilny, Stanisław Nieszczyński, technik, Henryk Mendocha, dyrektor 7-klas. szkoły ludowej, Karol Albrecht, Jan Ciejka, Józef Maleta, Aleksander Mazurkiewicz Franciszek Migdał i Teodor Szypuła, nauczyciele szkoły ludowej.

Rok szkolny, rozpoczęty w dniu 15. września 1891, zakończono d. 15. maja b. r. popisem publicznym pod przewodnictwem delegata Wydziału kraj., który w sprawozdaniu swem donosi, iż tak w czasie szczegółowej hospitacji, w czasie od 25. kwietnia do 2. maja, jak i podczas popisu przekonał się o pomyślnym stanie szkoły.

23. Wadowice. Szkoła założona w r. 1889. W skład Wydziału szkolnego wchodzi: Dr. Jan Iwański, burmistrz, jako przewodniczący, Franciszek Foltyn i Tomasz Figler delegaci gminy, Aleksander Gostkowski i Ludwik Israeli, delegaci Rady powiatowej, Seweryn Arzt, kierownik szkoły.

Grono nauczycielskie stanowią: Seweryn Arzt, dyrektor c. k. gimnazjum, ks. Jan Gołba, katecheta, Michał Frąckiewicz, Ignacy Hoszowski, Tadeusz Kołomłocki i Józef Kurowski, nauczyciele gimnazjalni, Teodor Prus, Franciszek Prezentkiewicz i Franciszek Zając, nauczyciele szkoły ludowej.

Rok szkolny, rozpoczęty dnia 11. września 1891, zamknięto d. 29. maja b. r. publicznym popisem, który się odbył w obecności wszystkich członków Wydziału szkolnego i gości, poczem pomiędzy najpilniejszych uczniów, którzy uczynili największe postępy w nauce, rozdano nagrody, składające się z książeczek powiatowej Kasy oszczędności w łącznej kwocie 45 zł.

24. **Wieliczka.** Szkoła założona w r. 1891. W skład Wydziału szkolnego wchodzi: Wilhelm Koch, burmistrz, jako przewodniczący, Sylwery Miszke, zastępca przewodniczącego, Stanisław Strzelecki, Stanisław Mrowec i Antoni Mazurkiewicz, delegaci gminy, Franciszek Groele, kierownik szkoły.

Grono nauczycielskie stanowią: Franciszek Groele, kierownik 5-klas. szkoły męsk., ks. Karol Frączek, katecheta, Henryk Michalski, Antoni Rink, Jan Kowalczyk Wojciech Olkuszniak i Karol Hejda, nauczyciele szkoły ludowej.

Sprawozdania o zakończeniu roku szkolnego dotychczas nie nadesłano.

25. **Żółkiew.** Szkoła założona w r. 1887. W skład Wydziału szkolnego wchodzi: Eugeniusz Rozwadowski, burmistrz, jako przewodniczący, Ignacy Cukier i Antoni Lewak, delegaci gminy, Leopold Hauser, delegat wys. c. k. Ministerstwa, Józef Hejda, delegat Wydziału kraj., Tadeusz Starzyński, delegat Rady pow., Filip Siarkiewicz, kierownik szkoły.

Grono nauczycielskie stanowią: Filip Siarkiewicz, kierownik szkoły ludowej, ks. Józef Gawrzyński i ks. Milecysz Łonczyna, katecheci, Herz Ehrlich, naucz. rel. moją. Feliks Daniłowicz, budowniczy miejski, Jan Mayer, Teodozy Laurecki i Józef Welk, nauczyciele szkoły ludowej.

Rok szkolny, rozpoczęty d. 15. września 1891, zakończono d. 22. maja b. r. publicznym popisem pod przewodnictwem burmistrza miasta, w obecności Wydziału szkolnego i znacznej liczby rękodzielników. Odpowiedzi uczniów świadczyły o gorliwej pracy nauczycieli, którym przewodniczący wyraził uznanie, zachęcając ich do równej pracy w roku następnym. Uczniowie celujący otrzymali nagrody w książeczkach pocztowej kasy oszczędności, wypłacalne dopiero przy wyzwolinach ucznia.

* * *

Z poszczególnych sprawozdań zarządów szkół przemysłowych uzupełniających wpływa, że jedną z największych trudności, z którymi szkoły te mają do walczenia, jest brak regularnej frekwencji i brak pomocy ze strony władz politycznych, jako władz przemysłowych, aby majstrów do posyłania młodzieży rękodzielniczej na naukę do szkół przemysłowych uzupełniających przynaglano. W jednym wypadku, podanym do wiadomości Komisji, odmówił wprost c. k. starosta pomocy szkole przemysłowej uzupełniającej, wzywając ją, aby mu wprzód podała, na jakich podstawach prawnych ma to uczynić. Otóż nie ulega wątpliwości, iż na podstawie §. 75 a i §. 100. ustawy przemysłowej z d. 15. marca 1883 (patentu cesarskiego z d. 20. grudnia 1859) ciąży na pracodawcach obowiązek, ażeby swym pracownikom aż do ukończonego 18. roku życia czas potrzebny na przemysłową naukę uzupełniającą zostawiali, że nadto w statutach korporacji rękodzielniczych mieści się pospolicie postanowienie, że jeśli uczeń warsztatowy trzech lub czterech klas szkoły średniej nie ukończył, obowiązany jest podczas terminowania uczęszczać do szkoły przemysłowej uzupełniającej, do czego jeszcze niektóre statuta dodają, że jeśli uczeń taki przy wypisie nie wykaże się świadectwem z dwóch lat pilnego uczęszczania do szkoły i z dobrego postępu w nauce, nie będzie w poczet towarzyszy wpisany. Gdy zaś §. 133. powołanej ustawy zagraża karami pieniężnymi od 10 do 400 zł. w. a. tym, którzyby działali wbrew postanowieniom o przyjmowaniu, zatrudnianiu i traktowaniu

czeladników i terminatorów, — nieposyłanie zaś uczniów na naukę przemysłową uzupełniającą, w warunkach ustawą i statutem korporacji określonych, za działanie takie poczytać należy — służy niewątpliwie prawo c. k. władzom politycznym pierwszej instancji, będącym w myśl §. 141. władzami przemysłowymi, używanie środków dyscyplinarnych, ażeby majstrów do posyłania uczniów na naukę przemysłową uzupełniającą przynaglać.

W myśl tego uprasza też Komisya w końcowych wnioskach, ażeby Wysoki Wydział krajowy raczył przedstawić Wysokiemu Sejmowi potrzebę uchwalenia w tym względzie rezolucyi do c. k. Rządu.

Potrzebnem jest również jak najspieszniejsze uregulowanie stosunku c. k. władz rządowych do szkół przemysłowych uzupełniających, przez Wysoki Wydział krajowy i Komisję administrowanych.

Jak wykazy powyższe zarządów szkół przemysłowych uzupełniających świadczą, jest jeszcze w ustroju ich wiele nieprawidłowości, co stąd pochodzi, że opracowany przez Komisję statut normalny dla szkół tej kategorii nie został dotąd przez Wys. c. k. Rząd zaakceptowanym i że w ogóle stosunek Komisji do c. k. Rządu nie został dotychczas uregulowanym, pomimo, iż jeszcze reskryptem Wys. c. k. Ministerstwa oświecenia z dnia 3. kwietnia 1888 L. 610 regulacya ta była zapowiedziana. Już w zeszłorocznem sprawozdaniu nadmieniliśmy, że mimo uchwały sejmowej z dnia 12. listopada 1890, przypominającej c. k. Rządowi tę sprawę i pisma Komisji z dnia 9. stycznia 1891 L. 18. do J. E. pana Namiestnika, nie została ta sprawa uregulowaną. Obecnie jest wszakże nadzieja, iż rezolucya Wysokiego Sejmu, uchwalona na posiedzeniu z dnia 1. kwietnia r. b. odniesie pożądaný skutek i że przyjdzie niebawem między c. k. Namiestnictwem, Komisją krajową dla spraw przemysł. i Wydziałem krajowym do rokowań, które do regulacyi tej sprawy się przyczynią.

Co do polecenia Wysokiego Sejmu, danego Wydziałowi krajowemu i Komisji uchwałą z dnia 1. kwietnia b. r., ażeby opracować projekt stałej organizacyi krajowego nadzoru nad szkołami przemysłowymi uzupełniającymi, jest ono przedmiotem rozważań w Komisji, choć opracowanie żądanego projektu bez poprzedniego określenia stanowiska, jakie c. k. Rząd wobec szkół przemysłowych zajmuje, jest niepodobnem.

* * *

Nie bez zadowolenia spogląda się na powyższy szereg szkół przemysłowych uzupełniających i na zastęp obywateli, którzy nie szczędzą swych usług, aby się przyczynić do podniesienia stopnia wykształcenia naszych rękodzielników. Jak najlepszych owoców można się po tej pracy spodziewać, ale nie należy ustawać w dalszem organizowaniu szkół, dających młodzieży rękodzielniczej pożądané wykształcenie, i w tym względzie, postępując w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 1. kwietnia b. r., czyni Komisya dalsze zabiegi, aby liczbę szkół przemysłowych uzupełniających pomnożyć.

Jednem z miast, w których w najbliższej przyszłości szkoła tej kategorii będzie utworzoną, jest Sanok, również w Złoczowie, Dolinie, Czortkowie, Sądowej Wiszni, Gródku i Śniatynie spodziewamy się doprowadzić rokowania do pożądanego celu i uzyskać tyle z miejscowych zasobów, ażeby szkoły przemysłowe uzupełniające mogły być w niedalekiej przyszłości otworzone.

W innych miejscowościach, o których zeszłoroczne sprawozdanie Komisji wspomina, trzeba będzie założenie szkół przemysłowych uzupełniających do późniejszego czasu odłożyć, gdyż środki miejscowe są tam za małe i zbyt wielkich zasiłków ze strony kraju wymagałaby dziś ich organizacya.

Co do polecenia Wysokiego Sejmu z dnia 1. kwietnia b. r., tyczącego się ujednostajnienia organizacyi szkół przemysłowych uzupełniających we Lwowie na zasadach normalnego statutu krajowego, wdrożone dopiero zostaną odnośne rokowania.

II. Szkoły przemysłowe zawodowe.

Liczba szkół przemysłowych zawodowych, połączonych z wzorowymi warsztatami, pomnożoną zostanie jeszcze może w ciągu r. b. o jeden nowy zakład t. j. o szkołę tkacką w Horodence. Zakład ten nie został jeszcze w życie wprowadzony. Gdy jednakże wszystkie przygotowania są już w toku, gdyż budynek, pochodzący z daru bar. Jakóba Romaszkana, został szkole zabezpieczony, a Rada powiatowa horodeńska, z funduszu na ten cel złożonego, zajmuje się adaptacją rzeczzonego budynku, gdy nadto zawiązane zostało Stowarzyszenie tkackie, które, podobnie jak w innych tego rodzaju zakładach, zabezpieczać ma warsztatowi szkolnemu dostarczanie przędzy i sprzedaż wyrobów gotowych, nie będzie podlegało trudnościom, ażeby już w najbliższej przyszłości zakład ten z funduszy ogólnych na nowe warsztaty w potrzebne krosna i przyrządy zaopatrzyć, przeznaczyć dlań odpowiednią siłę jako instruktora i naukę tkactwa rozpocząć.

Ku ostatecznej swej organizacji i chwili otwarcia zbliża się także coraz bardziej naukowy warsztat sukieniczy w Rakszawie. Uchwały, dotyczące się założenia tego warsztatu, podaliśmy już w zeszłorocznym sprawozdaniu. W myśl tych uchwał została zakupioną obszerna realność z piętrowym domem murowanym, ogrodem i czterma pobocznymi zabudowaniami za cenę 3.000 zł. w. a. i obecnie są już w toku roboty adaptacyjne, mające realność rzeczoną dla celów warsztatu naukowego przysposobić.

Równocześnie wyszukała Komisya w osobie p. Stanisława Anczyca, b. asystenta c. k. Szkoły politechnicznej we Lwowie, odpowiednią siłę techniczną, a uzyskawszy od Wysockiego Wydziału krajowego, iż mu odpowiedni zasiłek na specjalne kształcenie się w przedzalnictwie, tkactwie i farbiarstwie wełny w c. k. Muzeum technologicznem i w fabrykach odnośnych udzielił, spodziewa się pozyskać w p. Ancycu zawodowo wykształconego, inteligentnego i energicznego kierownika przyszłej szkoły sukieniczej w Rakszawie.

Na przodowników szkoły kształcą się już przeszło od roku w c. k. zawodowej szkole tkackiej w Bielsku i w fabryce p. F. Strzygowskiego w Białej dwaj sukienicy, Jan Trojnar i Józef Wiech, którym Wysoki Wydział krajowy przyszedł z pomocą odpowiednimi zasiłkami z funduszu krajowego.

Oprócz tych dwóch nowych zakładów, których organizacja jest w toku, zwróciła Komisya baczniejszą uwagę na potrzebę reorganizacji, z względnie rozszerzenia i ulepszenia niektórych szkół dawniejszych, co zwłaszcza po uzyskaniu obfitszych subwencyj ze skarbu państwa i bez większego obciążenia funduszy krajowych da się uskutecznić.

Jednym z takich zakładów jest wzorowy warsztat kołodziejski w Toustem. Pomimo, iż istnieje już od r. 1882, nie zdołał on w zakresie kołodziejstwa i połączonego z niem kowalstwa wywrzeć większego wpływu na sąsiednie okolice i nie wydał dostatecznej ilości odpowiednio wykształconych robotników. Zwróciła na to uwagę przyczyniająca się do utrzymania rzeczzonego warsztatu Rada powiatowa Skalańska i wniosła do Komisji krajowej dla spraw przemysłowych i do Wysockiego Wydziału krajowego przedstawienie, ażeby warsztaty ów przenieść z Toustego do Grzymałowa. Bliższe zbadanie stosunków na miejscu przekonało Komisję, iż projektowane przeniesienie może być z wielu względów lokalnych dla warsztatu naukowego korzystne, gdy zaś Rada powiatowa w Skalacie oświadczyła się z gotowością pokrycia w znacznej części kosztów przeniesienia i nowego urządzenia warsztatu, uchwaliła Komisya, aby rzeczony warsztat przenieść do Grzymałowa i przedstawiła Wysokiemu Wydziałowi krajowemu uchwałę swą do zatwierdzenia.

Sprawę tę przedstawił Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi dodatkowem sprawozdaniem z dnia 10. marca b. r. L. 4.930 (aleg. 176), prosząc w niem o upoważnienie, ażeby

dotacya, uchwalona na warsztat kołodziejski w Toustem, mogła być ewentualnie na takiż warsztat w Grzymałowie użyta.

Obecny stan tej sprawy jest takim, że już z dniem 1. września b. r. przeniesionym miał być rzeczony warsztat do Grzymałowa z Toustego, gdzie dotychczasowe pomieszczenie w budynku, będącym własnością W-go Władysława Fedorowicza, zostało mu z powodu rozszerzenia miejscowej szkoły garncarskiej wypowiedziane. Zostanie on umieszczony tymczasowo w budynku, ofiarowanym przez JW. hr. Leona Pinińskiego. Gdy jednakże budynek ów i należący do niego grunt są za małe, ażeby rzeczona szkoła kołodziejska mogła tam znaleźć dogodne pomieszczenie, gdy nadto niezbędną jest taka reorganizacya szkoły i takie uzupełnienie jej planu naukowego, ażeby mogła lepiej uczniów swych kształcić i większy wpływ na podniesienie rzemiosła kołodziejskiego wywierać, zamierzonom jest równocześnie opracowanie odpowiedniego statutu dla szkoły i postawienia jej na tym stopniu, na jakim podobny zakład kołodziejski w Grybowie się znajduje.

Wychodząc z tego zapatrywania, postanowiła Rada powiatowa nie szczędzić środków, aby tylko uzyskać zakład celowi swemu zupełnie odpowiadający, a przeznaczwszy zrazu 800 zł. w. a. na koszt przeniesienia i zakupiwszy odpowiedni grunt za 1000 zł. w. a. uchwaliła na ten sam cel w dniu 28. czerwca b. r. dalszą kwotę 3000 zł. w. a., zatrzymując nadal w swej mocy dotychczasowe zobowiązanie, w myśl którego rzeczony zakład z funduszków powiatowych kwotą 350 zł. na utrzymanie i subwencją 120 zł. na stypendya dla uczniów corocznie zasilany bywał.

W obec takiej ofiarności powiatu, postanowiła Komisya i ze swej strony dążyć do podniesienia będącego w mowie warsztatu kołodziejskiego i wstawiła już w preliminarzu na rok 1893 większe kwoty, którymi przy obfitszej subwencji ze skarbu państwa i kredytu na nowe warsztaty spodziewa się warunkom reorganizacyi i odpowiedniejszego umieszczenia zakładu w zupełności zadość uczynić.

Pożytecznemu przekształceniu ulega też samo wzorowy warsztat garncarski w Toustem. W tych warunkach jak dotychczas, bez wzmocnienia sił nauczycielskich, bez nadania ściślejszej metodyczności nauce i dokładniejszego zorganizowania zakładu jako szkoły, połączonej z warsztatem naukowym, nie można było temu zakładowi rokować pożądanego rozwoju. Oryginalna zaś technika ornamentacyjna, t. z „rożkowa“, będąca właściwością tamtejszych wyrobów garncarskich, zasługiwała ze wszecch miar na to, aby szkole garncarskiej w Toustem poświęcić więcej uwagi i troskliwości, tem bardziej, że pomoc, uzyskana ze skarbu państwa dla szkoły, pozwala rozszerzyć jej plan naukowy i pomnożyć siły nauczycielskie, bez odwoływania się do dalszych ofiar z funduszków krajowych.

Względy te sprawiły, iż Komisya, wydelegowawszy na miejsce członka swego prof. J. Zacharjewicza i kierownika krajowej stacyi ceramicznej E. Krzena, podjęła w porozumieniu z kuratorem szkoły, Wielm. Wład. Fedorowiczem reorganizacyę szkoły, i przepisała dla niej nowy statut, a uzyskawszy zatwierdzenie tych uchwał ze strony Wys. Wydziału krajowego, zarządziła niezbędne rekonstrukcyje i uzupełnienia w urządzeniu samego warsztatu i jest w toku starania się o odpowiednie dlań siły nauczycielskie.

Pewne przekształcenia i uzupełnienia uznała Komisya i we wzorowym warsztacie dla stolarstwa i wyrobu zabawek w Żywcu za niezbędne. Plan tej szkoły wymagał, ażeby traktować w niej obok stolarstwa budowlanego i meblowego także wyrób zabawek z drzewa. Zorganizowanie tej nauki natrafiło wszakże od samego początku na trudności, głównie dla braku instruktora, któryby z wyrobem zabawek był obeznany. Czteroletnie istnienie szkoły pouczyło również, że plan nauki rozłożony na trzy lata jest niewystarczającym, aby szkoła wydawała należycie wykształconych i do samodzielnego zarobkowania zdolnych stolarzy. Komisya zgodziła się przeto, ażeby naukę rozszerzyć do lat czterech, a oddzielnie od tego zorganizować krócej trwający i mniej teoretycznego przygotowania wymagający kurs dla za-

bawkarzy, mający głównie na oku okoliczną młodzież wiejską, któraby przez wyuczenie się wyrobu pewnej seryi zabawek z drzewa, w lepszym smaku niż te, które dotychczas miejscowy przemysł stanowią, zdobyć mogła popłatniejszy sposób zarobkowania.

Opracowanie zmian w planie naukowym i zaopatrzenie szkoły w stosowne wzory do zabawek są w toku; aby zaś umożliwić należyte prowadzenie nauki we wskazanych tu kierunkach, nie można było pozostawić szkoły, jak dotychczas, o jednej tylko sile fachowej, lecz oprócz instruktora, zgodnie z pierwotnym programem, zamianować dla niej także fachowo wykształconego kierownika. Stanowisko to powierzyła Komisya byłemu stypendyście krajowemu, który studia swe w c. k. Muzeum technologicznem w Wiedniu ukończył, p. Władysławowi Niemczynowskiemu i ma nadzieję, że wyniki nauki w wzorowym warsztacie dla stolarstwa i wyrobu zabawek w Żyweu, będą na przyszłość pomyslniejsze.

Wspomnieć nakoniec wypada o krokach przygotowawczych, mających na celu reorganizację szkoły koszykarskiej w Jasle. Szkoła ta, zasilająca się wyłącznie uczniami ze wsi pochodzącymi, nie mająca szerszego oparcia w ludności miejskiej, nie zdołała dotychczas rozwinąć się szerzej i dać podstawę wybitniejszej i cechę przemysłu miejscowego noszącej produkcji.

Wypada więc organizację tej szkoły, zgodnie z zamiarami dzisiejszego jej zarządu, skierować na tory naturalniejsze, a mianowicie główny warsztat naukowy przenieść na wieś, gdzie i materiał warsztatowy i uczniowie są na miejscu, w mieście zaś utrzymywać pewną ilość robotników już wprawionych, którzyby surowe wyroby wykończali i upiększali, czyli jednym słowem czynili je gotowym artykułem handlu. Jeżeli miejski taki warsztat uzupełniający oprze się o odpowiednio zorganizowaną spółkę, któraby miała na celu dostarczanie materiałów dodatkowych i zajęcie się sprzedażą gotowych wyrobów, to niewątpliwie będzie mogła szkoła koszykarska w Jasle oddziaływać na wytworzenie lokalnego przemysłu koszykarskiego.

Przeniesienie głównego warsztatu naukowego z Jasła do Skołyszyna, gdzie właściciel obszaru dworskiego Wny Stanisław Klobasa oświadczył się z gotowością ponoszenia pewnych ofiar na cele szkoły, nie powinno natrafić na trudności, a w takim razie uprasza Komisya o przyzwolenie, ażeby kredyt, uchwalony dla szkoły koszykarskiej w Jasle, mógł być w razie przeniesienia jej do Skołyszyna i tam być użytym.

Krajowa szkoła tkacka w Krośnie przeniosła się w tym roku do obszernego budynku, który specjalnie na ten cel przez gminę m. Krosna został wystawiony. Kosztorys, wedle którego pierwotnie budynek ten miał być wystawiony, wynosił 29.411 zł. w. a. Już z góry jednak przewidywano, że koszta będą większe, bo wymagania co do rozmiarów przed przystąpieniem do budowy podniesiono, więc gmina zaciągnęła na ten cel pożyczkę w kwocie 35.000 zł. w. a. Chcąc gminie ulżyć, przyszedł jej Wysoki Sejm z pomocą, uchwalając dnia 12. listopada 1890 zasiłek w kwocie 5000 zł. w. a., wypłacalny w pięciu rocznych ratach. Oprócz tego zobowiązała się gmina wypłacać szkole tkackiej corocznie 500 zł. w. a., jako ryczałt na koszta opału, oświetlenia i obsługi.

Obecnie, gdy budynek już wykończono i koszta obliczono, wykazuje gmina, iż wydała na tę budowę 43.394 zł. w. a., t. j. o 13.983 zł. w. a. więcej, niż pierwotnie preliminowano. Chociaż więc z tej kwoty 5000 zł. w. a. fundusz krajowy zapłaci, obciąża się gmina wydatkiem, którego znieść nie zdoła, i który ją może przywieść do ruiny. W budynku nowym, oprócz dostatecznych ubikacyj na samą szkołę, urządzono także pomieszkania dla kierownika i instruktora, które tymczasowo, po zgorzeniu części rynku, na biura c. k. starostwa zostały obrócone. Do dostarczenia rzeczonych pomieszczeń nie zobowiązywała się gmina pierwotnie, skoro jednak są, wymaga tego ład i bezpieczeństwo szkoły, aby były istotnie przez kierownika i instruktora zakładu zajęte. Gmina skłonna jest oddać je na ten cel, ale prosi, ażeby w za-

mian zwolnić ją od opłacania wymierzonego powyżej ryczałtu rocznego w kwocie 500 zł. w. a., uważając, iż co najmniej tyle wynosi wartość oddanych przez nią pomieszczeń. Nadto prosi gmina o przyznanie jej jeszcze dalszych 5000 zł. w. a. tytułem jednorazowego, bezzwrotnego zasiłku, jako ulgę w znacznie większym wydatku na wystawienie budynku.

Uznając niezwykłą ofiarność gm. m. Krosna na cele szkolne popiera Komisya ze swej strony powyższą prośbę i przedstawia Wysokiemu Wydziałowi krajowemu przy końcu sprawozdania dotyczący wniosek.

* * *

Przechodząc do normalnego toku nauki i pracy w naszych szkołach zawodowych Alleg. VII. przedstawiamy w załączeniu % tabelę, uwidoczniającą ilość kursów w każdej szkole, liczbę uczniów na każdym kursie i liczbę abiturjentów, którzy naukę w zakładzie z dobrym postępem ukończyli.

Co do składu zarządów, sił nauczycielskich i szczególniejszych na uwagę zasługujących okoliczności w ustroju zakładów, przedstawia się rzecz jak następuje :

1. Czerwona Wola (dawniej w Jarosławiu). Szkoła koszykarska założona w r. 1879. W skład zarządu szkolnego wchodzi: J. E. ks. Jerzy Czartoryski kurator szkoły, August Szczerkowski delegat rządu, Edward Micewski delegat Rady powiatowej.

Instruktor fachowy: Franciszek Gonddek, administrator Józef Dąbrowski.

Nauka o kursie dwuletnim. Ukończeni uczniowie wracają przeważnie do zawodu rolniczego, trudnią się przytem koszykarstwem jako przemysłem domowym.

2. Jasło. Szkoła koszykarska założona w r. 1884. W skład zarządu szkoły wchodzi: Klemens Sienkiewicz dyrektor c. k. gimnazyum, Apolinary Przyłęcki delegat Wydziału krajowego, Romuald Palch delegat Rady powiatowej.

Instruktor fachowy: Michał Podkulski.

Z dotychczasowych abiturjentów szkoły pracuje trzech na własną rękę we wsi rodzinnej, jeden w Ameryce, jeden na roli — o innych niewiadomo.

3. Grybów. Krajowa szkoła kołodziejstwa założona w roku 1890. W skład zarządu wchodzi: Edmund Klemensiewicz kurator zakładu, Dr. Adam Jakubowski burmistrz, zastępca kuratora, Bar. Karol Brunicki i A. Wejda delegaci Rady powiatowej, A. Muszyński administrator, Jan Czaplinski delegat Stowarz. przemysłowego.

Instruktor fachowy: Andrzej Skoplak, ks. Franciszek Szablowski katecheta, Józef Tabeau nauczyciel przedmiotów dopełniających.

Zakład rozpocznie w jesieni 1892 trzeci rok istnienia i w myśl programu nauki musi się zaopatrzyć w kuźnię, z potrzebnymi dla uczniów narzędziami i wystawić wozownię, na co w preliminarzu nadzwyczajny kredyt jest żądany.

4. Touste. Wzorowy warsztat kołodziejski, założony w roku 1882. W skład zarządu szkoły wchodzi: Jan Vivien prezes, Hr. Piniński zastępca prezesa, Jacek Kieszkowski delegat Wydziału krajowego, ks. M. Czaczkowski delegat gminy i kierownik zakładu, K. Łeszczyszak administrator.

Instruktorowie fachowi: Jędrzej Ciupik, majster kołodziejski, Michał Kolanowski kowal.

5. Kamionka strumiłowa. Krajowa szkoła kołodziejstwa i bednarstwa, założona w roku 1884. W skład zarządu szkoły wchodzi: Dr. Stanisław hr. Badeni jako przewodni-

czący, Alfred Stecki, Klemens Torosiewicz, Dr. Władysław Stupnicki, ks. Michał Cegielski, Wojciech Eliasiewicz i Aleksander Malinowski, członkowie komitetu.

Kierownik zakładu: Maksymilian Czyrniański, ks. Michał Cegielski i ks. Marjan Witkowski, katecheci, Jędrzej Hyk instruktor kołodziejstwa, Józef Wienc instruktor bednarstwa, Karol Laskowski majster kowalski, Stefan Petryszyn i Józef Jazienicki, pomocnicy, Anatol Jaworski, nauczyciel przedmiotów uzupełniających.

Po ukończeniu nauki w szkole, pracują uczniowie dalej w swoim zawodzie. Wyjątkowo dwóch kołodziei i trzech bednarzy przerwali się na stolarkę, a jeden pracuje jako cieśla.

6. Stanisławów. Krajowy warsztat zawodowy dla nauki stolarstwa i tokarstwa, założony w r. 1884, a zreorganizowany w r. 1891. W skład zarządu szkoły wchodzi: Dr. Waleryan Szydłowski, burmistrz, jako kurator zakładu, Józef Jaegerman i Hersz Halpern, delegaci, Józef Jabłonowski, delegat Rady powiatowej, Michał Rembacz, delegat Kasy oszczędności, Teodor Birnbaum, inspektor fachowy, Ferdynand Fiedler, reprezentant miejscowych stolarzy.

Instruktor fachowy: Stanisław Merunowicz. Przewodnik warsztatowy: Robert Terczka. Hilary Hołubowicz i Władysław Latoszyński, nauczyciele pomocniczy.

Uczniowie zwyczajni pracują dzień cały; nadzwyczajni tylko w niektórych godzinach i jedynie w poszczególnych kierunkach. Ukończeni uczniowie pracują po warsztatach prywatnych jako czeladnicy, przeważna ilość umieszcza się w warsztatach kolejowych, czterech udało się do Zakopanego. Inwentarz szkoły został w r. b. różnymi narzędziami i przyborami wartości 795 zł. uzupełniony.

7. Żywiec. Krajowy warsztat naukowy dla stolarstwa i wyrobu zabawek, założony w r. 1888. W skład zarządu szkoły wchodzi: Herman Czech de Lindenwald, kurator zakładu, Karol Ringer, sekretarz Rady pow., zastępca kuratora, Ludwik Dubowski, burmistrz, Jan Mierowski i Antoni Olszowski, delegaci gminy.

Instruktor fachowy: Bronisław Boziewicz. Nauczyciele pomocniczy: Jan Gołąb, Franciszek Zimnal, Władysław Nowotarski i Stanisław Polek.

8. Kołomyja. Krajowa szkoła garncarska, założona w r. 1876, od r. 1886 zreorganizowana jako zakład krajowy. W skład zarządu szkoły wchodzi: Edmund hr. Starzeński, kurator, Karol Głuchowski, delegat gminy, Franciszek Jasiński, delegat Rady powiatowej, Jan Budzianowski, delegat stowarzyszenia garncarzy.

Kierownik szkoły: Aleksander Klimaszewski, Stanisław Daczyński, nauczyciel rysunków, Stefan Skrypniczuk, werkmistrz, Antoni Kostrubiak, przewodnik warsztatowy.

Z uczniów, którzy naukę w zakładzie ukończyli, pracuje siedmiu w kaflarstwie, jedenastu w garncarstwie, trzech porzuciło zawód garncarski. Budynek szkolny został w b. roku przerobiony i rozszerzony.

9. Poremba Żegota. Krajowy warsztat wzorowy garncarski, założony w r. 1889. W skład zarządu szkoły wchodzi: Michał Bóbr, kurator zakładu, L. Nowakowski, delegat Rady powiatowej.

Kierownik zakładu: Antoni Goligowski, Franciszek Miękiński, werkmistrz. Dopiero w jesieni r. b. opuszczają zakład pierwsi uczniowie, którzy naukę zupełnie ukończą.

10. Touste. Krajowy warsztat garncarski, założony w r. 1886. W skład zarządu szkoły wchodzi: Władysław Fedorowicz, kurator zakładu, Karol Wojciechowski administrator.

Instruktor fachowy i werkmistrz: Albin Biłous, podmajstrzy Danyło Kokolski.

Ukończeni uczniowie uprawiają garncarstwo w miejscu.

11. Uhnów. Krajowy warsztat wzorowy szewski, założony w r. 1889, przekształcony na zakład krajowy w r. 1891. W skład zarządu szkoły wchodzi: Franciszek Jędrzejowicz, kurator zakładu, Aleksander Celewicz, kierownik. Instruktor fachowy: Adam Gottmann. Inwentarz warsztatu został w r. b. z funduszu krajowego uzupełniony.

12. Krosno. Krajowa szkoła tkacka, założona w r. 1889. W skład zarządu szkoły wchodzi: August Gorayski, kurator zakładu, Stanisław Janik, delegat gminy, ks. Jan Szałay, delegat Wydziału powiat., dr. Feliks Czajkowski, delegat Wydziału kraj.

Kierownik szkoły: Henryk Gruszecki, Franciszek Daniszewski, nauczyciel rysunków, Józef Lagosz, instruktor, Piotr Bartoń, pomocnik do nadzoru robót praktycznych.

Z pomiędzy uczniów, którzy ukończyli naukę w zakładzie, pracuje jeden jako instruktor, jeden wyjechał za granicę dla dalszego kształcenia się, sześciu pracuje jako czeladnicy tkaccy. Szkoła przeniosła się do osobnego, dogodnego, specjalnie na ten cel przez m. Krosno wystawionego budynku.

Szkoła w związku ze spółką tkacką.

13. Białowa. Wzorowy warsztat tkacki, założony w r. 1884, uregulowany statutem z r. 1891. W skład zarządu szkoły wchodzi: Zdzisław Skrzyński, kurator, Władysław Jędrzejowicz, delegat Wydziału krajowego, Władysław Rylski i Ignacy Modliszewski, delegaci Towarzystwa tkackiego. Instruktor fachowy: Marcin Brzęk.

Szkoła w związku ze spółką tkacką w Krośnie.

14. Gliniany. Krajowy warsztat wzorowy tkacki, założony w r. 1886, zreorganizowany jako zakład krajowy statutem z r. 1890. W skład zarządu szkoły wchodzi: Franciszek hr. Potulicki, kurator zakładu, ks. Filemon Reszetyłowicz, delegat Wydziału krajowego, Edward Brückner, delegat Rady powiatowej, Szczepan Fernezy, delegat gminy; Rudolf Koerber, delegat Towarzystwa zaliczkowego, Józef Wolf, delegat spółki tkackiej.

Instruktor techniczny: Jan Jurajda, Franciszek Hyblik, pomocnik, Tadeusz Toczyski, nauczyciel przedmiotów uzupełniających.

Szkoła w związku ze spółką tkacką.

15. Korczyzna. Wzorowy warsztat tkacki, założony w r. 1886, uregulowany statutem z r. 1891. W skład zarządu szkoły wchodzi: ks. Jan Szałay, jako przewodniczący, Jakób Pelczar, Franciszek Gonet i Maciej Jórasz, delegaci gminy i towarzystwa tkackiego.

Instruktor fachowy: Jan Standejski.

Uczniowie, którzy ukończyli naukę, poświęcają się przeważnie w miejscu tkactwu, skąd też przemysł tkacki korczyński rozwija się coraz bardziej.

Szkoła w związku ze spółką tkacką.

16. Kosów. Wzorowy warsztat tkacki, założony w r. 1882. Zarząd szkoły stanowi Rada nadzorcza Towarzystwa tkackiego, a w szczególności: Dr. Apolinary Tarnawski, prezes, ks. Józef Abrysowski, ks. Markijan Szankowski, Włodzimierz Łuszczyński i Oskar Als, członkowie rady, Edwin Windakiewicz, Stanisław Bursa i Andrzej Pyp-tiuk, dyrektorowie.

Instruktor fachowy: Bronisław Babiak.

Z uczniów, którzy naukę w zakładzie ukończyli, jest dwóch kierownikami warsztatów, dwóch pracuje samoistnie w zawodzie tkackim, inni jako pomocnicy warsztatowi.

Szkoła w związku ze spółką tkacką.

17. **Łańcut.** Krajowy warsztat wzorowy tkacki im. Franciszka Józefa, założony w r. 1890. W skład zarządu szkoły wchodzi: Hr. Roman Potocki, kurator zakładu, Bolesław Żardecki i Jan Cetnarski, delegaci Rady powiatowej, Józef Gawel i Marcin Szule, delegaci gminy, Karol Peszkowski i Jakób Krzan, delegaci spółki tkackiej.

Instruktor fachowy: Bazyli Pyptiuk.

Szkoła w związku ze spółką tkacką. W jesieni r. z. zaopatrzone ją z funduszków krajowych dwoma nowymi krosnami, dwoma kołowrotkami, dwoma maszynkami Jaquarda i innymi przyborami warsztatowymi.

18. **Rychwałd.** Krajowy warsztat wzorowy tkacki, założony w r. 1891. W skład zarządu szkoły wchodzi: Antoni Michałowski, kurator Zakładu, ks. Jan Kos, delegat Wydziału krajowego, Wojciech Szwed, delegat Rady powiatowej, Jan Cebrat, delegat gminy, Karol Ringer, delegat spółki tkackiej.

Instruktor fachowy: Wawrzyniec Gubała.

Szkoła w związku ze spółką tkacką. Z funduszu krajowego została szkoła w r. b. w cztery nowe krosna wraz z przyborami wyposażoną.

19. **Wilamowice.** Wzorowy warsztat tkacki, założony w r. 1887. W skład zarządu szkoły wchodzi: Dr. Herman Czecz de Lindenwald, kurator zakładu, ks. Andrzej Kondolewicz, delegat Rady powiatowej, Jan Kaleta, burmistrz i Jan Nowak, delegaci gminy, Franciszek Formas, delegat spółki tkackiej.

Instruktor fachowy: Aleksander Zugaj, Józef Nika, przodownik. Ks. Andrzej Kondolewicz udziela uczniom dobrowolnie religii.

Z uczniów, którzy naukę w zakładzie ukończyli, udał się jeden na dalszą naukę do kraj. szkoły tkackiej w Krośnie, inni poświęcają się praktycznie zawodowi tkackiemu, przeważnie na miejscu.

20. **Kańczuga.** Szkoła koronkarska, założona w r. 1882, zorganizowana nowym statutem w r. 1888. W skład komitetu zarządzającego wchodzi: Stefan Prek, przewodniczący, ks. Roman Olkuszewski, ks. Antoni Dymnicki i Jan Chmura, członkowie komitetu.

Kierowniczką szkoły: Bar. Magdalena Czechowiczowa, nauczycielki pomocnicze: Dorota Liwosz, Anna Nicpoń.

Uczennice, które naukę w szkole ukończyły, wyrabiają w domu koronki na własną rękę, niektóre pracują w tym zawodzie po zamożniejszych domach obywatelskich.

21. **Muszyna.** Szkoła koronkarska założona w r. 1887. W skład komitetu zarządzającego wchodzi: Ks. kanonik Andrzej Gruska, jako przewodniczący, Antonina Krynicka, z ramienia Wydziału krajowego, Adam Hibl, delegat Rady powiatowej, Józef Medwecki burmistrz, jako reprezentant gminy.

Kierowniczką szkoły: Agnieszka Walczak, ks. Jędrzej Konieczny, katecheta, Karolina Pyrc, pomocnicza nauczycielka koronkarstwa, Julia Ortyńska, nauczycielka przedmiotów uzupełniających.

Uczennice ukończone, przeważnie córki włościańskie, wracają zazwyczaj do swych zajęć gospodarstwa domowego i zajmują się pobocznie wyrobem koronek jako przemysłem domowym.

22. **Zakopane.** Krajowa szkoła koronkarska, założona w r. 1883. W skład komitetu zarządzającego wchodzi: Ks. kan. Józef Stolarczyk, jako przewodniczący, dr. Andrzej Chramiec, delegat Wydziału krajowego i Franciszek Neužil.

Kierowniczką szkoły: Józefa Neužilowa, ks. Kaszelewski, katecheta, Franciszek Neužil, nauczyciel rysunków, Wincenty Regiec, nauczyciel przedmiotów uzupełniających, Anna Ustupska, Agnieszka Topór i Filomena Skupień, pomocnicze nauczycielki-koronkarki.

* * *

Oprócz powyższych zakładów, administrowanych przez Wys. Wydział krajowy przy współudziale Komisji kraj. dla spraw przemysłowych, są jeszcze zakłady subwencyonowane, a mianowicie szkoły dla robót kobiecych w Krakowie, we Lwowie, w Przeworsku i w Przemysłu, oraz szkoły rządowe dla przemysłu drzewnego w Zakopanem i dla ślusarstwa w Świątnikach, którym kraj dostarcza budynków na umieszczenie i przychodzi im stałymi subwencjami w pomoc.

Co do szkoły koronkarskiej SS. Miłosierdzia w Przeworsku jest do zauważania, iż za wynagrodzeniem z funduszu krajowego wysłaną tam była na przeciąg trzech miesięcy pomocnicza nauczycielka koronkarska z Zakopanego, panna Anna Ustupska, celem obznajomienia miejscowych robotnic z nieuprawianymi tam dotąd technikami wyrobów koronkarskich.

C. k. Zawodowa szkoła ślusarstwa w Świątnikach otrzyma w przyszłym roku nowy i wszelkim wymogom zakładu odpowiadający budynek, którego plan został już przez c. k. Rząd zatwierdzony, a przygotowania do budowy w jesieni r. b. się rozpoczną. Oprócz tego czyni Komisja starania, ażeby dostarczyć także żądanych przez c. k. Rząd pomieszczeń dla nauczycieli rzeczonyj szkoły, których brak dotkliwie daje się im uczuć. Potrzebie tej wszakże stara się Komisja tak zaradzić, ażeby nie spadł stąd nowy ciężar na fundusz krajowy, lecz aby pokryto odnośny wydatek kwotami, któreby c. k. Rząd na czynsze mieszkalne dla nauczycieli wyznaczył.

C. k. Zawodowa szkoła przemysłu drzewnego w Zakopanem mieści się bardzo niedostatecznie w budynku, pierwotnie przez Towarzystwo tatrzańskie dostarczonym i w dwóch innych ze skarbu państwa i funduszu krajowego przynajmowanych. Sprawa wystawienia nowego lub odpowiedniego rozszerzenia istniejącego budynku, jest przedmiotem rokowań między c. k. Rządem a Wysokim Wydziałem krajowym i Komisją. Gdy jednakże c. k. Rząd dąży do obciążenia kraju wszystkimi wydatkami, któreby za sobą wystawienie budynku, urządzenie go, oświetlenie, opalanie, obsługa itd. pociągnęły, stanęła Komisja na tem stanowisku, że mogłaby za przesunięciem na kraj tych wszystkich ciężarów tylko wtedy przemawiać, gdyby w zamian za to zastrzeżono reprezentacji kraju, względnie Wys. Wydziałowi krajowemu, większy wpływ na samo urządzenie szkoły, jej administrację, skład nauczycieli i tok nauki.

Co do wzorowego warsztatu kowalskiego w Sułkowicach, który staraniem c. k. rządu ma być urządzony, jest do nadmienienia, iż plan na budynek, na który Wys. Sejm w budżecie zeszłorocznym 10.000 zł. uchwalił raczył, został oddanym do opracowania, a po uzyskaniu aprobaty ze strony c. k. Rządu, będzie można przystąpić do budowy.

Uchwałą z dnia 5. kwietnia br. polecił Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu, aby „rozpoczął rokowania z c. k. Rządem o założenie w Tarnopolu instrukcyjnego warsztatu kowalstwa i ślusarstwa maszynowego, utrzymywanego kosztem skarbu państwa z pomocą zasiłków, dawanych ze skarbu krajowego i od innych czynników krajowych“. Równocześnie polecił Sejm Wydziałowi krajowemu, aby „rokował z radami powiatów przyle-

głych Tarnopolowi i z radą gminną Tarnopola o zobowiązanie się do dawania zasiłków dla założenia i utrzymania wzorowego warsztatu kowalskiego i ślusarskiego maszynowego w razie, gdyby zakład taki Rząd założył i utrzymywał w Tarnopolu kosztem poczęści skarbu państwa“.

Sprawę tę przekazał Wysoki Wydział krajowy Komisji do zbadania i przedłożenia wniosków. Gdy jednak ze strony c. k. Rządu żadna w tej mierze inicjatywa nie wyszła, a ściśle określenie charakteru i organizacja szkoły, którą Wysoki Sejm pragnąłby mieć w Tarnopolu założoną, musi poprzedzić rokowania, zmierzające do ustalenia kosztów utrzymania szkoły i współdziałania czynników miejscowych oraz funduszu krajowego w tych kosztach — owym więc badaniom nad ustrojem szkoły poświęcić musi Komisya przedewszystkiem swą uwagę, i spodziewa się wkrótce przedstawić Wys. Wydziałowi krajowemu swe w tej mierze wnioski.

III. Czynności, tyczące się ogólnych celów szkolnictwa przemysłowego.

/. Alleg. VIII. Dla popierania ogólnych spraw przemysłu ceramicznego w kraju istnieje od lat sześciu krajowa stacya ceramiczna przy c. k. szkole politechnicznej pod kierownictwem inżyniera Edmunda Krzena. Czynności tej stacyi rozwijają się prawidłowo ku pożytkowi przemysłu garncarskiego, wyrobu dachówek i kafli, który to przemysł w kraju coraz szersze przybiera rozmiary. Szczegółowe sprawozdanie z czynności stacyi przedkładamy w załączeniu /.

Inną stacyą doświadczalną, której potrzebę uznał już Wys. Sejm, wstawiając w ostatnim preliminarzu ratę 2500 zł. na jej założenie, jest doświadczalna stacya mechaniczno-technologiczna, mająca być założoną również przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie. W myśl uchwały Wys. Sejmu z d. 24 stycznia 1889 upoważnionym został Wydział krajowy do rokowań z c. k. Rządem w sprawie założenia pomienionej stacyi na tej podstawie, iż kraj przeznaczy na ten cel 5000 zł., a taką samą kwotą przyczyni się także i skarbu państwa do jej urządzenia. Gdy jednakże bliższe rozpatrzenie tej sprawy przez c. k. szkołę politechniczną wykazało, że urządzenie stacyi mechaniczno-technologicznej wydatku co najmniej 9500 zł. wymagać będzie, a c. k. Rząd oświadczył, że jedynie 2000 zł. na ten cel ze skarbu państwa przeznaczyć może i zasiłek ten wstawił już do budżetu na r. 1892, okazała się potrzeba podniesienia zasiłku kraju. Skutkiem tego przedłożył Wydział krajowy Wys. Sejmowi pod d. 10. marca rb. do L. 4930 sprawozdanie z wnioskiem, ażeby Wys. Sejm zasiłek kraju na rzeczoną stacyę do kwoty 7500 zł. podnieść raczył i upoważnił Wydział krajowy do wstawienia na ten cel do budżetu krajowego trzeciej raty 2500 zł. jeszcze w r. 1894. Wniosek ten, nie załatwiony już w Sejmie, ponawia niniejszem Komisya i prosi o podniesienie do wysokości 7500 zł. kredytu na urządzenie doświadczalnej stacyi mechaniczno-technologicznej we Lwowie.

Przy rozda wnictwie stypendyów na cele przemysłowe trzymała się Komisya tych samych zasad, które nią dotąd w sprawie tej kierowały. Usiłuje równomiernie wspierać wszystkie rodzaje przemysłu i podtrzymywać frekwencyę szkół zawodowych przez wspomaganie uczniów, rekrutujących się zazwyczaj z uboższych warstw społeczeństwa.

Stypendyów takich rozdano w roku ubiegłym 185 wedle szczegółowego wykazu, który

/. Alleg. IX.

tu /.	dołączono. Co do rodzaju rękodzieł rozpadają się te stypendya jak następuje:	
1. Na przemysł drzewny (dla koszykarzy, kołodziejów, stolarzy, tokarzy i rzeźbiarzy)	dano stypendyów	74
2. na naukę tkactwa i sukiennictwa dano stypendyów		40

3. na przemysł metalowy	dano stypendyów	.	.	.	.	.	.	22
4. na garncarstwo	"	"	.	.	.	.	.	22
5. na kamieniarstwo	"	"	.	.	.	.	.	1
6. na koronkarstwo	"	"	.	.	.	.	.	11
7. do fachowych szkół przemysłu artystycznego	.	.	.	.	.	.	.	14
8. na naukę typografii, lania czcionek itp.	.	.	.	.	.	.	.	1
							Razem	185

Oprócz tego z kwoty przeznaczonej na stypendya otrzymali jednorazowe zasiłki:

1. Podkulski Michał, instruktor w szkole koszykarskiej w Jaśle, jednorazowo 70 zł. w celu wydoskonalenia się w swym zawodzie w c. k. wzorowym warsztacie koszykarskim w Wiedniu.

2. Wzorowy warsztat kołodziejski w Grybowie 324 zł. w. a. dla tamtejszych uczniów na zasiłki stypendyjne obok zasiłków ze źródeł miejscowych, i jako pomoc w utrzymaniu internatu dla uczniów.

3. Tyrowicz Jerzy i Romański Stanisław, ślusarze, jednorazowe zasiłki po 100 zł. na dalsze kształcenie się za granicą w zawodzie ślusarsko-mechanicznym.

4. Celewicz Aleksander, instruktor wzorowego warsztatu szewskiego w Uhnowie, jednorazowo 30 zł. na wyjazd do Wiednia, celem poznania urządzeń tamtejszych warsztatów szewskich.

5. Lewicki Władysław, nauczyciel ludowy z Witkowa, w celu nauczania się szewstwa w wzorowym warsztacie szewskim w Uhnowie, jednorazowo 60 zł.

6. Nowotarski Władysław, nauczyciel szkoły stolarskiej w Żywcu, jednorazowo 50 zł. na odbycie feryalnego kursu modelowania w Wiedniu.

7. Klebert Adam, uczeń c. k. szkoły przemysłowej w Krakowie, na dalsze kształcenie się, jednorazowo 50 zł.

8. Krawiec Grzegorz, uczeń warsztatu tkackiego w Glinianach, jednorazowo 90 zł. na dalsze kształcenie się.

9. Dyrekcyja c. k. szkoły ślusarskiej w Świątnikach, jednorazowy zasiłek w kwocie 100 zł. z przeznaczeniem na zapomogi i przybory szkolne dla uczniów.

W kredycie 8000 zł. w. a., preliminowanym w budżecie r. 1891 na stypendya przemysłowe, mieściło się 2000 zł. przeznaczonych specjalnie na zasiłki dla nauczycieli, sposobiących się na pięciomiesięcznym kursie rysunkowym w c. k. państwowej szkole przemysłowej w Krakowie, na nauczycieli rysunków dla szkół przemysłowych uzupełniających. W budżecie r. 1892 kwota pomieniona nie była specjalizowaną, nie zamierzano bowiem w jesieni r. 1891 i w początkach r. 1892 kursu takiego urządzić. Gdy jednak c. k. Rząd okazał gotowość zarządzenia, ażeby pomieniony kurs metodyczny, począwszy od września r. b. odbył się znowu w Krakowie, mniej więcej dla piętnastu nauczycieli szkół ludowych, pospieszyła Komisya z wskazaniem miejscowości, dla których dobrze przysposobieni nauczyciele rysunków byłiby pożądanymi i oświadczyła się z gotowością wsparcia ich zasiłkami w takiej wysokości, jakie w r. 1890 na cel ten były dawane. Do tego postanowienia odnosi się rozczłonkowanie stypendyjnej pozycyi 8000 zł. w. a. na dwa działy, jakie do preliminarza na r. 1893 wprowadzono.

Oprócz tej kwoty wprowadza Komisya dalszą pozycyę 2000 zł. na stypendya dla młodzieży handlowej, a to w uwzględnieniu wniosku posła T. Merunowicza, wniesionego na posiedzeniu sejmowem z d. 24. marca r. b., który to wniosek, wraz z innymi spadłymi z porządku dziennego wnioskami, Wys. Wydziałowi kraj. i Komisji do załatwienia przekazany został. Poseł Merunowicz żądał, aby Wydział krajowy „przy rozdawnictwie stypendyów w interesie rozwoju przemysłu krajowego, uwzględniał także potrzebę fachowego kształcenia personelu handlowego dla przedsiębiorstw przemysłowych a w szczególności dla spółek ręko-

dzielniczych". Uznając tę potrzebę, ale nie mogąc dopuścić, ażeby w skutek tak rozszerzonego rozdawnictwa kwoty stypendyjnej, uszczuplić miano zasiłki już dziś uczniom przemysłowych szkół zawodowych rozdawane, wniosła Komisya o przyzwolenie dodatkowej kwoty 2000 zł. na cele przez posła Merunowicza wskazane, a uzyskawszy dla tego wniosku potwierdzenie Wys. Wydziału krajowego, wstawia pemienną kwotę do preliminarza na r. 1893 z tem zastrzeżeniem, iżby Wydziałowi krajowemu przy rozdawnictwie zasiłków stypendyjnych służyło prawo *virement* między obu pozycjami, na stypendya przemysłowe i handlowe wstawionymi.

Należy wkońcu w tym dziale budżetowym zwrócić uwagę na jeszcze jedną nową pozycję, a mianowicie na kwotę 1500 zł. wa., żadaną jako wydatek nadzwyczajny na sporządzenie normalnych druków administracyjnych, którymi zarządy szkół zawodowych miałyby być zaopatrzone. Ze względu na potrzebę łatwej a ścisłej kontroli, jaką Wysoki Wydział krajowy nad gospodarką szkół zawodowych wykonywać jest obowiązany, unifikacya rachunkowości, o ile się takowa przy różnorodności szkół zawodowych da przeprowadzić, staje się wymogiem niezbędnym, tam zaś, gdzie ze względu na odrębności fachowe oddzielny rodzaj zapisków i książek rachunkowych musi być zaprowadzony, staje się požądanem, ażeby i te zapiski odpowiadały zasadom rachunkowości. Uporządkowania takiego wszakże nie będzie można osiągnąć, jeżeli szkołom nie przepisze się odpowiednich instrukcyj rachunkowych i nie da do rąk gotowych już formularzy i ksiąg. Na zaprowadzenie podobnych druków jednolitych dla szkół przemysłowych uzupełniających i inne, wydano w roku 1891 1.423 zł 79 ct., nie powinna zatem kwota 1500 zł. wa. wydać się wygórowaną, jeśli idzie o to, ażeby rachunkową gospodarkę szkół zawodowych ująć w karby porządku.

IV. Pożyczki i zasiłki na cele przemysłowe.

W rozdawnictwie pożyczek i zasiłków na cele przemysłowe wypada zwrócić uwagę na dwie szczególniejsze pozycje.

Już w zeszłorocznem sprawozdaniu podała Komisya i uzasadniła swą uchwałę, zatwierdzoną przez Wys. Wydział krajowy, w myśl której postanowiono imieniem krajowego funduszu przemysłowego przystąpić do subskrypcyi 50 akcji 1000-guldenowych na rzecz galicyjskiego akcyjnego Towarzystwa handlowego. Krok ten spotkał się z krytyką w Izbie sejmowej, która wprawdzie w znacznej pozostała mniejszości, że jednak w wykonaniu rzeczonyj uchwały jeszcze druga rata 25.000 zł. z funduszu przemysłowego z początkiem roku 1893 przyjdzie do wypłaty, uznaje Komisya za potrzebne, na podstawie zaszłych tymczasowo faktów, jeszcze raz tej sprawy dotknąć. Rozstrzygającym dla Komisji powodem do poparcia usiłowań gal. akc. Towarzystwa handlowego był ten ustęp jego programu, w którym zapowiadało „organizację handlu i otwarcie dróg zbytu w kraju i poza krajem dla przemysłu domowego i zakładanie w tym celu bazarów krajowych, jakoteż reprezentacyj na obcych placach“. Program wyraził dalej nadzieję, że organizacya taka „ułatwi w wysokim stopniu działalność tak krajowej Komisji przemysłowej, jak i licznych jednostek w różnych stronach kraju nad odrodzeniem przemysłu nie bez skutku pracujących“.

Szło o ziszczenie tej zapowiedzi i zaiste nie trzeba było na nie długo czekać. Galic. akcyjne Towarzystwo handlowe, wzięwszy się energicznie do dzieła, powołało do życia centralny Bazar krajowy we Lwowie, instytucję jednoczącą na szerokie rozmiary wszystkie te usiłowania produkcji przemysłowej, które powstają równolegle z zakładaniem szkół zawodowych w kraju, zapewniając pracę i lepszy zarobek tym rękodzielnikom, których szkoła wykształci. A dać warsztatom, spółkom i poszczególnym przedsiębiorstwom możność rychłego i pewnego zbytu wyrobów, bez więzienia kapitału obrotowego w długotrwałych kredytach —

puścić w kurs wiadomość o istnieniu wielu wybornych wyrobów krajowego przemysłu, zachęcić do nabywania ich, walczyć z konkurencyjnym towarem zagranicznym i wywalczać zwyczaj zaopatrywania się w wyroby swojskie — to zaiste tak dzielna pomoc, użyczona Komisji w jej zabiegach o dźwiganie krajowego przemysłu, iż nie może z nią iść w porównanie żadna korzyść, któraby się przez ulokowanie 50.000 zł. w jednym czy kilku poszczególnych przedsiębiorstwach przemysłowych osiągnęło. Pomoc tę oddaje pracom Komisji już dziś centralny Bazar krajowy, pomimo, iż liczy dopiero kilka miesięcy swego istnienia. Niespodziewany w danych warunkach towarowy obrót Bazaru ożywił działalność wszystkich szkół zawodowych, wlał w nie otuchę, że nie pracują na darmo, otworzył widoki wychowankom szkół, że nie będą potrzebowali uchodzić za granicę, aby znaleźć utrzymanie, odpowiadające ich wiedzy i pracy, sprawił, że nareszcie w samym kraju znajdą szanse powodzenia warsztaty i zakłady, dostarczające wyrobów przemysłu krajowego.

Sądząc po tych początkach, wolno przypuszczać, że pożyteczna działalność gal. akc. Towarzystwa handlowego będzie się w tym kierunku wzmagać, a zatem należy się spodziewać, że nie spadną na Komisję i Wydział kraj. zarzuty, iż postąpiły niewłaściwie, lokując część kraj. funduszu przemysłowego w akcyach rzeczonoego Towarzystwa.

Drugą sprawą, której tu bliższą uwagę poświęcić pragniemy, jest szczęśliwa próba, jaką się Komisji zrobić udało z subwencyonowaniem Pierwsz. galicyjskiego Towarzystwa dostaw dla armii we Lwowie. Na prośbę tego Towarzystwa, ażeby mu udzielono subwencji bezzwrotnej 2.000 zł. na zorganizowanie wyrobu obuwia dla armii, odpowiedziała Komisya uchwałą, iż gotowa jest usiłowania Towarzystwa poprzeć, w taki atoli sposób, że potrzebne do wyrobu maszyny sama zakupi i jako własność funduszu krajowego da je Towarzystwu do użytkowania. Po uzyskaniu zatwierdzenia tej uchwały ze strony Wysokiego Wydziału krajowego, przystąpiono do jej wykonania. Sprowadzono w obrębie kredytu 2.000 zł. z fabryki Keat'a z Frankfurtu maszyny do walcowania skóry, wycinania podeszew i płatków obcasowych, szycia wierzchów, skrawywania brzegów i t. p., jednym słowem wszystkie do prawidłowego sporządzenia obuwia wojskowego potrzebne maszyny pomocnicze, i oddano je Towarzystwu do użytku. Jakoż pokazało się, że dopiero przy pomocy tych maszyn dało się dokładny wyrób obuwia wojskowego zorganizować, a równocześnie dostarczyć nadspodziewanie dobrego zarobku około 50-ciu robotnikom, w znacznej części pozbawionym roboty majstrom szewskim.

W chwili, gdy to piszemy, wyrobiło Towarzystwo około 8000 par ciżem wojskowych, a wszystkie, które dotychczas odbiorczym komisym wojskowym oddano, zostały w zupełności przyjęte i za wyborny wyrób uznane, podczas gdy przy dawniejszych odstawach brakowano wiele butów i ciżem, które szewcy ze Lwowa i z prowincyi zarządowi armii dostarczali.

* * *

Zgodnie z wnioskami Komisji krajowej dla spraw przemysłowych udzielił Wydział krajowy w ciągu ostatniego roku następujące dalsze pożyczki z funduszu przemysłowego:

1. Towarzystwu powroźniczemu w Radymnie, 3% pożyczkę w kwocie 3.000 zł. spłacalną w 20 ratach kwartalnych, począwszy od 1. października 1892.

2. Adolfowi Meissnerowi, właścicielowi fabryki powozów w Krakowie, 3% pożyczkę w kwocie 3.000 zł. spłacalną w 20 ratach kwartalnych. Pożyczkę zabezpieczono hipotecznie.

3. Towarzystwu tkackiemu w Komarnie 3% pożyczkę w kwocie 2.000 zł. na weksel, płatny 30. lipca 1892. (Oprócz pożyczki z września 1891 w kwocie 2.000 zł. w. a.)

4. Reszta pożyczki 1.000 zł. Zakładowi blichu i apretury w Krośnie (p. St. Matkowskiemu) na podstawie promes Wydziału krajowego z roku 1888 na dwie pożyczki w łącznej kwocie 50.000 zł.

5. Janowi Baczyńskiemu, właścicielowi fabryki bulionu we Lwowie 3% pożyczkę w kwocie 1.000 zł., zwrótną w 20 ratach kwartalnych począwszy od 1. stycznia 1893.

6. Ignacemu Chylewskiemu, właścicielowi fabryki maszyn w Tarnowie, pożyczkę 15 000 zł. za oprocentowaniem po 4 od sta rocznie za ubezpieczeniem na budynkach fabrycznych.

7. Aleksandrowi Z. Gieszkowskiemu, właścicielowi fabryki wyrobów papierowych we Lwowie, 3% pożyczkę w kwocie 4 800 zł. spłacalną w 20 ratach kwartalnych począwszy od 1. stycznia 1893. Pożyczkę zabezpieczono hipotecznie.

8. Janowi Stankiewiczowi, właścicielowi zakładu ślusarskiego we Lwowie, 3% pożyczkę w kwocie 3.500 zł. spłacalną w 20 ratach kwartalnych począwszy od 1. stycznia 1893. Pożyczkę zabezpieczono hipotecznie.

9. Towarzystwu kowali w Sułkowicach 3% pożyczkę w kwocie 2.000 zł., zwrótną w 20 ratach kwartalnych począwszy od 1. stycznia 1893.

10. Towarzystwu koszykarskiemu w Jeziorzanach 3% pożyczkę w kwocie 1.200 zł. spłacalną w 20 ratach kwartalnych.

11. Baligrodzkiemu Antoniemu i Papiakowi Stanisławowi stolarzom z Jasła 3% pożyczkę w kwocie 8.000 zł., spłacalną w 40 ratach kwartalnych, począwszy od 1. stycznia 1893. Pożyczkę zabezpieczono hipotecznie.

12. Towarzystwu tkackiemu w Kosowie 3% pożyczkę w kwocie 1 500 zł., spłacalną w 20 ratach kwartalnych począwszy od 1. stycznia 1893. Pożyczkę zabezpieczono poręką osobistą członków Towarzystwa, przyjętych przez Bank krajowy.

13. Henrykowi Perierowi, właścicielowi zakładu kamieniarskiego we Lwowie, 3% pożyczkę w kwocie 3.000 zł., spłacalną w 20 ratach półrocznych, począwszy od 1. stycznia 1893. Pożyczkę zabezpieczono hipotecznie.

14. Spółce stolarzy w Krakowie pod firmę „Wystawa nieustająca wyrobów stolarskich, tapicerskich i tokarskich związku stolarzy krakowskich“ 3% pożyczkę w kwocie 4.800 zł. spłacalną w 20 ratach kwartalnych, począwszy od 1. stycznia 1893 za poręką członków spółki.

15. Pierwszemu gal. i W. Ks. krakowskiego Towarzystwu dostaw rękodzielniczych dla c. k. armii 3% pożyczkę w kwocie 10.000 zł. na weksel płatny w terminie 3 miesięcy od dnia podjęcia pożyczki, a najpóźniej dnia 31. października 1893.

16. Korporacji szewców w Krakowie 400 zł. na kaucję, wymaganą przez komisję mundurową w Bernie.

17. Korporacji szewców w Tarnowie 252 zł. 36 ct. jako kaucję na zabezpieczenie dostawy obuwia dla c. k. armii.

18. Stanisławowi Biechońskiemu z Żarnowca promesą na pożyczkę 3% w kwocie 4.000 zł. celem rozpowszechnienia wyrobów mebli z wikliny.

19. Ferdynandowi Knauerowi promesą na 3% pożyczkę w kwocie 10.000 zł. na rozszerzenie fabryki koców w Glinnej w powiecie lwowskim.

Bezzwrotne zasiłki na cele przemysłowe, które w roku ubiegłym przyznano, są następujące:

1. Towarzystwo koszykarskie w Jeziorzanach, zasiłek 300 zł. na koszt założenia.
2. Towarzystwo tkaczy w Komarnie, zasiłek 300 zł. na spłacenie podatków.
3. Piątkiewicz Stanisław, 300 zł. na rozszerzenie zakładu snyceskiego w Rymanowie.
4. Płacheński Ignacy, stolarz w Świątnikach, 150 zł. na warsztat i urządzenie stolarskie.
5. Towarzystwo kuśnierzy i białoskórników w Tyśmienicy, 300 zł. na koszt założenia.
6. Towarzystwo garbarzy w Uhnowie, 300 zł. na ten sam cel.
7. Gruszka Antoni, tkacz z Jaryczowa, jednorazowy zasiłek 30 zł. na kupno materiału.

8. Pększyce Franciszek w Sokalu, 150 zł. na urządzenie warsztatu stolarskiego i kupno tokarni.

Zasiłki z wrotne bezprocentowe otrzymali:

9. Uhnów, warsztat szewski, 500 zł. na kupno materiału.

10. Zakopane, szkoła koronkarska, 400 zł. na kapitał obrotowy.

Zauważa się przytem, że o niektórych wymienionych tu pożyczkach i zasiłkach jest już mowa w sprawozdaniu Wydziału kraj. z d. 19. lutego 1892, gdyż z powodu opóźnionej sesji sejmowej objęto już owem sprawozdaniem i takie uchwały, które po sierpniu r 1891 zapadły.

* * *

Rachunek krajowego funduszu przemysłowego po dzień 30. czerwca b. r. przedstawia się jak następuje:

A.

Cyfry obrotowe funduszu przemysłowego za I. półrocze 1892.

P r z y c h ó d.

Splatę pożyczek	27.049 zł. 38 ct.
Pobrane odsetki	3.990 „ 50 „
Pobrane odsetki zwłoki	85 „ 09 „
Dotacya z funduszu krajowego na rok 1892	60.000 „ — „
Razem	91.124 zł. 97 ct.

R o z c h ó d.

Pożyczki wydane

Towarzystwu powroźniczemu w Radymnie	3000 zł.	
Adolfowi Meissnerowi	3000 „	
Towarzystwu tkaczy w Komarnie	4000 „	
Stanisławowi Matkowskiemu	1000 „	
Janowi Baczyńskiemu	1000 „	
Ignacemu Chylewskiemu	15000 „	
Aleksandrowi Gieszkowskiemu	4800 „	
Janowi Stankiewiczowi	3500 „	
Towarzystwu kowali w Sułkowicach	2000 „	
„ koszykarskiemu w Jeziorzanach	1200 „	
Baligrodzkiemu i Papciakowi	8000 „	
Towarzystwu tkackiemu w Kosowie	1500 „	
	48.000 „ — „	

Odpisy

Towarzystwu handlu skór w Sanoku	1000 zł. — ct.	
„ „ „ Przemysłu	1948 „ 10 „	
	2.948 „ 10 „	
Koszta ogólne	36 „ 87 „	
Spłata Banku krajowego	5.375 „ — „	
Udział w gal. akc. Towarzystwie handlowem	25.000 „ — „	
Stan lokacyi w kasie Banku krajowego po 30. czerwca 1892	9.765 „ — „	
Razem	91.124 zł. 97 ct.	

B.

Bilans

stałego funduszu przemysłowego z dniem 30. czerwca 1892.

Stan czynny.

Kapitał z pożyczek udzielonych		
przemysłowi tkackiemu	29	zł. 70.795.—
„ skórnemu	22	„ 94.156·04
„ drzewnemu	13	„ 37.272·59
„ metalowemu	14	„ 61.210.—
„ ceramicznemu	5	„ 43.845·97
innym gałęziom przemysłu	14	„ 20.598·91
pożyczek	97	zł. 327.878·51
Udział w gal. akcyj. Towarzystwie handlowem		„ 25.000.—
Stan netto rachunku bieżącego w Banku krajowym		„ 9.765.—
Koszta ogólne		„ 36·87
		razem zł. 362.680·38

Stan bierny.

Aktywa przyjęte od Wydziału krajowego		
z dniem 1. stycznia 1888	zł. 111.410·08	
mniej odpisów z polecenia Wydziału krajowego	„ 15.515·90	zł. 95.894·18
Dotacya, 6 rat z funduszu krajowego na rok 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892	„ 240.000.—	
Przyrost do dnia 30. czerwca 1892	„ 26.786·20	
	Razem	zł. 362.680·38

C.

Wyprowadzenie cyfrowe stanu pożyczek po dzień
30. czerwca 1892.

Stan pożyczek z dniem 31. grudnia 1891	zł. 306.927·89
Wydane pożyczki w I. półroczu 1892	„ 48.000.—
	Razem zł. 354.927·89

Za potrąceniem:

Spląt pożyczek w I. półroczu 1892	zł. 24.101·28
Odpisów	„ 2.948·10
	„ 27.049·38
Stan pożyczek po 30. czerwca 1892	zł. 327.878·51

Pomiędzy wnioskami, o których przedłożenie Wysokiemu Sejmowi Komisya uprasza, znajduje się także wniosek o podniesienie wynagrodzenia dla Sekretarza Komisji — uzasadniony z jednej strony rozwojem spraw i czynności Komisji, z drugiej zaś gorliwą i skuteczną pracą Sekretarza.

W początkach istnienia Komisji można było obowiązki jej Sekretarza uważać jako dodatkowe zajęcie obok innego, stanowiącego główne źródło utrzymania. Obecnie czynności Komisji tak wzrosły, że Sekretarz musi im cały swój czas poświęcić. Gdy w r. 1888 było szkół przemysłowych uzupełniających 14, a szkół zawodowych i warsztatów naukowych 20, obecnie liczba pierwszych urosła do 28, drugich do 25, nie licząc zakładów subwencyonowanych ze skarbu krajowego. Gdy w r. 1888 liczba aktów, wpływających do Komisji, wynosiła 566, to w r. 1891. było ich 852 — obecnie zaś, do dnia 8. września 1892, jest ich już 678.

Musiał też skutkiem tego ustać dawny zwyczaj, iż członkowie Komisji wiele spraw sami załatwiali, nietylko wnosząc pisemne referaty, ale i wypracowując ekspedycje. Obecnie przy wielkim wzroście czynności, jest to niemożliwe — opracowania wszelkich ekspedycji na podstawie gremialnych narad Komisji i sekcji musi dokonać Sekretarz.

Wobec tego wynagrodzenie Sekretarza, wynoszące 1000 zł. — a więc mniej nawet niż adjunkta conceptowego w Wydziale krajowym, jest oczywiście za niskie, zwłaszcza, że nie otwiera ono pola do awansu, nie daje prawa do pięcioleci ani do emerytury. Że zaś p. Juliusz Starkel spełnia swe obowiązki z całą gorliwością i ku zupełnemu zadowoleniu Komisji, a przy swej wysokiej inteligencji mógłby pracami literackimi znacznie większy zapewnić sobie dochód, aniżeli obecna płaca jego wynosi — przeto Komisya sądzi, że roczna płaca 1800 zł. byłaby tylko sprawiedliwą i słuszną miarą wynagrodzenia za tę jego skuteczną pracę.

* * *

Aleg. X. Sprawozdanie niniejsze kończy Komisya kraj. dla spraw przemysłowych przedłożeniem preliminarza $\frac{1}{2}$ zaopatrzonego preliminarzami poszczególnych zakładów, a wykazującego na rok 1893 wydatki funduszu krajowego na cele popierania przemysłu w kraju w łącznej kwocie 166.133 zł. tj. o 12.197 zł. niższej niż za rok 1892 i wnosi:

Wysoki Wydział krajowy raczy:

I. Włączyć przedłożony tu preliminarz do preliminarza krajowego na rok 1893 i przedłożyć go Wys. Sejmowi do uchwalenia.

II. Przedstawić Wys. Sejmowi, ażeby raczył wezwać c. k. Rząd do wydania polecenia władzom politycznym pierwszej instancji, ażeby jako władze przemysłowe przynaglały majstrów do posyłania terminatorów na naukę przemysłową uzupełniającą.

III. Przedstawić Wys. Sejmowi, ażeby raczył zezwolić na wypłacanie gminie m. Krosna, w zamian za oddanie całego, przez nią dla kraj. szkoły tkackiej wystawionego budynku, wraz z pomieszkaniem dla kierownika i instruktora szkoły, 500 zł. w. a. tytułem czynszu rocznego i przyznał jej zasiłek jednorazowy bezzwrotny w kwocie 5.000 zł. w. a.

IV. Przedstawić Wys. Sejmowi potrzebę podniesienia kredytu na urządzenie mecha-

niczno-technologicznej stacyi doświadczalnej przy c. k Szkole politechnicznej we Lwowie do 7.500 zł., spłacalnych w trzech ratach rocznych, z których ostatnia do preliminarza krajowego na r. 1894 ma być wstawioną.

V. Przedstawić Wysokiemu Sejmowi wniosek o podwyższenie wynagrodzenie dla Sekretarza Komisji od 1. stycznia 1893 począwszy na 1800 zł. i wstawienie tej kwoty do budżetu.

Lwów d. 8. września 1892

Przewodniczący Komisji kraj. dla spraw przemysłowych

Marszałek krajowy:

Sanguszko w. r.

I. Statystyka szkół przemysłowych uzupełniających z funduszu krajowego subwencyonowanych za rok szkolny 1891/92.

Liczba bieżąca	Siedziba szkoły	Liczba oddziałów	Liczba klas	Liczba uczniów zapisanych	Liczba uczniów klasyfikowanych	Procent uczniów klasyfikowanych	Postęp uczniów			Wiek uczniów		Wyznanie uczniów			Liczba nauczycieli		Uwagi	
							celujący	dobry i dostateczny	niedostateczny	do lat 18	wyżej lat 18	rz. kat.	gr. kat.	innych wyznań chrześc.	możeszowego	szkół ludowych		szkół średnich i innych
1	Biała	3	3	227	145	64	24	71	50	64	163	64	205	11	11	7	7	
2	Bochnia	2	3	90	71	81	6	45	20	30	60	30	82		8	5	2	7
3	Brody																	
4	Brzeżany	2	4	171	116	67,88	2	71	43	15	156	15	57		58	8	2	10
5	Drohobycz	2	4	189	114	60,02	17	59	38	5	184	5	88		54	8	3	11
6	Gorlice	2	4	199	158	80,5	25	102	31	31	168	31	112		87	6		6
7	Jarosław	2	4	129	101	78,3	5	46	50	10	119	10	95		14	2	7	9
8	Jasło	2	3	92	74	81	5	35	34	1	91	1	74		17	3	3	6
9	Kołomyja z kursem handl.	5	5	215	143	66	5	83	55	28	187	28	75		100	5	12	17
10	Kraków na Kleparzu	2	5	238	161	70	11	71	78	63	175	63	233		4	1	10	10
11	" w Ogrodzie angielsk.	2	2	216	190	88	20	100	70	77	139	77	214		2	10	10	10
12	" na Smoleńsku	2	2	224	160	71,42	19	83	58	149	149	75	223		1	8	8	8
13	" na Kaźmierzu	2	7	376	333	88,5	14	217	102	362	362	14			376	17	17	17
14	Lwów (Bernsteina)	2	3	121	92	76	6	58	28	103	103	18			121	6	3	9
15	Nowy Sącz	2	4	226	144	63,7		113	31	169	169	57	167		7	49	7	8
16	Nowy Targ																	
17	Przemysł	4	4	321	227	70	19	140	68	255	255	66	228		1	28	7	13
18	Podgórze	2	2	129	103	78,84	7	48	48	127	127	2	98		1	30	7	7
19	Rzeszów	3	3	147	107	72	7	57	43	87	87	60	147			6	3	9
20	Sambor	3	2	93	56	60	3	40	13	85	85	8	66		13	3	6	9
21	Stanisławów z kursem handl.	3	6	146	129	88	3	98	28	130	130	16	67		3	57	5	10
22	Stary Sącz	4	4	182	142	78	9	91	42	153	153	29	170		2	10	6	6
23	Stryj																	
24	Tarnów	2	4	190	116	62	16	61	39	151	151	39	147			43	8	12
25	Tarnopol	1	2	62	50	82	2	31	18	51	51	11	22			26	1	8
26	Wadowice	2	2	91	72	79,1		44	28	70	70	21	77			14	4	9
27	Wieliczka	3	3	66	46	69,6	3	35	8	66	66		60			6	7	7
28	Żółkiew	3	3	91	69	75	11	41	17	68	68	23	30			25	7	8
	Razem	62	88	4231	3119	73,7	239	1840	1040	3468	763	2737	299	45	1150	162	71	233

II. Statystyka uczniów szkół przemysłowych uzupełniających za rok szkolny 1891/2 według ich zawodów.

Liczba bieżąca	Siedziba szkoły	Rok założenia	Zawody																														Razem		
			1 Szewców	2 Ślusarzy	3 Krawców	4 Stolarzy	5 Kupców	6 Murarzy	7 Kowali	8 Malarzy	9 Blacharzy	10 Introligatorów	11 Rzeźników	12 Piekarzy	13 Zegarmistrzów	14 Złotników	15 Kamieniarzy	16 Fryzjerów	17 Rymarzy	18 Stelmachów	19 Bednarzy	20 Tapicerów	21 Tokarzy	22 Garnarzy	23 Koszykarzy	24 Mechaników	25 Czapników	26 Kominiarzy	27 Lakierników	28 Szklarzy	29 Kuśnierzy	30 Innych zawodów			
1	Biała	1891	37	23	21	25	11			3	9	6	2	14	8	1	1			8	2	4	2	2	2								3	44	227
2	Bochnia	1890	27	10	7	18	2			3	2	2	3	1						2	1		1	1	2									4	90
3	Brodny	1892																																20	171
4	Brzeżany	1885	45	6	26	15				7	2	4	3	8	2	2	2	5		2	1	4	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	39	189
5	Drohobycz	1882	54	6	33	17	5			1	1	3	4	4	2	1	5			1	1	4	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	17	199
6	Gorlice	1890	42	10	33	8	26			2	8	4	2	9	5	1	1			1	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	4	7	129
7	Jarosław	1881	14	10	6	8	2			5	2	1	2	2	1	1	1			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9	92	
8	Jasło	1890	26	4	14	7	2			2	9	2	1	5	1	3	1			1	1	6	1	1	14	9	2	5	3	1	1	1	22	215	
9	Kołomyja z kurs. handl.	1884	10	20	12	17	71			13	3	4	1	1	1	1	1			1	4	5	1	7	1	1	1	1	1	1	1	1	37	238	
10	Kraków na Kleparzu	1884	36	56	23	30				2	2	10	2	3	1	1	1			2	1	3	1	3	1	1	1	1	1	1	1	1	32	216	
11	" w Ogr angielskim	1884	37	30	21	22				8	2	8	9	3	1	2	5			5	5	3	7	3	3	1	1	2	6	1	2	35	47		
12	" na Smoleńsku	1884	35	40	31	23	87			1	2	8	9	3	1	2	2			24	5	5	3	1	1	1	1	2	16	3	2	47	376		
13	" na Kazimierzu	1884	33	1	8	4	22			1	20	9	8	3	10	22	10			4	1		2	1	1	1	1	2	3	2	2	11	121		
14	Lwów (Bernsteina)	1862	3	3	10	21	15			5	5	3	3	10	9	4	7			6	1		2	3	1	1	1	2	8	3	35	226			
15	Nowy Sącz	1885	34	33	28	21				31	7	3	3	13	4	7	1			3	2	11	1	4	4	1	1	3	8	4	41	321			
16	Nowy Targ	1892	37	73	13	29	2			7	3	3	3	2	3	3	3			6	2	11	1	4	4	1	1	3	8	3	39	129			
17	Przemysł	1880	21	17	6	11	1			3	6	4	4	2	3	3	3			1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10	147	
18	Podgórze	1891	24	15	6	33	1			17	3	4	2	11	3	3	3			2	1	2	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	15	93	
19	Rzeszów	1881	24	15	6	33	1			3	3	4	2	11	3	3	3			2	1	2	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	15	93	
20	Sambor	1890	20	11	8	3	4			3	3	4	2	2	2	4	4			1	1	3	1	3	3	3	2	1	4	3	3	17	177		
21	Stanisławów z kurs. handl.	1883	16	27	12	25	11			8	10	2	3	9	3	4	4			1	2	1	1	1	1	1	2	1	4	3	9	26	17		
22	Stary Sącz	1889	60		2	13				27	2	2	2	4	3	4	4			3	2	9	1	2	2	2	2	1	1	1	1	1	17	182	
23	Suryj	1892																															16	190	
24	Tarnów	1881	32	28	40	19				3	4	2	2	4	1	3	1			1	2	9	1	2	2	2	2	2	2	2	2	7	7	16	
25	Tarnopol	1891	12	13	7	7				4	2	4	2	11	5	1	4			2	2	9	1	2	2	2	2	2	1	1	1	1	5	62	
26	Wadowice	1889	31	7	2	6				3	3	4	2	11	5	1	4			1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	5	91	
27	Wieliczka	1891	3	11	4	1				4	4	1	2	2	2	1	1			1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	29	66	
28	Zółkiew	1887	11	3	3	13	4			7	7	7	4	4	5	4	4			5	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	16	91	
	Razem		700	462	416	383	280	170	170	176	99	93	57	110	52	59	48	29	77	33	38	53	35	36	29	22	26	23	33	41	19	75	557	4231	

W Y K A Z

kosztów utrzymania szkół przemysłowych uzupełniających w roku 1891/2.

Liczba porządkowa	Siedziba szkoły	Fundusze miejscowe										Subwencye						Razem	U w a g a					
		Gminy		Fundacye		Kasy oszczęd.		Towarz. zalicz.		Opłaty szkolne		Inne fundusze miejsc.		Rad powiatow.		Izb przem. handl.				Funduszu krajowego		Funduszu państwa		
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.			zł.	ct.	zł.	ct.	zł.
1	Biała	200	.	.	.	200	.	.	.	.	.	30	.	.	200	.	200	.	550	.	550	.	1930	Subwencya kraj. i rząd. wedle pre-eliminacji na r. 1893. jak poz. 1. Subwenc. rząd. w r. 1892 nie było jak poz. 1. jak poz. 14. Z subwencji rząd. Wyplac. w r. 1892 9530 zł. Prelim. na r. 1893 2050 zł.
2	Bochnia	500	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	100	.	500	.	360	.	360	.	1220	
3	Brody	300	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	150	.	.	.	500	.	500	.	1900	
4	Brzeżany	150	.	.	.	.	50	.	.	.	.	.	.	.	150	.	.	.	360	.	360	.	1020	
5	Drohobycz	400	.	.	.	200	.	.	.	.	.	.	.	.	200	.	.	.	485	.	485	.	1570	
6	Gorlice	200	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	100	.	.	.	400	.	400	.	1400	
7	Jarosław	200	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	100	.	.	.	600	.	600	.	1500	
8	Jasło	375	.	.	.	300	.	.	80	.	.	.	.	.	100	.	.	.	418	.	420	.	1213	
9	Kołomyja z k. hand.	600	.	.	.	.	.	.	.	.	330	.	.	.	.	.	.	.	464	.	465	.	2339	
10	Kraków na Kleparzu	921	38	11	37	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	400	.	400	.	1732 75	
11	" w Ogr. angiel.	921	38	11	37	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	400	.	400	.	1732 75	
12	" na Smoleńs.	921	38	11	37	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	400	.	400	.	1732 75	
13	" na Kaźmierz.	921	38	11	37	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	400	.	400	.	1732 75	
14	Lwów (Bernsteina)	.	.	1530	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	100	.	.	.	370	.	370	.	2000	
15	Nowy Sącz	350	.	.	.	200	.	.	.	.	.	.	.	.	300	.	200	.	580	.	580	.	2210	
16	Nowy Targ	100	.	.	.	100	.	72	.	.	.	.	.	.	200	.	.	.	500	.	500	.	1422	
17	Przemysł	500	.	.	.	100	.	.	.	.	.	.	.	.	300	.	.	.	600	.	600	.	2100	
18	Podgórze	715	.	.	.	200	.	.	.	.	.	.	.	.	100	.	.	.	500	.	500	.	1215	
19	Rzeszów	200	.	270	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	100	.	.	.	405	.	405	.	1685	
20	Sambor	400	.	.	.	100	.	.	50	.	.	.	.	.	150	.	.	.	500	.	500	.	1400	
21	Stanisławów	250	.	.	.	100	.	.	.	80	.	.	.	.	100	.	.	.	590	.	590	.	1810	
22	Stary Sącz	480	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	100	.	.	.	480	.	480	.	1440	
23	Stryj	300	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	150	.	.	.	500	.	500	.	1400	
24	Tarnów	400	.	.	.	100	.	.	.	.	.	.	.	.	150	.	.	.	600	.	600	.	1850	
25	Tarnopol	400	.	.	.	200	.	.	.	234	.	.	.	.	100	.	.	.	280	.	280	.	900	
26	Wadowice	400	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	200	.	.	.	360	.	360	.	1494	
27	Wieliczka	400	.	.	.	.	.	.	20	.	.	.	.	.	200	.	.	.	340	.	340	.	1120	
28	Żółkiew	300	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2500	.	900	.	11580	.	11580	.	44269	
Razem		11.805	52	1845	48	1400	.	422	150	.	824	.	.	2500	.	900	.	12842	.	11580	.	44.269		

Allegat IV. do sprawozdania z czynności Komisji kraj. dla spraw przemysłowych.

L. 824.

O d e z w a

do Najprzewielebniejszych Ordynaryatów obu obrządków katolickich.

Liczba szkół przemysłowych uzupełniających, przeznaczona dla terminatorów rzemieślniczych, a będąca pod zarządem Wydziału krajowego i działającej z jego ramienia Komisji kraj. dla spraw przem., zwiększyła się znacznie w ostatnich czasach. Obecnie liczymy 24 szkół tego rodzaju, a mianowicie: w Białej, Bochni, Brzażanach, Drohobyczu, Gorlicach, Jarosławiu, Jaśle, Kołomyi, Krakowie (cztery szkoły), Nowym Sączu, Podgórzu, Przemyśle, Rzeszowie, Samborze, Stanisławowie, Starym Sączu, Tarnopolu, Tarnowie, Wadowicach, Wieliczce i Żółkwi. Już około 4000 uczniów uczęszcza do tych szkół, a spodziewać się należy, iż liczba owa z każdym rokiem będzie się wzmagala. Jak szkoły te są zorganizowane, poweźmie Najprzewielebniejszy Ordynaryat z załączonych tu „Zasad organizacyi“. W planie nauki, ograniczonej do najniezbędniejszej ilości godzin, mieści się i religia, nadzwyczaj ważna, ze względu na potrzebę umoralnienia młodzieży rzemieślniczej, narażonej na tysiączne wpływy, które podkopują jej religijność.

Liczba godzin tej nauki przy stosownem ściągnięciu oddziałów szkolnych, wynosić może 30 godzin na kurs ośmiomiesięczny. Największa to ilość godzin, jaka w ogóle przy wymaganiach fachowego kształcenia, a skromnym wymiarze czasu, jaki u terminatorów poza pracą ich warsztatową jest do rozporządzenia, dała się wynaleźć. Aby jednakże czas ten na naukę religii przeznaczony, jak najlepiej był wykorzystany, okazuje się potrzebną instrukcyę, wedle której duchowni przedmiotu tego udzielaćby mieli. Komisya krajowa dla spraw przemysłowych uprasza przeto aby Najprzewielebniejszy Ordynaryat w należącym do niego zakresie działania instrukcyę rzeczoną wydał i Komisji do wiadomości udzielić raczył.

Nadto uprasza Komisya o łaskawe rozważenie, czy nie byłoby wskazaniem, ażeby uczniowie szkół przemysłowych uzupełniających schodzili się co niedziela w odpowiedniej godzinie porannej na egzortę i żeby do egzorty tej duchowny, udzielający nauki religii, był obowiązany. Odpowiednio ułożone egzorty, mające na oku wiek, stopień wykształcenia, przywary młodzieży rękodzielniczej i zakres jej obowiązków, mogłyby wpływać niepomiernie na wzmocnienie ducha religijnego i poprawę obyczajów w stanie rzemieślniczym, tj. w tym kierunku, który przodować powinien w wychowaniu młodzieży rękodzielniczej, będącem celem szkół przemysłowych uzupełniających.

We Lwowie dnia 8. stycznia 1892.

Instrukcja dla katechetów

udzielających naukę religii w szkołach przemysłowych uzupełniających w Drohobyczu, Gorlicach, Jarosławiu, Jaśle, Przemyśle, Rzeszowie, Samborze, ułożona przez Konsystorz biskupi o. ł. w Przemyśle, wskutek reskryptu Komisji krajowej dla spraw przemysłowych z dnia 8. stycznia 1892 L. 824.

(Do tej instrukcji zastosować się mają i katecheci, którzy na kursach nauki dopełniającej religii udzielają)

I. Cel nauki religii, metoda, środki.

Zadaniem nauki religii w szkołach przemysłowych jest powtórzenie i rozszerzenie wiedzy religijnej, nabytej w szkole ludowej, utwierdzenie młodzieży w wierze, miłości Boga i wierności kościołowi katolickiemu, wdrożenie i przyzwyczajenie do wiernego spełnienia obowiązków chrześcijańskich i zawodowych.

Zgodnie z tym celem katecheta udzielając młodzieży nauki religii, doloży starania, żeby młodzież nietylko dokładniej zaznajomiła się z zasadami religii św., ale także żeby niemi się przejęła i życiem całem stwierdzała. W szczególności zachęcać będzie młodzież do zachowywania zwyczajów i obrzędów kościoła św., do święcenia ścisłego świąt i uroczystości kościelnych, słuobania w każdą niedzielę i święto Mszy św., do udziału w Bractwach kościelnych, do odmawiania wspólnie modlitw rannych i wieczornych, przed obiadem i po obiedzie.

A przestrzegając przed nałogami, jak lenistwem, rozrzutnością, życiem nad stan, pogardą swego zawodu i t. d., które często wśród ludu rzemieślniczego się trafiają, zagrzewać będzie ją do cnót każdemu rzemieślnikowi potrzebnych, jak bojaźni Bożej i rzetelnej pobożności, pracowitości, zamięłowania stanu swego, rzetelności i sumiennosci w pracach powierzonych, akuratności, wierności w dotrzymaniu danego zobowiązania, oszczędności, i t. d. do cnót zatem, bez których o podniesieniu stanu mieszczańskiego mowy być nie może.

Sposób nauczania powinien być zastosowany do wieku, usposobienia, stopnia wiedzy, wykształcenia i stosunków miejscowych, wśród których młodzież przebywa, a od których jej sposób myślenia, zapatrywania, cnoty i nałogi zawisły. Formą zbliżyć się powinien więcej do wykładu ciągłego, środek trzymając między katechizacją w szkole ludowej, a nauką katechizmową w kościele; dlatego nauka celem utrzymania uwagi powinna być przeplatana pytaniami, ożywioną przykładami z historii biblijnej, żywotów św., historii kościelnej a wygłoszoną, z życiem i ciepłem dla rozbudzenia uczuć religijnych i zachęcenia do życia chrześcijańskiego.

Środkiem do osiągnięcia tego celu będzie oprócz nauki religii, zgodne, na porozumieniu obopólnem oparte, postępowanie z katechetą grona nauczycielskiego i pryncypałów, przy-

pominanie okolicznościowe młodzieży obowiązków religijnych i zawodowych, uroczyste rozpoczęcie roku szkolnego i jego zakończenie nabożeństwem w kościele, uczęszczanie wspólne do Sakramentów św., czytanie książek treści religijnej i moralnej, uroczyste obchodzenie Patrona św., Bractwa rzemieślnicze z cechą religijną, w celu pielęgnowania zwyczajów religijnych i cnót rzemieślniczych; zamiłowanie rzemiosła i dalszego w niem kształcenia się w celu wzajemnego wspierania się; wreszcie posłużą do tego celu exhorty, miewane przynajmniej na początku roku szkolnego i na jego zakończenie, w uroczystość św. Józefa i ile razy przystępywać będzie młodzież do Sakramentów św.

W exhortcie uwzględnić ma katecheta potrzeby duchowe młodzieży rzemieślniczej, jej obowiązki i cnoty, przywary i nałogi.

Patronem młodzieży rzemieślniczej jest Józef św., którego uroczystość obchodzi się dnia 19. marca. W dniu tym odprawioną być ma dla młodzieży uroczysta Msza św., z wystawieniem Najśw. Sakramentu i stosowna dla młodzieży exhorta. W czasie Mszy św. asystują Bractwa rzemieślnicze z chorągwiami brackimi i światłem; zaproszeni też mają być pryncypałowic i starsi stowarzyszeń rzemieślniczych istniejących w miejscu.

II. Plan dla nauki religii.

1. Uwagi ogólne.

a) Na wstępie roku szkolnego, tak na roku przygotowawczym jak i na pierwszym i drugim roku przemysłowym lub handlowym, przypomni katecheta młodzieży obowiązki religijne i zawodowe, pouczy o obowiązkach odprawiania modlitwy rannej i wieczornej, rachunku sumienia, obowiązku święcenia niedzieli i świąt, słuchania Mszy św. w te dni, przepisze jej porządek dzienny, którego się w zatrudnieniach codziennych trzymać ma, poleci jej stosowne książki do modlenia.

b) Nauka szkolna ma się rozpoczynać pieśnią i modlitwą. Modlitwy mają być używane te, które w katechizmie są polecane, a które każdy chrześcijanin umieć powinien. Dlatego obowiązkiem będzie katechety, zaznajomić młodzież szkolną z używanymi modlitwami kościelnymi i pieśniami.

c) Przed uroczystościami ważniejszymi opisz katecheta młodzieży dotyczące obrzędy i zwyczaje, ich znaczenie wyjaśni i do zachowywania zwyczajów religijnych zachęci. Zwyczaj ubierania jasełek, obnoszenia szopki, trzymania dyalogów religijnych w czasie Bożego Narodzenia starać się będzie katecheta wziąć pod swoją opiekę i kontrolę.

2. Zakres nauki.

a) Rok przygotowawczy.

Pierwsza część katechizmu: nauka o wierze, osnuta na tle składu apostołskiego, a ożywiona opowiadaniem z historii biblijnej i żywotów św. Szczegółowiej rozbierze katecheta naukę o własnościach Boskich, o opatrności Boskiej, o Chrystusie Panu, o Jego narodzeniu w ubóstwie, życiu w niedostatku i cierpieniu, o śmierci na krzyżu, zaznajomi młodzież z nabożeństwem drogi krzyżowej, podniesie ważniejsze nauki Chrystusa Pana w zastosowaniu do stanu rzemieślniczego, (Błogosławieni ubodzy duchem, Błogosławieni cisi.... Podobieństwo o ubogim Łazarzu i bogaczem i t. d.), wyłoży dokładniej naukę o kościele św., o prymacie.

b) Pierwszy rok kursu przemysłowego.

Treściwe powtórzenie nauki o wierze na podstawie tajemnic Rożańca św. Druga część katechizmu: nauka o przykazaniach Boskich i kościelnych, o grzechach i cnotach, oży-

wiona przykładami z życia, z biblijnej historii, z żywotów Świętych. Najstaranniej opracuje katecheta z młodzieżą trzecie, czwarte, piąte, siódme i ósme przykazanie, nacisk kładąc na obowiązek święcenia niedzieli, szanowania starszych i przełożonych, utrzymania między sobą zgody, wystrzegania się złorzeczenia, przekleństwa, nienawiści i zazdrości, na obowiązek szanowania cudzej własności, przestrzegania rzetelności w rzemiośle, prawdomowności, dotrzymania danych zobowiązań i t. d.

c) Drugi rok kursu przemysłowego.

Trzecia część katechizmu: o środkach zbawienia, o modlitwie i Sakramentach św. — Katecheta wskaże młodzieży pożytek i potrzebę nabożeństwa do Najśw. Panny Maryi i tegoż rozmaite sposoby, jak odprawiania godzinek, Rożańca św. Ze Sakramentów św. szczegółowiej wyłoży naukę o Sakramencie Pokuty, o Sakramencie Bierzmowania, o Sakramencie Ołtarza i sposobach uczczenia tegoż, jak częstsze odwiedzanie Najświętszego Sakramentu, komunია duchowna.

3. Uwagi końcowe.

Pożądaną niezawodnie byłoby rzeczą, żeby młodzież rzemieślnicza dokładnie i gruntownie poznała religię św. na podstawie katechizmu, żeby przejąwszy się nią znaleźć w niej mogła otuchę i pociechę w nieszczęściach i zawodach życia, tarczę przeciwko licznym pokusom i złym wpływom, które coraz bardziej zaczynają się rozwielnić także wśród naszego społeczeństwa.

Dla tem pewniejszego osiągnięcia tego celu, rozłożonym został materiał naukowy katechizmu w tym planie na trzy lata.

Gdyby jednak katecheta, już to z powodu małej ilości godzin, przeznaczonych dla nauki religii, już to, że młodzież nie jest należycie rozwinięta i przygotowana, przewidywał, że materiału planem wskazanego wyczerpnąć nie może, to powinien z części przeznaczonej to przedewszystkiem uwzględnić, co uważa, że dla młodzieży jest najpotrzebniejszem i tę część obszerniej i gruntownie wyłożyć, ograniczając się na zwięzłym powtórzeniu części pominiętych.

Jeżeliby katecheta na pierwszym i drugim roku kursu przemysłowego nie mógł udzielać nauki religii w osobnych na to wyznaczonych każdego tygodnia godzinach, to połączy obydwie kursy i wspólnie obydwom na tej samej godzinie będzie udzielał nauki religii, jednakże tak, żeby pierwszego roku szkolnego wyłożył naukę o wierze i przykazaniach, w drugim roku o modlitwie i Sakramentach świętych.

Dla łatwiejszego osiągnięcia celu nauczania religijnego może katecheta oprzeć katechizację na perykopie ewangelicznej, która wypada na niedzielę następującą. W tym razie katecheta przeczytawszy perykopę i podawszy młodzieży niezbędne wyjaśnienia liturgiczne, wytłumaczy krótko perykopę, nawiąże do niej katechizację o tej prawdzie, która z kolei w katechizmie wypada, a zakończy zastępcowaniem do życia młodzieży prawdy udzielonej.

Czuwać także powinien katecheta w porozumieniu z gronem nauczycielskiem, ażeby książki treści niemoralnej, czasopisma, broszury treści antyspołecznej, drogą antykwarni lub kolportażu nie dostawały się do rąk młodzieży.

Przy nauczaniu religii posługiwać się będzie tymczasowo katechizmem Deharba, przetłómaczonym przez ks. Morawskiego.

Instrukcja dla katechetów

udzielających naukę religii w szkołach przemysłowych uzupełniających w Bochni, Nowym Sączu, Starym Sączu i Tarnowie, ułożona przez Konsystorz biskupi obrz. łącz. w Tarnowie, wskutek reskryptu Komisji krajowej dla spraw przemysłowych z 8. stycznia 1892 L 824.

(Do tej instrukcji zastosować się mają i katecheci, którzy na kursach nauki dopełniającej religii udzielają).

I. Cel nauki religii, metoda i środki.

Zadaniem nauki religii w szkołach przemysłowych jest powtórzenie i rozszerzenie wiedzy religijnej, nabytej w szkole ludowej, utwierdzenie młodzieży w wierze, miłości Boga i wierności kościołowi katolickiemu, wdrożenie i przyzwyczajenie do wiernego spełniania obowiązków chrześcijańskich i zawodowych.

Zgodnie z tym celem katecheta, udzielający młodzieży nauki religii, dołoży starania żeby młodzież, nie tylko dokładniej zaznajomiła się z zasadami religii św., ale także żeby nimi się przejęła i życiem całym stwierdziła. W szczególności zachęcać będzie młodzież do zachowywania zwyczajów i obrzędów kościoła św., do święcenia ścisłego świąt i uroczystości kościelnych, słuchania w każdą niedzielę i święto Mszy św., przystępowania częstego do Sakramentów św., do udziału w Bractwach kościelnych, do odmawiania wspólnie modlitw rannych i wieczornych, przed obiadem i po obiedzie.

A przestrzegając przed nałogami, jak lenistwem, rozrzutnością, życiem nad stan, pogardą swego zawodu i t. d., które często wśród ludu rzemieślniczego się trafiają, zagrzewać będzie do cnot każdemu rzemieślnikowi potrzebnych, jak bojaźni Bożej i rzetelnej pobożności i sumiennosci w pracach powierzonych, akuracności, wierności w dotrzymaniu danego zobowiązania, oszczędności i t. d. do cnot zatem, bez których o podniesieniu stanu mieszczańskiego mowy być nie może.

Sposób nauczania powinien być zastosowany do wieku, usposobienia, wiedzy, wykształcenia i stosunków miejscowych, wśród których młodzież przebywa, a od których jej sposób myślenia, zapatrywania, cnoty i nałogi zawisły. Formą więcej zbliżyć się powinien do wykładu ciągłego, środek trzymając między katechizacją w szkole ludowej a nauką katechizmową w kościele; dlatego nauka, celem utrzymania uwagi, powinna być przeplatana pytaniami, ożywioną przykładami z historii biblijnej, żywotów św., historii kościelnej a wygłoszona z życiem i ciepłem dla rozbudzenia uczuć religijnych i zachęcenia do życia chrześcijańskiego.

Środkiem do osiągnięcia tego celu będzie oprócz nauki religii zgodne, na porozumieniu obopólnem oparte, postępowanie z katechetą grona nauczycielskiego i pryncypałów, przypomnienie okolicznościowe młodzieży obowiązków religijnych i zawodowych, uroczyste rozpoczęcie roku szkolnego i jego zakończenie z nabożeństwem w kościele, uczęszczanie wspólne do Sakramentów św., czytanie ksiązek treści religijnej i moralnej, uroczyste obchodzenie Patrona św. Bractwa rzemieślniczego z cechą religijną w celu pielęgnowania zwyczajów religijnych i cnot

rzemieślniczych, zamiłowanie rzemiosła i dalszego w niem kształcenia się, w celu wzajemnego wspierania się; wreszcie posłużą do tego celu exhorty, miewane przynajmniej na początku roku szkolnego i na jego zakończenie, w uroczystość św. Józefa i ile razy przystępywać będą uczniowie do św. Sakramentów.

W exhortie uwzględnić ma katecheta potrzeby duchowne młodzieży rzemieślniczej, jej obowiązki i cnoty, przywary i nałogi.

Patronem młodzieży rzemieślniczej jest św. Józef, którego uroczystość obchodzi się dnia 19. marca. W dniu tym odprawioną być ma dla młodzieży Msza św. uroczysta z wystawieniem Najświętszego Sakramentu i stosowna dla młodzieży exhorta.

W czasie Mszy św. asystują Bractwa rzemieślnicze z chorągwiami brackimi i światłem; zaproszeni też być mają pryncypałowie i starsi stowarzyszeń rzemieślniczych istniejących w miejscu.

II. Plan dla nauki religii.

1. Uwagi ogólne.

a) Na wstępie roku szkolnego, tak na roku przygotowawczym jak na pierwszym i drugim roku przemysłowym lub handlowym, przypomni katecheta młodzieży obowiązki religijne i zawodowe, pouczy o obowiązkach odprawiania modlitwy rannej i wieczornej, rachunku sumienia, obowiązku święcenia niedzieli i świąt, słuchania Mszy św. w te dni, przepisze jej porządek dzienny, którego się w zatrudnieniach codziennych trzymać ma, poleci im stosowne książki do modlenia.

b) Nauka szkolna ma się rozpoczynać modlitwą, a kończyć się pieśnią. Modlitwy mają być używane te, które w katechiźmie są polecane, a które każdy chrześcjanin umieć powinien. Dlatego obowiązkiem będzie katechety, zaznajomić młodzież szkolną z używanymi modlitwami kościelnymi i pieśniami.

c) Przed uroczystościami ważniejszymi opisze katecheta młodzieży dotyczące obrzędy i zwyczaje, ich znaczenie wyjaśni i do zachowywania zwyczajów religijnych zachęci. Zwyczaj ubierania jasełek, obnoszenia szopki, trzymania dyalogów religijnych w czasie Bożego Narodzenia, starać się będzie katecheta wziąć pod swoją opiekę i kontrolę.

2. Zakres nauki.

a) Rok przygotowawczy.

Pierwsza część katechizmu: nauka o wierze, osnuta na tle składu apostołskiego, a ożywiona opowiadaniem z historii biblijnej i żywotów św. Szczegółowiej rozbierze katecheta naukę o własnościach Boskich, o opatrności Boskiej, o Chrystusie Panu, o Jego narodzeniu w ubóstwie, życiu w niedostatku i cierpieniu, o śmierci na krzyżu, zaznajomi młodzież z nabożeństwem drogi krzyżowej, podniesie ważniejsze nauki Chrystusa Pana w zastosowaniu do stanu rzemieślniczego (Błogosławieni ubodzy duchem, Podobieństwo o ubogim Łazarzu i bogaczu i t. d.), wyłoży dokładniej naukę o kościele św., o prymacie.

b) Pierwszy rok kursu przemysłowego.

Treściwe powtórzenie nauki o wierze na podstawie tajemnic Różańca św. Druga część katechizmu, nauka o przykazaniach Boskich i kościelnych, o grzechach i cnotach, oży-

wiona przykładami z życia, z biblijnej historii, z żywotów św. Najstaranniej opracuje katecheta z młodzieżą III, IV., V., VII. i VIII. przykazanie, nacisk kładąc na obowiązek święcenia niedzieli, szanowania starszych i przełożonych, utrzymania między sobą zgody, wystrzegania się złorzeczenia, przekleństwa, nienawiści i zazdrości, na obowiązek szanowania cudzej własności, przestrzegania rzetelności w rzemiośle, prawdomowności, dotrzymywania zobowiązań danych i t. d.

c) Drugi rok kursu przemysłowego.

Trzecia część katechizmu: o środkach zbawienia, o modlitwie i Sakramentach św. Katecheta wskaże młodzieży pożytek i potrzebę nabożeństwa do N. P. Maryi i tegoż rozmaite sposoby, jak odprawiania godzinek, Różańca św. ze Sakramentów św., szczegółowiej wyłoży naukę o Sakramencie Pokuty, Bierzmowania, Sakramencie Ołtarza i o sposobach uczczenia tegoż, jak częstsze odwiedzanie Najświętszego Sakramentu, komunია duchowna.

III. Uwagi końcowe.

Pożądaną niezawodnie byłoby rzeczą, żeby młodzież rzemieślnicza dokładnie i gruntownie poznała religię św. na podstawie katechizmu, żeby przejąwszy się nią, znaleźć w niej mogła otuchę i pociechę w nieszczęściach i zawodach życia, tarczę przeciwko licznym pokusom i złym wpływom, które coraz bardziej zaczynają się rozwielać także wśród naszego społeczeństwa.

Dla tem pewniejszego osiągnięcia tego celu rozłożonym został materiał naukowy katechizmu w tym planie na trzy lata.

Gdyby jednak katecheta jużto z powodu małej ilości godzin przeznaczonych dla nauki religii, jużto że młodzież nie jest należycie rozwinięta i przygotowana, przewidywał, że materiału planem wskazanego wyczerpnąć nie może, to powinien z części przewidzianej to przede wszystkim uwzględnić, co uważa że dla młodzieży jest najpotrzebniejszym, i tę część obszerniej i gruntowniej wyłożyć, ograniczając się na zwięzłym powtórzeniu treści pominiętych.

Jeżeliby katecheta na pierwszym i drugim roku kursu przemysłowego nie mógł udzielać nauki religii w osobnych na to wyznaczonych każdego tygodnia godzinach, to połączy obydwie kursy i wspólne obydwom na tej samej godzinie będzie udzielał nauki religii, jednakże tak, żeby pierwszego roku szkolnego wyłożył naukę o wierze i przykazaniach, w drugim roku o modlitwie i Sakramentach św.

Czuwać także winien katecheta w porozumieniu z gronem nauczycielskiem, ażeby książki treści niemoralnej, czasopisma, broszury treści antyspołecznej, drogą antykwarni lub kolportażu nie dostawały się do rąk młodzieży.

Przy nauczaniu religii posługiwać się będzie tymczasowo katechizmem Deharba, przetłómaczonym przez ks. Morawskiego.

Frekwencya szkół przemysłowych zawodowych w r. 1891|2.

Liczba porz.	Nazwa Zakładu	Liczba uczniów (uczennic)					Pracuje razem uczniów (uczennic)	Ukończyło naukę z dobrym postępem		
		zwyczajnych na kursie				nadzwyczajnych			Razem	
		I	II	III	IV					
Dla wyrobów z drzewa i łożyny										
1	Czerwona Wola szkoła koszykarska	28	10	.	.	2	40	w koszykarstwie	6	
2	Jasło " "	4	6	.	.	.	10		50	
3	Grybów warsztat kołodziejski	8	8	.	.	1	17		8	
4	Kamionka strum. szkoła kołodziejska	16	6	11	3	1	37	kołodziejstwie	24	
5	Touste warsztat kołodziejski	9	3	7	.	.	19		73	
6	Stanisławów warsztat stolarski	11	3	.	.	13	27	stolarstwie	2	
7	Żywiec " "	9	4	4	.	.	17	tokarstwie	4	
8	Zakopane c. k. szkoła przem. drzew.	35	40	28	.	27	130	rzeźbiarstwie	174	
Dla wyrobów garncarskich.										
9	Kołomyja krajowa szkoła garncarska	9	6	4	.	2	21		21	
10	Poremba wzorowy warsztat garncarski	2	2	8	.	4	16	garncarstwie	8	
11	Touste " " "	4	2	2	.	.	8		45	
Dla wyrobów ślusarskich.										
12	Świątniki c. k. szkoła ślusarska	10	5	14	.	4	33	ślusarstwie	33	
Dla wyrobów ze skóry.										
13	Uhnów wzorowy warsztat szewski	26	.	.	.	10	36	szewstwie	36	
Dla wyrobów tkackich.										
14	Krosno krajowa szkoła tkacka	24	15	13	.	3	55		8	
15	Błażowa wzorowy warsztat tkacki	5	7	.	.	.	12		6	
16	Gliniany " " "	17	18	.	.	5	40		.	
17	Korczynna wzorowy warsztat tkacki	5	3	3	.	.	11		9	
18	Kosów " " "	11	4	4	.	.	19	w tkactwie	2	
19	Łańcut " " "	7	8	5	.	1	21		2	
20	Rychwałd " " "	12	.	.	.	.	12		.	
21	Wilamowice " " "	5	2	4	.	10*	21		191	
Dla wyrobów koronkarskich.										
22	Kańczuga szkoła koronkarska	21	22	13	.	.	56		56	
23	Muszyna " "	15	12	4	.	2	33		10	
24	Zakopane " "	30	17	12	.	31	90	koronkarstwie	25	
25	Przeworsk**) " "	.	.	.	.	.	.		179	
Zakłady dla nauki robót kobiecych.										
26	Kraków szkoła im. św. Scholastyki	78	39	39	34	.	190	w robotach	107	
27	Lwów " Tow. pracy kobiet	28	49	1	.	6	84	kobiecych	26	
28	Przemyśl " w klaszt. PP. Benedykt.	25	14	12	.	.	51		325	
29	Lwów stacya doświadczalna keramiczna	.	.	.	.	.	.		.	
Razem		454	305	188	37	122	1.106		1106	527

*) Jako uczennice nadzwyczajne pracują dziewczęta.

**) Szkołka klasztorna pobierająca subwencyę nie wykazała liczby uczennic.

Sprawozdanie

z czynności krajowej ceramicznej Stacji doświadczalnej za czas od 15. czerwca 1891 do 1. sierpnia 1892.

I. Stacja jako zakład naukowy praktyczny.

a) Na skutek prośby Magistratu miasta Mikołajowa, przychylnie przez Wysoki Wydział krajowy załatwionej, odbyli od 19. stycznia 1892 począwszy 3 majstrowie mikołajowscy praktykę zawodową w stacji ceramicznej. Wyrażeni majstrowie otrzymali na pobyt w stacji ceramicznej zasiłki pieniężne po 45 zł. z Wys. Wydziału krajowego. — Względ na fundusz krajowy, jak niemniej okoliczność, że wszyscy trzej są ojcami rodzin powodowały, by odbyć z nimi naukę zamierzoną w jak najkrótszym czasie, co też uczyniono bez uszczerbku dla sprawy w 6-ciu tygodniach.

Po zbadaniu materyałów mikołajowskich, sporządziła stacja dla garncarstwa tamtejszego: masę nową tańszą na wyrób naczyń do gotowania i wyroby użytkowe, dalej nową pobiałkę białą i kilkanaście barwnych pobiałek i farb dla majoliki marmurkowej, nowe szkliwo, polewę zieloną i brunatną i t. d. Na wyrażone wyroby otrzymali praktykanci majstrowie mikołajowscy dotyczące recepty do ich sporządzania fabrycznego.

Przed załatwieniem prośby o przyjęcie majstrów na praktykę do stacji, zbadalem wspólnie z sekretarzem komisji Wnym Juliuszem Starklem stan garncarstwa mikołajowskiego. Tutaj jak i gdzieindziej garncarstwo jako przemysł domowy podupada. By mu przyjść z pomocą, uważam urządzenie takich kursów praktycznych w stacji lub w szkole kołomyjskiej (na oddziale majsterskim) jako najwłaściwszy i najtańszy do celu wiodący środek, obok środków jak zakładanie Spółek do zakupywania hurtownego: drzewa, gliny, glejty, barwników i w ogóle surowych materyałów, — do udzielania zaliczek na gotowe dobre wyroby garncarskie i na stawianie pieców piętrowych do wypalania wyrobów.

b) Od 19. stycznia aż do 15. lipca 1892 odbywał w Stacji praktykę zawodową technik Jan Lesiecki, którego ojciec posiada fabrykę do wyrobu cegieł ogniotrwałych i kamionkowych w Dąbrowie górniczej. Oprócz cegieł ogniotrwałych nie wyrabia jednak fabryka dąbrowska innych wyrobów. Niema bowiem przepisów do fabrykacji wyrobów kamionkowych i brak jej zawodowo wykształconego technika-keramika. Materyały tamtejszej fabryki, jak badania stacji wykazały, nadają się oprócz do cegieł i do wyrobu naczyń kamionkowego, rur kominowych, wychodkowych, wodociągowych, płytek szamotowych i majoliki kamionkowej wykwentnej.

Praktykant p. Jan Lesiecki otrzymywał przeto naukę zawodową w stacji przy użyciu materyałów dąbrowskiej fabryki i posiada przepisy stacji do fabrykacji powyżej wymienionych wyrobów kamionkowych i szamotowych.

c) Docent Szkoły politechnicznej tutejszej, p. Roman Załoziecki, celem rozszerzenia swej wiedzy technologicznej odbywał również praktykę w stacji ceramicznej od 15. marca do 15. lipca 1892.

d) Słuchacze ostatniego roku Wydziału technologii chemicznej tutejszej c. k. Szkoły politechnicznej odbywali przez 6 tygodni praktykę laboratoryjną z ceramiki, w myśl układu Wysokiego Wydziału krajowego z Wysokiem Ministerstwem w krajowej keram. stacyi doświadczalnej pod kierownictwem mojem.

II. Stacya jako zakład do badania materyałów surowych, wydawania technicznych orzeczeń i udzielania praktycznych przepisów do fabrykacyi.

a) Oprócz fachowych przepisów różnych ceramicznych, udzielonych szkołom garncarskim krajowym w Kołomyi, w Porembie i Toustem, dostarczyła stacya plan normalny na budowę pieca piętrowego w szkole garncarskiej w Kołomyi i Toustem. — Budowa tych pieców już ukończona, a konstrukcyja racjonalna umożliwia w stosunku do zwykłego pieca przeszło 40% oszczędności w paliwie.

b) Sporządziła dla fabryki wyrobów kamionkowych ks. Adama Sapięhy w Rawie ruskiej nową masę na wyroby kamionkowe li z materyałów miejscowych z ominięciem potrzeby dodawania gliny poremskiej.

c) Sporządziła dla fabryki pieców kaflowych i majolik na „Kastelówce“ 146·207 kg. emalii i farb.

d) Sporządziła dla tej fabryki kilka nowych przepisów na polewy emaliowe.

Zbadała zaś Stacya i stronom orzeczenie fachowe wydała:

1) Że z obszaru dworskiego w Kozłowie (koło Milatyna) 1. gatunek gliny nadaje się do wyrobu cegieł a 2 gatunki nie mają wartości ceramicznej.

2) Że z obszaru dworskiego w Gorlicach 2 gatunki gliny nadają się do wyrobu cegieł, a 1 gatunek do wyrobu dren, dachówek i wyrobów garncarskich.

3) Że 2 gatunki gliny z pow. kołomyjskiego, dostarczone przez inżyniera melioracyi p. Blautha, nadają się do wyrobu rurek drenowych.

4) Że piasek z muliku w Brodłach pod Porembą nadaje się do wyrobów kamionkowych. — Polecono go przeto szkole poremskiej odtąd używać zamiast piasku drogiego z Rudawy, którego cena, z przyczyny dalekiego transportu, przewyższała cenę gliny ogniotrwałej poremskiej.

5) Że z obszaru dworskiego „Niwki“ 2 gliny nadają się do wyrobu cegieł.

6) Że z obszaru dworskiego „Nowe sioło“ 1 glina nadaje się do wyrobu cegieł, jedna zaś po odmuleniu do wyrobu „karpiówek“.

7) Że 1 glina dostarczona przez p. Zdzisława Obertyńskiego nie nadaje się w stanie kopalnym do wyrobu dren.

8) Że 2 gliny z Mikołajowa i 1 mulik nadają się do wyrobów garncarskich zwykłych.

9) Że z obszaru dworskiego „Bieżdziatka“ 2 gatunki gliny są do wyrobu dachówek falcowanych przydatne.

10) Że z 6 gatunków gliny, dostarczonej przez inżyniera melioracyi p. Blautha, 2 gatunki nadają się po odmuleniu do wyrobu dren.

11) Że z obszaru dworskiego „Wierzechnia polna“ 2 gatunki gliny i mulik nadają się do wyrobu rurek drenowych a 2 gatunki są to gliny przydatne do wyrobu cegieł.

12) Że 1 glina z „Kąt“ w Toustem nadaje się do wyrobu fajansu włoskiego.

13) Że 6 gatunków gliny i piasek fabryki w Dąbrowie górniczej są materyałami ogniotrwałymi a siódma glina zwykła garncarska.

14) Że 8 gatunków gliny z obszaru dworskiego „Kamionka wielka“ nadają się po odmuleniu do wyrobu rurek drenowych.

Również był kierownik stacyi czynny w Bieździatce celem wydania orzeczenia, o ile tamtejsza fabryka dachówek falcowanych ma warunki rozwoju i użyteczności publicznej. — Przy przebudowie zaś lokalu stacyi utrzymywałem nadzór techniczny budowy. — W wykonaniu nadzoru fachowego nad szkołami garncarskimi krajowymi odbyłem z Członkiem Komisji dla spraw przemysłowych profesorem Julianem Zacharjewiczem inspekcją szkoły garncarskiej w Kołomyi i Toustem. Na skutek inspekcji w Toustem sporządziłem zgodnie z Wnym Julianem Zacharjewiczem statut, plan nauki i t. d. zmierzające do reorganizacji szkoły tousteckiej.

Tak z powyższego sprawozdania jak i z wybitnego stanowiska, jakie zajęły wyroby ceramiczne krajowe na odbywającej się „Wystawie przemysłu budowlanego we Lwowie“, jest widocznym stały rozwój przemysłu ceramicznego. — O ile w tem stacya czynną była, wykazują roczne jej sprawozdania.

Taksy od stron za badania materyałów, udzielenie przepisów technicznych, dostarczone emalie, farby i w ogóle za czynności w interesie stron wykonane, wynoszą kwotę 1009 zł. 76 ct. a zatem znacznie wyższą po nad preliminarz.

Alegat IX. do sprawozdania z czynności Komisji kraj. dla spraw przemysłowych.

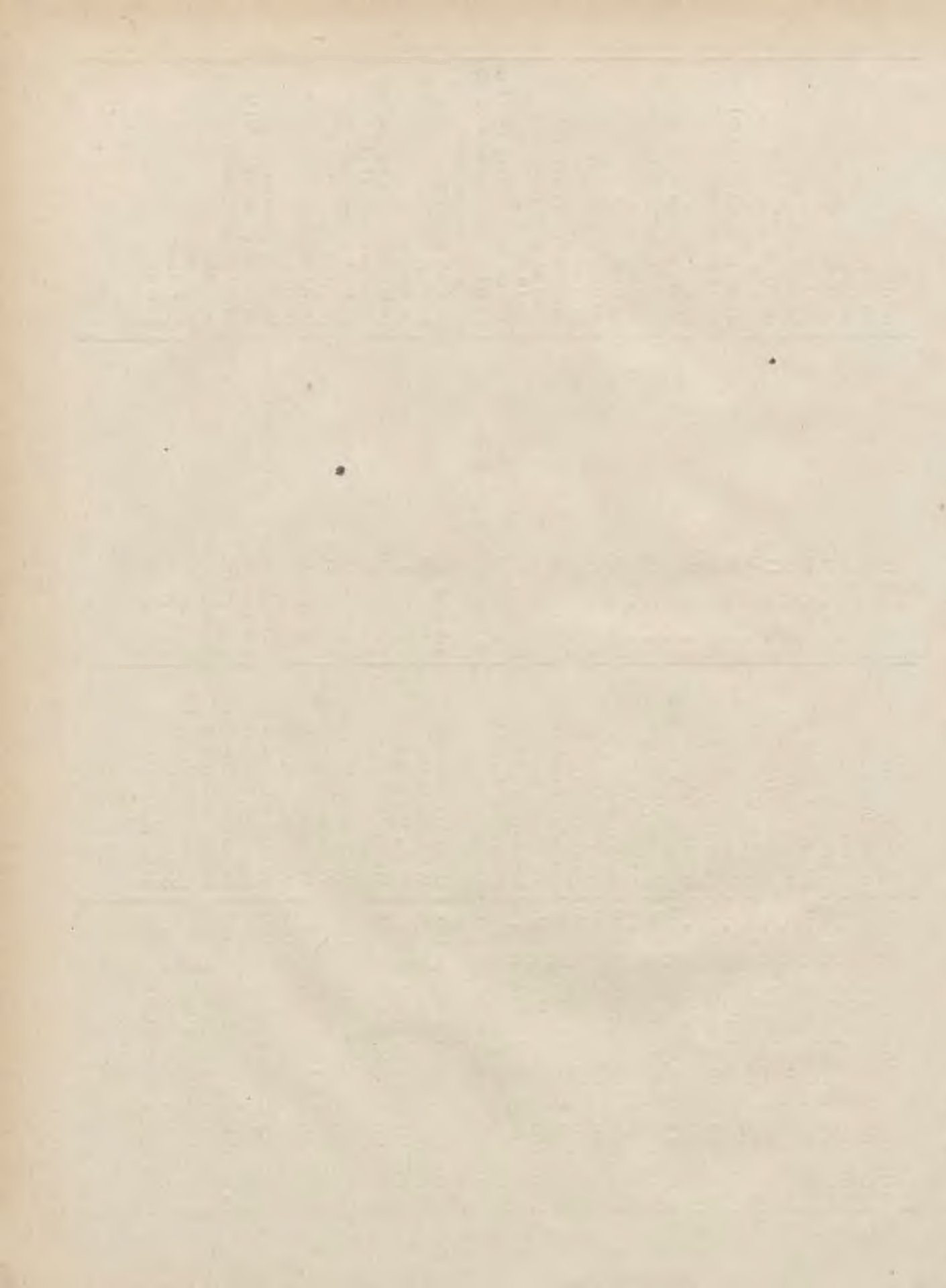
Liczba bieżące	Liczba Komisyi krajowej dla spraw przemysłow.	Liczba Wydziału krajowego	Imię i nazwisko stypendysty (stypendystki)	Cel zasiłku, ewentualnie zakład w którym stypendysta się kształcił	Wysokość zasiłku
1	555	36691	Adamowski Stanisław	Zakopane c. k. szkoła snycerska	po 6 zł. miesięcznie.
2	825	56056	Anczyz Stanisław	Wiedeń Muzeum technologiczne	po 80 zł. mies. 50 zł. na podróż i 20 zł. na takse szkoln.
3	489	33524	Balla Józef	Wiedeń Muzeum dla sztuki i przem.	po 35 zł. miesięcznie.
4	697	46206	Bala Paweł	Świątyni c. k. szkoła ślusarska	po 4 zł. "
5	368	33742	Bartoń Piotr	Krosno szkoła tkacka	45 zł. jednorazowo.
6	565	36691	Biarowski Piotr	jak poz. 1.	po 6 zł. miesięcznie.
7	566	38584	Beres Franciszek	" " 1.	po 6 zł. "
8	311	43106	Biteński Jan	" " 2.	po 35 zł. "
9	526	35826	Bobak Stanisław	Poremba warsztat garncarski	po 4 zł. "
10	697	46206	Bodoz Piotr	jak poz. 4.	po 12 zł. "
11	781	49024	Bohusówna Ida	Lwów c. k. szkoła przemysłowa	po 12 zł. "
12	555	36691	Borowiec Teofil	jak poz. 1.	po 8 zł. "
13	"	"	Buras Michał	" " 1.	po 6 zł. "
14	480	36862	Chachuła Andrzej	Gliniany warsztat tkacki	po 5 zł. "
15	359	19307	Chwalibóg Tadeusz	jak poz. 1.	po 8 zł. "
16	480	36862	Czajkowski Jan	" " 14.	po 5 zł. "
17	731	49461	Celewicz Xenofont	" " 1.	po 6 zł. "
18	659	42944	Chęciński Józef	Paryż szkoła L'Ecole Estienne	1000 franków na r. szk. 1891/2.
19	555	36691	Chmiel Wojciech	jak poz. 1.	po 3 zł. miesięcznie.
20	566	42645	Czerna Franciszek	Wilamowice warsztat tkacki	po 8 zł. "
21	661	41320	Cisłak Jakób	jak poz. 1.	po 6 zł. "
22	697	46206	Cholewa Stanisław	" " 4	po 4 zł. "
23	566	38202	Chorubski Stanisław	Żywiec warsztat stolarski	po 8 zł. "
24	555	36691	Chudoba Ignacy	jak poz. 1.	po 8 zł. "
25	414	9245	Czubernat Jakób	" " 1.	po 6 zł. "
26	11	58295	Dank Kazimierz	" " 20.	po 5 zł. "
27	93	61113	Dzbański Zygmunt	Lwów, ceramiczn. stacya doświad.	po 25 zł. "
28	502	41531	Denk Dezydery	Komotau c. k. szkoła ślusarstwa	po 35 zł. "
29	26	6741	Döller Wincenty	Bergreichenstein przemysł drzewny	po 10 zł. "
30	697	46206	Dziewiński Jan	jak poz. 4.	po 5 zł. "
31	35	39503	Dziestl Józef	" " 5.	po 12 zł. "
32	697	46206	Dudek Zygmunt	" " 4.	po 5 zł. "
33	555	36691	Dutkiewicz Tomasz	" " 1.	po 5 zł. "
34	"	"	Druciak Władysław	" " 1.	po 6 zł. "
35	"	"	Dziubiński Atanazy	" " 1.	po 8 zł. "

Liczba Liczba Liczba	Liczba Komi- sy krajowej dla spraw przemysłow.	Liczba Wydziału krajowego	Imię i nazwisko stypendysty (stypendystki)	Cel zasiłku, ewentualnie zakład w którym stypendysta się kształci	Wysokość zasiłku
36	82	ex 1892	Dylski Zygmunt	Kolomyja szkoła garncarska	25 zł. na r. szkolny 1891/92.
37	555	" 1891	Drozdowski Piotr	" " "	50 " " " "
38	480	1892	Fedoreczak Szymon	jak poz. 1.	" " " "
39	480	1892	Fedyszyn Hryń	" " 14.	po 8 zł. miesięcznie.
40	753	1891	Ferka Mieczysław	" " 20.	" " " "
41	383	1892	Foksówna Anna	" " 20.	po 5 zł. " "
42	649	1891	Foks Jan	" " 20.	po 5 zł. " "
43	471	" "	Fuk Andrzej	" " 1.	po 12 zł. " "
44	697	" "	Gabryś Jan	" " 4.	po 4 zł. " "
45	85	" "	Gajerski Antoni	" " "	po 12 zł. " "
46	566	" "	Gałka Stanisław	Kamionka szkoła kolodziejska	40 zł. na r. szkolny 1891/92.
47	535	1892	Gąsiorek Wincenty	jak poz. 1.	po 5 zł. " "
48	470	1891	Gąsiorowski Józef	Rychwałd warsztat tkacki	po 5 zł. miesięcznie.
49	48740	" "	Gawron Antoni	jak poz. 1.	po 6 zł. " "
50	555	" "	Geisler Chaskel	" " 23.	po 8 zł. " "
51	171	" "	Gieleżyńska Marya	" " 1.	po 6 zł. " "
52	262	1891	Gemserówna Anna	Zakopane szkoła koronkarska	po 3 zł. " "
53	669	" "	Głodek Władysław	" " "	po 8 zł. " "
54	639	1890	Godła Władysław	Grybów warsztat kolodziejski	po 5 zł. " "
55	555	1891	Goliński Jan	jak poz. 9.	po 6 zł. " "
56	359	1892	Gromosiak Aleksy	" " 1.	po 6 zł. " "
57	551	" "	Goraś Jędrzej	" " 1.	po 8 zł. " "
58	697	1891	Haja Władysław	" " 4.	po 8 zł. " "
59	733	" "	Horwath Józef	" " "	po 4 zł. " "
60	480	1892	Hupałowski Michał	Berlin szkoła przemysłowa	100 zł. jednorazowo.
61	555	1891	Hutnik Antoni	jak poz. 14.	po 5 zł. miesięcznie.
62	82	1892	Imnicki Jan	" " 1.	po 6 zł. " "
63	365	1891	Iwanienio Iwan	" " 36.	50 zł. na r. szkolny 1891/92.
64	579	1890	Jablonski Tadeusz	" " 1.	po 6 zł. " "
65	480	1892	Janiński Stanisław	Koenigraetz szkoła ślusarska	po 30 zł. " "
66	82	" "	Jędrzejowski Gustaw	jak poz. 14.	po 5 zł. " "
67	555	1891	Juricz Jozafat	" " 36.	25 zł. na r. szkolny 1891/92.
68	526	1890	Kadłuczko Bartłomiej	" " 1.	po 8 zł. miesięcznie.
69	313	" "	Kamoh Antonina	" " 9	po 5 zł. " "
70	555	1891	Keklak Szymon	" " 51.	po 6 zł. " "
71	82	1892	Kiczak Michał	" " 1.	po 8 zł. " "
				" " 36.	25 zł. na r. szkolny 1891/92.

72	71	ex	1892	21425	ex	1892	Kilar Wojciech	jak poz.	27	55 zł. jednorazowo.
73	697	"	1891	46206	"	1891	Kolas Karol	"	4.	po 4 zł. miesięcznie.
74	82	"	1892	10420	"	1892	Korzeniowski Kazimierz	"	36.	25 zł. na r. szkolny 1891/92.
75	535	"	"	32603	"	"	Kostelik Jędrzej	"	47.	po 5 zł. miesięcznie.
76	566	"	1891	38202	"	1891	Koszykiewicz Roman	"	23.	po 8 zł.
77	697	"	"	46206	"	"	Kotarba Stanisław	"	4.	po 5 zł.
78	"	"	"	"	"	"	Kotarba Jan	"	4.	po 4 zł.
79	566	"	"	42645	"	"	Kotiarczyk Ludwik	"	20.	po 8 zł.
80	512	"	1892	30472	"	1892	Kowalski Franciszek	"	5.	po 10 zł.
81	610	"	1891	39921	"	1891	Król Antoni	"	5.	po 8 zł.
82	383	"	1892	7548	"	1892	Kubica Wojciech	"	20.	po 5 zł.
83	643	"	1891	42269	"	1891	Kubik Bogumił	Kraków państwowa szkoła przem.		po 15 zł.
84	482	"	"	45373	"	"	Kudelski Karol	jak poz.	3.	po 35 zł.
85	555	"	"	36691	"	"	Kula Jakób	"	1.	po 3 zł.
86	697	"	"	46206	"	"	Kurieto Piotr	"	4	po 4 zł.
87	610	"	"	39921	"	"	Kurylas Andrzej	"	5.	po 6 zł.
88	364	"	"	43955	"	"	Kuźniewicz Hryć	Lwów, Markowski kamieniarz		po 25 zł.
89	627	"	"	41026	"	"	Kruczyński Adam	jak poz.	23.	po 6 zł.
90	297	"	1892	21292	"	1892	Kruszyński Zygmunt	"	23.	po 8 zł.
91	518	"	1891	35940	"	1891	Krupski Julian	"	3.	po 35 zł.
92	383	"	1892	7548	"	1892	Krzyżowski Franciszek	"	20.	po 5 zł.
93	697	"	1891	46206	"	1891	Lenczowski Jan	"	4.	po 4 zł.
94	471	"	"	43454	"	"	Lignar Karol	"	4.	po 15 zł.
95	633	"	"	38879	"	"	Linhard Roman	"	1.	po 8 zł.
96	781	"	"	49024	"	"	Łuszczzyńska Zofia	"	11.	po 12 zł.
97	551	"	1892	16200	"	1892	Maciołowski Józef	"	1.	po 8 zł.
98	82	"	"	10420	"	"	Maculak Józef	"	36.	25 zł. na r. szkolny 1891/92.
99	555	"	1891	36691	"	1891	Magdziak Aleksander	"	1.	po 3 zł. miesięcznie.
100	180	"	1892	9712	"	1892	Malik Teofil	"	1.	po 8 zł.
101	804	"	1890	31547	"	"	Mamel Błażej	Jarosław szkoła koszykarska		po 8 zł.
102	760	"	1891	55818	"	1891	Mandziuch Antoni	jak poz.	27.	45 zł. jednorazowo.
103	"	"	"	"	"	"	Mandziuch Grzegorz	"	27.	45 zł.
104	535	"	1892	32603	"	1892	Marszałek Wincenty	"	47.	po 5 zł. miesięcznie.
105	781	"	1891	49024	"	1891	Matecka Zofia	"	11.	po 10 zł.
106	535	"	1892	32603	"	1892	Mazek Wojciech	"	47.	po 5 zł.
107	816	"	1891	55671	"	1891	Mazurski Józef	"	14.	po 6 zł.
108	383	"	1892	7548	"	1892	Mądrala Wojciech	"	20.	po 5 zł.
109	555	"	1891	36691	"	1891	Mierzwiński Tadeusz	"	1.	po 5 zł.
110	383	"	1892	7548	"	1892	Mieczko Edmund	"	20.	po 5 zł.
111	555	"	1891	36691	"	1891	Migacz Wojciech	"	1.	po 8 zł.
112	383	"	1892	7548	"	1892	Mikówna Anna	"	20.	po 5 zł.

Liczba przegras	Liczba Komisji krajowej dla spraw przemysłow.	Liczba Wydziału krajowego	Imię i nazwisko stypendysty (stypendystki)	Cel zasiłku, ewentualnie zakład w którym stypendysta się kształci	Wysokość zasiłku
113	497 ex 1890	46190 ex 1891	Mizewicz Kazimierz	jak poz. 3.	po 35 zł. miesięcznie
114	444 " 1891	33743 " 1892	Momocki Maryan	" " 4.	po 15 zł. "
115	535 " 1892	32603 " 1891	Mrozek Antoni	" " 47.	po 5 zł. "
116	555 " 1891	36691 " 1891	Mróz Władysław	" " 1.	po 6 zł. "
117	555 " 1891	36691 " 1891	Niton Maryan	" " 1.	po 6 zł. miesięcznie.
118	222 " 1890	43106 " "	Niemczynowski Władysław	" " 2.	po 35 zł. "
119	760 " 1891	55818 " "	Niewolański Józef	" " 27.	45 zł. jednorazowo.
120	383 " 1892	7548 " 1892	Nowak Anna	" " 20.	po 5 zł. miesięcznie.
121	633 " 1891	38879 " 1891	Noworyta Józef	" " 1.	po 5 zł. "
122	222 " "	45373 " "	Olejak Marcei	" " 3.	po 35 zł. "
123	767 " "	47135 " "	Oleksiuk Włodzimierz	" " 5.	po 8 zł. "
124	309 " 1892	21403 " 1892	Orłowski Alfons	Trzeńnic odlewnia żelaza	100 zł. jednorazowo.
125	12 " "	5532 " "	Pelczarski Bronisław	jak poz. 1.	50 zł. "
126	627 " 1891	41026 " 1891	Pilch Józef	" " 23.	po 6 zł. miesięcznie.
127	555 " "	36691 " "	Piela Michał	" " 1.	po 6 zł. "
128	82 " 1892	10420 " 1892	Piskozub Benedykt	" " 36.	30 zł. na r. szkolny 1891/92.
129	781 " 1891	49024 " 1891	Piotrowska Stefania	" " 11.	po 12 zł. miesięcznie.
130	416 " 1890	39598 " 1891	Podgórski Edward	" " 3.	po 35 zł. "
131	555 " 1891	36691 " "	Popiel Jan	" " 1.	po 12 zł. "
132	697 " "	46206 " "	Popiel Zygmunt	" " 4.	" " "
133	555 " "	36691 " "	Poynar Emil	" " 1.	" " "
134	732 " "	49471 " "	Prydatkiewicz Paweł	" " 2.	" " "
135	555 " "	36691 " "	Przybocki Józef	" " 1.	po 35 zł. "
136	610 " "	39921 " "	Przybocki Andrzej	" " 5.	po 6 zł. "
137	516 " "	58207 " "	Pyré Karolina	" " 51.	po 5 zł. "
138	535 " 1892	32603 " 1892	Pyrgies Józef	" " 47.	po 15 zł. "
139	82 " "	10420 " "	Racka Antoni	" " 36.	po 5 zł. "
140	394 " 1891	39594 " 1891	Rączka Stanisław	" " 1.	30 zł. na r. szkolny 1891/92.
141	125 " 1892	9443 " 1892	Rafalon Władysław	" " 5.	po 6 zł. miesięcznie.
142	480 " "	36862 " "	Ratuszyński Michał	" " 14.	po 8 zł. "
143	517 " "	31547 " "	Romak Piotr	" " 101.	po 5 zł. miesięcznie.
144	555 " 1891	36691 " 1891	Romański Wiktoryn	" " 1.	po 8 zł. "
145	535 " 1892	32603 " 1892	Rusin Michał	" " 47.	po 5 zł. "
146	555 " 1891	36691 " 1891	Rusiniak Konstanty	" " 1.	po 5 zł. "
147	698 " "	56208 " "	Ruszkiewicz Józef	" " 4.	po 10 zł. "
148	431 " "	27869 " "	Rychwicki Jan	" " 14.	po 6 zł. "

149	555	1891	36691	1891	Rys Konstanty	1	"	po 6 zł.	"
150	566	"	38202	"	Sapeta Ferdynand	23.	"	po 8 zł.	"
151	555	"	36691	"	Saroma Karol	1.	"	po 6 zł.	"
152	480	"	36862	1892	Szafranski Jan	14.	"	po 5 zł.	"
153	566	"	38202	1891	Szlagóra Tomasz	23.	"	po 8 zł.	"
154	555	"	36691	"	Schneider Rudolf	1.	"	po 6 zł.	"
155	781	"	49024	"	Schebesta Józef	11.	"	po 10 zł.	"
156	383	"	7548	1892	Skęczka Franciszek	20.	"	po 5 zł.	"
157	82	"	10420	"	Stetkiewicz Michał	36.	"	25 zł. na r. szkolny 1891/92.	
158	313	"	43338	1891	Stempfle Leopold	5.	"	po 12 zł. miesięcznie.	
159	735	"	46475	"	Seyfried Edward	101.	"	po 8 zł.	"
160	71	"	21425	1892	Sokołowski Franciszek	27.	"	55 zł. jednorazowo.	
161	555	"	36691	1891	Sopiarz Franciszek	1.	"	po 3 zł. miesięcznie.	
162	"	"	"	"	Stoklasa Adolf	1.	"	po 6 zł.	"
163	383	"	7548	1892	Suchotń Karol	20.	"	po 5 zł.	"
164	633	"	38879	1891	Surówka Augustyn	1.	"	po 6 zł.	"
165	256	"	7358	1890	Spytkowski Ludwik	9.	"	po 8 zł.	"
166	82	"	10420	1892	Szydłoko Władysław	36.	"	25 zł. na r. szkolny 1891/92.	
167	555	"	36691	1891	Tereszczuk Piotr	1.	"	po 8 zł. miesięcznie.	
168	444	"	33743	"	Tintz Józef	4.	"	po 15 zł.	"
169	z fundacyi s.p.	"	Jana Towarnickiego	"	Towarnicki Ludwik	45.	"	150 zł. na r. szkolny 1891/92.	
170	516 ex	1892	31125 ex	1892	Troynar Jan	Bielsk szkoła przemysłowa	"	po 30 zł. miesięcznie i 50 zł. na środki naukowe.	
171	555	"	36691	1891	Uscki Włodzimierz	jak poz.	1.	po 8 zł. miesięcznie.	
172	720	"	48740	"	Wajdeczka Józef	23.	"	po 8 zł.	"
173	697	"	46206	"	Walas Stanisław	4.	"	po 5 zł.	"
174	516	"	31225	1892	Wiech Józef	170.	"	po 30 zł. miesięcznie i na środki naukowe 50 zł.	
175	555	"	36691	1891	Wielkiewicz Wojciech	"	1.	po 6 zł. miesięcznie.	
176	781	"	49024	"	Wrzesniowska Eufrozyna	11.	"	po 10 zł	"
177	548	"	45474	"	Wszetecka Rudolf	2.	"	po 35 zł.	"
178	75	"	6992	1892	Wojtarowicz Karol	4.	"	po 8 zł.	"
179	541	"	33747	1891	Woloszyska Zuzanna	Wiedeh centralny kurs koronkarski	"	50 zł. jednorazowo.	
180	82	"	10420	1892	Zadembki Sbanisław	jak poz.	36.	25 zł. na r. szkolny 1891/92.	
181	721	"	48808	1891	Zajdzikowski Maksymilian	"	83.	po 10 zł. miesięcznie.	
182	555	"	36691	"	Zarostly Władysław	"	1.	po 6 zł.	"
183	503	"	41310	"	Ziembowski Mieczysław	"	3.	po 35 zł.	"
184	555	"	36691	1891	Ziobor Wojciech	"	1.	po 6 zł.	"
186	433	"	1596	1888	Ziobron Zygmunt	"	45.	po 8 zł.	"

PRELIMINARZ

wydatków funduszu krajowego

na cele popierania przemysłu w kraju

na rok 1893.

(Rubryka XVI. budżetu krajowego)

zestawiony przez

Komisję krajową dla spraw przemysłowych.

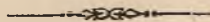

Część I.

PRELIMINARZE

poszczególnych zakładów.

I. Szkoły przemysłowe uzupełniające.

1. Biała. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód	W roku	Wniosek na rok 1893.		Razem	Uzasadnienie:
	1892	Zwy-	Nadzw-		
	prelimino-	czajne	yczajne	Razem	
	wano	zł.	zł.	zł.	
	zł.			zł.	
Subwencye:					
a) od gminy	—	200	—	200	
b) z kasy oszczęd. w Białej	—	200	—	200	
c) od cechu sukienniczego .	—	30	—	30	
d) z Izby handlowo-przemysłowej w Krakowie . .	—	200	—	200	
e) z Rady powiatowej . . .	—	200	—	200	
f) od Rządu	—	550	—	550	
g) z funduszu krajowego .	—	550	—	550	
Razem	—	1.930	—	1.930	

Rozchód.

1. Płace:				
a) za kierownictwo	—	300	—	300
b) nauka	—	1.264	—	1.264
2. Środki naukowe	—	120	—	120
3. Wydatki administracyjne .	—	100	—	100
4. Pokrycie niedoboru z r. 1892	—	—	146	146
Razem	—	1.784	146	1.930

2. Bochnia. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:				
a) od gminy	500	500	—	500
b) od Rządu	360	360	—	360
c) z funduszu krajowego .	360	360	—	360
Razem	1.220	1.220	—	1.220

Rozchód.

1. Płace:				
a) kierownictwo	150	200	—	200
b) nauka	890	890	—	890
2. Środki naukowe	120	80	—	80
3. Wydatki administracyjne .	60	50	—	50
Razem	1.220	1.220	—	1.220

3. Brody. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1891.		Wniosek na rok 1893.		Uzasadnienie:
	preliminowano zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	
Preliminarz szczegółowy jeszcze nie uchwalony.					
Wstawia się zasilek:					
z funduszków krajowych	—	500	—	500	
i ze skarbu państwa	—	500	—	500	
Razem	—	1.000	—	1.000	

4. Brzeżany. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:

a) od gminy	150	200	—	200
b) od Rady powiatowej	150	150	—	150
c) od Rządu	360	438	—	438
d) z funduszu krajowego	360	438	—	438
Razem	1.020	1.226	—	1.226

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	170	170	—	170	
b) nauka	770	902	—	902	Więcej z powodu większej ilości godzin.
2. Środki naukowe	80	90	—	90	
3. Wydatki administracyjne	65	64	—	64	
Razem	1.085	1.226	—	1.226	

5. Drohobycz. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:

a) od gminy	400	400	—	400
b) od Rady powiatowej	150	150	—	150
c) od Towarz. zaliczkowego	50	50	—	50
d) od Rządu	485	570	—	570
e) z funduszu krajowego	485	570	—	570
Razem	1.570	1.740	—	1.740

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	150	200	—	200	
b) nauka	1.300	1.420	—	1.420	Więcej z powodu większej ilości godzin
2. Środki naukowe	50	50	—	50	
3. Wydatki administracyjne	70	70	—	70	
Razem	1.570	1.740	—	1.740	

6. Gorlice. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1892. prelimino- wano zł.	Wniosek na rok 1893.			Uzasadnienie:
		Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.	
Subwencye:					
a) od gminy	200	200	—	200	
b) od Rady powiatowej . .	500	200	—	200	
c) od Tow. zaliczkowego . .	200	200	—	200	
d) od Rządu	400	540	—	540	
f) z funduszu krajowego . .	400	540	—	540	
Razem	1.570	1.680	—	1.680	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	150	150	—	150	
b) nauka	1.100	1.400	—	1.400	Więcej z powodu większej ilości godzin.
2. Środki naukowe	100	50	—	50	
3. Wydatki administracyjne . .	50	80	—	80	
Razem	1.400	1.680	—	1.680	

7. Jarosław. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.					
Subwencye:					
a) od gminy	200	200	—	200	
b) od Rady powiatowej . .	100	100	—	100	
c) od Rządu	600	600	—	600	
d) z funduszu krajowego . .	600	600	—	600	
Razem	1.500	1.500	—	1.500	
Rozchód.					
Niedobór z r. 1892	—	50	—	50	
1. Płace:					
a) kierownictwo	200	200	—	200	
b) nauka	1.220	1.170	—	1.170	
2. Środki naukowe	55	55	—	55	
3. Wydatki administracyjne . .	25	25	—	25	
Razem	1.500	1.500	—	1.500	

8. Jasło. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1892. prelimino- wano zł.	Wniosek na rok 1893.			Uzasadnienie:
		Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.	
Subwencye:					
a) od gminy	375	375	—	375	
b) od Rządu	418	418	—	418	
c) z funduszu krajowego	418	418	—	418	
Razem	1.211	1.211	—	1.211	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	150	150	—	150	
b) nauka	941	941	—	941	
2. Środki naukowe	55	55	—	55	
3. Wydatki administracyjne	65	65	—	65	
Razem	1.211	1.211	—	1.211	

9. Kołomyja. Szkoła uzupełniająca przemysłowo-handlowa.

Przychód.

Subwencye:					
a) z funduszu rzemieślniczego	330	330	—	330	
b) od gminy	600	600	—	600	
c) od Rady powiatowej	100	150	—	150	
d) od Kasy oszczędności	300	300	—	300	
e) od Rządu	464	515	—	515	
f) z funduszu krajowego	464	515	—	515	
Oplaty uczniów	80	80	—	80	
Razem	2.338	2.338	—	2.490	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	250	300	—	300	
b) nauka	1.898	2.000	—	2.000	Więcej z powodu większej ilości godzin.
2. Środki naukowe	150	150	—	150	
3. Wydatki administracyjne	40	40	—	40	
Razem	2.208	2.490	—	2.490	

10. Kraków. Szkoła przemysłowa uzupełniająca na Kleparzu.

Przychód.	W roku 1892. prelimino- wano zł.	Wniosek na rok 1893.			Uzasadnienie:
		Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.	
Subwencye:					
a) od gminy	1,260	1,260	—	1,260	
b) z funduszu Dietla	11	11	—	11	
c) od rządu	400	400	—	400	
d) z funduszu krajowego	400	400	—	400	
Razem	2,071	2,071	—	2,071	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	180	180	—	180	
b) nauka	1,572	1,572	—	1,572	
2. Środki naukowe	50	50	—	50	
3. Wydatki administracyjne	269	269	—	269	
Razem	2,071	2,071	—	2,071	

11. Kraków. Szkoła przemysłowa uzupeł. w Ogrodzie angielskim.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	785	785	—	785	
b) z funduszu Dr. Dietla	11	11	—	11	
c) od rządu	400	400	—	400	
d) z funduszu krajowego	400	400	—	400	
Razem	1,596	1,596	—	1,596	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	180	180	—	180	
b) nauka	1,216	1,216	—	1,216	
2. Środki naukowe	—	—	—	—	
3. Wydatki administracyjne	200	200	—	200	
Razem	1,596	1,596	—	1,596	

12. Kraków. Szkoła przemysłowa uzupełniająca na Smoleńsku.

Przychód.	W roku 1892 prelimino wano zł.	Wniosek na rok 1893.			Uzasadnienie:
		Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.	
Subwencye:					
a) od gminy	868	868	—	868	
b) z funduszu Dr. Dietla	11	11	—	11	
c) od Rządu	400	400	—	400	
d) z funduszu krajowego	400	400	—	400	
Razem	1.679	1.679	—	1.679	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	180	180	—	180	
b) nauka	1.216	1.216	—	1.216	
2. Środki naukowe	100	100	—	100	
3. Wydatki administracyjne	183	183	—	183	
Razem	1.679	1.679	—	1.679	

13. Kraków. Szkoła przemysłowa uzupełniająca na Kazimierzu.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	1.853	1.853	—	1.853	
b) z funduszu Dr. Dietla	11	11	—	11	
c) od Rządu	400	400	—	400	
d) z funduszu krajowego	400	400	—	400	
Razem	2.664	2.664	—	2.664	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	180	180	—	180	
b) nauka	2.128	2.128	—	2.128	
2. Środki naukowe	100	100	—	100	
3. Wydatki administracyjne	256	256	—	256	
Razem	2.664	2.664	—	2.664	

14. Lwów. Izr. szkoła przemysłowa uzupeł. im. M. Bernsteina.

Przychód.	W roku	Wniosek na rok 1893.			Uzasadnienie:
	1892.	Zwy-	Nadzwyczajne	Razem	
	prelimino-	czajne	czajne		
	wano	zł.	zł.	zł.	
	zł.			zł.	
Subwencye:					
a) z fundacyi Marka Bernsteina	1530	1530	—	1530	
b) od Zboru izraelickiego	100	100	—	100	
c) od Rządu	370	426	—	426	Więcej z powodu konieczności pokrycia niedoboru z roku zeszłego.
d) z funduszu krajowego	370	526	—	426	
Razem	2 200	2.482	—	2.482	

Rozchód.

Niedobór z r. 1892	—	298	—	298
1. Płace:				
a) kierownictwo	300	300	—	300
b) nauka	1.300	1.264	—	1.264
2. Lokal i opał	200	360	—	360
3. Usługa	60	60	—	60
4. Środki naukowe	100	100	—	100
5. Wydatki administracyjne	120	100	—	100
Razem	2.080	2.482	—	2.482

15. Nowy Sącz. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:				
a) od gminy	350	350	—	350
b) od Rady powiatowej	300	300	—	300
c) od Kasy oszczędności	200	200	—	200
d) od Izby handlowej w Krakowie	200	—	—	—
e) od Rządu	580	600	—	600
f) z funduszu krajowego	580	600	—	600
g) Fundacya bar. Hirscha	—	200	—	200
Razem	2.210	2.250	—	2.250

Rozchód.

1 Płace:					
a) kierownictwo	200	200	—	200	
b) nauka	1.760	1.800	—	1.800	Więcej z powodu większej ilości godzin.
2. Środki naukowe	150	150	—	150	
3. Wydatki administracyjne	100	100	—	100	
Razem	2.210	2.250	—	2.250	

16. Nowy Targ. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku	Wniosek na rok 1893.			Uzasadnienie:
	1892.	Zwy-	Nadzwyczajne	Razem	
	prelimino-	czajne	czajne		
	wano	zł.	zł.	zł.	
	zł.			zł.	
Subwencje:					
a) od gminy	—	100	—	100	
b) od Rady powiatowej . .	—	200	—	200	
c) od Stow. przem. i rękodz.	—	50	—	50	
d) od Towarz. zaliczkow. .	—	72	—	72	
e) od c. k. Rządu	—	500	—	500	
f) od funduszu krajowego .	—	500	—	500	
Razem	—	1.422	—	1.422	

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	—	100	—	100
b) nauka	—	862	—	862
2. Środki naukowe	—	80	—	80
3. Potrzeby kancelaryjne i pre-				
mie dla uczniów	—	65	—	65
4. Pierwsze zaopatrzenie szkoły				
w przybory naukowe	—	—	315	315
Razem	—	1.107	315	1.422

17. Podgórze. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencje:

a) od gminy	715	720	—	720	
b) z funduszu krajowego . .	500	365	—	365	Mniej z powodu podniesienia zasiłku ze skarbu państwa.
c) od Rządu	300	365	—	365	
Razem	1.515	1.450	—	1.450	

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	150	150	—	150
b) nauka	1.140	1.100	—	1.100
2. Środki naukowe	145	120	—	120
3. Wydatki administracyjne .	80	80	—	80
Razem	1 515	1.450	—	1.450

18. Przemysł. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1892. prelimino- wano zł.	Wniosek na rok 1893.			Uzasadnienie:
		Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.	
Subwencye:					
a) od gminy	500	500	—	500	
b) od Rady powiatowej	300	300	—	300	
c) od Kasy oszczędności	100	200	—	200	
d) od Rządu	600	600	—	600	
e) z funduszu krajowego	600	600	—	600	
Razem	2.100	2.200	—	2.200	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	250	250	—	250	
b) nauka	1.680	1.780	—	1.780	Więcej z powodu zwiększenia się ilości godzin.
2. Środki naukowe	100	100	—	100	
3. Wydatki administracyjne	70	70	—	70	
Razem	2 100	2.200	—	2.200	

19. Rzeszów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.					
Subwencye:					
a) od gminy	200	200	—	200	
b) od Rady powiatowej	100	100	—	100	
c) od Kasy oszczędności	200	200	—	200	
d) z funduszu Towarnickiego	270	200	—	200	
e) od Rządu	405	440	—	440	
f) z funduszu krajowego	405	440	—	440	
Razem	1.580	1.580	—	1.580	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	250	250	—	250	
b) nauka	1.030	1.080	—	1.080	Więcej z powodu zwiększenia się ilości godzin.
2. Środki naukowe	200	150	—	150	
3. Wydatki administracyjne	100	100	—	100	
Razem	1.580	1.580	—	1.580	

20. Sambor. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	Wniosek na rok 1893.				Uzasadnienie:
	W roku 1892 prelimino- wano zł.	Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.	
Subwencye:					
a) od gminy	400	400	—	400	
b) od Rządu	500	500	—	500	
c) z funduszu krajowego	500	500	—	500	
Razem	1.400	1.400	—	1.400	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	250	260	—	260	
b) nauka	990	990	—	990	
2. Środki naukowe	100	90	—	90	
3. Wydatki administracyjne	60	60	—	60	
Razem	1.400	1.400	—	1.400	

21. Stanisławów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	250	250	—	250	
b) od Rady powiatowej	150	150	—	150	
c) od Kasy oszczędności	100	70	—	70	
d) od instytucyj miejscowych	80	80	—	80	
e) od Rządu	590	590	—	590	
f) z funduszu krajowego	590	590	—	590	
Z opłat uczniów	50	—	—	—	
Razem	1.810	1.730	—	1.730	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	250	250	—	250	
b) nauka	1.442	1.382	—	1.382	
2. Środki naukowe	70	50	—	50	
3. Wydatki administracyjne	48	48	—	48	
Razem	1.810	1.730	—	1.730	

22. Stary Sącz. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku	Wniosek na rok 1893.			Uzasadnienie:
	1892.	Zwy-	Nadzwyczajne	Razem	
	prelimino-	czajne	czajne		
	wano	zł.	zł.	zł.	
	zł.			zł.	
Subwencye:					
a) od gminy	480	480	—	480	
b) od Rządu	480	480	—	480	
c) z funduszu krajowego	480	480	—	480	
Razem	1.440	1.440	—	1.440	

Rozchód.

1. Płace:				
a) kierownictwo	125	150	—	150
b) nauka	1.155	1.155	—	1.155
2. Środki naukowe	75	75	—	75
4. Wydatki administracyjne	60	60	—	60
Razem	1.440	1.440	—	1.440

23. Stryj. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Preliminarz szczegółowy jeszcze nie uchwalony.

Wstawia się zasiłek:

z funduszy krajowych	—	500	—	500
i ze skarbu państwa	—	500	—	500
Razem	—	1.000	—	1.000

24. Tarnopol. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:				
a) od gminy	400	400	—	400
b) od Rady powiatowej	—	50	—	50
c) od Rządu	400	550	—	550
d) z funduszu krajowego	500	550	—	550
Razem	1.300	1.550	—	1.550

Rozchód.

1 Płace:				
a) kierownictwo	150	200	—	200
b) nauka	850	1.150	—	1.150
2. Środki naukowe	180	120	—	120
3. Wydatki administracyjne	120	80	—	80
Razem	1.300	1.550	—	1.550

Więcej ze względu na zwiększenie się ilości godzin.

25. Tarnów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1892.	Wniosek na rok 1893.			Uzasadnienie:
	prelimino- wano zł.	Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.	
Subwencye:					
a) od gminy	400	400	—	400	
b) od Rady powiatowej	150	200	—	200	
c) od Kasy oszczędności	100	100	—	100	
d) od Rządu	600	600	—	600	
e) z funduszu krajowego	600	600	—	600	
Razem	1.850	1.900	—	1.900	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	240	240	—	240	
b) nauka	1.450	1.500	—	1.500	
2. Środki naukowe	100	100	—	100	
3. Wydatki administracyjne	60	60	—	60	
Razem	1.850	1.900	—	1.900	

26. Wadowice. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Pozostałość z r. 1892.	234	—	364	364	
Subwencye:					
a) od gminy	400	400	—	400	
b) od Rady powiatowej	100	100	—	100	
c) od Kasy oszczędności	200	200	—	200	
d) od Rządu	280	218	—	218	
e) z funduszu krajowego	280	218	—	218	
Razem	1.494	1.136	364	1.500	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	150	150	—	150	
b) nauka	1.155	1.160	—	1.160	
2. Środki naukowe	100	100	—	100	
3. Wydatki administracyjne	89	90	—	90	
Razem	1.494	1.500	—	1.500	

27. Wieliczka. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku	Wniosek na rok 1893.			Uzasadnienie:
	1892.	Zwy-	Nadzw- czajne	Razem	
	prelimino- wano- zł.	czajne zł.	czajne zł.	zł.	
Subwencye:					
a) od gminy	400	400	—	400	
b) od Rządu	360	360	—	360	
c) z funduszu krajowego	360	360	—	360	
Razem	1.120	1.120	—	1.120	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	120	120	—	120	
b) nauka	870	870	—	870	
2. Środki naukowe	80	80	—	80	
3. Wydatki administracyjne	50	50	—	50	
Razem	1.120	1.120	—	1.120	

28. Żółkiew. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	300	300	—	300	
b) od Rady powiatowej	200	200	—	200	
c) od Rządu	340	380	—	380	
d) z funduszu krajowego	340	380	—	380	
Z opłat uczniów	20	—	—	—	
Razem	1.200	1.260	—	1.260	

Rozchód.

Niedobór	—	60	—	60	
1. Płace:					
a) kierownictwo	125	125	—	125	
b) nauka	924	925	—	925	
2. Środki naukowe	100	100	—	100	
3. Wydatki administracyjne	51	50	—	50	
Razem	1.200	1.260	—	1.260	

II. Szkoły fachowe i warsztaty naukowe.

A) Szkoły dla wyrobów z drzewa i łożyny.

29. Czerwona Wola. Szkoła koszykarska

(dawniej w Jarosławiu).

Przychód.	W roku 1892 prelimino- wano zł.	Wniosek na rok 1893.			Uzasadnienie:
		Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.	
1. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej	200	200	—	200	
b) z funduszu krajowego	840	890	—	890	
c) od c. k. Rządu	500	600	—	600	
2. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	2.500	2 500	—	2.500	
Razem	4 040	4.190	—	4.190	

Rozchód.

1. Płace:					
a) nauczyciela	400	400	—	400	
b) pomocnika	80	80	—	80	
2. Koszta nadzoru	150	200	—	200	<i>ad 2.</i> Kwota w roku ubiegłym prelimi- nowana nie obejmowała całego roku.
3. Wydatki kancelaryjne	50	50	—	50	
4. Opał i światło	140	140	—	140	<i>ad 4.</i> Lokal daje bezpłatnie J. O. ks. Jerzy Czartoryski.
5. Materiał surowy	700	800	—	800	
6. Farba, trzcina, gwoździe etc.	200	200	—	200	
7. Robotnikom wynagrodzenie	2.000	2.000	—	2.000	
8. Sprzęty i inne	220	220	—	220	
9. Rozmaite inne wydatki	100	100	—	100	
Razem	4.040	4.190	—	4.190	

30. Jasło. Szkoła koszykarska.

Przychód.	W roku 1892 prelimino- wano zł.	Wniosek na rok 1893.			Uzasadnienie:
		Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.000	1.150	—	1.150	ad 1. Preliminuje się więcej na pod- stawie większego dochodu ze sprze- daży w roku zeszłym.
2. S u b w e n c y e :					
a) od Rady powiatowej . . .	100	100	—	100	
b) od c. k. Rządu	200	200	—	200	
c) z funduszu krajowego . . .	400	400	—	400	
Razem	1.700	1 850	—	1 850	

Rozchód.

1. P ł a c e :					
a) kierownictwo	250	250	—	250	
b) wypłata za robotę	440	440	—	440	
c) utrzymanie (wikt) chłopców	300	300	—	300	
2. Wynajem lokalu	120	120	—	120	
3. Opał i oświetlenie	80	60	—	60	ad 3. Na podstawie rozchodu z r. 1892.
4. Materiał	460	500	—	500	
5. Maszyna do darcia łożyny . . .	—	—	120	120	
6. Rozmaite inne wydatki	50	60	—	60	
Razem	1 700	1 730	120	1 850	

31. Grybów. Warsztat wzorowy kołodziejstwa.

Przychód.

1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	50	150	—	150	
2. S u b w e n c y e :					ad 2. a). Lokalu dla szkoły wraz z o- pałem, oświetleniem i usługą war- tości 300 zł. dostarcza gmina bez- płatnie. Wartość tę opuszcza się w preliminarzu i w przychodzie i w rozchodzie.
a) od gminy	300	—	—	—	
b) od Rady powiatowej	300	300	—	300	
c) od c. k. Rządu	—	700	800	1.500	
d) z funduszu krajowego	1.200	1.200	1.520	2.720	
Razem	1.850	2 350	2 320	4 670	

Rozchód.

1 P ł a c e :					
a) kierownik	600	600	—	600	
b) przodownik warsztatowy . . .	—	300	—	300	ad 1. b). Przodownik niezbędny z po- wodu rozszerzenia warsztatu.
c) administrator	300	300	—	300	
d) nauczyciel religii	50	50	—	50	
e) za naukę powtarzania	250	250	—	250	
2. Lokal, opał, oświetlenie i usługa	300	—	—	—	ad 2. Dostarcza gmina w naturze.
3. Materiał	—	400	—	400	
4. Środki naukowe	80	120	—	120	ad 4. i 5. Więcej z powodu większej liczby uczniów.
5. Zakupno narzędzi i sprzętów	120	—	500	500	
6. Dostawa materiału	30	30	—	30	
7. Budowa kuźni	—	—	800	800	ad 7. 8. 9. Dalsze rozszerzenie warszta- tu przez dodanie kuźni w myśl pro- gramu nauki.
8. Narzędzia i urządzenie kuźni	—	—	500	500	
9. Budowa wozowni	—	—	700	700	
10. Rozmaite wydatki	120	120	—	120	
Razem	1.850	2.170	2.500	4.670	

32. Touste. Wzorowy warsztat kołodziejstwa (przeniesiony z jesienią r. 1892 do Grzymałowa).

Przychód.	W roku	Wniosek na rok 1893.			Uzasadnienie:
	1892. prelimino- wano zł.	Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.700	2.000	—	2.000	
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej	350	350	—	350	
b) na stypendya dla uczniów	120	—	—	—	<i>ad 2. b) Kwoty na stypendya nie wstawia się, gdyż i w preliminarzach innych szkół nie są podobne kwoty wstawiane.</i>
c) od c. k. Rządu	—	700	500	1.200	
d) z funduszu krajowego	1.320	1.320	1.400	2.720	
Razem	3.490	4.370	1.900	6.270	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownik i nauczyciel ry- sunków	—	700	—	700	
b) pomocnik administracyjny	240	240	—	240	
c) majster kołodziejski	480	480	—	480	
d) podmajstrzy	180	180	—	180	
e) majster kowalski	480	480	—	480	
f) stypendya dla uczniów	120	—	—	—	
2. Wynajem lokalu	—	—	1.500	1.500	<i>ad 2. Lokalu dostarcza w Grzymałowie Rada powiatowa. Kwota wstawiona służyć ma na adaptację i wewnętrzne urządzenie tegoż.</i>
3. Opał	20	20	—	20	
4. Oświetlenie	60	60	—	60	
5. Materiał:					
a) drzewo	500	600	—	600	
b) żelazo	900	900	—	900	
c) koks	250	250	—	250	
6 Środki naukowe i narzędzia	100	100	400	500	
7. Rozmaite inne wydatki	160	160	—	160	
8. Wynagrodzenie uczniów za robotę	—	200	—	200	<i>ad 8. Uczniowie starsi muszą otrzymywać pewne drobne wynagrodzenia za robotę, celem podniecenia ich pilności i wprawy w szybkiej robocie.</i>
Razem	3 490	4.370	1.900	6.270	

33. Kamionka strumiłowa. Krajowa szkoła kołodziejstwa i bednarstwa.

Przychód	W roku 1892		Wniosek na rok 1893.		Uzasadnienie:
	preliminowano zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych:					
a) kołodziejskich	1.500	1.550	—	1.550	
b) bednarskich	300	300	—	300	
2. Subwencje:					
a) od Rady powiatowej	1.000	—	—	—	<i>ad 2/a.</i> Rada powiatowa daje 1.000 zł. na stypendya dla uczniów. Pozycję tę opuszcza się z preliminarza szkoły, gdyż i w innych wydatki na stypendya nie są zamieszczane.
b) od c. k. Rządu	—	700	—	700	
c) z fund. kraj. (zwyczajna).	3.546	3.011	—	3.011	
Razem	6.346	5.561	—	5.561	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownikowi	1.000	1.000	—	1.000	
b) katechecie gr. k.	50	50	—	50	
c) katechecie rz. k.	50	50	—	50	
d) nauczycielowi szkoły ludowej.	120	120	—	120	
e) majstrowi kołodziejowi	480	480	—	480	
f) majstrowi bednarzowi	450	450	—	450	
g) majstrowi kowalowi	600	600	—	600	
h) czeladnikowi kołodziejowi	180	180	—	180	
i) czeladnikowi kowalowi	144	144	—	144	
2. Utrzymanie lokalu i aseku- racja budynków	80	330	—	330	<i>ad 2.</i> Więcej z powodu podwyższenia czynszu najmu.
3. Opał wraz z dostawą	40	40	—	40	
4. Oświetlenie	50	50	—	50	
5. Usługa	72	72	—	72	
6. Zakupno materiału drzewnego	250	250	—	250	
7. Przybory do pisania i rysun- ków	130	130	—	130	
8. Wydatki administracyjne jako to: za prowadzenie ksiąg ra- chunkowych i rozmaite inne wydatki	148	148	—	148	
9. Zakupno żelaza	700	700	—	700	
10. „ węgla	130	120	—	120	
11. „ narzędzi i naprawa	50	25	—	25	
12. Dostawa materiałów żela- znych i drzewnych	60	60	—	60	
13. Wydatki kancelaryjne	20	12	—	12	
14. Uczniom 4 roku za wyroby kołodziejskie i bednarskie	250	250	—	250	
15. Za wypłatanie, lakierowanie i wybijanie wózków wraz z materiałem	300	300	—	300	
16. Stypendya dla uczniów	1.000	—	—	—	
Razem	6.346	5.561	—	5.561	

34. Stanisławów. Krajowy warsztat zawodowy dla stolarstwa i tokarstwa.

Przychód.	W roku 1892 prelimino- wano zł.	Wniosek na rok 1893.			Uzasadnienie:
		Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	500	400	—	400	<i>ad 1.</i> Na podstawie wyników zeszło- rocznych.
2. Subwencye:					
a) od gminy	800	800	—	800	
b) od Rady powiatowej	200	100	—	100	<i>ad 2/b.</i> Tyle Rada powiatowa uchwaliła.
c) z kasy oszczędności	200	200	—	200	
d) od c. k. Rządu	—	700	—	700	
e) z funduszu krajowego	1.500	1.160	—	1.160	
Razem	3.200	3.360	—	3.360	
Rozchod.					
1. Płace:					
a) nauczyciel stolarstwa i kierownik	800	800	—	800	
b) nauczyciel snycerstwa	360	420	—	420	<i>ad 1/b i c.</i> Podniesienie płac niezbędne, gdyż inaczej nie można pozyskać sił odpowiednich.
c) nauczyciele stylistyki i ra- chunków	200	240	—	240	
d) administracja	150	150	—	150	
2. Wynajem lokalu	800	800	—	800	
3. Opał	100	100	—	100	
4. Oświetlenie	50	50	—	50	
5. Usługa	120	120	—	120	
6. Materiał	300	200	—	200	<i>ad 6.</i> Z powodu obniżenia dochodów z wyrobów, mniej na materiał.
7. Środki naukowe	150	150	—	150	
8. Rozmaite inne wydatki	70	70	—	70	
9. Wynagrodzenia za robotę uczniom	100	200	—	200	<i>ad 9 i 10.</i> Niezbędne podwyższenie dla zachęcenia uczniów i pomnożenia ich liczby.
10. Przybory do rysunków dla ubogich uczniów	—	60	—	60	
Razem	3.200	3.360	—	3.360	

35. Żywiec. Krajowy warsztat wzorowy dla stolarstwa i wyrobu zabawek.

Przychód.	W roku 1892	Wniosek na rok 1893.			Uzasadnienie:
	prelimino- wano zł.	Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	600	600	—	600	Z robót które zakład ma w zamówieniu i których się spodziewa.
2. Subwencye:					
a) od gminy	200	200	—	200	
b) od Rady powiatowej	100	100	—	100	
c) od c. k. Rządu	—	1.000	—	1.000	
d) z funduszu krajowego	1.235	800	—	800	
3. Materiał miękkki i bukowy od gminy	300	300	—	300	
Razem	2.435	3.000	—	3.000	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownika	800	800	—	800	
b) instruktora fachowego	600	600	—	600	
c) nauczyciela geometryi i rysunków	150	150	—	150	
d) nauczyciela języka pol- skiego i korespondencyi	100	150	—	150	<i>ad 1/d e.</i> Wstawia się więcej z powodu rozszerzenia nauki do lat czterech i podniesienia liczby godzin nauki.
e) nauczyciela języka nie- mieckiego	100	150	—	150	
f) nauczyciela rachunków i rachunkowości	150	150	—	150	
2. Wynajem lokalu, opał, oświe- tlenie i usługa	—	—	—	—	<i>ad 2.</i> Dostarcza bezpłatnie gmina.
3. Materiał	—	300	—	300	
4. Środki naukowe i przybory dla ubogich uczniów	35	100	—	100	
5. Wypłaty dla uczniów za ro- boty	350	400	—	400	
6. Rozmaite wydatki.	150	200	—	200	
Razem	2.435	3.000	—	3.000	

B) Szkoły garncarskie.

36. Kołomyja Krajowa szkoła garncarstwa.

Przychód.	W roku	Wniosek na rok 1893.			Uzasadnienie:
	1892 prelimino- wano zł.	Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	1.300	1.400	—	1.400	
2. Subwencye:					<i>ad 2/a.</i> Wartości 1.000 zł. jaką repre- zentują lokal, opał i światło dostar- czane szkole bezpłatnie przez gminę nie wprowadza się do preliminarza; jedynie gotówkowy dodatek 48 zł. na siróża.
a) od gminy	528	48	—	48	
b) od Rady powiatowej	—	50	—	50	
c) od c. k. Rządu.	1.800	2.330	300	2.630	
d) z funduszu krajowego.	2.700	1.700	1.000	2.700	
Razem	6.328	5.528	1.300	6.828	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownika	1.000	1.000	—	1.000	
b) nauczyciela rysunków.	800	800	—	800	
c) przodownika do nauki to- czenia i formowania naczyń	480	480	—	480	
d) werkmistrza do nauki wy- palania naczyń i kaflar- stwa	650	650	—	650	
e) przodownik do modelowa- nia	—	480	—	480	<i>ad 1/e.</i> Z powodu rozwoju nauki i po- stępu robót niezbędnym jest przodo- wnik do modelowania.
2. Lokal, opał i oświetlenie	528	—	—	—	<i>ad 2.</i> Dostarcza bezpłatnie gmina.
3. Usługa	300	348	—	348	
4. Materiał	600	600	—	600	
5. Środki naukowe i inwentarz.	170	170	300	470	<i>ad 5.</i> Dalszy wydatek na toczydła i inne narzędzia i sprzęty inwentaryalne w nowym budynku.
6. Rozmaite inne wydatki	200	200	—	200	
7. Wynagrodzenie uczniów	400	400	—	400	
8. " robotników dzien- nych do grubszych zajęć	200	200	—	200	
9. Wynagrodzenie praktykantów, czeladzi i majstrów	—	200	—	200	<i>ad 9.</i> Z powodu rozszerzenia robót i co do ich ilości i różnorodności.
10. 3. rata zasiłku na budynek	1.000	—	1.000	1.000	
Razem	6.328	5.528	1.300	6.828	

37. Poremba. Wzorowy warsztat garncarski.

Przychód.	W roku	Wniosek na rok 1893.			Uzasadnienie:
	1892. prelimino- wano zł.	Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	500	600	—	600	
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej	50	50	—	50	
b) od c. k. Rządu	1.800	1 800	—	1.800	
c) z funduszu krajowego	1.544	1.036	—	1.036	
3. Od hr. J. Szembeka	150	50	—	50	
Razem	4.044	3.536	—	3 536	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownik warsztatu	900	900	—	900	
b) werkmistrz warsztatu	600	600	—	600	
c) pomieszkanie dla kiero- wnika	120	120	—	120	
d) pomieszkanie werkmistrza	84	84	—	84	
2. Wynajem lokalu	240	240	—	240	
3. Opał	80	80	—	80	
4. Oświetlenie	50	50	—	50	
5. Usługa	120	132	—	132	ad 5, 9 i 10. Wstawia się nieco więcej z powodu wzmożenia się ilości wy- robu i wyżej preliminowanego dochodu ze sprzedaży wyrobów.
6. Materyały	100	100	—	100	
7. Środki naukowe	150	150	—	150	
8. Rozmaite inne wydatki	50	50	—	50	
9. Opał pieców technicznych	250	280	—	280	
10. Tantyemy dla uczniów	250	300	—	300	
11. Tantyemy dla nauczycieli	150	150	—	150	
12. Na wybudowanie pieca	600	—	—	—	
13. Na kurs dla majstrów i star- szej czeladzi	300	300	—	300	
Razem	4.044	3.536	—	3.536	

38. Touste. Wzorowy warsztat garncarski.

Przychód.	W roku	Wniosek na rok 1893.			Uzasadnienie:
	1892	Zwy-	Nadzw- yczajne	Razem	
	prelimino- wano zł.	czajne zł.	czajne zł.	zł.	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	539	600	—	600	
2. Subwencje:					
a) od c. k. Rządu.	—	1.300	—	1.300	
b) z funduszu krajowego.	900	900	—	900	
3. Pokrycie niedoboru przez WP. Władysława Federowicza	300	300	—	300	
Razem	1.739	3.100	—	3.100	

Rozchód.

1. Pła ce:					<i>ad 1/a i f. Z powodu dokonanej reor- ganizacji szkoły i rozszerzenia jej zakresu.</i>
a) kierownik i nauczyciel ry- sunków	—	900	—	900	
b) majster garncarski	600	600	—	600	
c) administrator	100	100	—	100	
d) podmajstry	200	200	—	200	
e) przodownicy	214	240	—	240	
f) nauczyciel przedmiotów pomocniczych	—	150	—	150	
2. Wynajem lokalu	—	—	—	—	<i>ad 2. Lokalu na szkołę dostarcza bez- płatnie WP. W. Federowicz.</i>
3. Opał	180	200	—	200	<i>ad 3. 4. Więcej z powodu rozszerzenia ubikacji na szkołę przeznaczoną.</i>
4. Oświetlenie	25	30	—	30	
5. Usługa	80	80	—	80	
6. Materiał	240	300	—	300	<i>ad 6. 7. 8. Więcej z powodu reorgani- zacji szkoły.</i>
7. Środki naukowe	50	200	—	200	
8. Rozmaite inne wydatki	50	100	—	100	
9. Sprawienie 2 warsztatów.	30	—	—	—	
Razem	1.739	3.100	—	3.100	

C) Szkoły dla wyrobów ze skóry.

39. Uhnów. Wzorowy warsztat szewski.

Przychód.	W roku 1892. prelimino- wano zł.	Wniosek na rok 1893.			Uzasadnienie:
		Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	100	650	—	650	<i>ad 1.</i> Więcej z powodu znacznego rozszerzenia się prac w warsztacie.
2. Subwencye:					
a) od gminy	100	100	—	100	
b) od Rady powiatowej	—	200	—	200	
c) od c. k. Rządu	—	420	—	420	
d) z funduszu krajowego	800	600	—	600	
Razem	1.000	1.970	—	1.970	
Rozchód.					
1. Płace:					<i>ad 1.</i> Wyższe płace z powodu znacznie większej pracy skutkiem szybkiego i bardzo pożytecznego rozwoju warsztatu.
a) kierownika	200	300	—	300	
b) instruktora fachowego	480	600	—	600	
2. Wynajem lokalu, opał, oświetlenie i usługa	100	420	—	420	<i>ad 2.</i> Również skutkiem rozszerzenia warsztatu i znacznego wzmożenia się się liczby uczniów.
3. Materiał	—	—	—	—	<i>ad 3.</i> Na materiał otrzymał zakład ze skarbu krajowego zaliczkę, z której rachunek oddzielnie się prowadzi.
4. Uzupełnienie inwentarza i środki naukowe	100	80	50	130	
5. Wynagrodzenie uczniów	—	400	—	400	
6. Rozmaite inne wydatki	20	20	—	20	
7. Spłata zaliczki na materiał	100	100	—	100	
Razem	1.000	1.920	50	1.970	

D) Szkoły tkackie.

40. Krosno. Krajowa szkoła tkacka.

a) Szkoła.

Przychód.	W roku	Wniosek na rok 1893.			Uzasadnienie:
	1892.	Zwy-	Nadzwyczajne	Razem	
	preliminowano zł.	czajne zł.	czajne zł.	zł.	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	<i>ad 1.</i> Nie prelinuje się dochodu z tego tytułu, ponieważ zakład robi na rachunek miejscowego Towarzystwa tkaczy, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób jakoteż do celów naukowych.
2. Subwencye:					<i>ad 2. a).</i> Gmina m. Krosna daje budynek dla szkoły i nauczycieli w wartości 2 900 zł. rocznego czynszu. — Wartość tę opuszcza się w przychodzie i rozchodzie jako nie będącą przychodem i rozchodem gotówkowym.
a) od gminy	2.900	—	—	—	
b) od Rady powiatowej	200	200	—	200	
c) od c. k. Rządu	2.800	3.500	—	3 500	
d) z funduszu krajowego	3.716	3.798	1.000	4.798	
Razem	9.616	7.498	1.000	8.498	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownika i równocześnie fachowego nauczyciela	1.500	1.500	—	1.500	
b) nauczyciela fachowego drugiego	960	960	—	960	
c) nauczyciela rysunków	960	960	—	960	
d) pierwszego przodownika	720	720	—	720	
e) drugiego przodownika	420	420	—	420	
f) remun. za naukę przedmiotów teoretycznych	576	576	—	576	
g) pisarz pomocniczy w biurze kierownika	—	300	—	300	<i>ad 1. g).</i> W skutek wzmożenia się urzędowych czynności kierownika, jest pomocnik biurowy i rachunkowy niezbędnym, jeżeli się nie ma kierownika ze szkodą dla nauki czynnościami biurowymi obarczać.
2. Wartość lokalu	2.400	—	—	—	
Do przeniesienia	7.536	5.436	—	5.436	

Rozchód.	W roku	Wniosek na rok 1893.			Uzasadnienie:
	1892.	Zwy-	Nadzwyczajne	Razem	
	prelimino-	czajne	czajne		
	wano	zł.	zł.	zł.	
	zł.				
Z przeniesienia	7.536	5.436	—	5.436	<i>ad 2.</i> Dostarcza gmina m. Krosna, obacz „Uzasadnienie“ przychodu ^a do poz. 2. a).
3. Opał	} 500	420	—	420	<i>ad 3. 4.</i> Na podstawie dotychczasowego wydatku.
4. Oświetlenie		130	—	130	
5. Pomocnik (sługa szkolny)	180	192	—	192	<i>ad 5.</i> Małe podwyższenie płacy w skutek zwiększonej czynności.
6. Materiał	100	100	—	100	<i>ad 6.</i> Materiał potrzebny dla nauki uczniów i do wyrobu tkanin dostarcza spółka tkacka, kierownik i nauczyciele muszą jednak na osobnych na ten cel przeznaczonych warsztatach każdą nową tkaninę, każdy nowy wzór wprzódy na próbę wykonać, ażeby oznaczyć sposób prowadzenia osnowy, wątku i t. p. i w tym celu wstawia się powyższy wydatek.
7. Środki naukowe urządzenie zakładu i uzupełnienie inventarza	100	100	500	600	<i>ad 7.</i> Na dalsze pomnożenie środków naukowych, urządzenie zakładu w nowym budynku i uzupełnienie inventarza.
8. Wydatki kancelaryjne	200	200	—	200	
9. Zasiłek dla gminy na budowę gmachu szkolnego III rata	1.000	—	1.000	1.000	<i>ad 9.</i> W myśl uchwały Wys. Sejmu otrzymać ma gmina jako zasiłek do budowy nowego gmachu dla szkoły 5.000 zł. w pięciu po sobie następujących rocznych ratach.
Razem	9.616	6 578	1 500	8.078	

b) Pracownia do wyrabiania wzorów i wybijania kartonów.

Przychód.

Dotacja ze skarbu krajowego	300	300	—	300	Pracownia zaopatrzona jest w potrzebne maszyny i przyrządy do wybijania kartonów potrzebnych przy krosnach, zaopatrzonych w nicielnice i przyrządy Jacquarda i używanych do wyrobów wzorzystych adamaszkowych i t. p.
---------------------------------------	-----	-----	---	-----	---

Rozchód.

1. Płace:					Pracownia dostarcza kartonów dla szkoły tkackiej w Krośnie i zaopatruje we wzory i kartony wszystkie warsztaty wzorowe, utrzymywane z funduszy krajowych, a także na żądanie za zwrotem kosztów pojedynczych tkaczy. Wyposażenie stanowią tektury służące do wyrabiania kartonów, oraz fundusz na naprawę przyrządów i narzędzi znajdujących się obecnie w zakładzie.
a) wynagrodzenie kierownika	120	120	—	120	
b) wynagrodzenie pomocnika	60	60	—	60	
2. Wyposażenie pracowni	120	120	—	120	
Razem	300	300	—	300	

c) Pracownia do wyrabiania krosien tkackich.

Przychód.	W roku	Wniosek na rok 1893:			Uzasadnienie:
	1892	Zwy-	Nadzwyczajne	Razem	
	prelimino-	czajne	czajne		
	wano	zł.	zł.	zł.	
	zł.				
Dotacya ze skarbu krajowego	120	120	—	120	Wyrabiają się tam wszystkie krosna i przyrządy, o ile przedmioty te w kraju wykonać się dadzą, w celu urządzenia i zaopatrzenia warsztatów wzorowych tkackich utrzymywanych z funduszu krajowego. Tylko te części składowe kupuje się poza krajem, które na miejscu wyrobić się nie dadzą.
Rozchód.					
Wydatek na opędzenie kosztów, zakupno materiałów, naprawę narzędzi i t. p.	120	120	—	120	Funduszu potrzebnego na sporządzenie tych krosien dostarcza każdy warsztat wzorowy w miarę przyzwołonego budżetu. Szkoła dostarcza wszystkich przyrządów bez doliczania jakiegokolwiek zysku.

Zestawienie rozchodu:

a) szkoła	9.616	6 578	1.500	8,078
b) kartoniarka	300	300	—	300
c) pracownia	120	120	—	120
Razem	10.036	6.998	1.500	8.498

41. Błażowa. Warsztat wzorowy tkacki.

Przychód.	W roku	Wniosek na rok 1893.			Uzasadnienie:
	1892	Zwy-	Nadzwyczajne	Razem	
	prelimino-	czajne	czajne		
	wano	zł.	zł.	zł.	
	zł.			zł.	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	<i>ad 1.</i> Nie prelininuje się, bo zakład wyrabia tkaniny na rachunek Towarzystwa tkaczy, które dostarcza przędzy.
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej	60	60	—	60	
b) od c. k. Rządu	—	250	—	250	
c) z funduszu krajowego	1.190	1.190	—	1.190	
Razem	1.250	1.500	—	1.500	
Rozchód.					
1. Płaca instruktora	600	600	—	600	<i>ad 6.</i> Potrzeba jest powiększyć ilość krosien i maszyn szczególnie do robót lepszych.
2. Wynajem lokalu	240	240	—	240	
3. Opał	80	80	—	80	
4. Oświetlenie	20	20	—	20	
5. Usługa	60	60	—	60	
6. Środki naukowe	200	200	250	450	
7. Rozmaite inne wydatki	50	50	—	50	
Razem	1 250	1 250	250	1 500	

42. Gliniany. Warsztat wzorowy tkacki.

Przychód.					
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	<i>ad 1.</i> Nie prelininuje się nie z tego powodu, że szkoła wyrabia wyroby na rachunek miejscowego Towarzystwa tkaczy, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy.
2. Pozostałość kasowa z końcem r. 1892	—	—	160	160	
3. Subwencye:					<i>ad 3/a.</i> Gmina dostarcza pomieszczenia dla szkoły, opału, oświetlenia i usługi w wartości 120.
a) od gminy m. Gliniany	120	120	—	120	
b) z fundacyi bar. Hirscha	—	200	—	200	
c) od Rady powiat. w Przemyslanach	50	50	—	50	
d) od c. k. Rządu	—	550	250	800	
e) z funduszy krajowych	970	550	250	800	
Razem	1.140	1.470	660	2.130	
Rozchód.					
1. Płace:					<i>ad 1 a. b.</i> Wzmoczenie się czynności instruktora i przodownika pociągają za sobą polepszenie ich płacy.
a) instruktora fachowego	500	700	—	700	
b) przodownika	200	360	—	360	
c) nauczyciel dla przedmiotów pomocniczych	—	150	—	150	
2. Wynajem lokalu, opał, oświetlenie	120	120	—	120	<i>ad 2.</i> Dostarcza Tow. zaliczkowe w Glinianach w myśl ugody zawartej aktem notaryalnym w Glinianach z dnia 17. kwietnia 1890. L. 12,810 przy pomocy 120 zł. ze strony gminy.
3. Usługa	40	20	—	20	
4. Środki naukowe i dalsze urządzenie zakładu	250	250	500	750	<i>ad 7.</i> Szybki rozwój warsztatu i wzmoczenie się liczby uczniów wymagają także pomnożenia liczby krosien i innych przyborów.
5. Rozmaite inne wydatki	30	30	—	30	
Razem	1.140	1.630	500	2.130	

43. **Korzyna.** Warsztat wzorowy tkacki.

Przychód.	W roku	Wniosek na rok 1893.			Uzasadnienie:
	1892.	Zwy-	Nadzwyczajne	Razem	
	prelimino-	czajne	czajne		
	wano-	zł.	zł.	zł.	
	zł.				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	<i>ad 1.</i> Nie wstawia się z powodu, że zakład wyrabia tkaniny na rachunek Towarzystwa tkackiego.
2. Subwencye:					<i>ad 2.</i> Kwota ta przedstawia częściowy równoważnik wartości dostarczanego przez Towarzystwo i przez gminę bezpłatnie lokalu, opału i oświetlenia, więc się ją opuszcza w przychodzie i rozchodzie. Cała wartość tych świadczeń wynosi około 840 zł.
a) od Towarzystwa tkaczy	320	—	—	—	
b) od c. k. Rządu	—	250	600	850	
c) z funduszu krajowego	970	1.040	100	1.190	
Razem	1.290	1.290	—	1.990	
Rozchód.					
1. Płaca instruktora tkactwa	720	720	—	720	
2. Płaca przodownika	—	300	—	300	<i>ad 2.</i> Wzmoczenie się czynności wymaga ustanowienia przodownika do pomocy instruktora.
3. Lokal, opał, oświetlenie i sługa	320	—	—	—	<i>ad 3.</i> Towarzystwo tkaczy i gmina w Korzynie dostarcza odpowiedniego pomieszczenia, oraz opału, światła i usługi.
4. Środki naukowe	230	230	400	630	<i>ad 4.</i> Wydatek potrzebny na utrzymanie i uzupełnienie inwentarza, zakupno wzorów, kartonów i innych przyborów, przy nowo zbudować się mającej powiększonej szkole.
5. Rozmaite inne wydatki	20	40	—	40	<i>ad 5.</i> Wydatki kancelaryjne i t. p.
6. Urządzenie sali wykładowej i kancelaryi instruktora	—	—	300	300	
Razem	1.290	1.290	700	1.990	

44. **Kosów.** Warsztat wzorowy tkacki.

Przychód.					
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	<i>ad 1.</i> Nie wstawia się z powodu jak <i>sub 43.</i>
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej	100	100	—	100	
b) od Towarzystwa tkaczy	240	—	—	—	
c) od c. k. Rządu	—	540	—	540	
d) od funduszu krajowego	850	650	—	650	
Razem	1.190	1.290	—	1.290	
Rozchód.					
1 Płace:					
a) płaca instruktora }	460	500	—	500	
b) płaca przodownika }	—	300	—	300	
2. Lokal, opał i oświetlenie	390	—	—	—	<i>ad 2.</i> Jako dostarczane przez Towarzystwo tkackie w naturze opuszcza się z preliminarza.
3. Usługa	80	80	—	80	
4. Środki naukowe	260	260	—	260	
5. Wydatki administracyjne	—	50	—	50	
6. Zasiłki dla początkujących uczniów	—	—	—	—	
Razem	1.190	1.290	—	1.190	

45. Łańcut. Warsztat wzorowy tkactwa i sukiennictwa im. Franciszka Józefa.

Przychód.	W rok 1892.		Wniosek na rok 1893.		Uzasadnienie:
	prelimino- wano zł.	Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.	
1. Dochody własne zakładu	—	—	—	—	<i>ad 1.</i> Nie preliminuje się z tego powodu, że warsztat wyrabia towary na rachunek miejscowego Towarzystwa tkaczy, które dostarcza bezpłatnie potrzebnych materiałów surowych i płaci uczniom za robotę.
2. Subwencye:					
a) od gminy	550	250	—	250	<i>ad 2/a.</i> 300 zł. jako wartość pomieszczenia szkoły opuszcza się w przychodzie i rozchodzie.
b) od Rady powiatowej	300	300	—	300	
c) od c. k. Rządu	—	250	—	250	
d) z funduszu krajowego	1.476	1.290	300	1.590	
Razem	2.326	2.090	300	2.390	

Rozchód.

1. Płace:					
a) instruktora	600	600	—	600	
b) pomocnika	400	400	—	400	
2. a) lokal	300	—	—	—	<i>ad 2/a.</i> Dostarcza gmina ¹ bezpłatnie w wartości 300 zł.
b) donajęcie lokalu	240	240	—	240	
3. Opał	150	200	—	200	<i>ad 3.</i> Więcej z powodu rozszerzenia zakładu.
4. Oświetlenie	36	50	—	50	
5. Usługa	180	180	—	180	
6. Środki naukowe	200	200	300	500	<i>ad 6.</i> Na uzupełnienie inwentarza, tj. na dalsze krosna i maszynkę do wybijania kartonów.
7. Rozmaite inne wydatki	40	40	—	40	
8. Pomieszkanie instruktora	180	180	—	180	<i>ad 8.</i> Wydatek wyższy jak w roku zeszłym z powodu braku pomieszkań.
Razem	2.326	2.090	300	2.390	

46. Rychwałd. Warsztat wzorowy tkacki.

Przychód.

1. Ze sprzedaży wyrobów	—	—	—	—	<i>ad 1.</i> Towarzystwo tkackie dostarcza przędzy, zamawia roboty i wynagradza uczniów za pracę.
2. Subwencye:					<i>ad 2/a.</i> Gmina dostarcza bezpłatnie lokal, światło, opał i usługę w wartości 392 zł.
a) od gminy	392	—	—	—	
b) od Rady powiatowej	200	200	—	200	
c) od c. k. Rządu	—	300	—	300	
d) z funduszu krajowego	850	700	—	700	
Razem	1.442	1.200	—	1.200	

Rozchód.

1. Płace:					
a) instruktor fachowy	500	500	—	500	
b) nauczyciel czytania, pisa- nia i rachunków	300	300	—	300	
c) prowadzący księgi	—	100	—	100	
2. Lokal, opał, oświetlenie i usługa	392	—	—	—	<i>ad 2.</i> Gmina Rychwałd dostarcza w naturze.
3. Środki naukowe	150	200	—	200	<i>ad 3.</i> Więcej z powodu wzmożenia się liczby uczniów.
4. Rozmaite inne wydatki	100	100	—	100	
Razem	1.442	1.200	—	1.200	

47. Wilamowice. Warsztat wzorowy tkacki.

Przychód.	Wniosek na rok 1893.				Uzasadnienie:
	W roku 1892. preliminowano zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	<i>ad 1.</i> Towarzystwo tkackie dostarcza przędzę, zamawia wyroby i sprzedaje na swój rachunek. Płaci wynagrodzenie za pracę uczniów.
2. Subwencye:					<i>ad 2/a.</i> Na mocy uchwały Rady gminnej: 200 zł. gotówką, 430 zł. w naturze jako wartość lokalu bezpłatnego dla szkoły, opału, oświetlenia i usługi.
a) od gminy	630	200	—	200	
b) od Rady powiatowej	50	50	—	50	
c) od Rządu	—	250	—	250	
d) z funduszu krajowego	900	650	—	650	<i>ad 2/d.</i> Na mocy uchwały z d. 17. kwietnia 1891 pod L. p. 1. b) L. p. 7.
Razem	1 580	1.150	—	1 150	

Rozchód.

1. Płace:					
a) instruktor	600	600	—	600	
b) przodownik	300	300	—	300	
2. Lokal, opał, oświetlenie i usługa	430	—	—	—	<i>ad 2.</i> Dostarcza gmina w naturze
3. Środki naukowe i powiększenie inwentarza	200	200	—	200	
4. Rozmaite inne wydatki	30	30	—	30	
5. Na zabezpieczenie od ognia inwentarza szkolnego	20	20	—	20	
Razem	1.580	1.150	—	1.150	

E) Szkoły koronkarskie.

48. Kańczuga. Krajowa szkoła koronkarska.

Przychód.	W roku	Wniosek na rok 1893.			Uzasadnienie:
	1892.	Zwy-	Nadzwyczajne	Razem	
	preliminowano zł.	czajne zł.	czajne zł.	zł.	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.500	1.500	—	1.500	<i>ad 1.</i> Na zasadzie sprzedaży w I. kwartale roku bieżącego.
2. Subwencye:					<i>ad 2/c.</i> W budżecie na rok 1891. wstawioną jest subwencya 200 zł. z funduszków państwowych; taką samą subwencję prelininuje się na rok 1893.
a) od gminy	24	24	—	24	<i>ad 2/d.</i> Preliminuje się mniej o 300 zł., albowiem szkoła posiada w tej wysokości zaliczkę niewyrachowaną z subwencji krajowych, udzielonych w latach ubiegłych.
b) od Rady powiatowej	100	100	—	100	
c) od Rządu	—	410	—	410	
d) z funduszu krajowego	763	763	—	763	
Razem	2.587	2.797	—	2.797	

Rozchód.

1. Płace:					<i>ad 1/a, b, c.</i> C. k. Ministerjum wypłaca subwencję pod warunkiem, że użytą zostanie jako remuneracya dla kierowniczk i dwóch pomocnic w wysokości tu wykazanej.
a) kierowniczk i	700	700	—	700	
b) nauczycielce pomocnicy I.	180	240	—	240	
c) nauczycielce pomocnicy II.	80	180	—	180	
d) remuneracya dla kierowniczk i	160	160	—	160	
e) remuneracya dla nauczycielki pomocnicy I.	20	20	—	20	
f) remuneracya dla nauczycielki pomocnicy II.	20	20	—	20	
2. Lokal	—	—	—	—	<i>ad 2.</i> Kwota przyznana kierowniczkce szkoły, pani Br. Czechowiczowej, mieści w sobie zarazem wynagrodzenie za to, że w jej domu odbywa się nauka. W zastępstwie czynników miejscowych dostarcza zatem pani Br. Czechowiczowa lokalu.
3. Opał	60	60	—	60	
4. Oświetlenie	20	20	—	20	
5. Usługa	97	97	—	97	
6. Materyał	100	150	—	150	
7. Środki naukowe	20	20	—	20	
8. Rozmaite inne wydatki	30	30	—	30	
9. Zapłata uczniic za robotę koronek	1.100	1.100	—	1.100	
Razem	2 587	2.797	—	2.797	

49. Muszyna. Krajowa szkoła koronkarska.

Przychód.	W roku	Wniosek na rok 1893.			Uzasadnienie:
	1892.	Zwy-	Nadzwyczajne	Razem	
	prelimino-	czajne	czajne		
	wano	zł.	zł.	zł.	
	zł.				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	560	600	—	600	<i>ad 1.</i> Więcej z uwagi na wzmagającą się frekwencję, a względnie większy wyrób koronek.
2. Subwencje:					
a) od gminy	—	—	—	—	<i>ad 2/a.</i> Gmina dostarcza lokal w naturze.
b) od Rady powiatowej	300	300	—	300	
c) od c. k. Rządu	—	200	—	200	
d) z funduszków krajowych	858	688	—	688	
Razem	1.798	1.788	—	1.788	

Rozchód.

1. Płace:					
a) nauczycielka koronek	360	360	—	360	
b) pomocnica koronkarska	180	180	—	180	
c) katecheta	48	48	—	48	
d) remuneracja za naukę rysunków	120	120	—	120	
e) nauczycielka przedmiotów szkolnych	180	180	—	180	
2. Utrzymanie lokalu	60	60	—	60	<i>ad 2.</i> Lokalu dostarcza bezpłatnie gmina Muszyna.
3. Opał i oświetlenie	40	40	—	40	
4. Usługa	40	40	—	40	
5. Materiał	100	100	—	100	<i>ad 5.</i> Wynagrodzenie uczenie równa się przychodowi do poz. 1., z czego ściąga się wartość zużytego do roboty materiału i ustanowiony % na rzecz szkoły.
6. Środki naukowe	60	60	—	60	
7. Rozmaite inne wydatki	50	50	—	50	
8. Utrzymanie względnie uzupełnienie inwentarza	100	50	—	50	
9. Wynagrodzenie uczenie za roboty	460	500	—	500	<i>ad 9.</i> Więcej ze względu na preliminowany większy dochód.
Razem	1.798	1.788	—	1.788	

50. Zakopane. Krajowa szkoła koronkarska.

Przychód.	W roku	Wniosek na rok 1893.			Uzasadnienie:
	1892. prelimino- wano zł.	Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	500	500	—	500	<i>ad 1.</i> Dochód po odtrąceniu zarobku uczennic.
2. Subwencje:					
a) od c. k. Rządu	—	550	—	550	
b) z funduszu krajowego	3.500	2.040	—	2.040	
Razem	4.000	3.090	—	3.090	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierowniczkę szkoły	840	920	—	920	<i>ad 1/a.</i> Więcej z powodu należącego się nauczycielce dodatku pięcioletniego do płacy.
b) pomocnicy pierwszej	360	360	—	360	
c) pomocnicy drugiej	180	180	—	180	
d) pomocnicy trzeciej	180	180	—	180	
e) nauczyciela rysunków	240	240	—	240	
f) nauczyciela czytania, pi- sania i rachunków	120	120	—	120	
g) katechety	30	30	—	30	
2. Wynajem lokalu	400	400	—	400	
3. Opał	100	100	—	100	
4. Oświetlenie	50	60	—	60	
5. Usługa	100	100	—	100	
6. Materiał	100	100	—	100	
7. Środki naukowe	60	60	—	60	
8. Rozmaite inne wydatki	240	240	—	240	
9. Na nowy budynek dla szkoły	1.000	—	—	—	
Razem	4.000	3.090	—	3.090	

F) Zakłady subwencyonowane.

51. **Kraków.** Kursa robót i kurs handlowy przy szkole wydziałowej żeńskiej imienia św. Scholastyki.

Przychód.	Wniosek na rok 1893.				Uzasadnienie:
	W roku 1892. preliminowano zł.	Zwyczajne zł.	Nadzwyczajne zł.	Razem zł.	
1. Dochody własne zakładu	800	800	—	800	ad 1. Z opłat szkolnych i wpisowego.
2. Subwencye:					
a) od gminy	8.159	7.565	—	7.565	
b) od c. k. Rządu	—	700	—	700	
c) z funduszu krajowego	500	500	—	500	
Razem	9.459	9.565	—	9.565	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) Antoni Gettlich, dyrektor	400	400	—	400	
b) Marya Mayerberg	900	900	—	900	
c) Marya Buczkowska	700	700	—	700	
d) Helena Jaworska	700	700	—	700	
e) Ksawera Chlebowska	700	700	—	700	
f) Władysława Mühlner	700	700	—	700	
g) Kornelia Mayerberg	700	700	—	700	
h) Stanisław Barabasz	700	700	—	700	
i) Lekcje w kursie handlowym	1.000	1.000	—	1.000	
2 Wynajem lokalu	2.185	2.185	—	2.185	
3. Opał	200	200	—	200	
4. Oświetlenie	50	50	—	50	
5. Usługa	200	230	—	230	
6. Środki naukowe	124	200	—	200	
7. Rozmaite inne wydatki	200	200	—	200	
Razem	9.459	9.565	—	9.565	

52. Lwów. Szkoła robót, utrzymywana przez Towarzystwo pracy kobiet.

Przychód.	W roku 1892. prelimino- wano zł.	Wniosek na rok 1893.			Uzasadnienie:
		Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.	
1. Dochody własne zakładu:					
a) procent od kapitału . . .	50	45	—	45	
b) wpłaty uczennic . . .	545	360	—	360	<i>ad 1. b)</i> Mniej na podstawie wyników z roku ubiegłego i potrzeby uwalniania od opłaty ubogich uczennic
c) prowizye biura wywiad. . .	4	4	—	4	
d) wkładki członków . . .	288	365	—	365	
2. Subwencye:					
a) od gal Kasy oszczędności	300	300	—	300	
b) od c. k. Rządu . . .	500	500	—	500	
c) z funduszków krajowych .	700	700	—	700	
3. Wpływy przygodne z wieczor- ków, loteryj fantowych i tp.					
	453	—	526	526	
Razem .	2.840	2.274	526	2.800	

Rozchód.

1. Płace:					
a) administratorka . . .	400	400	—	400	
b) nauczycielka szycia . . .	300	300	—	300	
c) pomocnica . . .	180	180	—	180	
d) nauka przedmiotów teore- tycznych i rysunków .	330	330	—	330	
2. Wynajem lokalu . . .	900	1.000	—	1.000	
3. Opał . . .	120	120	—	120	
4. Oświetlenie . . .	30	40	—	40	
5. Usługa . . .	130	130	—	130	
6. Materiał . . .	150	150	—	150	
7. Środki naukowe . . .	200	50	—	50	
8. Podatki i stemple . . .	30	30	—	30	
9. Druki, książki rachunkowe, po- trzeby kancelaryjne . . .	70	70	—	70	
Razem .	2.840	2.800	—	2.800	

53. Przemysł. Szkoła robót kobiecych.

Przychód.	W roku	Wniosek na rok 1893.			Uzasadnienie:
	1892 prelimino- wano zł.	Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.	
1. Z opłat uczenie	200	200	—	200	
2. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	100	180	—	180	
3. Subwencye:					
a) od gminy	660	660	—	660	
b) od Rady powiatowej . . .	100	100	—	100	
c) od c. k. Rządu	—	250	—	250	
d) z funduszu krajowego. . .	640	420	—	420	
Razem	1.700	1.810	—	1.810	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) naucz. krawieczyzny . . .	460	500	—	500	
b) nauczycielka haftów . . .	460	500	—	500	
c) pomocnica krawieczyzny . .	150	100	—	100	
d) pomocnica haftów	100	100	—	100	
2. Wynajem lokalu i opał	—	—	—	—	<i>ad 2.</i> Klasztor daje lokal bezpłatnie, a szkoła robót korzysta z opału przez miasto dla szkoły wydziałowej dostarczanego.
3. Oświetlenie	20	20	—	20	
4. Usługa	60	60	—	60	
5. Materiał	100	180	—	180	<i>ad 6.</i> Więcej z powodu podniesienia spodziewanego przychodu z wyrobów.
6. Środki naukowe	150	200	—	200	
7. Rozmaite inne wydatki	100	100	—	100	
8. Powiększenie inwentarza . . .	100	50	—	50	
Razem	1.700	1.810	—	1.810	

54. Lwów. Krajowa ceramiczna stacya doświadczalna przy c. k. szkole politechnicznej.

Przychód	W roku 1892. prelimino- wano zł.	Wniosek na rok 1893.			Uzasadnienie:
		Zwy- czajne zł.	Nadzw- yczajne zł.	Razem zł.	
1. Dochody własne:					
a) opłata za badania mate- ryałów na ich przydat- ność przemysłową, nie- mniej opłaty od przemy- słowców, fabryk i w ogó- le od stron za czynności w ich interesie przez sta- cyą wykonane	500	500	—	500	
b) dochód ze sprzedaży ty- powych wyrobów stacyi, jak wzorów zastosowania szkliw, polew, farb, emalij i nowych technik stacyi	100	100	—	100	
c) opłaty od praktykantów, pobierających naukę w stacyi	30	30	—	30	
2. Dotacya z funduszu krajowego	3 890	3.390	—	3.390	<i>ad 2. mniej o 500 zł., które były prze- szłego roku na niezbędne adaptacye lokalu przyzwolone.</i>
Razem	4.520	4.020	—	4.020	

Rozchód.

1. Płaca dyrektora stacyi 2000 zł. dodatek aktywalny 360 zł. dodatek za pięciolecie 200 zł. razem	2.560	2.560	—	2.560
2. Płaca laboranta po 45 zł. mie- sięcznie	540	540	—	540
3. Usługa po 20 zł. miesięcznie	240	240	—	240
4. Uzupełnienie ingrediencyj ceramicznych	100	100	—	100
5. Opał lokalu stacyi	150	150	—	150
6. Opał do pieców technicznych.	120	120	—	120
7. Gaz do oświetlenia i do ce- łów technicznych	100	100	—	100
8. Koszta kancelaryjne, frachty i portorya	80	80	—	80
9. Biblioteka i czasopisma	80	80	—	80
10. Wydatki nieprzewidziane	50	50	—	50
11. Lokal stacyi, przerobienie	500	—	—	—
Razem	4.520	4.020	—	4.020

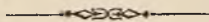

Cześć II.

PRELIMINARZ OGÓLNY
WYDATKÓW

funduszu krajowego na cele popierania
przemysłu w kraju

na r. 1893.

(Rubr. XVI. budżetu krajowego.)

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie			
I.		Na cele przemysłu.				
		I. Szkoły przemysłowe uzupełniające.				
1		W Białej	550		550	
2		„ Bochni	360		360	
3		„ Brodach	500		500	
4		„ Brzeżanach	438		438	
5		„ Drohobyczu	570		570	
6		„ Gorlicach	540		540	
7		„ Jarosławiu	600		600	
8		„ Jaśle	418		418	
9		„ Kołomyi	515		515	
10		„ Krakowie (cztery szkoły: na Kleparzu, w Ogrodzie angielskim, na Smoleńsku i na Kaźmierzu po 400 zł.)	1.600		1 600	
11		„ Lwowie (izraelska im. Marka Bernsteina)	426		426	
12		„ Nowym Sączu	600		600	
13		„ Nowym Targu	500		500	
14		„ Podgórzu	365		365	
15		„ Przemyślu	600		600	
16		„ Rzeszowie	440		440	
17		„ Samborze	500		500	
18		„ Stanisławowie	590		590	
19		„ Starym Sączu	480		480	
20		„ Stryju	500		500	
21		„ Tarnopolu	550		550	
		Do przeniesienia	11.642	—	11.642	

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
—	—	Szkoła weszła w życie w jesieni roku 1891. i była w ubiegłym roku z ryczałtu na nowe szkoły zasilaną.
200	360	Jak na rok 1892.
—	—	Szkoła ma wejść w życie dopiero w jesieni roku 1892. i w ciągu tegoż roku będzie z ryczałtu na nowe szkoły zasilaną
336	360	Preliminuje się więcej o 78 zł. z powodu większej ilości godzin nauki.
363	485	" " " " 85 " " " " " "
137	400	" " " " 140 " " " " " "
600	600	} Jak na rok 1892.
—	418	
500	464	Preliminuje się więcej o 51 zł. z powodu większej ilości godzin nauki.
1.600	1.600	Jak na rok 1892.
296	370	Preliminuje się więcej o 56 zł. z powodu konieczności pokrycia niedoboru z roku przeszłego.
595	580	Preliminuje się więcej o 20 zł. z powodu zwiększonej ilości godzin nauki.
—	—	Jak pod poz. 226.
—	500	Preliminuje się mniej o 135 zł. z powodu podwyższenia zasiłku ze skarbu państwa.
594	600	Jak na rok 1892.
570	405	Preliminuje się więcej o 35 zł. z powodu zmniejszenia się dochodu ze źródeł miejscowych.
—	500	} Jak na rok 1892.
590	590	
400	480	} Jak pod poz. 226.
—	—	
—	500	Preliminuje się więcej o 50 zł. ze względu na zwiększone potrzeby nauki.
6.781	9.212	

Liczba		Poszczególnienie	Zwy-	Nadzw-	Razem
ru-	po-		czajne	czajne	
bryki	zycyi		Złote austriackie		
I.		Z przeniesienia	11.642	—	11.642
	22	W Tarnowie	600	—	600
	23	„ Wadowicach	218	—	218
	24	„ Wieliczce	360	—	360
	25	„ Żółkwi	380	—	380
	26	Na nowe szkoły, które mają w roku 1893 wejść w życie	—	2.000	2.000
		Razem	13.200	2.000	15.200
II.		II. Szkoły przemysłowe zawodowe, połączone z warsztatami wzorowymi.			
		A) Dla wyrobów z drzewa i łożyny.			
	27	Szkoła koszykarska w Czerwonej Woli (dawniej w Jarosławiu)	890	—	890
	28	Szkoła koszykarska w Jaśle	400	—	400
	29	Wzorowy warsztat kołodziejski w Grybowie	1.200	1.520	2.720
	30	„ „ „ „ Grzymałowie (Toustem)	1.320	1.400	2.720
	31	Krajowa szkoła kołodziejstwa i bednarstwa w połączeniu z kuźnią w Kamionce strumiłowej	3.011	—	3.011
	32	Wzorowy warsztat stolarstwa i tokarstwa w Stanisławowie	1.160	—	1.160
	33	„ „ stolarski i wyrobu zabawek dzieciennych w Żywcu	800	—	800
	34	Zasiłek dla warsztatu wyrobów drewnianych, utrzymywanych przez Spółkę huculską w Kołomyi	1.300	—	1.300
		Razem	10.081	2.920	13.001
		Do przeniesienia	23.281	4.920	28.201

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
6.781	9.212	
595	600	Jak na rok 1892.
160	280	Preliminuje się mniej o 62 zł. z powodu zaoszczędzeń z lat przeszłych.
—	360	Jak na rok 1892.
400	340	Preliminuje się więcej o 40 zł. z powodu konieczności pokrycia niedoboru z roku 1891,2.
782	3.000	Analogicznie z pozycją 296. budżetu na rok 1892. wstawia się i tę kwotę w kolumnę wydatków nadzwyczajnych, obniża się ją zaś ze względu na wstawienie już wymogów trzech nowych szkół powyżej.
8.718	13.792	
1.000	840	Preliminuje się więcej o 50 zł. z powodu zwiększonego kredytu na materiały.
300	400	Jak na rok 1892.
1.412	1.200	Preliminuje się więcej o nadzwyczajną kwotę 1 520 zł. z powodu przypadającego na ten rok wydatku na budowę kuźni i wozowni, wskutek dalszego rozwoju programu nauki.
1.320	1 320	Preliminuje się więcej o nadzwyczajną kwotę 1.400 zł. z powodu rozszerzenia szkoły po przeniesieniu jej do Grzymałowa i uzupełnienia urządzeń warsztatowych.
3.822	3.546	
800	1.500	Preliminuje się mniej z powodu udzielenia tym szkołom subwencji rządowej.
1.450	1.235	
—	1.300	Jak na rok 1892.
10.104	11.341	
18.822	25.133	

Liczba		Poszczególnienie	Zwy-	Nadzw-	Razem
ru-	po-		czajne	czajne	
bryki	zycyi		Złote austriackie		
II.		Z przeniesienia	23.281	4.920	28.201
		B) Dla wyrobów garncarskich.			
	35	Krajowa szkoła garncarska w Kołomyi	1.700	—	1.700
	36	Zasilek na rozszerzenie budynku szkolnego w Kołomyi (III. rata)	—	1.000	1.000
	37	Wzorowy warsztat garncarski w Porembie	1.036	—	1.036
	38	" " " w Toustem	900	—	900
		Razem	3.636	1.000	4.636
		C) Dla wyrobów ze skóry.			
	39	Wzorowy warsztat szewski w Uhnowie	600	—	600
		D) Dla wyrobów tkackich.			
	40	Krajowa szkoła tkacka w Krośnie	3.798	—	3.798
	41	Zasilek na budowę nowego budynku szkolnego w Krośnie (III. rata)	—	1.000	1.000
	42	Wzorowy warsztat tkacki w Błażowej	1.190	—	1.190
	43	" " " " Glinianach	550	250	800
	44	" " " " Korczynie	1.040	100	1.140
	45	" " " " Kossowie	650	—	650
	46	" " " " Łańcucie	1.290	300	1.590
	47	" " " " Rychwałdzie	700	—	700
	48	" " " " Wilamowicach	650	—	650
	49	Szkoła sukiennicza w Rakszawie	5.000	—	5.000
		Razem	14.868	1.650	16 518
		Do przeniesienia	42.385	7.570	49.955

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a s n i e n i a
18.822	25.133	
2.550 — 2.400 900	1.700 1.000 1.544 900	Jak na rok 1892. W myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 18. Listopada 1890. Preliminuje się mniej o 508 zł. z powodu uzyskanej subwencji rządowej. Jak na rok 1892.
5.850	5.144	
—	800	Preliminuje się mniej o 200 zł. z powodu uzyskanej subwencji rządowej.
3.920 —	3.136 1.000	Preliminuje się więcej o 662 zł. z powodu większych wydatków na umieszczenie szkoły w nowym budynku. W myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 12. Listopada 1890.
1.100	1.190	Jak na rok 1892.
900	970	Wydatek zwyczajny preliminuje się mniejszy, z powodu uzyskania subwencji rządowej, nadzwyczajny zaś preliminuje się na uzupełnienie inwentarza szkolnego.
970	970	Preliminuje się wydatek zwyczajny większy z powodu przybrania przodownika, nadzwyczajny zaś na uzupełnienie urządzeń inwentaryalnych.
960	850	Preliminuje się mniej o 200 zł. z powodu uzyskania subwencji rządowej.
—	1.476	Jak poz. 268.
925	850	} Preliminuje się mniej z powodu uzyskanej subwencji rządowej.
800	900	
—	11.500	Preliminuje się 5.000 zł. na urządzenie szkoły i utrzymanie jej w ostatnim kwartale 1893.
9.575	22.842	Sumę wyników z roku 1890 podano od rzeczywistej (9.875 zł.) mniejszą o 300 zł. po wyłączeniu wydatku na sprawienie zapasu wzorów, nie mającego żadnego związku z niniejszem preliminarzem.
34.247	53.919	

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zyczy		Złote austriackie		
			Z przeniesienia	42 395	7.570
II.		E) Dla wyrobów koronkarskich.			
	50	Szkoła koronkarska w Kańczudze	763	—	763
	51	Krajowa szkoła koronkarska w Muszynie	688	—	688
	52	„ „ „ „ Zakopanem	2 040	—	2.040
	53	Szkoła koronkarska u SS. Miłosierdzia w Przeworsku	300	—	300
		Razem	3.791	—	3.791
		F) Subwencyonowane zakłady dla nauki robót kobiecych.			
	54	Szkoła wydziałowa im. św. Scholastyki w Krakowie	500	—	500
	55	„ robót, utrzymywana przez Towarzystwo „Pracy kobiet we Lwowie“	700	—	700
	56	Szkoła specjalna robót kobiecych u pp. Benedyktyn w Prze- mysłu	420	—	420
		Razem	1.620	—	1 620
		G) C. k. szkoły przemysłowe zawodowe, subwencyonowane ze skarbu krajowego.			
	57	C. k. szkoła zawodowa przemysłu drzewnego w Zakopanem	1 650	—	1.650
	58	„ „ „ w Świątnikach	667	—	667
	59	Zasilek na zapomogi dla majstrów, kształcących się w c. k. szkole ślusarskiej w Świątnikach	500	—	500
	60	Reszta kredytu na wystawienie budynku dla szkoły ślusarskiej w Świątnikach	—	10.000	10.000
	—	Zasilek jednorazowy na wystawienie budynku dla wzorowego warstata kowalskiego w Sułkowicach	—	—	—
		Razem	2.817	10.000	12.817
		Do przeniesienia	50.613	17.570	68.183

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
34 247	53.919	
1.163 722 2.200	763 858 3.500	<p>Jak na rok 1892. Preliminuje się mniej o 170 zł. z powodu uzyskania subwencji rządowej. Preliminuje się mniej o 1.460 zł. z powodu, iż odpadł dodatek nadzwyczajny, przyzwolony zeszłego roku na zabezpieczenie budynku szkolnego. Jak na rok 1892.</p>
—	300	
4.085	5.421	
500	500	} Jak na rok 1892.
700	700	
500	640	Preliminuje się mniej o 220 zł. z powodu uzyskania subwencji rządowej.
1.700	1.840	
1.400	2.033	Preliminuje się mniej z powodu wyłączenia uchwalonej w zeszłym roku pozycyi nadzwyczajnej, więcej zaś w ordinarium z powodu podniesienia czynszu ubikacyi, z funduszu krajowego opłacanej.
1.423	667	} Jak na rok 1892. W razie, gdyby wymogi miały być jeszcze w ciągu roku 1893. z powodu nowego budynku zwiększone, nastąpi w roku 1894 wniosek o pokrycie niedoboru.
—	500	
—	9.000	Z kosztorysu budowy w sumie 35.000 zł przypada na gminę 6.000 zł. Fundusz krajowy pokrył budżetem na rok 1891: 10.000 zł., roku 1892: 9.000 zł., obecnie zaś preliminuje się resztę 10.000 zł.
—	10.000	Nie preliminuje się na budowę nic, ponieważ zasiłek na rok 1892 uchwalony był jednorazowo.
		Wrazie otwarcia warstata już w jesieni roku 1893, pokrytoby przypadające na kraj wydatki z funduszków lokalnych, na ten cel zarezerwowanyoh.
2.823	22.200	
42.855	83.380	

Wy- nikłość z roku 1890.	Kwota uchwa- lona na r. 1892.	W y j a ś n i e n i a
42.855	83.380	
3.266	3.890	Preliminuje się mniej o 500 zł. t. j. o pozycję nadzwyczajną, uchwaloną w roku zeszłym na rekonstrukcję w lokalnościach stacyi.
—	2.500	} Jak na rok 1892.
2.000	2.000	
2.000	2.000	
753	1.500	
1.770	8.000	
13.584	2.500	} Dla należytego uregulowania rachunkowości w szkołach zawodowych i umożliwienia kontroli rachunkowej Wydziału krajowego, okazuje się koniecznem dostarczanie szkołom druków, których znaczna część dla każdej kategorii szkół musi być odmienienna.
2.066	—	
—	1.600	} Jak na rok 1892.
25.439	23.990	Sumę wynikłości z roku 1890 wykazano od rzeczywistej (27 039 zł.) mniejszą o 1.600 zł. po wyłączeniu wydatku na kurs wakacyjny (<i>slöjd</i>) w Sokalu i Krakowie dla nauczycieli szkół ludowych, przeniesionego do preliminarza kraj. funduszu szkolnego.
200	200	} Jak na rok 1892.
2.786	2.760	
2.986	2.960	
6.198	7.000	} Jak na rok 1892.
30.000	60.000	
36.198	67.000	
1.000	1.000	} Jak na rok 1892.
—	—	Wprowadza się ten kredyt na podstawie uchwały Wydziału krajowego z dnia 2. sierpnia 1892. do LW. 30.418, powziętej z powodu wniosku posła Merunowicza wniesionego w tej sprawie do wys. Sejmu na ostatniej sesyi sejmowej.
1.000	1.000	
108.478	178.330	Sumę wynikłości tej rubryki z roku 1890 wykazano od rzeczywistej (110.378 zł.) mniejszą o 1.900 zł. z powodów wyłuszczonej przy dziale II. D. (300) zł. i dziale III. (1.600 zł.)

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o wniosku posła Włodzimierza Kozłowskiego w sprawie utrzymania w mocy zarządzeń weterynarsko-policyjnych, ustanowionych dla ochrony przed zawleczeniem zarazy bydłowej z Rumunii i Rosyi.

Wysoki Sejmie!

Tej samej treści wniosek został przez Wysoki Sejm uchwalony podczas ubiegłej sesyi również za inicjatywą posła Włodzimierza Kozłowskiego, a zarazem wezwany został Wydział krajowy, aby baczną zwracał uwagę na powyższe sprawy i w danym razie użył swej interwencji u c. k. Rządu.

Kwestya zamknięcia granicy rumuńskiej dla bydła jest dziś tak samo aktualną, a powieździeć można staję się ona z każdym rokiem ważniejszą i trudniejszą wobec ustawicznych dążeń pewnych specjalnie wiedeńskich sfer handlowych i nie przestaję być przedmiotem rokowań między naszym c. k. Rządem a Rumuńskim.

Nie wchodząc w bliższe omawianie sprawy dostatecznie znanej i powołując się na szczegóły przedstawione już Wysokiemu Sejmowi na ubiegłej sesyi, Komisyja administracyjna jest zdania, że żywotne interesa rolnicze naszego kraju są tu w wysokim stopniu zagrożone i że należy najenergiczniej przeciw otwarciu granicy od Rumunii dla bydła się bronić i dlatego proponuje ponowić w tej mierze wezwanie do c. k. Rządu. — Wydział krajowy sprawy tej nie zaniedbał i w b. r. udał się do Prezydyum c. k. Namiestnictwa, jako też do Excelencji pana ministra Zaleskiego, z przedstawieniem słusznych obaw rolników naszego kraju.

Komisyja administracyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

A. Sejm wzywa Rząd, ażeby obecne zarządzenia weterynarsko-policyjne, ustanowione dla ochrony przed zawleczeniem zarazy bydłowej w Rumunii i Rosyi, bezwarunkowo w mocy obowiązującej utrzymał.

B. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby zwracał baczną uwagę na powyższą sprawę i w razie potrzeby użył swej interwencji u c. k. Rządu.

Lwów dnia 26. września 1892.

Przewodniczący:

Ziemiałkowski w. r.

Sprawozdawca:

Jędrzejowicz w. r.

Sprawozdanie

komisji budżetowej o preliminarzach wydatków i dochodów funduszu indemnizacyjnego wschodnio-galicyjskiego, zachodnio-galicyjskiego i krakowskiego na rok 1893.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy przedłożył 9 września r. b. wys. Izbie projekt budżetu wydatków i dochodów funduszy indemnizacyjnych: wschodnio-galicyjskiego, zachodnio-galicyjskiego i krakowskiego na rok 1893, a wys. Sejm przekazał te projekty swej komisji budżetowej do zbadania i przedstawienia wniosków. Komisya budżetowa spełniwszy to zadanie zdaje wys. Sejmowi sprawę z projektu tego budżetu i przedstawia swoje wnioski.

W projekcie budżetu funduszu indemnizacyjnego *wschodnio-galicyjskiego* na rok 1893 obrachował Wydział krajowy wydatki tego funduszu jak następuje:

1. Wydatki na zarząd funduszem	13.829 zł.
2. Spłata kapitału przez losowanie obligacyi	2,787.750 „
3. Renty dla uprawnionych	816.112 „
4. Na zakupno obligacyj indemnizacyjnych na własność funduszu	11.348 „
5. Na zaliczki zwrotne	1.108 „
6. Wydatki rozmaite	475 „
Ogółem wydatki	3,630.622 zł.

Ponieważ wydatki funduszu indem. wschodnio-galicyjskiego uchwalone przez wys. Sejm na rok 1892 wynosiły ogółem 3,581.004 zł. przeto Wydział krajowy preliniuje wydatki tego funduszu na rok 1893 wyżej o 49.618 zł. Ponieważ zaś zamknięcia rachunków funduszy indemnizacyjnych za r. 1891 nie przedłożył Wydział kraj. wys. Izbie, gdyż nie jest jeszcze gotowe, przeto do porównania wydatków funduszy indemnizacyjnych preliniowanych na rok 1893 z rzeczywistymi wydatkami tych funduszy, służyć może jedynie zamknięcie rachunków za rok 1890, sprawdzone przez komisję i przyjęte przez wysoki Sejm. Otóż wydatki rzeczywiste funduszu indem. wschodnio-galicyjskiego wynosiły w 1890 r. 3,472.970 zł. 57 ct., przeto Wydział krajowy preliniuje wydatki tego funduszu na rok 1893 wyżej o 157.651 zł. 43 ct. niż wynosiły rzeczywiście w 1890 roku.

1-szą pozycję wydatków t. j. wydatki na zarząd funduszem preliniuje Wydział kraj. w tej samej kwocie jaką uchwalił Sejm na r. b. t. j. w kwocie 13.829 zł. Komisya budżetowa roztrząsając budżety funduszów indemnizacyjnych na rok 1892, który to budżet uchwalano po raz pierwszy po objęciu przez Wydział krajowy zarządu funduszami indemnizacyjnymi, przedłożyła wys. Izbie obszernie sprawozdanie uzasadniając swój wniosek co do pozycji wydatków na zarząd funduszami indemnizacyjnymi. Na podstawie tego sprawozdania, komisya budżetowa wniosła, aby z dochodów funduszów indemnizacyjnych wyznaczyć Wydziałowi kraj. ryczałtową kwotę 17.000 zł. w. a. na pokrycie wydatków na zarząd wszystkimi trzema funduszami indemnizacyjnymi w 1892 roku. Kwota ta wraz z kwotą 5 000 zł. wypłacaną na mocy oddzielnego układu c. k. Namiestnictwu za sprawowanie jednej części zarządu funduszami t. j. judykatury w sprawach indemnizacyjnych i serwitutowych, tworzyła sumę 22.000 zł. którą preliniowano jako ogół wydatków na zarząd wszystkimi trzema funduszami, sumę większą o 2.000 zł. niż wyznaczył Sejm na koszt zarządu wszystkimi trzema funduszami w 1891 roku, w którym cały zarząd funduszami sprawowało jeszcze c. k. Namiestnictwo.

Wprawdzie Wydział kraj. w preliminarzu funduszów indem. na 1892 żądał wyższej niż 22.000 zł. kwoty na zarząd funduszami indemnizacyjnymi, lecz komisya budżetowa zmodyfikowała to żądanie do powyższej kwoty uzasadniając szczegółowo swój wniosek, który wys. Sejm przyjął i zmienił w uchwałę.

Powyżej wykazane powiększenie kwoty potrzebnej na zarząd wszystkimi trzema funduszami indemnizacyjnymi na r. 1892 do sumy 22.000 zł. uzasadnione było: po 1-sze potrzebą większego wydatku na czynności kasowe obecnie gdy Wydział krajowy zarządza funduszami indemnizacyjnymi, niż wynosił wydatek na wynagrodzenie, które pobierała kasa Namiestnictwa za te czynności; po 2-ie wydatkami jednorazowymi na druki rozmaitych formularzy, druk księgi depozytów, zmianę pieczęci, sprawienie sprzętów i t. d. Pierwszy powód powiększenia wydatków na zarząd pozostaje; drugi powód podwyższenia wydatków ustać winien najpóźniej w roku przyszłym. Z tych powodów komisya budżetowa wyrażając uzasadnioną nadzieję, że w budżecie funduszów indemnizacyjnych na r. 1894 nastąpić winno zmniejszenie wydatków na zarząd funduszami z powodu niepowtarzania się już tych jednorazowych wydatków, wnosi o wyznaczenie jeszcze na r. 1893 takiej samej kwoty na zarząd wszystkimi trzema funduszami indemnizacyjnymi, jaką uchwalił Sejm na r. 1892, to jest 22.000 zł. w. a.

Według zasad przyjętych od dawna w budżetach funduszów indemnizacyjnych, z kwoty wydawanej corocznie na zarząd wszystkimi trzema funduszami, przypada $\frac{22}{35}$ części na budżet wydatków funduszu indem. wschodnio-gal., $\frac{12}{35}$ części na budżet wydatków funduszu indem. zachodnio-gal., a $\frac{1}{35}$ na budżet wydatków funduszu indem. krakowskiego. Przeważa z kwoty 22.000 zł. w. a. preliniowanej na zarząd wszystkimi trzema funduszami przypada zamieścić w budżecie funduszu indem. wschod. galicyjskiego 13.828 zł. 57 ct.; funduszu indem. zach. gal. 7.542 zł. 85½ ct., funduszu krakowskiego 628 zł. 57½ ct. Z powyżej wymienionych powodów komisya budżetowa wnosi, zgodnie z Wydziałem krajowym, aby w 1-iej pozycji wydatków funduszu indem. wschod. gal. na r. 1893 zamienić:

1. Wydatki na zarząd	13.829 zł.
--------------------------------	------------

kwotę równą uchwalonej w tej pozycji na r. 1892, większą o 339 zł. w. a. niż wynosiły wydatki rzeczywiste na zarząd funduszem w 1890 r..

2gą a główną pozycję wydatków tworzy suma potrzebna na spłatę kapitału indemnizacyjnego przez losowanie obligacyj. Odpowiednio planowi losowania i umarzania obligacyj indemnizacyjnych, wylosują obligacyj indem. wschod. gal. w listopadzie 1892 r. za sumę 1,298.000 zł. m. k., w maju 1893 r. za sumę 1,357.000 zł. m. k. t. j. razem za sumę 2,655.000 zł. m. k. czyli 2,787.750 zł. w. a., która to suma przypada do zapłacenia za te obligacje w ciągu 1893 roku. Komisya budżetowa zważywszy, że suma przypadająca do wypłaty za obligacje wylosowane w dwóch wymienionych terminach a płatne w roku budżetowym, wystarcza zwykle do wy-

płaty także za obligacje wylosowane w latach dawniejszych a przedłożone do wypłaty dopiero w roku budżetowym, gdyż z pomiędzy obligacyj przypadających do wypłaty w roku budżetowym, nie przedkładają zwykle rzeczywiście wszystkich obligacyj do wypłaty w ciągu tego roku; przeto komisya budżetowa wnosi:

2. *Splata kapitału przez losowanie obligacyj* . . . . . 2.787.750 zł.
 przeto więcej o 185.850 zł. niż uchwalono na r. 1892, a więcej o 476.742 zł. niż wydano rzeczywiście w 1890 r. na spłatę i umorzenie obligacyj izdemn. wschod. gal. Widzimy tu dokładnie, iż corocznie w wielkim stosunku zwiększa się teraz suma przypadająca na spłatę kapitału dłużnego a zmniejsza się corocznie kwota na opłatę procentu od pozostającej coraz mniejszej reszty kapitału dłużnego.

Pozycyę 3cią wydatków stanowi procent od kapitału indemnizacyjnego dotychczas nieumorzonego, t. j. wypłata za kupony od obligacyj wschodnio galicyjskich niewylosowanych. Należytość za kupony płatne w 1893 roku od obligacyj wschod. gal. niewylosowanych wynosi 816.112 zł. 50 ct. w. a. Ponieważ zaś nie wszystkie kupony płatne w roku budżetowym przedkładane bywają w ciągu roku budżetowego, ale znaczna część dopiero w latach późniejszych i suma przypadająca do wypłaty za kupony płatne w roku budżetowym wystarcza zwykle także do wypłaty za tę część kuponów płatnych w 5 latach poprzednich, które dopiero w roku budżetowym przedłożą do wypłaty; z tych powodów komisya budżetowa zgodnie z projektem Wydziału krajowego, wnosi:

3. *Renta dla uprawnionych* . . . . . 816.112 zł.
 mniej o 131.644 zł. niż prelinowano ten wydatek na r. b., a mniej o 329.564 zł. niż wynosił ten wydatek rzeczywiście w 1890 roku, albowiem kapitał indemnizacyjny nieumorzony, od którego należy się procent zmniejsza się corocznie o coraz większe sumy wypłacane za obligacje wylosowane i umorzone.

Co do 4ej pozycyi wydatków. Komisya budżetowa przyjęła od dawna zasadę, aby przeznaczać na zakupienie obligacyj na własność funduszu taką sumę, jaka pozostaje z dochodów bieżących roku budżetowego po pokryciu wszystkich wydatków prelinowanych na ów rok. Pnieważ zaś komisya budżetowa z powodów, które przedłoży przy roztrząsaniu pozycyj dochodów z dodatku indemnizacyjnego, nie może proponować, aby wys. Sejm polecił pobierać ten dodatek w wysokości ułamekowej 28½ centa, jak zaprojektował Wydział krajowy, ale także nie może zniżyć tego dodatku o cały cent, jak to sprawozdawca wnosić zamierzał; musi proponować, aby był pobierany w obu częściach Galicyi w tej samej wysokości jak w r. b. i w roku przeszłym, t. j. w wysokości 29 centów do każdego złotego pobieranego w podatkach bezpośrednich. Wskutek takiego wymiaru dodatku indemnizacyjnego, pozostałaby — po pokryciu dochodami bieżącymi na rok 1893 wszystkich wydatków bieżących w roku 1893 — oprócz wydatku na zakup obligacyj indemnizacyjnych na własność funduszu — z dochodów bieżących kwota 52.246 zł. w. a. Przeto komisya budżetowa tę przewyżkę dochodów bieżących nad wydatki bieżące 1893 roku, proponuje użyć na zakup obligacyj na własność funduszu wschodnio galicyjskiego i powiększyć w ten sposób zapas obligacyj będących w majątku tego funduszu. To powiększenie majątku funduszowego, na którym ciężą znaczne zobowiązania, jest tem potrzebniejsze, że majątek ten zmniejszył się w kilku ostatnich latach przez sprzedaż obligacyj będących jego własnością, dla pokrycia przewyżki wydatków nad dochody i zapas obligacyj będących w majątku tegoż funduszu, wynosi obecnie tylko 234.045 zł. Z tych powodów komisya budżetowa wnosi:

4. *Na zakupno obligacyj indemnizacyjnych na własność funduszu* . . . . . 52.426 zł.
 więcej o 41.078 zł. niż proponował Wydział krajowy na ten wydatek.

Co do 5-iej i 6-iej pozycyi wydatków, komisya budżetowa na podstawie przeciętnego wydatku rzeczywistego w trzech latach ostatnich, a zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego wnosi:

5. <i>Zaliczki zwrotne</i>	1.108 zł.
6. <i>Wydatki rozmaite</i>	475 „

Ogół wydatków funduszu indem. wschodnio-galic. w budżecie r. 1893 obrachowany przez komisję budżetową w powyższych sześciu pozycjach wynosi . . . **3,671.700** zł. więcej o 41.078 zł. niż wynosiły wszystkie wydatki preliminowane przez Wydział krajowy na rok 1893.

Dochody funduszu indem. wschodnio-galicyjskiego obliczył Wydział kraj. w projekcie budżetu na r. 1893 jak następuje:

I. Od obowiązanych.

1. Wpłata kapitału	943 zł.
2. Wpłata rent	224 „
3. Odsetki za zwłokę, zwroty za nadpłacone kupony i inne dochody	14.026 „

II. Dochody własne.

4. Odsetki od obligacyj będących własnością funduszu	11.702 „
5. Dochód ze sprzedaży obligacyj indem. będących własnością funduszu	—
6. Dochód z zrealizowania wylosowanych obligacyj własnych	17.000 „
7. Odsetki od pieniędzy umieszczanych chwilowo na procent	9.000 „

III. Dochód ze zwrotu zaliczek.

8. Zwroty zaliczek danych na płacę i zwroty mylnych zarachowań przez urzędy podatkowe	1.033 „
---	---------

IV. Od kraju.

9. Dodatek indemnizacyjny do podatków	2,341.427 „
---	-------------

V. Ze skarbu państwa.

10. Zasiłek bezzwrotny	1,069.716 „
11. Pożyczka bezprocentowa	165.551 „
Razem dochody	3,630.622 zł.

Ponieważ ogół dochodów funduszu indem. wschodnio-gal. uchwalonych na r. 1892 wynosił 3,581.004 zł. zaś ogół dochodów rzeczywistych w 1890 r., z którego mamy zamknięcia rachunków, wynosił 3,529.240 zł., przeto ogół dochodów preliminowanych przez Wydział kr. na r. 1893 jest większy o 49.618 zł. niż uchwalono na r. 1892, a większy o 101.382 zł. niż wynosił ogół rzeczywistych dochodów w 1890 roku.

Co do dwóch pierwszych pozycji dochodów, komisya budżetowa na podstawie planu wpłat a zgodnie z wnioskiem Wydziału, wnosi:

1. <i>Wpłata kapitałów</i>	943 zł.
2. <i>Wpłata rent</i>	224 „

Co do 3-iej pozycji dochodów, w której główny dochód jest za brakujące kupony przy obligacjach wylosowanych, wynoszący w trzech latach ostatnich przeciętnie 11.932 zł., — wnosi na podstawie przeciętnego dochodu w 3 latach ostatnich a zgodnie z wnioskiem Wydziału:

3. <i>Odsetki za zwłokę, zwroty za brakujące kupony i inne dochody</i>	14.026 zł.
--	------------

4-tą pozycję dochodów stanowią odsetki od obligacyj będących własnością funduszu, ponieważ zaś fundusz indem. wschod. gal. posiadał obligacyj z końcem lipca 1892 roku za

234.045 zł. w. a. licząc je w ich imiennej wartości, a kupony płatne od tych obligacyj w 1893 roku przynieść winny 11.702 zł., — przeto komisya zgodnie z Wydziałem, wnosi:

4. *Odsetki od obligacyj będących własnością funduszu* . . . . . 11.702 zł.

W 5-ej pozycyi dochodów komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem kraj. nie prelininuje żadnego dochodu ze sprzedaży obligacyj będących własnością funduszu, gdyż nie może proponować zmniejszenia majątku funduszowego, który w stosunku do ciężających na nim zobowiązań jest już szczupły, i wynosi:

5. *Dochód ze sprzedaży części obligacyj będących własnością funduszu* . . . . . —

6-tą pozycyę dochodów stanowi należytość za zrealizowanie obligacyj wylosowanych z pomiędzy tych, które są własnością funduszu. Ponieważ zaś ilość obligacyj będących własnością funduszu indem. wschod. gal. jest obecnie prawie taka sama, jaka była na początku r. b., przeto wnosić można, że z pomiędzy nich taką samą ilość wylosują w roku 1893, jaką wylosowano w 1892, a komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem kraj. prelininuje w tej pozycyi dochód w r. 1893 prawie taki sam, jaki prelininowano na r. 1892, i wnosi:

6. *Dochód ze zrealizowania wylosowanych obligacyj będących własnością funduszu* 17.000 zł.

Co do 7-ej pozycyi t. j. co do dochodu z odsetek od pieniędzy umieszczonych chwilowo na procent, komisya budżetowa zważywszy: że według drugiego warunku ugody między państwem a krajem w sprawie indemnizacyjnej, skarb państwa wypłaca corocznie funduszom indemnizacyjnym galicyjskim zasilek bezzwrotny w sumie 2,100.000 zł. w. a. i pożyczkę bezprocentową 325.000 zł. w. a. w ratach kwartalnych z góry, a część tych sum, zaczem wydane zostaną, umieszczać można, choć na krótki okres, w Banku krajowym na rachunek bieżący; zważywszy powtórę, że należy także umieszczać na procent choć chwilowo zapas kasowy funduszu indem.; po trzecie zważywszy, że w 1891 roku rzeczywisty dochód w tej pozycyi wysił 9.062 zł.; — sądzi, iż taki dochód będzie w roku 1893, i wnosi:

7. *Odsetki od pieniędzy umieszczanych chwilowo na procent* . . . . . 9.000 zł.

W 8-mej pozycyi dochodów komisya budżetowa na podstawie przeciętnego dochodu w trzech latach ostatnich a zgodnie z wnioskiem Wydziału wnosi:

8. *Zwrot zaliczek i zwrot kwot mylnie zarachowanych* . . . . . 1.033 zł.

Pozycyę 9-tą stanowi dochód z dodatku indemnizacyjnego do podatków bezpośrednich. W projekcie budżetu przedłożonym przez Wydział krajowy zaproponowano, aby w obu częściach Galicyi pobierać dodatek indemnizacyjny w r. 1893 w wysokości 28½ centów do każdego złotego płaconego w podatkach bezpośrednich, t. j. o pół centa niżej niż na mocy uchwały Sejmu pobierany jest dodatek w r. b. Na podstawie należytości podatków bezpośrednich rozpisanych na r. 1891, które we wschodniej części Galicyi wynosiły 8,215.532 zł. obrachowuje Wydział krajowy, że jeden cent dodatku indem. przynosiłby dochodu 82.155 zł. 32 ct. w. a. a dodatek pobierany w wysokości 28½ centa przyniosłby 2,341.427 zł. w. a. i tę kwotę proponował wstawić w tę pozycyę dochodów.

Lecz komisya budżetowa zważywszy: Po 1-sze że pobieranie w 1893 roku dodatku indemnizacyjnego w wysokości 28½ centa do każdego złotego całej należytości podatków utrudniłoby bardzo przez tę ułamkową wysokość dodatku, urzędowi podatkowym rozrachowanie każdej kwoty płaconej przez podatkującego na: podatek, dodatek indemnizacyjny i dodatek krajowy i stałoby się powodem wielu pomyłek uciążliwych dla podatkujących, jak nauczyło doświadczenie w jednym z dawniejszych lat, w którym wysokość dodatku indemnizacyjnego była także ułamkowo uchwaloną, i wykazało, że to zniżenie o pół centa nie przyniosło żadnej korzyści podatkującym. Zważywszy po 2-ie, iż komisya budżetowa zniżenia dodatku indemnizacyjnego o cały cent nie może proponować na r. 1893, bo w takim razie dochody bieżące nie pokryją bieżących wydatków i dla zaspokojenia przewyżki wydatków trzeba by sięgnąć do majątku funduszowego, wziąć z niego kwotę 41.078 zł. w. a. i zmniejszyć majątek funduszu indem.

wschodnio gal. już dość szczupły; z tych powodów komisya budżetowa proponować musi, aby Wys. Sejm uchwalił pobierać dodatek indemnizacyjny w obu częściach Galicyi w 1893 roku w tej samej wysokości w jakiej jest pobierany w r. b. t. j. w wysokości 29 centów do każdego złoto-płaconego w podatkach. Zarazem wniosła już komisya powyżej w dziale wydatków tego funduszu prelininowanych na r. 1893, aby przewyżkę dochodów bieżących nad wydatki bieżące, obliczoną na 52.426 zł. przy proponowanej wysokości dodatku indemnizacyjnego, użyć na zakup obligacyj na własność funduszu.

Dochód z jednego centa dodatku indemnizacyjnego pobieranego we wschodniej części Galicyi, oblicza komisya budżetowa, tak samo jak Wydział krajowy, na kwotę 82.155 zł. 32 ct. Przeważnie dodatek indemnizacyjny pobierany w wschodniej części Galicyi w wysokości 29 centów, powinien przynieśćby dochodu 2,382.505 zł. dla funduszu wschodnio gal. w 1893 roku.

Na podstawie powyższego uzasadnienia komisya budżetowa przedłoży poniżej wys. Sejmowi projekt uchwały finansowej, tu zaś wnosi:

9. *Dodatek indemnizacyjny do podatków* . . . . . 2,382.505 zł.
więcej o 41.078 zł. niż prelininował ten dochód Wydział krajowy na r. 1893.

Dwie pozycye dochodów „ze skarbu państwa“ t. j. pozycye 10ą i 11ą stanowią: po 1sze zasiłek bezwrotny wypłacany corocznie ze skarbu państwa — na mocy ugody w sprawie indemnizacyjnej — obu funduszom indemnizacyjnym galicyjskim w sumie 2,100 000 zł. w. a. po 2ie, pożyczka bezprocentowa z tego skarbu dawana corocznie obu funduszom indemnizacyjnym galicyjskim w sumie 325.000 zł. w. a. Ten zasiłek i ta pożyczka rozdzielane bywają między oba fundusze indm. gal. w stosunku do potrzeb każdego z nich. Komisya budżetowa, zgodnie z propozycją Wydziału krajowego, wnosi:

10. *Zasiłek bezwrotny ze skarbu państwa* . . . . . 1,069.716 zł.
11. *Pożyczka bezprocentowa* . . . . . 165.551 „
Ogół dochodów funduszu indemnizacyjnego wschodnio galicyjskiego w 1893 roku według wniosków komisji w powyższych 11 pozycyach wynosi . . . . . **3,671.700 zł.**
t. j. sumę większą o 41.078 zł. od sumy 3,630.622 zł. na jaką obrachował Wydział krajowy wszystkie dochody tegoż funduszu w przedłożonym projekcie budżetu na r. 1893, ale równą zupełnie ogółowi wszystkich wydatków prelininowanych wyżej przez komisję budżetową na r. 1893.

W projekcie budżetu wydatków i dochodów funduszu indem. *zachodnio galicyjskiego* na r. 1893, obrachował Wydział krajowy wydatki jak następuje:

1. Wydatki na zarząd	7.543 zł.
2. Spłata kapitału przez losowanie obligacyj	1,535.100 „
3. Renty dla uprawnionych	508.305 „
4. Na zakupno obligacyj indemnizacyjnych na własność funduszu	10.931 „
5. Zaliczki zwrotne.	538 „
6. Wydatki rozmaite	20 „
Razem wydatki	2,062.437 zł.

Ponieważ ogół wydatków funduszu indem. zachodnio galicyjskiego prelininowanych na r. 1892 wynosił 2,083.676 zł. w. a.; zaś ogół wydatków rzeczywistych tegoż funduszu w r. 1890, z którego mamy zamknięcie rachunków, wynosił 2,027.821 zł. w. a.; przeważnie ogół wydatków prelininowanych przez Wydział kraj. na r. 1893 jest mniejszy o 21.239 zł. w. a. niż uchwalił Sejm te wydatki na r. 1892, ale większy o 34.616 zł. w. a. od ogółu wydatków rzeczywistych w 1890 roku.

1szą pozycję wydatków t. j. wydatki na zarząd funduszem indem. zachodnio gal. komisya budżetowa na podstawie uzasadnienia przytoczonego przy tejże pozycji funduszu indem. wschod. gal. oblicza, zgodnie z Wydziałem kraj. na 7.543 zł. w. a. i wnosi:

1. *Wydatki na zarząd funduszem* . . . . . 7.543 zł.

Kwotę tę samą jaką Sejm uchwalił na r. 1892, lecz więcej o 686 zł. w. a. niż Sejm uchwalił na r. 1891 i więcej o 502 zł. w. a. niż wydatki te wynosiły rzeczywiście w 1890 roku.

Pozycję 2ą wydatków stanowi kwota potrzebna na spłatę kapitału przez losowanie obligacyj. Według planu losowania i umarzania obligacyj funduszu indem. zachodnio gal., wylosować należy w listopadzie 1892 r. obligacyj tych za sumę 714.000 zł. m. k. zaś w maju 1893 za sumę 748.000 zł. m. k., razem za 1,462.000 zł. m. k. czyli za 1,535.100 zł. w. a. Odpowiednio tej sumie a na podstawie uzasadnienia przytoczonego przez komisję przy tej pozycji wydatków funduszu indem. wschod. galicyjskiego, komisya budżetowa wnosi:

2. *Spłata kapitału przez losowanie obligacyj* . . . . . 1,535.100 zł.
więcej o 71.400 zł. w. a. niż przypadła ten wydatek na r. 1892, a więcej o 204.089 zł. w. a. niż wypłacono rzeczywiście za wylosowane obligacje w 1890 roku, albowiem corocznie wylosowuje się coraz większa ilość obligacyi, i umarza się corocznie coraz większa suma z kapitału dłużnego.

Co do 3ciej pozycji wydatków, procent od obligacyj, t. j. wartość kuponów płatnych w 1893 roku od obligacyj, które zostają jeszcze do losowania, wynosi 508.305 zł w. a., a na podstawie uzasadnienia przytoczonego przy tej pozycji funduszu indem. wschodnio-gal., kwotę tę prelinuje komisya budżetowa na zapłatę za kupony od obligacyj, które będą przedłożone do wypłaty w r. 1893; przeto wnosi:

3. *Renty dla uprawnionych* . . . . . 508.305 zł.
mniej o 74.078 zł. w. a. niż prelinowano na r. 1892.

Co do 4. pozycji wydatków Wydział krajowy wnosi, aby na zakupno obligacyj na własność funduszu t. j. do powiększenia majątku funduszowego wyznaczyć 10.931 zł. w. a., gdyż taka kwota pozostawałaby z dochodów bieżących, prelinowanych przez Wydział kraj. po pokryciu wydatków bieżących roku budżetowego, z powodu, że Wydział kraj. projektował niżenie dodatku indemnizacyjnego z 29 centów na 28 $\frac{1}{2}$ centa do każdego złotego płaconego w podatkach.

Lecz komisya budżetowa zważywszy, że z dochodów bieżących roku 1893 obrachowanych poniżej przez komisję budżetową, po pokryciu niemi bieżących wydatków funduszu indem. zach.-gal. w 1893 roku, oprócz wydatku na zakup obligacyj, pozostanie jeszcze kwota 25.257 zł., proponuje odpowiednio przyjętej zasadzie, aby kwotę tę przeznaczyć na zakup obligacyj indemnizacyjnych na własność funduszu i wnosi:

4. *Na zakupno obligacyj na własność funduszu* . . . . . 25.257 zł.

Co do 5. i 6. pozycji wydatków, komisya budżetowa na podstawie przecięcia rzeczywistych wydatków w trzech latach ostatnich, a zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego wnosi:

5. *Zaliczki zwrotne* . . . . . 538 zł.

6. *Wydatki rozmaite* . . . . . 20 „

Ogół wydatków w funduszu indem. zachodnio-galicyjskiego na r. 1893 według wniosków komisji budżetowej w powyższych sześciu pozycyach wynosi . . . . . **2,076.763** zł.
więcej o 14.326 zł. niż prelinował Wydział krajowy ogół wydatków tegoż funduszu w 1893 roku, ale mniej o 6.913 zł. niż wynosił ogół wydatków tegoż funduszu uchwalonych przez wys. Sejm na r. 1892.

Dochody funduszu indem. zachodnio-galic w r. 1892 obrachował Wydział kraj. w przedłożonym projekcie budżetu jak następuje:

I. Od obowiązanych.

1. Spłata kapitału	288 zł.
2. Spłata rat	22 „
3. Odsetki za zwłokę, zwrot za brakujące kupony przy obligacjach wylosowanych i inne dochody	9.472 „

II. Dochody własne.

4. Odsetki od obligacyj będących własnością funduszu	15.650 zł.
5. Dochód ze sprzedaży obligacyj indemnizacyjnych będących własnością funduszu	— „
6. Dochód z zrealizowania obligacyj wylosowanych a będących własnością funduszu	23.250 „
7. Odsetki od pieniędzy umieszczonych chwilowo na procent	7.000 „

III. Zaliczki zwrócone.

8. Zwrot zaliczek danych na płace i zwrot mylnych zarachowań przez urzędy podatkowe	450 zł.
---	---------

IV. Od kraju.

9. Dodatek indemnizacyjny do podatków	816.572 zł.
---	-------------

V. Ze skarbu państwa.

10. Zasiłek bezzwrotny	1,030.284 zł.
11. Pożyczka bezprocentowa	159.449 „
Razem dochody	2,062.437 zł.

Co do dwóch pierwszych pozycji, komisya budżetowa na podstawie planu wpłat a zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego, wnosi:

1. Wpłata kapitałów	288 zł.
2. Wpłata rent	22 „

Co do 3. pozycji komisya budżetowa na podstawie przeciętnego dochodu w 3 latach ostatnich a zgodnie z Wydziałem kraj. wnosi:

3. Odsetki za zwłokę, zwrot za brakujące kupony przy obligacjach wylosowanych i inne dochody	9.472 zł.
--	-----------

Co do 4ej pozycji komisya budżetowa zważywszy, że fundusz indem. zachodnio galicyjski posiada obecnie obligacyj w swym majątku za 315.000 zł. w. a., że przeto wartość kuponów płatnych w 1893 r. od tych obligacyj wynosi 15.650 zł. w. a. wnosi zgodnie z Wydziałem krajowym:

4. Odsetki od obligacyj będących własnością funduszu	15.650 zł.
--	------------

Co do 5ej pozycji, komisya budżetowa niechcąc uszczuplać zapasu obligacyj będących własnością funduszu wnosi zgodnie z wnioskiem Wydziału kraj.

5. Dochód ze sprzedaży obligacyj indemnizacyjnych będących własnością funduszu.	
---	--

W pozycji 6ej, komisya budżetowa na tej samej podstawie, na której uzasadniała dochód w tej pozycji funduszu indem. wschod. gal. wnosi zgodnie z Wydziałem krajowym:

6. Dochód ze zrealizowania wylosowanych obligacyj będących własnością funduszu	23,250 zł.
--	------------

Co do 7ej pozycji, komisya budżetowa również na tej samej podstawie na której obliczyła dochód w tejże pozycji funduszu indem. wschod. gal. wnosi:

7. Odsetki od pieniędzy umieszczonych chwilowo na procent	7.000 zł.
---	-----------

Co do 8. pozycyi dochodów, którą stanowią zwroty zaliczek i mylnych zarachowań przez urzędy podatkowe — komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem kraj. a na podstawie przeciętnego dochodu w trzech latach ostatnich wnosi:

8. *Zwroty zaliczek i zwroty kwot mylnie zarachowanych przez c. k. urzędy podatkowe* . . . . . 450 zł.

Pozycyę 9tą dochodów stanowi dochód z dodatku indemnizacyjnego do podatków. Komisya budżetowa uzasadniając powyżej tę pozycyę dochodów funduszu indemn. wschodnio gal. przedstawiła powody zmagające ją do przedłożenia projektu uchwały, aby dodatek indemnizacyjny pobierany był w obu częściach Galicyi, nie w wysokości ułamkowej 28½ centów, jak Wydział projektował, ale w wysokości 29 centów. Ponieważ cała należytość tych podatków bezpośrednich na r. 1891, do których według ustaw można pobierać dodatek indemnizacyjny, wynosi w zachodniej części Galicyi 2,865.165 zł., przeto dochód z dodatku jednego centa do każdego złotego płaconego w podatkach bezpośrednich, obliczony na tej podstawie, wynosi 28.651 zł. 65 ct., więc dodatek indemn. pobierany w wysokości 29 centów przyniesie 830.898 zł. w. a. Komisya budżetowa odpowiedni projekt do uchwały finansowej przedłoży poniżej wys. Sejmowi, a tu wnosi:

9. *Dodatek indemnizacyjny do podatków* . . . . . 830.898 zł.

Co do dochodów funduszu indem. zach. gal. z zasiłku bezzwrotnego i pożyczki bezprocentowej dawanych ze skarbu państwa, komisya budżetowa z powodów wyłuszczonej przy tem źródle dochodów funduszu indem. wschod. gal. a zgodnie z projektem Wydziału kraj., wnosi:

10. *Zasiłek bezzwrotny ze skarbu państwa* . . . . . 1,030.284 zł.

11. *Pożyczka bezprocentowa* „ „ . . . . . 159.449 „

Ogół dochodów funduszu indemnizacyjnego zachodnio galicyjskiego w 1893 r. według wniosków komisji w powyższych pozycjach wynosi 2,076.763 zł. więcej o 14.326 zł. niż preliminował Wydział kraj. te dochody na r. 1893, zaś mniej o 6.913 zł. niż uchwalił Sejm dochody tegoż funduszu na r. 1892. Ten ogół dochodów funduszu indem. zachodnio-galic. preliminowanych przez komisję budżetową wynoszący 2,076.763 zł. równy jest ogółowi wydatków tegoż funduszu na tenże rok obrachowanych powyżej przez komisję budżetową.

Komisya budżetowa przedstawiwszy wys. Sejmowi do przyjęcia według jej powyższych wniosków, budżet wydatków i dochodów na rok 1893 funduszy indemnizacyjnych wschodnio galicyjskiego i zachodnio galicyjskiego, wnosi następującą

uchwałę finansową

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Na pokrycie wydatków funduszu indemnizacyjnego wschodniej części Galicyi, i funduszu indemnizacyjnego zachodniej części Galicyi, Sejm ustanawia w tych obu częściach kraju dodatek do wszystkich podatków bezpośrednich po 29 centów do każdego złotego całej należytości podatków bezpośrednich.

W projekcie budżetu funduszu *indem. krakowskiego* na r. 1893 obliczył Wydział krajowy wydatki jak następuje:

1. Wydatki na zarząd	629 zł.
2. Spłata kapitału przez losowanie obligacyj	156.450 „
3. Renty dla uprawnionych	26.446 „
Do przeniesienia	183.525 zł.

	Z przeniesienia	183.525 zł.
4. Zaliczki zwrotne		30 "
5. Wydatki rozmaite		7 "
	Razem wydatki	183.562 zł.

Komisyja budżetowa 1szej pozycyi na podstawie uzasadnienia tejże pozycyi wydatków funduszu indem. wschodnio galicyjskiego zgodnie z Wydziałem krajowym wnosi:

1. *Wydatki na zarząd* . . . . . 629 zł.
kwotę taką samą jaką Sejm uchwalił na r. 1892.

Co do 2-jej pozycyi Odpowiednio planowi losowania, wylosuje się obligacyj indemnizacyjnych krakowskich w listopadzie 1892 roku za sumę 74.000 zł. m. k., w maju 1893 roku za sumę 75.000 zł. m. k. — razem za sumę 149.000 zł. m. k., czyli za 156.450 zł. w. a., której to sumy wypłata przypada w ciągu roku 1893 za te obligacye wylosowane. Jakkolwiek mogą być i będą przedłożone do wypłaty w ciągu 1893 roku także obligacye wylosowane w latach poprzednich a nie przedłożone dotąd jeszcze do wypłaty, jednak komisya budżetowa powołując się na powody przytoczone przy tej samej pozycyi wydatków funduszu indem. wschod. gal. wnosi:

2. *Splata kapitału przez losowanie obligacyj* . . . . . 156.450 zł.
więcej o 8.400 zł. niż uchwalono na rok 1892, a więcej o 23.006 zł. w. a. niż wynosił ten dodatek rzeczywiście w 1890 roku.

3-cią pozycyę wydatków stanowi wypłata kuponów płatnych w roku budżetowym wszystkich obligacyj indemnizacyjnych krakowskich niewylosowanych dotychczas, t. j. niewylosowanych przed losowaniem w październiku 1892 roku, jest za 528.916 zł. w. a., 5% od sta od tej sumy, t. j. należytość za kupony od tych obligacyj płatne w 1893 roku, wynosi 26.446 zł. w. a.; przeto komisya na tej podstawie, oraz z powodów przytoczonych przy tej pozycyi wydatków funduszu wschod gal. a zgodnie z Wydziałem krajowym, wnosi:

3. *Renty dla uprawnionych* . . . . . 26.446 zł.
mniej o 7.848 zł. w. a. niż przypadało na wypłatę kuponów w 1892 roku, a mniej o 18.223 zł. niż ten wydatek wynosił rzeczywiście w 1890 roku.

Pozycyę 4-tą i 5-tą wydatków komisya budżetowa prelinuje zgodnie z Wydziałem krajowym na podstawie przybliżonego obrachowania, i wnosi:

4. Zaliczki zwrotne	30 zł.
5. Wydatki rozmaite	7 "

Ogół wydatków funduszu indem. krakowskiego na rok 1893 obrachowanych w powyższych pięciu pozycyach przez komisję budżetową i Wydział krajowy, wynosi **183.562** zł., więcej o 998 zł. niż uchwalił Sejm na rok 1892., a więcej o 3 839 zł. niż wynosiły wydatki tego funduszu rzeczywiście w 1890 roku.

Dochody funduszu indem. krakowskiego, który nigdy niepobierał i niepobiera żadnych zasiłków ze skarbu państwa, obrachował Wydział krajowy w przedłożonym projekcie budżetu jak następuje:

I. Od obowiązanych.

1. Wypłata kapitałów	— —
2. Wypłata rent	— —
3. Odsetki za zwłokę i inne dochody	2.168 zł.

II. Dochody własne.

4. Odsetki od obligacyj będących własnością funduszu	4.462 zł.
5. Dochód ze sprzedaży obligacyj będących własnością funduszu	— —
6. Dochód ze zrealizowania wylosowanych obligacyj własnych	11.214 zł.
7. Dochód z gotówki w zapasie kasowym	2.186 "

Do przeniesienia . . . . . 20.030 zł.

	Z przeniesienia	20.030 zł.
8. Odsetki od pieniędzy umieszczonych chwilowo na procent		— —
9. Zaliczki zwrócone		12 zł.
III. Od kraju.		
10. Dodatek indemnizacyjny do podatków		163.218 „
	Razem dochody	183.260 zł.

Ten ogół dochodów funduszu indemn. krakowskiego preliminowanych przez Wydział krajowy na rok 1893, jest mniejszy o 302 zł. w. a. niż ogół wydatków preliminowanych przez Wydział krajowy na tenże rok 1893, a mniejszy o 23.013 zł. w. a. od ogółu rzeczywistych dochodów funduszu indemnizacyjnego krakowskiego w 1893, w sumie 206.373 zł., jaką to wykazało zamknięcie rachunków w r. 1890.

Komisya budżetowa zważywszy, że w dwóch pierwszych pozycjach dochodów według planu nie przypada już żadna wypłata w 1893 roku, zgadza się z wnioskiem Wydziału krajowego, aby nie zamieszczać w tych pozycjach żadnej kwoty.

W 3-ciej pozycyi dochodów, t. j. dochód z odsetek za zwłokę i inne dochody, w których główną pozycyę stanowi zwrot za brakujące kupony przy obligacjach wylosowanych, obrachowuje komisya zgodnie z wnioskami Wydziału w większej części na podstawie przeciętnego dochodu w trzech latach ostatnich, dochód na kwotę 2.168 zł. i wnosi:

3. *Odsetki za zwłokę i zwrot za brakujące kupony przy obligacjach wylosowanych* . . . . . 2.168 zł.

Co do 4 ej pozycyi Fundusz indem. krakowski posiada obecnie obligacyj indemnizacyjnych stanowiących część jego majątku za sumę 89.250 zł. w. a., licząc obligacye w ich imiennej wartości. Wartość kuponów od tych obligacyj płatnych w 1893 roku wynosi 4.462 zł. 50 ct., przeto komisya, zgodnie z Wydziałem kr., wnosi:

4. *Odsetki od obligacyj będących własnością funduszu* . . . . . 4.462 zł.

W 5-iej pozycyi dochodów t. j. w dochodach ze sprzedaży obligacyj będących własnością funduszu, Wydział kraj. nie preliminuje. Lecz komisya budżetowa zważywszy, że z powodów przytoczonych przy roztrząsaniu budżetu funduszu indem. wschodnio-galicyjskiego nie może przedłożyć wys. Sejmowi wniosku, aby uchwalił pobierać w Krakowskim w 1893 roku dodatek indemnizacyjny w ułamkowej wysokości 16½ centa, którą proponuje Wydział kraj. lecz wносить będzie, aby wys. Sejm powziął uchwałę pobierania w Krakowskim w r. 1893 dodatku indemnizacyjnego w wysokości takiej samej, w jakiej, na mocy uchwały Sejmu pobierany jest ten dodatek w 1892 r. to jest w wysokości 16 centów; zważywszy po 2-ie, że w skutku tego dochód z dodatku indemnizacyjnego, obrachowany na podstawie należności podatków bezpośrednich na r. 1891 przyniósłby sumę mniejszą o 5.248 złr. w. a. niż potrzeba aby ogół dochodów na 1893 pokrył wszystkie wydatki obrachowane powyżej na 183.582 złr. w. a. Po 3-cie zważywszy, że fundusz indemnizacyjny krakowski posiada w majątku swoim zapas obligacyj indemnizacyjnych będących jego własnością za sumę 89 250 złr. w. a., majątek znaczny w stosunku do zobowiązań na funduszu krakowskim ciężących, a stosunkowo do tych zobowiązań znaczniejszy niż majątek funduszu indem. galicyjskich. Z tych powodów, komisya wnosi, aby z zapasu obligacyj będących własnością funduszu sprzedać obligacye za sumę 5.248 zł. w. a. i kwotę tę użyć na pokrycie wydatków r. 1893. Przeto wnosi:

5. *Dochód ze sprzedaży obligacyj indemnizacyjnych będących własnością funduszu* . . . . . 5.248 zł.

W 6 ej pozycyi dochodów komisya budżetowa zgodnie z wnioskiem Wydziału na podstawie przeciętnego dochodu w trzech latach ostatnich, wnosi:

6. *Dochód ze zrealizowania wylosowanych obligacyj własnych* . . . . . 11.214 zł.

Również w 7-iej pozycyi komisya budżetowa zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego wnosi:

7. *Z gotówki w zapasie kasowym* . . . . . 2.186 zł.
 Co do 8-ej i 9-ej pozycyi komisya zgadza się z wnioskami Wydziału i wnosi:
 8. *Odsetki od pieniędzy umieszczonych chwilowo na procent* . . . . . — „
 9. *Zaliczki zwrócone* . . . . . 12 „

Co do dochodu z dodatku indemnizacyjnego komisya budżetowa proponuje, aby dodatek indemnizacyjny w Krakowskiem pobierano w 1893 roku w tej samej wysokości, w jakiej pobierają go w r. b. na mocy uchwały Sejmu, t. j. w wysokości 16 centów do każdego złotego płaconego w podatkach bezpośrednich. Ponieważ zaś cała sprawdzona należytość podatków bezpośrednich na rok 1891 wynosiła w Krakowskiem 989.203 zł. 25 ct., przeto cent dodatku do każdego złotego podatku pobieranego na tej podstawie, przyniósłby dochodu 9.892 zł. 03 ct. w. a. jak to także Wydział krajowy obliczył. Więc dochód z dodatku indemnizacyjnego pobieranego w Krakowskiem w wysokości 16 centów do każdego złotego płaconego w podatkach bezpośrednich, przyniósłby dochodu 158.272 zł., mniej o 4 946 zł. niż Wydział krajowy oblicza dochód z dodatku indemnizacyjnego w Krakowskiem pobieranego w wysokości 16½ centa. Z powyższych przytoczonych powodów komisya budżetowa przedstawia poniżej wys. Sejmowi projekt uchwały finansowej polecającej pobierać w Krakowskiem w r. 1893 dodatek indemnizacyjny w wysokości 16 centów, a tu wnosi:

10. *Dodatek indemnizacyjny do podatków* . . . . . 158.272 zł.

Ogół dochodów funduszu indemnizacyjnego krakowskiego według wniosków komisji budżetowej w powyższych dziesięciu pozycjach, wynosi . . . . . **183.562 zł.**
 sumę równą ogółowi wydatków tegoż funduszu w 1893 roku preliminowanych powyżej zgodnie przez Wydział krajowy i komisję budżetową, lecz większy o 302 zł. niż Wydział krajowy preliminował ogół dochodu funduszu indem. krakowskiego na 1893 r. i większy o 998 zł. w. a. niż uchwalił Sejm dochody tego funduszu na r. 1892.

Komisya budżetowa przedstawiwszy wysokiemu Sejmowi do uchwalenia według jej powyższych wniosków, budżet wydatków i dochodów funduszu indem. krak. na r. 1893, wnosi następującą

uchwałę finansową:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Na pokrycie wydatków funduszu indemnizacyjnego krakowskiego w 1893 roku, Sejm ustanania w Krakowskiem dodatek do wszystkich podatków bezpośrednich po 16 centów do każdego złotego całej należytości podatków bezpośrednich.

We Lwowie dnia 20. września 1892.

Przewodniczący:
Dunajewski.

Sprawozdawca:
Leon Chrzanowski.

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi w Przemyślanach na zaciągnięcie pożyczki w sumie 10.000 zł.

Wysoki Sejmie!

W miesiącu lutym b. r. zgorzał budynek, który najmywała Reprezentacya powiatu przemysłańskiego na pomieszczenie swych biur.

Wobec trudności najmu odpowiedniego budynku, postanowiła Rada powiatowa uchwałą z d. 17. lutego 1892, ponowioną na posiedzeniu d. 24. kwietnia 1892, skorzystać z nadarzającej się sposobności i zakupić na własność powiatu realność w Przemyślanach pod Nr. 213 za kwotę 10.000 zł., mającą się uzyskać z pożyczki komunalnej w Banku krajowym.

Wysoki Sejm przekazał uchwałą z d. 5. kwietnia 1892 l. 1993 petycję Reprezentacyi powiatowej w Przemyślanach wniesioną do Wysokiego Sejmu o zezwolenie zaciągnięcia tej pożyczki — Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

Zbadanie tej sprawy wykazało jednak, że obciążenie powiatu łącznie z zamierzoną pożyczką przekracza ustanowioną w §. 24. ustawy o Reprezentacyi powiatowej, granicę 50% podatków bezpośrednich, przeto zezwolenie na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 10.000 zł. udzielone być może tylko na mocy ustawy krajowej.

Podatki bezpośrednie w powiecie Przemyślanym na rok 1892 przypisane wynoszą 93.582 zł. 37 ct.

Stan majątkowy powiatu jest następujący:

a) Majątek nieruchomy	25.500 zł — ct.
b) Majątek ruchomy z zaległościami czynnymi	21.649 „ 55 „
Razem	47.149 zł. 55 ct.

(W tem zaległe podatki powiatowe w kwocie 12.864 zł. 63 ct.)

Rzeczywiste długi powiatu wynoszą łącznie . . . . . 59.255 zł. 53 ct.

Oprócz tych długów wykazuje nadto inwentarz powiatowy za rok 1891 — pożyczki zaciągnięte z powiatowego funduszu dróg gminnych na rzecz dróg powiatowych w kwocie 3.900 zł. i na rzecz publicznego dojazdu kolejowego w kwocie 400 zł. Pożyczki te przypisane są do zwrotu w odnośnych funduszach.

Z uwagi, że zaciągnięte dotychczas pożyczki użyte zostały na cele inwestycyjne, mianowicie na budowę dwóch dróg powiatowych i gminnych łącznej długości 69.6 kilometrów (w tem 27 kilom. w budowie); z uwagi że zamierzona pożyczka jest także inwestycyjną. — Gdy kupno realności jest korzystne, a nadto gdy raty amortyzacyjne pożyczki nie o wiele przewyższą kwotę potrzebną corocznie na opłacenie najmu lokalu na biura Reprezentacyi powiatu, która to cena najmu co najmniej zdaniem Wydziału powiatowego 500 zł. wynosiłaby, przeto komisya administracyjna wnosi zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony % projekt ustawy.

Przewodniczący:

Ziemiałkowski.

Sprawozdawca:

Mikołaj Torosiewicz.

Ustawa

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zezwalająca Reprezentacyi powiatowej w Przemyślanach na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 10.000 zł. w. a.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje :

Art. I.

Reprezentacyi powiatowej w Przemyślanach zezwala się zaciągnąć imieniem powiatu przemysłańskiego w jednym z krajowych zakładów kredytowych pożyczkę w sumie 10.000 zł. w. a.

Art. II.

Pożyczka ta użyta być ma na pokrycie ceny kupna realności dla Reprezentacyi powiatowej w Przemyślanach.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

